

زکا و میرزوی شریک
دوای بیخسته و در

مرد به سبب از زنجیره های هزری ها و مردان مسلمان

- ⊗ ده و نه مرد مذکور در کتابتجانی کوردیه بزرگترین و کاریگرترین ده قبیله و کیشانه که در ششانی سرریزی هزری ها و چند مسلمان .
- ⊗ نامشناکردنی خونته رو لای موسلمان کورده برده بود که تیبانی که سرچاوه ن بوزوشنیری مسلمان و سازنده ری بابونی مسلمان .
- ⊗ اشاره زا کردنی راسته و خوبی لای کوردیم سرچاوانه ، نماز کردنی رگشت کونت و بند و بوجونی ته سکی حزبیاتی و تاکره وی ورده و گداری .
- ⊗ ناغسه یک بنی بونیدانی که سایه تیکنی مسلامی به سیرتیه یوهه زتایکی موسلمان کورد ، ناتوانای نه بنامدانی نه و گورا کاریا نه هبانی ، که خواهی په روه ردگار پنی سپاردوه .

ده که ل ریزو ته قدیرمان بوپور و رای نوسه رانی نم بزخیره به ، مرد چش نیه نیمه پابه ندی همه مویر و بوجونه کانیان پن .

باده ستوریشمان له وه رگرتن فرمایشته که کی خواهی په روه ردگارینت :

الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَئِكَ الَّذِينَ
هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمْ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿١٨﴾

وَالْقَائِدِينَ

زکاویہ ترویجی لٹریچر بہ خستہ ور

نوویسنے

محمود مہدی (الاسٹا بنوی)

وہر گنیزان و نامادہ کردنی

نہر المکر عید

چاپی یہ کہمی وہر گنیزان - ۱۹۹۵

چاپی دووہمی وہر گنیزان - ۱۹۹۷

چاپی سنیہمی وہر گنیزان - ۲۰۰۱

چاپی چوارہمی وہر گنیزان - ۲۰۰۳

چاپی پینجہمی وہر گنیزان - ۲۰۰۵

چاپی شہشہمی وہر گنیزان - ۲۰۰۸

بوندو کرو و ونگلا بانرنا

ماڻي لىچايدانهوهى پاريزراوه بؤ
نوسينگهئى تهفسير

- ناوى كتيب به عارهبى: الزواج الإسلامى السعيد
ناوى نوسهر: محمود مهدي الاستانبولي
ناوى كتيب به كوردى: ژن و ميردى ئىسلامى به ختههر
ناوى وهرگيهر: نهوا محمد سعيد
چاپ و بلاو كردنهوهى: نوسينگهئى تهفسير بؤ بلاو كردنهوهو راگه ياندىن/ ههولير
كؤمپيوتههر: نوسينگهئى تهفسير
خهته: نهوزاد كوئى
بهرك: ئەمىن مخلص
ديزاينى ناوهوه: عزالدين محمد
نؤره و سالى چاپ: شهم ۱۴۲۹ك - ۲۰۰۸ز
تيراز: ۵۰۰۰ دانه
ژمارهئى سپاردن: ۲۶۴ سالى ۲۰۰۳

التفسير
بؤ بلاو كردنهوهو و راگه ياندىن
ههولير - شهقامى دادگا - زير تونيل شيرين بلاص
ت: ۲۲۲۱۶۹۵ - ۲۲۳۰۹۰۸ - ۲۵۱۸۱۳۸
موبایل: ۰۷۷۰ ۱۳۸ ۷۲ ۹۱ - ۰۷۵۰ ۴۶۰ ۵۱ ۲۲
tafseeroffice@yahoo.com
tafseeroffice@maktoob.com
altafseer@hotmail.com

پیشکشه

بهو کورو کچه مسوئمانه‌ی که سوره لهسه‌ر ژیانی داوین پاکی و،
 ئارهمه‌ندی ژیانیکی شاده و هه‌وئی پیکه‌وه‌نانی نه‌وه‌یه‌کی به‌هیزی
 پروادار ده‌دات .

به بۆنه‌ی پیش‌په‌وی کردنیان دهریاره‌ی هاوسهر گرتن، ئهم نامه‌یان
 پیشکش ده‌که‌م.

خوای گه‌وره لهسه‌ر به‌ختی باش پیروزی بکات.

پیشه کی چاپی شه شه می وهه گیران

تهنها به ناوی خوی تاک و پاک

سویاس و ستایشی بی ژمار بو خودای به خشنده می مهرد بان درود و سلاو
برژی به سهه پیغه مبهرو نالی بهیت و یارانی.

سهه ری نهوازش به ملکه چیه وه بو پهروه ردگاری جیهان داددنویتم، که
فهزل و چاکه می ناوازه می پی به خشم، که جاریکی تر بو شه شه مین جار کتیبی
(ژنومیزی ئیسلامی به خته وهه)، جیاکار له چاپه که می پیشوو، به
قه باردی گه ورده به بژار کردنی هه له کان و راست کردنه وه دیان، دنیای چاپ
بینیته وهه، خویته رانی له ناوی سازگاری تینویتیا بکشینن.

دیاره چاپی پیجهم، که له چاپخانه یه کی به غدا به چاپ گه یشت،
هه له می زوری له خو گرتبوو، له مونتایش هه له کرابوو، که دوو بابته
دوو باره دانرابوو، که نه مهش به دهر له ویستی ئیمه بوو، چونکه
کارمندان چاپخانه که شاره زای زمانی کوردی نه بوون. ههه بویه داوی
لیبورن ده کهین، که بهم شیویه که وته به ردهستی خویته ران.

دهمه وی ناماژه به وه بکهه، که له چاپی یه که میشدا ناماژدم پیداوه،
که بابته تانی هه بوون، نوسهه به پیی بارو رهوشی ناوچه که می خوی
دایبه زاندوو، بو ته وی مایه می سود لیوه رگرتن بووه، به پیویستم نه زانیوه
ته رجه مه که می بکهه، هه روا پرسیاره جنسیه کانیش، زورینه می پرسیاره کان
له یه که ته وه رده ده خولانه وه، بویه ته وانیشم به پیی پیویستی و به
چرکراوه می ته رجه مه کردوو.

حەز دەكەم خۆینەرانی تازیزم زانیاریان هەبێ، كە ئەم كۆتیبە هەر لە چاپی یەكەمەوه (۱۹۹۵) تا چاپی شەشەم (۲۰۰۸)، پازدە هەزار دانە ی چاپكراوه، ئەمەش مایە ی دلخۆشی و ئاسودەییە، گەر خودای میهرەبان لە بەندە ی گوناھبار وەربگری، بێكاته مایە ی سەپینەو دی گوناھەكانم و لە نامە ی كردهوه باشەكان بۆم تۆمار بكات.

نەوا محمد سعید

۱۰ ی ڕەمەزانی ۱۴۲۸

ز ۲۳ / ۹ / ۲۰۰۷

هەولێر

پیشه‌کی چاپی پینجه‌می وه‌رگیران

إن الحمد لله نحمده ونستعينه ونستغفره ونعوذ بالله من شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا، من يهده الله فلا مضل له ومن يضل فلا هادي له، وأشهد أن لا اله الا الله وأشهد أن محمداً عبده ورسوله وبعد:

سوپاس و ستایشی بێ‌پایان بۆ په‌روه‌ردگاری جیهانیان، که بواریدا ئهم په‌رتوکه بۆ پینجه‌م جار به‌زمانی شیرینی کوردی به پوخته‌کراوی و هه‌له‌بژێری له‌سه‌ر ئهرکی نوسینگهی ته‌فسیر چاپ بکریته‌وه، خوای گه‌وره پاداشتیان بداته‌وه.

دیاره له چاپدانه‌وه‌ی ئهم کتێبه بۆ جاری پینجه‌م مانای زۆرو به‌لگهی به‌نرخیی و زیندویی و واقیعه‌تی بابته‌کانی و سه‌رکه‌وتویی ده‌به‌خشی.

هه‌ر بۆیه که چوار جار چاپ کراو که‌وته به‌ر دیدی خوینه‌رانیه‌وه، به هه‌موو چین و تووێژیکه‌وه به گه‌رمی و به په‌رۆشه‌وه ئامێزیان بۆ گرته‌وه، ئه‌ویش به مه‌به‌ستی شارده‌زابون له چۆنیه‌تی مامه‌له‌ی هاوسه‌رایه‌تی ئیسلامی، که ده‌می‌که په‌رده‌ی به‌سه‌ردا دراوه و خه‌لك لێ غافل بوونه.

سه‌ره‌رای ئهمه دیارد هێشتا تینویه‌تی زۆرانی نه‌شکاندوه و پتویستی به ئاودێرکردنیان هه‌یه، له‌به‌ر ئه‌وه به پتویستی ئه‌مڕۆ زانرا چاپ بکریته‌وه و مسوڵمانانی کوردستان له چۆنیه‌تی مامه‌له‌کردنی ژن و می‌رد له‌گه‌ڵ یه‌کتری له دیدو روانگهی ئیسلامدا، خۆیانی پێ برازیننه‌وه و زانیانیان پێی هه‌بێ. هه‌روه‌ها چاویان به‌و ئایه‌ت و فه‌رمودانه‌ی پینغه‌مبه‌ر ﷺ تاییه‌ت به‌هاوسه‌رگرتن و په‌یوه‌ندی نێوانیان رۆشن بێته‌وه.

خوینەری نازیز:

ئەوێ پێویستە ئاماژە ی پێ بکری ئەوێه لێ چاپە عەرەبێه کە ی ئەم کتیبە بابەت و پەراویزی و ا هەبون پێویستی خوینەری کورد نەبون و نوسەر بە پێ ی بارو و خێ ناوچە ی خو ی نوسیو و بۆ ئەوان پێویست بو، بۆ یە ئیمە بە چاکمان نەزانیو وەر بگێرینە سەر زمانی کوردی و پەراوی پێ زیاد بکەین.

بۆ راقە کردنی ئایەتەکان هەولم داو و بە زۆری تەفسیر و وەرگێراو کە ی مامۆستا هەزار بە کار بێنم.

بە پێویستی دەزائە ئاماژە بو و بە کەم لێ سالی ۱۹۹۹ چاپی کە ی ئەم کتیبە بە قەبارە ی (۱۱۸) لاپەرە، کە لێ ی نوسراو چاپی سێهەم و بێ دیاری کردنی سالی چاپە کە کەوتە بازار، بێ ئەو ی لێ ی ئاگادار ب و پرسم پێ بکری، کە ئەمە مافی کە ی یاسای بە نەدە یە.

جا ئەو ی هەلسا و بە چاپ دانەو ی مەبەستی بازرگانی کردن و پارە پێ پەیدا کردن بو، نە ک کاری خەیر و سود بە خشین، پێچەوانە ی یاسای مافی لە چاپ دانەو ی ئەنجام داو و کاری کە ی ناسەرعی کردو و. دیاریشە کە مافی لێ چاپ دانەو و پارێزراو و بۆ نوسەر، نە ک هەر کە سێک بۆ ی گونجا چاپی بکاتە وە.

جا چاپی ئەم کتیبە بە مەرەدی کتیبە کە ی شیخ محمد ناصر الدین البانی چو، کە بە بێ پرس و ئاگاداری ئەو، کتیبی کە ی لە چاپ درایە وە، ئەویش لێ (تمام المنة) دا فەرمودە یە کە ی پێغەمبەر ﷺ دە کاتە بە لگە ی ناسەرعی لە چاپ دانەو ی بێ ئاگاداری نوسەر، کە دە فەرمو ی: (لا یجل مال امریء الا بطیب النفس منه).

له بهر شهوه كتيبي (ژن و ميتردي ئيسلامي به خته وه) كه چاپي سيته مي له سهر نوسراوه و به رهنكي سور نوسراوه و وینه كهيشي به رهنكي پرته قالي رهنك كراود، هه مان چاپي يه كه مهو به ناشه رعی له چاپ دراوه و بو بازارگانی پي كرده بو.

ئومیده وارم مسولمانان كتيبي ژن و ميتردي ئيسلامي، بكه نه مه نه هج و په پرهوی په یوه ندى پروژي هاوسه ريتي و، له پاش تيلانه بيكه نه ديارى بو بوك و زاوا له جياتي بردنى كه ل و په ل و پار ه يه ك، كه به سينگ فراوانيه وه نابه خشري.

له خواي په رودردگار داواخوازم چاپي پينجه مي شه رعی كتيبي (ژن و ميتردي ئيسلامي به خته وه) بيته تيگه يشتنى راسته قينه ي ئيسلاميانه له هاوسه رگرتن و رينمايي كردنى مسولمانان.

له خواي به خشندهم داوايه وه رگيراني نه م كتيبه م بو بكاته كرده وه ي باش و، تويشوى ريگا بو پروژي سهختي قيامهت و، له تاريخايي يه كانى و گهرمى نه و پروژهم بپاريژي.

نور محمد عبيد

۱۰ / محرم / ۱۴۲۶

۲۰۰۵ / ۲ / ۱۹

پیشه کی چاپی دوه می وهرگیران

سویاس و ستایش بو خوی پهروهردگار، هزاران درودو سلاو برژی
بهسهر گیانی پیشه‌واو پیشه‌نگمان محمد ﷺ و لهسهر یارو یاوه‌رانی و
شوینکه‌وتوانی تا رژی دوابی.

کۆمه‌لگه‌ی کوردی ده‌می‌که دوچار ی دهردی بی ناگاو دوره‌په‌ریزی و
که‌نارگیری فه‌رمایشته‌کانی خوی گه‌وره و فه‌رموده شیرینه‌کانی
پیغه‌مبه‌ر ﷺ بو، هه‌روه‌ها دوچار ی بی‌ناگایی بو له یاساو داب و نه‌ریتی
ره‌سه‌نی ئیسلامی. به‌لی "گه‌لی کورد به‌گشتی چهند دروشمیکی
ئیسلامی وک نوژیرو رژیرو زه‌کات و حه‌جی دامالراو‌پوت و بی‌گیان پیاده
ده‌کات، به‌لام به‌بی ته‌واو‌کردنی پیداویستی و ته‌واو‌که‌ره‌کانی و، باقی بنه‌ماو
بنه‌ره‌ت و یاسا بنچینه‌یی یه‌کانی تری که کاکله‌و ماهیه‌تی ئیسلامن،
فه‌رامۆش کراود.

یه‌کی له‌و بنه‌ما کاریگه‌رو قول، که کۆمه‌لگه‌که‌مان به‌ داوه‌ی ناوه‌و
پشت گوئی خسته‌و، هاوسه‌رگرتنی ئیسلامی و په‌یوه‌ستی په‌یوه‌ندیه‌کانی
ژن و می‌ردو، چاره‌سه‌رکردنی کیشه‌کانیانه له‌ روانگه‌ی ئیسلامدا.

دیاره‌ خیزان پیکه‌وه‌نان گه‌ر له‌سهر بنه‌ماو بنچینه‌یه‌کی (ضبط) کراو
بنیات نه‌ری، نه‌وا هه‌رگیز خیزانیکی پته‌و و پیکوپیک و به‌ختیار دروست
نابیت، ضبط کردنیش ته‌نها له‌ به‌رنامه‌ دارپژراوه‌که‌ی خوی گه‌وره
ده‌سته‌به‌ر ده‌کری، نه‌ک بیرۆکه‌و ریچکه‌ی ده‌ستکردی هه‌واو نارده‌زوبازان.

جا بو ته‌وه‌ی گه‌نج و لاوی مسولمان (کچ و کور) شاره‌زا و ناگادار بن
به‌ په‌یوه‌ندی و مافه‌کانی ژن و می‌ردو هه‌لسوکه‌وت و مامه‌له‌ له‌گه‌ل یه‌کتری

لە روانگەي ئىسلامو، بە خەم ئەو بوم كىتەپكى ئىسلامى چىرپىرى لە مەرىژن و مېردى ئىسلامىم دەست كەوى، كە بە قەلەمى يە كىتك لە زانا ھاوچەرخەكان نوسرابى بۆ ئەوئى بەندە لىتى بەھردەمەند بى و پىادەي بكات، پاشانىش كۆمەلگە كەمان لە حەقىقەت و واقىيەتى ئىسلام تىبگات، ئەو تەمەي كە خراوتە سەر چاۋەكان لا بىرەت، راستىيە كانى پى بىنرەت.

ئەم كىتەپى دانراوى مامۇستا (عمود مەدى الاستانبولى) بەراي بەندە، تاكە كىتەپە كە بە پاكى و راستگۆيى و واقىع بىنانە لەژىر تىشكى رىنمايى يە كانى فەرمايشتى خۋاي گەورە و فەرمودە كانى پىغەمبەر ﷺ و زانىيان و زانست باس لە پەيوەندى و رەفتارى ژن و مېرد بكات، چارەسەرى بىرەر بۆ كىشە كانىيان دابنەت.

بە ھۆي گىرنگى دان و بەدەمە ھاتنى خوينەرانى و نەمانە ھەي لە كىتەپخانەكان بۆ دوۋەمىن جار چاپ كراۋەتەو، جا لەبەرئەوئى بە نەركى سەر شام زانى ئەم كارد پىرۆزە بىخەمە ئەستۆ و بە ناوى خۋاي تاكى پاك دەست بكەم بە ۋەرگىرەنى بۆ سەر زمانى شىرىنى كوردى، ئەو بۆ لە سالى ۱۹۹۴ دەست كرا بەم كارەو لە سالى ۱۹۹۵ سوپاس بۆ خوا بە ھەولتى خىر خوازىك لە چاپ درا، بود ماىەي بلاۋبونە ھەي رۆشنىبىرىيە كى گىشتى لەمەر ھاۋسەرگرتن و ھۆشياربونە ھەي مسولمانان لەم مەسەلە يە داۋ، كىرەندە ھەي گىر كۆپىرەي زۆر لە گەنج و لاۋى مسولمان. تەنانت بابايەك بە خويندە ھەي كىتەپە كەو دەرك كىردنى بە حەقىقەتى كراۋەيى ئىسلام، مسولمانىيەتى خۆي ئاشكرا كىرد.

جىئى نامازەيە خوينەران لىئى ناگاداربن، كە ۋا پىشە كى چاپى يە كەمى ۋەرگىرەنە كە نامازە بۆ ۋەرنە گىرەنى ھەندى بابەت و گىشتى پىرسىارە جنسىيەكان كرابو، بەلام چاپى ئەمجارە زۆرىيە بابەتە بىرەتەيەكان و

پوخته يه كى گوشراوى پيويست له پرسياره كانى گرتوته خو. له خواى به خشنده خوازيارم به چاپ گه يه نه رانى چاپنى دوه م: (پروژه ي چاپى ته فسيري قورئانى پيروژ) پاداشتي به خه يران بداته وه، له نيعمه ته كانى خوئى به هه شت بي به ش نه كات. ههروه ها له خواى ميهره بان ناو اته خوازم نه م كارهم بو بكا ته (صدقه جارية)، كه بيته وه سيله يه ك بو ليخوش بون له گونا هه كانم.

وه رگيپر

۱۹ ي جه مادي به كه م- ۱۴۱۸ ك

۱۹۹۷ / ۹ / ۱۵

**ژياني ژن و ميړدايه تي له نيسلامدا
به خوا په رستي داده نري**

((ژن هيټان و شوکردن له نيعمه ته کاني خوايه))

گوزهران و ژيان به سه بربردن له سه زهوي، گهر به شي خوښي و شادي و نار ه زود حه لاله کاني تيدا نه بو، نه و ژيانه ژيانتي و شک و ناخوش د بيت، له بهر نه وه حیکمه تي خوي ميهر دبان گشت غه ريزه کاني مانه وه له سه زهوي به هوي رابواردني حه لال و چيژو خوښيه وه راگير کرده.

بیرکردنه و دوش له حیکمه ته وا له مروژ دهکات بزاني مه به ستي نه م خوښي و رابواردنه حه لاله چيه، نه و دوش ته نها نامانچيک نيه بو گه شتن به م خوښيه، به لکو ريگه يه که .. و ه سيله يه که بو گه شتن به چهند نامانچيکي چاک. دياريشه که لقي چاک له نه سلتيکي چاک و باش نه بي پيدا نابي، که نه و دوش ژياني حه لالي ژن و ميړد. خوي گوره دده رموي: ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ﴾ (الروم ۲۱). واته: له به لگه و نيشانه کاني گه وردي خوا نه و يه که له خوتان هاوسه ري بو به ره م هيټان که پييان به سينه وه و خوښه ويستي و نه ويني خستوته ناوتان.^(۱) له مه دا بو که ساني

(۱) ژنيک له شوي بوکينيدا دواي جوتبوني له گه ل ميړده که ي له ناميزي ميړده که ي بو، به ميړده که ي گوت: من به به خته ودريم قهرزاري توډم، نازانم چون هه نديک چاکت بده مه وده، ميړده که ش وده لامي دا يه وه گوتي: (جوانترين شت که يم ده يه وه نه وديه، که نيستا له ناميترم داي!)

کہ بہوردی سہرنج بدن بہ لگہ زۆرن.

بہ گویرہی ئەم ئایہ تہ پیروزہ ئەوہ دەردد کەوی، کە بنہ ماو بنہ پەرت و بناغە ی ژن و میژد لەسەر خۆشەویستی و پێژلینان و تەبایی و بە بەزەیی لە گەل یە کتیریدا دامەزراوە، ئەک لەسەر بنەمای سەیرکردنی ژن بە چاوی خزمەتکارو بی پێژو، مامەلە لە گەلدا کردنی ئاژەلیانە، دیارە ئافرەت وەک پیاو نەفسی هەییە.. ئارەزوی هەییە.. هتد. خوای بە خشنەدەش ئافرەت دەدات بە پیاو وەک هاوسەری ژیان، وەک ئەمانەتیک.. وەک پاسپاردیەک دەیدات بە پیاو بۆ پێک هینانی خێزانیکی بەختەوەر و سەرفرازو دلشاد.

ئافرەت لە کۆندا بە چاوی ئاژەلیکی بی گیان سەیر دەکراو، بی بەش دەکرا لە گشت مافە رەواکانی. تا لە سالی ۵۸۶ دا بیرکراو، کە ئافرەت بە چاوی مرۆژ سەیر بکری و بپیری بە مرۆژ دانانیان داو، بپیری شیان دا، کە ئافرەت ئاژەل نیو... مرۆژیکە بۆ خزمەتکاری پیاوان دروستکراو... بەلام ئیسلام چوار دە سەدە پیش ئیستا بە گویرە ئایە تەکە ی، کە باسکرا بپیری داوہ ئافرەت بە لگە یە کە لە بە لگە کانی خوای گەورە!... کەوا ئافرەتی لە لاشە ی پیاو دروستکردو، ئەک لە قورپکی جیا، هەرودەها دروستیشی کردوہ تا هاوسەری ژیان پیاو بی، ئەک خزمەتکار. خوای بالا دەفەرموی: ﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا﴾ (الاعراف- ۱۸۹)، واتە: خوای بە دیهینەر ئیوہی لە یەک کەس و دەدی هیناوە "ژنە کەشی هەر لە ماکی ئەو پێک هینا، کە لە ورا بچە سیئەوہ.

قورئانی پیروز بە دەقی ئەم ئایە تە، بەردی بناغە ی ژیانیکە پر لە سۆزو عاتیفە و خۆش و هیمن دادەنی. ژن شوین تامگە و خۆشی و شادی و

ھەۋانەھەي مىرددەكەيەتى، چونكى كاتىك مىرددەكەي لەدەۋاي ھەۋلەۋ كۆشش و ماندوبونىكى زۆرۈ، لەپىناۋ پەيدا كەردن و داين كەردنى ژيانى پۇژانەي دەگەرپتەۋە لاي ژنەكەي، كە ئەۋىش دەبىي بە رويەكى خۆش و گەش و بە سىنەيەكى فراۋانەۋە بەرەۋ روي بىي و پىشۋازى بىكات و سۆزۈ خۆشەۋىستى بۆ دەربېرى، نا لەۋ كاتەدا مەيلى بەلادا دەچى و دەگاتە ئەم خۆشەيە... ئەم ھەۋانەۋەيە.. ئەم شوپىن تامگەيەي كە باسكرا. چونكى بەھۆي ئەم رەفتار و ھەلس و كەۋتەۋە ماندويەتى و خەم و پەژارەي ژيان لەبىر مىرددەكەي دەباتەۋە.

((محمود بن الشريف له كتيبته كەي (الإسلام والحياة الجنسية) دا دەلى: ژن سوکناۋ شوپىنى ھەۋانەۋەۋ دەلىياكەرو دەلنەۋايى مىرددەكەيەتى، چونكى ئافەت لەژىر سىبەرى خۆشەۋىستى و تەبایى و بەزەيى و داۋىن پاكىدا، تىنويەتى جنسى پىۋا دەشكىنى، لە خراپە كارىدا جنس و دل ئارام و ھىمن دەكاتەۋە، ئەندامەكانى لەش لە كەردەۋەي بەدپەفتار و ناشىرىن دەپارىزى، ھەروەھا لە خلىسكان بۆ ناۋ لىتاۋى گوناھو تاۋانكارىي دەپارىزى!)).

لېرەدا پرسىيارىك دىتە كايەۋە: ناي ئەۋ ئافەتەي لە دەرەۋەي مال بۆ ماۋەي چەند سەعاتىك كار دەكات، دەتوانى ھەلسى بە دەلنەۋايى و پىشاندانى پوخۆشى و خەندەي لىۋ بۆ مىرددەكەي؟ يان دەتوانى لە خەم و پەژارەۋ ماندوبونى ھاۋسەرەكەي كەم بىكاتەۋە!؟

هاندان بۆ ژن هینان و شوکردن

خوای گهوره ده‌فرموی: ﴿فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَثْنَى وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ﴾ (النساء - ۳)،
 واته: ژن ماره بېرن له‌وانه‌ی که بۆتان حه‌لاله، دوان یان سیان یان چواریش
 بن هه‌روایه. نه‌گه‌ر ترسان نه‌توانن ژنه‌کانتان وه‌کو یه‌ک ته‌ماشنا بکه‌ن، نه‌وا
 ده‌بی یه‌ک ژن بهینن.

بۆیه‌ش خوای گه‌وره وای باس ده‌کات، چونکه به یه‌کسان ته‌ماشنا
 نه‌کردن و به‌خێو نه‌کردن یان به یه‌کسانی و ماف نه‌دان یان وه‌ک یه‌ک، سته‌م
 لێ کردنیانه‌و، وه به‌ر کاری حه‌رام ده‌که‌وی.

نه‌م نایه‌ته پیرۆزه تاماژه‌ی (واجب) بونی ژن هینان و شوکردن ده‌کات،
 جا نه‌و که‌سانه‌ی نایانه‌وی ژن بهینن و داوین یان له خراپه‌کاری ناپارینن،
 ده‌ست ده‌که‌ن به پرپیاگنده بۆ په‌شیمان بونه‌وه له ژن هینان و گالته‌کردن به
 هاوسه‌رگرتن. نه‌وانه‌ی نه‌م کاره ده‌که‌ن، له راسته‌پیی خاوه له‌م کاره پیرۆزه
 دور ده‌که‌ونه‌وه، که خوای گه‌وره له قورئان دایناوه و هانی ته‌نجامدانی داوه.
 خوای میه‌ره‌بان له باره‌ی فه‌زلی ژن هینان و شوکردن و، دانانی ژن و پیاو
 به‌یه‌ک لاشه له‌ژێر یه‌ک پۆشاکدا ده‌فرموی: ﴿هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ
 لَهُنَّ﴾^(۱) (البقرة - ۱۸۷) تیمامی طه‌به‌ری له ته‌فسیری نه‌م نایه‌ته زۆر به‌جوانی
 بۆی چوه‌و ده‌لی: ﴿هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ﴾، واته: ژن و پیاو پۆشاک و به‌رگی

(۱) خێزان هاندان پۆشاکن بۆ نیه‌وه و نیه‌وه‌ش پۆشاکن بۆ نه‌وان.

يەككىن، چۈنكى لەكاتى نوستىنۇ بە روتى لەيەك پۇشاك كۆدەبنەو، لەيەككىزىكېنەو، ھەر يەككىشىيان بۇ لاي يەككىرى، وەك تەو وايە يەك پۇشاك، يەك جىلۇبەرگ بەيەك لەشدا دوراوە. تەفسىرى دىش ھەيە، كە گوتىيانە ئەم نايەتە بە واتاى: (ژن و مىرد پۇشاكى يەككىرىن).

يەككىك لە نوسەرە گەرەكان لە تەفسىرى ئەم نايەتەدا ﴿هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ﴾ باس دەكات دەلىى: ئەم چەند وشە كەمە، وىنە ھىنانەو، يەككى زۆرجوانە بۇ بەدىار خستىنى پەيوەستى لەش (الجسد) و گىيان (الروح) لە يەك كاتدا. چۈنكى پۇشاك گىرنگىرىن پىويستى مرۇقەو، بۇ نادەمىزادىش دانراوە.

لە راستىدا لە ھەموشت زىاتر كە پىكەو دەنوسىن ژن و مىردە كاتىك كە جوت دەبن بەيەك جەستەو يەك گىيان پىك دەگەن و لە چركەساتىكدا لەناو لەزەتتىكى بىسنوردا بۇ يەككىرى دەتوینەو.

ژن و مىرد داپۇشەرى يەككىرىن، لەبارەى جەستەيى (جسدى) دا، كە دەبنە پارىزەرى داوین و ئەندامى لەشىيان لە گوناھو تاوان. داپۇشەرى گىيانى و دەرونىن بۇ يەككىرى، ھىچ كەسىكىش وەك ژن و مىرد داپۇشەرى يەككىرىن، چۈنكى ھەردوگىيان دەبنە پاسەوانى پاراستىنى سومعەو مالو سامان و نەفس و نەيىنى يەككىرى. جا وەك ئەو جىلۇبەرگ و پۇشاكە پارىزەرى وايە كە ئەو كەسەى جەكە لەبەردەكات لە گەرماى ھاوین و سەرماى زستان دەپارىزى.

پىغەمبەر ﷺ دەفرموى: ((اذا تزوج العبد فقد استكمل نصف دينه،

فلیتق الله في النصف الباقي))^(۱)، واته: گهر بندهی خوا ژن بهیښی ښان شو بکات، نهوا نیوهی ښیمان و دینه کهی تهواو کردوه، با بؤ نیوه کهی تر که ماویه تی له خوا بترسی و خوئی له گونا هو تاوان پاریز کات.

چونکه ژن هیښان ده بیته بریاردانی نیوهی چاره نویسی مسولمانو، ده بیته مایه ی نهوهی بانگی بکات بؤ بایه خ دان به باش هه لبرژاردنی هاوسه رو، لیکولینه وهی وردو نیستی خردی شه رعی، نیستی خاره کهش بریتیه له دو رکعات نویژ پاشان نهو دو عایه ده خوینری، که له پیغه مبه روه هاتوه، جا نهوهی دوا ی نه مه روده ات نهوه خه یرو چاکه یه، دو عای نیستی خاره ش بهم شیویه که بوخاری له (صحیح) ده که یدا گپراویه تیه وه:

((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ، اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي، أَوْ قَالَ عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ فَاقْدُرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ، وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي، أَوْ قَالَ فِي عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ، فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْنِي عَنْهُ وَاقْدُرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ أَرْضِنِي)).

هه روه ها پیغه مبه ر عليه السلام ده فرموی: ((الدنيا متاع، وخير متاعها المرأة الصالحة))^(۲)، واته: ژبان ی دنیا رابواردنو خو شیه، چاکترین خو شی دنیا ش ژنیکی (صالحه) یه.. ژنیکی خاوه ن ښیمان و ته قوا یه.

هه روه ها ده فرموی: ((ثلاثة حق على الله عونهم: المكاتب الذي يريد

(۱) رواه البيهقي - حديث حسن لطرقه .

(۲) رواه مسلم .

الأداء، والناكح الذي يريد العفاف، والمجاهد في سبيل الله))^(۱)، واته: سى كهس حەقن، كه خواى گهوره يارمه تيان بدات: ئەو كۆيله يەى، كه ديهوئى به پاره خۆى نازاد بكات، جا نيش و كارو ههولئى بۆ ددها، تا پاره كهى دهستكهوئى، ههروهها ئەو كهسهى ديهوئى ژن بهيئى تا خۆى داوئىن پاك راگرئى، ئەو كهسهى له پىناوى خوادا جيهاد دهكات.^(۲)

زۆربهى ئەو كهسانهى ژن ناهيئن و تواناى ژن هيئانيشيان ههيه، دياره ئەوانه بىر له داوئىن پىسى دهكه نهوه، داوئىن پىسىش مرۆڤ له سه رىئى ئيمان دور دهخاتهوه. ئەو مسولمانهش كه ژن ناهيئى و شو ناكات، ئەوا له دینه كهى تى نه گهيشتهو و ناشاره زايه، با باش بزائى ئەو جوړه كهسانه نقومى گوناھو تاوانن. بۆ ئاگادار كردنه و هيشان ئەم گوته يەى ئىبن مەسعود بخهينه رو كه دهئى: ((گەر له تەمەنم دە رۆژ بمىئى، حەز دەكەم ژن بهيئىم بۆ ئەوهى كاتىك، كه مردم بهبى ژنى نه چمه لای خواى بهرزو مەزن)).

جا مسولمانانى پيشين، گەر منداله كهى بالغ بو باو تواناى هاوسه رگرتنى هه با، قسهى ده بارهى هاوسه رايه تى له گه ل ده كردو، يارمه تى ددهاو هانى ددهاو نافره تىكى ديندار له ماله پاك و پاريزگار ه كانى بۆ دهستنيشان ده كرد. ئا ئەمه شيوازيكه بۆ پاك راگرتنى ژيان و پالننى بۆ رىيه كى ساغو راست^(۳).

(۱) رواه الترمذي والنسائي.

(۲) ئەم فەرموده يه چەند بهرزو گهوره يه، كه هاوسه رگرتن و جيهاد كردن له رىئى خواو نازاد كردنى بهندهى يه كسان كردوه.

(۳) (الحياة الزوجية).

بهرز پراگرتنی غه ریزه ی جنسی

مه بهست له بهرز پراگرتنی غه ریزه ی جنسی شهویه، که زوربه ی زانایانی دهروناس ناویان لی ناوه و دهسته واژدیان بو داناه، شهوش به پیویستی بهرز پراگرتنی غه ریزه ی جنسی و بهرز کردنه شهویه تهی بهره و ناسویه کی زانستی و شهده بی و هونه ری به که لک، له حالیکدا که به کیک نه توانی ژن بهینی و خوی به داوین پاکی پراگری. پیغه مبه ریش ﷺ فرمانی به بی ژن داوه که بهر ژو بی شهوش بو پاراستنی شهسلی غه ریزه که، که جوریکی بهرزه له جوره کانی بهرز بونه وه ی غه ریزه ی جنسی که نسهلام دهست پیشخه ری کرد، شهمش شهوه ناگه یه نی، که مرؤف به هه میشه یی و هه رده م بهو شیویه بیته شهوه وه، که هه ندی له پیوانی نایینی مه سیحی پهیره وی ده کن، به واتای ژن ناهین! بلندوبه رزی شه غه ریزه یه ش چند سودیکی گرنه ده به خش لی جهانی توژینه وه داو لیکن لینه وه و بهرهم هیناندا.

شهوه ی باسکرا که ناراسته یه کی جنسی پاکه له کوئی و بانگه وازیه کی فرؤیدی جوله که، که ده یکات له کوئی، که مرؤف هه لده نی به په له ناره زوه جنسیه کانی تیر بکات، که چه واشه ی خه لک ده کات به وه ی گه ر جنس تیر نه کریت جا به هه ر شیوه یه ک بیت، شهوا توشی کپ بونی جنسی و خه مۆکی و نه خوشی نه فسی ده بی.

دکتور شه لکسیس کاریل له کتبه که یدا به ناوی (الإنسان ذلك المجهول) دا ده لی: (له راستیدا زیده رؤیی کردن له کرداری جنسی ده بیته هوی ریگه گرتن له چالاکیه کانی عه قلی، دیاریشه که ژیری (عقل) پیویستی به رژینه جینسیه کی باش هه یه، تا بتوانی بگاته شهوه ری پله ی به هیری).

کورتھی تیور (نظریہ)ی فرؤید بریتیه له بانگہ وازیه کی جولہ کہی بؤ
 ئەوہی رینگہ نہ گیری له تیرکردنی جنسی بہ حەرامی و، نقوم بون له
 زەلکاوی نارەزوبازیدا، بہ مەبەستی بی‌هیزی و لاواز کردنی جنسی مرؤڤ.
 ئەوہش بہ پپی نہ خشی جولہ کہی جیہانی، کہ له (پرؤتۆکۆلات)ی سەرائی
 جولہ کہیہ، کہ دەلی: (پپیوستە ھەول بەدەین کاربکەین بؤ ئەوہی رەوشت له
 گشت شوینیک بروخی، جا ئەو کاتە دەسەلامان بە سەریاندا ئاسان دەبی،
 فرؤیدیش له ئیمە ی جولہ کہیہ، کہ بہ بەردەوامی باسی پەیوەندییہ
 سیکی یەکان دەکات بئ پەرەو بە ئاشکرا، تا هیچ شتیکی پیروز بہ
 پیروزی نہ مینی!! ئەو کاتەش ئەو کەسانە ھەمو مەبەستیکیان، تەنھا
 گرنگی دان بە چۆنیەتی تیرکردنی جنسی دەبیت، جا بە ھەر وەسیلەیک
 بیت، جا رەوشت و ئاکاری بەرز هیچی نامینی!!).

گەرچی تیوری فرؤید له زۆری و لاتانی دنیا فری دراو بە لاوہ نرا،
 ھەر وہا لە یەکیتی سۆفیەتیش، چونکہ ئاسەوارو ئاکامە پیسو
 خراپە کہی پون بویەو بە دیار کەوت، بەلام له زۆری پەیمانگاگانان وەک
 راستییەکی سەلمینراو دەخویندری.

ئەمە کورتەیک و پیشەکییەکی باسە کەمان بو، جا لە مبارەوہ با بیینە
 سەر مەسەلە ی راگرتنی جنس بە پاکی لە ژیر تیشکی فەرمودە ی خواو
 پیغەمبەر ﷺ.

خو دەفەرموی: ﴿وَلْيَسْتَغْفِرِ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا حَتَّىٰ يُغْنِيَهُمُ اللَّهُ
 مِنْ فَضْلِهِ﴾ (النور- ۳۳)، واتە: با ئەوانە ی توانای زەماوەندیان نیە، خو را
 بگرن ھەتا خودا لە چاکە ی خو ی دەروێکیان لسی دەکاتەوہو کارەکیان
 مەیسەر دەکات.

پیغمبر ﷺ ده فەرموی: ((یا معشر الشباب! من استطاع منکم الباءة فلیتزوج^(۱)) فإنه أعض للبصر، وأحصن للفرج. ومن لم یستطع فعلیه بالصوم فإنه له وجاء))^(۲)، واتە: ئەمی کۆمەڵی گەنج و لاوان! هەر کەسێک لە ئیوێد گەر پارەو سامان و پێداویستییه کانی ژن هینان و توانای جنسی ههیه با ژن بهیئنی، چونکه بههۆی ژن هینانهوه چاو له ناست حەرام دەپاریژی، ههروهها ژن هینان دەبیته قهلائی پاراستنی داوین له داوین پیسی. هەر کەسیکیش توانای ژن هینانی نهبو با بهرۆژو بی، چونکه بهرۆژوبون بووی قهڵغانهوه له خراپه کردن دەپاریژی.

پیغمبر ﷺ که ده فەرموی: ((ومن لم یستطع)) لیڕەدا شتیک دەخهینه رو، ئەویش ئەوهیه گەر گەنج بیهوی ژن بهیئنی، بهلام له بهر نهبونی پارە نهتوانی بیهیئنی، ئەو نهتوانینه له کاتی کدا بود، که ئیسلام تازه بناغهی دا کو تابو، بهلام که دهولتهی ئیسلامی داده مەززیو سهرمایهی ده بی و (بیت المال) ی ده بی، ئەوا ئەو کاته هه مو گەنجیکی مسولمان بوی ههیه و ده بی ژنی بو بهیئنی و، ده بی دهولت له دارایی پارە ژن هینانی بو بدات، گەر ئەو گەنجی مسولمانه قهرزیشی کرد بو، دهولت ده بیته دابینکهری قهرزه کهمی له بهشی قهرزاران له پارە زه کاتدا، چونکه زه کات به قهرزاران ددری. نمونه کی واقیعیش دهخهینه رو، که له کتیبی ئین الحکم دا له ژیاننامهی عومهری کوری عبدالعزیزدا هاتوته دی، که

(۱) دهقه کانی قورئان و سوننهت ناماژ بهوه ده کهن، ئەو کەسهی دهتوانی هاوسەر بگری، ئەوا پێویسته لهسەری، نازام چون هەندیک پێشهوا ده لێن ئەم فرمانه بو (استحباب)، یان ری پێدانه؟

(۲) رواه البخاري ومسلم

دهلئی: ((کوپرٹکی عومہری کوری عبدالعزیز داوای له باوکی کرد، که ژنی بۆ بهیئنی و له (بیت المال) دا پارهی مارهیی بۆ بدات. عومەر له کورپه کهی تورپه بو، چونکه کورپه کهی ژنی هه بو و ده یویست ژنیکی تر بهیئنی. جا نامهیه کی بۆ نوسی و گوتی: نامه که تم به ده دست گه یشت، که داوای پارهدت کردوه له (بیت المال) ی مسولمانان بۆت کۆ بکه مه هوه، له کاتی کدا کورپه موهاجیره کانیه کیکیان ژنیان نیه، له بهر نه هوه پارهدت له دارایی مسولمانان بۆ نادهم، پاشان نامهیه کی تری بۆ نوسی که تیایدا نوسیوی، که نهو مس (مخاس) و کهل و په لهی پیشتر بومانه بیفرۆشه بۆ خۆت)) (۱).

خهلیفه سهری نه سوپماو به لایه وه شتیکی نامۆ نه بو، که کورپه کهی داوای پارهی له (بیت المال) ی لئی بکات بۆ ژنه ینان، به لام ژنه ینانی کوری موهاجیره کانیه به لاره (واجب) ترو پیویست تر بو.

هه ر له م باره یه وه عومه ری کوری عبدالعزیز نوسراویکی بۆ کارمه ندانی سه ره رشتی کارانی (بیت المال) نوسی و پیی گوتن: نهو که سانه ی، که قه رزارن پاره که یان بۆ بدن و قه رزیان بۆ بدنه وه. نهوانیش له وه لام دا بۆیان نوسی: ئیمه که سی وا ده بینین خانوی هه یه... خزمه تکاری هه یه... ماینی هه یه... کهل و په لی ماله وه ی هه یه، چۆن قه رزی بۆ بدین. عومه ریش بۆی نوسین: پیای مسولمان ده بی خانوی هه بی، که تییدا جیگیر بی.. خزمه تکاری هه بی ئیش و کاری بۆ بکات.. ماینیشی (۲) هه بی دژی دوژمنان تا جیهادی پی بکات، ده بی مسولمان خاوه نی شتومه کی ماله وه بی بۆ خیزان و مناله کانیه. له بهر نه وه گه ر خاوه نی نه م

(۱) لاپه ره: ۱۲۵.

(۲) که ئیستا (نۆتۆمبیل) ده گرتته وه. وه رگتیر

شتانہش بیّ نہوا ہەر بہ قہرزار دہژمیڈرئی و ہەرچی قہرزئیکی ہہیہ دہبیّ بوی بدہنہوہ^(۱).

دہبارہی ئەمەش فەرمودہیہکی (صحیح) ہاتوہ، کہ لەسەر دەولت پیویستہ، ژن و خانو و خزمەتکار بۆ فەرمانبہرانی خۆی داہین بکات. پیغەمبەر ﷺ کہ دہفەرموئی: ((فعلیہ بالصوم)) لەم بارہیہوہ شتیک دەخەینەرۆ: لە ئیسلامدا، کہ دەلیّی مرۆف دەبیّ خۆی داوین پاک رابگری، تا کاتی ئاسان بونی ژن ہینانی، نوسەر دەلیّ: بە پیویستم زانی وەلامی لایہنگرانی تیۆری (فرۆیدی) تاوانباری جولہکہ بدہمەوہ، کہ خەلک ہان دەدەن بە بہتالّ کردنی وزہی جینسی و ئەنجامدانی داوین پیسی بە بیانوی ئەودی داوین پاکئی و بہتالّ نہ کردنی جینس دەبیّتہ ہۆی مەترسی و کاریگہری لەسەر تەندروستی مرۆف.

(ہنری میلەر)ی زانا دەلیّ: باشترین ہۆ وەسیلہ بۆ پاراستنی لەش لە نہخۆشی، بہتالّ نہ کردنی جنسہ پیش ژن ہینان، جا بہہەر وەسیلہیہک بیّت. ہەر وہا دەلیّ: ملکہچی و تەسلیم بون بۆ ہەر ہەل (فرصە)یک بۆ کرداری سیکیسی (زیناکردن)، ئەوا ئەو تەسلیم بونہ دەبیّتہ ہۆی داہەزاندنی ئیرادہ و شەخسیہتی ئەو کہسە. شەخسیہتیش لەسەر ئیرادہ بەہیزی وەستاوہ! لە ہۆیہکانی بہہیز کردنی کہسایہتی، سنور دانانی غەریزہی جنسیہ. ملکہچی و تەسلیم نہبون بۆ ئارەزوہ جنسیہکان (بہ حەرامی) لە ئەو ئەوہ، لەوانہیہ زەحمەت و سەخت بیّ، بەلام بە راہینانی نەفس، وردہ وردہ ئاسان و مەیسەر دەبیّ. ئەو کہسەش پەیوہندی لەگەلّ ئافرەتان دەبەستی و پاشانیش ژن دەہینئی، ئەو جوۆرہ کہسە حالەت و نەفسیہتی جیگگیر (مستقر) نابئیو، ہەرگیز لە سۆزو عاتیفہی دلّی خیزانہکەہی ناگات،

(۱) سیرة عمر عبدالعزیز لابن الحکم ص ۱۶۴.

به لّام كه سانتيك كه داوینیان.. جنسیان به پاکی راده گرن، تا کاتی ژن هیئانیان، به راستی نه وانه ریزی ئافرهت و ژنه کانیان ده گرن، كه به هاوسه ری ژیانیان و.. دایکی مندالّه کانیان داده نین كه له خو شه ویستی ده بریندا خه لاتیکی هه می شه یی به دی ده كهن.

له كو تاییدا با ئه وه بلیین، كه راده دانان و سنور دانان بو جوتبون له گه ل خیزاندا شتیکی پیویسته، چونكه زور حاله ت هیهه پیاو ناچار ده كات له گه ل خیزانه كه ی جوت نه بی وهك: سك پری و هه ز كردن به در یژ كردنه وه ی ماوه ی مندال نه بون، هه ندی نه خو شی تابه تی ئافرهت و... هتد. له بهر ئه وه كاتیك مرؤف پیش ژن هیئانی گه ر خو ی راهینابو له سه ر سنور دانان و قه دهغه كردنی كرداری جنسی، ئه و كاته ده توانی له م حاله تانه دا خو ی بگری، و سور بی له سه ر بهر ژه وه ندی خیزانه كه ی.

رهنگه پیم بلیی: ئه مه شتیکی جوانه، به لّام ئایا ئه مه ده كری؟.. به لّی! مرؤفی ئاسایی ده توانی خو ی له خلیسكان و ره تل بردن بپاریژی، ته نانه ت له کاتی زه واجیشدا، نمونه ی ئه مه ش زوره!.. رهنگه پیم بلیی: به لّام ئایه خو گرتنه وه له جوتبون زیان به ته ندروستی ناگه یه نی؟ نا لی ره وه به م شیوه یه وه لّامی ئه م قسه یه ت ده ده مه وه:

۱/ هه ندی كه س وا گو مان ده بن، كه خو گرتنه وه له جوتبون ده بیته هوی كزی و لاوازی نه ندامی زاوژی (الأعضاء الجنسية)، به لّام له راستیدا پیچه وانه كه ی راسته! گه ر سهردانی پزیشكان بكهیت، پی ت ده لّین: ئه و باوكانه ی كرداری جنسی به باشترین شیوه ئه نجام ده دن، ئه وانه ن كه بهر له ژن هیئان توانیویانه داوین پاکی خو یان رابگرن.

۲/ هه ندی كه س ده لّین: خو گرتنه وه له جوتبون نه ندامی زاوژی ده ور و ژینی؟ راستیه كه ی ئه وه یه، كه ئه نجام دانی كرداری جنسی، ده یرو ژینی، چونكه

مومارەسە كۆردى كۆردى جىنسى ۋا لە ئەندامى زاۋى دەكات، كە ھەردەم لەبارى ۋىيىدا بىت، پاشانىش ۋۆژىك دادى كە ۋىست ۋ بەرگى (مقاومە) ناتوانى خۆى لەبەر راگرى. بەلام خۆگرتنە ۋدى كۆردەبى (فىعلى)، زۆر ئارەزۇ كۆردى جوتبون كەم دەكاتە ۋە بە مەرجىك بىر كۆردنە ۋە ۋىروانىنە كان ھىدى ۋ ھىمى بن.

۳/ كەسانى تر پىت دەلئىن: خۆگرتنە ۋە لە جوتبون ۋ كۆردى جىنسى، خەلك رادىنى لەسەر دەستپەر كۆردن (الأستمناء)، بە دلئىيە ۋە دەلئىم: ھاورپىيەتى كۆردى خراپە كاران ۋ، تەماشاكۆردى ۋىتە ۋ ۋۆژىتەرە كان، گەنجان كىش دەكا بۆ ئەم كۆردارە. ھەر كەسىكىش يەكجار ملكەچى دەستپەر بو، ئەوا زۆر جارى تىش ملكەچى دەبى ۋ ئەنجامى دەدات، چونكە لە دەستدانى ۋىست (إرادة) يارمەتى ئەمە دەدات. ھەر ۋەھا ئەوانەى لە بەندىخانە كان بەندكارون زۆرىنەيان ئەم كارە ئەنجام دەدەن، بەلام شتىك ھەبە، كە لە سەرەتاۋد داۋامان كۆردە، ئەۋىش بەھىزى ۋىست (إرادة) ۋ پاك داۋىنى دو شتن، كە ناھىلن ئەم كارە ئەنجام بدرى، ئەۋەشان لەبىر نەچى ئەوانەى بەدۋاى ژنان دەكەون، ئەوانە لە كەسانى تر زۆرتەر بەرە ۋ ۋى ئەم كارە ۋە دەچن، بەتايىبەتى گەر ئافرەتتىكىان دەست نەكەۋى، كە ئارەزۇ خۆيان لى تىر بكن، ئا ئەوانە دەستپەر كۆردن بە ھۆ ۋەسىلەكى ئاسانتر دەبىنن بۆ تىر كۆردى پىۋىستى جەستە. كەۋاتە زەرۋرى ۋ پىۋىستە بەر لە ھەمو شتىك قەناعەت ھەبى بەۋەى، كە خۆگرتنە ۋە لە كۆردى جىنسى بەسودو پىۋىستە.

۴/ دەلئىن: خۆگرتنە ۋە لە كۆردى جىنسى سەردەكىشى بۆ دو مەترسى، يەكەم: لە دەستدانى ماددى مەنى، درىژە دەدات بە خۆگرتنە ۋە، بەلام راستىكەى ئەۋەبە، كە ئەمە نەخۆشىيە كە لە ئەنجامى بەردەوام

مومارەسە كۆردنى كۆردارى جنسىيە ۋە دېتە كايەۋە، كەۋاتە ئەۋ نەخۇشپە
 لە ئاكامى خۇگرتنەۋە نپە، بەلكە لە ئەنجامى مومارەسە كۆردنە. دودم:
 شەيتان پېكەنن، واتە ئەۋ دەرھاوئىژ (افراز) انەى، كە ھاۋدەمى
 نوستنە. جا ئەم شەيتان پېكەننە گەر يەكەمجار خەۋ بېنېنى لە گەل بو،
 ئەۋا ۋەسىلەيەكى سۈشتىيە، كەۋا ئامىرى زاۋزى (چوك) ئەۋدى لىتى
 زىادەيە دەرى دەچۈننىۋ، ھېچ خراپەيەكى تېدا نپە، بەلام مەترسىدارە
 گەر ۋا لە گەنج بگەيەنرى، كە ئەم ۋەسىلەيە زىانبەخشە، چونكە بە
 ترسان لىتى مللكەچى چەند بېر كۆردنەۋەيەكى رەش دەبى، ئەم بېر كۆردنەۋە
 رەشانەش تەنھا لە ھەلەى ئەم تېگەيشتنەۋە دېتە كايەۋە..

با ورياي شتياك بېن، زۆر بېر كۆردنەۋە لەلايەنى جنسى، دەبېتە ھۆى
 زۆر شەيتان پېكەنن (تېحتىلام)، ئەۋ كاتەش دەرجونى ئەم دەرھاوئىژە
 دەبېتە كۆردەيەكى ۋىستى (ارادى) ناراستەۋخۆ، كەۋاتە كەۋتەۋەى ئەم
 ئەنجامە، لە خۇگرتنەۋە لە كۆردارى جنسى نپە، بەلكە لە ئەنجامى
 دابەزىنى گيان (روح) ۋەۋەيە، كە ئەۋىش بەرپرسيارە.. ئەۋ كۆرى جنسىيەش
 كە لە ھەندى كەسانەۋە رويداۋە، سەرچاۋەكەى خۇگرتنەۋە لە كۆردارى
 جنسى نپە، بەلكە لە ئەنجامى زىدەرۋىيى كۆردنە لە دەستپەر كۆردن
 (الإستمناء)، يان لە ئەنجامى زىدەرۋىيى كۆردنە لە كۆردارى جنسى..

لىكۆلىنەۋەۋە باسكردن لەم بابەتە درىژە دەكىشى، لەبەر ئەۋە خۈنەر
 رەۋانەى بەناۋبانگترين پزىشك و دانراۋەكانيان دەكەين، ئەۋ كاتەش دەبېنن
 ئېمە لە خۇمانەۋە قسەمان نەكۆردە، بەلكە ئەمە ئەزمون ۋە تۆژىنەۋەى
 واقىعى تەندروستىيە.

ئافرهت خوشترين خوڭشى ژيانه

خوای گهوره دهفهرموی: ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً﴾ (الروم- ۲۱)، له واتای (موده) دا له م نایه ته پیرۆزه دا، مانای بهرزی نهمه ی به ده رخستوه به ده ده ری ده خات، که په یوه نندی نیوان ژنو میرد تنه نا په یوه نندی سه رجی بی نیه، به لکو په یوه نندی چاوه دیری و سه ره رشتی و خو شه ویستی و دلنه رمی و ریزو سو زو عاتیفه ییه. نه وه ش ریزی که سایه تی ئافرهت و بهرزی پله ی ئافرهت ده رده خات.

پیغه مبه ر ﷺ ده باره ی خو شو یستی ئافرهت ده فهرموی: ((حُبِّبَ إِلَيَّ مِنْ دُنْيَاكُمْ: النِّسَاءُ وَالطَّيِّبُ! وَجَعَلْتُ قِرَّةَ عَيْنِي فِي الصَّلَاةِ)).^(۱) واته: له دنیا دا دو شتم له لا خو شه ویست کراوه: ئافرهت و بو ن خوڭشی! نویژیش رو ن و رو شنایی چاومه.

پیغه مبه ر که ده فهرموی: له لام خو شه ویست کراوه، واته خوای گهوره نهم دو شته ی له هه مر شته کانی دنیا هه لېژاردوه و خو شه ویستی کردوه، که هه ر یه که یان نیعمه تی که و تایبه تمه ندی و تام و چیژی خو ی هه یه. ئافرهت خو شه ویسته چونکه چرا و رو شنایی و دلنه واکه رو سو کنا بی مال ه وه یه و، په روه رده که رو هو ی بونی منداله. بو ن خو شیش بو یه خو شه ویست کراوه، چونکه دل و ده رو ن فی نک ده کات و گوشادی ده کات، هه روه ها دل خو شکه ری فری شته کانه. نویژیش رو نی چار و دل خوڭشی و پارانه وه و نزا و دا واکردنی

(۱) رواه النسائي، والإمام أحمد في المسند، والحاكم وسنه صحيح.

سهر فرازی و رزگارییه له نیوان بهنده و په رو در گاریدا. له م نزا و پارانه و هدا
خۆشی و شادی ده دات به دلی بهنده، نه وهش به ختیارترین و سهر بهرز ترین
حاله تی مرۆقه))^(۱).

نیمام (ابن الجوزی) له کتیبی (نوادر الأذکیاء) باس ده کات، که
شاعیریک به لای چهند ئافره تیکدا تیپه ر بو و جوانیه که یان، سهرنجی
پاکیشاوه و ئه م هه لبه سته ی گوتوه:

إن النساء شیاطین خلقن لنا
نعوذ بالله من شرّ الشیاطین
واته: ئافره تان شهیتان بۆ ئیمه دروست بون، په نا به خوا له خراپه ی
شهیتانان.

یه کیك له ئافره ته کان وه لأمی دایه و ده گوتی:
إن النساء ریاحین خلقن لکم
وکلکم یشتھی شم الریاحین!!
واته: ئافره تان ره یحانن بۆ ئیوه به دیهینراون، هه موشتان هه ز ده که ن
بۆنی ره یحاننان بکه ن.

له سه ر نه و قسه یه ی که ده لئ: ئافره تان ره یحانن، خاوه نی کتیبی (واجب
الآداب) ده گێریتته وه: رۆژیک خالیدی کوری یه زیدی کوری معاویه باسی
عبدالله ی کوری زوبهیر ده کات که وا ره زیله، خیزانه که شی ره مله ی کچی
زوبهیر، که خوشکی عبدالله یه دانیشتبو، بی ده نگ بوو قسه ی نه کرد،
خالد پی پی گوت: نه وه بۆ قسه ناکهیت! به قسه که م رازی، یان هه ر هه ز
ناکهیت وه لامم بدهیتته وه؟! نه ویش گوتی: نه ئه میان و نه ئه ویان! ژن بۆ
نه وه دروست نه بون ده ست بجه نه کاری پیاوان، له راستیدا ئیمه ره یحانه ی
بۆ بۆن کردن و له ئامیزگرتنن! چیمان داوه ده ست بجهینه کارتانه وه؟! ده لئ:
به قسه که ی سه رسام بوو نیوچاوانی ماچ کرد!

(۱) التاج الجامع للأصول.

په له كردن بۆ پيشه كيش كردنى خواپه رستى چهوت و لارى

ئىمامى بوخارى رىوايه تى كرده كه: ((سى پياو چونه مالى خيزانه كانى پىغه مبه ر ﷺ، له چۆنيه تى خواپه رستى پىغه مبه ريان پرسى، كه چۆن خواپه رستى ده كات، كاتىك چۆنيه تى خواپه رستى كه يان پى گوترا، نه وانىش گوتيان: ئىمه له كوئين له چاو خواپه رستى پىغه مبه ر، خواى گه وره له گونا هه كانى پيش و دوايى نهو خوڤ بوه!

يه كىك لهو پياوانه گوتى: كه واته من هه مو شهو شه و نوپژ ده كه م.

يه كىكى تر گوتى: به درى ژايبى سال هه مو پۆژ به پۆژو ده بم.

يه كىكى تريس گوتى: هه رگيز ژن ناهىتم.

كاتىك پىغه مبه ر ﷺ نه م قسانه ي پى گه يشته وه چوه لايان و فرموى: نه وه ئيوه نه م جوړه قسه يه تان گوتوه؟! به خوا با پىتان بلىم!! من له هه موانتان زياتر له خوا نه ترسم و خوڤ له گونا هان پاريز راده گرم، له گه له شه وهدا به پۆژو ده بم و پۆژوش شه كىتم، نوپژيش ده كه م و نه خه وم، ژنىش ده هىتم، هه ر كه سى كيش واز له سوننه ت و رى بازى من به ينى، نه وا له من نيه. هه روه ها ئىمامى بوخارى و ترمذى رىوايه تيان كرده پىغه مبه ر ﷺ، سه لمانى فارسى و نه بو دهر داتى كرد به برا، كاتىك سه لمان چوه لاي له ماله وه، نوم دهر داتى بينى جلى ئيش و كارى له به ردا بو، وازى له جل و به رگى جوان هى نابو. سه لمان به نوم دهر داتى گوت: بوچى نه م جوړه جل و به رگه ت له به ره و خوڤ بۆ مېرده كه ت جوان ناكه يت؟ نوم دهر داتىش

گوتی: ئەبو دەر دائی برات، بە شەو شەونویژ دەکات و بە پوژ بەرپوژو دەبێ، ئەو پێویستی بە دنیا نیە وازی لە دنیا هێناوە!.. کاتیکیش ئەبو دەر دائ هاتەوێ مالا پێشوازی کردو سەلامی لێ کرد. سەلمان خواردنی بو ئەبو دەر دائ هێنا، پێی گوت: خواردن بچۆ! ئەبو دەر دائ گوتی: بەرپوژوم. سەلمانیش گوتی: سویندم لەسەرت خواردو، کە دەبێ پوژو بشکینێ، منیش نان ناخۆم تا تۆ نان نهخۆی. ئەبو دەر دائ بەقسە کردو نانی لە گەل خوارد، پاشان سەلمان لە شەودا لای ئەبو دەر دائ مایەو. کاتیکیش شەو داهاات ئەبو دەر دائ ویستی هەلسی بو شەونویژ، بەلام سەلمان نەیهیشت و بە ئەبو دەر دائی گوت: جەستەو لەشت مافی بەسەرتەو هەیه و خیزانیشت مافی بەسەرتەو هەیه، بەرپوژو بەو پوژوش بشکین، نوێژیش بکە و سەر جییش لە گەل خیزانە کەت بکە!! بو هەمو شتیکی مافی خۆی بدەری. کاتیکی کە بەیانی داهاات سەلمان گوتی: ئیستا کە هەلسە نوێژ بکە، مەبەستی نوێژی پیش بەیانی. ئەبو دەر دائیش هەلسا و دەست نوێژی گرت دو رکات نوێژی سوننەتی پیش نوێژی بەیانی کردو پاشان بەیه کەوێ چون بو مزگەوت بو کردنی نوێژی بەیانی. ئەبو دەر دائ لە پیغەمبەر نزیک بوو، ئەوێ سەلمان پێی گوتبو بە پیغەمبەری راگەیاندا، تا بزانی حوکمی ئەوێ چۆنە. پیغەمبەر ﷺ پێی فەرمو: ئەبو دەر دائ! جەستەو لاشەت حەق و مافیان بەسەرتەو هەیه وەک سەلمان گوتی.. (لە ریوایەتیکی تردا پیغەمبەر ﷺ فەرمو: سەلمان راست دەکات).

لێکدانەوێ ((وَأَعْطِ كُلَّ ذِي حَقِّ حَقَّهُ)) هەمو شتیکی حەقی خۆی بدەیی، ئەوێش کە سەلمان بە ئەبو دەر دائی گوت. ئەوێه: ئیسلام کە بەرنامەێ ژیا، نایتە بەر بەست و پێگر لە بەردەم ئارەزو و غەریزەێ

جنسی حلال۔ بہ لکو بہ پیچہ وانہوہ ہان دہدات و ریگہی بو خوش دہکات۔ دیارہ نہوہش شتیکی سہر سورہینہر نیہ، چونکہ تہنہا نارہ زوی جنسی حلالہ، کہ دہبیتہ ہوی مانہوہی نادہ میزاد لہ سہر زہوی۔ دژاہ تہی کردن و بہرہست کردنی جنس بہ حلالہ، نہوپہری نالہ باری و گہوجیہ تیہ۔ بہختیاری و بہردہوامی ژیان لہوہ دایہ، کہ جنس بہ ناراستہیہ کی راست و دروست و شہرعیانہ ناراستہ بکری و، مہنہجیشی بو دابنری۔

با خوینہریش لہ لای نامو و غہریب نہبی، گہر و تمان نیسلام ہہول دہدات بو بہدہست ہیٹان و بہردہوامی خوشی و رابواردنی دروست و ژیانی بہختہوہر۔ کاتیکیش داوین پیسی و زینا و مہی خواردنہوہ حہرام و یاساغ دہکات، نامانج نہوہیہ، کہ جہستہ و لاشہی مروؤ بہ دروستی و ساغی بمینیتہوہ، تا تام و چیژ لہ جنسی حلال بہ بہردہوامی و ہرگری۔ بینیشمان چون پیغہ مہبر ﷺ لہو کوملہ کہسانہ تورہ بو، کہ ریگاہیہ کی چہوت و لاریان بو خوین دانابو، بی نہوہی نارہ زوی جنسیان تیر بکن، کہ نہوہش پیچہ وانہو دژی سروشتی نادہ میزادہ، نہم کوملہ کہسہ و ایان گومان دہبرد، کہ بہہوی نہم کارہوہ لہ خوی گہورہ نزیک دہبنہوہ، بہلام پیغہ مہبری مہزن ﷺ پی پی راگہ یاندن، کہ بہ نہنجام دانی نہم کارہتان نیوہ لہ نیسلام و بنہماو بنہرہ تہکانی فیتہت و سروشتی ساغ دور دہ کہونہوہ!!

ہہروا بہ بہ بہرگریکردنی نارہ زوی جنسی، نازارہکانی و ہسوہسہی شہیتان دہنالیٹن و خوین سہرقال دہکەن، ہہمو نہمانہش لہبہر نہوہیہ، کہ رہبہنی ہہموی خراپہ و شہرہ، دہگمہ نیک نہبیت، نہگینا کہسانی تر لہ گوناہہکانی دہریازیان نابی، گہر سہریش کہوتن نہوا زورجار لہو فہرزہیان دہکات، کہ خوی گہورہ فہرزی کردہ۔

ئین عه‌باس گوتویه‌تی: ژن بیئن چونکه رۆژئیک له‌گه‌ل ه‌اوسه‌رگرتندا
باشتره له‌ خواپه‌رستی نه‌وه‌نده‌ ساله!

ئین مه‌سعود له‌ کاتی‌کدا که پیکراوه‌ بریندار کراوه‌ گوتویه‌تی: ژنم
لێ ماره‌بکه‌ن، چونکه‌ هه‌زناکه‌م به‌ ره‌به‌نی به‌ خزمه‌ت خوا بگه‌م!
گوتراوه‌ نه‌جمه‌دی کورێ هه‌نبه‌ل له‌ رۆژی دوه‌می مردنی ژنه‌که‌ی، که
دایکی عبدالله بو، ژنی هینایه‌وه‌ گوتی: هه‌زناکه‌م به‌ ره‌به‌نی بئینه‌وه!

هه لېژارډني هاوسهري چاك

زوربه ي زوري نهو گيروگرفتانهي دينه پيش ژن هيټان و شوگردن، هه لېژارډني هاوسهري ژينه بهي ليكوليسنهوهو بهدواډا چونو سوراغ كردن، چهند كورو كچي لاهه بون په ليهان له هه لېژارډني هاوسهري كه يان كرده ، تنها له بهر نهوهي شهيداي جوانيه كه ي بوه، كه به هويوه توشي نه گبه تي و مال ويرانى بوه.

تيسلام هاني نهوهي داوهو گرنگيشي پي ده دات، كه نهو كه سهي هاوسهري هه لده بژيري خاوهن ره وشت و دينو داوښن پاك و خاوهن نيمانيكي پتهو بي و ملكه چي ياساكانى قورنان بي.

خو اي گوره ده فهرموي: ﴿إِنْ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقَاكُمْ﴾ (الحجرات- ۱۳)، واته: بهر پزرترو نزيك ترو پايه بهرز ترينتان لاي خوا نهو كه سهيه، كه زياتر له خوا ده ترسي و خوي پاريز ده كات له ناست گونا هو تاواندا.^(۱)

هروه ها خوا ده فهرموي: ﴿وَأَنْكِحُوا الْأَيَامَىٰ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾ (النور: ۳۲)، واته: ماره يي بېرن كه نهوه بانگه وازه بو (وهلي نه مره) كان، بو نهو كه سانه ي كه ژنيان نيه يان شويان نه كرده و ميترديان نيه. لهو كه سانه ماره يي بېرن، كه له خوتاننو (صالحن) لهو عهده پياوو ژنانه ي، كه له لاتان كار ده كهن. نه گهر له بهر فه قيري و هه ژاري، ژنيان بو نه هيټن،

(۱) نه يفهرموه بهر پزرتان لاي خوا نهو كه سهيه، كه خاوهن خانو سامان و خاوهن نوتومبيلو شهاده و ناوو شوره ت بي. بهلكو پيوهر لاي خوا زياتر پابه نديونه به ياساكانى خواو خو نزيك كرده و هيه به كرده ي جوان. (وهر گيتي)

یان به شویان نه دهن، تهوا خوی به خشنده به میهره بانی خوی دهوله مهندیان ده کات و خوی بالاش سوزو ره جمه تی فراوان و زانایه به حالی بهنده کانی.

لهم ثایه ته دا که ده فرموی ﴿وَالصَّالِحِينَ﴾ بومان ده رده که وی، که هاوشانی (کفاءة) ی هاوسهر هه لبژاردن ته نها مارجی (الصلاح) ی داناوه. (الصلاح) یش دین و رهوشت و ته قواو توانای مارهیی دان ده گریته وه.

خوی گه وره به لینی به و که سانه داوه، که ژن دینن و ژنیان هیناوه، گهر فه قیری روی تی کردن دهوله مهندیان ده کات. هاوشانی (کفاءة) یش مانای پایه ندن بون و ته و او کاری بنه ماکانی نیسلام ده گه یه نی. ههروه ها بۆ هاوشانی زانیاریشی وه گه ده که وی. مه به ست له زانیاری دیراسه کردن کرده وه پی کردنی قورثان و سوننه ته.

له نیسلامدا که فائه تی مال و سامان و ناوو شوهرت و شه هاده و ره چه له ک و ده سه لاتداری هیچ کیشیکی بۆ دانانری، نمونه شان له مباره یه وه پیغه مبه ره ﷺ، نه وه بو که کچی پوری به شودا به زهیدی کوری حاریسه، له صه حابه کانیش (عبدالرحمن) ی کوری عه وف خوشکی خزیدا به بیلالی حه به شی، نه بو حوذه یفه هیندی کچی عوتبه ی کوری ره بیعه ی له سالم ماره بر کرد، که بهنده ی نازاد کراوی ژنیکی نه نصاری بو.

نونه ی ده قی فرموده ی پیغه مبه ره ﷺ هیه ده باره ی ره چاوه نه کردنی هیچ پله و پایه یه ک، ته نها دین و تاکاری و ره فتاری جوان نه بی، وه ک ده فرموی: ((اذا خطب إليکم من ترضون دینه و خلقه فزوجوه!! إلا تفعلوا تكن فتنة في الأرض...!! وفساد عریض!!^(۱)، واته: گهر یه کیک خوازینی کچه که تانی کردو نیوهش له نایین و خورهوشتی رازی بون، نهوا

(۱) رواه الترمذی، حدیث صحیح.

بیده نی، گهر نهیده نی، ثَموا فیتنه و خراپه کاری له سهر زهوی بلاود هبیته وه..
 هدره ها ده فرموی: ((تنكح المرأة لأربع: لِمَالها، وِلحسبها، وِلدینها،
 وِلجمالها، فاظفر بذات الدین تربت یداك))^(۱)، واته: نافرته له بهر چوار
 شت ماره ده کریت و ده هینری: له بهر مال و سامانه که یان سامانی باوکی،
 یان له بهر ره چهلک و ناوداریه که ی، یان له بهر دین و رهوشتی نافرته که، یان
 له بهر جوانی و شوخ و شهنگی نافرته که. نهو ژنه بیته که خاوهن دین و
 رهوشته، نه گهر وانه که یت دستت به قوردا ده چی^(۲).

گهر سه رنجیک بدهینه نم فرموده یه، ده بینین بو هاوسه ریه تی، دین و
 رهوشتی هه لبژاردوه، له بهرته وهی (دین) گرنگترین مهرجه بو هاوشانی.
 نهو پیاهوی پابهندی فرمانه کانی نیسلام ده بی و شتیک که قه ده غه کرابی
 خوی لی دور ده خاته وه، نهوا نهو پیاهوه هه نس و کهوت و مامه له و رهفتاری
 بهرامبه ره خیزانه که ی چاک و باش ده بیت و، ریزی ده گری و خۆشی ده وی و
 ده بیته پاریزگاری خیزانه که ی له هه مو بواره کان دا. نافرته تیکیش خاوهن
 دین و رهوشته بی، ناره زوی نه فس کاری تی ناکات و چهواشه ی ناکات و
 خۆشی بهرامبه ره به نفس به سوک دانانی و کاروباری ناومال فراموش
 ناکات و، له پهروه ده کردنی منداله کانیدا و له مافه کانی میرده که ی بی ناگا
 نابی.

با نه وهش بزانی کاتیک که پیغه مبه ره ده فرموی: ژن بو جوانی ماره

(۱) رواه البخاری ومسلم وأبو داود والنسائي.

(۲) (تربت یداك) واته: دستت به قوردا چی، نه وهش کینایه یه بو هه ژاری، نم قسه یه به
 مانای دوعا لیکردنه، به لام مبه به ست پی پی دوعا لیکردنی راسته قینه نی، به لکه مبه به ست
 له قسه یه نه وه یه که پیاه نافرته تی دیندار بکاته هاوسه ری خوی.. پروانه (المفصل فی
 أحكام المرأة والبيت المسلم) ی عبدالکریم زیدان، بهرگی شه شه م، ل ۴۳.. (وه رگیتی)

ده کړئ، لیره دا مه به ست له مه نه وه نیه، که هیچ په چاوی جوانی نه کړئ، به لکو مه به ست نه وه یه، که نابی ته نها جوانی بکړئ به مه رج. نه گینا جوانیش نیعتباری خوی هه یه، وه که له فهرموده ی: ((أَنْظُرْ إِلَيْهَا، فَإِنَّهُ أَحْرَى أَنْ يُؤَدِمَ بَيْنَكُمَا)) به دهرده که وئ. کاتیک ژنیک خوی پیشکه ش به پیغهمبر ﷺ ده کات، پیغهمبریش دواي رامن لیو سهرنجدانی، نه ری ده کات.

نه نه س ده لئ: نه بو طه لحه نوم سوله یی ماره کردو ماره ییه که شی نیسلام بونی نه بو طه لحه بو!

چونکه نوم سوله ییم له پیش نه بو طه لحه مسولمان ببوو، کاتیک نه بو طه لحه داخوازی نوم سوله یی کرد، نوم سوله ییم گوتی: من مسولمان بوم، گهر توش مسولمان ببیت، شوت پی ده که م. نه بو طه لحه ش مسولمان بو، مسولمانیه تیه که ی بو به ماره یی نوم سوله ییم^(۱).

بۆ هه لباردنئ هاوسهر، نم ناموژگاری یانه ی خواره وه ده خینه رو، که له لایهن هه ندئ شاره زاوه دانراوه:

۱- لهو قوتابخانیه بپرسه، که نهو کچه ی تیدا فیتر بوهو ده رچوه، پیش نه وه ی لهو ماله بپرسی، که تیایدا په روه رده بوه.

۲- کچی دایکیتی چاک و پروادارو چاک (صالحه) بخوازه.

۳- هاوسهریه تی ژنو پیاو، هاوبه شیه کی ژیانئ و گوزه رانییه، نافرته تیک هه لبارتیره، که له گهل سروشت (طبیعه) و خواردنه وه و خوره وشنت دا ده گونجی و یه که ده گرتتوه.

خواي گه وره ده فهرمودئ: ﴿الزَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَالزَّانِيَةُ

(۱) رواه النسائي (حديث صحيح).

لَا يَنْكِحُهَا إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ وَحُرْمٌ ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ﴿النور- ۳﴾،
 واته: پیاوی زیناکه زیناکه تیکی زیناکه ری وهک خۆی نه بی ماره ناکات و
 ناشبی ماره بکات، چاویشی له نافرتهی داوین پاک نیه بو ماره کردنی،
 ههروهها چاوی له نافرتهی موشریکهیه که شوی پی بکات. به هه مان
 شیوه نافرتهی زیناکه رو داوین پیس پیاویکی داوین پیس نه بی ماره
 ناکات و نابی پیاوی داوین پاک نافرتهی داوین پیس ماره بکات. جا
 ماره کردنی پیاوی پروادار بو نافرتهی داوین پیس و موشریکه و ماره کردنی
 نافرتهی داوین پاک بو پیاوی داوین پیس و موشریکه حه رانه.

نیمام نه همه دی کورپی حه نبهل ده لئی: نابی پیاوی مسولمان و داوین پاک،
 نافرتهی داوین پیس ماره بکات، له بهر نه وهی ماره یی به که یه دروست نیه،
 تا نه و کاته ی نافرته که تهویه ده کات. گهر تهویه کرد نه و کاته ماره یی
 نافرته که دروسته، نه گینا دروست نیه. ههروهها نابی و دروست نیه
 نافرتهی مسولمان و داوین پاک و به ره وشت به شو بدریته پیاویکی
 خراپه کار و فاسق و فاجر. ماره برینی دروست نیه تا نه و پیاوه نه گهریته وه
 لای خوا و تهویه نه کات، دروست نیه نافرتهی مسولمانی به شو بدریته،
 چونکه خوی گه وره ده فهرموی: ﴿وَ حُرْمٌ ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ﴾ نه مه
 له سهر پرواداران حه ران کراوه.

جیگه ی داخ و دل گرانسی به که نه م پیوان (قیاس)ه له لای زۆریه ی
 خیزاناندا هیچ نرخ و بایه خی نیه. گهر پییان بلئی: نه و که سه ی هاتوه بو
 داخوازی که چه که تان نویژ ناکات، پیت نه لئین: نیستا ماویه تی نه فام و
 گه نجه. گهر بلئی: عه ره ق و شتی تری سه رخۆشکه ره خوات، ده لئین: خوا
 گونا هه کانی نه سه ریته وه و لئی خۆش ته بی. گهر بلئی: عه قیده و بیرو باوه ری
 نه م کوره پیس و خراپه و له گه ل نیسلامدا ناگو نجی، نه و به شتیکی بچوکی

داده نین. به لّام که پیّت گوتن: نهم کوره حالتی ماددی مام ناوه نندی بهو پاره ی زوری نیه، یه کسهر هاواریان لی هه لئه ستی و نهری ده کهن، گهرچی کورپکی مسولمان و باش و رینک و پینک و خاوه ن ره وشتیکی باش بیّت. به لّام مال ویرانی و به دبختی و ژیان تالی بو نهم کچه ی که شو بهو جوره پیاوه ده کات، که نهم سیفته ته جوانانه ی نیسلامی تیدا نیه. چونکه ژیانی کچه که ده که ویتته مه ترسی و کاره سات و ناشوب و نازاوه و خراپه کاریه وه، نه ویش به هوی په یوه ستی بهو پیاوه داوین پیس و زیناکه ره وه یه. جا گهر نافرته که دیندار بی، یا به هوی نه غامدانی شته حرامه کانه وه دینه که ی لده ست دده ات، یان ژیانیکی کوله مهرگی و ناخوش به سهر دهبات.

زانیمه کچیک شوی به کورپکی عهره ق خور کرد، کاتیک کوره که نهم کچه ی گواسته وه، بو به سهر بردنی مانگی هه نگوین (شهر العسل) له یه کیک له نوتیله کانی لویناندا دابه زین، کوره که زوری له کچه که کرد تا عهره ق بخواته وه، کچه که ش که عهره قی خوارده وه و ههر دوکیان سهرخوش بون، جا پیش نه وه ی بچیتته لای به نیازی جوتبون، کچکه له ژوره که ی خویان چوه دهره وه بو سهرناو، که گه رایه وه ویستی بچی بو ژوره که ی خویان، به لّام له بهرته وه ی سهرخوش بوو، چوه ژوریک تر، که پیاویکی به تنهای تیدا بوو، جا پیاوه که په لاماری داو داوین پیسی له گه لدا کردو، تا به یانی نافرته تازه بوکه که له لای مایه وه، میرده که شی له بهر سهرخوشی خهوی لی که و تبوو ناگای له ژنه که ی نه مابوو.

(ابو نعیم) له (الحلیة) دا گپراویه تیه وه، که گوتویه تی: (أبو طلحة) بهر له وه ی مسولمان بی بی خوازیبنی (أم سلیم) ی کرد، (أم سلیم) گوتی: له راستیدا حه ز ده که م، پیاوی وه ک تو ره ت نا کریتته وه.. به لّام تو پیاویکی

بىر پرواي، منىش زىتىكى ماسولمانم، بۆم دروست نيه شوت پىن بكمم.
 (أبوطلحة) گوتى: ئەي چاۋ بە رىقنە، ئەو چىتە؟! (أم سُلَيْم) گوتى:
 چىمە؟ گوتى: تۆ لە كۆيى لە زەردو سپيان (مەبەستى ئەو بو بە زىرو زىو
 لە خستەى ببات). (أم سُلَيْم) گوتى: نە زەردم دەوى نە سپى، تۆ مەزىتىكى
 شتىك دەپەرستى، كە نە دەبىستى و نە دەبىنى و هیچ سودت پىن
 نابەخشى.. ئەو تۆ شەرم ناكەيت دارىتىكى زەوى دەپەرستى، كە
 حەبەشىەكى كورى فلان دايتاشىوہ؟! گەر ماسولمان ببى ئەو دەبىتە
 مارەبى من، جگە لەمە مارەبى ترم ناوى! گوتى: ئەي چاۋ بە رىقنە! كى
 ھەيە ئىسلامم فىر بكات؟ (أم سُلَيْم) گوتى: پىنغەمبەرى خواﷺ ئىسلامت
 فىر دەكات.. جا چوہ خزمەت پىنغەمبەرو ماسولمان بو.

لهکاتی داخوازی پیوسته کوړو کچ یهکتری ببینن

ثبو هورهیره خوا لیسى رازی بی دللى: له گهل پیغمبهر بوم ﷺ
پیاوړیک هاته لای و هوالی پیدا، که نافرته تیکى نه نصاری خوازتوه.
پیغمبهر ﷺ پی فرمو: نایا سهیری نافرته ته کت کردوه؟! پیاوه کهش
گوتی: نه خیر!

پیغمبهریش فرموی: برؤ ته ماشای بکه! چونکه شتیک له چاری
نافرته نه نصاریه کان ههیه، به واتای چاویان بچوکه))^(۱).
بؤ پاساودانی نم مهسه لهیه فرموده ی (صحیح) هاتوه که ده فرموی:
(أَنْظُرِ إِلَيْهَا، فَإِنَّهُ أَحْرَى أَنْ يُؤَدِمَ بَيْنَكُمَا))^(۲)، واته: ته ماشای نافرته ته که
بکه چونکه به هوئی نم ببیننه وه خو شه ویستی و به زهیی له نیوانتانداندا زیاتر
به رده وام ده بی.

همروه ها ده فرموی: ((إِذَا خَطَبَ أَحَدُكُمُ الْمَرْأَةَ، فَإِنْ اسْتَطَاعَ أَنْ يَنْظُرَ
إِلَى مَا يَدْعُوهُ إِلَى نِكَاحِهَا فَلْيَفْعَلْ))^(۳)، واته: گهر داخوازی نافرته تیکتان
کردو توانیتان نهو شویتان ته ماشا بکهن که بؤ مارهیی ده گونجی ته ماشا
بکری با ته ماشای بکات.

هر له هه مان بابه ته وه ده فرموی: ((إِذَا خَطَبَ أَحَدُكُمْ امْرَأَةً فَلَا
جَنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَنْظُرَ إِلَيْهَا إِذَا كَانَ، إِنَّمَا يَنْظُرُ إِلَيْهَا لِحُطْبَتِهِ، وَإِنْ كَانَتْ لَا

(۱) رواه مسلم والنسائي والطبراني (حديث صحيح).

(۲) رواه ترمذي والنسائي وابن ماجه (حديث صحيح)

(۳) رواه أبوداود والطحاوي وأحمد في المسند وابن ماجه (حديث صحيح).

تعلّم))^(۱)، واته: گهر به کیتک له ئیوه نافرته تیککی داخوازی کرد، گوناھی ناگا گهر ته ماشای نهو نافرته بکات، چونکه ته ماشا کردنه کهی بو داخوازی یه، با کچه کهش پیتی نه زانی و ناگای لیتی نه بی.

یه کیتک لهو که سانهی کاری بهم فرموده یه کرد (محمد کوپی مهسله مهی نه نصاری) بو. سه هلی کوپی نه بی حه تمه ده لئی: محمدی کوپی مهسله مهی بینی زور به وردی ته ماشای بو شهینهی کچی زوحاکی ده کرد، منیش پیم گوت: نهوه تو شتی ناوا ده کهی، تو له هاوه لانی پیغه مبهری خوی؟ محمدی کوپی مهسله مهش گوتی: گویم له پیغه مبهری خوا بو ده یفرمو: ((إذا ألقى في قلب امرئ خطبة امرأة فلا بأس أن ينظر إليها))^(۲)، واته: گهر نافرته تیک که و ته دلی پیاو تیک بو داخوازی کردنی، هیچی تیدا نیه گهر ته ماشای بکات.

له نیتو شرع ناساندا راو بزچونی جیاواز هیه له باره ی ته ماشا کردنی داخوازی کراو. هه ندیک مه زهه ب ده لئین ده بی ته نها ده م و چاو و هه ردو ده ست ته ماشا بکری. نه م پابه ند (تقیید) هس هیچ به لگه یه کی نیه و، له کار خستنی تیگه یشتنی هاوه لانه بو ی.

لیره دا پرسیار تیک به میتشک دا دئ" گهر خوی یاسادانه ری کار به جئ ریگه ی دابئ به پیاو که بهر له گری به ست (عقد) ی هاوسه رگرتن ته ماشای نافرته بکات، نایا وه لی نافرته که مافی نه وه ی هیه نافرته که به بی حیجابی شه رع ی پیشانی پیاو که بدات؟! به دیدی من -خو اش زاناته ره - نه مه دروسته، مادام خوی یاسادانه ر ریگه ی داوه به خو ازی تیکه ر

(۱) رواه الطحاوي وأحمد في المسند (حديث صحيح).

(۲) رواه ابن ماجه والطحاوي وأحمد في المسند وغيرهم (حديث صحيح).

ته ماشای نافرتهی خوازینیکراو بکات نه وهی، که ده توانی ته ماشای بکات، با نافرته که ش نه زانی.

نیمام ابن القیم له کتیبی (تهذیب السنن) دا (۲۶-۲۵/۳) گوتویه تی: داود گوتویه تی: ده توانی ته ماشای همو له شی نافرته ته که بکری! نیمام نه همه دیش سی ریوایه تی هدییه، که یه کیکیان ده لی: دروسته ته ماشای دهم و چاوو هردو دهستی نافرته ته که بکری، ریوایه ته که ی تر ده لی: نه و نه ندامانه ی که به زوری به دیاره و هیه وه ک گهردن و هردو قاچ دروسته ته ماشا بکری. سی یه میس ده لی: دروسته ته ماشای همو له شی نافرته ته که بکری.

نه وهی شایانی وتنه له باره ی بینینی داخوایکرو داخوایکراو (المخاطب والمخطوبه)، سهرنج بو نه وه راده کیشین، که نه ریتیکی پیس و خراب هدییه له ناو زوریه ی خیزانه به ناو مسولمانه کان بلا و بو ته وه، نه ویش تیکه ل بونی کورو کچه پیش ماره برینیان، که له دهره وه داو له شوینی چول به یه کتری ده گن به بیانوی نه وهی، له ژیر نه زمون دان تا له یه کتری بگن. نه وهش دابو نه ریتی شارستانیه تی چه واشه و فیلبازه، که بونه ته کویله و بنده ی نه م شارستانیه ته، که دین و ره وشتیان له لا نه هیشتین.

به لی، نیسلام ریگه ی داوه به داخوایکاری کچ ته ماشای ده ست و روخساری بکات، گهر به راستی نیازی هینانی هه بی و نافرته تی دلسوز بنیری، تا له ره وشت و ره فتاری کچه که ناشنا بن بوی هدییه زور لی بی بکولیتته وه و نوظفی خو ی هه لبرئیری، به لام کار بگاته نه وهی که حرامی تیدا به کار بهینری، نه وه ریسوایی و شهرمه زاری به. خه لکیش سهر فراز نابی، تا نه گهرینه وه سر ریبارو یاسای دینه که یان و کورو کچیان له کاری حرامی دور نه خه نه وه.

پشکنینی پزیشکی پیش هاوسهر گرتن

(الفحص الطبي قبل الزواج)

پیغه مبهراً ﷺ ده فهرموی: ((فَرَّ مِنَ الْمَجْذُومِ فَرَارِكُ مِنَ الْأَسَدِ))^(۱).
 واته: پاگردنت له توش بو به گولی، پاگردنته له شیر.
 ههروهها ده فهرموی: ((لَا يُوْرَدَنَّ مُمْرَضٌ عَلَى مُصِحِّ))^(۲)، واته:
 نه خووش نه بردریته لای که سانیک، که ساغن و نه خووش نین.
 ((لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ))^(۳)، واته: نه زیان بگه یه نهو، نه بهیلی زیانت
 پی بگات.

نهم فهرموده پیروزه ناماژهی ههزهرو ناگادار بون ده کهن له نه خووشی
 گرتنه وه! زور له حکومه ته کانی نیستا چهند یاسایه کیان ده رکردوه
 سه بارهت به پیویست بونی پشکنینی پزیشکی (فحص طبي)، بهر له
 به هاوسهر بونی کوپو کچه که، دیاره نیسلام پیشینهی ههیه سه بارهت بهم
 ناراسته یه.

جیی داخه که بلیم نهو تاقیکردنه وه پزیشکییه زور له پزیشکه کان
 ئاسانکاری تیدا ده کهن، ژنو میردیش لهم پشکنینه هه لیدین، که
 ئاکامه کهی به خراپ ده که ویتته سهر خویمان و منداله کانیان.
 له سهر هه ژنو میردیکی نیسلامی پیویسته گهر هه ریه کیتکیان

(۱) رواه البخاري

(۲) رواه البخاري

(۳) رواه أحمد في المسند وابن ماجه، حديث صحيح.

توشی نہ خۆشی یہ کی درم بون، نہ بنہ ہاوسہری یہ کتری۔ لہ فہرمودہی (صحیح)ی پیٹہ مہبر ﷺ ہاتوہ، کہ دہ فہرموی: ((لا یؤمن أحدکم حتی یحب لأخیه ما یحب لنفسه من الخیر)).

دکتور وجیہ زین العابدین لہ رسالہ کہی (الإسلام والتربية الجنسية) دا گوتویہتی: نہوی لہم فہرمودہیہ تیدہ گہم (لا ضرر ولا ضرار) نہمہ بؤ بہدوا گہرانہ بؤ نافرہتی چاک و لادانی زہرہرو زیان لہ خۆی و لہ پیاو، دروستہ بہ لگہ پیویستہ لہ نیزامی نیسلامیدا، کورپو کچ پیٹش بہ ہاوسہری بونیان فہحس بکرتین، بہ تابیہتی بؤ زانینی نافرہتہ کہ، کہ نایا مندالتی دہبی؟ ہرودہا فہحسی پیاوہ کہ بکری نہ بادا نہ خۆشیہ کی درمی، یان نامیر نہرمی یان نہ زۆکی یان شیتی ہہ بیٹ... بہ لام گرنگترین مہرج بؤ پیاو نہویہ، کہ تہندروستی باش بیٹ و توانای جوتبونوی ہہ بیٹ و ہک لہ فہرمودہ ہاتوہ: ((من استطاع منکم الباءة فلیتزوج... ہر یہ کیک لہ نیوہ توانای ہاوسہگری ہہیہ با ہاوسہگری بکات الحدیث)).

الباءة: مانای توانای دابینکردنی خانوو پیداویستیہ کانی ژن ہینانی ہہ بیٹ، ہرودہا مانای توانای جنسی دہ گہیہنتی.. و ہک کہ لہ کتیبی (المحیط للفیروز آبادی) ہاتوہ.

لیرہدا چند شیکردنہوہ (تحلیل)یکی پیویست ہہیہ، کہ پیویستہ لہ سہر داخوازیکارو داخوازیکارو (کچ و کور) بہر لہ بہ ہاوسہر بونیان نہم تہ حلیلہ بکہن، دیارہ نامانجہ کہشی ناشکراو رونہ: کہ نہویش دلنیا بونہ... تہ نکید کردنہ لہ ہہمو شتیک، تا بزانی نہو کہ سہ کہم و کورتی ہہیہ؟ گہر ہہیہ، دہبی چارہ سہر بکری.

پىشكىنىنى گروپپەكانى خويىنى ژنو مىرد

مەبەستمان لىرە گروپپى (البرىزىز يان ار ائش)سە، جا لىرەدا چوار شىمانە (احتمال) ھەيە رەنگە رو بدات:
شىمانەي يەكەم: لەوانەيە گروپپى خويىنى ھەريەك لە ژنو مىرد ئىجابىي
 بىت.

شىمانەي دوھم: لەوانەيە گروپپى خويىنى ھەريەك لە ژنو مىرد سلبىي بىت.
شىمانەي سىيەم: لەوانەيە گروپپى خويىنى ژنەكە ئىجابىي بىت و مىردەكەي
 سلبىي بىت.

لەم سى شىمانە (احتمال)ەدا، گروپپەكانى خويىن لەگەل يەك گونجاو و پىتكىن.

بەلام لە شىمانەي چوارەم: لەو كاتەي گروپپى خويىنى ژنەكە سلبىي بىت، ھى مىردەكەي ئىجابىي بىت، ئەو كاتە گروپپەكانى ژنو مىرد رىك نايىت و جياواز دەبىت. خۆشەختانە ئەم جۆرە شىمانەيە زۆر كەم رو دەدات، لەم حالەتەدا رەنگە مندالەكە گروپپى ئىجابىي باوكى ھەلبىگرىو، لە لاي دايك دژە مژادى خويىنەكەي، كە سلبىي گروپپە دروست دەبىت، ئەمەش لە ئاكامى سك پىرون بە مندالتيكى ئىجابىي گروپپ خويىنەويە، جا يەكەم لەدايك بون ھەردەم بە شىوہيەكى سروشتى دەبىت سەبارەت بە يەكەم مندال، بەلام لە سكى دوھم و سىيەم و دواي ئەوانە، كۆرپەلە (جنين) دوچارى ئەو دژەمژادە دەبىت، كە لە ئاكامى دووگىيانى يەكەم لە خويىنى دايكى پىك ھاتوہ.

ریژهی ئالۆزکاری (مضاعفات) له مندالی سییهم زیاتر دهبیئت له مندالی دوهم، چوارهم زیاتر دهبیئت له سییهم. نه مجۆره موزاعهفاتانه زۆر به کهمی رو ددهات، چونکه له حیکمهتی خوای گهورهیه، که خوینی کۆرپه له تیکه له به خوینی دایک نابییت، تهنها له ههندی حالهتی تاییهت نهبیئت، که به کهمی رووددهات.

شیمانهی رودانی ئەم موزاعهفاتانه له (۱۰%) زیاتر نابییت. گهر پوشی دا له یه کهم کاتی دوای له دایک بون، ناتوانین به کردهی گۆرینی خوینی منداله که ههستین، گهر پیویستی کرد.

شیکردنه وه (تحلیل) ی ناوی مه نی پیاوړه کوه دلنیا بون له ژماره و زیندویه تی تووی پیاو

پیویسته ژماره ی سروشتی توو له چل ملیون ملیتر که متر نه بیټ، ریژه ی زینده یی له هر په رین (قذف) یکدا له ٦٥% که متر نه بیټ، جا گهر پاش شیکردنه وه که، هم هاوکیشانه له لای تایبه تمندان نه گه یشته شیوه ی ناوی مه نی، نه و کاته ده توانی په نا بریته بهر چاره سه ری پزیشکی بی بو چالا کردنی توو زیاد کردنی ژماره که ی، که نیستا هم کاره ناسان کراوه.

شیکردنه وه ی دهر هاویژی پروستات

هم شیکردنه وه یه ش بو دلنیا بونه له توش نه بون به هو کردنی که قناری (مزمین)، چونکه هه بونی نه مجوره هه وکردن (التهاب) انه، ده بیته هوی هه وکردنی ملی مندالذانی ژنه که. (١)

پیشبرکی نه کردن له خوازیینی^(۱)

خوای گوره دده رموی: ﴿وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ﴾
(البقرة- ۱۹۰)، واته: دهستدریژی مه کن، خوا دهست دریژیکه رانی خویش
ناوی.

۱) (بھی الخولی) له کتیبه کهی (المرأة بین البيت والمجتمع) دا ده لئی: ((بابایهک جو امیرو
مرد بی ناچیته خوازیینی نافره تیک، که ده زانی له لایمن یه کیکه وه خوازیینی کراوه،
چونکه نم کاره ده بیته هژی پچرانی په یوه ندی و، نانه وهی دوژمنایه تی و بوغزو قینه،
هروه ها له ناکار خرابی و بی عه قلبه.

نهو که سهی ده زانی خوازیینی نافره تیک کراوه نهویش خوازیینی ده کات لهو حاله ته دا
مه دحی خوئی ده کات و بهرامبهره کهی زهم ده کات.. هروه ها هه ندی سیفه تی چاک ده داته
پال خوئی، خو گهر راست نه کات ته نها نه ونده گونا هه ی به سه، که نهو غه بیه تی
کردوه...))

به لام گهر خوازیینی که ری یه کهم وازی هینا، نهوا بز نهویتر هیه خوازیینی بکات.
هروه ها گهر خوازیینی که ری یه کهم فاسق بو، بابای دوهم بوی هیه خوازیینی بکات،
چونکه نهوکاته مافی خوئی ته کیچه که له دهست کابرایه کی بی دین ده رباز بکات!

بابای مسولمان گهر راویژی پی کرا، بوی هیه کی به باشتر بزانی پیشنیار بکات.
له کتیبی (جماع العلم) ی پیشهوا شافعی به ته حقیقی (أحمد حمد شاکر) هاتوه: (فاطمة
بنت قیس) ده لئی: پیغه مبهری خوازیینی پی پی فرموم: گهر عیده ت تهواو بو ناگادارم که وه،
جا که عیده کهی تهواو بو به پیغه مبهری راگه یاند، که (معاویه) و (ابا جهم) هاتونه ته
خوازیینی، پیغه مبهری فرموی: ((معاویه هه ژاره و مال و دارایی نیسه، نه بوجه همیش
گوچان له سر شانی ناهینیتته خواره وه (واته زور له ژن ده دات)، به لام تو شو به نوسامه ی
کورپ زهید بکه))، فاطمة ده لئی: هه زم پی پی نه کرد شوی پی بکه م، جا پیغه مبهری فرموی:
شو به نوسامه بکه، منیش شوم پیکردو خوای گوره ش خترو به ره که تیکی زوری خسته
نم زهواجه و پی پی دلخوش بوم. شافعی له (رسالة الأم) و نه همدو خواهونی هر شهش
کتیبه که جگه له بوخاری گپراویانه ته وه.

ده فرموی: ﴿وَالَّذِينَ يُؤَدُّونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدِ احْتَمَلُوا بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا﴾ (الأحزاب - ۵۸)، واته: نهوانه ی نازاری پیاوانی نیماندارو نافرتهانی نیماندار دهدهن بیتهوهی تاوانیکیان نهنجام دابیت، نهوانه بوختان و گوناھو تاوانیکی ناشکرا دهگرنه نهستۆ.

پیغه مبه ریش ﷺ فرمویته: ((لا یخطب الرجل علی خطبة أخیه حتی ینکح أو یترك))^(۱)، واته: کهسیک داخوازی کچیک نهکات که برای مسولمانی داخوازی کردوه، ههتا براکهی ماره ی دهکات یان وازی لسی دینی.

(۱) رواه البخاري و مسلم

حہ زہر کردن له مارہ برینی کچی تہ مہن بچوک

خوای گورہ دہ فہرموی: ﴿وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ﴾
(البقرۃ - ۲۲۸).

واتہ: نافرہ تان ہرودک ٹہرکی ژنانہ بیان لہ سہر شانہ، ژنہ کانیش مافی
رہوای خویمان ہہیہ.

پیغہ مہبر ﷺ فہرمویہ تی: ((لا یؤمن أحدکم حتی یحب لأخیه ما یحب
لنفسہ من الخیر))^(۱).

واتہ: نیمانی ہیچ کامیکتان تہواو نابیت، ہہتا تہودی بو خوئی لہ چاکہ
پئی خوشہ، بو برای مسولمانیشی پئی خوش نہ بیت.
ہرودہا دہ فہرموی: ((لا ضرر ولا ضرار))^(۲).

واتہ: نہ زیان بہ خہ لک بگہ یہ ننو، نہ بہیلن زیانتان پئی بگات.
سہ بارہت بہم مہسہ لہ یہ رہنگہ ژن ہینانی پیغہ مہبرت ﷺ بہ خہ یالدا
بی، تہویش مارہ برینی خاتو عائیشہ یہ - رہزای خوای لئی بی - کہ
جیاوازی یہ کی زور ہہیہ لہ تہ مہنیاں دا. دیارہ تہم حالہ تہ لہ بہر چہند
ہوئیہک لہ ریسا (قاعیدۃ) دہرہ چیت و ہک:

۱ - کہ سایہ تی پیغہ مہبر ﷺ، کہ ناتوانری بہراوردی لہ گہل کہ سایہ تی تری
پئی بکریت، لہ بہر تہوہ خاتو عائیشہ بہم ہاوسہریہ تیہ بہختیار بو و
خاتو عائیشہ سہرپشک (مخیر) کراوہو خوئی پیغہ مہبری خوای ہہ لبرارد.

(۱) رواہ أحمد فی المسند والترمذی والنسائی وابن ماجہ وغیرہم والزیادۃ لغیرہم، حدیث صحیح.

(۲) رواہ أحمد فی المسند وابن ماجہ (حدیث صحیح).

۲- مەبەستى سىياسى لەم ژنەيتانە بۇ زىيادكردنى پەيۋەندى نىۋان پىتغەمبەر ﷺ و ئەبۇبەكر (رەزاي خۋاى لى بى) بوە، كە يەككىك بوە لە سەردارانى عەرەب و، بۇ ئاسانكردنى بەرژەۋەندى نىۋان پىتغەمبەر و ھاۋرئىيە كەى بوە، ئەبۇبەكرىش بۇ بەرژەۋەندى بانگەۋازى ئىسلامى زۆر ھاموشۇي پىتغەمبەرى دەكرد.

۳- بەھىزى دىنەدارى خاتو عائىشە، نمونەى ئەو ھەمو ئافرەتە صەھابىيەكانو داۋىن پاكى و عىفەتيان، ناكرى لەم زەۋاجەدا رەچاۋى كارو كاردانەۋەى خراپەيان لى بكرى.

۴- ھىزى پىتغەمبەر ﷺ وەك لە فەرمودەى (صحيح) ھاتو كە ھىزى چل پياۋى دراۋەتى.

من به يەكسانى ئامۇزگارى پياۋو ئافرەتان دەكەم ، بە ھەزەر كوردن لە ھەبونى جىاۋازى تەمەنيان، كە دەبىتە ھۆى كاردانەۋەى زۆر خراپ بە تايبەتى لەم كاتەى ئىستادا، كە رىكخەرو قەدەغەى ئايىنى تىدا كز بوە.

نيمام (ابن الجوزي) لە كىتەبە كەى (صيد الخاطر) (۲/۴۴۶) گوتويەتى: ... گىل تىن پياۋ ئەو پياۋە بەتەمەنە (پىرە) يە، كە داۋاى كچىكى تەمەن بچوك دەكات.. بەراستى تەۋاۋى چىژو خۆشى، لە كاتى كورايەتى يە، ھەر كاتىك كچ بالغ نەبو، ئەۋا خۆشى ۋەرگرتنى كامىل نىە! جا گەر بالغ بو زۆر جوتبون دەخۋازى. پياۋى پىرىش ناتۋانى زۆر جوت بىنى! گەر زۆر لە خۆشى بكات، ناگاتە مەرامى كچەكە، جا پياۋەكە بەزويى بە ھىلاك دەچى!

پياۋى پىر بە ئارەزوى بۇ جوتبون، نابى لەخۆ بايى بىت، چونكە ئارەزۋەكەى ۋەك سىپىدەى درۆ (فجر الكاذب)ە! پياۋى پىرمان بىنيۋە،

جاریہی کپیوہ و شہو لہ گہ لئی جوتبہ، کہچی بہ مردویی سہری ناوہ تہوہ!..
 راستیہک ہہیہ دہین بگوتری، با پیای پییش رازی بیت لہ گہ لئی
 جوت نہ بیت و تہنہا لہ گہ لئی رابویری، بہ لام خو کچہ کہ رازی نابیت لہ گہ لئی
 جوت نہ بیت، نہو کاتہش کچہ کہ دہیتہ دوزمنیکی مامہ پیرہ، پرنگہ
 نارہزو بہ سہریدا زال بچ و داوین پیسی بکات! یان ہول بدا خوئی لہ کول
 پیرہ پیاوہ کہ بکاتہوہ و بیکوژی، بہ تاییہ تی نافرہ تانی نہوروی، کہ
 لہ مبارہوہ دلہ قن.

به‌مهرج دانانی وهلی له ماره‌بریندا

خوای گه‌وره ده‌فرموی: ﴿وَأَنْكِحُوا الْأَيَامَىٰ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾ (النور: ۳۲) ، واته: بۆ پیاوانی بی‌ژن، ژن بخوازنو ژنانی بی‌می‌رد به‌می‌رد بده‌نو هه‌روا بۆ کۆیله‌و که‌نیزانی خو چاکیش ژن بی‌سنو بیانده‌ن به‌شو، بیر له ده‌ست ته‌نگی مه‌که‌نه‌وه چونکه گه‌ر فه‌قیرو ده‌سته‌نگ بن، خوا له فه‌زلی خۆی بی‌نیازیان ده‌کات، خوا فراوانگرو زانابه.

رافه‌کارانی قورنان ئەم نایه‌ته‌یان کردۆته به‌لگه، که ناکرێ نافرته خۆی ماره بر بکات، ته‌نها به‌وه‌لی نه‌بیته. چونکه ئەم نایه‌ته ناراسته‌ی وه‌لیه‌کان (سه‌ریه‌رشتیاریانی نافرته‌ته‌که) ده‌کات... له‌به‌ر ئەوه وه‌لی پیوسته له ماره‌بری بالغ و نابالغ دا ناماده‌بی.

به مهرج دانانی وه‌لی بۆ ره‌زامه‌ندی به‌شودان، له‌گه‌ڵ سه‌روشتو زه‌وقی دروستدا یه‌ک ده‌گرێته‌وه، وه‌ک هه‌مو فه‌رمانه‌کانی شه‌ریعه‌تی خواو نه‌هیه‌کانی.

چهند شتیکی ناکاوی ترسناکه کاتیک وه‌لی نافرته‌ته‌که ده‌بینی کچه‌که‌ی دیته‌وه ماله‌وه‌و ئەو که‌سه‌ی له‌گه‌ڵه، که پیتی ده‌لێن می‌رد، که‌چی خۆی پیتی ناگادار نیه!! دیاره هیه‌چ خاوه‌ن عه‌قل و جوامی‌ریک ئەمه قبول ناکات! حه‌نه‌فیه‌کان بۆ به‌شودانی کچی بالغ به‌بی وه‌لی، ئەم فه‌رموده‌یه ده‌که‌نه به‌لگه: ((الثیب أحق بنفسها من وليها)) واته: بیوه‌ژن خۆی له وه‌لیه‌که‌ی له‌پیشتره به حه‌ق تره بۆ شوکردنه‌وه.

به لَام نَمَه به به لَگَه دانانرئ، (مناوي) له (شرح الجامع الصغير) له ته فسیره کهیدا ده لئ: به واتای وه لیه کهی به شوی نادات، تاوه کو کچه که به قسه تیزنی پی ددهات، چونکه کچه که له وه لیه کهی شایهن تره بؤ عه قده که. لیکدانه وهی حنه فیه کانیش بؤ نَمَه فەرموده یه، فەرموده ی صحیحی به سودتر ره تی ده کاته وه بؤ به مهرج دانانی وه لی!.

پیغه مبه ر ﷺ ده فەرموئ: ((لا نکاح الا بولي وشاهدي عدل))^(۱) واته: ماره بری دروست نیه، مه گهر به ناماده بونی وه لی و دو شایهت. ((ایما امرأة نکحت بغير إذن وليها فنکاحها باطل، فنکاحها باطل، فنکاحها باطل))^(۲)، واته: ههر ئافره تیک به بی تیزنی وه لیه کهی ماره بری کرابی ئهوا ماره بریه کهی به تاله، ماره بریه کهی به تاله، ماره بریه کهی به تاله.

چهند جار هه بوه له بهر په له کردنی ئافرهت له به شودانی خۆی بهو که سه ی، که هیچ رهوشتی نه بوه وه له بهر کهم شاره زایی خۆی، به زمان شیرینی هه لی خه له تاندوه به هۆی فەرماوش کردنی وه لی له ماره بریدا، بوته مایه ی کاری خراب و ترسناک، بوته مایه ی نانه وه ی به دبه ختی، رهنگه دوای جی به جی کردنی پیویستی خۆی گه یشتبیتته راده ی ته لاق دان. جا هه رچهنده ره زامه ندی وه لی له به شودانی ئافره ته که به پیویست (واجب) داد هنرئ، به لَام نیسلام نَمَه ی به سنوری بهر ژه وه ندی ئافره ته که وه به ند کردوه، گهر له م حقه ی که شرع داویه تی، وه لیه که لای داو سته می کرد، ئه و کاته ئافره ته که بؤی هه یه بجیتته لای قازی و سکالا پیشکش

(۱) صحیح .

(۲) رواه أحمد في المسند والترمذي وابن ماجه . حدیث حسن .

بکات، جا گهر دهر کهوت وهلیه که به ههواو ناره زو ره فزی کردۆته وه، شهوا به شو دهری بهو که سهی که نافرته که ناره زوی لسیه تی، شه مهش پاش دلنیا بون له چاکی شه که سه ده بیته.

چهند جار گوی بیستی جهورو سته می هه ندی له وهلیه کانی نافرته تان ده بین، که شه حقه بو ناره زوی خویان به کار دینن، که کچه که یان له لای خویان بو خزمهت کردنیان، یان خزمهت کردنی ژنه که ی ده هیلنه وه. شه مهش چ نه فامی و کورت بینی و کهم فیکری شه که سه دهرده خات!

رای نیسلام دهر باره ی خوشه ویستی

چاره ی خوشه ویستان ته نها هاوسه رگرتنه

ئین عهباس (رهزای خویان لسی بی) گپراویه تیه وه، پیاویک گوتویه تی: ((یا رسول الله! فی حجری یتیمه قد خطبها رجل موسر ورجل معدم، فنحن نحب الموسر وهي تحب المعدم؟)) واته: نه ی پیغه مبهری خوا! کچیکی هه تیوم له لایه، پیاویکی پاره دارو پیاویکی دهست کورت هاتونه ته خوازینی، نیمه هه زده کهین بیدهین به پیاوه پاره داره کهو، کچه کهش ههز دهکات شو به دهست کورته که بکات؟

جا پیغه مبهری خوا ﷺ فه رموی: ((لَمْ يُرَ لِلْمُتَحَابِّينَ مِثْلَ النِّكَاحِ!))^(۱) واته: جگه له ماره برین بو خوشه ویستان وا نایینری هیچ چاره ی تر هه بی.

(۱) أخرجه ابن ماجه والحاكم والبيهقي والطبراني وغيرهم.. وقال الحاكم صحيح على شرط مسلم ولم يخرجاه. والحديث حسن بمجموع طرقه.

خۆشه‌ویستی زه‌حمه‌ته

خوای گه‌وره ده‌فرموی: ﴿وَلَا تُحْمَلْنَ مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ﴾ (البقرة- ۲۸۶)، واته: په‌روه‌دگارا شتیک مه‌خه‌ره سه‌رمان، که توانامان به سه‌ری یه‌وه نیه.

هه‌روه‌ها ده‌فرموی: ﴿وَوَخَلِقَ الْإِنْسَانَ ضَعِيفًا﴾ (النساء- ۲۸)، واته: ئاده‌میزاد وا دروست کراوه، نه‌فسیه‌تی به‌رامبه‌ر زۆر شت بی‌هیزه‌و خۆپانه‌گه‌.

ده‌فرموی: ﴿فَلَمَّا رَأَيْتَهُ أَكْبَرْتَهُ وَقَطَّعْتَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا إِنْ هَذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ﴾ (یوسف- ۳۱)، واته: کاتیک ئافره‌ته‌کان ته‌ماشای یوسفیان کرد، له‌به‌ر جوانیه‌که‌ی ئاگیان له‌خۆ نه‌ماو ده‌ستیان به‌چه‌قۆ بری، وتیان: به‌راستی ئه‌مه ئاده‌میزاد نیه، به‌لکو ئه‌مه فریشته‌یه‌کی به‌رێزه‌.

((عه‌مری کوری عاص گوتی: پیغه‌مبه‌ر ﷺ بۆ سوپایه‌کی ناردم که ئه‌بویه‌کرو عومه‌ری کوری خه‌تتایی تیدا بو، کاتیک گه‌پامه‌وه گوتم: نه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا! خۆشه‌ویست ترین که‌س له‌لات کییه‌؟

پیغه‌مبه‌ر فه‌رموی: بۆچی وا ده‌لیی؟

ئه‌ویش گوتی: پیم خۆشه‌ بزاتم.

پیغه‌مبه‌ر فه‌رموی: عاتیشه‌.

عه‌مریش گوتی: مه‌به‌ستم له‌ پیاوانه‌، کیت خۆشته‌ ده‌وی؟

پيغه مبهەر فەرموی: باوکی عائیشە))^(۱).

خاتوو عائیشە فەرمویەتی: خێزانەکانی پيغه مبهەر ﷺ فاطیمەى كچی پيغه مبهریان ناردە لای پيغه مبهەر، كە پيغه مبهەر ﷺ لە گەڵ من لە سەر پۆشاکە كەم ڕا كشا بو، فاطیمە هاتە ژورەو و گوتی: ئەى پيغه مبهەرى خوا خێزانەكانت داوات لى دەكەن دادگەرى بكەیت دەربارەى كچی ئەبو قوحافە (مەبهستى پى عائيشه بو)، منيش بى دەنگ بوم.

جا پيغه مبهەر ﷺ فەرموی: تۆ ئەو كەسەت خۆش ناوى كە من خۆشم دەوى؟!

فاطيمه گوتى: بەلى.

پيغه مبهريش فەرموی: كەواتە ئەمەت خۆش بو، واتە عائيشە))^(۲).

ئەم گيڕانەو هيه ئەو دەگەيه نى، كە خۆشەويستى شتيكە لە دەستى

مرۆڤدا نى يەو، ناتوانى بەسەريدا زال بى.

بوخارى دەگيڕي تەو كە: ((مويث بەدواى بوره يره دا دەپويى، كە پيشتر خيزانى بو، تەلاقى دابو پاشان بەدوايدا دەپويى و فرميسك بەسەر رومە تەكانيدا دەهاتە خوارەو^(۳) چونكە زۆرى خۆش دەويست. پيغه مبهەر ﷺ فەرموی: ئيين عەبباس! تۆسەرت ناسورمى لە خۆشەويستى

(۱) رواه البخاري ومسلم.

(۲) رواه مسلم والنسائي.

(۳) نافع لە (ابن عمر) هوه ﷺ لە فەرمودەيه كى دريژدا هيناويه تي، كە ((پيغه مبهرى خوا ﷺ فەرمانيدا بە بەردباران كەردنى ژن و پياويك، جا بەردباران كران)) (ابن عمر) گوتى: ديتم پياوه كەى دلى بە ئافره تەكە دەسوتاو لەبەردەكانى دەپاراست و لىنى لادەدا!!! ئەبو داود گيڕاويه تيه وه، فەرمودەيه كى (حسن) ه.

موغىث بۇ بورەيرەو لەرق بونەوہى بورەيرە بۇ موغىث؟!
 ئنجا پىغەمبەر بورەيرەى بانگ کردو پىي گوت: بەلکو بگەرئىيەوہ لاي
 موغىث. بورەيرەش گوتى: ئايا ئەمرم پىدەكەى؟! پىغەمبەر فەرموى:
 بەلکو من تىكاکارم بۇ پىك گەياندنتان.
 ئەويش گوتى: من پىويستىم بە موغىث نيە).

(ناسان کردنی هاوسه رگرتن و بهر که تیه کهی)

پیش به شودانی کچ پیویسته ئیزنی لی وهر بگیری

پیغه مبه ر ﷺ فرمویه تی: ((لا تُنكح الأيمُ حتى تُستأمرَ ولا تُنكح البكرُ حتى تُستأذن. قالوا: يا رسول الله! وكيف إذنها؟ قال: أن تُسكَّت))^(۱)، واته: نهو نافره تهی که بیوه ژنه ماره ی نابردری، تا خوی برپار نه دات، کچیش ماره یی دروست نیه و ماره ی نابردری، تا ئیزنو ره نی لی ودرنه گیری. گوتیان: نهی پیغه مبه ری خوا! ئیزنی چون لی وهر ده گیری؟ پیغه مبه ر ﷺ فرموی: بی ده نگیه کهی نیشانه ی رازی بونیه تی. ((عن خنساء بن خدام: أن أباهَا زَوَّجَهَا بدون إذنها - وهي تُسَيَّب - فأنت رسول الله ﷺ فَرَدَّ نِكَاحَهَا))^(۲)، واته: له خه نسای کچی خوزامه وه، کهوا باوکی به بی نه وهی ئیزنی وهر گرتبی به شوی داوه، که بیوه ژن بوه، جا هاته لای پیغه مبه ر، تا سکا لای له لا بکات و نار ه زایی ده ربیری، پیغه مبه ریش ماره یی کهی رت کرده وه و به تالی کرده وه.

له عبدالله ی کوری به ریده وه نه ویش له باوکی یه وه، گوتی: ((کچینک هاته لای پیغه مبه ر ﷺ و به پیغه مبه ری وت: باو کم به شوی داوم بز کوری برا کهی، تا به هوی شه به شودانه م ده نائت و سوکایه تی له سه ر خوی نه هیلن. پیغه مبه ریش ﷺ کچه کهی سه ریشک کرد، که نهو بز خوی خاوه ن ره ئییه و به بی ره نی کچه که ماره یی به تاله. به لام کچه که گوتی: نهوا

(۱) رواه البخاري ومسلم.

(۲) رواه الجماعة إلا مسلم.

مۆلەتم بە باوکم دا، ویستم بۆ ئافرهتان دەرکهوی و بزنانن باوکان شتیان بە دەست نیه))^(١). (حافظ العراقی) گێراویەتیەوهو پیاوهکانی پیاوی (صحیح)ن.

(١) ئیسلام که مافی ئافرهتی داوه به ههلبژاردنی پیاوهکهی، تا هاوسەرگرتنهکه لهسەر بناغهی خۆشهویستی دا بهزری، ئیمه نامۆژگاری کچ دهکهین ئەم مافه به جوانی به کاربێتنی و ملکهچی سۆزی هاروهاج و شیتانه نهبیتو، تهنها به جوانی پیاو فریو نهخۆن، چونکه جوانی - وهك دهلێن - شتیکی خواستراوهو نامیتن، بهلکه لهگهڵ کات دا به رهو نه مان دهچی. کهواته لهسەر کچ پێویسته هاوسهری چاک و رازاوه به رهوشتی پاک و ههلس و کهوتی چاک و گوزه رانی ساغ و خۆشهویستی و کاری جیدی و کارکردن ههلبژێری، چونکه رهوشتی جوان فەزێلهیهکی چهسپاوه، که لهگهڵ رۆژگاردا خۆشهویستی دروست دهکات و بهختهوهری بهردهوام دهرهخسینتی.

دهگێر نهوه گهنجیک هاته خوازیتنی کچتیکی دهشتهکی کچهکه به جوانی کوره که سه رسام بو، بیری له رهوشت و رهفتاری نه کردهوه، باوکیشی نامۆژگاری کرد که به کهلکی نهو نایهت، بهلام کچهکه رازی نهبو، دیسان باوکی دوپاتی کردهوه، که بهم کوره رازی نیه، بهلام کچهکه به بریاری باوکی رازی نهبو، نهوهبو شوی پێ کرد. دواي تیپه رپونی مانگیك بهسەر هاوسهرايه تیان، باوکی سهردانی کرد، باوکهکه چهند نیشانهیهکی لێدان لهسەر جهستهی کچهکهی بینی، که له لایه ن مێرده که یهوه لیتی درابو، بارکه کهش خۆی لێ بێ تاگا کردو لیتی پرسی: کچه کهم حالت چۆنه؟ نهویش خۆی وا پیشان دا، که باشه، باوکی پیتی گوت: نهی ئەم شوێنی لێدانانه چیه بهسەر جهسته تهوه؟! ئینجا کچه کهی دهستی کرد به گریان، گریانێکی زۆرو به دهنگ، پاشان گوتی: باوکه گیان چیت پێ بلێم؟ من سه رپێچیم کردیت و نهوم ههلبژارد، بێ نهوهی بیر له بایهخ دان به رهوشت و مامهله و ههلس و کهوت باشی بکه مهوه.

پیشگیری له بهشودانهوهی بیوهزن

خوای گهوره دهه رموی: ﴿وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَلَبِنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ أَنْ يَنْكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضُوا بَيْنَهُمْ بِالْمَعْرُوفِ ذَلِكَ يُوعِظُ بِهِ مَنْ كَانَ مِنْكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَمْ أَرْكَى لَكُمْ وَأَطْهَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾ (البقرة- ۲۳۲)، واته: گهر نافردهتتان ته لاق داو پشاش بهسهر چونی ماوهی عیدهی، گهر میردی نهو نافرده ته لاق دراوه، ویستی مارهی بکاتهوهو، بهرزه زامهندی ههر دوکیان بیو لهسهر نه ساسی چاکه بی، نهوا قهدهغهی نهو نافرده ته مهکنو مهبنه بهر بهست له ریگیاندا، یان گهر میرده کیشی مارهی نه کردهوهو به کیکی تر ویستی مارهی بکاتهوه نیوه مهبنه ریگر له بهر ده میانا. نهودش ناموژگارییه بو نهو کهسهی، که له نیوه باوهری به خواو رژی دواپی هیه. نه ماره کردنهوهش بهسودترو پاکترو بهدهستهینهری بهر کهته، ههروهها بو پاکی سومعهی نافرده ته کهش باشتره تا خه لک گومانی خراپی پی نه بن و، خوای گهوره باشتر ده زانیو نیوه نازانن، که چ شتیک به سودترو قازانجتره بو مسولمانان.

حسهن ده گپرتیهوهو ده لی: ((موعقه لی کوری یه سار خوشکه کهی دا بهشو به پیایکی مسولمان، ماوهیه که له لای مایهوهو پاشان یه که ته لاقی دا. کاتیک (عدة) ی نافرده ته که تهواو بو. ویستی بیگه پرتیهوهو ژیر نیکاحی خوی، نهوه بو داوای کردهوه، ژنه کهی پازی بو بگه پرتیهوه لای، جا داوای له موعقه ل کرد، بهلام موعقه ل لپی توره بو، گوتی: من ریزم گرتی و خوشکی خوم پیشکهش کردیت: کهچی تو ته لاق ت دا، نا به خوا

ناگه پیته وه لات. حه سهن ده لئی: به راستی خوی گه وره زور چاک ده زانی که پیاو چه نده پیویستی به نافرته هیه، ههروه ها ژنیش به هه مان شیوه پیویستی به میژده که به تی، له به رته وه خوی گه وره نه م نایه ته ی ناره خواره وه ﴿وَإِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ...﴾، کاتیک موعقل گوئی له نایه ته که بو یه کسه ر گوتی: گو پرایه ل و فه رمان به ری خوام! جا بانگی میژدی خوشکه که ی کردو گوتی: خوشکه که مت ده ده مه وه تا شوت پی بکاته وه و ریژیشته ده گرم))^(۱).

پاش گپرانه وه ی نه م رودا وه ترمذی ده لئی: له م فه رموده یه دا به ده رده که وه ی و به لگه یه له سه ر دروست نه بونی ماریه ی به بی (وه لی)، چونکه گه ر خوشکی موعقل که بیوه ژن بو، نه مر به ده ست خزی با، نه وا پیویستی به وه نه ده کرد موعقل به شوی بدابویه. له به ر نه وه نایه ته که به (وه لی نه مره کان) ی راگه یان دو فه رموی: ﴿فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ﴾، واته: له شوکردنه وه دا قه ده غه یان مه که ن و مه بنه به ربه ستیان.

شه ریعه تی نیسلام چا وه دیزی و ره چاوی بارودوخی نافرته و ریژی ناره زوه که ی گرتوه.. ریژی ویست و نیراده ی گرتوه. نه و که سه ی وه لی نافرته که یه له سه ری هه رام کراوه، کاتیک پیاویک دیت بو داخوازی نافرته ته که، به شودانه که ی دوا بخات، چونکه بیبه شکردنی نافرته ته که له به شودانه وه ی، تاوان و خراپه و کاریکه پیویسته خوی لی پاریژی. رون و دیاریشه که نافرته خاوه ن غه ریزه ی جنسیه، نه م ناه زوه ش ده بی به هه لالی تیژ بکری، سه رکوتکردنی ناره زوش، کارده کاته سه ر ته ندروستی

۱ رواه البخاری والترمذی وأبو داود.

ئافىرەتەكەو زىيان بە سۆزۈ عاتىفەو عەقلىۋ مىشكى ئافىرەتەكە دەگەينى. لە رېڭاى شوكردەنەوش نەبى لەم زىيان و مەترسىيانە پارىزراو نابى، لەبەرنەو دەبى ھەمو ھۆيەكانى شوكردى بۆ ئاسان و مەيسەر بىكرى، پىيۈستىشە ئارەزو و ھەزەكانى رەچاۋ بىكەين. گەر ئافىرەتەكە مەيلى لەسەر پىياۋىك نەبو بەشۈى نەدەين، چونكە ژيانى ژنو مىردايەتى، گەر خۆشەويستى و بەزەبى تىدا نەبو، نەو ژيانە ھىچ نىرخ و بايەخىكى نىە، چونكە ئەوكاتە نەو ژيانە دەبىتە دەروازەيەكى خراپەو، ھۆيەك لە ھۆيەكانى دلەپراۋكى و شلەژان، دەبىتە مايەى تورپەى و سوكايەتى.

نەو ھى پىيۈستە لە ژنو مىردايەتى بىتە دى برىتە لە دلنەوايى و سۆزۈ خۆشەويستى، بەلام بەھۆى نەو ھە دەبىتە لىك دوركەوتنەو ھە دلرەقى و ئاشوب، نەوكاتەش ژن كە ھىچ دەرفەتىك نادۆزىتەو بۆ دەربازبون لەو مىردەى، كە خۆشى ناۋى، ھەتا ھەلىك دەقۇزىتەو، جا بە ھەللى بى يان بە ھەرامى، ئا بەم جۆرە دەگەرپى و زۆر ھەول دەدات بۆ نەو شتەى، كە مەبەستىەتى و رېڭاى جىابونەو ھى بۆ دەسازىنى، ژنو مىردىش لەدواى نەم پەيوەندىيە لىك ھەلۋەشاۋەيە، جگە لە خراپەو سەرەنجام خراپى و برىنداركردى ھەستى ژنەكەى و سومەى ژنەكە، ھىچى تر ناچننەو ھەو، جگە لەدەستدانى ھەلى گونجاۋ، كە دەبىتە مايەى دروستبۇنى گرىى دەرونى لەلەين ژنەكەو ھەو، بە درىژايى ژيانى كارى تىدەكات.

پیاوی صالح بو هیه کچه که ی بو پیاوی صالح بخاته رو

﴿وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةٌ مِنَ النَّاسِ يَسْقُونَ وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمْ
امْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ قَالَ مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا لَا نَسْقِي حَتَّى يُصْدِرَ الرُّعَاءُ وَأَبُونَا
شَيْخٌ كَبِيرٌ فَسَقَى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّى إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبُّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ
خَيْرٍ فَقِيرٌ فَجَاءَهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَى اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ
لِيَجْزِيَكَ أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقِصَصَ قَالَ لَا تَخَفْ نَجَوْتَ
مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ، قَالَتْ إِحْدَاهُمَا يَا أَبَتِ اسْتَأْجِرْهُ إِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَأْجَرْتَ
الْقَوِيَّ الْأَمِينُ، قَالَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُنكِحَكَ إِحْدَى ابْنَتَيَّ هَاتَيْنِ عَلَى أَنْ تَأْجُرَنِي
ثَمَانِيَةَ جِجْحٍ فَإِنْ أْتَمَمْتَ عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ وَمَا أُرِيدُ أَنْ أَمْلِكَ عَلَيْكَ
سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ، قَالَ ذَلِكَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ أَيَّمَا الْأَجَلَيْنِ
قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّ وَاللَّهُ عَلَى مَا نَقُولُ وَكِيلٌ﴾ (القصص: ۲۳-۲۸)، واته:

موسا که هاته سهر ناوی مدهین، کومه لئی له خه لکه که می دیت ناو
هه لدینجن، له ولای نه وان دو ژنی دیت مه ره کانی خو بیان دوده خه نه وه،
گوتی: ئیوه خه ریکی چین؟ گوتیان: هه تا شوانه کان مه ره کانیان له ناودانس
نه هیننه وه، ئیمه مه ری خو مان ناو نادهین، باوکی ئیمه ش ئیختیار ریکی
له کار که وتهیه .. نه وسا ناوی بو هه لینجان، پاشان خو ی گه یانده سیبهر،
گوتی: نه ی پهروه ردگارم! من پیوستیم بهو خیره هه یه که تو دهینیری ..
جا یدک لهو دوانه - که به شهر مه وه ده ریسی - هاته لای و گوتی: باو کم
بانگت ده کا تا بو ناوی که بو ئیمه ت هه لینجاوه کریت بداتی .. وه ختی

هات و روداوه که ی بۆ گپراوه، گوتی: ترست نه بی، له کۆمهلتی سته مکاران رزگار بوی.. یه کچی له وان گوتی: باوه! به کړتی بگره، چاکترین ره نجبه ر نهویه، که به تاقهت و جیباوه ر بی.. گوتی: من خه یالم وایه یه کچی له و دو کیژانه ی خۆم بدهم به تو، به و مهرجه ی ههتا ههشت سالان ره نجبه رم بی، نه گهر ده سالت برده سهر که یفی خۆته و نامه وی زۆریت بۆ بیتم، گهر خوا ههزکا زو ده زانی، که له پیاو باشه کانم.. گوتی: نه مه بریاریک بی له نیوانی من و تو دا“ هه رکام له و دو ماوه یه م په راند، نابیی ناهه قیم لی بکری“ خوداش له سهر هه رچی ده لئین بریکاره.

ئا به و شیویه نه م پیاوه به رزه، که چه که ی خۆی خسته روی موسا عليه السلام و له که شیکی ساده دا شو کورنه که ته و او بو. نه و عادهت و نه ریته جی ماوه ناشیرینه ی، که نیستا ده یکه ن بۆیان ساز نه داو پارهی که ی هه ره زۆری تی نه چو، که ببیته به ربه ست و به رپه رچی ژن هینان. کاتیک نه م باو که به رپزه زانی موسا خاوه ن ده ست پاکی و داوین پاکی و جوامیری و خاوه ن هیزی جهسته یه له گه ل نه وه ی، که فه قیریش بو، یه کسه ر که چه که ی خۆی خسته پروو پیشکه شی کرد.

ژن هینانی پیغه مبه رو هاوه له به رپزه کانی، گشتیان به ئاسانی و به بی بارگرانی نه نجام درا، نه و دابو نه ریت و رپوره سمه ی نیستا که خه لک پیوه ی سه رگه رم، له راستیدا هه موی دابو نه ریتی فیرعه ونیه کانه بۆ رو خاندنی بنه مای خیزان و به ربه ست دانان له به رده م ژن هینان دا.

کاتیک که چه که م به شودا به یه کیک له پیاو چاکان ماره یه که یان ته نها به نوسین نوسی، به بی و هه رگرتنی ماره یی جگه له که میکی نه بیته، یه که م مه رجو دوا مه رجیشم نه وه بو، که نابیی نه زیرو نه شتی تری بۆ بکه ن.

به بۆنه‌ی نه‌وه‌ی، که ده‌شی پیاو کچه‌که‌ی خۆی بۆ پیاوی چاک و به‌ته‌قوا بخاته‌ رو، ئەم چیرۆکه‌ واقعییه‌ باس ده‌که‌ین، که له‌ کتێبه‌کانی میژو تو‌مار کراوه‌:

((له‌ عبدالله‌ی کورپی ئەبی وداعه‌وه، که گوتویه‌تی: من له‌ کۆرو دانیشتنه‌کانی سه‌عیدی کورپی موسه‌یه‌ب ئاماده‌ بوم، به‌لام چه‌ند رۆژێک له‌ دانیشتنه‌کان ئاماده‌ نه‌بوم، کاتیکیش چومه‌ لای بۆ ئاماده‌بونی وانه‌کان پێی گوتم: له‌ کوی بوی؟ منیش گوتم: خێزان‌ه‌که‌م ئەمری خوا‌ی به‌جێ هێناوه‌ وه‌فاتی کردوه‌، منیش سه‌رقالی نه‌مه‌ بوم. نه‌ویش گوتی: ده‌بوا‌یه‌ پیت گوتبا‌ین، تا یارمه‌تیمان بدایتا‌یه‌؟! عبدالله ده‌لی: پاشان ویستم هه‌لسم برۆم، سه‌عید پێی گوتم: به‌نیازی ژن هێنان نی؟ منیش پیم گوت: ره‌حه‌تی خوات لی بی! کئ کچ به‌من ده‌دا، من خوا‌ه‌نی دو یان سی دره‌مه‌م!

سه‌عید گوتی: من کچی خۆمت نه‌ده‌می.

منیش گوتم: ئەوه به‌راسته‌؟!!

سه‌عید گوتی: به‌لی.

ئنجا گوتی: الحمد لله‌ تعالی و صلی الله‌ علی سیدنا محمد و علی آله‌ و صحبه‌، له‌ سه‌ر دو دره‌م یان سی دره‌م کچه‌که‌ی لی ماره‌ کردم. عبدالله ده‌لی: له‌ خۆشیا نه‌مه‌زانی چی بکه‌م، گه‌رامه‌وه‌ ماله‌وه‌ بیرم له‌وه‌ ده‌کرده‌وه‌ له‌ کئ شت وه‌رگرم. له‌ کئ قه‌رز که‌م. پاشان نو‌یژی ئیواره‌م کردو چراکه‌م داگیرساندو به‌ریانگم کرده‌وه‌و ویستم نان بخۆم، که نان و رۆنی (زه‌یت) بو. ئا له‌وکاته‌دا له‌ ده‌رگا درا، گوتم: کئیه‌؟ گوتی: سه‌عید.

ده لئى: بېرم له هه مو كه سېك كرده وه كه ناوى سعید بې، ته نها سعیدی كورې موسه یه ب نه بې. چونكه بۆ ماوه ی چل سال، رېنگای سعید نیوان مزگهوت و ماله وه بو، كاتېك چومه دهره وه بینیم سعیدی كورې موسه یه به، گومانم برد كه په شیمان بویتته وه، پیم گوت: باوكی محمد! به دوامت بناردايه، خۆم دههاتم بۆ لات.

نه ویش گوتی: نا! تۆ شایسته تری كه بیینه لات.

گوتم: چ ده فهرموی؟ سعید گوتی: تۆ پیاوړیكى بى ژنى و تازه ژنت ماره كرده، له بهر نه وه پیم باش نه بو به ته نهایی شهو بكه یته وه، نه وه ش خیزانه كهت، كه له دواوه ی سعید وه ستا بو. كاتېك كه هی تابه ژوره وه بۆم دهر كهوت، كه جوانترین نافرته وه له هه مو كه سېك زیاتر قورنانی له بهر وه شاره زاترین كه سه له سوننه تی پیغه مبه ر ﷺ، ههروه ها له هه مو كه س زانتر بو به رامبه ر به مافه كانی پیاو..

عبدالملكی كورې مهروان داخوازی نه م كچه ی سعیدی كورې موسه یه بى كرد بۆ كوره كه ی، كه ناوى وه لید بو، كورې خه لیفه بو. به لام سعید رازی نه بو كچه كه ی خۆی به شو بدات به كورې خه لیفه!!

لیره دا شتېك هه یه كه ده بې بگوتړی، نه ویش نه وه یه بویه سعید یه كسه ر به بې پرسى كچه كه ی به عبدالله ی گوت كچه كه مت پېشكه ش ده كه م، چونكه كچه مسولمانه كه ی كچېكى قورنانه له بهر وه شاره زا بو، باوكی سه رېشك (مخیر) كرد بو بۆ به شودانی، به مه رجی نه و كه سه ی داخوازی ده كات ده بې به ته قواو صالح بى و خۆی بۆ خوا یه ك لایى كرد بیته وه، با سهروه ت و سامانیشى نه بې. به لگه ی راستیى نه وه ش، په تكد رنه وه ی داخوازیه كه ی عبدالملك بو بۆ كوره كه ی كاتېك كه به

سەئىدى گوت: كۆرەكەم بەقەد كىشى كچەكەت خىشلىق زىرى بۇ دەكات. بەلام كچەكەمى پىتى رازى نەبو، چونكە نەيدوھىست بەھۆى فىللىق چەواشەيى خىشلىق زىرى ماللىق سامانلىق كۆشكلىق تەلارلىق خىزمەتچىدە، خىواي گەورەي لەبىر بىچىتەوھە لەخوا پەرىستى كەمتەرخەمى بىكات. لەبەرئەوھە خىستەنەپورى كچى بۇ پىياوى صالح تەنھا پىشەي (سلف الصالح) نەبوھە، بەلكو لەھەمو چاخو سەردەمىلكدا پىياوى صالح كچى خۆي بۇ پىياوى بەتەقواو بەرەوشت خىستۆتە رو.

بەكىتكە لە برادەران بۆي باسكردم، كە نىمامى مزگەوتى (حى مىدان) لە دىمەشق رۆژىكە لە كاتى خوتبەدا ھانى گەنجانى دەدا بۇ ژن ھىنان و، ھانى باوكانى دەدا مارەيى سوك و ئاسان بىكەن. نىمامەكە گوتى: من چەند كچىكەم ھەيە، ھەر كەسى دەيەوئى بىياغوازى، من نامادەم پىشكەشيان كەم بەبى ھىچ مەرجىك، تەنھا مەرجى دىن و رەوشت نەبى. دەلى: مانگىك تىپەرى نەكرد، تاوھەكو ھەمو كچەكانى بەشودا.

بوخارى و نەسانى دەگىرئەوھە كە عومەرى كورپى خەتتاب رەزاي خىواي لى بى گوتىتەي: كاتىك مىردى خەفصە مرد، بە عوسمانى كورپى عەفان گەيشتەم و خەفصەم خىستە رو بۇ ئەوھى خىوازىنى بىكات و مارەي بىكاتەوھە، پىم گوت: گەر خەز دەكەي، تا خەفصەي كچى عومەرت لى مارە بىكەم، عوسمانىش گوتى: با بزائم چۆن دەبى.

چەند شەوئىكى پى چو، عوسمانى بىنىيەوھە بەھەمان شىوھ پىم گوتەوھە، ئەوئىش گوتى: ژن ناھىتم. پاشان توشى ئەبوئەكر بوم و پىمگوت: گەر خەزدەكەي تا خەفصەي كچى عومەرت لى مارە بىكەم، ئەوئىش بى دەنگ بو و بۆي نەگەرئەوھە، ئا بەو شىوھە مایەوھە، پاشان پىغەمبەر ﷺ

خَوَازِیْنِیْ كَرْدُو لَه پِیْغَه مَبْهَرَمِ مَارَه كَرْد.

نَه بَوْبَه كَر تَوْشَم بُو و گوتی: رَه نَگَه لَه دَلتِ گِرَان بَوْبِیْ كَاتِیْكَ حَه فَصَه ت
 بُو خَسْتَمَه رُو، مَن نَه گَه رَا مَه وَه. عَوْمَه رَ گوتی: بَه لَی. نَه بَوْبَه كَر گوتی:
 هِیْچ شَتِیْكَ نَه بَوَه بَه رِبَه سَت بُو نَه گَه رَا نَه وَه وَه لَامِیْ مَارَه بِرِیْنِیْ حَه فَصَه.
 بَه لَامِ مَن دَه مَزَانِیْ كَه پِیْغَه مَبْهَر نِیَازِیْ نَه وَ خَوَازِیْنِیْ یَه، بُو یَه
 نَه گَه رَا مَه وَه. حَه زِشَم نَه كَرْد نَه یِیْنِیْ پِیْغَه مَبْهَر ﷺ بَدْر كِیْتَم. بَه لَامِ گَه ر
 پِیْغَه مَبْهَر ﷺ وَازِیْ لَه م خَوَازِیْنِیْ یَه بَه یِنَا بَا یَه نَه وَ مَارَه كَرْدِنِیْ حَه فَصَه م
 قَبُولِ دَه كَرْد.

داوانه کردنی ماره یی زور

پیغهمبهر ﷺ ده فرموی: ((إِنْ مِنْ يُمِّنِ الْمَرْأَةِ تَيْسِيرُ خَطْبَتِهَا، وَتَيْسِيرُ صِدَاقِهَا، وَتَيْسِيرُ رَحِمِهَا))^(۱)، واته: له خیرو بهره کتبی نافرهت نهویه، که خوازینیییه کهی ناسان بکریو ماره یی به کهی سوک و ناسان بیو زور نه بیو. بوخاری و موسلیم ده گپرنه وه: ((نافرهتیک هاته لای پیغهمبهری خواو گوتی: نهی پیغهمبهری خوا! من خومت پیشککش ده کهم. پیغهمبهر ﷺ سهیریکی کردو پاشان سهری به نیازی رازی نه بون راوده شانند، نجا نافره ته که هه لساو به کسه ر پیاویک هه لساو سه ریو گوتی: نهی پیغهمبهری خوا گهر تو نایهینی، له منی ماره بکه. پیغهمبهر ﷺ فرموی: چیت هه یه تا بیکه ی به ماره یی، یان ماره یی پی بده ی؟ پیاوه کهش گوتی: ته نها نهو کراسه م هه یه!

پیغهمبهر ﷺ فرموی: هه ولده نه موسیله یه کی ناسن بو ماره یی په ییدا بکه.

به لام پیاوه که بوی په ییدا نه بو، پیغهمبهر ﷺ پی پی فرمو: چ شتیکت له قورن ان له به ره؟ نه ویش گوتی: به لی، نه م سوره ت و نهو سوره ته. پیغهمبهر ﷺ فرموی: نهوا تیوه م له یه کتری ماره کرد به وهنده نایه ته ی له به رته.

له گپرانه وه یه کی تر دا پیغهمبهر ﷺ فرموی: برؤ نهوا له یه کتریم ماره کردنو، قورن انی فی ر بکه)) بوخاری و موسلیم ریوا یه تی ان کردوه.

(۱) رواه أحمد في المسند والنسائي (حدیث حسن).

نه نه س ده لئی: ((نه بو طه لحه نوم سوله یی ماره کردو ماره یی به که شی مسولمان بونی نه بو طه لحه بو! چونکه نوم سوله یی له پیش نه بو طه لحه مسولمان ببو، جا داخوازی کرد، نوم سوله یی گوتی: من مسولمان بوم، گهر تۆش مسولمان ببیت نهوا شوت پی ده کهم. نه ویش مسولمان بو، مسولمان بونه که ی بوه ماره یی یان))^(۱).

((نه بی سه لمه گوتویه تی: له عائیشه م پرسى: ماره یی دانى پیغه مبه ر ﷺ چه ند بو. نه ویش گوتی: ماره یی دانى بو خیزانه کانى دوازده تۆقیه و نهش) بو.

عائیشه گوتی: ده زانی (نهش) چیه؟

گوتم: نه خیر.

عائیشه گوتی: نیو تۆقیه یه.

گوتم: که واته پینج سه د دره مه^(۲) ((^(۳)).

نین عه باس ره زای خوای لی بی گوتویه تی: (له وکاته ی که عه لی کوری نه بو تالیب فاطیمه ی کچی پیغه مبه ری ماره کرد، پیغه مبه ر ﷺ به عه لی فه رمو: شتیک بده به فاطیمه! عه لی گوتی: هیچ شتیکم نیه! پیغه مبه ر ﷺ فه رموی: نه دی زرئیه که ت له کوئیه؟ بیده به فاطیمه)^(۴).

ئا نه وه بو ماره یی کچی پیغه مبه ر ﷺ، که به هیچ شیوه یه ک به پاره مه زه نده ناکرئ، باوکی به زرئیه ک به شوی ده دات که سودی لی وه رناگیرئ،

(۱) رواه النسائي (صحيح).

(۲) تۆقیه چل دره مه، که واته ماره یی به که پینج سه د دره مه، دره م تیکیش ده کاته چل قرشی سورئ، که واته کوئ ماره یی به که ی دوسه د لیره ی سوریه!!

(۳) رواه مسلم.

(۴) رواه النسائي والحاكم، (حدیث صحیح).

به لکو تنها وهك ره مزیتك داده نری بۆ په یوه سترکردنی په یوه نندی ژنو میژد. گهر سهرنج بدهین، جیاوازیه کی زور هدی له نیوان ناسانکردنی ژن هینان له نیسلامو دابو نهریته نه فامی و جاهیلیه کافان لهم سهرده مه دا، تنانست ژن هینان بۆته مایه نه گبه تی و سهر نیشو مهینه تی.

عومهری کوری خه تتاب گوتیه تی: (ألا لا تغالوا^(۱)) بصداق الناس!!
فإنها لو كانت مكرمة في الدنيا وتقوى عند الله لكان أولاكم بها نبي
الله ﷺ!

ما علمت رسول الله ﷺ نكح شيئاً من نساائه ولا أنكح شيئاً من بناته على أكثر من اثنتي عشرة أوقية^(۲)، واته: ناگادارین نه کهن مارهیی نافره تان زور بکهن!! چونکه گهر له دنیا دا مارهیی زور، جیگهی ریزو چاکی و ته قوای خوا بوایه پیغه مبه ر ﷺ له هه موانتان شایسته تر بو بۆ

(۱) چیرۆکی نهو ژنه ی به نایه تی (وَأَتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنطَارًا) وه لأمی عومهری کوری خه تتابی دایه وه که بانگیشی نه وه ی ده کرد له ماره پیدا داوای شتی زور نه کوی، راست (صحیح) نیه له دو لایه نه وه:

یه کتیکیان له لایه نی فرموده یه: چیرۆکه که له چند گپرانه وه یه ک هاتوه که هه ندیکی پچران (انقطاع) ی تیدایه، هه ندیکی تریش لاواز (ضعیف) ن به هوی مجالدی کوری سه عید، یان قه یسی کوری ره بیع، که هه رد و کیشیان نیین حه جهری عه سقه لانی به لاوازی داناون. لایه نه که ی دی فقهیه: چونکه زور داواکردنی مارهیی حه رامه و خراپه کاری لئ په ی داده بئ، نایه ته که ش نه وه ده گه یه نئ، که پیار به خۆبه خشینه وه ده توانئ نه وه نده ی بداتئ گهر زوریش بئ. به لام گهر کچه که، یان وه لی کچه که داوای زور بکهن نه وه یان قه ده غه لیکراوه، ژیریش قبول ناکات نه م ژنه ره خنه له خه لیفه بگری و خه لیفه ش لئ ی بئ ده نگ بئ، سهره رای نه وه ش بلئ: عومهر هه لئ ی کردو ژنه که پیتکای! به تاییه تی له پیتشر باسی ماره ییمان کرد، که پیغه مبه ری خوا ﷺ فەر و بده ره که تی ژنی به ناسانی و که می ماره ییه که یه وه به سته و.

(۲) رواه أحمد في المسند والترمذي والنسائي (حدیث صحیح).

زۆردانى مارهىي. پىغەمبەر ﷺ بۆ مارهىي خىزانە كانى لە دوازده ئۆقيە زياترى نەداو، ھەرۈھە بۆ كچە كانىشى بەھمان شىۋە.

عەلى كورى ئەبوتالىب گوتىيەتى: پىغەمبەرى خۇا ﷺ دۆشەگ و بالىفېكى كرده جىازى فاطىمە، كە ناواخنەكەي پوش بو.

جابر دەلى: لە رۆژى گواستىنەوھى فاطىمەدا ئامادەي زەماوئەندەكە بوين، كە ھىچ بو كىنى يەك لەو باشترمان نەدىبو. ئەو شتەي كە لەسەرى دانىشتىبوين لىفە بو، خورماو مېۋىيان بۆ ھىناين، ئىمەش خواردمان نەو پىخەفەي شەوى بو كىنىيەكەي لەسەرى دەنوستن پىستى بەران بو.

پرۆژهی ژن هیئان

ئیمامی نهحمده له مهسنهددا به (صحيح)ی گيڤاويه تيهوه: يه كيك له هاوه له بهر پريزه كاني پيغه مبهري ﷺ خۆي يه كلا كرد بۆوه بۆ خزمه تکردنی پيغه مبهري ﷺ، له لای پيغه مبهري ده مايه وه بۆ جي به جي كردنی پيويستی يه كانی. پيغه مبهري ﷺ پي فەرمو: بۆ ژن ناهيینی؟ نه ویش گوتی: نهی پيغه مبهري خوا من نه دارم و هيچ شتيك نيه، له بهر نه وه خۆم يه كلا ده كه مه وه بۆ خزمه تکردنی جه نابت. جا بي دهنگ بو پاشان دو باره هه مان پرسياي ليكرده وه نه ویش هه مان وه لامي دايه وه، پاشان نه م هاوه له بهر پريزه بي ري كرده وه گوتی: به خوا پيغه مبهري خوا بۆ بهر ژه وه ندى دنيا و تاخيره تم چا كتر ده زانی، گەر نه مجاره پيم بلتيه وه به قسه ی ده كه م. جا نه مجاره پيغه مبهري ﷺ پي فەرمو: بۆ ژن ناهيینی؟ نه ویش يه كسه ر گوتی: ده ی ژم بۆ بيته. پيغه مبهري ﷺ فەرموی: پرۆ لای به نی فلان، بلتي پيغه مبهري خوا فەرمانتان پي ده كات كه كچه كه تانم بده نی و ليتم ماره بكن...

هاوه له بهر پريزه كەش گوتی: نهی پيغه مبهري خوا من هيچ شتيك نيه. پيغه مبهريش به هاوه له كانی فەرمو: ((به قه د كيشی ده نكه خورمايه ك له زيڤر بۆ برا كه تان كوڤكه نه وه))^(۱) نه وانیش بۆيان كوڤكرده وه و زيڤره كيان بۆ

(۱) له ديڤينه وه له هه ندي ولاتدا وا باربوه، گەر گه نجيك پيويستی بايه ژن بهيینی و عه قدي ماره يی بي ري، گه نجه كه به م بۆ نه يه وه ناهه نگيكي ساده ی ساز ده كردو، هاوړي و خزم و كه س و كاري و دراوسين كانی ده هاتن، نه ویش به دانيشتنه وه پيشوازي لي ده كردن و كلاوه كه ی به وه رگه رایی به ده سه ته وه ده گرت، جا هه ر كه سه و به گوڤره ی توانای خۆي وه ك دياريه ك شتيكي داده نا، گه نجه كەش هه ر نه وه نده ی ده زانی كلاوه كه ی پر بوه، جا بۆ ماره يی و وه ليمه ی خه رج ده كرد.

قەومە کە بردو کچە کە بیان لسی مارە کرد، ھەروەھا ھاوئەکان بۆ پۆژی بۆک
گواستنەو بە ھەمویان مەرتیکیان بۆ برد. (۱)

(۱) رواه أحمد في المسند (حديث صحيح).

مارهیی و سوربون له سهر به جی هیئانی

خوای گهوره ده فرموی: ﴿وَآتُوا النِّسَاءَ صَدَقَاتِهِنَّ نِحْلَةً فَإِنِ طِبْنَ لَكُمْ عَن شَيْءٍ مِنْهُ نَفْسًا فَكُلُوهُ هَنِيئًا مَرِيئًا﴾ (النساء - ۴)، واته: مارهیی تهواو بدن به خیزانه کانتان، نه گهر رازی بون و پر به دل پییان خوش بو، به شیک له مارهیی به که یان بخون یان پیتان بده نه وه، نهوا به نووشی گیانی بیخون یان ودری گرن.

بهم بۆنه یه وه پیویسته نه وه بزانی مارهیی مافی ئافره ته وه هی خویتی و میرده که ی هیچ مافیکی به سه ره وه نیه، چ هموی بی یان نیوه ی مارهیی یه که. به هیچ جوریکیش پیاو بۆی نیه زور له ژنه که ی بکات مارهیی یه که ی لی بسینی و لی گل داته وه، یان له مارهیی یه که که له وه ل و شتومه کی ناو مالی پی بکری و پی ناماده بکات. چونکه نیسلام له سه ره پیای دانا وه نه رکی سه رشانیه تی، که که له وه ل و شتومه کی ناو مال و پوشاکی خیزانه که ی دابین بکات و بژیویشی بدات. به لام گهر ئافره ته که به گهر دن نازایی و به نه فسکی بی گهر ده وه پاره ی مارهیی یه که بدات به میرده که ی، نهوا میرده که ی بۆی هیه وه ریگری و بیخوات، به لگه ش نه م نایه ته پیروزی سه ره وه یه.

ههر له م باره یه وه خوای بالاده ست ده فرموی:

﴿وَإِن أَرَدْتُمْ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ وَآتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا أَتَأْخُذُونَهُ بُهْتَانًا وَإِذَا مَا مُيْتًا ۖ وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ أَفْضَى بَعْضُكُمْ إِلَى بَعْضٍ وَأَخَذْنَ مِنْكُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا﴾ (النساء: ۲۰-۲۱)،

واته: نه گهر ویستتان واز له ژنه کانتان بینن و ئافره تیکي تر بخوازن له کاتیکدا مالیکي زورتان پی به خشی بون، نابی هیچی لی وهر بگرنه وه. جا وه ک پرسیاریکي سهر سورمان لیمان نه کات و، ده فهرموی: تایا ده تانه وی به زور پاره که یان لی وهر بگرنه وه، که شه وهش تاوان و گونا هیکي رون و ئاشکرایه. چون ودریده گرنه وه له دوای شه وی، که له یه ک داپراون و لی ک جیابوینه وه و په یمانیکي پته وو توندیشیان لی وهر گرتون به زیاده پی به خشینان، نه ک لی گرتنه وه یان، ئیوهش په یمانتان پیداون به جوانی و ری ک و پی کي پیکه وه بژین له گوزهرانی ژسانی ژن و میردایه تی، کاتیکیش لی ک جیاواز دهنه وه به هه مان شیوه به جوانی و به ری ک و پی کي و بی سته م له یه کتری کردن جیا ببنه وه.

پیغه مبه ر ﷺ ده فهرموی: ((أحق الشروط أن توفوا به ما استحللتم به من الفروج))^(۱)، واته: شایه نترین مه رج، که وه فای پی بکری شه وه یه، که به هویوه داوینی هاوسه ری پی حه لال کراوه.

هه ره له باره ی ماره یی دان پیغه مبه ر ده فهرموی: ((أیما رجل تزوج امرأة علی ما قل من المهر، أو کثر، و لیس فی نفسه أن یؤدی إليها حقها خدعها، فمات ولم یؤد إليها حقها، لقی الله یوم القیامة وهو زان!))^(۲)، واته: هه ره پیاوئی ک ژن ماره بکات، جا ماره یی یه که ی زور بی یان که م، له دل و دهر ونیدا وا نه بی، که حه قی ماره یی یه که ی به ژنه که ی بدات، شه وا فیلی له ژنه که ی کرده. کاتیکیش مردو حه قی ماره یی یه که ی نه دا بو، روژی قیامت به زیناکه ره به خوا ده گات.

(۱) رواه البخاري ومسلم.

(۲) رواه الطبرانی (حدیث صحیح).

داخوازی و دوعاکھی

لہ کاتی گری بہستی مارہ کردندا، پیویستہ وتاریک بخویندریتہوہ، کہ بہ سوپاس و ستایشی خواو درود دان لہسر پیغہ مبرہ ﷺ دست پی بکات بہم شیوہیہی خوارہوہ:

(إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ
أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا
هَادِيَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ
وَرَسُولُهُ) .. ، (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ
مُسْلِمُونَ) (يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ
وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي
تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا) (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ
وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا).

پاش کو تایی هاتنی نہم وتارہ نجا نہو کہسہ باسی داخوازی دہکاو
دہلسی: (ہاتوم بو داخوازی کچہ کہتان بو کوری فلان).

پیغہ مبرہ ﷺ فرمویہتی: ((کل خطبہ لیس فیہا تشہد فہی کالید
الجدماء))^(۱) واتہ: ہر وتاریک شایہ تمنی تیدا نہ گوتری نہوا وک دہستی
براو وایہ.

نامۆزگاری و راسپارده بهر له هاسه رگرتن

نامۆزگاری دایک و باوک بۆ کچی تازه به شودراو

ئهنهس ده لئی: هاهه له به ریزه کانی پیغه مبهری خوا ﷺ کاتییک که بوکیکیان بۆ زاوا ده گواسته وه، فرمانیان به بوکه که ده کرد که خزمهتی میرده کهی بکات و چاودیری مافی ژنو میردایه تی بکات.

نامۆزگاری باوک له کاتی به شودانی کچه کهی

عبداللهی کوری جه عفری کوری نه بوتالیب نامۆزگاری کچه کهی کردو پیی گوت:

نه کهی (غیره) ت بهرام بهر میرده کهت هه بی، واته لئی بترسی له وهی که دلی به نافرته تیکی تره وه بیته. چونکه نه م (غیره) یه کیلیی ده رگای ته لاق دانه! نه کهی زۆر گلهیی و گازانده و ناره زایی ده ربیری، چونکه ده بیته هوی توره بونی.

پیویسته چاوه کانت به کل^(۱) برازینیته وه، چونکه جوانترین پازانه وه یه، خوشتترین و باشتترین بۆن ناوه.

(۱) لهو کاتهی (قرافصة بن الأوص) نانیهی کچی خوی له میری برواداران عوسمان ﷺ ماره کردو بۆی برد، باوکی نامۆزگاری کردو گوتی: کچه شیرینه کم! تۆ ده چیته لای نافرته تانی له نافرته تانی قوره یشی، که نه وان له تۆ زیاتر ده توانن خویان بۆنخوشکن، که واته دو خسلته ههیه لیمی وەرگره "کل له چارت بدهو، یان به ناو خۆت بۆنخۆش

بکه، ههتا بۆنت وهك بۆنی نهو كونده ناوه بیت، كه باران لیتی ده دات. (الأغانی لأبی الفرج الأصفهانی)

عه مری کوری حجر پاشای کنده داخوازی (أم آياس بنت عوف بن مسلم الشيباني) کرد، کاتن وهختی گواستنه وهی هات، دایکی کچه که به تنیا له گهډ کچه که ی دانیشته و چند نامۆژگاریه کی کرد، نامۆژگاریه کان بنه ماکانی به خته وهری ژیانی ژنو میژدایه تی، وه وهی پیوسته له سهری به رامبه به میژده که ی بیکات، به دیار ده خست که ده کری بکریته ده ستور بۆ گشت نافرته تان. نامۆژگاریه کان بریتی بون له:

یه که موه دوه م: به قناعه ت بهو به باشی گوژرایه ل و فه رمانبه ری به .
سیه موه چواره م: نه که ی به یتلی شتیکی ناشیرینت پیوه ببینی، یان بۆنی ناخۆشت بکات، به لکو با خۆشترین بۆنت هه لمۆن.
پینجه موه شه شه م: ناگاداری کاته کانی خواردن و نوستنی به، چونکه برسیتی گر له پیار به رده دات، تیرخه و نه بون مایه ی توره بونه .

حه وتموه هه شه م: مال و سامانی پیاریزه و چاودیری منداله کانی بکه .
نۆیه موه ده یه م: سه ریچی فه رمانی مه که، نه یتنی ناشکرا مه که، چونکه گه ر سه ریچی فه رمانی بکه یت، یان دلیت شکاند، نه یتیت ناشکرا کرد، نهوا له غه درو توره یی نهو پاریزراو نابی، گه ر میژده که ت خه مبار بو، نه که ی خۆت به دلخۆش و شادمان پیشان به دیت، گه ر دلخۆش بو نه که ی خۆت به خه مبار پیشان به دیت!
(أبو أسود) به کچه که ی گوت: نه که ی غیره ت هه بی، چونکه غیره کلیلی ته لاقدانه، پیوسته خۆت بۆ میژده که ت جوان بکه یت، جوانترین رازاوه ش کله، پیوسته خۆت بۆخۆش بکه یت، باشترین بۆخۆش ده ستنویژ هه لگرتنه ..

یه کیك له نافرته جوانه کانی نه وروپی نامۆژگاری نافرته تان ده کات، که رۆژانه چند جار تک ده م و چاویان به ناوی سارد بشۆن!
که واته ده ستنویژ هه لگرتن حیکه ته ی گه وره ی تیدا به .

ئامۆژگاری خەزور بۆ زاواکەیی

لەو کاتەدا ئیمامی عەلی داخواری فاطیمەیی لە پێغەمبەر ﷺ کرد، پێغەمبەر پێی فەرمو: ((هي لك أن تُحسن صحبتها))، واتە: فاطیمە بۆ تۆیە، بە مەرجێ بە باشی و بە چاکی هەلس و کەوت و ڕەفتاری لەگەڵ بکەیت))^(۱).

عوسمانی کۆری عەنبەسەیی کۆری ئەبو سوڤیان داخواری کچە مامەکەیی کرد، کە عوتبە مامی بو. عوتبەش عوسمانی لەلای خۆی دانیشاندو دەستی بەسەری دادەهیناو، پاشان گوتی: نزیکترین خەزم داخواری خۆشەویستەری خۆشەویستی کردووە، کە ناتوانم ڕەتی بکەمەوه. ئەوا ڕازی بوم بێنە هاوسەری یەکتەری، تۆ لەو بەرپۆزتری لە کاتیگدا کە کچەکەم بە دڵمەوه نوساوه، لەبەرئەوه ڕیزی بگرە، تا بەزمانی شیرینەوه باست بکەم. هەرگیز قسەیی ناشیرینی پێ نەئێتیت و بە کەمی نەزانی، ئەگینا ڕیزت لەلام کەم دەبێتەوه و بە بچوکی دێیە بەر چاوم. لەگەڵ ئەوهی نزیکیی بەلام نزیکترم کردوێهوه، لەبەرئەوه خۆت لە دڵم دور مەخەرەوه.

(۱) رواه الطبراني (صحيح).

دايىكىك نامۆزگارى كچه كەي دەكات

پيش شەوى گواستنه وهى

دايىكىكى ھاوچەرخ نامۆزگارى كچه كەي بەم نامۆزگارىانە كرد، لە كاتىكدا خەندەو فرمىسك تىكەل بە يەكتى بېون گوتى:

(كچه شىرىنە كەم! تۆ بەرەو ژيانىكى نوئ بەرپى دە كەوى.. ژيانىك كە جىگەي باوك و دايكتى تىدا نايىتە وهو جىگەي خوشكە كانتى تىدا نايىتە وه... لەبەر ئەو تۆ دەببە ھاوړى ھاوسەرى پياويك، كە نايەوئ كەسىكى تر بەشدارى لەگەل دا بكات، با ئەو كەسەش لە خوئىن و گۆشتىشت بى...

كچه كەم! تۆ ببە ئەو ھاوسەرە، كە مافى ھاوسەرىتە خۆي بدەيتى، لە سۆزو خوشەويستىدا بۆي ببە بەدايك، تۆ وا بكە ئەو ھەست بكات تۆ ھەمو شتىكى ژيانى ئەوى. ئەو ھەش بزائەو ھەردەم لەبىرت بى، كە پياو جا ھەرچ پياويك بى - مندالىكى گەورەيە - كەوا بچوكتىن و كەمترىن وتەي شىرىن و خۆش، بەختيارى و شادى پى دەبەخشىت. بەو شىو ھەفتار نەكەي، كەوا ھەست بكات بەھۆي شوكردى تۆو لە كەس و كارو خزمىت كردو، چونكە ئەويش بەھەمان شىو لەپىناو تۆ، وازى لە مالى دايك و باوكى ھىناو. بەلام ئەو جياوازيەي نىوان تۆو ئەو ئەويە، كە لەنىوان ژن و پياو دايە.. ئافرەت ھەردەم سۆزى بەلای دايك و باوكى و براو خوشكە كانىدا دەجولئ. ھەروەھا سۆزو بىرى بەلای ئەو مالى دەجولئ، كە تىيدا پەروەردە بوو پىگەبىو ھەو گەورە بوو و فىرى خوئىندن بوو.. بەلام ئافرەت دەبى خۆي لەسەر ئەم ژيانە نوئىيە رابھىتسى، دەبى ژيانى خۆي

بگوئین له گهل نهو پیاوهی، که بوته هاوسه ری ژسانی و، بوته باوک و چاودپرو سه ره رشتیاری منداله کانی... نا نه مه یه دنیا نوی یه که ت. کچه که م! نا نه مه نیستاو ناینده ته، نا نه وه یه نهو خیزانه ی، که توو هاوسه ره که ت به شداری دروست کردنیتان کرده. به لام دایک و باوکت به رابردو داده نرین..

خوشه ویسته که م! من داوای له بیر کردنی دایک و باوک و خوشک و براكانت ناکه م، چونکه نهوان هه رگیز تو یان له بیر ناچن، دایک چون جگه رگوشه که ی له بیر نه چیته وه. داوات لسه ده که م هاوسه ره که ت خوشبوئی و بوی بژی و، له گهلیدا به به ختیاری ژیان بگوزهرینه) (۱).

(۱) نا نه وه یه دایکی مسولمانی عاقل و تیگه یشتو و رۆشنبیر، که کچه که ی هان ده دات میترده که ی خوشبوئی و نه بیته کۆت و به رپه رچ له سه ر پئیگای ژنو میتردایه تی. نانه وه یه نامۆژگاری، نه ک وه ک دایکه به ناو مسولمانه کافان، که جارئ کچه که نه چۆته مالی میتردیه وه هانی نه وه ی ده دات، که بارگرانایی و بیانو و گله یی له میترده که ی بکات، که نه وه ش ناشوب گپری به و، ده بیته مایه ی ژیان تالی کچه که ی . (وه رگپر)

خوشى و شاديه كانى ژن گواستنه وه

گورانى و دهفه ليدان

روبه يعه كچى موعه وه ز ده لیت: ((كاتبك به بوكى بو مالى زاوا گواسترامه وه، پيغه مبهري ﷺ هاته سهر دانان، رايه خيكمان بو راخت و دانيشت، وهك چون تو ناوا دانيشتويت -مه به ست پيى گيره ره وه كه يه تي-، كو مه ليك كه نيزه كه ده ستيان كرد به دهف ليدان، هو نراوه يان به سهر نهو كه سوكارانماندا هه لده دا، كه له رۆژى به دردا شه هيد بوبون، ده يانلا وانده وه، كتوپر يه كيكيان گوتى: (وفينا نبى يعلم ما في الغد)، واته: پيغه مبهريكمان له ناودا دانيشتوه، ده زانى سبهى چى روده دات.

پيغه مبهري خوا ﷺ فهرموى: ((دعي هذه و قولي الذي كنت تقولين...))، واته: واز لهو قسانه بيتهو بروره وه سهر قسه كانى ئيستات))^(۱). له گيرانه وه يه كى راست دا پيغه مبهري خوا ﷺ فهرموى: ((لا يعلم ما في غد إلا الله))، واته: جگه له خواى مه زن، كه سى تر نازانى سبه ينى چ روده دات))^(۲).

((خاتو عائيشه گوتويه تي: نافره تيك درابو به شو به پياويكى نه نصارى، له كاتى گواستنه وه يدا پيغه مبهري خوا ﷺ فهرموى: عائيشه! نايا هيچ ناههنگيكتان ناماده نه كرده؟ چونكه نه نصارى يه كان حه زيان له

(۱) رواه البخاري والبيهقي وأحمد في المسند.

(۲) رواه الطبراني (صحيح).

يارى و ناههنگه))^(۱).

پيغه مبهري ﷺ ده فهرموي: ((فصل ما بين الحلال والحرام الصوت والدف))^(۲)، واته: جياوازي نيوان نيكاحى حه لال و حهرام، ناشكر اكر دنيه تي به ده ف و گوراني.

نهو گورانيه ش كه دروسته له كاتي ژن گواستنه وه دا بگوتري و هك، كه له فهرموده كه دا هاتوه نهويه، كه گورانيه كه ماناو مه بهسته كه ي ساغو دروست بي و دور بي له قسه ي بي ره وشتيه وهو، نابي مؤسيقاي حهرامى له گهل دابي ته نها ده ف نه بي.. چونكه نهو مؤسيقا جنس بزوين و نهو گورانيه روتانه ده بنه هوي بلاوبونه وه ي به دره وشتي و خراپه كاري و بزواندني جنس به حهرامى.

با باوك و دايكان و هاوسهران ناگادارين له مه ترسي گويگرتني نه م جوړه گورانيه حهرام و مؤسيقا نارزو بزوين و له خوا غافل كارانه دا.

ثيمام صديق حه سهن خان گوتويه تي:

گويگرتني گوراني به بي مؤسيقا جياوازي و خيلافيني زوري له سه ره، له نيوان (سه له ف و خه له ف) دا. به گوي ره ي گوتوه به لگه كانيان ده رده كه وي، كه گويگرتن له گوراني به ته نها به بي زورنا نه مه كروهه و نه حهرامه، زانايان له سه ره حهرامى گوراني كورا نين وهك هه نديكيان واين گوتوه.

نه وه شمان گوت: نهو گورانيه حه لاله، كه وشه كاني باسي شيرك و به سه ردا گوتن به له شو لارو سيماو قه دو بالاي نافره تيك پيك نه هاتبي.

پيغه مبهري ﷺ گوي بيستي چهند كه سيك بو له ژن گواستنه وه يه كدا

(۱) رواه البخاري وغيره.

(۲) رواه النسائي والترمذي وابن ماجه وغيرهم (حديث صحيح).

گورانیان دہ گوت کہ بہو شیوہ دہیانگوت:
 (وزوجك في النادي ويعلم ما في غد)، واتہ: میترده کت لہناو کوپرو
 کومہ لہو، دہ زانی بہیانی چ پرو دہ دات.
 پیغہ مہر ﷺ فہرموی: ((لا يعلم ما في الغد إلا الله سبحانه))^(۱)، واتہ:
 کہس نازانی بہیانی چ پرو دہ دات، تہنہا خوی پاکو بیگہرد نہ بی.
 لہ عامری کوپری سہ عدہ وہ، کہ گوتویہ تی: چومہ لای قرظہ کوپری
 کہ عبو تہبی مہسعود، جا سی جار دوبارہی کردہ وہ، کہوا جاریدیان لہ لا
 بو و دہ فہیان لی دہ داو گورانیان دہ گوت. دہ لی: منیش گوتم: نیوہ ہا وہ لی
 پیغہ مہرنو گوی لہم گورانیہ دہ گرن؟!
 نہوانیش گوتیان: پیغہ مہر ﷺ لہ ناہہنگی ژن گواستنہ وہ دا ریگہی
 داوہ بو نیمہ داوہ))^(۲).

(۱) رواہ الطبرانی والحاکم والبیہقی (صحیح).
 (۲) رواہ الحاکم والبیہقی والنسائی والطیالسی (صحیح).

خۆت بۆ خیزانه کهت جوان بکهو با ئه ویش خۆی بۆت جوان بکات^(۱)

خوای گهوره ده فهرموئ: ﴿وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ﴾ (البقره- ۲۲۸)، واته: ئافره تان ههروهك ئهركی ژنانه یان له سهه شانه، ههروهها مافی رهوای خۆیان ههیه.

((پرسیار له خاتو عایشه کرا، رهزای خوای لای بی، که پیغه مبهه ﷺ دیته مالهوه یه کهم شت چ ده کات؟ گوتی: سیواک ده کات!))^(۲) ((^(۳))).

ئیهن عه باس ده لای: من خۆم بۆ خیزانه کهم جوان ده کهم ههروهك نهو خۆی بۆم جوان ده کات،^(۴) هه زیش ناکهه هه مو مافه کاتم بۆ جی به جی بکات، چونکه هه مو نهو مافانه ی نهو، که له سه ره مه پیویست ده بی و ناتوانم هه موی جی به جی بکهه، چونکه خوای گهوره ده فهرموئ: ﴿وَلَهُنَّ

(۱) له هه ندیک (آثار) دا هاتوه، که ده فهرموئ: جله کانتان بشۆن، قژتان کورت بکه نه وهو سیواک بکهن، خۆتان جوان بکهنو خۆتان پاک راگرن، چونکه بهنی ئیسرائیل نه مانه یان نه ده کرد، بۆیه ئافره ته کانیان توشی زینا کردن بون.

(۲) رهنگه پیغه مبهه ﷺ بۆیه سیواکی کرد بیست، تاوه کو به ماچ کردن پیشوازی خیزانه کانی بکات!.. چهند جوانه ژنو میترد به یانیان به ماچ کردن یه کتری به جی بیتلنو، ئیوارانیش به ماچ کردن به یه کتری بگه نه وه، تاوه کو یاده وه ره که یان بهرده وام بیت.

(۳) رواه مسلم .

(۴) به لای، پیویسته له سهه ژن خۆی بۆ تو جوان بکات نهك بۆ پیاوانی سه ره شه قامو ناههنگه کان.

مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَ بِالْمَعْرُوفِ ﴿١﴾.

پیاوړتیا کې قوټه تیکه او دانه هاتو و توژاوی له گهله ژنه کې به نیازی سکا لا کړدن، چونه لای خلیفه عومهری کورې خه تتاب، ژنی پیاوه که به خلیفه عومهری وت: گه وره ی پرواداران! من و نهو پیاوه یان نه گوتوه، به مانای له ده ست نهو پیاوه م رزگار که. ^(۲) خلیفه ش زانی ژنه که حه ز به

(۱) قورتوبی له راښی نه مه له نین عه باس ده گپړتیه وه، که نه مه پوخته یه تی: (بویه پیاو کاري وا گونجاو ده کات، بو نه وه له به رده م ژنه کې جوان بیت و ژنه کې دلای پی بکړتیه وه دلخوش بی، یا ژنه کې داوین پاک بی له ناست پیاوان)، گوتویه تی: (بوغوشی و سیواک و لابردنی بونی پیسی له ش و لابردنی موی له ش و خو پاک کړنه وه و نینو ککړدن، شتیکی دیاوه گونجاوه له گهله نایندا.)

پاشان ده لای: پیوسته پیاو نه و کاتانه ی ژن بزانی، که پیوستی به پیاو هیه، تا داوین پاک بی و چاوه نه گپړی بو پیاوی تر، هه رکاتیکش پیاو بیسی ناتوانی مافی خوی له سه رجی بی کړدن بداته ژنه کې، نهوا بو هیه نهو ده رمانانه به کار بهی تی، که نارزه زوی جنسی به هیژ بکات، تا ژنه کې داوین پاک بی.

(۲) له کتیبی (تحفة العروس) دا هاتوه: (نافره تان یاری پیاوان، که واته با پیاو به پی تی توانای یاریه کې جوان بکات!)

خو جوان کړدن مایه ی وروژاندنی نارزه زوی پیاوه، مایه ی چاوتیر کړنه تی و دیارترین جوانی ژنه و مایه ی به رده و امی نولفت و خوشه ویستی یه!

(أبو الفرج) له کتیبی (النساء) گوتویه تی: که نه مه مانا که یه تی: ژن کاتیک له لای میړده کې خوشه خت ده بی، دواي ته و او جوان ناکاری و ته و او جوان بونی، گه له سه ر خو جوان کړدن و خو پاک راگرتن به رده و ام بی، هه و له بدات هه رچی خشل و جل و به رگ هیه به هه مو شتیه کانیوه به کاری بی تی، که جوانیه کې زیاتر ده کات و به دلای میړده کې یه تی و هه زی پی ده کا، با زور وریا و ناگادار بی نه هیلی میړده کې به شتیه که بی بی تی، که هه زی پی ناکات و هک پیس و پوخلی و بون ناخوشی.

مه ترسی له ده ست جونی پیاویش ده گپړتیه وه بو ژن، چونه که نهو بو ته مایه ی که مه تر خه می نواندن و، نه ویش چاوه به پیته نافره تی تر. هه و هه با ژن خو جوان کړدن زیاتر بکات له و کاتانه ی، که خوی گه و ره له قورشان باسی کړدن و قده غه ی کړده

هاوسره که ی ناکات، له بهرته وه میړدی ژنه که ی نارد، تا خوی بشوات و خوی ریک بجات و قژی کورت بکاته وه و نینوکی په نجه کانی کورت بکاته وه، جا کاتیک پیاوه که هاتوه لای خلیفه، نیمام عومهریش فرمانیدا به ژنه که ی لسی بجیته پیښه وه، کاتیک که چوه پیښه وه ژنه که ی نهیناسیه وه و به لایه وه غریب بو، یه کسهر له لای لاکهوت، پاشان که میړده که ی ناسیه وه پی پی رازی بو و، نه و داواپهش که کردبوی بو رزگار بون له ده ست میړده که ی لپی پاشگه ز بو هود. نیمامی عومهریش فرموی: خوتان بو خیزانه کانتان ناوا لسی بکه ن، به خوا چو ن نیوه پیتان خوشه ژنه کانتان خویان بوتان جوان بکه ن، به هه مان شیوه نه وانیش به و شیوه یه پییان خوشه و ده بی خوتانیان بو جوان بکه ن.

پیغه مبر ﷺ له باره ی نه چونه لای خیزان له کاتیکدا، که خوی نه رازاندو ته وه و ناگاداری میړده که ی نیه ده فرموی: ((اذا دخلت لیلاً فلا تدخل^(۱) علی أهلک حتی تستحدّ المغیبة وتمتشط الشعشة: الکیس

بهنده و مندالان بیتنه ژوره وه ی ژنو میړد، مه گهر به مؤلته وهر گرتن بی، خوی گوره ده فرموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَسْتَأْذِنُكُمُ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِنْ قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهْرِ وَمِنْ بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ لَكُمْ﴾ (النور - ۵۸)، واته: نه ی پرواداران! با نه وانیه ی خولامو که نیزه ی نیوه ن، نه و که سانهش له نیوه بالغ نه بون، سی جار نیزنو لسی بخوازن: له پیش نویژی به یانیدا و نیوه رویمان. کاتی شه کان داد نه یزن و له پاش نویژی خه و تنانیش که نه م سی کاته و هختی ته نیایی نیوه یه.

(۱) له کتیبی (فیض القدير) هاتوه، که نه مه پوخته که یه تی: (گهر پیاو له سه فردا بو نزيك بو بگهریته وه، ژنه که ش به گهرانه وه ی ده زانی و ناگادار بو، نه و کاته ژنه که خوی بو ناماده ده کات نه و کراهه تی نیه.. چونکه نه و هویه لادراوه که مایه ی کراهه ته، هویه که شی بریتیه له خوتاماده نه کردنی ژنه که بو پیاوه که ی.

الكيس؟) (۱)، واتە: گەر بەششەو چويه ژورەوہ يان مالمەوہ بو لاي خيزانەكەت، يەكسەر مەچوہ لاي لە كاتىكدا توۆ لە سفەر بوي و لىيى دور كەوتويتەوہ، تا ئەو كاتەي بە ھەوائى نامادە بونت دەزانى و ئەو موانەي نەشى لادەدات، كە پىتويستىن لا بدرين و قژى دابھينى و پىسى لەشى لابدات. لەبەرئەوہ ناگاداربەو تىگەيشتو بەو، ژيرى و خوگرى و ئارامى بەكاربھينە، تا نەكەويە ناو حەرامەوہ، وەك جوتبون لە كاتىكدا، كە خيزانەكەت لە حەيز داىە.

لەم فەرمودەيەدا ئاراستەيەكى جوان و پىر بايەخى بو ژنان تىدايە، كەوا گرنگى بە لەش و لارو سىنگو بەرۆكى بدات بو مېردەكەي و، بە جوانترين شيود، خوۆ بو مېردەكەي نمايش بكات و خوۆ بەدەرىخات، وەك لە شەوي گواستەوہيدا بيت ناوا بكات، بەلام بەداخوہ زۆرينەي ژنە مېرددارەكان خوۆيان لەم مەسەلە ھەستيارو گرنگە بىئاگا كردوہ، كەوا خوۆ بە جل و شەكى پىسەوہ، پىشانى مېردەكەي دەدات، كە دەبىتتە ھۆي قىز نى بوونەوہي و خوۆ لى دورخستەوہي .

پىغەمبەر ﷺ دەفەرموي: ((عشرة من الفطرة: قص الشارب (۲)،

(۱) رواه مسلم.

(۲) سميل قرتاندنو كورتكردنەوہي: بەگويرەي ئەم فەرمودەيە (واجب)ە: سميل تا سەر لىسو كورت بكرىتەوہو نابى دريژ بىي، ھەرۈھا نابى سميل بتاشرى وەك كە ھەندىك كەس ريشيان دەھىلنەوہو سميليان دەتاشن لەراستيدا نەوہ بىئاگايى و نەزانينە لە ماناي ئەم فەرمودەيەدا. پىرسيار لە نىمام ماليك كرا دەربارەي ئەو كەسەي سمىلى روت دەكات و دەيتاشى، نەويش گوتى: وا نەبىنم لىي بدرى، لىدانىكى بە ئىش. بەيھەقى گىراويەتيەوہ (۳۵۳/۱).

واعفاء اللحية^(۱) والسواك^(۲) واستنشاق الماء^(۳)، وقص^(۴) الأظفار... وغسل البراجم^(۵)، وتنف الإبط^(۶)، وحلق

۱) ریش هیشتنه وه: ریش هیشتنه وه به کیکه له هۆیه کانی جوانی پیاو، نایه نه تبیینیوه نیرینهی شیر له موی به کوی جوانره، که له شیر له مریشک جوانره، نیرینهی بالدار له میینه کوی جوانره، هه مو نهو جوانیه به هۆی هه بونی مو له ده وچاویدا. ریش به هیترترین هۆیه کانی چالاکی جنسی به، که یارمهتی فریدانی هۆرموناتی نیرینه له خوتندا ده دات، به پیچه وان شهوه ریش تاشین یارمهتی فریدانی هۆرموناتی میینه له خوتن دا ده دات، چونکه به هۆی نه وه ره ژه ی خۆچواندن به ئافره تانی تیدا زۆر ده بیت! له ناو خه لکیش نه وه باوه ناویانگی هه یه، که نهو که سانه ی ریشیان هه یه لهو که سانه ی، که ریشیان نیه هیتری جنسیان به هیتره.

دکتۆر صبري القباني له کیتیبه که یدا باسی نه وه ی کردوه، که بونی ریش ده بیته هۆی بزواندن و جولاندنی ئاره زوی جنسی ئافره ت، له کاتی کرداری جنسی دا واته له کاتی جوتبوندا.

۲) سیواک کردن: پیغه مبه ر ﷺ به هۆی سیواکه وه گرنگی داوه به پاککردنه وه ی ددان، تا ددانی پاک راگری و به جوانی بمیتته وه. له فهرموده ی (صحیح) دا هاتوه که فهرموده تی: ((لولا أن أشق على أمتي لأمرتهم بالسواك))، واته: گهر له سه ر ئومه ته که م به زه حمه ت و ناخۆشی نه بوایه، فهرمانم پێ ده کردن، که سیواک به کار به یتن.

۳) ئاو له ده م و لوت و هردان.

۴) نینۆک کردن: نهوی جیگه ی داخه زۆریه ی ئافره تان به پیچه وانه ی سرۆشتی مرۆڤه پهار ده که ن، نهویش به درێژکردنی نینۆکیان، که وه ک درنده خۆیان ده نوینن و نینۆکیشیان بۆیه ده که ن، له راستیدا نه مه حرامه، چونکه خۆ چواندن به کافران. ههروه ها له کاتی ده ستنویژ گرتن ئاری به رناکه وێ ده ست نوێزه که ی پێ دروست نابن. نه وه ی نامۆ و غه ربیه نهو جۆره ئافره تانه خۆیان به نوێخواز و پێشکه و تنخواز له قه له م ده دن، که چی پیچه وانه ی سرۆشت و زهوقی ساغی ئاده میزاد ده که ن، که وه ک پشيله نینۆکیان درێژ ده که ن.

۵) شتن و پاککردنه وه ی نیوان په نجه کان.

۶) هه لکه ندنی موی بن هه نگل: هه لکه ندنی مو باشتره له تاشینی چونکه تاشینی مو ده بیته هۆی بریندار کردن. هه لکه ندنی مو له کاتی که به سوک و ئاسانی هه لده که نری که کاتی خۆشتن بێ یان دوا ی خۆشتن بێ.

العانة^(۱)، وانتقاص الماء^(۲)، واته: (ده) شت ههیه که له فیرهت و سروشتی ناده میزادن: سمیلّ قرتانندن و پِیش هیشتنه وه و سیواک کردن و تاو له ده و لوت و هردان و نینۆک کردن و شوشتنی نیوان په نجه کان و بن ههنگلّ کردن و بهر کردن و خۆپاک کردن وه له میزو پیسایی.

(۱) لابرندی موی بهر (العانة).

(۲) خۆپاک کردن وه له پیسایی.

(۳) رواه مسلم وغيره.

قهدهغه کردنی هه لگرتنی موی برۆو

روخسارو قژی دهستکرد

بوخاری و موسلیم گێراویه تیانسهوه، که ((لعن رسول الله ﷺ الواشيات والمستوشمات والنامصات والمتنصات والمتفلجات للحسن المغيرات خلق الله))، واته: پیغه مبهرد ﷺ نه فرهتی لهو که سانه کردوه، که دهست و چه ناگه و سهری لوتیان به ده رزی ده کوتن، نه فرهته که شه ههردو که سه ده گریته وه نه وهی داوای ده کات و، نه وهیش وه که پیشه به کاری دینسی، نه فرهتی لهو که سانه شه کردوه که برۆ باریک ده که نه وه وه نه و نافرته تانه شه، که داوا ده که ن برۆیان بۆ باریک بگریته وه^(۱). ههروهها نه فرهتی لهو که سانه

(۱) له کتیبی (مفصل أحكام المرأة والبيت المسلم) دا، سه بارهت به برۆو ده و چا و کردن، جیارایی زانایانی هیناوه و هه ندیکیان ریگه یان پینداوه به سه رج و، هه ندیکی تر به هه رامیان داناره، پای په سه ند (ارجح) یشی له مباره وه هیناوه ده لئ: نه و رایه ی لای من په سه ند (ارجح) ه نه وه یه که حوکمی برۆ باریک کردنه وه و ده م و چا و کردن هه رامه، نه وه شه نه و بنچینه یه یه، که رواله تی فهرموده که ده ریده خات، که بریتیه له له عنه تکردن له نافرته تی برۆ که رو برۆ باریک کرا و. که واته بۆ نافرته تی شونه کردو دروست نیه برۆو ده م و چا و بکات، به تایبه تی نه گه ر خوازینی کرا، چونکه گه ر نه م کاره بکات لهو حالته دا ده بیته فریودان و چه واشه کردنی خوازینی که ر. به لام ژنی میرددار، نه گه ر میرده که یه هزی پین کردو داوای له ژنه که ی کرد برۆو ده م و چا و بکات، وا ده بیسنم بۆی دروسته بیکات، چونکه له جوغزی خۆ جوانکردن و پازاندنه وه یه بۆ میرده که ی، نه وه شه له شه ریعه تا کاریکی خوازراوه (مرغوب فیه) بۆ به رده وام بونی سۆزو خۆ شه ویستی نیتوان ژن و میرده و بۆ چه واشه ی میرده که ی نیه، نه گه ر ژنه که هزی پین ده کرد به بچ داوا کردنی میرده که ی، به لام گه ر به مۆله تی میرده که ی بیت، نه و هه ر دروسته، چونکه مۆله تدانی

کردوه، که که لین و بو شای له ددانه کانیان بو جوانی دروست ده کهن، که نه وهش ده بیته هوی گۆرینی دروستکراوی خوا.

بوخاری و موسلیم گپراویه تیانه وه که ((لعن الله الواصلة والمستوصلة))، واته: خوی گهوره نه فره تی لهو که سه کرده، که قژی د دستکرد (بارۆکه) له سه ره ده کهن و نهو که سه ش، که داوای ده کات.

وهك داوا کردنیه تی بو نه م کاره. نه گهر پیاویش داوای له ژنه که ی بکات برۆو ده م و چاوی بکات یان مؤله تی پی پیدات، وا ده بینم ههر دروسته، چونکه ناکه ویتته بهر حوکمی برۆکراو (متنصه)ه، دیاره خو جوان کردنی ژن بو میرده که ی، خو شه ویستی میرده که ی زیاد ده کات، که واته دروسته.

بو زیاتر قول بونه وه له م مه سه له یه بگه ریوه بو کتیبی (المفصل فی احکام المرأة) د. عبدالکریم زیدان، بهرگی سییم، لاپه ره ۳۸۳، چاپی دوهم - ۱۴۱۵ ک - ۱۹۹۴ ز. (وهر گپه)

قهدهغهکردنی بپرینی قژی ئافرهت و ئوتودانی

به مهبهستی لاسایی کردنهوهی بیگانه

((لعن رسول الله ﷺ المتشبهين من الرجال بالنساء والمتشبهات من النساء بالرجال))^(۱)، واته: پیغه مبهەر ﷺ نه فرتهی لهو پیاوانه کردوه، که له هه مو ره فتاریاندا وهک ئافرهت هه لئس و کهوت ده که نو و خویان به ئافرهتان ده چوینن. نه فره تیش لهو ئافرهتانه کردوه، که وهک پیاوان ره فتار ده که نو لاسایی یان ده که نه وهو، خویان به پیاوان ده چوینن.

ههروهها ده فرموئ: ((من تشبه بقوم فهو منهم))^(۲)، واته: هه ره کهس خۆی به هه ره گهل و کهسانئ به چوینن، نهوا نهو کهسه وهک نهوانه. له م فرموده پیروژه دا ده رده کهوئ، که چهند حه رامه گهر ئافرهت به مهبهستی لاسایی کردنهوهی پیاوو ئافرهتی بیگانه (رۆژئاوا) قژی بپرئ و کورت بکاتهوه.

به لآم گهر ئافرهت قژی بپرئ، بی نهوهی مهبهستی لاسایی کردنهوه بیته، نهوا حه رام نیه، وهک که ئیمام موسلیم گه ئراویه تیه وه (۱/۱۷۶) نه بی سهلمه ی کورپی عبدالرحمن ده لئ: له گهل برای شیر عائیشه چومه لای خاتو عائیشه، جا پرساری چۆنیه تی خوشتنی جه نابه تی پیغه مبهری کرد... عائیشه (له درێژهی قسه کانیدا) گوئی: خهزانه کانی پیغه مبهر قژیان کورت ده کرده وه، که له گوئی یه کانیان تی په ری نه ده کرد.

ئوتودانی قژو چا کردنی، نهوه به رونو ئاشکرای و به دلنیا یسه وه خۆچواندنه به بیگانه، له بهر نهوه حه رامه.

(۱) رواه البخاري وأبو داود وأحمد في المسند.

(۲) رواه أبو داود وأحمد في المسند والطحاوي (حديث صحيح).

موسٲیله ی زیړ بۆ پیاوان حه رامه

پینغه مبه ر ﷺ پیاویکی بینی موسٲیله ی زیړی له ده سٲدا بو، پینغه مبه ر به کسه ر موسٲیله که ی له ده سٲ دامالی و فری داو فرموی: که س هه یه له ئیوه پشکو ئاگر ٲک له ده سٲ بکات!!

دوای ئه وه ی پینغه مبه ر رۆیشت، به پیاوه که یان گوت: موسٲیله که ت هه لگره وه بۆ ئه وه ی سو دی لئ وه رگری! پیاوه که ش گوتی: نا به خوا! هه رگیز هه لی ناگر مه وه، چونکه پینغه مبه ر فری داوه)).^(۱)

هه روه ها پینغه مبه ر ﷺ فرمویه تی: ((من كان يؤمن بالله واليوم الآخر فلا يلبس حريراً ولا ذهباً)).^(۲) واته: هه ر که سیٲک بپروای به خواو رۆزی دوایی هه یه با ناو ریشم و زیړ نه پۆشی. (لیره مه به سٲی پیاوه).

(۱) رواه مسلم والنسائي.

(۲) رواه أحمد في المسند (حديث حسن).

بۇنخۇشى خۇشەۋىستى دروست دەكات

پېغەمبەر ﷺ فەرمۇيەتى: ((حُسْبَبَ الْيَمَنِ دُنْيَاكُمْ النِّسَاءُ وَالطِّيبُ! وَجَعَلْتُ قِرَّةَ عَيْنِي فِي الصَّلَاةِ))^(۱)، واتە: لە دىياكەتاندا دوشت لەلام خۇشەۋىست كراۋە، ئافرەت و بۇنخۇشى، لە نوپۇزدا چاۋو دۇم رۇش دەنەۋە. لەبارەى بۇنخۇشىۋە ھەندىك لە شارەزاىان دەلەين: رازاندنەۋە ۋو خۇ جوانكردنى ژن بۇ مېردەكەى ۋو خۇ بۇنخۇشكردنى، لە بەھىزترىن ھۇيەكانى خۇشەۋىستى و تەبايى و بەزەيى دادەنرى. ھەروەھا بۇنخۇشكردن دەبىتە ھۇى نزيكى لە يەكترى و رىق لىنەبونەۋە. چونكە چاۋ و لوت سەرى دلەن، جا گەر دىمەنىكى باش و جوانى بىنى يەكسەر بۇ دلەى دەگەيەنىۋو خۇشەۋىستى دروست دەبى، ئەگەر دىمەنىكى ئاشىرىن كەۋتە بەرچاۋى ۋەك جىلو بەرگ، ئەۋا يەكسەر ئەم شتەى، كە پىنى ناخۇشە بە دلەى دەگات، ئەۋ كاتە رقى لى دەبىتەۋەۋە لىسى دور دەكەۋىتەۋە. لەبەر ئەۋەى بۇن كارىگەرىى و مەترسى لەسەر دلەۋ دەرون ھەيە. بەلام پېغەمبەر ﷺ قەدەغەى ئەۋەى كردەۋە، كە ئافرەت بە بۇنخۇشى يەۋە^(۲) بچىتە سەر

(۱) رواه أحمد في المسند والنسائي والبيهقي (صحيح)

(۲) سەبارەت بە بەكارهینانى بۇن بۇ ئافرەتان، كاتى لە مال دەچىتە دەرەۋە، پىۋىستە ھەلۋەستەيەك بکەين و زۇر گرنگىشە بە پوختى لەسەرى بدوین:

مەسەلەى بەكارهینان و بەكارنەھینانى بۇن ۋەتر بۇ ئافرەتان، كاتى لە مال دەچىتە دەرەۋە، ۋەك مەسەلەى درىژكردنى پانتۆل ۋو شەروال بە ھۇ (علتە)ۋە پەيۋەست و بەندە، بۇ نمونە: كاتى پېغەمبەر ﷺ دەفەرمۇى: ((ما أسفل الكعبين من الأزار ففي النار... ئەۋ كەسەى پانتۆلەكەى يان شەروالەكەى لە خوار گۇزىنگەۋە بىت ئەۋا لە ئاگرى دۇزەخە)). (صحيح البخاري بشرح العسقلاني ج ۲۵۶ ر رواه النسائي في سننه ج ۸ ص ۱۸۲) بەلام لە فەرموودەيەكى

شەقام و بازار، چونکه دەرچونی ئافرەت بۆ بە بۇنخۆشی دەبیتە هۆی سەرئەج راکیشان و بزواندنی ئارەزوی پیاو و هاندان بۆ ئەنجامدانی کاری بەدرهوشتی و زیناکردن.

((خاتر عائیشە رەزای خوای لای بێ گوتویەتی: ئافرەتێک هاتە لای پیغەمبەر ﷺ پرسیاری دەربارە ی پاک بونەو هە لە خوینی حەیز لای کرد، پیغەمبەریش فەرمانی پێدا، کە چۆن خۆی پاک بکاتەو هە خۆی بشوات، فەرمووی: کە مێک لە (مسك) کە جۆرە بۆنێکە، بێنەو خۆتی پێ پاك

تردا هۆ (علّة) کە دیار دەکات، کە گەر بە مەبەستی فیزو لووتبەرزو و شانازی کردنەو پانتۆل و شەروال درێژ بکریت هەر شەکە دەیگریتەو، ئەو تا دەفەرمووی: ((لا ينظر الله الى من جرّ ثوبه خيلاء...)) خوا تەماشای کەسێک ناکات، کە پۆشاکێ بە مەبەستی شانازی و فیزو لە خۆبایبەو بە دوای خۆی رابکیشی. ((همان سرچاوی پیشوو، ص ۲۴۲))، وەک لە فەرموودە کە پیغەمبەر ﷺ ناماژە ی بۆ کراو، کە دەفەرمووی: ((أما امرأة استعطرت فمّرت على قوم ليجدوا من ريحها فهي زانية)).

شیخ ئەلبانی لە (جلباب المرأة المسلمة) د. عبدالکریم زیدان لە (مفصل أحكام المرأة) دا دەربارە ی ئەم فەرموودە ی دەلێن: ((بۆیە دروست نیە ئافرەت لە دەرەو هە مالّ خۆی بۆندار بکات، لەبەر ئەو هە ی بۆنی عەترە کە سەرنجی پیاوان رادەکیشی و ئارەزوو (شهوة) یان دەبزوینی)).

ئەدی ئەگەر هۆیە کە ئەماو، تەنھا ئافرەتە کە خۆی هەست بە بۆنە کە ی بکات وەک ئەو عەتـرو بۆن (معطر) انە ی لە بازارە کاندای هەنە، کە بە تاییبەتی بۆ بن هەنگـل بە کار دەهینری و بۆنی ناخۆش و ئارەقە دەبرێ، ئەوا دروست (جائیز) هە ئافرەت بۆ دەرەو هە بە کاری بێنی. بەلام بۆن و عەتری کشمیر و هاوای و ئەمریکا و هاویشیو هە ئەوانە، کە بۆنیان تیژە و لەلایەن پیاوانەو هەست بە بۆنیان دەکری، دروست نیەو نابێ ئافرەت خۆی پێ بۆندار بکات لە دەرەو هە مالّ.

ئەو جۆرە بۆنانە ی باسـمان کردن، کە بۆنیان تیژە وەک هاوای و کشمیر زۆر دروستەو، ئافرەت بۆ میژدە کە ی خۆی پێ بۇنخۆش بکات و سەرنجی میژدە کە ی بۆ لای خۆی پێ رابکیشی، کە خۆشەویستی زیاتر دەکات. (وەرگێڕ)

بكهروهه. نافرهته كەش گوتى: چۆن خۆمى پى پاك بكه مەوه.

پىغەمبەر فەرموى: خۆتى پى پاك بكه مەوه. نافرهته كە گوتى: چۆن؟

پىغەمبەر فەرموى: سبحان الله، خۆت پاك بكه مەوه!

خاتوو عائيشە دەلى: دەستى نافرهته كەم گرت و پىم گوت: شوپنى

خوينه كەى پى پاك بكه مەوه))^(۱).

بە مانای: نافرهت پاش ئەوهى، كە پاك دەبیتەوه لە حەيزدا، تۆزىك بۆنى مسك، يان هەر بۆنىكى تری خۆش بە پارچە لۆكە يەك يان پارچە قوماشىك بە (فەرجى) يەوه بنى بۆ ئەوهى شوپنى خوينه كە بۆنى خۆش بى و بۆنى پىس و ناخۆشى لى لادى.

ئەبو داود دەلى: ((كانت لرسول الله ﷺ سَكَّةٌ: يَتَطِيبُ مِنْهَا))^(۲),

واتە: پىغەمبەر ﷺ گول و پىرژىنىكى هەبو، كە خۆى پى بۆن خۆش دە كرد.

پىغەمبەر ﷺ فەرمويه تى: ((أَطِيبُ الطَّيِّبِ الْمَسْكِ))^(۳)، واتە: خۆشترىن

بۆن، بۆنى ميسكه.

هەروهە فەرمويه تى: ((طِيبُ الرَّجَالِ مَا ظَهَرَ رِيحُهُ وَخَفِيَ لَوْنُهُ،

وَطِيبُ النِّسَاءِ مَا ظَهَرَ لَوْنُهُ وَخَفِيَ رِيحُهُ))^(۴)، واتە: بۆنى پىاوان ئەوهيه كە

بۆن بکرى و رەنگە كەى بشاردریتەوه، بۆنخۆشى نافرهتە تانىش ئەوهيه، كە

رەنگە كەى بە دەربكه وى و بۆنى نە كرى.

هەروهە فەرموى: ((مَنْ عَرَضَ عَلَيْهِ رِيحَانٌ فَلَا يَرُدُّهُ، فَانَّهُ طِيبٌ

(۱) رواه البخاري ومسلم.

(۲) حديث حسن.

(۳) رواه أبو داود (حديث حسن وصحيح).

(۴) رواه الترمذي والنسائي (صحيح).

الريح، خفيف الحمل))^(۱)، واتە: گەر يە كىڭ رەيجانى پىشكەش كرا، با
 ودرىبگىرئ و رەتى نە كاتەوہ. چونكە بۆنى خۆشەو، ھەلگرتنىشى سوکە.
 ھەر بەو بۆنەيەوہ بوخارى و نەسائى گىراويە تيانەوہ كە پىنغە مېر ﷺ لہ
 كاتىكدا گەر يە كىڭ بۆنى پىشكەش كىردبا، رەتى نەدە كىردەوہ و لىتى
 ودرەگرت.

له سهر جيگای بوکيني

لاواندنه وهی نافرته له کاتي دخول پي کردنی

له نه سمای کچی به زیدی کوری سه که نه وه ده لئی: ((له شهوی گواستنه وه دا، عائیشه م بو پیغه مبهرو جوان کردو پازانده وه، پاشان چومه لای پیغه مبهرو بانگم کرد بو نه وهی بیته لای عائیشه. پیغه مبهروش ﷺ چوه تهنیشت عائیشه دانیشته و پهرداختی شیری هینا و هیندیکی خوارده وه، پاشان بو عائیشهی راگرت، که نه ویش بیخواته وه. عائیشه ش له شهرمان سهری نه وی کرد.

نه سماء ده لئی: منیش سهرزهنشتی عائیشه م کردو پیم گوت: له دهستی پیغه مبهروی وهرگره.

نه سماء ده لئی: عائیشه له پیغه مبهروی وهرگرتو که میکی لی خوارده وه. پاشان پیی فرمو: بیده به هاورپیکانت^(۱) ((^(۲).

(۱) نا بهم جوړه ناهنګی بوک گواستنه وه ته و او بو به بی ته کلیف و به ساده بی کو تایی پی هات. گورانی هاوسه نگو دهف لیدان بو ناشکراکردنی ماره کردن و پهرداختی گه و ره له شیر، نه وه ش نه وه ندهیه که له توانادا بو! نه وه له کوئ له بهرامبهرو نه وانه ی نه مریو دهیکه ن، که و مالو سامانیکي زور خهرج ده که ن، و ه نګه به سو (ربا) قهرزیان کرد بی و بو ریابازی و شانازی کرد نه وه بی، که باری کابرا هینده گران ده که ن به خهرجکردنی نه م پاره زوره که وای لیدئ بو چند سال قهرز بداته وه و نایینده ی خو ی و خیزانی له ناو بیات. سهره رای نه وه ش نه وه همو حهرامیه ی لی نه نجام ده درئ، وه ک تیکه ل بونی پی او و نافرته تانی نیمچه روت، چهنده ها نافرته ی بی پره وشتی گورانی بیژی لی ناماده ده بیته و مه ی تیدا ده خوریتنه وه، همو نه مانه بو رازیکردنی دلئ خه لکه، نه گهر به خه شم و توره یی خواش ته و او بیته.

(۲) رواه أحمد في المسند وغيره (صحيح).

لیره دا له باره ی ئه وه ی، که عایشه ئه م هه لۆیست و ره فتاره ی نواند، که بریتی بو له سه ر نه وی کردن و شه رم کردن، ئه وه جوړیک له نازو شه رم ده گه یه نی.

نازکردن و لاواندنه وه ش شتیکی پتویسته! که سۆزو عاتیفه ی پیاو ده بزۆینی و هیزو چالاکی زیاتر ده کات، به لام ئه م نازکردن نه گاته راده ی زۆر له راده به ده ر، که وا له پیاوه که بکات دور بکه ویته وه، وا گو مان ببات ژنه که ی خو شی ناوی. ئه و ره فتاره ی که پیغه مبه ر له یه که م شه وی زاواییدا نواندی، که به لوتفو نه رمی له گه ل عایشه دا جو لایه وه، جیگه ی ئه وه یه، په ندو ئامۆژگاری لێ وهر بگه ی، به تاییه تی بۆ گه نجان، که هه ندیکیان له یه که م شه وی زاواییدا به خرابی له گه ل ژنه که یان ره فتار ده که ن، ده یانه وی به په له جوت بن، بی ئه وه ی هه یج پێشه که ک دابنێن بۆ لاواندنه وه ی (بوک)، تا به هیمنی و له سه رخۆیی شه رمی بو که که نه هیلرێ.

له به ره ئه وه ده بی ئه وه بزانه ی، یه که م شه وی زاوایی به ده رخه ری خو شه ویستی و رق لێ بونه وه یه. چونکه له و شه وه دا به ده رده که وی، که ئه م بوک و زاوایه چۆن ره فتار له گه ل یه که م یه که م ده که ن.

دانه ری کتیبی (حفه العروس) ده لێ: (وا باشتره ئافره ت له شه وی بو کینیدا له داوای زاوای زۆر ریگری نه کات. هه روه ها هه یجیشی تیدا نیه، گه ر ئافره ت که میک قه ده غه ی هاوسه ره که ی بکات بۆ ئه وه ی جاری جوت نه بی، به لام زۆر قه ده غه کردن ده بیته هۆی شکاندنی ئاره زوی جنسی پیاوه که، له وانیه ئه و شکاندنی ئاره زوه له یه که م شه ودا بۆ ماوه یه کی درێژ، ببیته هۆی شکاندنی ئاره زوی جنسی ئه و پیاوه، له به ر ئه وه پتویسته له سه ر ئافره تان زۆر ئاگا داری ئه م کاره بن!!).

خاوهنى كتيبي (نشر الدر) نه بو فهره ج له كتيبي (الأغاني) دا ده لئى:
 كاتيك بوكيكيان بو زاوايهك گواسته وه، كه زاوا خهليفه يهك بو، له
 ژوره كه دا قهره ويته كه لى له تهنيشت قهره ويته كه لى داناو له سه رى دانيشت،
 پاشان به ژنه تازه بو كه كه لى گوت: يان تو بو من و ره پيشه وه، يان من بو
 تو ديمه پيشه وه! جا ژنه كه لى هاته لاي و له گه لئى دانيشت، جا پياوه كه نه و
 كلاوه لى له سه رى بو دايناو گوتى: پيت خو ش نيه به سه رى روت و بي مو
 (أصلع) من بيىنى؟ نه و يش گوتى: مين له و نافرته تانهم، كه پيم خو شه
 ته مهنى مي رد له سى سالى تي په ري بي و سه ر روت بي!! نه م پياوه به
 ژنه كه لى گوت كه جله كانى يه كه يه كه دانئى؟ پاشان پيى گوت: نه وه لى
 عه و ره تى دا پو شيو ي نه و يش دا كه نه. نه و يش گوتى: نه وه يان خو ت نه نجامى
 بده، چونكه نه وه كارى تو يه. پياوه كه ش گوتى: راست ده كه لى، جا له گه لئى
 جوت بو و پيك شاد بون.

به بونه لى باس كر دنى روت كر د نه وه لى نافرته بو جوت بون، يه كيك له زانا
 ده رونناسه نافرته ته كان ناوى (مارى ستوب) ه ده يه وئى ناره زوى كچانى
 ها و نه ژادى خو ي ده ر بي رئى و ده لئى: (... پتويسته له سه ر پيا و يش له كاتى
 جوت بوندا خو ي روت بكاته وه و جلى له بهر نه بي، نه وه ش شتيكى
 سه رسورما و نيه و ناساييه، كه به شي و ه يه كي ناسايى ورده ورده نه نجام
 بدرئى، بو نه وه لى ژنه كه لى له لاي شتيكى غه ريب و ناكاو (مفاجاً) نه بي!!
 چونكه به هيچ جو ريك دروست نيه، ژنه كه روت بي و مي رده كه شى جلو
 به رگى له به ردا بي، نه وه ش بو نه وه لى تا وه كو نافرته ته كه به شتيكى خراب
 ليكى نه داته وه (...).

له وانه يه كه سئى هه بي و بلئى: چون ده بي نافرته خو ي روت بكاته وه؟ له

کاتیکدا که پیغمبهر ده فرموی: ((إذا جامع أحدکم زوجته أو جاریته، فلا ينظر الی فرجها، فإن ذلك یورث العمی)) واته: گهر که سینک له نیتوه نه گمل خیزانه که می جوت بو، با تهماشای (فرجی) نه کات، چونکه به هوی تهماشاگردنی فرجیهوه دوچاری کویری ده بیئت.

منیش وه لآمی نهو که سه ده ده مهوهو ده لیم: نه م فرمودیه به زمانی پیغمبهر ﷺ هه لبه ستراو (موضوع) ه وه ک نیما نین الجوزی له کتیبی (الموضوعات) دا گوتویه تی نه م حدیسه موضوعه. بیرو بوجونی راست و دروستیش ناراستی و به تالی نه م فرموده (موضوع) ه به درده خات. چونکه گهر خوی گهوره ریگهی به پیاو دابی له گمل خیزانه که می جوت بیی، نایا ژیری و عدقل قبول ده کات، که تهماشاگردنی فرج قده غه بی؟! ده لیمین: نه خیر! نه وهی نه م قسه یه مان بو به راست ده گیبری و پشتگیری ده کات، فرموده که می عایشیه، که ده فرموی:

((من و پیغمبهر ﷺ پیکه وه خومان شتوه له یه که مه نجه ل دا، که هردو کمان ده ستمان بو دهرد، پیغمبهر زوتر دهستی بو دهرد بو نه وهی نو زوتر ناو به خویدا بکات، تا من دهم گوت: بو منی لیگه ری... بو منی لیگه ری، له کاتیکدا هردو کیان له شیان پیس (جنب) بوه))^(۱).

نه وهی به ظاهری لهو فرمودیه درده که وهی نه وهیه، دروسته پیاو تهماشای عوره تی ژنه که می بکات. نه وهی پالپشتی دروستی تهماشاگردنی عموره تی نافرته ده کات گیپرانه وه که می نین جبانه، که له ریگای سلیمانی کوری موساوه وهریگرتوه، که دربارهی تهماشاگردنی پیاو بو فرجی ژنه که می پرسویه تی و گوتویه تی: له عظام پرسی، نه ویش گوتی: له

(۱) رواه البخاری وغیره.

عائیشم پرسى، عائیشهش ئەم فرموده یه ی باسکرد به ماناکه ی. حافظ له کتیبی الفتح (۱/۲۹۰) گوتویه تی: (دروسته پیاو ته ماشای عه وره تی خیزانه که ی بکات، به پیچه وانه شه وه ژنه کهش بۆی دروسته ته ماشای عه وره تی پیاو که ی بکات).

له وه وه درده که وئ ته ماشا کردنی عه وره ت هیچ جیاوازی یه کی نیه، چ له کاتی خوشتن بئ، یان له کاتی جوتبوندا، ئەو فرموده یه ش، که ده لئ نابئ ته ماشای عه وره ت بکری به ده رکه وت، که به تاله و راست نیه. ئەم جوړه فرموده له کتیبی (الوضع) دا نوئ یه، که ده لئ: ((لا تکثروا الکلام عند مجامعة النساء، فإن منه یكون الخرس والفأفة)). واته: له کاتی جوتبوندا له گه ل خیزانه کانتان زۆر قسه مه کهن، چونکه ئەو منداله ی که له دایک ده بئ، که رو لال ده بئ.

ئەم فرموده یه زۆر لاواز (ضعیف جداً) ه که له کتیبی (الأحاديث الضعيفة والموضوعة) (ج ۱ ج ۲ ص ۹۸) دا هاتوه. فرموده ی زۆر لاوازیش کاری پئ ناکری ته نانه ت له (فضائل الأعمال) یشدا.

ههروه ها فرموده یه کی تری لاواز (ضعیف) هه یه، که ده لئ: ((إذا أتى أحدكم أهله فليستتر ولا يتجردا تجردا البعيرين)). واته: گه که سئ له ئیوه چوه لای خیزانه که ی، با خۆی داپۆشی و خۆیان له جل و بهرگ دانه ماله و وه ک حوشر خۆیان روت نه که نه وه.

ئەم فرموده یه به یه قی و نه سانی و غه یری ته وانیش به لا، زیان داناوه و ده لئین: هه دیسیکی (منکر) خراپه. هه دیسی منکریش کاری پئ ناکری و وه رناگیری.

له شهوی زاوایی دا چی ده لئی؟

پیغه مبهرد رضی الله عنه ده فرموی: ((إذا تزوج أحدكم امرأة فليأخذ بناصيتها
 (أي بمقدم رأسها) وَيُسَمِّ الله عَزَّوَجَلَّ، وَلِيَدْعُ بِالْبِرْكَاةِ وَلِيَقُلْ: اللَّهُمَّ إِنِّي
 أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهَا وَخَيْرِ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا
 جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ))^(۱)، واته: گهر که سیک له نیوه ژنی هیئاو گواستیه وه، با
 نیوچاوانی بگری و ناوی خوا بهینی و بلتی: (بسم الله)، با دعای خیر و
 بهر که تی بو بکات و بلتی: خوییه من داوای خیر و خوشی نه و ژن هیئانه ت
 لی ده که مو داوای چاکه و خیری خوره و شت و ره فتاری نه و نافرته ت لی
 ده که م. خوییه په نا ده گرم به تو له خراپی نه و نافرته و خراپی خوره و شت و
 ره فتاری.

(۱) رواه البخاري وأحمد وأبوداود والبيهقي وغيرهم.

بەر له جوتبون بوك و زاوا پیکهوه نویتژ دهکهن

عبداللہی کوری مسعود نامۆژگاری پیاویکی کرد، که کچیکی ماره کردبوو، پیتی گوت: ((گەر شهوی زاوایی هاته لات پیتی بلئی با دو رکات نویتژت له گهل بکات و بلئی: خوییه بهره کهت بخیه خیزانه کهم و منو، ئەوانیش بۆ من بکهی به خێرو بهره کهت. خوییه پیکهوه مان کۆیکهوه گەر بهو کۆبونوه مان خیری تیدایه، له یه کتریمان جیا که ره وه، کاتیک ئەم لیک جیا بونه وه خیری تیدابئی))^(۱).

گومانی تیدا نیه ئەم جوړه ناراسته کردنه، هەر چه نده دوعاو نویتژو دوعا بۆ مندالی صالحه، به لām له راستیدا ئەمه ئەوه ده گهیه نی، که له م شهوه دا مه بهستی سه ره کی هاوسه ریتی تنها رابواردن نیه، به لکو به جیهیتانی ئەرکیکی نایینی یه بۆ مندال بون، که هەر له بچوکیانه وه مال ئاوه دان ده که نه وه له ته مه نی گه وره یشیاندا خزمه تی دین و میلله ته که یان ده که ن، که شهوش به هۆی په روه رده کردنیکی ئیسلامیانه وه ئەنجام ده درئ.

ئا به م شیهویه ئیسلام له م شهوه دا وره ی ژن و میرد بهرز ده کاته وه و، چه مکی کرده ی جنسی له سه روی ئیعتباری له زه تی ئاژه لی داده نی، که هۆیه، نه ک مه به ست!

(۱) رواه أبوداود (حدیث حسن).

له کاتی جوتبون پیاوچ دهلی

کاتیک پیاو ده چیتته لای خیزانه که ی پیویسته بلئی:
 ((بسم الله، اللهم جنبنا الشيطان، وجنب الشيطان ما رزقتنا))^(۱)،
 واته: به ناوی خوا، خوابه شهیتانمان لی دور خهروهو، شهیتان دور خهروهو
 لهودی، که پیمان ده به خشی.
 هدرهوها ده فرموی: ((فإن قضی الله بینهما ولداً، لم یضره الشيطان
 أبداً))^(۲)، واته: گهر ئەم دو عایه ی سهروهه له کاتی جوتبوندا بخویندری،
 گهر مندالیان ببئی، ههرگیز شهیتان ناتوانی زهره ری پی بگه یه نی.
 ئەم تهوجیهه ی پیغه مبهرد ﷺ چند جوان و ریکه داوای ئەوه ده کات،
 له کاتی جوتبون دهست بکری به ناوهینانی خوا، تا ده رکهوی که نامانج له
 کرداری جنسی نامانجیکی بهرزو داوین پاکیهه، به پیچهوانه ی هندی
 تایینی تر، که ئەم کرداره به پیس و قیزهون داده نین، ئەمهش له گهل
 فیتره تی ساغ تیک ده گیریت.

(۱) رواه البخاري.

(۲) رواه البخاري وغيره.

باسکردنی نهیئی یه کانی جوتبون و پابواردن بو خه لکی حه رامه

خوای گه وره ده فهرموی: ﴿فَالصَّالِحَاتُ قَانِتَاتٌ حَافِظَاتٌ لِّلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ﴾ (النساء - ۳۴)، واته: نهو ئافره تانهی صالحهن، به راستی نهوانه گوئی رایه لئی فهرمانی خوان، نهوانه نهو نهیئی یانهی له کاتی جوتبونی ژنو میردا رو ده دات، ده پیاریژنو لای کهس ناید رکیژنو، باسی ناکهن، که چۆن له گهل هاوسه ره کانیاں جوت ده بن.

له ئه سمای کچی زه دیده وه، که خوئی له لای پیغه مبه ر علیه السلام دانیشته وه پیوان و ئافره تانیش دانیشتون، پیغه مبه ر علیه السلام فهرموی: ((لهوانه یه پیاو هه بی، چی له گهل خیزانه کهیدا ده کات باسی بکات! لهوانه شه ئافره تی وا هه بی، چی له گهل پیاو هه کی ده کات لای ئافره تان باسی بکات! نهوانه ی لهوئی بون بی ده نگ بون و، وه لامیان نه دایه وه، نه سما ده لئی: منیش وتم: به خوا راسته نهی پیغه مبه ری خوا، ئافره ت و پیاو باسی نه وه ده کهن.

پیغه مبه ر فهرموی: نه مه نه کهن! نه مه وهک نه وه وایه شهیتانی نیره له ریگادا به شهیتانی می بگات و له گه لئی جوت بی و خه لک سهیری بکهن))^(۱).

بازانری نهو جوړه که سانه ی باسی سه رجیئی له لای خه لک ده کهن، پیغه مبه ر علیه السلام به خراپترین خه لک (شر الناس) ی داناون. نه وه ی جیگه ی داخه هه ندیک پیاو بوته نه ریتیان لای هاوری کانیاں باسی

(۱) رواه أحمد في المسند وله شواهد أخرى (حدیث حسن).

جوانی ژنه کانیان ده کهن، نه و هس ده بیته هوی نه و هی نه و کسانه ی باسی جوانی ژنه کانیان له لا ده کری، هز له ژنی باس کهره که بکه ن، ئا فرده تیش هیه باسی چۆنیته تی سهرجییی کردنی له گه ل میرده که ی بۆ ئا فره تانی تر باس ده کات. به راستی نه و کاریکی دور له ره و شتی ئیسلامی یه و مایه ی خه شم و تورهبی خوایه.

له کتیبی: (المدخل للإمام أبي عبدالله محمد الشهير بابن الحاج) به ناوی ((آداب الرجل في الاجتماع بأهله)) دا هاتوه و ده لئ: گهر پیاو بیهوی له گه ل ژنه که ی جوت ببی، نابی له ماله وه یان له ژوره که دا که سی تری، جگه له ژنه که ی لیبی.

باس کراوه عبداللهی کوری عومهر ره زای خوایان لی بی گهر بیویستایه له گه ل ژنه که ی جوت ببی، نه و ئا فره ته ی شیری ده دا به منداله که ی پیی ده گوت بچیتته ده ره وه.

نه و که سه ی ده یه وی له گه ل ژنه که ی جوت ببی، به ئاره زوی خۆیه تی چ کاتیك هه لده بژیری، له سهره تای شه و بی، یان کۆتایی شه و، به لام بۆ جوتبون سهره تای شه و باشتره، له بهر نه وه ی له و کاته دا ماوه ی خۆ شوشتن زۆره، به پیچه وانه ی کۆتایی شه و، که کاته که ی که م ده مینتی، بۆ نه عجمدانی نوژی به یانی به کۆمه ل، یان دوا که و تن یان له ده ست چونی نوژی به یانی.

له رویه کی تره وه له مهر باش نه بونی جوتبون له کۆتایی شه و، له بهر نه وه یه، که دوا ی خه و تن هه ردو کیان ده میان بۆن ده کا یان لوت بۆن ده کا، نه م بۆن کردنه س ده بیته هوی لیك دور که و تنه و یان له یه کتری.

ئایا نه ت بیستوه پیغه مبه ر ﷺ نه ی کردوه که پیاو له نا کاو بچیتته وه

لاي ژنه كەي، پيش ئەوئى ژنه كەي خۆي بۆ ئامادە بىكات. لەبەر ئەوئە نەھى كىردوئە ھەتا ژنه كەي خۆي بۆن خۆش كات و قزى شانە بىكات و ئامادە بىي، بۆ ئەوئى تا خۆشەويستى و بەزەيى لەنيوان يە كترى بەردەوام بى.

پىغەمبەر ﷺ كاتىك كە لە سەفەر دەگەرپايەوئە، راستەوخۆ دەچو بۆ مزگەوت و نوپىژى تىدا دەكرد، ئەوئەش لەبەر چەند ھۆيەكى بەسود لەوانە:

۱- سەردانى كەعبەي پىرۆز، كە مالى خوايە تا ملكەچى بە روكەسو سوجدە بردن بۆ خواي گەورە بنويى.

۲- تا ھاوئە بەرپىزە كانى بەشيان ھەبى لە بينىنى پىغەمبەر و سەلام كىردىان لىي.

۳- بۆ ئەوئى خىزانە كانى بۆ پيشوازي كىردنى پىغەمبەر ﷺ ئامادەيى خويان وەرگرن.

۴- زۆرجار بەھۆئى ئەوئى، كە يەكئىك لە سەفەردا بويى، يان لىي دور بىكەويئەوئە، پاشان لەناكاو بىچىئەوئە مائەوئە لەوانەيە لە خۆشى و شادىان ژنه كەي لەھۆش خۆي بچى و ببورئەوئە، يان لە خۆشيا بىرى.

لەبەرئەوئە پىئويستە ئەو كەسەي دەيەوئى لەگەل خىزانە كەي جوت بىي دەبى خۆي لەو شتانە بپارىزى، كە خەلكى رەشۆكى (عەوام) دەيكن، لە كاتىكدا كە نەھى لىي كراوئە، ئەويش جوتبون لەگەل خىزانە، كە ھىشتا خۆي ئامادە نەكردوئە. بەلكو دەبى گەمەوگالتەي لەگەل بىكات و ماچى بىكات، ھەر كە بينى ژنه كەي ئامادەيى جوتبونى ھەيە ئەو كاتە جوت بىي. حىكمەتى شەرىعى خوا گەورەش لەوئەدا ديارە، ئەويش ئەوئەيە، كە پياو چى لە ئافرەت پىن خۆشە، ئافرەتىش بەھەمان شىئە حەز بەھەمان شتى پياوئە كەي دەكات. كاتىك پياو بەبى ھىچ پيشەكى يەك دەچىئە لاي

ژىنەكەي، ۋەك ماچ ۋە لاۋاندنەۋە قىسەي خۇش، ئەۋ كاتە پىياۋەكە جىنسى خۇي تىر دەكات ۋە ئافرەتەكەشى بە جىنس تىر نەبويى دەمىننەۋە بە (معلق) ئەمىننەۋە، ناتۋانئى ئايىنەكەي بەچاكى پىيارىزى ۋە لەۋانەيە سەر بۇ خراپە بىكىشى.

پىۋىست (ۋاجب) ە گەر پىياۋ كارى جىنسى خۇي بەجىئ ھىنا پەلە لەۋە نەكات، كە لەسەرى ھەلسى ۋە بەجىئى بەيلى، چۈنكە ئەم ھەلسانە سەر لە ئافرەتەكە تىك دەدات ۋە دلەراۋكىتى توش دەكات. بەلكو دەبى پىياۋەكە ھەلنەستى، تا ئەۋكاتەي، كە دلنیا دەبى ژىنەكەي پىۋىستى جىنسى تىر بوە، گەشىتتە چىزۇ خۇشى. لەبەر ئەۋە ھەر كەسىك لەم مەسەلەيە كەمتەرخەمى بىكات ئەۋا لەلای خۋاي گەۋرە بەرپىسىار (مىسۇۋل) دەبى ۋە تاۋنبار دەبى.

لەكاتى جوتبۇندا پىۋىستە مىسۇلمان نىازو مەبەستى پى ئەۋەبى، كە مىندالىان بىئى بۇ زىادكردنى مىسۇلمانان، بىيىتە يەكى لە زانا چاكەكان. ئەۋ كەسەش دەيەۋى جوتبۇنەكەي دوبارە بىكاتەۋە، خۇشى نەشۇردبى، بەر لەۋدى دوبارە جوت بىيىتەۋە با (زەكەرى) بشوات.

قازى عىياض رەھمەتى خۋاي لى بى دەلى: (بۇيە باشترە پىياۋە، زەكەرى بشوات، چۈنكە شۇشتى زەكەر، ئەۋ ئەندامە بەھىزۇ چالاک دەكات...) (۱).
ۋاي بەباش دەزانم كاتى جوتبۇن بە كەمىك پاش نوپزى بەيانى ئەنجام بەرى، چۈنكە لەۋ كاتەدا ژنو مىرد ھەردوكيان لەش ۋە فەكرىان ھەساۋەيە، پاش جوتبۇنەكەيان چى تىدا نىسە گەر كەمىكىش بىخەۋنەۋە، چۈنكە خۇشەيەكى زۇرى تىدايە!

دوای مانگى ھەنگوین

كچىك تازە شوى كروه، نامەيەك بۆ داىكى دەنئىرى، زۆر نامۆزگارى و
وتەى خۆشى لەخۆ گرتوۋە دەلى:

{دایەگيان... دوای ئەوەى مانگى ھەنگوینمان بەسەر برد ئەمپۆ
گەپامەو مالاكەمان، بۆ ئەو خانوۋە بچوكەى، كە مېردەكەم دروستى
كروه.. داىكە گيان! ناواتەخواز بوم لەلام باى، تا ھەمو شتىك لە ژيانى
ئەزمونى نويم لەگەل ھاوسەرەكەمدا بۆت باس بكەم..

ھاوسەرەكەم پياوئىكى باشەو منى خۆش دەوئ، منىش ئەوم خۆش
دەوئ، بەلام ھىشتا لە سروشتى ئەو رانەھاتوم، ھەندىك جار وا ھەست
دەكەم چەندەھا سالە دەيناسم.. ھەندى جارى دىش وا ھەست دەكەم لەمن
نامۆيە.. ئەوەى لەتوانام دایە بۆ رازى كرنى دەيكەم.

دایەگيان! دلئىبابە ھەمو نامۆزگارەكانت جى بەجى دەكەم.. بەتايىبەتى
ئەو نامۆزگارەى، كە خەندەو فرمىسكەكانت ئاوتتە ببون، بەردەوام ھەر
لەيادمە.. ھەر وشەيەكت بە گوئىمدا چرپاندبى لەيادمە، بەتايىبەتى، كە لە
شەوى گواستەنەو ھەمدا منت بە سىنگى سۆز نامىزتەو ھە گوئىبو.

گشت وشەيەك لەيادەو لەيادەم نەچوھ.. من لە روانگەى تۆۋە تەماشاي
ژيان دەكەم.. تۆ نمونەى بەرزى منى.. منىش دەمەوئ ۋەك تۆم، تۆ چۆن
بوى بۆ باوكە باشەكەم و بۆ ئىمەى رۆلەت منىش وادەكەم.. بەراستى ھەمو
سۆزۇ خۆشەويستىت بە ئىمە بەخشىبو، ماناۋ چۆنەتى پىكەو ھە ژيانت
فېركردىن.. تۆۋى خۆشەويستىت تىدا چاندىن..

دوئىنى پىرۆزبايىسەكەى بەرپىزتم پىگەشت، كە بە بۆنەى گواستەنەو ھەمت

ناردبو.

دايەگيان! كاتىك دەمخوئىندەۋە فرمىيسكە كانم ھۆن ھۆن دەھاتنە خوار،
 لە خوئىندەۋەي ھەر وشەيەك گوئىبىستى دەنگە كەت دەبوم، شتىك ھەيە
 كە لىيى بىيەش بوم، ئەۋىش ماچە سۆز نامىزە كەتە، كە لەسەرى راھاتبوئىن،
 ئەۋە تازە لە چىشت نامادە كەردن بومەۋە، ھاوسەرە كەم ھىندەي نەماۋە
 بگەرپىتەۋە.

دايەگيان! ھىچ خەمت نەبىي، ئەۋە من بومەتە چىشت لىنەرپىكى
 كارامەۋ بەباشى دەزانم چىشت دروست بىكەم، كاتىك دەبىنم مىردە كەم
 خواردن بە ھەزۋ ئارەزۋوۋە دەخوات، ئەۋ خواردنەي كە خۆم بە دەستە كانم
 بۆيم لىناۋە، ھەست بە بەختەۋەرى و شادى دەكەم، كە لە خواردنە كە
 دەبىتەۋە، سوپاسم دەكات لەسەر ئەۋ خواردنە خۆشەي، كە خواردۋىتەي.

دايەگيان! لەبىرت نەچى من قوتابى تۆم، تۆ فىرى چىشت لىنانت كەردم،
 تۆ فىرت كەردم، كە كورتىر رىگا، كە لىيەۋە بىچىتە ناۋ دلى پىاۋەۋە“
 گەدەيەتەي.. ئەۋە گوئىم لە دەنگى كەردنەۋەي دەرگايە، بەلىي، ئەۋە
 ھاوسەرە كەمە ھاتەۋە.. ئەۋە دەيەۋى ئەۋ نامەيەي، كە بۆ تۆي دەنوسم
 بخوئىنەتەۋە.. دەيەۋى بزانى چ بۆ دايكەم دەنوسم.. دەيەۋى ھاۋبەشى ئەۋ
 ساتە خۆشانە بىكات، كە من بە گيان و فىكرم لەگەل تۆي بەسەر دەبەم..
 داۋام لىيەدەكات لە نامە كە شوئىنكى بۆ بەجى بەئىلم، تاشكىت بۆ بنوسى.
 دايەگيان! دەستە كانت ماچ دەكەم.. دەستى باۋكەم ماچ دەكەم.. چاۋى
 براۋ خوشكە كانم ماچ دەكەم.. خوا حافىز.

{ كچى خۆشەۋىستت } (۱)

(۱) لە گۆزفارى (العربى) ۋە رگىراۋە.

کاتی بهیانی زاوا چ دهکات

لهسهر زاوا پیویسته، که بهیانی داهات سهلام لهو خزمانه بکات که له ماله کهیدان سلاویان لی بکات، ده بی نهوانیش بههه مان شیوه رهفتار بکن.

((أولم رسول الله ﷺ إذ بنى بزینب فأشبع المسلمين خبزاً ولحماً، ثم خرج الى أمهات المؤمنین فسلم علیهن، ودعا لهنّ وسلّم علیه ودعون له، فكان يفعل ذلك صبیحة بنائه))^(۱)، واته: لهوکاتهی پیغه مبهر ﷺ زهینه بی گواستهوه دهعهه تی مسولمانانی کرد، که چیشته که نان و گوشت بو، جا مسولمانانی تیّر نان و گوشت کرد. که بهیانی داهات چوه لای خیزانه کانی تری و سهلامی لی کردن و دعای بو کردن، نهوانیش سهلامیان لی کردو دعای به خیزیان بو کرد.

(۱) رواه النسائي (صحيح).

چۈن پىياو دە چىتتە لاي خىزانە كەي؟

خوای گەورە دە فەرموى: ﴿أَجِلْ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفْتُ إِلَى نِسَائِكُمْ هُنَّ لِبَاسٍ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ﴾ (البقرة - ۱۸۷)، واتە: لە شەموى رەمەزان دا ھەلالە بۆ ئىيۈە لە گەل ژنە كانتان جوت بىن. ژنە كانتان بۆ ئىيۈە ۋەك پۆشاك وان^(۱)، ئىيۈەش بۆ ئافرەتان ۋەك پۆشاك وان. ھەر ۋەھا دە فەرموى: ﴿نِسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَكُمْ فَأْتُوا حَرْثَكُمْ أَنْى شِئْتُمْ﴾

(۱) كىنايەيە بۆ پىكە ۋە نوسان ۋە تىكەل بون، نىبن عەباس دە ربارەي راقەي ئەمە گوتىيەتى: واتە ئافرەتان سوكنايى دلتانن ۋە ئىيۈەش سوكنايى دلتى ئەوانن.. كەسانى تىرىش گوتىيانە: ژن ۋە مېرد ۋەك پۆشاك وان بۆ يەكتى، كە بە پىستىيانە ۋە دەنوسى، بۆيە جوتىيان بە روتى بە پۆشاك ناۋزەد كراۋە.

زەجاج گوتىيەتى: عەرەب بە ژن دەلەين پۆشاك ۋە كراس.. گوتراۋىشە: پۆشاكى پىياو ئەۋەيە، كە داىيۈش، بەپىي ئەم مانايە ھەندى لە شەرع ناسان رايان وايە، كە بار (ۋەضعية) راست بۆ جوتىون پالختىنى ژنە!

ئەمەش ئەۋە ناگەيەنچ ھەر ئەم بارە بە كاربەيتىنچ! بەلكە قورنان چەند بارىكى تىرى باس كىردە، كە پىيۈستە لەسەر ژن ۋە مېرد كامە بارىان ھەز لىيە راشكاۋانە بە يەكتى بلىن، چۈنكە نوپكارى لە جولەو بارەكان، خۇشى خۇي ھەيە.

پىزىشكىك گوتى: (ژنىك بۆي باس كىردم كە لەژىر قورسايى مېردە كەي ھەر ھىندە ناللىقەيتتە، ھەر دەلەيتى فىلە، ھەر ھىندەي نامىنچى بىخىكى!! ئەم دىۋەزمە ھەراسانكەرەي لە كۆل نايىتتە، مەگەر دواي چەند كاتىك لە ھەر جوتىونىكدا! ئەمەش لەبەر ئەۋەي مېردە كەي بارى خۇي ناگۆزى، ۋادە زانى ئەمە ئەۋ بارە سىروشتىيە، كە شەرع رىي پىداۋە.. ئەۋەي كە قورە كەي خەستەر كىردە ئەۋەيە، كە نازانى پىيۈستە لەسەر قورسايى خۇي بىخاتە سەر ھەردو دەستەكانى، ئەك لەسەر جەستەي خىزانە كەي!! ئا لەم ھالەتەدا كە پىياو قەلەۋ بى، پىيۈستە ژنە كە بچىتتە سەر پىياۋە كە، ئەم جۆرە بارەش ھىچ ھەرام نىە.

(البقرة- ۲۲۳)، واته: ژنه کانتان وهك كينلگهوان بو ئیوه، ئیوهش به ئارهزوی خوتانه، چۆن دهچنه نهو كينلگهيه، جا له پيش بي يان له پاش، به لام له شويى منداڤ بون واته (فهرج).

جابر رهزای خوی لى بي ده لى: جوله كه كان ده يانگوت: گهر پياو بو جوتبون له پاشه وه بچيته لای ژنه كه ی له رى پيشه وه (فهرج) يدا، نهوا نهو مندا له ی له دايك ده بي خيل و شهل ده بي. به لام خوی گهوره ده فرموى: ﴿نَسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأَتُوا حَرْثَكُمْ أَلَىٰ شَيْئُمْ﴾. پينغه مبه ر ﷺ له تفسيرى نه م نايه ته دا فرموى: گهر جوتبون له پيشه وه بي يان له پاشه وه بي به مهرجى له ريگه ی (فهرج) هوه بيت دروست و حه لاله.

ئافره تيك له نوم سه له ده رياره ی نهو پياوه پرسيارى كرد، كه ده چيته لای ژنه كه ی بو جوتبون، كه له حاله تى داها تنه وه (ركوع)، يان له سه ر نه ژنو دانيشى و سه رى له زهوى بدات. نوم سه له نه م پرسياره ی له پينغه مبه ر كرد، كه نایا نه وه گونا هه؟ پينغه مبه ر ﷺ فرموى: ﴿نَسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأَتُوا حَرْثَكُمْ أَلَىٰ شَيْئُمْ﴾^(۱).

ئيبن عه باس گوتويه تى: نه م نه نصاران ه ی كه بت په رست بون له گه ل نهو جوله كانه ی، كه خاوه ن كتين، وایان ده بينى كه به هوى زانسته وه فه زليان به سه رياندا هه يه، نه وانيش زور به كرده وه ی نه وانيان ده كرد، خاوه ن كتينيش كاريان وابو گهر له گه ل ئافره ته كانيان جوت بيان، ته نها له سه ر لاتهنيشت له گه ليان جوت ده بون، نه م قوره يشيانه ش ئافره ته كانيان پال ده خست، ئينجا چيژيان لى وه رده گرتن، له پيشه وه با يان له دواوه با.

كاتى موهاجيره كان هاتنه مه دينه، پياويكيان ژنيكى نه نصارى

مارد کردو گواستیه وه، جا بهم شیویه له گه لئی جوت بو، نه ویش ناره زایی
 ده بربری و گوتی: نَیمه له سهر باری لاتهنیشت له گه لمان جوت ده بون، یا ناوا
 ده که می، یان لیم دور که وه!

هه واله که یان گه یشته وه پیغه مبهری خوا ص، خوای گه ورهش نایه تی
 ﴿نَسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأَتُوا حَرْثَكُمْ أَلَىٰ شِئْتُمْ﴾ ای دابه زانند، واته بچنه لای
 خیزانه کانتان له پیشه وه یان له دواوه به پالکه وتنه وه، واته له بریی
 شوینی مندالبونه وه..^(۱)

(۱) رواه أبوداود والحاكم وصححه، و وافقه الذهبي وهو كما قالا.

دهست که وتنی خیرو پاداشت له کاتی جوتبوندا

له وکاته‌ی پی‌او له گه‌ل خیزانه که‌ی جوت ده‌بی خیرو پاداشتی بۆ ده‌نوسری بهو مه‌رجه‌ی هه‌ردوکیان نیازی داوین پاک‌ی و خۆپاراستن له خراپه‌یان هه‌بی.

ئهبو زه‌ری غه‌فاری ده‌لی: ((إِنَّ نَاسًا مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ ﷺ قَالُوا لِلنَّبِيِّ: يَا رَسُولَ اللَّهِ ذَهَبَ أَهْلُ الدُّثُورِ بِالْأَجُورِ، يُصَلُّونَ كَمَا نُصَلِّي، وَيَصُومُونَ كَمَا نَصُومُ، وَيَتَصَدَّقُونَ بِفَضُولِ أَمْوَالِهِمْ. قَالَ: أَوْ لَيْسَ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ مَا تَصَدَّقُونَ؟ إِنْ بِكُلِّ تَسْبِيحَةٍ صَدَقَةٌ، وَبِكُلِّ تَكْبِيرَةٍ صَدَقَةٌ، وَبِكُلِّ هَلِيلَةٍ صَدَقَةٌ، وَنَهَى عَنِ الْمُنْكَرِ صَدَقَةٌ، وَفِي بَضْعِ أَحَدِكُمْ صَدَقَةٌ.

قالوا يا رسول الله آياتي أحدنا شهوته ويكون له فيها أجر؟ قال: أرأيتم لو وضعها في حرام، أكان عليه وزر؟ قالوا: بلى. قال: وكذلك إذا وضعها في الحلال كان له فيها أجر، وذكر أشياء... صدقة، صدقة.

ثم قال: وَيُجْزَى مِنْ هَذَا كُلِّهِ: رَكْعَتَا الصَّحَى))^(۱).

واته: ئهبو زه‌ر ده‌لی: هه‌ندیک له هاوه‌له به‌ریزه‌کانی پیغه‌مبه‌ر ﷺ به پیغه‌مبه‌ریان فه‌رمو: ئە‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا ده‌وله‌مه‌نده‌کان به‌هۆ‌ی ئە‌وه‌ی پاره‌دارن بۆ خۆیان بر‌دویه‌تیانه‌وه‌و پاداشتیان بۆ ده‌نوسری، له‌گه‌ل ئە‌وه‌ی ئیمه‌ نوێژ ده‌که‌ین، ئە‌وانیش نوێژ ده‌که‌ن، ئیمه‌ به‌رۆژو ده‌بین، ئە‌وانیش به‌رۆژو ده‌بن، به‌هۆ‌ی مال‌و سامانیان خیرو سه‌ده‌قه ده‌که‌ن.

(۱) رواه مسلم والنسائي.

پیغمبر ﷺ فرموی: نه دی خوی گه وره شتی وای بو دانه ناون، که به سه ده قه و خیر بۆتان بنوسری؟ هر (سبحان الله) يك ده خوين به خیر بۆتان دنوسری، هر (الله أكبر) يك ده خوين به خیر بۆتان دنوسری، هر ته هلیله یه ک واته (لا اله الا الله) به خیر سه ده قه بۆتان دنوسریت، هر ودها رینگری کردن له خراپه کاریه ک به خیر سه ده قه دنوسری. کاتیک نه گه ل خیزانه کانتان جوت ده بن خیر و پاداشتان بو دنوسری.

هاوه له کانیش وتیان: نهی پیغمبره خوا گه ر نیمه له گه ل خیزانه کانمان جوت بین به خیر و پاداشت داده نری؟ پیغمبر ﷺ فرموی: گه ر نهو شه هوهت و ناره زوه له شتیکی حه رام سهر ف بکری، نایا بۆی به تاوان و گونا ه نوسری؟ نه وانیش گوتیان: به لی وایه. فرموی: که واته گه ر له شتیکی حه لال سهر ف بکری به خیر و پاداشت بۆی دنوسری. باسی چهند شتیکی کرد... که به خیر سه ده قه داده نری.

پاشان پیغمبر ﷺ فرموی: له هه مو نه وانه زیاتر پاداشتی بو دنوسری دو رکات نوژی جیشته نگاو (الضحی) یه.

جا نهو ته وجیهه به رزو گه وره یه، که هانی مسولمانان ده دات بو ژن هینان و شو کردن و ریزگرتن و سۆز نواندن له گه ل ئافرهت له کوئو، نهو نایینه ده ست لی دراوه له کوئو، که ئافرهت به خراپه کار داده نی و ژن هینان به شتیکی پیس له قه لهم ده داتو، هانی خه لکی ده دات بو خه ساندن و از هینان له ژن هینان!!

نهم ریبازه به رزه له کوئو له چاو هه ندی شه ریه تی تر، که مه سه له ی جنس به گونا ه و تاوان و قیزه ونی ته نانهت شه یتانیش داده نین! نه نجامی نه مهش - له به رامبر هیزی غه ریزه ی جنسی هه لچو - نه وه یه یا به

ته‌واوی لیتی دور بکوه‌توه‌و قه‌ده‌غه بکری که ده‌بیتسه مایه‌ی پرتی‌پری (شدوذ) و خفه‌کردن، یان توانه‌وه‌و نقوم بون له لیتاوی جنس به‌پتی حه‌رام، هه‌روه‌ک ته‌مپۆ له پۆژتاوا روده‌دات.

کاره‌که هه‌ر به‌وه‌نده کورت هه‌لنه‌هاتوه، به‌لکه پۆژتاوا ییه‌کان به‌پتی بیروپریان، نافرته به شه‌رو خراپه داده‌نین، له‌به‌رته‌وه‌ی دایکه‌ه‌وا هاوکاری شه‌یتانی کرده له فریودانی ئاده‌م، تا دره‌خته قه‌ده‌غه‌کراوه‌که بخوات، که بوه مایه‌ی رودانی یه‌که‌م گوناهو تاوان‌و، بۆ کچه‌کانی به میرات مایه‌وه.

که‌چی قورئان راده‌گه‌ینه‌ی شه‌یتان خوخته‌ی ئاده‌م و حه‌وا‌ی به‌یه‌که‌وه‌دا، خوای گه‌وره‌ش ته‌به‌ی لی قبول کردن و لیان خو‌ش بو، رایگه‌یانند که گوناهو تاوان به بۆماوه به‌جی نامیتنی! خوای گه‌وره ده‌فرموی: ﴿وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى﴾ که‌س تاوانی که‌س هه‌لناگری، له ته‌وراتیش هاتوه: (باوکان به‌هۆی تاوانی پۆله‌کانیان ناکوژرین، هه‌روه‌ها پۆله‌کانیش به‌هۆی تاوانی باوکان ناکوژرین، هه‌رکه‌سه‌و به‌هۆی تاوانی خۆی ده‌کوژری!).

ئیمام (ابن قیم) ره‌حه‌متی خوای لی بی گوتیه‌تی: پیغه‌مبه‌ر ﷺ هانی داوه ته‌م ده‌رمانه سه‌رجیتی (جوتبون) به‌کاربه‌یتیری، هانیشی داوه پیاده‌ بکری و پاداشتی له‌سه‌ر په‌یوه‌ست کرده‌و کردویه‌تی به‌خیرو سه‌ده‌قه‌ی بکه‌ره‌که‌ی!!

له‌وه‌ی که باسکرا بۆمان ده‌رده‌که‌وی خواپه‌رستی و به‌ندایه‌تی له ئیسلام هه‌ر له نوپۆ پۆژو کورت هه‌لنه‌هاتوه، وه‌ک مامۆستا (محمد أسد) گوتیه‌تی، هه‌روه‌ها ئیسلام له هه‌مو بواره‌کانی ژبانی مرۆڤ به‌عه‌مه‌لی ده‌کوژیته‌وه.

تہو کہ سہی لہ پوڑی ہینی لہ گہل ہاوسہرہ کہی

جوت بیی، پاداشتی بو دہنوسری

پیغہ مہر ﷺ دہ فرموی: ((من اغتسل يوم الجمعة غسل الجنابة، ثم راح فكأنما قربُ بُدنةً، ومن راح في الساعة الثانية: فكأنما قرب بقرةً، ومن راح في الساعة الثالثة: فكأنما قرب كبشاً أقرنً ومن راح في الساعة الرابعة: فكأنما قرب دجاجة، ومن راح في الساعة الخامسة: فكأنما قرب بيضة، فاذا خرج الإمام حضرت الملائكة يستمعون الذكر))^(۱)، واتہ: ہر کہ سیٹک لہ پوڑی ہینی دا خوی بشوات و خوشتنہ کہ شی لہ بہرئہ وہ بی، کہ لہ گہل خیزانہ کہی جوت بوہو پاشان بو نوڑی ہینی بجیتہ مزگہوت، تہوہ و ہک تہوہ وایہ، کہ حوشریکی کردیتہ قوربانی، ہر کہ سیٹک لہ سعاتی دوہم بو نوڑی ہینی بجیتہ مزگہوت و ہک تہوہ وایہ، چیلکی کردیتہ قوربانی، ہر کہ سیٹک لہ سعاتی سییہم بو نوڑی ہینی بجیتہ مزگہوت و ہک تہوہ وایہ، کہ مہریکی کردیتہ قوربانی، ہر کہ سیٹک لہ سعاتی چوارہم بجیتہ مزگہوت، و ہک تہوہ وایہ مریشکیکی کردیتہ قوربانی، ہر کہ سیٹک لہ سعاتی پینجہم بجیتہ مزگہوت و ہک تہوہ وایہ ہیلکہیہ کی کردیتہ قوربانی. کاتیکیش نیمام دہستی کرد بہ وتاردان، فریشتہ کان نامادہی یادی خوا دہ بن.

ہدروہا پیغہ مہر ﷺ دہ فرموی: ((من غسل يوم الجمعة واغتسل،

(۱) رواہ حافظ العراقی وغیرہ.

وَبُكْرٌ وَابْتِغْرٌ، وَمَشَى لَمْ يَرْكَبْ، وَدَنَا مِنَ الْإِمَامِ، وَاسْتَمَعَ وَلَمْ يَلْغُ، كَانَ لَهُ بِكُلِّ خَطْوَةٍ عَمَلٌ سَنَةٌ، أَجْرُ صِيَامِهَا، وَقِيَامِهَا))^(۱)، وَاثَهُ: هَر كَسِيكْ لَه رُؤْزِي هَهِيْنِي خُؤِي بَشَوَاتِ وَ زُو بَجِيْتَه مَزْكَهَوْت بُو نُوِيْزِي هَهِيْنِي وَ بَه پِيَادَه بَرَوَاتِ وَ بَهْبِي سَوَارِي وَ، لَه نِيْمَام نَزِيكْ بِيْتَه وَ هُو، گُوِي لَه وَتَارِي هَهِيْنِي بَغْرِي وَ قَسَه نَه كَات، نَهْوَا بُو هَهَر هَهَنْگَاوِي كِي دَهِيهَاوِيْزِي بَه قَهْد كَرْدَه وَ دِي بَاشِي سَالِي كِي رُؤْزُو وَ شَه وَ نُوِيْزِي بُو دَه نُوَسْرِي.

كَه مَتْرِيْن سَنُوْرِي جُوْتَبُوْن لَه گَهَلْ خِيْرَانْدَا يَه ك جَارَه لَه هَهْفْتَه يَه كْدَا، نَهْوَهْش بَه گُوِيْرَهِي كَه س وَ تَه مَهْن لَه يَه كِي كَهْوَه بُو يَه كِي كِي تَر دَه گُوِيْرَدْرِي، نَابِي لَه هَهْفْتَه يَه كْدَا دُو جَار زِيَا تَر بِي - جَه گَه لَه مَاوَهِي مَانْگِي هَهَنْگُوِيْنِي (شَهْر الْعَسَل)! پِيُوَسْتَه لَه تَه مَهْنِي شَه سَت سَالِي جُوْتَبُوْن كَه م بَكْرِيْتَه وَ هُو، زُوْر جِيْمَاع كَرْد نِيْش دَه بِيْتَه هُوِي زَهْرَه وَ زِيَانِي جَه سْتَه وَ دَا تَه پِيْنِي عَه قَلْ وَ لَه كَار خَسْتَنِي عَه قَلْ وَ ژِيْرِي.

هَهْرَه وَ هَا زُوْر كَه مَكْرَدْنِي جُوْتَبُوْن دَه بِيْتَه هُوِي خَه فَه وَ لَه كَار خَسْتَنِي غَهْرِيْزَهِي جَنْسِي، سَهْرَهْرَاي نَه مَهْش دَه بِيْتَه هُوِي سَهْرَنَه كَه وَتَنِي ژِيَانِي هَا وَسَهْرَا يَه تِي وَ پِچْرَانِي شِيْرَا زَهِي نَهْم پَه يَه وَ نَدِيَه.

لَه رَاسْتِيْدَا نَافَرَه تِي لِيْتَزَانُو شَارَهْزَا بَه هُوِي كَارَا مَه يِي وَ رُو خُوْشِي وَ جَوَانِي وَ رَا زَاوَه يِي، دَه تَوَانِي تَهْرَا زُوِي مَام نَاوَهَنْدِي جُوْتَبُوْن رَا گَرِي وَ هَهْوَلِي پَارَا سْتَنِي گَه نَجِيَه تِي خُوِيِي وَ مِيْرَدَه كَه ي بَدَات بَهْبِي زِيَادَه رُوِيِي كَرْدَن. نَهْم نَارَا سْتَه كَرْدَنَه بَهْرَزُو جَوَانَه ي نِيْبِن الْجُوْزِي چَهَنْد جَوَانَه، كَه دَه لِي: پِيُوِيْسْتَه لَه سَهْر كُوْرِي پِيْنْگَه يَشْتُو (گَهَنْج) نَاگَا دَارِي نَهْوَهْبِي، كَه زُوْر جُوْتَبُوْن

(۱) رواه أبو داود والنسائي والبيهقي (صحيح).

نه کات، تا ناوه رۆک و کرۆکی بمینیتتهوه چونکه سودی بۆ کاتیک ههیه، که ته مهنی گه وره ده بێ و به ساللا ده چی.

نمو که سهی تیگه یشتوو دینداره، با بزانی چیژو خۆشی به نزیك بونه وه نه هاوسهر به دی دیت، نزیك بونه وه ش به ماچکردن و نامیزگرتن نه نجام ده درئ و خۆشه ویستی به هیترتر ده کات، به لام جوتبون خۆشه ویستی که م ده کاته وه و چیژو خۆشی و شادی ناهیلئ. نه وهی له مه به ستی جوتبون تیگه یشتیم، بۆم ده رکه وتوه مانایه کی سه رسوپه یته ری ههیه که له زۆر خه نك شاراوهیه، نه ویش نه وهیه گهر نه فس عه شقی نافرته یك بو پیی خۆشه لی نزیك ببیتته وه، ئینجا له نامیزی ده گری، نه مه ش نه وپه ری نزیك بونه وهیه، پاشان رومه تی ماچ ده کا، پاشان داوای نزیك بونه وهی رۆح ده کات، جا نه و کاته ده م ماچ ده کا. پیغه مبه ر وَعَلَى اللَّهِ عانیشه ی خیزانی له نامیز ده گرت و ماچی ده کردو زمانی ده مژی (فه رموده ی زمان مژین به سه نه د - صحیح - نه، به لام له ماناو واتادا وارد بوه). گهر نه فس داوای زیاترکردنی نزیك بونه وه بکات نه و جوتبون نه نجام ده درئ^(۱).

نیمام ئین القیم ده لئ: زۆر جوتبون ده بیته هۆی که م بونه وهی هیتر، هه مرودها زیان به ده ماره کان ده گه یه نی و مرۆف دوچارى له رزۆکی و گرژبون (تشنج) ده کات، هه روه ها ده بیته هۆی بی هیتری و لاوازی چاو، هیتره کانی نه ش و گه رمایی غه ریزه کان که م ده کاته وه.

له بارترین و به سودترین کات بۆ جوتبون دواى هه رسکردنی خواردنه. نابئ له کاتی برسیه تیدا جوتبون نه نجام بدرئ، چونکه ده بیته هۆی بی هیتری و لاوازی گرو تینی ناره زوی جنسی، هه روه ها نابئ له سه ر تیروبندا

(۱) صید الخاطر للإمام ابن الجوزي .

جوتبون بکری، چونکه ده بیته هۆی دوچاربون به نه خوۆشی. نابیی کاتی ماندوبون و نائارامی دهرون، وهك هه بونی خهم و دل توندی و زویری و، ههروهها له کاتی نهوپه پری خوۆشی و شادی، جوتبون نه نجام بدری.

له بهرتهوه باشتین کاتی جوتبون نهوهیه، که ماوهیه کی زۆر تیپه پریبی، نه گهر پینکهوتی هه رسکردنی خواردن بکات، تنجا خوۆی بشوات یان دهستنوێژ بگری پاشان بجهوئی، نهو کاته هیزو توانای لهش ده گهریتسهوه دۆخی جارن. ده بی تاگاداری نهوهش بی له دوای نه نجامدانی جوتبون وهرزش نهکا، چونکه زهرهرو زیانی زۆری ههیه.

جوتبون له ريی کومه وه حه رامة

خوای گه وره ده فهرمویت: ﴿نَسَاؤُكُمْ حَرَّتْ لَكُمْ فَأْتُوا حَرَثَكُمْ أَلَىٰ شِئْتُمْ وَقَدِّمُوا لِأَنفُسِكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ مُلَاقُوهُ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ﴾ (البقرة- ۲۲۳)، واته: ژنه کانتان کینگه ی خوتانن، له ههر کوئوه ده تانه وی بچنه کینگه ی خوتانه وه^(۱) تویشویه کیش وه پیش خو خه ن، ده بی له خوا بترسن، بیشزانن له گه ل خوا رویه رو دهن، مژدهش بده به برواداران. پیغه مبه ر ﷺ ده فهرموئ: ((لا ينظر الله الى رجلٍ يأتي امرأته في دُبُرِها))^(۲)، واته: خوای گه وره ته ماشای نه و پیاوه ناکات، له ريی کومه وه له گه ل ژنه که ی جوت بی.

ههروه ها ده فهرموئ: ((مَنْ أَتَىٰ حَائِضًا أَوْ إِمْرَأَةً فِي دُبُرِهَا، أَوْ كَاهِنًا فَصَدَقَهُ بِمَا يَقُولُ: فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أَنْزَلَ عَلَيَّ مُحَمَّدٌ))^(۳)، واته: هه ر پیاویک

(۱) یه کئ له راقه کاران گوتویه تی: مانای نهم نایه ته نهویه، که ژنه کانی ئیوه، نه ک ژنانی که سانی تر، که ته نها بؤ ئیوه ن، که واته په یوه ندیبه که له بازنه یه کی شرعی ریگه پیتر او وه ره گپراو له په یوه ندی رۆحی و گری به ندی شرعی نیوان پیاو ژن ده سورپته وه، جا پیویسته نهمه له چوارچپوه ی نهم سنوره شرعیه مه شروعه بیته کایه وه، له بهر نهمه قورنان بانگیتشته ی هاوسه رگرتن ده کات و، بانگیتشه ی وه دورخستنه وه ی زینا ده کات.

پاشان قورنان وه سفی ژن ده کات، که کینگه ی میژده که یه تی و شوینی مندال بونه و زهویه کی به پیته بؤ شین بون. نهم وه سفه قورنایه وینه ی زهویه کی ناماده کراو پیشان ده دات، که جوتیار ده یکتلی، پاشان تۆوی پیدا ده کات بؤ وه به ره ینان، که بژاری ده دات و پوش و په لاشی لئ لاده دات، هه تا به رو بومیکی جوان بیته کایه وه.

(۲) رواه النسائي (صحيح).

(۳) رواه أبو داود والنسائي والترمذي والبيهقي (حديث صحيح).

له کاتی حمیزی ژنه که ی بچیتته لای به نیازی جوتبون، یان به پتی کۆمه وه جوت بیی، یان هدرکه سیک بچیتته لای فال گره وه یهک^(۱) یان قاوه گره وه یهک و پروای پی بکات، نهوا نهو کهسه پروای بهو قورثانه نیه که بو پیغه مبهه هاتوته خواره وه، واته پیی کافر ده بی.

((جاء عمر بن الخطاب الى رسول الله ﷺ فقال: يا رسول الله هلكت! قال: وما الذي اهلكك؟! قال: حوَّلتُ رَحلي الليلة! فلم يرد عليه فأوحى الله الى رسول الله ﷺ هذه الآية: ﴿نَسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَكُمْ فَأْتُوا حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ﴾، يقول أقبل وأدبر، واتق الدبر والحیضة))^(۲)، واته: عومهری کوری خه تتاب هاته لای پیغه مبهه ﷺ و فهرموی: نهی پیغه مبهه ری خوا به هیلاک چوم!

پیغه مبهه ﷺ فهرموی: چ شتیکت کردوه، به هیلاکت بیات؟ عومهریش گوتی: نه مشهو شیوهی چونه لای خیزانه کهم گۆریوه! واته: له دواوه چۆته لای خیزانه کهی بو جوتبون به لام به ریگای (فهرج) وه (شوینی مندال بون).

پیغه مبهه ﷺ وه لامی نه دایه وه، خوی گهورهش راسته وخۆ وه حی بو پیغه مبهه ری خوا ناردو نه م نایه تهی نارده خواره وه ﴿نَسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَكُمْ فَأْتُوا حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ﴾، فهرموی: له پاش بی یان له پیشه وه جوت

(۱) نه م فهرموده یه نهو کهلو (أبراج) انهش ده گرتته وه، که له گۆقارو روژنامه و کتیبه کان بلاوده کرتته وه ده فرۆشری، جا نهو کهسه ی پروا بهو کهلو (أبراج) انه بکات و قناعه تی به راستیی پیشهاته کانی بکات، وه بهر حوکمی نه م فهرموده یه ده کهوی، با نهو کهسه خۆی به نوژی که ریش بزانی. چونکه زانیی پیشهاته کان و سبهینی چ پرو ده دات، ته نها خوا ده یزانی و کاری نه وه (لا یعلم الغیب الا الله). (وه رگیتر)

(۲) رواه النسائي والترمذي والطبراني (حديث حسن).

بیه، به لآم خۆت بیاریزه له جوتبون به پریگای دواوهو، له کاتی چه یزیشدا.
 ((سأل رجل النبي ﷺ عن اتيان النساء في أدبارهنّ، أو اتيان الرجل امرأته في دبرها؟ فقال النبي ﷺ: حلال! فلما ولّى الرجل دعاه، أو أمر به فدعي، فقال: كيف قلت؟ في أي الخرزتين؟ أمن دبرها في قبلها؟ فنعم، أم من دبرها في دبرها؟ فلا! فإن الله لا يستحي من الحق فلا تأتوا النساء في أدبارهنّ))^(۱)، واته: پیاویک ده ربارهی چونه لای ژن له دواوه، یان گهر پیاو له دواوه له گهلّ خیزانه کهی جوت ببی پرسیاری له پیغه مبهه ﷺ کرد ؟
 پیغه مبهه ﷺ فرموی: حه لاله.

کاتیك پیاوه که رۆبی، پیغه مبهه بانگی کرد، یان فرمانی کرد بانگی بکهن، پیغه مبهه ﷺ فرموی: چۆنت گوت؟ مه به ستت له کام لهو دو کونه یه؟ واته: پیش و پاش. نه گهر له دواوه له پری فره جیه وه به چیه لای، به لای حه لاله. نه گهر له دواوه به چیه لای به پری کۆم، نه خیر حه لال نیه. خوی گه وره له ناست حهق و راستیدا شهرم ناکات، له به ره وه له پری کۆمه وه له گهلّ هاوسه ره کانتان جوت مبهه ^(۲).

سه عیدی کوری یه سار گوتویه تی: به ئین عومه رم گوت: ئیمه که نیه که دد کربین و له دواوه ده چینه لایان..

(۱) رواه النسائي والطحاوي (حديث صحيح).

(۲) نهوهی مایه ی سه رسورمانه به لای جوله که -وهک له تلمود هاتوه- دروسته پیاو له پری کۆمه وه له گهلّ ژنه کهی جوت ببی، چونکه وهک خویان ده لاین: ژن بو چیژ وه رگرتن و رابواردنه وهک پارچه گۆشتیکه، که له گۆشت فرۆش ده کردری، پیاو به ناره زوی خویه تی به کولای بیخوات، یان به سور وه کراوی!!

ئین عومەر گوتی: ئۆف! یه کیک خۆی به مسولمان بزانی چۆن شتی وا ده کات؟! نهسانی و کهسی تر گپراویه تیه وه و سه نه ده که ی راسته.

ئیمام ابن القیم له کتیبی (زاد المعاد) دا له سه ر فه رموده ی پیغه مبه ر ده باره ی جوتبون، ده لئی:

جوتبون له دواوه به پئی کۆم، له سه ر زمانی هیچ پیغه مبه ریک له پیغه مبه ره کان پینگه ی پی نه دراوه، هر که سینک رینگه پیدان و دوستی و هه لالی جوتبون له دواوه له ری پی کۆم بداته پال هه ندیک پیشین (السلف)، شهوا هه له ی کردوه، پاشان هه وال دان به حه رام بونی به توندی نه هی لئی کراوه، ههروه ها ده لئی: شه م نایه ته پیروژه له دو ره وه جوتبون له دواوه ی ژن حه رام ده کات، یه کیکیان: شه وه ی ری پی پیدراوه بو چونه لای ژن شوینی مندال بونه، نه ک شوینی کۆم، که پیساییه. شوینی (فه رج) شه وه یه که خوی گه وره ده فه رموی: ﴿مَنْ حَيْثُ أَمَرَكَ اللهُ...﴾ ﴿فَأْتُوا حَرَّتْكُمْ أُنِّي شَيْئًا﴾ چونه لای ژن له دواوه به ری پی فه رجه وه، له و نایه ته سود و درگیراوه، چونکه ده فه رموی: ﴿أُنِّي شَيْئًا﴾ به مانای فه رج هاتوه.

راستییه کیش هه یه شه ویش شه وه یه، گه ر خوی گه وره جوتبونی ئافه رته ی له رینگای فه رجه وه له ماوه ی هه یزدا حه رام کردبی، چۆن شه شوینه ی که جینگه ی پیساییه و نازاره، که ده بیته هۆی برینی وه چه و مندال بون، جوتبونی تیدا هه لال ده کات.

له جوتبوندا ئافه رت مافی به سه ر پیاوه که ی هه یه، جوتبونیش له ری پی کۆمه وه شه م مافه ی شه فه وتینیی و ئاره زوی سینکسی ژنه که تیر ناکریو، لیتی بی به ش ده بیته و به مه به ست و مه رامی خۆی ناگات. ههروه ها پاشه وه ی

نفرت بۆ ئەو کاره دروست نه کراوه، به لآم (فهرج) بۆ جوتبون دروست کراود. ههروهها جوتبون له دواوه زیان به پیاوه کەش ده گهیهنئ، له بهرئهوه پزیشکه ژيرو پیتۆله کان و غهیری ئەوانیش، قهده غهی ئەم کاره یان کردوه، چونکه فهرجی ئافرهت تاییه تمه ندییه کی ههیه بۆ راکیشانی ئاوی پیاو، که نه کاتیکا ئەو ئاوهی ده چیته ژوره وه هه موی نایه ته دهره وه. ههروهها پاشه وه شوینی شتی پیس و پاشه رۆک و پیساییه، که زیان به پیاو و به ژنه کەش ده گهیهنئ. ئەم کاره به سروشتی ساغ و راست، شتیکی نامۆ و غهریبه. جوتبون به رپی پاشه وه سروشت (طبیعة) تیک ئەداو ده بیته هۆی دل توندی و غه م و په ژارهیی بۆ ههردوکیان، ههروهها رۆشنایی دلان ناهیتلی و دل ردهش ده کات، له نیوان ژن و میرد، توردهیی زۆر ده کات و په یوه ندیان تیک ده چی و خۆشه ویستییان نامینئ، وای لئ دئ نفرت له یه کتری بکهن، له سه روی ئەم هه مو زیانانهش، ده بیته هۆی تورده بونی خوای گه وره و ته ماشا نه کردنی به چاوی ره حهت و به زهیی. له گه وره ترین هۆیه کانی نه مانی نیعمه ته کانی خوایه و، به سه ردا رزانی نه گبه تی و ناخۆشیه.

جوتبون له گهل ژنی چه یزدار حه رامة

خوای گهوره ده فهرموی: ﴿وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَدَىٰ فَأَعْتَزَلُوا النَّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ وَلَا تَقْرُبُوهُنَّ حَتَّىٰ يَطْهَرْنَ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ﴾ (البقرة- ۲۲۲)، واته: له کاتیکدا ژن له چه یزدايه ده رباره ی جوتبون پرسیارت لی ده کهن ، بلی: جوتبون له ماوهی چه یزدا مايهی نیس و نازارو نه خویشی یه، به مه بهستی جوتبون لیان نزیك مه بنه وه، تا نه و کاته ی له خوینی چه یز پاک ده بنه وه. گهر له خوینه که پاک بونه وه، نهوا له گه لیان جوت بن بهو شیوه یه ی، که خوای گهوره فهرمانی کرده. خوای بالآ نهو که سانه ی خویش دهوی، که تۆبه کارنو نهوانهش که خویمان پاک راده گرن.

پیغه مبه رﷺ فهرمویه تی: ((من أتى حائضاً، أو امرأةً في دبرها، أو كاهناً فصدقه بما يقول: فقد كفر بما أنزل على محمد))^(۱)، واته: ههر که سیک له کاتی چه یزدا له گهل خیزانه که ی جوت ببی، یان له دواوه بجیتته لای، یان بجیتته لای پیشبینیک و باوه ری به قسه که ی بکات، نهوا بی پروایه به وهی، که بو محمد دابه زیوه.

((كان رسول الله ﷺ إذا أراد من الحائض شيئاً ألقى على فرجها ثوباً ثم صنع ما أراد))^(۲)، واته: پیغه مبه رﷺ گهر ویستبای بجیتته لای یه کئی له خیزانه کانی، له کاتیکدا له ماوهی چه یزدا بوايه، نهوا پارچه قوماشیک ی

۱) رواه أبو داود والنسائي والترمذي والحاكم (حديث صحيح).

۲) رواه أبو داود والبيهقي (حديث صحيح).

بمسەر داوئینی خیزانه کھی داده داو، پاشان چی بویستبوایه دهیکرد.
 له تهفسیری (المراغی) دا هاتوه، که پزیشکی نوئی ئیستا به دهه ری
 خستوه، که جوتبون له ماوهی حهیزدا ئهم زیانانهی ههیه:

۱- دهبیته هۆی نازار گه یاندن به ئه ندامه کانی زاوژی له تافرهت، له وانیه
 بیته هۆی هه وکردنی (التهاب) مندال دان و هیلکه دان، یان زیان گه یاندن
 به ههوزی تافرهت که زیانئیکی زۆر به ته ندروستی ژنه که ده گه یه نی و،
 له وانیه بیته هۆی له که لک که وتنی هیلکه دان و مندال نه بون.

۲- چونه ژوره وهی ماده کانی خوینی حهیز بۆ زه کهر، که دوچاری
 هه وکردنیکی کیمیای ده کات، که به (سهیلان) دهچی و له وانیه هه ردو
 هیلکهی گون بگریته وه و نازاریان بدات. جا له وه وه نه زۆکی پیاو دروست
 ده بی، له وانیه شه دوچاری نه خووشی (زوهه ری) بی، که میکروبه کھی له
 خوینی ژنه که وه هه بیته. له بهر ئهم زیانانهی باس کرا، پزیشکه کانی
 ئیستا له سه ره ئه وه یه که ده نگن، که پتویسته پیاو له ماوهی حهیزدا به
 مه بهستی جوتبون نزیک نه که ویتته وه، وه که قورئانی پیروزی باسی کردوه.
 له بهر ئه وه کاتیک خوای گه وره ده فهرموئ ئهم کاره مه که ن، بی
 حیکمهت نیه.

ئای موعجیزه ی قورئان چه نده به رزو مه زنه!
 له ئیبن عه باسه وه ره زای خوای لئی بی ده لئی: ئه و که سه ی له ماوه ی
 حهیزدا بۆ جوتبون ده چیته لای خیزانه کھی، ئه و ((ده بی دیناریک یان نیو
 دینار بکاته خیر))^(۱). که ده کاته نیو جونه یه ی زییری ئینگلیزی یان به
 نزیککی چاره گینک.

(۱) رواه البخاري ومسلم والترمذي والنسائي وأبو داود.

کاتی خۆی جوله که کان عاده تیان وابو له گه لَ نافرته تی حه یزداردا نانیان نه ده خوار دو له گه لَ یان نه نه خه وتن و، عه ره به کانیش له سه رده می نه فامییان دا، به و شیوه یه لاسایی یان ده کردنه وه، به لَ ام که نیسلام هات ئه وه ی قه ده غه کرد، ته نها جوتبونی له گه لَ نافرته تی حه یزداردا حه رام کردو ریگه ی به وه دا، که جگه له فهرجی نافرته ته که به شوینی تر چیژ وه رگری^(۱)، وه که له فهرموده که دا هاتبو، جا به م شیوه یه نیسلام میانه ره وه ی یه له نیوان زیاده ره وه ی جوله که وه زیاده ره وه ی کردنی ئه وه که سانه ی، که ریگه به جوتبونی حه یزدار ده ده ن.

به بۆنه ی قسه کردن ده رباره ی حه یز به باشی ده زانین باسی ئه وه بکه یین چۆن نافرته خۆی له حه یز پاک ده کاته وه:

له عائیشه وه ره زای خوی لَ بی که وا: نه سمای کچی یه یزید ده رباره ی خوشتنی نافرته پرساری له پیغه مبه ر کرد، پیغه مبه ر ﷺ فهرموی:

((تأخذ إحداکن ماءها وسدرها فتطهر فتحسن الطهور (او تتوضأ جيداً) ثم تصبُّ علی رأسها الماء فتدلكه دلکاً شدیداً حتی یبلغ شوون رأسها، ثم تأخذ مسکةً (أي قطعة قطن أو صوف مطيبة بالمسک أو أي طیب آخر) فتطهر بها))، واته: یه کی که له ئیوه ناو ده هی نی و خۆی پی

(۱) لهو حالته دا ده کری پیوا له نیوان دوو رانی نافرته که، چیژ وه رگری و بکاته نه شه نه و خۆشی. دیاریشه پیوا بهر له وه ی بگاته خۆشی هۆیه کانی به کار دینی، وه که: ده م ساچ کردن و مه مک مژین و شتی تر، به لَ ام لهو حالته دا جنسی نافرته ته که ش ده ور وژی و وه که پیوا که ی پیویستی به دامرکاندنه وه هیه، دامرکاندنه وه شی به وه ده بیست، که هاوسه ره که ی دست به میتکه ی ژنه که ی دابینی و بیجولینی، نه مه ش ده بی له سه ره ئه و قوما شه وه بگری، که به سه ر داوینی دادراوه، یان مایۆی له به ر کردوه. (وه رگری)

پاك ده كاتوهو، به چاكي خۆي پاك ده كاتوهه (يان دهست نويز به چاكي ددگرئ) پاشان تاوه كه ي بهسهرى داده كاو به چاكي دهستى پي داده يئى، تا تاوه كه ده گاته سهر پيستی سهرى، پاشان پارچه قوماشيك يان پارچه نۆكه يهك يان پارچه سوفيك به بۆنى مسك، يان به هدر بۆنىكى تر به بۆن بكاو خۆي پي پاك بكاوهه.

ئه سما گوتى: چۆن خۆمى پي پاك بكه مه وه.

(قال: سبحان الله تطهري لها!) سبحان الله! خۆتى پي پاك بكه ره وه.

فقالت عائشة: كأنها تخفي ذلك (أي تسربه اليها) تتبع أثر الدم^(۱).

عائشه گوتى: بيهينه به شوينى خوينه كه دا.

ئه وهش بۆ ئه وه يه تا شوينى خوينه كه بۆنى خۆشى لى بى و، ئه وه بۆنه

ناخۆشه ي خوينه كه لى نه ميئى.

به بۆنه ي خۆپاكر دنه وه ي ژن له خوينى بى نويزى (حيض)، پيويسته

نامازه به وه بكه ين، كاتى ژن ماوه ي خوينى بى نويزيه كه ي ته واو دديت،

پياو بۆى دروسته يه كسهر له گه لى جوت بى، باژنه كesh خۆى نه شويستى،

چونكه وشه ي (الطهر) له ئايه تى ﴿وَلَا تَقْرُبُوهُنَّ حَتَّى يَطْهُرْنَ﴾

به ماناى شويستنى خوينى چه يزه كه دى.. دريژه ي ئه م بابه تهش له كتيبى

(آداب الزفاف) باس كراوه.

(۱) رواه البخاري ومسلم والنسائي وأبوداود وابن ماجه.

داپوشینی عورهتی پیاو له هه مو کهسیک

جگه له ژنه کهی

(معاویه بن حیده) گوتویهتی: ((قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، عَوْرَاتُنَا مَا نَأْتِي مِنْهَا وَمَا نَذُرُ؟ قَالَ: اخْفِظْ عَوْرَتَكَ إِلَّا مِنْ زَوْجِكَ أَوْ مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ...)).^(۱)، واته: گوتم: ئەی پێغه مبه‌ری خوا! کێ به‌ی‌لێن عه‌وره‌تمان بیهینی و، له کێی بشارینه‌وه‌و نه‌هی‌لێن بیهینی؟

فه‌رموی: عه‌وره‌تی خۆت له هه‌مو که‌سیک داپۆشه، جگه له هه‌وسه‌ره‌که‌ت.

پێغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌رموی: ((لا ينظر الرجل الى عورة الرجل، ولا المرأة الى عورة المرأة، ولا يفضي الرجل الى الرجل في الثوب الواحد، ولا تفضي المرأة الى المرأة في الثوب الواحد))^(۲)، واته: نابێ پیاو ته‌ماشای عه‌وره‌تی پیاو بکات، جا هه‌ر که‌سیک بێ، نابێ ئافه‌ره‌تیش سه‌یری عه‌وره‌تی ئافه‌ره‌ت بکات، جا هه‌رچ ئافه‌ره‌تیک بێ. نابێ دو پیاو له‌ژێر یه‌ک پێخه‌ف دا بجه‌ون که له‌شیان به‌له‌شی یه‌کتر بکه‌وی و روت بن. با ئافه‌ره‌ت له‌گه‌ڵ ئافه‌ره‌تیکێ تر له‌یه‌ک پێخه‌ف دا نه‌خه‌وی، که له‌شیان پێکه‌وه‌ بنوسی به‌ روتی.

(۱) رواه أبوداود والترمذي والنسائي.

(۲) رواه مسلم وغيره.

واباشه له نیوان دو جوتبوندا خوبشوری

پیغه مبهەر ﷺ ده فرموی: ((إِذَا أَتَى^(۱) أَحَدُكُمْ أَهْلَهُ ثُمَّ أَرَادَ أَنْ يَعُودَ، فَلْيَتَوَضَّأْ بَيْنَهُمَا وَضُوءًا)) (وفي رواية وضوءه للصلاة)^(۲)، واته: گهر یه کینک له ئیوه له گهل خیزانه که ی جوت بو، پاشان ویستی دوباره له گه لی جوت بیته وه، با له نیوان شه دو جوتبونده دا دهست نویژ بگری. له ریوایه تیکی تر دا ده فرموی: دهست نویژ بگری.

ئهبی رافع گوتویه تی: ((أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ طَافَ ذَاتَ يَوْمٍ عَلَى نِسَائِهِ، يَغْتَسِلُ عِنْدَ هَذِهِ، وَعِنْدَ هَذِهِ. قَالَ: فَقُلْتُ لَهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَا تَجْعَلُهُ غُسْلًا وَاحِدًا؟ قَالَ: هَذَا أَزْكَى وَأَطْيَبُ وَأَطْهَرُ))^(۳)، واته: رۆژێک پیغه مبهەر ﷺ به سه ر خیزانه کانیدا گه راو چوه لایان به مه بهستی جوتبون، نه لای هه ر یه کیکیان دا خۆی ده شوشت، ئهبی رافع ده لی: به پیغه مبهه رم فرموو: ئهی پیغه مبهه ری خوا! بۆ بۆ هه موان نایکه ی به یه ک خۆشتن؟

(۱) نیمام (ابن قیم) وای به باشتر ده زانی، که جوتبون به رۆژ بگری، تا ههسته کان به شی خۆیان وه بگری، له بهر هۆیه کی دی که سروشتیه، ئه ویش له بهر نه وه ی به شه و، ههسته کان تییدا سارد ده بنه وه و پیویستیان به هه سانه وه هه یه، رۆژیش جی جوله جوله و بزواندنه، ههروه که خوا ده فرموی: ﴿وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ اللَّيْلَ لِبَاسًا وَالنَّوْمَ سُبَاتًا وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا﴾ (الفرقان - ۴۷). به لام هه ندیک ی دی بۆ جوتبون شه و له رۆژ به باشتر داده نیین.

کورتیه قسه نه وه یه: جوتبون به رۆژ بۆ بابای کریکار ناگرنجی، مه گه ر شه و نه بیته، ههروه که هه ندیک له و که سانه بۆیان باسکردوم، نامۆزگاری نه وانی دیش ده که م له دوای نویژی به یانی جوتبون نه نجام به دن، ئینجا بجه ونه وه.

(۲) رواه مسلم وأبوداود وغيرهما.

(۳) رواه أبوداود والنسائي والطبراني (حدیث صحیح).

پیغمبر ﷺ فرمودی: تا بهو شیوهیه پاکترو باشترو خاوینتره. واته: بو هەر جوتبونیک خۆی بشوات.

نیستاش لهم سهردهمهدا پزیشکی نیستا ده ریخستوه، که خۆشتن چالاکی و هیژو توانا به لهش و جهسته ده داتهوه.

خاتو عایشه گوتویهتی: ((کان رسول الله ﷺ إذا أراد أن يأكل أو ينام وهو جُنْبٌ، غسل فرجه وتوضأ وضوءه للصلاة))^(۱)، واته: کاتیک پیغمبهری خوا ﷺ لهشی پیس بویهو، ویستبای نان بخوا یان بخهوتبا داوینی ده شوست و دهست نویژی ده گرت.

ههروهها گوتویهتی: ((کان رسول الله ﷺ ينام وهو جُنْبٌ من غير أن يمس ماءً حتى يقوم بعد ذلك فيغتسل))^(۲)، واته: کاتیک پیغمبهری خوا ﷺ لهشی پیس بویه نهو کاته دنوست، بی نهوهی دهست بداته ناو بو خۆشوشتن، تا نهو کاتهی له خهوه له نهستایه، پاشان که ههلههستا تنجا خۆی ده شوست.

یان گوتویهتی: ((کان رسول الله ﷺ إذا أجنب فأراد أن ينام توضأ أو تیمم))^(۳)، واته: پیغمبهری خوا گهر لهشی پیس بویهو، ویستبای بخهوی نهوا دهست نویژی ده گرت، یان تهیه مومی ده کرد^(۴).

(۱) رواه البخاري ومسلم وغيرهما.

(۲) رواه ابو داود والترمذي وابن ابي شيبة وغيرهم (صحيح).

(۳) رواه البيهقي وابن ابي شيبة (صحيح).

(۴) به گۆیهی نهو فرمودانهی باسکران بۆمان ده رده کهوی باشتر وایه دوای جوتبون بهر له خهوتن خۆ بشورن، دروستیشه له جیاتی خۆشوشتن ده ستنویژ ههلبگیرن و تهیه موم بکرن تا کاتی پێش نویژی بهیانی، ههزهها دروسته بهی خۆشوشتن و بی ده ستنویژو تهیه موم کردن بخهوی.

خۆشوشتنی رۆژی ههینی پێویسته^(۱)

پێغه مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌رموی: ((غُسْلُ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُحْتَلِمٍ، وَالسَّوَاكِ، وَأَنْ يَمْسَ مِنَ الطَّيِّبِ مَا يَقْدِرُ عَلَيْهِ))^(۲)، واته: خۆشتن له رۆژی ههینی له‌سه‌ر هه‌مو که‌سێک که با‌لغ بو‌ی و ئیحتلامی بو‌ی پێویسته. هه‌روه‌ها سیواک کردن و خۆ بو‌نخۆش کردن به‌ گوێره‌ی توانا. هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ((حَقٌّ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ أَنْ يَغْتَسِلَ فِي كُلِّ سَبْعَةِ أَيَّامٍ يَوْمًا يَغْسِلُ فِيهِ رَأْسَهُ وَجَسَدَهُ))^(۳)، واته: پێویسته له‌سه‌ر هه‌مو مسو‌لمانێک له هه‌مو هه‌فته‌یه‌کدا رۆژێک سه‌رو جه‌سته‌و له‌شی تێدا بشوات. هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ((إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمْ إِلَى الْجُمُعَةِ فَلْيَغْتَسِلْ))^(۴)، واته: که‌ر به‌کێک له ئێوه چوه نوێژی هه‌ینی، با خۆی بشوات .

(۱) ده‌باره‌ی خۆشوشتنی هه‌ینی، شه‌رع ناسان جیا‌ران، هه‌یه ده‌لێ فه‌رزه، هه‌شه ده‌لێ سوننه‌ته، ئیمام شه‌وکانی له کتێبه‌که‌یدا (نیل الأوطار ۱/ ۲۵۳-۲۵۴) به‌لگه‌ی هه‌ردو کۆمه‌لێ هه‌یناوه، ئینجا حوکمی فه‌رزبونی خۆشوشتنی رۆژی هه‌ینی داوه.

(۲) رواه البخاري ومسلم.

(۳) رواه البخاري ومسلم.

(۴) رواه البخاري .

پیوسته له مال جهام هه بی

پیغه مبهرد ﷺ ده فهرموئ: ((مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يُدْخِلُ حَلِيلَتَهُ الْحَمَّامَ،^(۱) مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يَدْخُلُ الْحَمَّامَ إِلَّا بِمَنْزَرٍ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يَجْلِسُ عَلَى مَائِدَةٍ يَدَارُ عَلَيْهَا الْخَمْرُ!))^(۲)، واته: هه که سیک پر وای به خواو پرۆژی دوایی ههیه، با نه هیلئی خیزانه که ی بچیتته گهرماوی بازار، هه که سیک پر وای به خواو پرۆژی دوایی ههیه به بی خا ولی نه چیتته گهرماوی بازار، هه که سیک پر وای به خواو پرۆژی دوایی ههیه با له سهر خوانیک دانه نیشتی، که مهی له سهر نه خوریتته وه.

نوم دهرداء ده لئی: ((خَرَجْتَ مِنَ الْحَمَّامِ فَلَقِينِي رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

۱) سوپاس بو خوا نیستا گشت شاره کان، خانه کانی گهرماوی تیدا دروست کراوه، دیاره پیشتتر که خانو گهرماوی تیدا نه بوه، نه وه له بهر بی تاگایی بوه. زوریش له گونده کان گهرماوی تیدا نیه، رهنگه نم فهرمودانه بینه هاندهری پیاوان، که به زویی گهرماو له ماله کانیان دروست بکهن، شاره وهش نیه نافرهت، که ده چیتته گهرماوی بازار چهند خرابه کاری لینه که ویتته وه، رهنگه هه ندی ژنه فاسقو بی ره وشت چونه گهرماو بکه نه هۆیهک بو مهرامی تاوانی خو یان!

گپراویه تیا نه وه که یه کئی له ژنه میترد داره زینا که ره کان هه ندی جارو دوای ته و او بونی ماوهی حمیزه که ی به میترده که ی ده گوت: نه وا توشی خوینی حمیز بومه ته وه، ریگه م بده بچمه گهرماو، نه ویش ری بی ده داو ده چو خرابه کاری ده کرد.

گهر نهو پیاوه شاره زای حمیز بایه، دهیزانی نهو خوینه ی دوای حمیز دئی نه وه خوینی (استحاضة) یه و پیوست به خوشوشتن ناکات.

۲) رواه الحاكم والترمذي والحافظ العراقي وأحمد في المسند (حديث صحيح).

فقال: من أين يا أم الدرداء؟ قالت: من الحمّام. فقال: والذي نفسي بيده ما من امرأة تضع ثيابها في غير بيت أحد من أمهاتها^(۱) إلا وهي هاتكة ستر بينها وبين الرحمن!!^(۲)، واته: له گهرماوی بازار هاتمه دهره وده له ریگا توشی پیغه مبهه بوم. پیغه مبهه صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرموی: ئوم دهره داء نه کوئی بوی؟ ئوم دهره داء گوتی: له گهرماو بوم. پیغه مبهه صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرموی: سویندم بهو کهسهی نهفسی منی بهدهسته، ههر چ ئافره تیک له غهیری مائی خوئی جلو بهرگی دابنی، نهوا نهو ئافره ته پهردهی شهرمی نیوان خوئی و خوای نه تک کردوه و دراندوه.

(۱) زانیومه هه ندی ئافرهت و پیاری بهرگدروی بی دین کاتی هه ندی ئافرهت دینه لایانو جله کانی دهره و بیان داده که نن به مه بهستی تاقیکردنه وه و قیاس گرتن، بههه فیتیک بیت وینه بیان ده گرن و پاشان بههۆی ئهم وینانه وه هه ره شه بیان لسه ده کهن، تا دهست دریشی بکه نه سهه ناموسیان، نه ریتی ئیسلامی دیرینیش وابوه که بهرگ درو بانگ کراوته مالهوه!

(۲) رواه أحمد في المسند بسند صحيح.

ئەدەبی پیاو لە گەل کەس و کاری خیزانە کە ی

قال علي بن أبي طالب عليه السلام: ((كنت رجلاً مَذَّاءً فاستحييتُ أن أسأل رسول الله صلى الله عليه وآله لمكان ابنته مني فأمرت المقداد فسأله)).
 واتە: عەلی کورپی ئەبو تالیب گوتی: ئاوی مەزیم زۆر دەهاتەو، ^(۱) جا لەبەر ئەوێ کچی پیتغەمبەر خیزانم بو، شەرمم کرد لە پیتغەمبەر بپرسم، کە حوکمی ئەوێ چیه، لەبەر ئەوێ بە میقدادم گوت کە ئەو لیتی بپرسی ^(۲).

(۱) ئاوی مەزی: ئاریکی سپی رەنگ ئاوی لێقه، کاتێک لە زە کەر دەر دەرچی، کە پیاو یاری و گالته لە گەل خیزانە کە ی دە کات، یان ماچی دە کات. هاتنە دەری ئەم ئاوه ناییتە هۆی خۆشوشتن، بە لکو دە بی تەنھا شوینە کە ی بشۆردری و دەستنوێژ بگێریتەو.
 (۲) پیتشەوا ئەوێ گوتیەتی: لەم قسە یه ی نیمام عەلی ئەوێ دەر دەر کە ی، کە بۆ پیاو و باشترە لە کاتی وجودی یه کێک لە خزمی خیزانە کە ی باسی ئەو شتانە نە کات، کە پە یو ئەندی بە کاری شەرعی ئا فرە تانەو هە یه رە ک شەوی زاوایی و ماچ کردن و لە نامیزگرتن و حە یز. چونکە دە بی ت بە بە شەرم دا کە و تنی خزمی خیزانە کە ی.

ترساندنې نه وانې ژن هه لده خه له تینن و

له میړده کې ده کهن

پیغه مېرمنه رضی اللہ عنہا فرمویه تی: ((لِيسَ مِنَّا مَنْ حَلَفَ بِالْأَمَانَةِ، وَمَنْ حَبَبَ امْرَأَةَ عَلِيٍّ زَوْجَهَا)) (رواه أحمد في المسند وابن حبان (حدیث صحیح))، واته: نه و کهسه له ټیمه نیه، که سویند به نه مانه ت ده خوات، هه روا نه و کهسهش ژنیک هه لده خه له تینن و له میړده کې بکات.

ده گپړنه وه خوا به رستیکې نه وه ی ئیسرائیل کاری جوتیاری ده کرد، ژنیکې زور جوانی هه بوو، که جوانترین ژنی نه وه ی ئیسرائیل بوو. کاتې یه کښې له سته مکاره کانی نه وه ی ئیسرائیل جوانی نه و نافرته ی پښې راگه یاندر، یه کسمر پیره ژنیکې نارده لای ژنه جوانه که و پښې گوت هه لې خه له تینن و له میړده کې بکه، جا پښې بلې: بو پازی له لای نه و جوتیاره بیت؟ وهره لای من به زیرو خشل ده ترا زینمه وه و جل و بهرگی ئاوریشم ده که مه بهرت و خزمه ت کارت بو داده نیم.

کاتې ژنه جوانه که، نه م قسانه ی بیست هه لده خه له تا، جا که شه و داهات و میړده کې گه پرایه وه مالې، که پیشتر خواردنی بو ده هینا، نه مجاره خواردنی بو نه هینا، پیشتر نوینی بو پاده خست، نه مجاره نوینی بو پانه خست و، په فتاری به رامبر میړده کې گورابوو، میړده کې پښې گوت: نه وه چیته! نه وه بوچی وات لیها تووه؟

ژنه کې گوتی: نه وه یه که ده بیینی!

میړده کې گوتی: ته لاقت ده ده م؟!

ژنه که گوتی: به لئی، ته لاقم بده.

ئهویش ته لاقی داو، سته مکاره که ی به نی ئیسرائیل، ژنی جوتیاره که ی هیناو کردیه هاوسه ری خوئی، جا شهوی گواستنه وه، په رده کان شوپ کرانه وه، جا پیاوه که ی دهستی درپژ کرد، تا دهست له ژنه که ی بدا، دهستی ره قو وشک بوو، ههروه ها ژنه که ش دهستی درپژ کرد، تا دهستی لئی بدات، ئهویش دهستی ره قو وشک بوو، جا ههردو کیان که پرو لال بون و جنسو ناره زویان لئی سه ندرایه وه.

که به یانیان کرده وه په رده کان هه لدرانه وه، بینران کوپرو که پرو لالئن، جا هه والیان دایه پیغه مبهری نه وه ی ئیسرائیل ئهویش هه واله که یانی بو لای خوای گه وره به رز کرده وه، خوا فهرمووی: وایانزانی ئه وه ی بهو جوتیاره یان کرد، من نایان بینم!

- ئه بو موسلیمی خه ولانی، گهر بچوبا مالئی، ژنه که ی عه باکه ی و پیتلاوه کانی لئی وهرده گرت، ئنجا خواردنی بو ده هینا، جاریکیان چود مالئی، بیننی چرای تیدانیسه و، ژنه که ی به کزول دانیشتووه و داریکسی به دهسته وه یه و زهویه که کون کون ده کات. پیئی گوت: ئه وه چیته؟

ژنه که ی گوتی: توله لای معاویه پله و پایه ت هیه، ئیمه ش خزمه تکارمان نیه، به لکو داوات لئی بکردبایه خزمه تکارو پاره ی بی بیه خشیباین!
ئه بو موسلیم گوتی: خواجه هه ر که سیک ژنه که می تیکداوه، توله ی لئی بستینییه وه.

دیاره پیشت ژنیک هاتوته لای ژنی ئه بو موسلیم و پیئی گوتووه:
میرده که ت له لای معاویه پله و پایه ی هیه و ریزی هیه: به لکو به
میرده که ت بلئی داوا له معاویه بکات خزمه تکارو سامانی بداتی.

كاتى ئەو ژنە لە مالى خۆي دانىشتىبوو چاوى هيچى نەدەدەيت و گوتى: بىچى چراكەتان كوژاوتەتەو: جا بە گوناھەكەي خۆي زانىو، چوہ لاي ئەبو موسليم، تا داواي لىبكات، لەخوا بپاريتتەوہ چاوى بۆ بگەپريتتەوہ، ئەبو موسليميش بەزەي پىداهاتەوہو، لەخوا پارايەوہو، چاوى بۆ گەپرايەوہ.

شتىكى جوانيش دەربارەي جوامىرى ژن دەگىرنەوہ، كە (عتبىي) گوتىتەي: لە يەكئ لە شەقامەكانى بەسرا دەپرويشت، بينى جوانترين و شوخترين ژن، گەمەو گالتە لەگەل پىرىكى ناشيرين دەكات و ھەركە دەيدويىنئ بە رويكى گەش و خەندەوہ دەيدويىنئ، جا دەلئ: لە ژنەكە نزيك كەوتەوہو پىم گوت: ئەم پىرە چى تويە؟!

گوتى: مىردمە.

پىم گوت: ئەوہ چۆن ئارام لەسەر ناشيرينى ئەو پىاوہ دەگرى، لە حالئىكدا تۆ جوان و شوخى؟ بەراستى ئەمە جىي سەرسورمانە!
ژنەكە گوتى: ئەي فلان! بەلكو سوپاسى خوا دەكات، كە منى پىئ بەخشاوہ، منيش ئارام بگرم، كە ئەوم پىدراوہ، ديارە زۆر ئارامگرو زۆر سوپاسگوزاريش بەھەشتين. ئەدى نابئ بە قىسمەتى خوا رازى بم؟!
دەلئ وەلامەكەي دەمكوتى كردم، نەمتوانى قسەي دى بكەم،
منيش رويشتم.

ہونہری لاواندنه و هو دہستبازی کردن

(یاری کردن پیماو له گہل خیزانہ کھی)

جابر دہلئ: ((کنا مع النبئی ﷺ فی غزوة، فلما رجعنا- وکنا قریباً من المدینة- قلت: یا رسول اللہ! انی حدیثُ عهد بعرس! قال: أتزوجت؟! قلت: نعم. قال أبکرٌ أم ثیب؟ قلت: بل ثیب. قال: فهلاً بکراً تلاعبها؟! وفي رواية: هلاً بکراً تلاعبك وتلاعبها...))^(۱)، واتہ: له جہنگیکدا له گہل پیغہ مبهری خوا ﷺ بوین، کاتیک گہ راینہ و هو له مہدینہ نزیک بوینہ و، گوتم: نہی پیغہ مبهری خوا ﷺ ژنم تازہ ہینا وہ.

پیغہ مبهری ﷺ فہرموی: ژنت ہینا وہ:

جابر دہلئ: گوتم: بہلئ.

پیغہ مبهری ﷺ فہرموی: کچہ یان بیوہ ژنہ؟

گوتم: بیوہ ژنہ.

پیغہ مبهری ﷺ فہرموی: کچت ہینا بواہ، بو نہ و ہی گہ مہت له گہ لدا بکات و یاری و گہ مہی له گہل بکھی...)).

له گہ پرائہ و ہیکہ کی تردا جابر دہلئ: ((قال لي رسول الله من تزوجت؟ فقلت: ثیباً. فقال: مالك وللعذارى ولعابها؟! قلت: يا رسول الله، إن عبد الله مات وترك سبع بنات أو تسعاً، فجئت بمن يقوم عليهن،

و یصلحن.. قال: فدعا لى))^(۱)، واته: پیغمبهر ﷺ فرموی: چ نافرده تیکت کردۆتومه هاوسه ری خۆت، واته کچه یان بیوه ژنه. گۆتم: بیوه ژنه.

پیغمبهر فرموی: بۆ کچت نه هیناوه تا گهمه و یاری له گهل دا بکهی و لیکی بمژی!

گۆتم: نهی پیغمبهری خوا، عبدالله (واته: باوکی جابر) مردوه و چهوت، یان نۆ کچی له دوای خۆی به جی هیشته، جا له بهر نه وهیه، که بیوه ژنم هیناوه تا سه پره رشتی و پهروه دهی نه م کچانه بکه م.

جابر ده لئ: پیغمبهر ﷺ دو عای خیری بۆ کردم.

له گیرانه وهیه کی تر دا که موسلیم گیراویه تیه و د: ((قال رسول الله ﷺ لجابر: فهلا جارية تلاعبها وتلاعبك! - أو قال تضاحكها وتضاحكك-))، واته: پیغمبهری خوا به جابری فرمو: کچیکت ماره کردبایه، تا یاری له گهل بکهی و یاریت له گهل دا بکات، یان به پیکه نینی بیئی و به پیکه نینت بیئی.

خاتو عانیشه رهزای خوای لئ بی گوتویه تی:

یازده ژن دانیشن عه هه دو په یانیان دا، که حالئ میرده کانیان نه شارنه وه و هه موی باس بکه ن.. زۆر به یان سکا لای که م بژیوی (نققه) و به خراپی هه لئس و کهوت کردن و ده ستبازی نه کردن و که م جوتبونیان ده کرد، دیاره نه مانه گشتی له تامانجه کانی شو کردنه لای نافرته!

یازده مین ژن، که نه مه کورته که یه تی گوتی:

(۱) رواه الخمسة (حدیث صحیح).

ئەبو زەرعی میردم، چ ئەبو زەرعیگە؟ منی لە ژیانیکى تەنگ و دەستكورتیهوه گواستهوه، بۆ سەرودت و سامانیکى زۆرو فرەوان، خزمەتکاری بۆ داناوم، بەتیری دەخەوم..

ئنجان ئوم زەرعی گوتی: ئەبو زەرعی بۆ سەفەری چو دەروە، توشی ژنی بو، که دو کورپی لەگەڵدا بو، که بەدو هەنار لەژێر کەفەل (خصر)یدا یاریان دەکرد، منی تەلاق داو ئەوی هینا..

خاتو عائیشە گوتی: پینغەمبەری خوا ﷺ پێی فەرموم: ((كنت بك كأبسي زرع لأم زرع)) واتە: عائیشە! من بۆ تۆ وەك ئەبوزەرعی وامە بۆ ئوم زەرعی^(۱).

ئین القیم گوتیەتی: بۆچی پینغەمبەر ﷺ کچی هەلبژاردووە بە باشتی داناووە لە ژنیگە که شوی کردییت، لە کاتیگدا ئەم کچینی یە بە یەگەم جوتبون دەبییت بەژن؟

وہلامی ئەم پرسیارە لە دو روانەوہ وەلام دەدریتەوہ:

یەگەمیان: مەبەست لە جوتبونی کچ ئەوہیە، پێش ئەو کەس نەچۆتە لای ئەو کچەو، تامی نەچەشتوہ، لەبەر ئەوہ خۆشەویستی پیاوگە لە دلی کچەگە دەروێ، ئەوہش دەبییتە هۆی بەردەوامی گوزەرانی یەگەمیان. سەبارەت بە پیاوگەش ئەوہیە، کہ ناگاداری و چاودەیری ئەم کچە دەکات، کہ هیچ کەسێگ وەك ئەو چاودەیری ناکات. خوای گەورە ناماژە ی بەم مانایە کردوہ، کہ دەفەرموی: ﴿لَمْ يَطْمِئُنْ اِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ﴾ (الرحمن- ۷۴)، دوا ی ئەمە بەلابردنی پەردە ی کچینی، پیاو بە بەردەوامی چیتزی جوتبون بەدی دەکات.

(۱) واتە: لە خۆشەویستی و نولفەت و بۆی، ئەک لە تەلاق و جیابونەوہ.

دوهمیان: وهك له پیغه مبه ره وه هاتوه، كه فهرمویه تی: ((إن أهل الجنة كلما وطئ أحدُهم امرأةً عادتِ بكرةً كما كانت))^(۱)، واته: خه لکی به ههشتی هه رکاتی له گه لئافره ت جوت بون، ئافره ته که به کسه ر وهك کچینی لی دیته وه.

عائشه نازی له سه ر پیغه مبه ر ﷺ ده کرد، چونکه تنها عائشه ی به کچینی هی نابو. له بهر نه وه خاتو عائشه به پیغه مبه ری ده فهرمو: ((لو نزلت وادياً فيه شجرٌ أُكَلِ منها، وشجرٌ لم يؤكل منها، في أيهما ترتع بعيرك؟! وكان يرد عليها: في التي لم يؤكل منها!))^(۲)، واته: گه ر بچیته دۆلئیکه وه دارو دره ختی لی بی و له ودری لی کرابی و، دارو دره ختی وای لی بی و له ودری لی نه کرابی، له کامیان حوشره که ت ده له وه ری نی؟ پیغه مبه ر ﷺ وه لامی ده دایه وه و ده یفه رموو: (له وه ی دارو دره خته که ی له ودری لی نه کراوه).

له هه ندی (آثار) دا هاتوه: (عليكم بالإبكار، فإنهنَّ أعذب أفواهاً وأنتق أرحاماً وأسخن إقبالاً وأقل خبأ وأرضى باليسير من النفقة)، واته: کچ بیسن، چونکه زمان شیرین و مندالیان زور ده بی و به گهرمی دینه پیشه وه و، فیلیان که مه و به که م رازین.

هه رچه ندی به شان و بالی کچ دا هه لده گوتری، به لام بیوه ژنیش تازیار (مزایا) می خوی هه یه، که وا موماسه ره و نه زمون و شاره زایی هه یه، له باش هه لئسوکه وت کردن له گه لئ می ردد، خوی گه وره ش به پیغه مبه ره که ی

۱ رواه الطبراني في معجمه (روضة المحبين ص/۲۴۲).

۲ رواه البخاري.

رادەگەيەننى كە دەفەرمۇي: ﴿عَسَىٰ رَبُّهُ إِن طَلَّقَكُنَّ أَنْ يُبَدِّلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرًا مِنْكُنَّ مُسْلِمَاتٍ مُّؤْمِنَاتٍ قَانِتَاتٍ تَائِبَاتٍ عَابِدَاتٍ سَائِحَاتٍ ثَيِّبَاتٍ وَأَبْكَارًا﴾ (الحريم - ۵)، واتە: گەر ئىيۈە تەلّاق بىدا، شايبە تا پەروەردگارى ئەو ژنانى لەنگۆ باشتى - لەباتى ئىيۈە - بىداتى: ژنانىكى گەردىنكەچى بەباۋەرى بەرفەرمىنى لە خراپە پەژىۋانى خواپەرىستانى رۆژوگر، لە بىيۈەژنان و كىژان. (ابن كئىر) لە راقەى نايەتەكە دەلى: واتە: تىياندايە بىيۈەژنەو تىياندايە كچە، بۆ ئەۋەى ئارەزومەندى نەفس بى، چونكە ھەمەچەشنى نەفس فراۋان و گوشاد دەكات، جا لەبەر ئەۋەيە كە فەرمى ﴿ثَيِّبَاتٍ وَأَبْكَارًا﴾. بە بۆنەى قسەكردن دەرىارەى كچ، واى بەباش دەزانم ئامۆزگارى و ھەندىك سود لەبارەى پەردەى كچىنى و چۆنىەتى لاپردنى ئەم پەردەيە لەلەين زاۋادە باس بىكەين، چونكە زۆر كەس بەھۆى نەفامى و تىنەگەيشتن دەربارەى ئەم پەردەيە يەكسەر خىزانەكەى تەلّاق داۋە.

لە يەككىك لەو كىتەبەنى باسى جنس دەكات ھاتوۋ دەلى: ھەستىارتىن و وردتىن ماۋەى جىھانى ژن و مىرد، برىتە لەو چەند كاتەى شەۋى يەكەمى بوک و زاۋا، كە پەپە لە ئاۋات و ئامانچ، لەبەر ئەۋە ھەلس و كەوت و رەفتار كىردن لەم شەۋەدا دەبى زۆر بە ئاگايى و ھىمنى و لەسەرخۆبى بىت چونكە:

لەم شەۋەدا ئەو ئافەتە ھەست بە ترسىكى زۆر لەم پىاۋە نامۆ غەربە دەكات، ھەست بە ترسىش دەكات لەم ژيانە نوپىەى، كە بۆى دەچى. لەبەر ئەۋە پىاۋى لىزان ئەو پىاۋەيە بە باشى پىشۋازى ئەم ئادەمىزادە ھىمن و لەسەرخۆۋ خۆشەۋىستە شلەژاۋ و دل ترساۋە دەكات.

زۆربەى زۆرى پىاۋان توشى دو ھەلەى زۆر ئاشىرىن دەبن:

۱- له یه کهم شهوی زاواییدا، هه مو خه مو گرنگیسه کی بریتی ده بی له لابرندی په رده ی کچینی، جا به هر چ ریڼگا و هسیله و شیوه یه ک بیت.

۲- له نافرته تازه یه ی، که بوته خیزانی، نومیدو چاره پتی نه وه ی لی ده کات، به حوکمی واقیعه وه نه م کاره قبول بکات و پی پی رازی بیت، به بی بونی هیچ پیشه کی یه ک بو لابرندی په رده ی کچینی، گه هندی ک کهس نه م جوړه توندو تیژی به یان پی پیاو ته ی بیت، نه و نیسلام حوکمی نه وه ده دات، که نه رم و نیانی و به نه رمی جولانه وه له گه ل مروژ دا، ته نانت له گه ل نازه لیش به پیاو ته ی (رجوله) داده نی! له بهر نه وه خو شه ویست ترین و به نرخ ترین شت له لای نافرته په رده ی کچینی به، که به لای نه وانه وه ده بی به بی هیچ به رگریه ک ده بی قبولی لابرندی بکات، نه مه ش له بهین بردن و روخاندنی فیره ته ی نافرته ته که یه و، شه پرکرنه له گه ل سروشتی نه م نافرته ته..

له م شه وه دا، شه وی زاوایی، چهنده به سودو چاک و باشه باسی خیزانی به اختیار بکه یته و باسی نه و ناوات و نامانجان به کی، که له دواړو ژدا دینه دی. هه روه ها باسی مندا ل بکری که له مه ودوا خوا پی یان ده به خشی، که مایه ی خو شی و به خته وه ری و شادی ناو ماله کهن، هر له م شه وه دا باسی خو شه ویستی خو ت بو نافرته ته که بکه، که نه وت له لا خو شه ویسته، باسی جوانی و شوخ و شهنگی نه و بکه. هه روه ها باسی نه وه ی بو بکه به هوی به دیار خستنی جوانی و رازاوه یی بو پیاوی بیگانه توشی گونا هو تاوان ده بیت.. نه که ی به بی پیشه کی قسه کردن و دل نیایی په له له جوتبون بکه ی، نه که ی ده ست بو هیچ شوینی کی به ی، یان یه کسه ر ماچی بکه ی یان یه کسه ر شوینی خو ت بگوری و بچیته ته نیشتیه وه.

نیمامی شهرع زان (ابن الحزم) له کتیبه کهیدا بهناوی (طوق الحمامة) دا ده گپرتته وهو ده لئی: نه بویه کری محمدی کوری حه جهری بوی باس کردم، که یه کینک له پیاوه گوره کاغان له بهغدا، کچیکی بینی و خوشه ویستی کهوته دلپه وهو داخوازی کردو هینای.. له یه کهم شهوی زاواییدا به بی هیچ پیشه کی و قسه کردن و لاواندنه وه، چوه لای به نیازی جوتبون، کاتیک کچه که (زه که ری) پیاوه کهی بینی له بهر گوره بی له بهر دهستی هه لات و، نه یویست بچیتته وه لای پیاوه که تا مردن. تا بهم شیویه په له کردن له جوتبون له یه کهم شهوی زاوایی، بوه هوی پچرانی په یوه ندی دو که سو لیک جیابونه ویان. گهر نهم پیاوه چاوه پتی نه وهی گردبایه، تا نافرته که ده هاته ژیر بارو هیدی و هیمن ده بووه، نه و کاته حالی باشتر و به اختیارتر ده بو.

دکتور فریدریک کهن له کتیبه کهیدا بهناوی (حیاتنا الجنسیة) دا ده لئی: نه زانی و کهم شاره زایی پیاو لهم حالته ته نهسته مانه دا، رهنگه بیته هوی کاره ساتی نازاردر، که ناکامه کهی گواستننه وه بی له سهر جئی هاوسهری بو نه خوشخانهی شیتان، دریژهی نهم مهسه له یه نه وه یه کچیکی ههستدار له بهر رهوشت جوانییه کهی، خه لک خوشیان ده ویست، به ره زامه ندی خوی شوی کرد، به لام هیچ شتی ده باره ی ژیانی ژنو میردایه تی نه ده زانی، که سو و کاری و دهستگیرانه که شی بایه خیان بهم مهسه له یه نه دابو. له شهوی گواستننه وه دا زاوا داوای لیکرد، که بیته ژیر بارو ناماده بی بو جوتبون، کچه که ش نه یه یشت نهم کاره بکات، به لام پیاوه درنده که په لاماری دا تا نه و شته ی که به مافیکی شهرعی خوی ده زانی دهسته بهری بکات! له بهر نه وه کچه که توره بو دهستی کرد به شکاندنی که لو په له کانی ناو ژوره که، گه یشته راده یه ک، که نه و پیاوانه ی

ئە ئوتتۇرە كەدا بون شىلە ژان، لە جىياتى ئەو ەي پزىشكى بۆ بانگ بىكەن، تەلە فۆنىيان بۆ پىياوانى پۆلىس كىردو ئەوانىش پەل بەستىيان كىردو، بىردىيانە نە خۇشخانەي شىتتان..

لە بەرئەو ە ترسان لە كىردارى جىسى (جوتبون) چەند ھۆكارىكى ھەيە، گىرنگىرىنىيان لاي پىياو ئەو ەيە، كە لە ھەپرەتى گەنجىتى لە بەر نەشارەزايى ناتوانى كارەكە بىكات، ھەروەھا لە بەر ئەو بىر بۆچونە ھەلەيەي، كە دەربارەي جىسى ۋە رىگرتو، كچىش لەم دو ھۆكارە بەشدارە، كە لە كىردارى جىسى دەترسى.

بە بۆنەي قىسە كىردن دەربارەي لادانى پەردەي كچىنى، پىويستە ئەم نامازەيە بىكى، ئەو ىش ئەو ەيە كەوا زۆربەي پىياوان لە چەند شەوانى يەكەمى زاوايەتيدا، ناتوانن ئەم پەردەيە لادەن لە ئەنجامى تامەزىرۆيى، يان لە بەر توندو رەقى پەردەي ئافرەتەكە، ئەمەش شىتىكى سىروشتىە. لە بەر ئەود پىويستە لەسەر ھاورى ۋە خىزمەكانى ھەردولا زۆر گىرنگى نەدەن ۋە گۆي نەدەن بە لانەدانى ئەم پەردەيە لە يەكەم شەودا. ھەروەھا گۆي بە قىسە ۋە قىسە لۆك نەدەن ۋە گالتە بە زاوا نەكەن، چۈنكە رەنگە بەھۆي ئەم سەرزەنشكىردنە، دوچارى نامىر خاوبونەو ە بىي كە شىتىكى ترىسناكە ۋە ھەپرەشە لە ژيانى ژنو مىرد دەكات، خاوبونەو ەش دو جۆرى ھەيە نەندامىي ۋە دەرونى (عضوي و نەفسى)، نەفسىيەكەي دەگەپىتەو ە بۆ حالەتى مىشك.

ئاشكراو پونە، دەتوانم بلىم ئەو كەسە سەركەوتو ۋە زال دەبى، گەر خۇي لە ناخو ە باو ەرى ۋا بى كە لەم كارەدا سەردەكەوى!!

ھەندىك كەس باسى دابو نەرىتىكى خراپىيان بۆ كىردم كە لە ھەندى لە

لادیکاندا رو ددهات، نهویش نهوویه گهر نهو گهنجه له یه کهم شهودا نهیتوانی نه م پهردهیه لادات واته به زاوا نهیی، نهوا هاوړپیکانی گالتهو یاری پیده کهن و تاوانی خاوی و شلی زه کهری ددهنه پال! به لام گهر به زاوا بیی و پهردهی کچینی کچه که لابیات، نهوا هاوړی و نزیکه کانی بوکه که هاواریان لی هه لدهستی و، تاوانی ناره زوی جنسی ددهنه پال، گوايه ناره زوی هه لساوه بویه له یه کهم شهودا ملکه چو ته سلیم بوه بو زاوا، که به زاوا بیی!

له بهر نهوه به هوئی نه م بیرو بوچونه هه لیه یی هاوړی و نزیکه کانی، نایه لی زاوا جوت بیی، زاواش ناچار ده بی دست بکات به لی دانی بوکه که بو نهوه ی نهویش له دست گالته جاری هاوړپیکانی دهر باز بیی.

وا له خواره وه باسی چو نیه تی لابر دنی پهرده ی کچینی ده که مین:

۱- قسه ی خوځش و وته ی شیرین و لاواندنه وه و پیا هه لدان و به نهر می ره فتار کردن له گهل نافرته که، کو سپ و ته گهره ناهیل لی. چونکه بهر گریکردنی نافرته بو لابر دنی پهرده ی کچینی به م وته شیرین و قسه خوځش و لاواندنه وه، هیچی نامینی و پهرده که به ناسانی لاده در ی و ره قایی نامینی.

۲- گهر له دوا ی لابر دنی پهرده ی کچینی به ربونی خوین (نزیف الدم) بهر ده وام بو، نهوکاته پیویسته نافرته که به حساوه یی بمینیته وه و، ههر دو رانی بو ماوه یه ک پیکه وه بنوسینی. پیویستیشه له سهر پیاوه که چاوه روان بکاو نارام بگری و نه چیتته وه لای، تا خوینه که دوهستی.

۳- له سهر نافرته که پیویسته دوا ی نه مانی پهرده ی کچینی گرنگی به پاک و خاوینی بدات و مهواد ی پاک که ره وه به کار بهیتنی، تا برینه که ی

چاك دهبيتهوه، پيويسته پياوه كەش تا خوينه كه رادههوستي له گهلي جوت نهبيتهوه.

۴- پيويسته له سهه پياو بهر له جوتبون، به وهزه ليين زه كهري چهور بكات، تهوهش بو تهوهي ئافرهته كه ههست به ئازار نهكات و نهبادا دوچارى بهربوني خوين (نزيف الدم) بيت.

۵- گهر لهو چند رۆژانهي يه كهمو ههفتهي يه كهم، ئهم پهردديه لانه دراو به زهحمهت لاده درا، تهوا دهبي بچنه لاي پزيشك و تهو خواردن و خواردنهوانه بخۆن و مهوادي بههيزكه بهكارينن، كه پزيشكهكان ئاماژهي بو دهكهن وهك: گوشت و قهرنابيت و هيلكهو برنج و ماسي و گيزهرو بيههرو ليمۆ و پيازو كه رهوزو مهعهدهنۆس و نهعناو سلق و قاچي گوپره كهو گوشتي بالنده.

تهو هۆيانهي دهبنه هۆي كزي ئارهزوي جنسي برتتين له ههبوني ئازارو نهخۆشي توندو زۆر ماندوبون له نيش و كارداو وهرزش نه كردن.

تهوهي يارمهتي لادان و لابردني پهردهي كچيني ده داو ئاساني دهكات جوتبوني كاتي بهيانيه، چونكه زه كهري پياو پيش ميزكردن چالاک و بههيز دهبي.

له عومهرى كورپى خهتتا بهوه ﷺ هاتوه كهوا بريارى دا تهو پياوهي دوچارى نهروم و شلى زه كهه بوه ماوهي سالتيك ژنه كه نهگوازيتهوه، تا خۆي چاره سهه دهكات، جا گهر تهو خاوي و شلى يه له سالتيك زياتر دريژهي كيشا، تهوا قازي له يه كترين جيا ده كاتهوه، گهر ژنه كهي داواي كرد ليني جيا بيتهوه.

جوانترين شت كه له تهفسيره كان بهديم كرده رافهي فهرمودهي خوايه

که ده فرمود: ﴿اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا وَيَزِدْكُمْ قُوَّةً إِلَىٰ قُوَّتِكُمْ﴾ (هود - ۵۲).

لهم ثابته پیروزه‌ها نهوه وهرده‌گیری که داوای لیخوشبون کردن له‌خوا رزق و رؤزی زیاد ده‌کات و یارمه‌تی توانای جوتبون ده‌دات، به به‌لگه‌ی نهم ثابته ﴿وَيَزِدْكُمْ قُوَّةً إِلَىٰ قُوَّتِكُمْ﴾ و فرموده‌ی ﴿وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَيْنَ﴾، نه‌مهو جگه له پاداشتی رؤزی دوا‌یی ﴿وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا﴾.

له‌وه‌ی باسکرا نه‌وه‌ی لی ده‌فامریت‌ه‌وه که یارمه‌تیده‌ری به‌هیژکردنی پیاو بریتیه له دوعاو پارانه‌وه له‌خوای گه‌ورده، هه‌روه‌ک له فرموده‌ی (صحیح) هاتوه که ده‌فرموده‌ی: ﴿اللَّهُمَّ مَتَّعْنَا بِأَسْمَاعِنَا وَأَبْصَارِنَا وَقُوَّتِنَا مَا أَحْيَيْتَنَا وَاجْعَلْهُ الْوَارِثَ مِنَّا﴾.

جا گهر پیاو نه‌یتوانی په‌رده‌ی کچینی، له‌بهر توندو ره‌قی لایبات، نه‌وکاته پیویسته سهردانی پزشکی خوی بکات، تا به نه‌شته‌رگه‌ریه‌کی ناسان لای ببات..

به‌ههر حال پیویسته به‌رله‌وه‌ی پیاو ژن بگوازیته‌وه، پیشکری و فه‌حس بکری، نه‌بادا دوچاری خاو و شلی زه‌کهر بوبی، که به‌رده‌وام بی و چاره‌سهر نه‌کری.

له‌بهرنه‌وه گه‌مهو یاری کردن و لاواندنه‌وه، له‌گهل خیزان هونه‌ریکی گرنگه، که به‌رده‌وامی خوشی و شادی و ژیانی ژن و می‌ردی له‌سهر به‌ند ده‌بی، پیغه‌مبه‌ر ﷺ پیش چوارده سده به راشکاوی ناگاداری کردوین، وه‌ک لهو چند ریوایه‌تانه‌ی باس کران، زانستی ده‌رونناسیش لهم سه‌دانه‌ی

دواییدا، هات و گرنگی گه مهو یاری و به نهرمی جولانه وه له گهل خیزاندا به دیار خست.

یه کیك له زانایان ده لئی: ژنو میردی نمونه یی نه وه یه، که ههر دو کیان پیکه وه ئاره زوی جوتبونیان بیی. له پیویستی یه کانی به شداری ههر دو کیان: یه کسان بونه له مافه کانی یه کتری و وهك یهك چیژ له جوتبون وهر گرن. پیویسته له یه کهم کاتی ده ستپیکردنی جوتبون، گه مهو یاری له نیوانیاندا بیی، چونکه نه بونی و تهی شیرین و گه مهو یاری ده بیته هوی دلتنهنگی نافرته که و ره شبینی له لا دروست ده بیو، تنگ به ژن هه لده چنی و نازاری دهرونی ده دات.

گوی نه دان به قسه ی خو شو و گه مهو یاری، نیشانه ی گیژی و گیلی یه، چونکه یاری کردن له گهل خیزان هونه ریکی پر له خو شی و له زهت وهر گرتنه. له زهتی گه مهو یاری کردنیش له له زهت و تامی جوتبون که متر نه!

قسه و ته ماشا کردن بۆ سه ره تای جوتبون گرنگی خو ی هه یه، چونکه له م قوناغه نوی یه دا ده برپی هه ست و نه سه ته. له و کاته دا نه فس له جه سه ته زیاتر ناماده یی هه یه بۆ کارتیکردن و وروژاندن، نه گه رچی نه م کارانه به بچوکی دیته به رچاو، به لام زۆر گرنگه. دیاره هه ستی بۆنکردن په یوه ندی به لایه نی جنسیه وه هه یه. (رۆسو) ش گوتویه تی: بۆن و عه تر له ژوری نوستن کاریگه ری خو ی هه یه.

یاریکردن و ده ستبازی، جی به جی که ری نه و کاره پیویستانه یه بۆ سه ره تای په یوه ندیه جنسیه کانی هاوسه رایه تی، ده ستبازی له نیوان ژنو میرد شتیکی خو شو و جوانه، هه سه ته جنسیه کان نوی ده کاته وه..

پىئويستە لە ھاوسەرگرتنى غونەيى، لايەنى ھونەرى كىردەيى تىدا
بنوئىرى. پىئويستە گرنگى بە دەستبازى و ئىعجاب بون بە ژن بە ئەندازەي
پىئويست و لەكاتى گونجاو بدرى.

زانايەكى دەروناسى پىسپۆر بە كىشەكانى جنس لەژىر ناونىشانى
(المغازلة والمداعبة) گوتويەتى:

(بزانە تەنھا ئەو ھەندە بەس نىھ پىياو ئارەزومەندى ھاوسەرەكەي بىت و
بەسۆز بىت بۆ ئەو ھى يەكجار بۆي بىتتە ژىربارو بۆي تەسلىم بى، بەلكە
دەبى لەكاتى ھەر پىنگەيشتىنك، ئارەزومەندى بىت و بىلاوئىتتەو ھو
قسەي خۆشى لەگەلدا بىكات، چونكە ھەر پىك گەيشتىنك غونەي
زەواجىكى نوئىيە!)

دەربارەي بەباشتر دانانى ئەو مېردە ناشىرىنەي دەستبازى و يارىكردن
بەباشى دەزانى، لەو مېردە جوانەي كە وشكە و دەستبازى ناكات، پەندى
كۆمەلایەتى لەسەر ھاتو ھەلەئى: (پىاوەكە دىرندەيە، بەلام بە جولەجول و
ئارەزومەندە!!)

ئادەمىزاد دو پىئويستى جوتىنەي لەسەرە، لەسەرىتەي خۆشەويستى
بختە دلى خۆشەويستەكەي، كە پەرى دلى ئافرەتەكە دابگرى و پىو ھى
شەيدا بى، ھەتا وای لى دى بەرادەيەك سۆزى دەبزوى، كە نامادەيى
تەواوى دەبى بۆ جوتبون!

دىارە غەرام و خۆشەويستى ئافرەت بەھۆي دلى و عەقلىەو ھەرم دادى،
لەبەرئەو ھەمىردى بەرپىزو فامىدە خۆشەويستى خۆي و سۆزو عاتىفەي خۆي
فەرامۆش و پشت گوئى ناخات، ھەتا خۆشەويستى لە ئاسمانى عەقلى
ھەردوكيان ھەلدەفرى.

ژن ئاماده کردن بۆ پیتک گه‌یشتن (جوتبون) تهنه‌ها کرداریکی مرویی نیه، که مهبه‌ست پیی نه‌هیشتنی تازاردانی بی، به‌لکو کاریکی سودبه‌خشی گه‌وره‌یه بۆ خودی پیاوه‌که، چونکه به‌هۆی گۆرینه‌وه‌ی هه‌ست و ئی‌حساسی ژنو می‌رد بۆ یه‌کتری، پیاو نه‌وپه‌ری چیژو له‌زه‌ت و درده‌گرئ.

له‌ کتیبی (تحفة العروس ونزهة النفوس)ی (أبا عبدالله بن احمد التيجاني) (أبو الريحان) له‌ کتیبه‌که‌ی (بالجواهر) هاتوه‌ که ده‌لئ:

(پاشایه‌ک شیت و شه‌یدای ئافره‌ت بو، که جوت ده‌بو چه‌زی ده‌کرد دوباره‌ی کاته‌وه، جا بینیی زه‌که‌ری له‌ جوئه‌و چالاکیدا کزو بی‌هیتز بوه، جا چه‌وزیکی پرکرد له‌ جیوه‌و رایه‌خی له‌سه‌ر راخست بۆ نه‌وه‌ی له‌سه‌ری جوت بی، جیوه‌که‌ش ده‌میولانده‌وه بی‌نه‌وه‌ی خۆی بچولیتسه‌وه، به‌مه‌ش له‌زه‌ت و چیژیی و درده‌گرت).

پۆلیسیتک پیی راگه‌یاندم ژنیکی گه‌نجی می‌ردداری بینیی زینای ده‌کرد، نه‌و ژنه‌ می‌ردیکی جوانی هه‌بو، پۆلیسه‌که‌ سه‌ری سورمابو له‌وه‌ی چۆن زینا ده‌کاو نه‌و می‌رده‌ جوانه‌ی هه‌یه؟ که پرسیاری لیکرد بۆچی زینا ده‌که‌ی، گوتی: می‌رده‌که‌م تا ئیستا نازانی رانم چۆنه، نه‌و عاده‌تی وایه‌ هه‌ر ده‌یه‌وی تهنه‌ها جوت بی و ئاره‌زوی خۆی تیر بکات، بی‌نه‌وه‌ی ده‌ستبازی و یاری بکات!

هه‌ندئ له‌ شاره‌زاو ئامۆژگاریکاران گوتویانه: ناشیرینترین و خراپترین نه‌زانی و ده‌سته‌پاچه‌یی نه‌وه‌یه، پیاو له‌گه‌ل ژنه‌که‌ی جوت بی به‌رله‌وه‌ی قسه‌ی له‌گه‌ل بکات و بیلاوینیتته‌وه‌و ده‌ستبازی له‌گه‌لدا بکات.

ده‌بی پیاو ئاگاداربی نه‌کا، که خۆی گه‌یشته‌ نه‌شئه‌و خۆشی، واز له‌ ژنه‌که‌ی بینیی تا نه‌ویش ده‌گاته‌ خۆشی..

(ماری ستۆپ) که ئافره تیکی دهروناسه ده لئی:

(ئهوانه ی ده رباره ی جنس ده نوسنو و نه زمونه کانیان به گویره ی پیشکه وتنی دهروناسی پیاده ده کهن دیدیان وایه “باشترین شت بۆک بیکات نه وه یه، که له کرداری جنسی به شداری میرده که ی بکات، چونکه بۆکه که رینمایی ده کات که چۆن په رده که لا بیات، به وهش ههست به که میک تازار ده کات (گهر په رده که رهق بیته).

به لām نهو پیاوه ی که به تنها ده یه وئ په رده که لا بیات، به دلنیایی یه وه ده لئیم نهو پیاوه له وه پیری چیژو خوشی دایه، نهو خوشیه وای لیده کات کویر بی و ههست به و تازاره نه کات، که که چه که دو چاری ده بیته.. به م کرده وه یه بۆک وای به خه یالیدا دیت، که میرده که ی تنها بایه خ به تاره زوه کانی ده دات، با له سه ر حیسابی هه راسان کردن و تازاردانی خیزانه که شی بیته).

گهر ژن به کردو کۆشی خۆی به شداری میرده که ی بکات که وای لیک تیگه یشتنیان هه بی و نهو شیوازه به کاربینن، که هه ردولا پی پی پازین، نهو کاته تازاره که کهم ده بیته وه، ژنه کهش نهو کاته خۆی له میرده که ی دور ناخاته وه.

ههروه ها بۆ نه وه ی جوتبون به سروشتی و به خوشی نه نجام بدریت، پیویسته ژن به شداری میردی بکات بۆ گه یشتن به وه پیری چیژو خوشی، که هه ردولا ده یخوازن.

له جوتبوندا نابج تنها یه کهس وه لām ی هه بی و نهوی تر نه بیی، به لکه ده بی هه ردوکیان به پۆج و جهسته و دهرونه وه ناویته ی یه کتری بن، جا نه م ناویته بونه ی هه ریه کیک له ژن و میرد به شهوق و سۆزو تاره زو و

ته فاهوم بۆ یه کتری، په نگیڅکی زور جوان و سهرنج راکیش به چیژو له زه تی جوتبون ده به خشی.

به لآم لهو حالته می ژن به سلبیانه رهفتار بکات، ههروهک هندی نافرته نم حالته و شوینانه بیر لهوه ده که نه وه، که به سلبیانه رهفتار بکن، گهر ژن لهم کاره دا پیای به تنیا هیشته وه، که تنها پیاو وه لآمی هه بی، نهوا زور له تبعباره کان به فیرۆو به هه دهر ده چی، دهر برینی خوشه ویستیش که م و کورتی ده بی، گهر به شداری هه ردو کیانی تییدا نه بی و به نارزه وی هه ردولا نه بی. ههروهه خودی جوتبونیش چیژو خوشی تهواو له ده ست ددات، چونکه وه لآم نه دانسه وه و شکی ژن جوانترین و خوشترین کاتی جوتبون له ناو ده بات. کاتی که نه و په ری چیژو خوشی له جوتبون ورده گیرئ، که ژن و میرد به یه که وه تییدا به شدار بن.

گرنگترین شت پیویسته پیاو له شهوی زاواییدا په چاوی بکات، راگرتنی سوزی ژنه که یه تی. چونکه نه م نافرته مآلی خوی واز هیناوه و هاتوته مآلیکی نوئ، که پیشتر تیایدا نه ژیاوه و لئی پانه هاتوه و هه ست به شهرم ده کات. له سهروی نه وانه شهوه پیاو ده بی لهم شهوه دا زور لیزان بی و نه م شهوه بکاته به هیژکردنی په یه وندی خوشه ویستی و هاورپی یه تی، نه یکاته شهوی هه راسانو به دیار خستنی توانو هیژو پیاو ته و، له ناکاو نه چیته لای. پیویستیشه یه کسه ر ده ست به جوتبون نه کات تا نه و کاته ی ده زانی خیزانه که ی ناماده یی هه یه، نه گینا گهر ناماده یی جوتبونی نه بو، ده بی بۆ کاتیکی تر دوا ی بخت.

پیش نه وه ی کۆتایی به باسی هونه ری گه مه و ده ستبازی خیزان بینین، که پیغه مبه ر ﷺ نه مری له سه ر کردود، ده مه وی سهرنج بۆ ماوه ی یاری کردن

له پاش جوتبون پرابكىشم. يه كى له زانا پسپوره كانى جنس ده لى: گهمه و يارى كردنى نيوان ژنو و ميترد گرنكى يه كى گه وره ي له په يوه ندى يه كانى هه يه جنسى، كه پشتگوئى خراوه. زوربه ي پياوان كردويانه ته خو له دواي جوتبون له ژنه كه يان دور ده كه ونه وه، نه وهش نيشانه ي نه فامى و گيلى يه، روى وهرنه گيپرى و له خه ودا نقوم ده بى. نافره ته كesh شه و كاته ههست به دابه زينى جنس ده كات و بى بهش ده بيت له گه وره ترين ماوه ي سوزو عاتيفه و خو شى و له زهت وهر گرتن.

ئىستاش با بيينه وه سهر فرموده كه ي سهره تا هينامان: له كتيبى (التاج الجامع للاصول في احاديث الرسول) ته عليقتك له سهر شه فرموده يه هاتوه كه نه وهش كورته ي باسه كه يه و ده لى: له و كاته ي پيغه مبه ر زانى جابر بيوه ژنيكى هيناوه، پيى فرمو: ((ما لك وللعدارى ولعابها؟!)) ، به واتاى : گهر كچ بوايه باشر بو، تا گهمه و يارى له گهل بكه ي يان ليكى زمانى بمژى. شه مهش ناماژيه بو مژينى ليوو زمان كه له كاتى گهمه و يارى له گهل خيزان شه نجام ده درى!!

ده باره ي يه كه م كارى هاتنه ژوره وه ي پيغه مبه ر ﷺ، له خاتو عاتيشه ره زاي خواي لى بى پرسيار كرا، نه و يش گوتى: پيغه مبه ر سيواك ده كات! رهنگه شه سيواك كردنهش بو پاك كردنه وه ي ددانه كانى بو بى، تا به ماچى گهرم پيشوازي له خيزانه كه ي بكات. شه جوړه ماچ كردنهش به ختيارى و كامه رانى به دهست دينى و هه مو خه مو په ژاره يه كى ژيان لا ده دات! له بهر شه وه وا باش و چا كه كاتيك پياو ده چي ته ماله وه و دپته دهره وه خيزانه كه ي ماچ بكات، تا خو شه ويستى يان زياتر بيت و، هه رده م شه وه يان له بير بيت كه له سهر په يمانى خو شو يستنى يه كترين.

ئەم فەرمودەییە تیشک دەخاتە سەر پۆل و گرنگی (دەم) لە کاتی گەمەو یاری کردنی پیاو لە گەڵ ژنە کەیی. زانستە دەرونیەکان (العلوم النفسیة) کاریگەری لیکی زمانیان بە دیار خستو، (ماری ستۆب) کە پەسپۆریتی دەرونی ئافرهتانهو دەربارەیی ئارەزوی جنسی ئافرهتان بە راشکاوی و بی پەردەو بە ئاشکرا دەردەرپرئ و دەلی:

لەسەر پیاوی ژندار پیویستە دەمی ژنە کەیی ماچ بکات، کاتیک ژنە کەیی بۆی ملکەچ بو و هاتە ژێر بارو وەلامی بە دەمی دایهوه، واتە ئەویش ماچی دەمی پیاوه کەیی کرد، ئەو کاتە نابێ بە تەنها لیوی ماچ بکات، بە لکو دەبی زمان و لیکی بمژی^(۱). ئەمانەش هەموی دەبیته هۆی بزواندن و چالاک کردنی هەستی جنسی، هەروەها دەبی جگە لە ماچ کردنی دەمی خیزانه کەیی، دەبی شوینی تری هەستیاری (حساس) ماچ بکات وەک گوئی و کەردن و سینگ.

(۱) لە کتیبی (مصاییح السنه)ی البغوی بەرگی دوهم هاتو، کە پیغه مبهری خوارق بهرۆژو بوو خاتو عائیشەیی ماچ کردوو، زمانی مژتو (عن عائشة رضي الله عنها أن النبّي كان يقبلها وهو صائم، ويمص لسانها) أخرجه أحمد في المسند وأبو داود في السنن وأخرجه البيهقي في السنن الكبرى. -وهه گێر-

یاری و ده‌ستبازی کردن له ماوهی حه‌یزدا

له باره‌ی چونه لای خیزان له‌کاتی حه‌یزدا پیغه‌مبهر علیه‌السلام ده‌فرموی:
 ((اصنعوا کل شیء الا النکاح، - وفي لفظ - الجماع))^(۱)، واته:
 له‌ماوه‌ی حه‌یزدا له‌گه‌ل خیزان هه‌مو شتی بکه‌ن ته‌نها جوتبون نه‌بی.
 ((ورد عن أزواج النبی أنه علیه‌السلام کان اذا أراد من الحائض شیئاً، ألقى
 علی فرجها شیئاً، ثم صنع ما أراد))^(۲)، واته: له خیزانه‌کانی
 پیغه‌مبهر علیه‌السلام هاتوه که‌وا پیغه‌مبهر علیه‌السلام گهر بیویستایه بچیته لای یه‌کینک
 له خیزانه‌کانی، که له ماوه‌ی حه‌یزدا بوبان، شتیکی به‌سهر فهرجی
 خیزانه‌که‌یدا ده‌دا، نجا نه‌وه‌ی بیویستایه له‌گه‌لی ده‌کرد^(۳).

(۱) رواه الجماعة الآ البخاري.

(۲) رواه أبوداود والحافظ العراقي.

(۳) حیکمه‌تی نیسلام چند جوانه، که میان‌په‌وه له‌نیوان نه‌وه‌ی که جوله‌که بیروباوه‌ریان
 وایه حه‌رامه له‌گه‌ل نافرته‌ی حه‌یزدار له یه‌ک ژوردا بجه‌ون، بیروباوه‌ری گاوره‌کانیش
 نه‌ویه، که به‌لایانه‌وه حه‌لاله له‌گه‌ل نافرته‌ی حه‌یزدار جوت بین.

گه مهو یاریکردن له گه ل خیزان له کاتی خوشتندا

خاتو عائیشه ره زای خوی لئی بی گوتیه تی: ((کنت أغتسل أنا و رسول الله من إناء بيني وبينه، تختلف أيدنا عليه: فيأدرني حتى أقول: دع لي دع لي! (۱) قالت وهما

(۱) له نه بجام گیری نهم فرموده راسته دا دو حوکم وهرده گرین: **یه گه م:** دهست کهوتن به نافرته دستنویژ ناشکیتنی، سه ره پای فرموده ی پیغه مبه ر ﷺ که خیزانی خوی ماچ کرده و چوه بۆ نوژیژو دهستنویژی نه گرتوته وه، نهم بابه ته ش له شویتنی تر باسکراوه.

به هوی نهم زانینی نهم حوکمه وه، چهنده ها ژن و میرد کیشمو ناکوکیان کهوتوته بهینه وه، گوايه تنها به دهست لیدان دهستنویژ دهشکن! دیاره شه وه ش هیچ به لگه یه کی نیه، (ملاسه) ش که له نایه ته که دا هاتوه مانای جوتبونه ههروه ک نین عه بیاس و کهسانی تر ناوایان گوتوه. هه ندیک پیشه واش هه مان رایان هه یه! که وایه با ژن و میرد نهم هه له له دهست نه دن!!

ره جهه تی خوا له پیشه وا شافیهی بیته، که گوتیه تی - ههروه ک گشت پیشه واکانیش هه مان قسه یان گوتوه -: (مسولمانان کوزان له سه ره شه وه ی گه ره که سیک له پیغه مبه ری خواوه ﷺ سوننه تیککی بۆ ده رکهوت، بۆی دروست نیه نهم سوننه ته بۆ قسه ی هیچ که سیک لئی گه ری و به لاره نی!)، پیشه وا شه هدی کوری جه نهل (ره جهه تی خوی لئی بی) گوتیه تی: (هه ره که سیک فرموده ی پیغه مبه ری خواوه ﷺ ره ت بکاته وه شه که سه له سه ره لیواری تیاچونه!!).

گه شه مرۆ مسولمانان ریک بکهون له سه ره شه وه ی، که وا فرموده ی پیغه مبه ره فرمانره وا بئ، ههروه ک خوی گه وه و پیغه مبه ره که ی ﷺ و گشت پیشه وایان فرمانیان کرده، شه وا شه کاته ده بونه یه ک مه زه ب، ههروه ک یارانی پیغه مبه ره له سه ره یه ک مه زه ب بون. شه مه ش به هوی شه وه ی که دوا ی پیشه واکان فرموده کان کوزکراونه شه وه .. شه عرانی له کتیبی (المیزان) دا گوتیه تی، که مانا که ی شه وه ده گه یه نی: گه شه مرۆ شه بوحه نیغه بیته، ههروه ها پیشه واکانی تریش - شه وا له زۆر رایه کانی په شیمان ده بۆره له به ره شه وه ی دوا ی شه، فرموده کانی پیغه مبه ره کوزکراونه وه.

جنسبان))^(۱)، واته: من و پیغه مبهری خوا له شمان گران بو و بئ نویتژ بوین و پیکه وه خو مان ده شوت له یه که مه عجه ل دا، جا ههردو کمان ده ستمان نه برد بو ئاوه که و پیغه مبهر زوترو له پیش من دهستی بو ئاوه که ده برد بو نه وهی ئاوه که به خویدا بکات و منیش پیم نهوت بو منیش لسی گهری بو منیش لسی گهری تا ئاوه که به خویم دا بکه م.

دوهم: حافظ له کتیبی (الفتح) ۱- ۲۹۰ دا گوتیه تی: داودی نهم فهرموده یه ی کردۆته به لگه بو نه وهی، که دروسته پیار ته ماشای داوینی ژنه که ی بکات، به پیچه وانه وهش ژنه که ی دروسته ته ماشای زه که ری پیاره که ی بکات.

له کتیبی (آداب الزفاف) ی شیخ محمد ناصر الدین الألبانی هاتوه، که نه مه کورته که یه تی: نهم فهرموده یه نه وه پوجه ل ده کات وه، که خاتو عانیسه گپرا یه تیه وه که گوتیه تی: (ما رأیت عورة رسول الله ﷺ قط) هه رگیز عه وه ته پیغه مبهری خو ام نه بی نیوه .. نهم ریوا یه ته راست نیه، چونکه یه کئ له راویه کانی درۆز نیکی فهرموده هه لبه سته ره، نه وهی تریش نه ناسرا و (مجهول) ه!

بۆیه (العراقی) له کتیبی (تخریج الأحياء) ۲- ۴۶ براندویه تیه وه، که سه نه ده که ی لاواز (ضعیف) ه، نه سانیش گوتیه تی: فهرموده یه کی (منکر) ه، نه و به نا و فهرموده یه ش که ده لئ: ((إذا جامع أحدكم زوجته أو جاريتة، فلا ينظر إلى فرجها، فإنه يورث العمى ... گهر یه کئ له نیوه له گه ل ه اوسه ره که ی، یان که نیه ره که ی جوتبو، با ته ماشای داوینی نه کات، چونکه کویری بی بۆما وه به جی دئلی))، نه وهش هه لبه ستر و (موضوع) ه ههروه که أبو حاتم الرازی و (ابن حبان) و (ابن الجوزی) و که سانی تریش هه مان رایان هه یه.

ههروه ها نه فهرموده یه ش (ضعیف) ه که ده لئ: ((إذا أتى أحدكم أهله، فليستتر ولا يتجرأ تجرد البعيرين! ... گهر یه کئ له نیوه له گه ل خیزانی جوتبو، با خۆی دا پۆشی و خۆیان وه که حوشتی نیرو می روت نه که نه وه)).

ده کری ئایه تی ﴿هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ﴾ بکه یه به لگه بو به باش دانانی خۆ روت کرد نه وهی ژن و میرد بو یه کتری له کاتی جوتبونا، که نه و کاته دوا ی نه وهی جله کانی داده که نن و میرده که ی له نامیزی ده گری، هه ریبه که ده بیته پۆشاک بو نه وی تر.

(۱) رواه البخاري ومسلم وغيرهم.

خۆشه‌ویستی یه‌کی پیغهمبهر و

گه‌مه‌کردنیکی خۆش

خاتو عایشه ره‌زای خوای لی بی گوتیه‌تی: ((كنت أشرب وأنا حائض - أي من إناء النبي ﷺ - فيضع فاه على موضع في، فيشرب! وأتعرق العرق، وأنا حائض ثم أناوله النبي ﷺ فيضع فاه على موضع في!))^(۱)، واته: من له حیزدا بوم له جامی پیغهمبهر تاوم ده‌خواردوهه. جا پیغهمبهر ﷺ ده‌می خسته سهر شه شوینه‌ی که ده‌مم پیوه‌نابو، ناوده‌کی خواردوهه و نیسکه گوشتم ده‌کرانده‌وهه له حیزدا بوم، پاشان نم دا به پیغهمبهر ده‌می ده‌خسته سهر شه شوینه‌ی، که کراندبومه‌وه. گهر سهرنجی تم فهرموده بده‌ین، خۆشه‌ویستی ژن و میردی مسولمان به‌ددر ده‌خات، شه‌ویش گهمو یاری کردنه. جا شه خۆشه‌ویستی یه له‌کوی و شه‌ودی له خواره‌وه باسی ده‌که‌ین له‌کوی؟

شه‌ویش شه‌ویه که پیاویتک سیویکی دا به ژنه‌کی بیخوات، که خزی پارچه‌یه‌کی لی خواردبو، جا ژنه‌کی چه‌قویه‌کی هینا، میرده‌کی پیی گوت: شه‌وه چ ده‌که‌ی؟! ژنه‌کی گوتی: ده‌مه‌وی شوینه‌واری ددانه‌کانت له‌سهر سیوه‌که لابه‌دم، که لیت خواردوه. یه‌کسهر پیاوه‌کesh له‌سهر شه‌وه کاره ته‌لاقی دا.

پیغهمبهر ﷺ ده‌فهرموی: ((إذا أكل أحدكم طعاماً، فلا يمسه يده

حتى يَلْعَقُهَا أَوْ يُلْعَقُهَا))^(۱)، واته: گهر يه كينك له ئيوه خواردنيتكى خوارد، با دهستی نه سرپيتهوه تا په نجه كانی به زمان ده لیستیتهوه یان بۆی ده لیسنهوه. واتا خیزانه كهی بۆی بلیستیتهوه.

مه بهستی ئەم فەرموده پیروژه ئاراسته دهره نهوه یه كه پیاو داوا له خیزانه كهی بکات له دواى خواردن په نجه كانی دهستی بۆ بلیستیتهوه، گهر بۆ خۆی نه یلیسایه وه. گومانى تیدا نیه لیستنه وهی په نجه كانی پیاو له لایهن خیزانه كهی گهمه و یاری و جنس بزواندنیتكى زۆر جوان و چاکه، كه زۆر جار به سهلامه تی کۆتایی نایهت، واته جوتبون نه نجام دهدری.

یاری کردن له گه‌ل خیزان به کورت کردنه وهی ناوه کهی

بوخاری و موسلیم گیتراویه تیانه وه که پیغه ممبر علیه السلام به خاتو عایشه ی فرمو: ((یا عائش! هذا جبریل یقرئک السلام، قالت عائشة: وعليه السلام ورحمة الله وبركاته، وهو یری ما لا أری)).
واته: نهی عهیشۆک! نه مه جویرائیله سلّوت لی ده کات، خاتو عایشه ش گوتی: سلّو و ره همتی خوا له ویش بی، نهو شتی نه بیینی که من ناتوانم بیبینم^(۱).

(۱) لهم فرموده یه دا نه وه به ده رده که وئو لیتی وهر ده گیرئ، کهوا به باش ده زانرئ پیساو خیزانه کهی خۆی به کورت کردنه وهی ناوه کهی بانگ بکات وهک بلئ: (شنه) له جیاتی شنۆ یان (نافه) ناغان یان (به نه) له جیاتی به ناز (سۆزه) له جیاتی سۆزان... هتد. گهر وشه ی (خان) له گه‌ل به کار بهیینی نهوا باشتر و خۆشه ویستی ژنو میزد زیاتر ده بیست. ((به لام به داخوه ئیمه له کوئو نه م فرموده یه جوانه له کوئو، ئیمه له جیاتی ده رپرینی سۆزو خۆشه ویستی بۆ خیزانه کاغان، ئیمه به چاوئیکی سوک و به ناوئیکی سوک وه بانگی نا فرهت ده کهین و به چاوی خزمهتکارو کۆیله و ژیردهسته سهیری ده کهین که نهوانه هه موی نیسلام لیتی به ریبه. -وهر گیتیر-

بهرز راگرتنی یاری له گهڵ خیزان

پێغه مبهەر ﷺ ده فرموی: ((كل شيء ليس من ذكر الله، لهو و لعب إلا أن يكون أربعة:

۱- ملاعبة الرجل امرأته.

۲- وتأديب الرجل فرسه.

۳- ومشي الرجل بين الغرضين.

۴- وتعليم الرجل السباحة))^(۱).

واته: هه‌مو شتێك كه ده‌كړی و نه‌نجام ده‌دری، گهر یادی خوای له‌گه‌ڵ

نه‌بو ته‌وا بێ ماناو بێ هوده‌یه ته‌نها چوار شت نه‌بێ:

۱- كاتێك پیاو گه‌مه‌و یاری له‌گه‌ڵ خیزانه‌كه‌ی ده‌كات.

۲- كاتێك پیاو مه‌شق و راهینان به‌ نه‌سپه‌كه‌ی ده‌كات.

۳- كاتێك پیاو له‌نیوان دوو نیشانه‌ی تیر هاویشتن دێ و ده‌چی. نه‌وه‌ش پێشبركێ ده‌گرتته‌وه.

۴- كاتێك پیاو فیژی مه‌له‌وانی ده‌بێ و خو فیتر ده‌كات.

ئه‌م جوژه (له‌هه‌) ه‌ه‌لا‌لانه‌ زۆر کاریگه‌رو گه‌وره‌ن، كه‌ میله‌ته‌ی ئیسلام له‌سه‌ر به‌هێزی و ناماده‌كردنی نه‌وه (جیل) یكی وه‌رزشی سه‌ركه‌وتو پاده‌هینێ.

له‌ مه‌سه‌له‌ی یاری و گه‌مه‌كردنی خیزان چه‌نده‌ها ئاكارو ئادابی زۆر هه‌یه‌ وه‌ك خاوه‌نی كتیبی (التاج الجامع للاصول) ده‌لێ: (به‌ هێمنی و

(۱) رواه النسائي (حديث صحيح).

نهمه خوږی پرفتار کردن له گهل ژنو، نارام گرتن له کاتی جوتبون، تا نهویش ده گاته نه شته و خوږی به پټویست داد نه ری، ههروهه گالته و گهمه یاری کردنیش له گهلیدا، پټویستی به که بو بهرده وام بونی خوږویستی به کتری، وهک له فهرموده به کدا هاتوه، که سه نه ده که ی (صحیح) نیه، به لام مانا که ی (صحیح) ه، که ده فهرموی: ((لا یقع أحدکم علی أهله كما تقع البهیمه. ولیکن بینهما رسول: القبله والکلام!))، واته: کاتیک به کیک له تیوه ده چیته لای خیزانه که ی بو جوتبون به کسه ر راسته و خو وهک ناژهل نه چیته سه ری و جوت نه بی، به لکو ده بی له نیوان به کتریدا نیردراو (رسول) هه بی و اته: ماچ و قسه ی خوږ.

پټویسته له سه ر نه و که سانه ی به زوی و خیرا ناویان دیته وه، با بو جوتبون په له نه که ن، با خو یان دوا بخن و له سه رخو بن، تا نه و کاته ی خیزانه که ی بو جوتبون ناماده ده بی، پټویسته خیزانه که شی خو ی له میرده که ی که میک دور خاتمه وه، تا نه و کاته ی ناماده ده بی.

من ناموژگاری پیاوه ده که م له کاتی گهمه یاری و قسه ی خوږ و نارده زو بزواندن نیوانیان، ناوه ناوه (زه که ری) به ناوی سارد بشوات، بو نه وه ی به خیرایی ناوی نه یه ته وه.

ههروهه ناموژگاریم بو نافرته تان نه وه یه که داوین (فهرج) بیان به باشی به پارچه قوماشیکی خاوین له ناوه وه بسرنه وه، چونکه له م کاته دا دهره اویتز (افرازات) ی ناوی نافرته ته که دیته دهره وه.

نه وه ی باسکرا زور گرنه په پیره و بکری، که زور له پیاوو ژن نایزانو اشاره زاییان نیه. ته نانه ت هه ندی پیاو دور ده که ویتته وه له ژنه که ی و وازی لی ده هیننی له بهر نه وه ی تم ناموژگاری به به نرخ و گرنه واز ده هیننی و

که مته رخه می ده کات، بیټه وهی چاره سهری بو دابنن!
 غه زالی له کتیبی (الإحیاء) دا گوتویه تی: له نادابی جوتسون نه وهیه:
 گهر پیاو له گهل ژنه کهی جوت بو، گه یشته خوشی و ناوی هاته وه، با له سهر
 ژنه کهی هه لئه ستی، تا نه ویش ده گاته چیژو خوشی، چونکه هه لسان
 له سهری ده بیته هوی نازاردانی.
 ههروه ها ده لی: هه بونی جیاوازی له ناوه اتنه وهو چیژو خوشی، ده بیته
 مایه ی لیك دور که وتنه وه، گهر ژن پیش پیاو بگاته چیژو خوشی، نهوا بو
 میرده کهی زیانی نیه.
 ئنجا ده لی: گهر له یه کاتدا ژنو میرد بگه نه چیژو خوشی، نهوا
 ژنه که زیاتر له زهت و خوشی وهرده گری.

چەند ھۆيەكى نوئى بۇ چارەسە رىكردنى ئاۋ زو ھاتنەۋە (سرعة القذف):

لە گۆقارى (طبيبك/۲۰۴س۱۱) ھاتو، كە پوختەكەي ئەمەيە:
(رەنگە راست و دروست بى بلىن، زو ئاۋ ھاتنەۋە زۆرتىن گىرەتەكانى
جنسيه، كە لەنىو پياۋان بەربلاۋە، گەورەتىن ھۆي بەدبەختى ژيانى ژنو
مىردايەتيە، زۆرىنەي ئەو ھالەتەنەي ئاۋ زو ھاتنەۋەي تىدا پودەدات، لە
ئەنجامى ئەۋەيە ئەۋكەسەي ئاۋى زو دىتەۋە زۆر ھەستىيارە..

رەنگە ھەستىيارە كە جەستەيى بى، كەۋا تەنھا بە بەيەك گەيشتن،
لەرزەي چىژو خۆشى پودەدات. رەنگە سۆزدارى (عاطفي) بىت، ئەو پياۋدى
زۆر عاتىفى بىت و، ئەو پياۋەش كەمىك ترسى لە كارى جنسى ھەبى،
ئەۋا ھەريەك لەۋ دو جۆرە پياۋە، ناتوانى خۆي لەبەردەم وروژاندنى جنسى
بگىرئ، مەگەر تەنھا كەمىك خۆي بگىرئ.

ئەو گەنجە نەۋتە مەنەنەي بەھۆي وروژانى جنسى بەھىزەۋە بە زويى
ئاويان دىتەۋە، ئەۋانە توشى گىرتى راستەقىنە نەبون، چونكە دەتوانن
دوای ماۋەيەكى كەم، ھىزى جوتبونيان بۇ بگەرىتەۋە، جوتبوني دوەمىش
بەشىۋەيەكى گىشتى بۇ ماۋەيەكى درىژتر بەردەۋام دەبى.

بۇ دۆزىنەۋەي چارەسەرى ئەو جۆرە كەسانە، ھەۋل و كۆشش بەردەۋامە،
جا يەكى لەۋ چارەسەرانە ھەتوان (مرهم)ى سىرپكەرە، كە بۇ ئەم جۆرە
پياۋانە شتىكى سودبەخشە، كەۋا بەر لە جوتبون پياۋ زەكەرى بەم ھەتوانە
چەور دەكات، تاۋەكو ھەستىيارەكەي كەم كاتەۋەۋ ماۋەي لىخشاندىن درىژە
بكىشى.

زۆر پىياو تۈنۈپتە تى چەند فېلىك بۆ خۆى بدۆزىتەۋە، بۆ ئەۋەى
بىرۈۋەۋى لى كارى جىسى دورىخاتەۋە، تاۋەكو زو نەگاتە لىرەزى چىژو
خۆشى.

كەسىك دەناسم لى كاتى جوتبون، مەسەلى ماتماتىك بەكار دىنى،
ئەۋەى كە زەجەت و گرانە لى بىرۈ زەنىدا شى دەكاتەۋە، ەك ھۆيك
بەكارى دىنى، تا زو نەگاتە چىژو خۆشى!!

بەكىكى تىر ھەبە پىتەكانى ئەبجەدى بە ۋەرگەپاۋەبى دەخوئىتەۋە!
دكتور (جىمس)، كە بەكىكە لى مامۆستاكانى پزىشكى لى زانكوى
(دىوك)، رىگەچارەبەكى بۆ چارەسەركردنى زو ئاۋ ھاتنەۋە دۆزىۋە،
ئەۋىش برىتتە لى ۋەى پىياۋ داۋا لى ژنەكەى بكات دەست بە زەكەرىدا بىنى
ھەتا ۋاى لى دى ئاۋى بىتەۋە، جا ئەۋكاتە داۋا لى ژنەكەى بكات دەست
ھەلگىرى، لى ۋە كاتەش كە ھەست كردن بە ئاۋ ھاتنەۋە نامىنى، دىبارە
ژنەكە دەست بكاتەۋە بە ھەمان كردار.. دىبارە كىرەۋەى ئەم كىردارە
دەرونى پىياۋ رادى، تا ۋاى لى دى دەتۈننى خۆى رابگىرى، جا بەمەش پىياۋ
بە زوىى ئاۋى نايەتەۋە ھەست دەكات دەتۈننى نەھىلى زو ئاۋى بىتەۋە.

دىبارە بە تەپونى زەكەر، بە درەنگى ئاۋى دىتەۋە، بە ۋشكى بەزوىى
ئاۋى دىتەۋە، جا ئەم مامۆستەى زانكوىە نامۆزگارى دەكات لى كاتى
جى بەجى كىردنى كىرەكەدا، ھەستىارى بى كىرەكە.

دۋا ۋتە ئەۋەبە، رىگەچارەى زو ئاۋ ھاتنەۋە ھىچ سودى نىبە، مەگەر
لەۋ ھالەتەنە نەبىت، كە زو ئاۋ ھاتنەۋەكە سىرۋشتى بىتەۋە لى نەنجامى
خراپى تەندىرۋستى پىياۋ نەبىت، بە چارەسەركردنى ئەۋ نەخۆشىە “گىرەكە
ھەمۋى چارەسەر دەبى.

هندی پزیشك رینمایى تهوه دهكهن، كه چوك (زهكهر) به ههتوانى (لیدۆكاین، یان زایلۆكاین) چهور بكریت، تاوهكو حساسیهتهكه كزو لاواز بكریتو، ماوهی جوتبون دریژه بکیشی.

بهبۆنهى قسهكردن دهبارهی زو ئاو هاتنهوه، رینمایى و ئامۆژگاری نهو كهسانه دهكهن، كه دوچارى زو ئاو هاتنهوه هاتون، نههیلن ژنهكانیان زۆر خۆیان بۆیان جوان بکهن، تاوهكو ههزى زو جوتبونیان كهه بیتهوه. گۆڤارى (طیبیک) لیکۆلینهوهیهکی دههیناوه لهژیر ناوینشانی (پهلهپیتکهی لهرزهی چیژ لای ژن: زناد الأرتعاش عند المرأة) مهبهستی میتکهیه.

میتکه: نهو پارچه گۆشتهیه، كه له سهروهوی ههردو شهفره گهورهی فهرجی ئافرهتهوهیه، كه ئافرهت بههۆی تهوهوه لهزهت و خوڤی جنسی پئ وهردهگرئو بۆ لهزهت و خوڤی وهك زهكهری پیاو وایه. نهه پارچه گۆشتهی كه به فهرجی ئافرهتهوهیه دهمارى زۆرى تیدایهوه، تۆرپك له دهمارى وردو مولولهی خوین پیکهاتوه، كه بهدهست لیدان (لمس) لهه میتکهیه ئارهزوی جنسی ههلهدهستیو، نهویش پر دهبی له خوینو قهبارهکهی گهوره دهبی... لهبهر نهوه میتکه خالی مهركهزییه بۆ بزواندنی جنسی ئافرهتو، گهیاندنی به لهزهت و خوڤی جوتبون. کاتى میتکه نهه گرنگیهی له ژیانى ئافرهت ههبی، دهبیو پئویسته لهسهه هههه مو پیاویك زانیاری و شارهزاییهکی تهواوی ههبی دهبارهی نهو رۆله گرنگهی میتکه دهبیینی له بزواندنی جنسی ئافرهتدا. ههروهها پئویسته پیاو نهههۆره زانیاریانه بزانی، كه لهکاتی گهههه یاری و قسهی خوڤی پئش جوتبون، دهبنه هۆی بزواندن و وروژاندنی نهه میتکهیه. لهبهرتهوه پئویسته گرنگی به میتکه بدرئ تا ئافرهت ئارهزوه جنسی به ههالهکهی تیر بیی.

وروزاندىنى مېتكە پىتويىستە بە لەسەرەخۆيى بىكرىت، چونكە زۆر
 ھەستىيارە بەرادەيەك، كە عەقل باوەر ناكات ھەستىيارەكەي چۆنە.
 زۆربەي زۆرى ئەو ئافرەتانەي، كە لەسەر سروشتىكى ساغن پىش
 جوتبون، گەمەو يارى كردن بە مېتكەيان بەلاوہ خوشە. ھەرۋەھا دواي
 جوتبونىش، وا چاكە مېتكە يارى پى بىكرى بۆ ئەوہي ئافرەتەكە لەزەت و
 خۆشى بەكەي تەواوو كامل بى. ھەندى جار وا پو دەدات، پياوہكە زوتر
 دەگاتە خۆشى و ئاوي دىتەوہ، ئافرەتەكەش نىستا ئارەزوہ جنسى بەكەي
 دانەمركاوہو تىر نەبوہ، مېردەكەشى وازى لى دەھىنى و روى لى
 وەردەگىپى، ئەو كاتەش ئافرەتەكە توشى ئانارامى مېشك دەبى، چونكە
 جنس پەيوەندى بە مېشكەوہ ھەيە. ئەو جۆرە رەفتارو ھەلس و كەوتانە
 زۆربەي پياوہ دل رەق و نەفامەكان بەو شىوہيە لەگەل ژنەكانيان رەفتار
 دەكەن.

كەواتە لەسەر مېرد پىتويىستە، مېتكەي ژنەكەي بوروزىنى و بىجولتىنى
 تا ئەو كاتەي ژنەكەي دەگاتە ئەوپەرى لەزەتى جنسى و ھەست بە لەرزەي
 خۆشى دەكات، ئا لەوكاتەدا مېردەكەي لەگەلى جوت بىي.

ماچ کردنی ژن له لایه ن میردیه وه

دهستنویژ ناشکینئ

خاتو عایشه ره زای خوی لئ بی ده لئ:

((إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَبْلَ بَعْضِ نَسَائِهِ، ثُمَّ خَرَجَ إِلَى الْمَصَلَّى وَلَمْ يَتَوَضَّأْ))^(۱)، واته: پیغه مبهر ﷺ هه ندیک له خیزانه کانی ماچ کردوه و پاشان چوه بو نویژو ده ست نویژی نه گرتوته وه.

(۱) رواه أحمد في المسند والترمذي والنسائي وابن ماجه وأبوداود (حديث حسن).

ماچ کردن له کاتی به پرۆژو بوندا

((قبل رجل امرأته، وهو صائم، فوجد من ذلك وجداً شديداً، فأرسل امرأته تسأل عن ذلك، فدخلت على أم سلمة أم المؤمنين فأخبرتها، فقالت أم سلمة: إن رسول الله يُقبل وهو صائم. فرجعت المرأة الى زوجها فأخبرته، فزاده ذلك شراً، وقال لسنا مثل رسول الله ﷺ، يُحلّ الله لرسوله ما شاء. فرجعت الى أم سلمة، فوجدت رسول الله عندها، فقال رسول الله: ما بال هذه المرأة؟ فأخبرته أم سلمة، فقال: ألا أخبرتها أنني أفعل ذلك؟ فقالت أم سلمة قد أخبرتها، فذهبت الى زوجها، فأخبرته، فزاده ذلك شراً، فقال لسنا مثل رسول الله، يُحلّ الله لرسوله ما شاء، فغضب رسول الله ثم قال: والله إني أتقاكم لله وأعلمكم بحدوده))، واته: پیاویک به پرۆژو بو و ژنه کهی خوی ماچ کرد، له ئه نجامی ئه و ماچ کردنه ههستی به ئازارو تاوانیکی زۆر کرد! له بهر ئه وه ژنه کهی نارد، تا دهریاره دی ئه م ماچ کردنه بپرسی، که ئایا گونا هه یان نا، جا چوه لای ئوم سه له دی دایکی مسولمانان و پیی گوت شتیکی ناوا رویداوه. ئوم سه له ییش گوتی: پیغه مبهری خوا ﷺ به پرۆژو بو هه و ماچی خیزانیشی کردوه. جا ژنه که چوده لای میرده کهی وه لامه کهی پیی راگه یاند: کاتیک وه لامه کهی بیست هیندی تر خراپتر بو و، گوتی: ئیمه و دک پیغه مبهری خوا نین، خوای گه وره به ویستی خوی شتی بو پیغه مبهره کهی هه لال ده کات، ژنه که گه رایه وه لای ئوم سه له. ئه و کاته پیغه مبهری خوا ﷺ له لای ئوم سه له بو. پیغه مبهری

خواجه رحمه الله فرموی: نهم ژنه چی دهویت؟ نوم سهلمهش پرسیاره که ی به پیغه مبه ر اگاه یاند. پیغه مبه ریش فرموی: پی بلئی من ناوا ده کهم، واته: ماچی ژنم ده کهم له کاتی کدا که بهر ژورمه. ژنه که گه رایسه وه لای میرده که بی و ناوای پی اگاه یاند. بهه مان شیوه پی او ده که هینده ی تر پی خراپ تر بو و، گوتی: نیمه وه ک پیغه مبه ری خوا نین، خوی گه وره به ویستی خوی شت بو پیغه مبه ره که ی حد لال ده کات. پیغه مبه ری خواش تورپه بوو پاشان فرموی: به خوا من له هه موانتان زیاتر له خوا دترسم و ددرباردی سنوره کانی شرعی خوا له هه موانتان شاره زاترم ^(۱).

نیمام موسلیم گتیراویه تیه وه، ((کان رسول الله صلی الله علیه و آله یقبَل وهو صائم، ویباشر وهو صائم... پیغه مبه ر رحمه الله بهر ژور بو خیزانی ماچ کردود، هه روا بهر ژور بو پیستی به پیستی خیزانی که وتوه)) ^(۲).

(۱) نیسلام چند جوان و ناسانکاره، نهم فرموده یه له کوپی یه له ناست نهو ژنو میردانه ی دستنوژیان هیهو دهستیان بهر یه که ده کوپی، که به خوی وه کیشه و ناکوکیان له نیواندا دروست ده بی.

(۲) به بونه ی مه سه له ی ماچ کردن و ریگه پیدانی شرع له کاتی پرژودا، نیمه ناگاداری نهو پی او ده که ی نه وه، که ناتوانی له کاتی ماچ کردندا خوی بگری و یه کسه ر له گه ل خیزانه که ی جوت ده بی، نهوا نهو کاته پرژوره که ی به تال ده بیته وه ده بی که فاره ت بدات، که دو مانگ بهر ژور بونه یه که له دوا ی یه ک، گه ر نه ی توانی بهر ژور بی نهوا ده بی (شهست) هه ژارو فقیر نان بدات.

له بهر نهوه گه ر که سیک له خوی ترسا، که له کاتی ماچ کردندا خوی بو ناگری، نابی خیزانه که ی ماچ بکات.

پیوسته میرد کاریگه ری و شی کرد نه وه ی ماچ کردن بزانی، تاکو نهم کاره ی له بهر چار رون بی، گه ر ویست و نیراده ی کزو بی هیژ بو، با له ماوه ی بهر ژور بو نندا واز له ژنه که ی بیئی و ماچی نه کات.

دکتور (أرنو) ده لئی: لهوکاتهی گنج ژنه کهی ماچ ده کات، چند گۆرانکاریه کی خیرای به سردا دیت، هه ندیکی کیمیاویه و هه ندیکی دی نه ندامی (عضوی) یه.

دیاره له کاتی ماچ کردندا پیاو که ههست به سهرو چاو سوران ده کات، نهو دیارده یه نیشانهی نهو گۆرانکاریه یه، به لگهی نهو شه که چند کارلیک کردنیکی جیاجیا هه یه له کیانی خۆیدا کارده کات.

یه کم شت که روده دات گلاندی میشکی ماده یه که ده رده دات، که کار له گلاندی (أدرنالی) ده کات، که کهوتوته ههردو گورچیله، جا چالاکی ده کات و کۆمه لیک له توخمی کیمیاوی ده رده دات و ده یه اویتته ناو خوین، له بهر به هیزی کارتی کردنی ماچ نهو دیارده یه به خیرایی بروسکه ناسا روده دات و سه رجهم نه ندامه کانی جهسته ده گرتته وه. جا گوشاری خوین بهرز ده بیته وه و لیدانی دل خیراتر ده بی و سوپی خوین زیاتر چالاک ده بیته، خرۆکه ی سو له خویندا کم ده کات و خانه کانی پیست ده کرتته وه و ناره قهی لئی ده رده چی.

له وهی باسکرا بۆمان ده رده که وی له بهر نهو هۆیانه یه خوی گه وره قه ده غه ی کردوه له کاتی به یه که گه بیته و خواحافیزی، هاوریان یه کتری ماچ بکه ن، یان نافرته هاوری پی خۆی ماچ بکات- که به داخه وه- نه مه له ناویاندا زۆر بلاوه و حه رامیشه. نه وه ی ری پی پیدراوه تنیا ته و قه کردنه، که به هۆیه وه گوناچه کانی پی هه لده وه ری.

پزیشکه کان سه لماندویانه ماچ، زۆر نه خویشی ده گوازیته وه وه ک (سیل) و (سفلس) که نه خویشیه کی فره نگه یه، میکروبه کهش له ری ده مه وه ده چیتته ناو خوین و له ویشته وه بۆ هه مو جهسته و ده بیته هۆی شیت بون و مردن.

جوتبون له پوژئی په مه زمان

((جاء رجل الى النبي ﷺ فقال: يا رسول الله، هلكتُ. قال: وما أهلكك؟ قال: وقعتُ على أهلي وأنا صائم، فقال رسول الله: هل تجد رقبةً تُعتقها؟ قال: لا! قال: فهل تستطيع أن تصومَ شهرين متتابعين؟ قال: لا؟ قال: هل تجد إطعامَ ستين مسكيناً؟ قال: لا؟ قال: فأجلس! فبينما نحن على ذلك إذ أتى ﷺ بعرق فيه تمر، فقال: أين السائل. قال: أنا. قال: خذ هذا فتصدقْ به. قال: أعلى الأرض أفقرُ مني؟ فوالله ما بين لا بتيها أهل بيت أفقر منا! فضحك رسول الله ﷺ وقال أطعمه أهلك!))^(۱)، واته: پیاوټک هاته لای پیغه مبهرو گوتی: نهی پیغه مبهری خوا، به هیلاک چوم.

پیغه مبهر فرموی: چ شتیک به هیلاکی بردوی؟

گوتی: به پوژو بومو له گه ل خیزانه کم جوت بوم.

پیغه مبهری خوا فرموی: چ شتیک هدی به عبدیک پی رزگار کهی؟

گوتی: نه خیر!

پیغه مبهر فرموی: نایا ده توانی دو مانگ بهک له دواوی بهک به پوژو بی؟

گوتی: نه خیر.

پیغه مبهر فرموی: نایا هیچت هدی به شهست فه قیری پی نان بدهی؟

گوتی: نه خیر.

(۱) رواه البخاري ومسلم وغيرهما.

پیتغمبهر فرموی: دانیشه!

دهلی: نیمه بهو حالته ماینهوه، تا زه نیبله خورمایهك هیترا، پیتغمبهر

ﷺ فرموی: ئەو کەسە ی پرسیاری کرد له کوی یه.

دهلی گوتم: ئەوه تام لیتره.

پیتغمبهر فرموی: له بری ئەو کاره ی کردوته ئەمه وەرگه و بیکه به خیر.

ئەویش گوتی: له سهەر ئەم ئهرزه کەس له من ههژارتر ههیه!؟

پیتغمبهری خوا ﷺ پیکه نی و فرموی: کهواته ئەم خورمایه دهرخواردی

خیزانه کهت بده!

پیغهمبهر هاوسه‌ری پوخوش^(۱)

خاتو عانیسه (ره‌زای خوی لسی بی) گوتی: ((به‌خوا پیغهمبهرم ﷺ له‌لای دهر‌گای ژوره‌که‌م بینی‌و، حه‌به‌شیه‌کانیش له‌مزگه‌وتدا ر‌مباز‌تینان د‌د‌کرد، جا منی به‌عه‌باکه‌ی خوی داپوشی، تا له‌نیوان گوی و شانی ته‌ماشای حه‌به‌شیه‌کان بکه‌م، پاشان له‌بهر من ر‌اده‌ودستا هه‌تا وهرز ده‌بوم و ده‌پویشتم، که‌واته ریزی کچی نه‌وته‌م‌ن بگرن، که‌ه‌زی له‌گه‌مه‌و یاریه))^(۲). هه‌روه‌ها گوتویه‌تی: ((قال لی رسول الله ﷺ: إن‌سی لأعلم إذا كنت عنی راضیةً، و‌اذا كنت علی غضبی. فقلت: من این تعرف ذلك؟!))

فقال: اذا كنت راضیة: فَإِنَّكَ تقولین: لا وربّ محمد... و‌اذا كنت علی غضبی، قلت: لا وربّ ابراهیم...))^(۳)، و‌اته: پیغهمبهری خوا پیسی فهرموم: من ده‌زانم چ کاتیک تو له‌من رازی‌و، چ کاتیکیش له‌من توره‌ی. ده‌لی: منیش گوتم: چۆن نه‌وه ده‌زانی؟

پیغهمبهر فهرموی: کاتی له‌من رازی، به‌من ده‌لیسی: نه‌خیر به‌په‌روه‌ردگاری محمد... کاتیکیش له‌من توره‌بی، ده‌لیسی: نه‌خیر به‌

(۱) پیویسته پیار له‌ماله‌وه له‌گه‌ل خیزانه‌که‌ی پوخوش و ده‌م به‌پیکه‌نین و سوعبه‌ت چی بی‌و، خوشی و شادی بخاته دل‌ی خیزانه‌که‌یه‌وه، تا بارگرانایی و ناخوشی‌یه‌کانی ژیان و نیش‌و‌کار سوک بکات، نه‌وه‌ش یاریده‌ی به‌هیزکردنی په‌یوه‌ندی و خۆشه‌ویستی ژنو می‌رد ده‌دات.

(۲) رواه البخاری و مسلم.

(۳) رواه مسلم.

په روہرد گاری ئیبراهیم.

خاتو عائشہ دہ فرموی: ((قدم رسول اللہ ﷺ عن غزوة تبوك أو حنين، وفي صهوتي ستر، فهبت ريح فكشفت ناحية الستر عن بنات لعائشة لُعب. فقال: ما هذه يا عائشة؟ قالت بناتي! ورأى بينهن فرساً له جناحان من رفاع. فقال: ما هذا الذي أرى وسطهن؟! قالت: فرسي! قال: وما الذي عليه؟! قالت جناحان. قال: فرس له جناحان؟! قالت: أما سمعت أن لسليمان خيلاً لها أجنحة؟ قالت: فضحك حتى رأيتُ نواجذه))^(۱)، واته: پیغہ مبر ﷺ له جہنگی تہبوك یان حونہین گہرایہ وہ۔ لہو خانوہ بچکۆلہی ہم بو پەردہ یەکی پیوہ ہەلواسرابو. کاتیئک بایەک ہەلئ کر، یە کسەر پەردە کہ لادراو ہەندیئک بوکی یاری کردنی عائشہ بە دیار کەوت.

پیغہ مبر فرموی: عائشہ تہوہ چیہ؟

گوتی: کچہ کامن!

پیغہ مبر لہ نئیوان تہو لہ عابانہ ماینیئکی بینی، کہ لہ قوماش دروست کرابو دو بالئ ہەبو.

پیغہ مبر فرموی: تہدی تہوہی لہ ناوہراستیان دایہ چیہ؟!

خاتو عائشہ ش گوتی: ماینہ کەمہ!

پیغہ مبر فرموی: تہدی تہوہ چیہ لہ سەری؟!

تہویش گوتی: دو بالہ.

پیغہ مبر فرموی: ماینو بالئ ہەبی؟!

(۱) رواہ أبوداود (صحیح).

عائشه گوتی: ئەدی نەتیبستووە سولەیمان ئەسپێکی هەبوەو بەتالی بوە. دەلتی: پێغەمبەر پێکەنی تا ددانەکانی بەدیاری کەوت.

خاتو عائیشە (رەزای خوای لێی بێ) گوتیوەتی: ((لە گەشتیکدا لەگەڵ پێغەمبەری خوادا بوم، دەلتی: ئەوکاتە من لاواز بوم، پێغەمبەر بە یارانێ فرموی: ئێوە پێشکەون، ئەوانیش پێشکەوتن، پاشان فرموی: وەرە پێشپڕکێت لەگەڵدا بکەم! منیش پێشپڕکێم لەگەڵدا کردو لێم بردەووە.. دواى ئەمە — لەگێڕانەوێه کدا — دەلتی: خۆی لێ بێ دەنگ کردم، هەتا قەڵو بومو من ئەو پێشپڕکێیەم لەبیر کرد، جا لەگەڵیدا چوم بۆ سەفەر، پێغەمبەر بە یارانێ فرموی: پێشکەون، ئەوانیش پێشکەوتن، پاشان گوتی: وەرە پێشپڕکێت لەگەڵدا بکەم، بەلام من ئەوەی پێشانم لەبیر کردبو، نێستاش قەڵو بوم. گوتم: ئەی پێغەمبەری خوا! چۆن من بەو حالەووە پێشپڕکێت لەگەڵدا بکەم؟! پێغەمبەر فرموی: هەردەبێ بیکەم، جا پێشپڕکێمان^(۱) کردو پێغەمبەر لێی بردمەووە دەستی کرد بە پێکەنینو فرموی: ئەمە بەرامبەر ئەوەی ترە (پاک لە پاک))^(۲).

((کان رسول الله أفکه الناس))^(۳).

مەناوی لە (فیض القدیر)دا لە راقەبی ئەم فرمودە یەدا دەلتی: واتە: پێغەمبەری خوا، کە بگەرێبا یەوێ لای خێزانەکانی لە هەموو خەلکێک زیاتر

(۱) ڕەنگە پێغەمبەر بە ئەمچامدانی ئەم پێشپڕکێیە ژنو مێردان فێرە ئەو بەکات، کە هەر یەکەیان بە باشی بتوانن لەگەڵ یەکتەری، چێژ لە ژانیان وەرگرن، کە پێکەو بە هەندێ شتوازی گەمەو لەهو و چالاکی هەستن، تاوەکو هەموو کات ژبانی ژنو مێردایەتی لەسەر جەدیەت بەردەوام نەبێ، نەبادا ئەو جەدیەتە بێتە مایەیی بێزاری!

(۲) نێمام ئەحمەد لە مسنەدو ئەبو داودو نەسانی گێراویەتیانەو، فرمودە یەکی (صحیح)ە.

(۳) رواه الحافظ العراقي.

گالتہ و گہ پ و سوعبہ تی دہ کرد.

خاتو عائشہ فہرموی: ((إني لطخت وجه سودة بحريرة ولطخت
سودة وجه عائشة، فجعل رسول الله ﷺ يضحك))، واتہ: من
(حريره)^(۱) م لہ دہم وچاوی سہودہ ہہلسوی، سہودہش دہم وچاوی عائشہی
ہہلسوی، جا پیغہ مہریش بہم کرد دہیان پینکہنی.
((كان أصحاب رسول الله ﷺ يتباحون بالبطيخ، فإذا كانت الحقائق
كانو هم الرجال))^(۲)، واتہ: یارانہ پیغہ مہر شہرہ کالہ کیان دہ کرد، لہ
راستیدا خوئہ وانیش پیاو بون.

(۱) نارد بہ شیر یان بہ چہوری دہ کریتہ چیشت.

(۲) رواہ البخاری فی الأدب المفرد.

شادیه‌کانی ژن هینان و داووت کردن

(داووت و نان دروست کردن پیویسته)

﴿ بوردیده‌ی کوری حصیب گوتویه‌تی: لهو کاته‌ی عه‌لی خوازبینی فاطیمه‌ی کرد رده‌زای خویان لسی، پیغه‌مبهر خواصه فهرموی: ((أنه لابد للعرس (وفي رواية للعروس) من وليمة))^(۱)، واته: بؤ ژن هینان پیویسته وه‌لیمه هه‌بیّت، واته خه‌لک ده‌عوت کردن بؤ نان خواردنی ژن هینان.

﴿ ((رأى رسول الله ﷺ على عبدالرحمن بن عوف أثر صفرة، فقال: ما هذا؟ فقال: تزوجت امرأة على وزن نواة من ذهب، فقال: بارك الله لك! أولم ولو بشاة))^(۲)، واته: پیغه‌مبهری خواصه شوینه‌واری زه‌ردایی به عبدالرحمن ی کوری عه‌وف بینی، فهرموی: ئەمه چیه؟ گوتی: ژنیکم له‌سه‌ر کی‌شی یه‌ک ناوکه زیر ماره بر کرده. پیغه‌مبهر فهرموی: خوی گه‌وره لیت پیروز بکات! وه‌لیمه و داووت بکه، با به مه‌ری‌کیش بیّت.

(۱) رواه أحمد في المسند والطبراني والطحاوي. حديث صحيح.

(۲) رواه الجماعة.

پیوستی به ده مه و ه چونی و ه لیمه

(نانی زه ما و هند)^(۱)

خوای گه وره ده فهرموی: ﴿وَلَكِنْ إِذَا دُعِيتُمْ فَأَدْخُلُوا فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا﴾ (الأحزاب - ۵۳)، واته: به لام گهر داواتان لی کرا بو نان خواردن نهوا بچون، گهر خواردنتان خوارد بلاوهی لی بکهن.

پیغه مبه ر ﷺ فهرمویه تی: ((فكوا العاني، وأجيبوا الداعي، وعودوا المريض))^(۲)، واته: گریی گرفتاران بکه نه وه، به ده مه نه وه که سه وه بچون که بانگتان ده کات. سهردانی نه خوش بکهن.

هروه ها ده فهرموی: ((إذا دُعي أحدكم إلى طعام فليُجب، فإن كان مفطراً فليطعم، وإن كان صائماً فليدع))^(۳)، واته: گهر به کیتک له نیوه

(۱) له گرنگترین مه به سته کانی و ه لیمه (نانی شایی) به دیار خستنی میردو، کوبونه وهی خرمو که سو هاروی یانه به بونه ی بوک گواستنه وه، بو خستنه ناوه وهی خوشی و شادی بو دلی گشتی و، موجامه له کردنی زاوا پیروزبایی لیکردنیسه تی، که به مهش هژگری و خوشه ویستی زیاد ده کات، که چند مانایه کن خوای گه وره زور مکوره له سهر به جی هینانی.

له بهر نه وه نابجی هیچ که سیک، که بو و ه لیمه بانگ کرا دوا بکه ویت. (عبداللهی کوری عومهر پیاویتی بو نان خواردن بانگ کرد، پیاویتک له قه ومه که گوتی: من به خشه نایم، ابن عمر گوتی: له مه دا به خشین نیه، هه لسه! و ه لیمه به هه رچ خواردنیتک بیت جانیزه، با گوشت و نانی له گه ل نه بیت، ههروه ها گهر مه ریشی تیدا نه بو. پیغه مبه ری خوا ﷺ له و کاته ی (صفیه) ی گواسته وه، خه لکی به خورما و رون و که شکه ک بانگ کرد، نه وه بو خه لکه که تیریان خوارد.) بوخاری گتیرا و به تیه وه.

(۲) رواه البخاري.

(۳) رواه مسلم وأحمد في المسند.

نان خواردن بانگ کرا با بچیت. گهر بهرژو نه بو با نان بخوات، گهر بهرژو بو با نه بخوات^(۱).

(پیغمبهری خوات^ﷺ صهفیهی کچی حیسی گواستهود، لهو رۆژهدا خواردنیکیان دروست کرد، که بریتی بو له خورماو رونو کهشکهک)، پیغمبهری خوات^ﷺ فرموی: ((نهو کهسانهی دهورو بهرت بانگ بکه)).
 نائمه بو زهماوندو وهلیمههی پیغمبهر له رۆژی گواستنهوهی صهفهدا^(۲).

حرامه تهنها دهوله مهندان

بۆ نانی زهماوند بانگ بکرین

پیغمبهر^ﷺ فرمویهتی: ((شر الطعام طعام الوليمة يدعى إليها الأغنياء، ويمنعها الفقراء))^(۳)!! ، واته: خراپترین خواردن، خواردنی داوهت و وهلیمهیه که، که دهوله مهندی تیدا بانگ کرا بیت و ههژارانی تیدا بانگ نه کرا بیت.

(۱) له کتیبی (المفصل فی أحكام المرأة) بهرگی شه شه م دا هاتوو، که عبداللهی کوری عومهر گهر بۆ نانی زهماوند بانگ کرابا، به دم بانگ کردنه که وه ده چوو، جا نه گهر بهرژو نه با خواردنه که می ده خوارد، گهر بهرژوو با دوعای بۆ ده کردنو پیرۆزیایی له خاوهن زهماونده که ده کردو دهیگوت: (بارك الله لكم وعليكم)، پاشان ده رۆیشت. -وهر گهر-

(۲) رواه البخاري ومسلم.

(۳) رواه البخاري ومسلم.

تهنها پیاوی چاک بو نانی زه ماوهند بانگ بکری

پیغهمبەر ﷺ فرمویه تی: ((لا تصاحب الا مؤمناً، ولا یاکل طعامک الا تقی))^(۱)، واته: جگه له باوهردار هاوړی یه تی کهس مه که، تنهنا مروؤفی پاریزکارو له خوا ترسیش خواردنت بخوات.

با دهوله مند کو مه کی نانی زه ماوهندی هه ژاران بکات

نه نس دهر باره ی ژن گواسته وهی پیغهمبەر ﷺ که (صفیة) ی هیئاو ده لئ: ((نوم سوله یم صه فی ه ی بو پیغهمبەر ناماده کردو به شهو بو ی گواسته وه، جا پیغهمبەر ﷺ به یانیه که ی بو به زاوا فرموی: هه رکه سی شتیکی هه یه با بیهینی (له گیرانه وه یه کی تر دا: هه رکه سی شتیکی له خوی زیاده یه، با بو مان بیئی).

نه نس گوتی: رایه ختیکی له پیست دروستکراوم راخست، جا پیاوی وا هه بو که شک و په نیری ده هیئا، هه بو روئی ده هیئا، هه بو خورمای ده هیئا، جا هه مو نه مانه یان تیکه ل کردو کردیانه خوړاکیک، ننجا ده ستیان کردو به خواردنی و له ناوی باران ناویان ده خوارده وه، که لهو حه زانه دا بو، که له ته نیشتیان بوو نه مه ش و ده لیمه ی پیغهمبەر بو ﷺ))^(۲).

۱ رواه ابوداود والترمذی وأحمد فی المسند والحاکم حدیث صحیح.
۲ رواه البخاری ومسلم وأحمد فی المسند والبیهقی، مع اختلاف الروایات.

بوردهیده گوتی: لهوکاتهی پیغه مبهری خواﷺ فهرمانی به عهلی کوری نه بوتالیب کرد، که وه لیمه بکات، به لام شهو له توانایدا نه بو، سه عد گوتی: من بهرائنیک دینم، فلانه کهس گوتی: نه وهنده و نه وهنده گهنه شامی دینم، له گپرانه وهیه کی تردا: ههندی له نه نصاریه کان چهند صاعینک له گهنه شامیان کو کرده و.

ئهو کهسهی ئامادهی نانی زهماوهند ده بیئت

ئهو کهسهی ئامادهی نانی زهماوهند ده بیئت، پیویسته به زاوا بلئیت:
 (بارک الله لك، وبارک عليك، وجمع بینکما فی خیر)^(۱).
 پاشان دوعا بو خاوهن وه لیمه که ده کات، به یه کئیک لهم دوعایانه:
 ۱- (اللهم اغفر لهم، وارحمهم وبارک لهم فیما رزقتهم)^(۲).
 ۲- (اللهم أطعم من أطعمني واسق من سقانی)^(۳).
 ۳- (أکل طعامکم الأبرار، وصلت علیکم الملائكة، وأفطر عندکم الصائمون)^(۴).

(۱) رواه ابو داود والترمذی حدیث صحیح.

(۲) رواه مسلم وابوداود وابن ابی شیبة.

(۳) رواه مسلم والحاکم (حدیث صحیح).

(۴) رواه الحاکم والطحاوی (صحیح).

به هیوای بهیه که وه گونجان و کوری به دوادابی نه مه پیروزیایی جاهیلانه

(عن الحسن بن عقیل بن اُبی طالب أنه تزوج امرأة، فدخل عليه القوم فقالوا: بالرفاء والبنين^(۱)، فقالك لا تفعلوا ذلك! فإن رسول الله ﷺ هُي عن ذلك^(۲)).

له حهسه نی کوری عقیل ی کوری نه بو طالبه وه، که ژنیکی مارده بر کرده، جا قه ومه که هاتونه ته لای و گوتویانه: به هیوای بهیه که وه گونجان و نانه وه ی کوری، نه ویش گوتی: نه وه مه لئین، چونکه پیغه مبهری خوا ﷺ نه هی له مه کرده.

(۱) (ابن القيم) له کتیبه کهیدا (تحفة المودود بأحكام المولود) گوتیه تی: له سه رده می نه فامی له پیروزیایی کردنی ژنهیتان ده یانگوت: (بالرفاء والبنین)، به و هیوایه ی نه م زهواجه بیته مایه ی یه کگرتن و بهیه که وه گونجان و کوری به دوادا بی... نابی پیوا پیروزیایی ژنهیتان به وه بکات، بلئی کورت بی و کچی له گهل نه بی، به لکه ده بی بلئی به هیوای بونی کور و کچ، یان هر واز له و جوره پیروزیایی کردنه بیتنی، تا خوی له م نه ریه نه فامیه ده رباز بکات، چونکه زوری به ی نه فامه کان پیروزیایی نانه وه ی کوریان ده کردو، هیوای مردنی کچیان ده خواست، که هیتشتا له دایک نه بوه.

(ابوبکر بن المنذر) له کتیبی (الأوسط) دا ده لئ: (له حهسه نی به صری گتیراویانه ته وه: پیاوئیک هاتوته لای، پیاوئیکیش له لای بوه، که کورئیکی له دایک بوه، جا پیوی گوت: سوارچاکت پیروزیی، حهسه نی به صری پیوی گوت: تو به چ ده زانی سوارچاکه یان که ره؟! کابرا گوتی: نه دی چون بلئین؟ گوتی: بلئین: (بورک لك في الموهوب، وشكرت الواهب، وبلغ أشده، وورقت بره والله أعلم.)).

(۲) رواه ابن ابي شيبة والنسائي وابن ماجه وغيرهم (صحيح).

به باشی رهفتار کردن له گهل خیزان

پیغمبر ﷺ ده فرموی: ((خیرکم خیرکم لأهلہ^(۱)، وأنا خیرکم لأهلی))^(۲)، واته: باشتین کهستان نهو کهسهیه، که له گهل خیزانه کهی به باشی ههلس و کهوت و رهفتار ده کات، منیش له هه موانتان زیاتر له گهل خیزانه کم باشم.

ههروهها ده فرموی: ((أکمل المؤمنین ایماناً احسنهم خلقاً وخیارهم خیارهم لسنائهم))^(۳)، واته: ته و اوترین باوه ری باوه ردار نهو کهسهیه، که رهوشتی له هه موان باشر بیو، باشتینیشیان نهو کهسانه، که له گهل ژنه کانیا به باشی ههلس و کهوت ده کهن و جوان رهفتارن.

نه نهس رهزای خوی لی بی ده لی: ((قدم رسول الله ﷺ من خیر فلما فتح الله علیه الحصن ذکر له جمال صفة بنت حبی، وقد قتل زوجها، وكانت عروساً. فاصطفاها رسول الله ﷺ لنفسه، فخرج بها حتى بلغنا سدَّ الصهباء حلت، فبني بها، ثم صنع حيساً في نطع صغير، ثم قال رسول الله ﷺ: (آذن من حولك). فكانت وليمة رسول الله ﷺ على صفة.. ثم خرجنا الى المدينة، فرأيت رسول الله ﷺ يُحَوِّي لَهَا وراءه بعباءة، ثم يجلس عند بعيره فيضع ركبته، فتضع صفة رجلها على ركبته

(۱) یه کی له زانایان ده لی: گهر باشتین کهس نهو کهسانه بی، که له گهل خیزانیا باش رهفتارن، ههروهک له فرموده دا هاتوه، که واته هه کهسی پیچه وانهی نه مه بی، نهو کهسه خراپترین کهسه.

(۲) رواه الطبرانی (صحيح).

(۳) رواه الترمذي وحسنه وهو كما قال.

حقی ترکیب!) (۱)، واتہ: پیغہ مہبر ﷺ لہ خہیہر ہاتہ وہ لہو کاتہی، کہہ
 خوی گہورہ فہ تھی خہیہری پی بہ خشی. جا باسی ریک و پیکی و جوانی
 کردہ وہی صفیہی کچی حہی کرا، کہ میردہ کہی کوڑا بو و تازہ بوک بو.
 پیغہ مہبر ﷺ صفیہی ہلبژارد بو ئوہی بیٹہ خیزانی. پیغہ مہبر
 صفیہی لہ گہل خوی بردہ دہرہ وہ تا گہیشتنہ (سد الصہباء) و لہوی
 گواستیہ وہ. پاشان خوار دنیکی لہ سہر رایہ خیکی بچوکی لہ پیست دروست
 کراو نامادہ کرد، کہ لہ خورماو (کہ شکہک) و رۆن پیک ہاتبو.
 پیغہ مہبر ﷺ فرموی: (تہوانہی لہ دہور بہرتن بانگیان بکہ).. تا ئوہ بو
 خوار دنی رۆزی ژن گواستنہ وہی پیغہ مہبر.

ئہنس دہلی: لہ داویدا رۆشتین بو مہ دینہ، پیغہ مہبرم بینی بہ
 عہبایہ کہی پہنای لی کردو لہ لای حوشترہ کہی دانیشٹ و چوکی دادہنا،
 صفیہش پی لہ سہر چوکی پیغہ مہبر دادہنا، تا سواری حوشترہ کہہ بی.

کاتیک نیمامی عہلی داخوازی فاطیمہی کچی

پیغہ مہبری کرد، پیغہ مہبر پی فرمو: ((ہی لک علی أن تُحسن
 صُحبتَها)) (۲)، واتہ: فاطیمہ بو تویہ، بہ لام بہ مہرجی لہ سہرت پیویستہ
 بہ چاکی و بہ باشی لہ گہلیدا ژیان بہ ہیتہ سہرو مامہ لہی لہ گہل دا بکہی.
 خاتو عائشہ فرمویہ تی: ((کان رسول اللہ یكون في مهنة أهله، (۳)

۱ رواہ البخاری و مسلم.

۲ رواہ الطبرانی (حدیث صحیح).

۳ چہند شتیکی جوانہ پیوان پیغہ مہبر بکہنہ سہرمہ شقی خویانو لہ کاتی بہ تالیدا
 یارمہ تی ژنہ کہیان بدن لہ کاروباری مالہ وہ دا، پیغہ مہبری خوا مندالہ کانی ہلدہ گرت و
 گہمہی لہ گہلدا دہ کردن.

فاذا حضرت الصلاة خرج الى الصلاة^(۱)، واته: پیغه مبه رﷺ له خزمه تی خیزانه کهیدا بوه و خوی پیلاوه کانی پینه کردوو و بو خوی خزمه تی خوی کردوو مه پره که شی دوشیوه.^(۲) له و کاته ش که کاتی نویژ بهاتایه ده چو بو نویژ.

(۱) رواه البخاري ومسلم.

(۲) نهبو نعیم له کتیبی (الدلائل) و (الواحدی) به سه نه دیک ده ریپیناوه له خاتو عانیشه وه، که گوتویه تی: ((ما كان أحد أحسن خلقاً من رسول الله ﷺ ما دعاه أحد من أصحابه ولا من أهل بيته الا قال: لبيك، لذلك أنزل الله ﴿وَإِلَٰكَ لَعَلِي خُلُقِي عَظِيمٌ﴾))، واته: هیچ که سیک وه ک پیغه مبه رﷺ ره وشتی جوان نه بوه. له کاتی کدا هه ر یه کیک له هاره له کانی، یان له خیزانه کانی بانگیان بگردایه، له وه لام دا ده فمرمو: له خزمه ت دام. له بهر نه وهش بو خوی گه وره نهم نایه ته می نارده خواره وه که ده فمرمو: به راستی نه می حمد تو له سه ر ناکارو ره وشتی هه ره به رزو گه وره می. پروانه (تفسیر و بیان مع اسباب النزول) للسیوطی لاپه ره (۵۰۱). (وه رگیتی)

چون مامه له له گه ل نهو خیزانه ده که ی

که خوشت ناوی^(۱)

خوای گه وره دده فرموی: ﴿فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِمْ سَبِيلاً﴾
 (النساء - ۳۴)، واته: گهر ژن گوئی پاره لئی میرده که ی بو له هه مو نهو شتانه ی
 ده یه ویت، که خوای گه وره بو ی حه لال کرده، نهو کاته پیاو بو ی نیه لیتی
 بداو سه رجیبی له گه ل نه کات.

ته وای نایه ته که ش هه ره شه یه بو پیاوان گهر به بی هۆ زوریان له سه ر
 بکه ن.

﴿إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا﴾ (النساء - ۱).

واته: خوا هه می شه چاودیره به سه رتانه وه.

﴿وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ﴾ (البقرة - ۲۱۶).

واته: رهنگه له شتیک حه ز نه که ن، به لام بو تان وه خیره گه ری.

پیغه مبه ر ﷺ دده فرموی: ((لَا يَفْرُكُ مُؤْمِنٌ مُؤْمِنَةً! إِنْ كَرِهَ مِنْهَا خُلُقًا

رَضِيَ مِنْهَا آخَرَ))^(۲).

واته: پیاوی بروادار با رقو کینه ی به رامبه ر به نافرته ی بروادار نه بی ت!

گهر له ره وشتیکی نارازی بی و شتیکی پی ناخوش بی، نه وه ره وشتیکی

(۱) حه سه نی به سه ری ده لئ: کچه که ت به شو بده به دینداریک، گهر خو شی ویست ریزی

ده گری، گهر حه زی پی نه کرد سته می لی ناکات.

(۲) رواه مسلم وغیره.

ترى بە دلەو رازى دەكات^(۱).

۱) نەم فەرمودە گەرەبە ئامازە بۇ كارىكى گىرنگ دەكات، كە پىئويستە پىساو (مىرد) بىزانى، ھەرۋەھا ژنىش. ھەر يەككىك لە ژنو مىرد بىراۋى بە پىئويستى داواكردنى ژيانىكى بەختىارى و تىروتهواو لە يەكترى ھەبى ھۆيەكە بۇ سەركىش كردنى زۆربەي كىشەو گىرفت.

ئەۋەي غەربىيە، ئەۋەيە كە زۆر ژنو مىرد ھەيە خۆيەرستە، داۋاي بەختىارى بۇ خۆي دەكات، بى بىر كىردنەۋە لە بەختىارى ھاۋژىنەكەي، ئەۋە لەبىر كراۋە، كە لە بەخشىندا بەختەۋەريەك ھەيە كە ھىچى كەمتر نىە لە ۋەرگرتن! ئەۋ ژنە يان ئەۋ مىردە چەند بەختەۋەرە، كە خۆي بەخۆراگرى و ئارامگرى دەپازىنەتتەۋە. چۈنكە لە ژيانى ژنو مىردايەتيدا بەرەستەۋ لەمپەر دىنە سەر رېي ھەريەك لە ژنو مىرد، جا خۆراگرىەكە دەبىتتە ھۆي زەليل كردنى ھەمو ئەۋ شتانە. بەلام ھەلەشەبىي زو ھەلچون ترسناكى زۆرى تىدايە، كە زۆر بە خىرايى خىزان بەرەۋ لىك ھەلەۋەشاندىن دەبات.

پىغەمبەرى خوا ﷺ لەم فەرمودەيەدا ئاراستەي ھەر يەككىك لە ژنو مىرد دەكات، بە تەساھول و ئاسان كردن مادام لە تۋانادايە بىكرى، گەر ھەر يەككىكىان رقىان لە سىفەتتىكى يەكترىان دەبىتتەۋە، ئەۋە سىفەتتىكى جوانى تر ھەيە، كە دەبىتتە تىكاكار بۇ ئەۋ كەسە. بەمەش گونجاندن و يەكترى وىستىن دروست دەبىت و خىزان پارىزراۋ دەبىت، بىر كىردنەۋە لە چارەنوسى مىندالەكان و ئازارى لىك جىبابونەۋە، ھەمو ئەۋانە دەبىتتە مايەي تەنازول كردنى ھەر يەككىك لە ژنو مىرد لە شتىك لەۋ بەختەۋەرى يەي، كە دەيەۋىت، نەمەش لە پىتاۋي بەردەۋام بونى ژيانى ھاۋسەريەتى يە، ئەۋەش ئەركىكى ئايىنى يە نەك تەنھا رابواردن!!

لە كىتئىي (صيد الخاطر)ى ئىمام (ئىبن الجوزى) (۵۴۲/۳) چاپى (دار الفکر) دەربارەي نەم مەسەلەيە شتىك نوسراۋە، لەژىر سەردىپرى (چۆن مامەلە لەگەل خىزانىك دەكەيت كە خۆشت نارىت) كە گولبۇيرىكى لى باس دەكەين:

پىاۋتىك ھاۋسەرەكەي خۆش نەدەۋىستەۋ سكالائى دەكرد، گوتى: لەبەر چەند شتىك ناتوانم لىي جىيا بىمەۋە ۋەك: قەرزى زۆرى بەسەرمەۋە ھەيە، من ئارامىم كەمە، زمامم لە سكالاكردن پاناۋەستى، لەبەر چەند ۋشەيەك كە خۆي دەزانى ئەۋم خۆش ناۋىت. پىم گوت: ئەمە بەۋ شىۋەيە سودى نىە، دەبى لە رىسى دەرگاۋە بچىتە مالىەرە، پىئويستە

نوم که لثومی کچی عوقبه گوتویه تی: ((مَا سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ رَخَّصَ فِي شَيْءٍ مِنَ الْكُذْبِ إِلَّا فِي ثَلَاثٍ: الرَّجُلُ يَقُولُ الْقَوْلَ يَرِيدُ بِهِ الْإِصْلَاحَ، وَالرَّجُلُ يَقُولُ الْقَوْلَ فِي الْحَرْبِ، وَالرَّجُلُ يَحْدُثُ امْرَأَتَهُ، وَالْمَرْأَةُ تَحْدُثُ زَوْجَهَا))^(۱)، واته: گویم له پیغهمبهری خوا نه بوه له هیچ شتیك ریگه به درؤ بدات، مه گهر له سئ کات نه بی: ۱- پیاو قسه یه ک ده کات به مه بهستی چا کردنه وهی نیوان دو کهس، ۲- له کاتی جهنگ دا،

به خۆت دابییه وه بزانیته نهو نافره ته به هۆی گونا هه کانه ته وه به سرتدا زان کراره (زۆر جار ناواش نیه چونکه خیزانی زۆر له پیاو چا کان خرابن!) جا زۆر عوزر بیته وه وه ته بوه بکه، به لام ناره زایی ده پربین و نازاردان هیچ سودیکی نیه، وه ک هسه نی کوری حجاج گوتویه تی: نهوه سزایه کی خوی گه وه یه بۆتان ده نیترئ، تیه به شمشیر به رامبه ر به م سزایه مه وه ست، به لکو به داوای لیخۆشبون پیشوازی لی بکه ن.

نهوه بزانه تو له شوینی نهو که سه دای، که توشی به لا بوه، به خۆراگریته پاداشت وه رده گریته ﴿وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ﴾ نارام بگره له سه ر نه وه ی، که خوی گه وه ده نیترئ، داوای ده روی ره جه تی لی بکه .

گه ر داوای لیخۆشبون و تهویه کردن له گونا هه تاوان و نارام گرتن، خوا به سرت دینی و، کۆبکه یه وه، نهوا سئ جۆره هونه ر له خوا به رستی ده سته به ر ده که یته، که هه ر یه کیکیان پاداشتی له سه ر وه رده گیرئ، رۆژگار به شتیك به سه ر نه به یته، که بی سود بیته، واش گومان نابه یته که نه وه ی له قه ده ر نوسراوه، ده بی ترخه که ی به ده یته: ﴿وَإِنْ يَمَسُّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ﴾ (الانعام- ۱۷).

به لام سه باره ته به نازاردانت بۆ ژنه که ته نه وه هیچ پاسای بۆ نیه، چونکه نهو زان کراره، با سه رقالتیته به شتی ته وه بیته .

پیاوه که گوتی: نه م ژنه منی له راده به ده ر خۆش ده وی، له خزمه ت کردنم زیاده پړویی ده کات، که چی بوغزو قینم بۆی له سه روشتمدا جیگیر بوه .

پیتم گوت: داوا له خوا بکه خۆراگریته، که به هۆیه وه پاداشت به ده ست دینی .

۳- كاتى پىياو قىسە بۇ خىزانە كەي دەكات و، ژنىش قىسە بۇ مېردە كەي دەكات.

وا دەبىنم كە درۆ لە نىوان ژنو مېرددا جائىزە، گەر مەيليان بەلای يە كترى يەو نەبىت، كە ھەر يە كەيان خۇشەويستى بۇ ئەوى تر دەربېرېت. ئەمەش لەپىناو لەنگەرگرتنى كەشتى مال و پەرودەدى مندالانە. رەنگە ئەو مەيلە لە ئەنجامى مومارەسەو سۆزى دەستكرده وە بگۆرې بۇ خۇشەويستى يەكى راستەقىنە.

(پىياوئىك بە خەلىفە عومەرى كورې خەتتابى گوت: من ھاوسەرە كەم خۇش ناوئىت! ئەوئىش گوتى: مال بە تەنھا لەسەر خۇشەويستى بىنات نانرى!).

كەواتە پىويستە لەسەر پىياو واز لە منگەرايى (أثانية)ى خۆى بىنى، ئەوئىش لەپىناو ئايىندەى مندالە كانيەتى، بەتايىبەتى ئەگەر ئەم بوغزو خۇش نەويستە لەدواى زەواجەو دەروست بوېى و، خىزانە كەي خۇشى بوئى و بە ھەمو مافە كانى ھەلبىستى.

وا چاکه پیاو له گه‌ل هاوسه ره که‌ی نه‌رم و نیان بی

((كان أزواج النبي ﷺ يراجعنه الكلام، وتهجره إحداهن إلى الليل! وجرى بينه وبين عائشة كلام، حتى دخل أبو بكر حكماً بينه ﷺ وبينها، فقال لها رسول الله ﷺ: تكلمي أو أتكلم؟ فقالت: تكلم أنت. ولا تقل إلا حقاً! فلطمها أبو بكر ﷺ حتى أدمى فاهما وقال: أو يقول غير الحق يا عدوة نفسها؟! فاستجارت برسول الله ﷺ وقعدت خلف ظهره!! فقال النبي ﷺ: إنا لم ندعك لهذا، ولم نرد منك هذا))^(۱)،
واته: خیزانه کانی پیغهمبهر ﷺ گله‌یی و گازاندهو نارده‌زایی‌یان دهرده‌بیری، هه‌ر یه‌کیتک له‌ خیزانه‌کانی تا شه‌و قسه‌ی له‌ گه‌ل نه‌ده‌کرد.

پۆژتیک له‌ نیوان پیغهمبهر و خاتو عایشه ده‌مه‌قالیه‌ک پرویدا، که‌ بوه‌ هۆی ناکۆکیه‌ک، جا بانگی نه‌بویه‌کر کراو، بود ناو‌پژیوان له‌ نیتوانیاندا.
پیغهمبهر ﷺ به‌ عایشه‌ی فه‌رمو: تو‌ یه‌که‌م جار قسه‌ی ده‌که‌ی یان من قسه‌ بکه‌م؟

عایشه‌ گوتی: تو‌ قسه‌ بکه‌و به‌لام نه‌وه‌ی راست نه‌بی نه‌یلنی!
نه‌بویه‌کر به‌هۆی نه‌و قسه‌یه‌ زلله‌یه‌کی له‌ عایشه‌ داو ده‌می به‌خوین هات، گوتی: نه‌دی له‌ حه‌ق و راستی زیاتر شتی تر ده‌لتی؟!
جا عایشه‌ خو‌ی په‌نادایه‌ پال پیغهمبهر و له‌ پشتیه‌وه‌ دانیشته.
پیغهمبهریش به‌ نه‌بویه‌کری فه‌رمو: (ئیمه‌ تو‌مان بۆ نه‌وه‌ بانگ نه‌کردوه‌و، نه‌وه‌شمان له‌ تو‌ نه‌ده‌ویست)).

خاتو عایشه گوتی: ((مره، وقد غضبت فقلت: أنت الذي تزعم أنك نبي؟! فتبسم رسول الله ﷺ واحتمل^(۱) ذلك حلماً^(۲))

(۱) له کتیبی (الاسلام والحیة الجنسیة)ی دکتور محمود بن الشریف که ماموستای ته فسیرو علمی قورنانه له زانکوی نهزه ره سه نعا داو نویویه تی: (جاء رجل الى عمر بن الخطاب يشكو اليه خلق زوجته فسمع امرأة عمر تستطيل عليه بلسانها - وهو ساكت - وراه عمر متصرفاً فناداه: ما حاجتك يا أخي؟ قال: جئت أشكو إليك استطالة زوجتي علي، فسمعت زوجتك تستطيل عليك كذلك!! فأجاب عمر: تحملتها محقوق لها علي؛ فإنها طباحة لطعامي، خبازة لحبزي غساله لثيابي، مرضعة لولدي. وليس ذلك واجب عليها، ويسكن قلبي بها عن الحرام. قال الرجل: وكذلك زوجتي، فقال عمر له: تحملها اذن يا أخي فإنما هي مدة يسيرة والعهد قريب)، واته: پیاوئک هاته لای عومهری کورپی خه تتاب، تا ساکالای له لا بکات سه باره ت به هه لئس وکوتی خرابی خیزانه که ی. پیاوه که گوتی له خیزانه که ی عومهر بو، که له سه ر نیمامی عومهر زمانی دریزده کرد، نیمامی عومهریش بی ده نگ بو. کاتیک پیاوه که ی بینی ده روات، بانگی کردو پیتی گوت: براکه م! چیت ده وی؟ نه ویش گوتی: هاتوم زمان دریزی خیزانه که مت له لا باس بکه م، که چی گوتیم له خیزانه که ی توش بو زمان دریزی له سه ر تۆ ده کرد!!

عومهریش فه رموی: بۆیه تهحه مومل کرده له بهر نهو مافانه ی، که به سه رمه وه ی هه یه: بۆته چیشیت لینه ر (طباخ) بۆ خواردم، بوه ته نانه وا بۆ نانم، بۆته جل شۆر بۆ جله کاتم، بۆته دایه ن بۆ شیردانی مندالم، له کاتیکدا که نه وانعی له سه ر پتویست نیسه بیانکات. هه روه ها بۆته سوکنایی دلتم له حه رام واته ده م پاریزی له داوین پیسی. پیاوه که گوتی: خیزانه که ی منیش به هه مان شیوه وایه.

عومهر فه رموی: مادام وایه تهحه مولی بکه چونکه نه وه ماوه یه کی که مه وه به سه ر ده چی. (وه رگتیر)

(۲) نه م ته وجیهه ی پیغه مبه ر ﷺ چند جوانه، که به هۆی نه رم و نیانیه وه مالتی کرده به هه شت، که ناشتی بالی به سه ردا کیشا، تا ژیانی ژنو میتردایه تی به رده وام بیست. جا گه ر هه ریه کیک له ژنو میترد توره بو، پتویسته یه کیکیان خۆی راگری و نه رم و نیانی بنویتن، چونکه حالته تی توره وه ک سه ر خۆش وایه، نازانی چ ده لئو چ ده کات، شه یتان به سه ریدا زال بوه. له بهر نه وه نابی بیینه یاریده ده ری نه م نه فره ت لیکراوه بۆ که سی توره بو، چونکه دوژمنایه تی و رقه به رایه تی زیاتر ده کات، که ره نگه ببیتته مایه ی پچرانی شیرازه ی خیزان!

و كىرما))^(۱)، واتە: جارىك تورە بوم بە پىغەمبەرم گوت، ئەود تۆ خۆت بە پىغەمبەر دادەنتى؟!

پىغەمبەرىش خەندەيەكى كىردو بە ئارامى و نەرم و نىانى و رىزەودە خۆي راگرت و تەخەمولى قسەكەي كىرد.

دىارە نەرم و نىانى و ئارام گىرتن لەسەر ژن، وەرزشىكى دەرونىيەو شكاندىنى تورەيى و رەوشت جوان كىردنە، چونكە ئەوكەسەي بە تەنھا خۆيەتى، ناتوانى ئارامگىرى خۆي تاقى بىكاتەو و عەيىبەكانى خۆي بزانى و بە ئاشكرا بىيىنى، كەواتە ئەوكەسەي رىگەي رۆژى دوايى گىرتىتە بەر، گەر رۇبەروى ھەندىك لەمە بىيىتەو زىانى پىناگات، چونكە بە ئارام گىرتن لەسەرى، فىرى خۆسازاندن و بەباشى مشورگىرى و رۇبەروبوئەودى ھالەتەكان دەيىتەو، كە دەرونى پىي رازى و بىگەرد دەيى، ئەمەش لە سودەكانى ھاوسەرگىرتن (زواج)ە.

جا ھەرچەندە پىيىستە پىاو دەرھەق بە ھاوسەردەكەي نەرم و نىانى بى، بەلام ئەمە ئەو ناگەيەننى مرۆڭ بە دەست بەستراوى بوستى و ژنەكەي بەئارەزوى خۆي خراپەكارى بىكات، پىاويش لە دلى خۆيدا بلى: ھەر ئارام دەگرم.. نەخىر.. ئەمە مەبەست نى، بەلكو مەبەست ئەوئەيە بە نەرمى و بەھىدى شتى پى بلى، چونكە خراپە بە خراپە چارەسەر ناكىرئ لە كاتىك، كە ھەردوكتان لە ھالەتى ھەلچوندان.

ئالپىرەدا دەبى ئارام بگىرى و ھىمىن بى، پاشان گەر خەفەت و ناخۆشپىيەكە نەما، لە چىركەساتى بىگەردىدا ھەل بقۆزەو و بە ھىكمەتەو بە ئاسانى و سانايى پىي دەلى، كە دەبوايە ئاوات رەفتار بىكردايە.. جا

(۱) (صحيح).

لهم چرکه ساتانه دا نابج سزای بدهی، نابج توندوتیژ بی، به لکه به نهرم و نیانی وله سهرخویی یه وه سهرزده نشتی بکه ی.. گهر ناوا بکه ی نه انجام گیریه کی باشی ده بی، چونکه نه م جوړه په فتارانه تاقی کراوده وه وه هه رواشه.

پایه‌به‌رزی نافرته^(۱)

﴿وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ﴾ (البقرة- ۲۲۸)، واته: نافرته‌تان مافیان هه‌یهو به‌شیان هه‌یه، وه‌ک که مافیان

۱) نیسلام جاری دا... پتویسته که‌رامه‌تی نافرته‌ت بپارێزێ، که خۆی دایکه، هاوسه‌ره، هاوبه‌شی ژیانه، له‌بهر ئه‌وه نافرته‌ت به‌ پیاو نابه‌خشری بۆ هه‌ندێ کات پێی رابووێ، پاشان فرۆی بداته ئه‌م لاوه، رینگه‌ نادری له‌ یه‌ک کاتدا بۆ چه‌ند پیاویک بێت! پتویسته‌ ریزی گه‌وره‌یی یه‌که‌ی بگێری، نابێ بکریته‌ هاوسه‌ری یه‌کیک، که خۆی پێی رازی نه‌بیت، که له‌گه‌لیدا به‌ هاوبه‌شی ده‌مینیته‌وه، نه‌ک ته‌نها بۆ خۆشی لێ وه‌رگرته‌ی بێت...
(محمد رسول الحریة) ی شه‌رقاوی.

ئهم جووره سوکایه‌تیه‌ پێش نیسلام هه‌بو.

ماموستا محمد غه‌زالی له‌ کتێبه‌که‌ی (رکائز الإیمان بین العقل و القلب) گوته‌یه‌تی: ﴿نیسلامی به‌رزو گه‌وره، هات و میه‌ره‌بانی یه‌که‌ی ژبانی نافرته‌تی گرته‌وه، سه‌می پیاوه‌ دل‌ ره‌قه‌کانی له‌سه‌ر هه‌لگرت. مرۆفایه‌تی نافرته‌تی به‌ گیان و جه‌سته‌وه‌ زرگار کرد، له‌وکاته‌ی رینگه‌ی له‌به‌رده‌مدا خۆش کرد، که زانیاری به‌ ناره‌زوی خۆی زیاد بکات، مافه‌کانی دارایی پاراست، نافرته‌تی په‌یوه‌ست کرد به‌ په‌یامی ئومه‌ی گه‌وره‌و بانگه‌وازه‌ گشتی یه‌که‌ی، نافرته‌ت له‌ ناشتی و جه‌نگدا، ره‌گه‌زێکی کاریگه‌ره‌و پشتیکی به‌هێزه‌. له‌ چوارچۆیه‌ی یاسا‌کانی نیسلامدا هۆشیاری نافرته‌ت هه‌یچی که‌مه‌تر نه‌یه‌ له‌ هۆشیاری پیاو به‌ کێشه‌کانی دین و دنیا.

نافرته‌ته‌کانی سه‌حابه‌و تابعین به‌ تیکۆشانی نیسلام له‌ خاکی دورگه‌ (جزیره) دا دژی بت په‌رسته‌ی نه‌زان نه‌بون، یان به‌ تیکۆشان دژی فارس و رۆمه‌کان نه‌زان نه‌بون.
به‌لام دابه‌شبوونی بارگرنایی به‌سه‌ر هه‌ردو ره‌گه‌ز، به‌شیان له‌ کوله‌ مه‌رگی وه‌رگرت به‌بێ جه‌ورو سه‌تم.

نیسلام پێش هه‌مو شتی‌ک نافرته‌ت وه‌ک نافرته‌تی ماله‌وه، وه‌ک خه‌زانی پاله‌وان و دایکی شه‌هید ده‌ناسی!... ئه‌وه‌ ره‌ت ده‌کاته‌وه‌ نافرته‌ت بکاته‌ سه‌رباز بۆ رابواردن وه‌ک له‌ ئه‌وروپا له‌ جه‌نگه‌ دوایی یه‌که‌ی کردی، وه‌ک که له‌کاتی ناشتی ده‌یکات.

به سه‌روده هه‌یه به چاکه، پیاوانیش به پله یه‌ک مافیان به‌سه‌ر نافرته‌تانه‌وه هه‌یه.

پیغه‌مبهر ﷺ فرمویه‌تی: ((إِنَّمَا النِّسَاءُ شَقَائِقُ الرِّجَالِ))^(۱)، واته: نافرته‌تان له‌ت و نیوه‌ی پیاوانن^(۲).

(عومه‌ری کورپی خه‌تتاب گوتی: به خوا ئیمه له جاهیلیه‌تدا هیچ شتی‌یکمان بۆ نافرته دانده‌نا، هه‌تا ئه‌و کاته‌ی خوای گه‌وره نایه‌تی ده‌رباره‌یان نارده خواره‌وه و نه‌وه‌ی له ماف هه‌یه بۆی دابه‌شکردن. ده‌رباره‌ی کارێک قسه‌م وهرده‌گرت، خیزانه‌که‌م پێی گوتم: گهر ئاوا بکه‌ی ئاوا باشه! منیش پیم گوت: تۆ چ په‌یوه‌ندیت به‌مه‌وه هه‌یه؟ له باره‌ی دینه‌وه ته‌کلیف کراوی؟!)

نه‌ویش گوتی: کورپی خه‌تتاب! جی‌ی سه‌رسورمانه تۆ ناته‌وی قسه له

(۱) رواه أحمد في المسند وأبو داود والترمذي حديث صحيح.

(۲) له‌و کاته‌ی که نیسلام پایه‌ی نافرته‌تانی به‌رز کرده‌وه و کردنی به‌ نیوه‌ی پیاوان. کۆنگره‌یه‌ک به‌سترا له‌ فه‌ره‌نسا له‌ سالی (۵۸۱) به‌ واتای له‌ سه‌رده‌می کۆچی پیغه‌مبهردا، که نه‌ندامانی ئه‌و کۆنگره‌یه جیا‌وازیان هه‌بو سه‌باره‌ت به‌وه‌ی، که نایا نافرته‌ت ناده‌میزاده، یان نا. له‌ کۆتاییدا گۆنگره‌که بریاری دا نافرته‌ت ناده‌میزاده، به‌لام بۆ خزمه‌تی پیاوان دروست بوه! که‌چی نیسلام نافرته‌تی کرده‌ پاشای مائه‌وه بۆ هه‌لسان به‌ نه‌رکی په‌روه‌رده‌کردنی منال، که ترسناکی پیروژه!

پیاو فه‌راهه‌م هه‌ینراوه بۆ خزمه‌ت‌کردنی له‌ ژبان دا.. که‌واته با کویر بن نه‌وانه‌ی به‌ بیانوی داواکردنی مافه‌کانی نافرته‌ت داوای ده‌رچونی له‌ مائه‌وه ده‌که‌ن، بۆ نه‌وه‌ی بیته‌ گالته‌جاری ئاره‌زوی خۆی و ئاره‌زوی نه‌وان، بیته‌ هه‌مالز و پیتلاوسه‌ره‌وه‌ ئاوده‌ست پاکه‌ره‌وه، که ئه‌مه‌ حالی زۆر له‌ نافرته‌تانی رۆژئاویه! ده‌رکردنی نافرته‌ت له‌ مائه‌وه پرخاندنی گه‌وره‌ترین کارخانه‌ی پیغه‌یانندی پیاوانه. نافرته‌ت دروسته‌کری پیاو و دامه‌زرینه‌ری پالنه‌وانانی جه‌نگه!

کارت بکری؟! خو کچه کهت قسه له قسه ی پیغه مبهری خوا ﷺ ده کات،
ههتا نه و کاته ی که روژه که ی به تورده یی ده باته سهر.

نیمامی عومهر فهرموی: عه بایه کهم هه لگرت و چومه لای حه فسه و
پییم گوت: کچه کهم! ئایا تو قسه له قسه ی پیغه مبهری خوا ﷺ ده که ییت
ههتا وای لسی دئی که روژه که ی به تورده یی بیاته سهر؟!
گوتی: ئیتمه به خوا قسه له قسه ی ده که یین^(۱).

(۱) بوخاری گیتراویه تیه ره

بنه ماکانی و هرگرتنی ئا فرهت له ئیسلامدا

خوای گه وره ده فرموی: ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ عَلَى أَنْ لَا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ وَلَا يَأْتِينَ بِبُهْتَانٍ يَفْتَرِينَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِيَنَّ فِي مَعْرُوفٍ فَبَايِعْنَهُنَّ وَاسْتَغْفِرْ لَهُنَّ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾^(۱) (الممتحنة - ۱۲) ، واته:

(۱) یه کئی له نوسهران له میانهی راقهی ئەم نایه تەدا بە کورتی دەلێ: (ئەم بناغانە بە راستی بنه ما گه وره کانی بیرو پروان، هه روه ک که بنه ماکانی ژبانی نوئی کۆمه لایه تیه، که بریتیه له به ره هایی هاوبهش بریار نه دان بۆ خوای گه وره... هه روا نزیک سنوره کانی شه رعی خوا نه که ون وه، دزی و زیناو، کچ زینده به چال نه کردن وه که له سه رده می نه فامی ئەمە باوبه... هه روا له نێو نه بردنی ئاواته کان... ئەویش ئاواته کانی ناخیا نه ﴿وَلَا يَأْتِينَ بِبُهْتَانٍ يَفْتَرِينَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ﴾.

دوا مه رج: ﴿وَلَا يَعْصِيَنَّ فِي مَعْرُوفٍ﴾، ئەمەش به لێن به گوێرایه لی پیغه مبه ر ﷺ ده گریته وه له هه مر ئەو شتانه ی، که فرمانیان پێ ده کات... پیغه مبه ریش ﷺ ته نها فرمان به چاکه کردن ده کات.

جا گه ره په میانیان له سه ر ئەم چه ند بنه ما گشتگیری یه پیدایت، ئەوا په یانه که یان قبول کراره - به واتای پێش هاتنی ئەو ئا فره تانه بۆ ناو ئیسلام - جا پیغه مبه ر ﷺ داوای لیخۆشبوونی بۆ کردن له و کرده واته ی پێشویان ﴿إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ خوای گه وره لیخۆشبو و لیبوره ده یه.

ئهو ی له پێشو باسکرا، که قورئان له سه ر په یمان (بیعه) ی ئا فره تی دوپات کرده وه، ده رک به گرنه گ و بایه خو و چاودێری و ئا راسته کردنی ئیسلام ده که یین بۆ ئا فره ت و کۆششکردنی بۆ به رز کرده وه ی، ئەمەش جێی سه رسوړمان نیه، چونکه ئا فره ت وه که یه کینک له سه ر کرده کان گوته یه تی: بێشکه به دهستی چه پی راده ژیتنی، جیهانیش به دهستی راستی، جا گه ره ئا فره ت فرامۆش کراو، به بێن راسپارده وازی لێ هیترا، ئەمە مه ترسیه له سه ر خۆی و له سه ر ئوممه ته که ی، شاعیریش ده لێ:

ئەى پىغەمبەر ئەگەر ئافرەتە بروداره كان هاتن پەيمانت بدهنى^(۱) كه هاوبەش بو خوا بريار نەدەن و دزى نەكەن و داوین پىسى نەكەن و مندالە كانيان نەكوژن، واتە كچە كانيان زينده به چال نەكەن و، كرده ودى پىس و زور ناشيرين نەكەن وەك جار دانی ژن به ودى كه ئەو مندالەى بويه تى له ميژده كهيه تى كه چى له راستيدا له ميژده كهى نيه و درۆ دهكەن كه ئەو مندالە هى ميژديه تى. ههروا ئەودى فرمانت پى كردون به چاكە كردن و نەهى كردن له خراپە، ئەوا پەيمانيان لى وەرگرو داواى ليخوشبونيان له خواى گهورد بو بكة، خواى گهوره به خشنده و ميهره بانە.

خاتو عائيشه رهزای خواى لى بى گوتويه تى: پىغەمبەرى خوا ﷺ هەر

الأم مدرسة إذا أعددتها أعددت شعباً طيب الأعراق

ئافرەت پىش نىسلام هيچ كيان و بونىكى نەبوه، كه باس بكرى وەك له پىشه وه له سەر زمانى عومەرى كورى خەتتاب رهزای خواى لى بى باسكرا.

ئەم بى موبالاتى به تەنها له چەرخە كوژنە كان كورت هەلنە هاتبو، تەنانەت له سەردەمى نىستاش -نوى-، كه هەندىك ناوى دەنن چەرخى شارستانى و روناكى، ئافرەت وەك بوكە شوشە بو يارى پى كردنى بەكار دەهتيرت، تەنانەت هەندىك گەل و ميللەت هەرگىز نايىنى فير ناكەن!!

(۱) سەباردت بەم مەسەلەيه ئەوه دەلێين، كه ئەو حەديسه هيچ (اصل)ى نيه كه دەلى: (شاوهرن و خالفوهن) واتە: رايۆز به ئافرەت بكن بەلام به قسەيان مەكەن، وەك (سخاوي و مناري) ئەو راستى بهيان بەديار خستوه. ههروها حەديسى (طاعة المرأة ندامة) به قسە كردنى ئافرەت پەشيمانى له دوايه، ئەمە حەديسىكى هەلبەستراو (موضوع) وەك (ئىبن عدى و أبوحاتم) گوتويانە: له پىغەمبەرى خوا به (صحیح)ى هاتوه، كه پىچەوانەى قسەى (أم سلمة)ى خێزانى رهفتارى نەكرد، لەو كاتەى كه له (صلح الحديبية) به پىغەمبەرى گوت: برۆ له بەردەم صەحابە كان قوربانى خۆت سەربەرە تارەكو صەحابە كان چاوت لى بكن و كارە كه چى به چى بكن.

نافره تیبکی پروادار کۆچی بکردایه بۆ لای ئەو، بەم ئایهته تا قی ده کرده و د:
 ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ - تَا... غُفُورٌ رَحِيمٌ﴾.

جا هەر کامی له نافرهته پرواداره کان بهم مه رجه رازی بوایه، ئەوا
 پیغه مبهەر خوا عَلَيْهَا پیی ده فرمو: (قد بايعتك كلاماً) ئەوا به قسه
 په یمانه که تم لی وەرگرتی.

خاتو عایشه گوتیبه تی: ((ولا-والله- ما مست يده يد امرأة في
 المبايعه قط، ما يبایعهن إلا بقوله: قد بايعتك على ذلك))^(۱)، واته: به
 خوا له په یمان وەرگرتندا پیغه مبهەر دهستی به دهستی هیچ نافره تیبک
 نه که وتوه، په یمانی لی وەر نه گرتون مه گهر به قسه نه بیئت، که فرمو یه تی:
 له سه ره ئەمه په یمانم لی وەرگرتی.

له گێرانه و دیه کی تر دا پیغه مبهیری خوا عَلَيْهَا فرمو یه تی:
 ((فيما استطعن وأطقتسن)) په یمانتان لی وەر ده گرم له وهی که له توانانان
 دایه و ده توانن هه لی گرن.

(قلن: الله ورسوله أرحم بنا من أنفسنا) گوتیان: خواو پیغه مبهیره که ی
 له خودی خو مان به به زه یی تره.

(قلن: يا رسول الله ألا تصافحنا؟ قال: إني لا أصافح النساء))^(۲)،
 واته: گوتیان: ئەی پیغه مبهیری خوا ته و قه مان له گه ل ناکه یه تی؟ فرمو ی:

(۱) رواه البخاري.

(۲) رواه أحمد في المسند حديث صحيح.

من تموقه له گهل نافرته تان ناکم. (۱)

له گیلرانه ویه کی ترده نه مەشی له گه له: ((ولا تغشّن أزواجکن، فقال
امراة: ما غش أزواجنا؟ قال: تأخذ ماله فتحاسبی به غیره))، واته: گزی
له میرده کانتان مه کهن، نافرته تیک گوتی: گزی له میرده کانتان چیه؟

(۱) سه باردهت به تموقه کردنی نافرته هندیك کەس سهریان له وه ده سوړم و به ناموی
داده نین، که نیسلام تموقه کردنی پیاری بینگانه له گهل نافرته نامهره م به حهرام
داده نئ. نهو که سانه نه و دیان له بیر چوه که زۆریه ی زۆری هه لگیرسانی ناگر به هوی
پریشکینک ناگره وه دروست ده بئ.

شاعیریش ده لئ: نظرة فابتسامة فسلام فکلام فموعد فلقاء!!

واته: زه مینه خوښ که ری داوین پیسی له وه وه ده ست پئ ده کات یه که بچار له
بینینه وه، پاشان یه کسه خه نده ی به داوا دا دئ و سلاو له یه کتری کردن و دوا یی قسه
پیکه وه کردن و پاشان به لئین دانه بو کاتی به یه کگه یشتن به حهرامی.

له بهر نه وه به هوی گوشینی ده ست وه له ریگای تموقه کردندا نه فسی به دکار
را ده کیشی، که ببیته نیچیریک ی چه ور بو نه بچامدانی کاری به دکاری.

بهم بو نه یه وه روداو یك ده گیلرینه وه، که یه کیک له زانا صالحه کان بو ناههنگیک بانگ
کرا بو. له ناکا و توشی نافرته تیک بو له بهرده م ده رگا پیشوازی له خه لک ده کرد. نافرته که
دهستی تموقه ی بو زانا صالحه که دریز کرد، به لام زاناکه داوا ی لیبوردنی لئ کرد که
تموقه ی له گهل ناکات.

نافرته که به مه دلنا خوښ بو و زویری به روه وه دیار بو، پاش که میتک زاناکه
نافرته که ی بانگ کرد پئ گوت: ده مه وئ به راشکاوی شتیکت پئ بلیم، نایا ریگه
ده ده ی؟ نافرته که گوتی: باشه چیت ده وئ بلییت؟ نه ویش گوتی: به راشکاوی پیت
ده لیم: گهر بهاتایه تموقم له گهل تۆ بکردایه له وانه بو ههستم بکردایه، که ده ست
له دهستی خیزانه کم نه رمتر و جوانتره، نهو کاته ش خیزانه کم له بهرچاو ده کهوت، توش به
هه مان شیوه گهر وا هه ست کرد، که دهستی من له دهستی میرده کهت جوانتر و
نه رمتره، نهوا میرده کهت له بهرچاو ده کهوت. به لام گهر هه ر دو کمان تموقه مان نه کرد،
نهوا هه ر یه که ی به هاوسه ره که ی خوی رازی ده بئ و نه وهش بو هه موان وا باشتره، تا
داوین پاکی بیاریترین.

فهرموی: ماله که می ببهی و کهسانی تر سودی لئی وهرگرن.
 له گیرانه ویه کی تر دا نوم عطیه گوتیه تی: ((بايعنا رسول الله ﷺ
 فقراً: ﴿لَا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا﴾، ومانا عن النياحة، فقبضت امرأة يدها
 قالت: أسعدتني فلانة، فأريد أن أجزئها، فما قال لها رسول الله ﷺ شيئاً،
 فانطلقت ورجعت فبايعها))^(۱)، واته: په یمانان دا به پیغهمبهری خوا ﷺ
 نه ویش نایه تی ﴿لَا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا﴾ خوینده وه، قه دهغهی شیوهن و
 رۆرۆیی کردنی لئی کردین، نافرته تیک دهستی کی شایه وه و گوتی: فلانه
 نافرته دلئی خوش کردم، دهمهوی پاداشتی بدهمه وه، پیغهمبهری خوا هیچ
 شتیکی پی نه گوت، جا نافرته که رۆیشت و گه رایه وه و په یمانی لئی وهرگرت.
 ههروه ها له گیرانه ویه کی تری بوخاری له نوم عطیه وه، که گوتیه تی:
 پیغهمبهری خوا ﷺ په یمانی لئی وهرگرتین که شیوهن و رۆرۆیی بو مردو
 نه کهین!

له گیرانه ویه کی تر دا: شیوهن نه کهیت و وه که له سهرده می جاهیلیه تی
 یه کهم زینه ت و جوانی خۆت به دهر نه خهیت.
 له گیرانه ویه کی (ابن أبي حاتم) دا هاتوه، که پیغهمبهری خوا دواي
 خویندنه وهی نایه ته که، فهرموی: ((فإن وفیتم فلکم الجنة)) گه ر ئه م
 مهرجانه تان له به یعه که دا به جی هینا، نهوا به ههشتان بو هه یه .
 ده فهرموی: ((لأن یطعنَ فی رأس رجلٍ بمخیط من حدید خیرٍ من أن

يَمَسُّ امْرَأَةً لَا تَحِلُّ لَهَا^(۱)، واته: گهر به دهرزی (شوژن) يَكْ لَه سهری
 پیاویک بدری له دهست کهوتنی به نافرہتیک باشته، که بوی حالان نیه.
 له گیرانه و هیسه کیش که لاوازی (ضعف) ی تیدایسه دهلس: کاتس
 پیغه مبهری خوا ﷺ ﴿وَلَا يَزْنِيْنَ﴾ خوینده وه، (هند) ی خیزانی
 (ابوسفیان) گوتی: بو نافرہتی نازاد زینا ده کات؟! گوتی: نه خیر به خوا
 نافرہتی نازاد زینا ناکات.

(۱) رواه الطبراني (حدیث حسن)

جوانی نافرته‌کانی به‌هشت وهك كه قورئان وینای دهکات

خوای گه‌وره ده‌فهرموی: ﴿إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ﴿۳۱﴾ حِدَائِقَ وَأَعْنَابًا ﴿۳۲﴾ وَكَوَاعِبَ أَتْرَابًا ﴿۳۳﴾﴾ (النبا: ۳۱-۳۳)، واته: بۆ مروّقه له خواترس و پارێزکاره‌کان جێی پیروو به‌هرده‌مندی هه‌یه له باخات و هه‌مو جوّره تری‌یه‌ك و كچانی تازه مه‌مك كردوی هاو ته‌مه‌ن، كه وهك هه‌نار وایه‌و شوپ نه‌بۆته‌وه‌و قیت وه‌ستاوه.

ده‌فهرموی: ﴿إِنَّا أَنشَأْنَاهُنَّ إِنِشَاءً ﴿۳۵﴾ فَجَعَلْنَاهُنَّ أَبْكَارًا ﴿۳۶﴾ عُرُبًا أَتْرَابًا ﴿۳۷﴾﴾ (الواقعة: ۳۵-۳۷)، واته: به‌راستی ئیمه‌ ئه‌و نافرته‌تانه‌مان دروست‌كردوه به‌جێ باوك و دایك، نه‌ك له ریگای زاوژی‌وه. واته ئه‌و خویریانه‌ی كه نافرته‌تی ئه‌م جیهانه‌ نین به‌و جوّرد دروستمان كردون و ناماده‌مان كردون، هه‌روه‌ها نافرته‌ مسوڵمانه‌کانی ئه‌م جیهانه‌یش هه‌ر به‌و جوّره دروست ده‌كه‌ین و دوباره‌یان ده‌كه‌ینه‌وه. ئینجا ئه‌و نافرته‌تانه‌مان كردوه‌و ده‌یان‌كه‌ین به‌ نافرته‌تانی هه‌میشه‌ هاوته‌مه‌ن و یه‌كسانن له‌گه‌ڵ میرده‌کانیان‌ا له‌ ته‌مه‌ن و گه‌نجیدا. خو‌شه‌ویستن له‌لای میرده‌کانیان‌و گوپرایه‌لی میرده‌کانیان.

ده‌فهرموی: ﴿فِيهِنَّ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ لَمْ يَطْمِثْهُنَّ إِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ ﴿۵۵﴾ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿۵۸﴾﴾ (الرحمن: ۵۵-۵۸).

خوای گه‌وره وه‌سفی ئه‌و نافرته‌تانه ده‌کات كه له‌و به‌هه‌شتانه‌دا چه‌ند

نافره‌تی حه‌لال و هاوسهر هه‌یه، که چاویان بریو‌ته می‌رده‌کانیانو، جگه له‌وان که‌سی تریان ناوی و، هه‌مویان کچن و هیچ که‌سی تر نه ناده‌می و نه (جن) له پیش می‌رده‌کانیان لسیان نه‌که‌وتون و نه‌چونه‌ته لایان، هه‌مویان له ساف و لوسی و بی‌گه‌ردیدا، ده‌لئی یاقوتن، له سپیتی پیستدا ده‌لئی مه‌رجانن، یان ساف و لوس و کولم سورن و ده‌کو مرواری، پیست سپین و ده‌کو مه‌رجان.

ده‌فه‌رموی: ﴿فِيهِنَّ خَيْرَاتٌ حِسَانٌ﴾ (الرحمن - ۷۰)، واته: له‌و به‌هه‌شتانه‌دا نافره‌تی حه‌لال و هاوسهر هه‌یه، که خوره‌وشت چاک و شیرین و جوانن.

ده‌فه‌رموی: ﴿حُورٌ مَّقْصُورَاتٌ فِي الْغِيَامِ﴾ (الرحمن - ۷۲)، واته: له‌و به‌هه‌شته‌ته‌و نافره‌تانه چاو گه‌وره‌و چاوره‌شیک‌کی وان، که ره‌شینه‌که‌ی زور ره‌شه‌و سپینه‌که‌ی سپیه‌که‌ی بی‌گه‌رده، که ته‌وپه‌ری جوانی چاوه‌و ده‌راگیر‌کراون به‌ریزو حورمه‌ت له‌ خیره‌ته‌کانا.

ده‌فه‌رموی: ﴿إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ، فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ، يَلْبَسُونَ مِنْ سُندُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَقَابِلِينَ، كَذَلِكَ وَزَوَّجْنَاهُمْ بِحُورٍ عِينٍ﴾ (الدخان: ۵۱-۵۴)، واته: ته‌قواداران له‌به‌هه‌شتدا، له‌پله‌وپایه‌ی نه‌مین دان، له‌چهند باختک و کانیایک، که پو‌شاکیان بریتیه له‌ناوریشمی ته‌نک و نه‌ستور، هه‌روه‌ها ته‌و حوریانه‌یان ده‌دریتی که چاو گه‌ش و سپی و ره‌ش و چاو گه‌وره‌ن.

ده‌فه‌رموی: ﴿فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ يُحْبَرُونَ﴾ (الروم - ۱۵)، واته: نه‌وانه‌ی له‌زه‌وی‌یه‌کدا، که دارو دره‌خت و کانیای وای تیدایه‌ ده‌ژین و تیدایه‌

دلخوش و شاد دهبَن، که شوینه‌واری نهُو نیعمه‌ته‌یان به‌سه‌روهه دیار ده‌بیت.

ده‌فه‌رموی: ﴿وَعِنْدَهُمْ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ عَيْنٍ، كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَّكْنُونٌ﴾
(الصافات: ۴۸، ۴۹)، واته: حۆریان له لایه که له غه‌یری می‌رده‌کانیان چاو نابرنه که‌سی تر، نهُو نافره‌تانه - وه‌ک نیبن عباس ره‌زای خوای لسی بی گوتویه‌تی - : وه‌ک مرواری شاراوه وان..

حه‌سن ده‌لی: ﴿كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَّكْنُونٌ﴾ مانای پاریزراون و ده‌ستیان پی نه‌که‌وتوه، وه‌ک نهُو هیلکه‌یه‌ی به‌رله‌وه‌ی که تو‌یکله‌که‌ی لسی بکریته‌وه.^(۱)
گومانی تیدا نیه که خوینهر-هه‌روه‌ها نوسه‌ریش- له باسکردنی حۆریه‌کانی به‌هه‌شتدا، لیکی به‌دهم دا دیته خواره‌وه، له خوای گه‌وره داواکارین که پیمان بیه‌خشی، هه‌مو نهمه‌ش ناسانه، نهُوه‌تا پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ فه‌رمویه‌تی: ((كُلُّ أُمَّتِي يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ إِلَّا مِنْ أَبِي، مَنْ أَطَاعَنِي دَخَلَ الْجَنَّةَ، وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ أَبَى))^(۲)، واته: هه‌مو نومه‌تم ده‌چیته به‌هه‌شت مه‌گه‌ر که‌سیک بو خۆی نه‌یه‌وی، هه‌ر که‌سیک گو‌ی‌رایه‌لیم بکات ده‌چیته به‌هه‌شت، هه‌ر که‌سیک سه‌ریچی من بکات، نهُو که‌سه نایه‌وی بچیته به‌هه‌شت.

(۱) تفسیر ابن کثیر.

۲ رواه البخاري.

سیفہ تہ کانی نافرہ تانی بہ ہشت وہک
کہ فرمودہ کانی پیغہ مبر ﷺ وینای دہکات

پیغہ مبر ﷺ دہ فرمودی: (إن أزواج أهل الجنة ليغنين أزواجهن بأحسن أصوات، ما سمعها أحد قط، إن مما يغنين به: نحن الخيرات الحسان، أزواج قوم كرام، ينطرن بقرّة أعيان وإن مما يغنين به: نحن الخالدات فلا نمتن، نحن الآماتُ فلا نخفن، نحن المقيمات فلا نظعن) (رواه الطبراني - صحيح)، واتہ: ژنانی بہ ہشت بو میرہ کانیان بہ خوشترین دہنگ گورانی دہ چرن، کہ ہرگیز ہیچ کہسیک گوی لئی نہ بوہ، گورانیہ کہ بریتہ لہ: نیمہ نافرہ تانیکی خوورہ وشت چاک و شیرین، ہاوسہری کہسانیکی بہ پرتیزن کہ بہ چاوپرونی دہ روانن، نیمہین، کہ ہمیشہین نامرین، نیمہین دلنیا کہرو ناسودہ کار، نیمہین، کہ دہمینیہوہو ناروین.

ہرودہا فرمودیہتی: (إن الحور العين ليغنين في الجنة، يقلن: نحن الحور الحسان، خُبنا لأزواج كرام) (رواه الطبراني - صحيح).

ہرودہا دہ بارہی سیفہ تہ کانی پیاو لہ بہ ہشتدا فرمودیہتی: (إن الرجل من أهل الجنة يُعطى قُوّة مئة رجلٍ في الأكل، والشرب، والشهوة، والجماع، حاجة أحدهم عرق يفيض من جلده...) (رواه الطبراني - صحيح)، واتہ: پیای بہ ہشتی لہ خواردن و خواردنہودی نارہزوو جوتبوندا، ہیژی سد پیای پی دہ بہ خشری.

له سیفه ته کانی ئافرته تی چاک (صالحه)

خوای گه وره ده فهرموی: ﴿وَعِنْدَهُمْ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ عَيْنٌ﴾ (الصفات - ۴۸)، واته: ژنانی چاو که ژالو چاودرشت و جوانیان له لایه، که ته نیا نهوینداری میرده کانی خوینان.

نهم نایه ته که دو نایه ته که ی به دوا دا دین باسی حوریه کانی به ههشت ده کات، ده توانری بو ناسینی هه ندی سیفاتی ئافرته تی چاک سودی لی وهر بگری، که بریتین له:

یه که م: ژن ته نها چاوی بپریته میرده که ی، له بهر خوشه ویستی میرده که ی و رازی بون بهو، جا با چاوی بو لای که سی تر نه گیری.

دوهم: ﴿مَقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ﴾ واته لییان قه ده غه یه، که جوانی و رازاوه یی یان بو غهیری میرده کانیان بیت، جا ده بی نهم رازاوه یی ته نها بو میرده کانیان بیت و له ماله وه یان دهر نه چن، ته نها نه وانیان بو.

سی یه م: له سیفه ته کانی ژنی به ههشتی نه وه یه، که پاک کراو ته وه له وه سه ی شهیتان و ناخیان پاک کردو ته وه له غیره و ئازاردانی میرده کانیان، خوای گه وره له چند نایه تیکدا باسی نه و ئافرته چاکانه ده کات:

﴿حُورٌ مَّقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ﴾ (الرحمن - ۷۱)، ﴿وَلَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾ (البقرة - ۲۵)، واته: ژنه کانیان له وی زور پاک و خاوینن، هه تاهه تاهه ش هر له به ههشت ده میتن.

﴿فَالصَّالِحَاتُ قَانِتَاتٌ حَافِظَاتٌ لِّلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ﴾ (النساء - ۳۴)،

واته: شافره ته چا که کان وده ک تيبن عه بباس و غه بيري ته و گوتويه تي: ته وانه ن، که گوړپا په لي ميړده کان يان و له کاتي ناماده نه بوني ميړد له مال هوه پاريزگاري له مال و نه فسي خو ي ده کات و مافه کاني ده پاريزي.

﴿عَسَىٰ رَبُّهُ إِن طَلَّقَكُنَّ أَن يُبَدِّلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرًا مِّنْكَنَّ مُسْلِمَاتٍ مُّؤْمِنَاتٍ قَانِتَاتٍ تَائِبَاتٍ عَابِدَاتٍ سَائِحَاتٍ ثَيِّبَاتٍ وَأَبْكَارًا﴾ (التحریم - ۵)

ته م نايه ته له سدر خيزانه کاني پيغه مبه ر دابه زي، که ده فهرموي: گهر نيوه ته لاق بدات، تکا وايه که خواي گه وره به ژني تر تو له ي بو بکاته وه، که له نيوه باشر بن، که ته م سيفه تانه يان هه بيت: (که مسولمان و پروادارو گوړپه ل و ته و به کار و خوا په رست و به رو ژو بن، جا چ بيوه ژن بن يان کچ).

﴿إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَّصِدِّقِينَ وَالْمُتَّصِدِّقَاتِ وَالصَّائِمِينَ وَالصَّائِمَاتِ وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا﴾ (الاحزاب: ۳۵)، واته: پياوو ژني مسولمان و

پياوو ژني پروادارو پياوو ژني فهرمان به رو پياوو ژني قسه راست و پياوو ژني خوړا گرو پياوو ژني بي فيزو خو به زل نه زان و پياوو ژني سه ده قه ده رو پياوو ژني رو ژوه وان و پياوو ژني ناموس پاريزو پياوو ژني، که زور يادي خوا ده کهن، له خوداوه لي خو شبون و پاداشي کي گه وره يان بو دانراوه.

پيغه مبه ر ﷺ فهرمويه تي: ((ألا أخبركم بخير نساءكم في الجنة؟ قلنا: بلى يا رسول الله، قال: كل ودود ولود، إذا غضب زوجها قالت:

هذه يدي في يدك لا أكتحلُ بغمض حتى ترضى!!^(۱)، واته: پیتان رابگهیه نم باشترین نافرہ تانتان له بههشتدا کییه؟ گوتمان: بهلئی ئه ی پیغهمبهری خوا، فہرموی: ہہمو نافرہ تیکی کہ خو شہو یست بیئت و مندالی بیئت، گہر میژدہ کہی تورہ بو بلئی: ئہوہ دەستم له دەستت دایہ، کل له چاوم ناکہم به نوقاوی (واتہ ناخووم) ہہتا رازی نہ بیئت.^(۲)

(۱) رواہ الطبرانی وهو (حدیث صحیح).

(۲) پیاوئیک نامہ یہ کی بۆ خہ زوری نوسی، کہ تیایدا سوپاسی دەکات لەسەر چاک پەرہوردہ کردنی کچہ کہی، جا ہہندئ سیفاتی باشی کچہ کہی بۆ باس دەکات و دەلئی: مامہی بہر یژم، ئہی باروک و ہاور یژم:

من سوپاستان دەکەم، کہ ئیوہ کچہ بہ بہہا و بہر یژہ کہتان بہ من بہ خشی، ہەر چہند من لەسەری توندیم سکاڵا ناکات، بہراستی ئہو دلئوژوہ ہەلدہستی بہ خزمەتکردنم، من لە میانہی ئہو چہند سالہ در یژہدا، کہ دور بوم لە کہس و کارم و نیشتمام، ہەستم بہ ناخو ش و دورہ ولاتی نہ کردوہ، ئەمەش بہ ہۆی ئہوہوہ، کہ وای لە ژیانم کردوہ نوێکاری بہردہوامی تیندا بیئت. بہراستی ئہو یارمەتیم دەدات کہ دروشمەکانی نایین بہ جی بہینم. گہر من دانہری کتیبی (تحفة العروس) أو (الزواج الإسلامي السعيد) م نەناسیبا یہ ئہوا دەمگوت خیزانہ کہم ئەم کتیبہی داناوہ! چونکہ ہہمو ئہوی لە و کتیبہدا ہاتوہ پیادہی دەکات.

لەبەرئەوہ پەرۆزبا یستان لئ دەکەم لەسەر چاک پەرہوردہ کردنی. ئہوہی جئی سەرسورمانہ، کہ مەدحکرا و ہەرچیہک بیئت وای لئ ناکات ہەست بہ لەخو یایی بکات. ئہو لەگەل مندالہکانی ہەمان رەفتاری گرتوہ، بۆ ئہوہی ببنہ پیاری چاک و سەربازو سەر کردہ لە داہاتودا. ئہو کاری دنیا و ناخیرہتی پیکوہہ گریداوہ، لەسەر حیسابی ہیچیان زیادہرۆیی ناکات، بہراستی من بہ ہاوسەرئیتی ئہو دلخو شم، ئہویش دلشادہ، داواکارم ئیوہش دلشاد بن. ئہو زۆر با یەخ بہ مندالہکانی دەدات و چاودیزی تەندروستی و خواردن و پۆشاک و خەوتنیان دەکات، بہ بۆنہی سەرکەوتنیان لە تاقیکردنہوہکانی قوتابخانہ، دیاریان پێشکەش دەکات. دراوسێکان زۆریان خو شدہوئ، چونکہ ہاویہشی خو ش و ناخو شیان دەکات، لە بۆنہکان (مناسبات) دا دیاریان پێشکەش دەکات.

سوپاس بۆ خوا پشتیوانم بو، کہ ئەم نافرہتہی کردہ ہاوسەرم. ئەم روداوہتان بۆ باس دەکەم: پیاوئیک ہاتہ مائہوہم، کہ موعاملہکی لەلام بو، جا بہرتیلی پیدام و گوئی ئەمہ

هدروا ده فرموي: ((ما استَفَادَ الْمُؤْمِنَ بَعْدَ تَقْوَى اللَّهِ، خَيْرٌ أَلَهُ مِنْ زَوْجَةٍ صَالِحَةٍ، إِنْ أَمَرَهَا أَطَاعَتْهُ، وَإِنْ نَظَرَ إِلَيْهَا سَرَّهَتْهُ، وَإِنْ أَقْسَمَ عَلَيْهَا أُبْرَتْهُ، وَإِنْ غَابَ عَنْهَا نَصَحَتْهُ فِي نَفْسِهَا وَمَالِهَا))^(۱)، واته: مرۆڅی پروادار له پاش ترسان له خوا، هیچ خیریکي و هك هاوسه ریکي چاك به ددهست نه هیتاوه، گهر فرمانی پیکرد گوی رایه لئی ده کات، گهر ته ماشای کرد دلئی خوښ ده کات، گهر سویندی له سهر خوارد دهیگه یه نیته جی، گهر لئی دور که و ته و دو چوه سه فریک ناموژگاری ده کات به پاریزگاری کردنی مالی و نه فسی.

به پیغه مبهری خوا ﷺ گو ترا: کام نافرته خه یرو چاکه؟ فه رموی: ((الَّتِي تَسْرُهُ إِذَا نَظَرَ، وَتُطِيعُهُ إِذَا أَمَرَ^(۲)، وَلَا تَخَالَفُهُ فِي نَفْسِهَا وَلَا مَالِهَا بِمَا يَكْرَهُ))^(۳)، واته: نه و نافرته ی به بینینی دلته خوښ ده کات، گهر

دیاری یه. جا خیزانه کم گوتی: گهر مو عامه لهت له لای نه با، نا تم دیاریهت پین ده به خشی؟ پیاهه که له وه لای خیزانه کم و اقی و رما، ناواتی خواست، که سهردانی خوشکه که ی بکات و رینمایي بکات. جا پاش سالتیک نه م پیاهه داوای لئی کردم که له لای کار بکم. خیزانه کم هه رده م هانی ددهام له سهر زه کات دان و زیاد کردنی به صدهقه و خیر. من نه م چند دیره ده نوسم له کاتیکدا که فرمیسه که کان له چاومدا تنوک تنوک ده کات، و هک نرخي خوښه ویستی، نه مه حقه بو نیوه و بو دایکی و بو هه مو نه وانهی به شداری په روه رده کردنیان کردوه.

لیره دا من بهم نه ندازه نویسه واز دینم، گهر بهوی مافی خوی بدهمی له وه سف کردنی سیفته چاکه کانی، نهوا پیویستی به چند کتیبیک و کاتیکي زور ده کات، له بهر نه وه ویستم بهم چند پارچه نویسه وینه یه کی بچوک کراوه ی ژبانی نه م مرۆڅه چاکه و هار سه ره پرواداره تان بجه مه بهر چاو.

(۱) رواه ابن ماجه.

(۲) به مهرجیک فرمانه کانی میرد پیچه وانهی نیسلام نه بیته و هک پیغه مبهر ﷺ ده فرموي: ((لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ)).

(۳) رواه أبو داود والنسائي باسناد حسن.

فرمانی پی کرا گوپرایہ ل بیت، بہ پیچہ وانہی ٹہو نہ کات و دہست لہ مالہ کہی نہ دات، کہ ٹہو پی ناخوشہ.

پیغہ مبهری خوا ﷺ فہرمویہ تی: ((علیکم بشواب النساء، فبأنهن أطيب أفواها، وأنتق أرحاماً، وأسخرن إقبالاً))^(۱)، واتہ: ٹافرہ تی گہنج بکہ نہ ہاوسہری خوتان، چونکہ زمان شیرن و مندالیان زور دہی و، بہ گہرمی دینہ پیشوازی.

پیغہ مبهری خوا ﷺ فہرمویہ تی: ((خیر نساء رکن الإبل صالح نساء قریش، أحناہ علی ولد فی صغرہ، وأرعاه علی زوج فی ذات یدہ))^(۲)، واتہ: چاکترین ٹہو ٹافرہ تانہی سواری حوشتہ بون ٹافرہ تہ چاکہ کانی قورہیشن، زور بہ سوژن بو مندالہ کانیان لہ کاتی ساوایی دا، زور چاودین لہ سہر مائی مٹردہ کانیان.

قاسمی کوری عبدالرحمن گوتویہ تی: ((کان عبد اللہ بن مسعود رضی اللہ عنہ یقرأ القرآن، فإذا فرغ قال: أين العزّاب؟ فيقول: أدنوا مني ثم قولوا: اللهم ارزقني امرأة إذا نظرتُ إليها سرّتي، وإذا أمرتها أطاعتني، وإذا غبتُ عنها حفظتُ غيبي في نفسها ومالي!))، واتہ: عبد اللہ ہی کوری مہسعود قورٹانی دہ خویندہ وہ، جا گہر لہ خویندہ وہ کہی بوبایہ وہ دہیگوت: بیژنہ کان لہ کوین؟ دہیگوت: لیم نزیک بینہ وہ پاشان بلین: خواہی ژنیکم پی بہ خشہ گہر تہ ماشام کرد دلہم خوش بکات. گہر فہرمانم پی کرد گوپرایہ لیم بکات، گہر دور بوم لسی خوی و مالہ لہ خراپہ پیاریزی.

(۱) الشيرازي في (الألقاب) وسنده صحيح كما قال محقق صحيح الجامع الصغير.

(۲) رواه البخاري.

سیف‌ته‌کانی نافرته‌تی ره‌فتار ناشیرین

جابر ده‌لی: ((شهدت مع رسول الله ﷺ الصلاة يوم العيد، فبدأ بالصلاة قبل الخطبة بغير أذان ولا إقامة، ثم قام متوكئاً على بلال، فأمر بتقوى الله، وحث على طاعته ووعظ الناس وذكرهم، ثم قام حتى أتى النساء، فوعظهن وذكرهن، فقال: (تصدقن! فإن أكثركن حطب جهنم!!) فقامت امرأة سطة النساء سفعاء الخدين فقالت: لِمَ يا رسول الله؟! قال: (لأنكن تُكثرن الشكاة وتكفرن العشير). فجعلن يتصدقن من حلين و يلقينه في ثوب بلال))^(۱)،
 واته: له‌گه‌ل پیغه‌مبهری خوا له‌ نویژی جه‌ژن ناماده بوم، پیغه‌مبهری خوا به‌ر له‌ وتار خویندن ده‌ستی کرد به‌ نویژ بی‌ته‌وه‌ی بانگو قامت بخویندری. پاشان ده‌ستی خسته‌ سهر شانی بیلال، فرمانی کرد به‌ ترسان له‌ خواو هانی ته‌وه‌یدا، که گوپرایه‌لی فرمانی خوا بن، ناموژگاری کردن و یادی روژی دواپی بیر خسته‌وه‌.. پاشان هه‌لسا تا نافرته‌تان هاتن بو گوئی گرتن. پیغه‌مبهر ناموژگاری نافرته‌کانی کردو فرمان و یاسا‌کانی خواو روژی دواپی بیر خسته‌وه‌.

پاشان فرموی: ((خپرو چاکه بکه‌ن! چونکه زوربه‌تان سوته‌مه‌نی ناگری دوزه‌خن!!))

یه‌کسه‌ر نافرته‌تیک له‌ ناوه‌راستی نافرته‌تیکانه‌وه‌ هه‌لسا که رومه‌ته‌کانی ره‌نگی گوژابو ره‌ش ببو به‌لای سورداو گوتی: نه‌ی پیغه‌مبهری خوا بوچی

(۱) رواه البخاری.

نیمه سوتهمه نی ناگری دۆزه خین؟!

پیغهمبهر ﷺ فهرموی: ((چونکه زۆر سکالاو گله بی ده که نو ناسوپاس گوزارنو چاکه و پیاوه تی پیاوه کانتان له بهرچاو نیه!!))
کاتیك نافرته کان نه وه یان بیست یه کسه ر خشل و زیړه کانیان فریدایه
ناو کراسی بیلال. واته کردیان به خیر.

ههروه ها ده فهرموی: ((چوار شت مایه ی به ختیاریه: نافرته تی چاک،
خانوی گه و ره، دراوسی ی چاک، سواری یه ک سواری بی، چوار شتیش
مایه ی به دبه ختیه: دراوسی ی خراب، نافرته تی خراب، سواری ی خراب،
خانوی ته سک و گچکه))^(۱).

پیغهمبهر ﷺ ده فهرموی: ((لا ينظر الله تبارك وتعالى إلى امرأة لا
تشکر لزوجها! وهي لا تستغنی عنه))^(۲)، واته: خوی گه و ره ته ماشای
نافرته تیك ناکات سوپاسی میړده که ی نه کات! له کاتی کدا نه و نافرته
ناتوانی ده سته برداری بیت.

ههروه ها ده فهرموی: ((إئنان لا تجاوز صلاحهما رؤسهما: عبدٌ أبق من
موالیه، وإمرأة عصت زوجها، حتی ترجع))^(۳)، واته: دو کهس نوژیان له
سنوری سهریان تیپه ر ناکات: نه و عهده ی که له ده ست گه و ره که ی هه لدی
به بی نازاد کردنی، نه و نافرته تی که سه ریچی فه رمانه کانی میړده که ی
ده کات، تا نه و کاته ی ده گه ریته وه ژیر فه رمانی میړده که ی.

۱) رواه ابن حبان (حدیث صحیح).

۲) رواه النسائي والبخاري (جید).

۳) رواه الطبراني و الحاكم (صحیح).

پیغمبر ﷺ ده فرموی: ((الشؤم في الدار، والمرأة والفرس))^(۱)،
واته: رهشبینی و شومی له خانو و نافرته و سواری ههیه، جا چ نەسپ بئ
یان ماین یان ئیستر.

بۆ رونکردنهوهی ئەم فرمودهیه شیخ علی محفوظ له کتیبی (الأبداع في
مضار الأبتداع) دا ده لئ: لهو شتانهی به (بیدعه) داده نرئ نهوهیه، که
مرؤف بیروباوهری و ابئ خانو و ژنهینان و میوان، مایه ی شوم و نه گبه تی و
هینانی خووشی و بهرده که تن. وهك کاتیک خانویهك ده کپردئ، لهو کاته دا
روداویک روده دات وا بزانی به هوی کرینی ئەم خانوه توشی به لا بوه، به
هه مان شیوه گه ره کیک ژن بهینئ یان نۆتۆمبیل یان مالاتیك بکرئ، یان
میوانیک بیته لای وا بزانی به هوی ئەم شتانهوه توشی به لا و موسیبه ت
بوه. ئەو خه لکهش که بهم جوژه بیر ده که نهوه و به راستیشی ده زانن، ئەم
فرمودهیه ی پیغمبر ﷺ ده که نه به لگه، که پیشر باسمان کرد که
بوخاری ربوایه تی کردوه.

به راستی به هه له لهم فرمودهیه تیگه یشتون، چونکه ربوایه تیکی تر
ههیه، که ئەم فرمودهیه ی پیشه وه شی ده کاته وه: ((من حدیث أسماء
بنت عمیس قالت: قلت یا رسول الله ما شؤم الدار؟ قال: ضیق مساحتها
وخبث جیرانها. قيل فما شؤم الدابة؟ قال: منعها ظهرها وسوء خلقها.
قيل فما شؤم المرأة؟ قال: عقم رحمها وسوء خلقها))^(۲)، واته: ئەسمای
کچی عومه یس گوتی: گوتم ئەی پیغمبری خواشوم و نه گبه تی خانو چیه؟
پیغمبر فرموی: شوم و نه گبه تی خانو نهوهیه روبر (مساحة) هکه ی

(۱) رواه البخاري.

(۲) رواه الطبراني.

بچوک و تهسک بی و دراوسیتکهی خراب و پیس بی.

ههروهها به پیغه مبهه گوترا: شومی و نه گبه تی چوار پی چیه؟

فهرموی: ولاغینک که نه هیلتی سواری بسی و به خرابی ههلس و کهوت

بکات و بچولیتته وه.

گوترا: شومی و نه گبه تی نافرته چیه؟

فهرموی: نافرته که مندالتی نه بی و کرداری خراب بی و به خرابی

رهفتار بکات.

هاوسه‌ری نمونه‌یی

ئەبو ھوردیرە گوتویەتی: ((أَتَى جَبْرِيلُ النَّبِيَّ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، هَذِهِ خَدِيجَةٌ قَدْ أَتَتْكَ مَعَهَا إِنَاءٌ فِيهِ إِدَامٌ (أَوْ طَعَامٌ أَوْ شَرَابٌ)، فَإِذَا هِيَ أَتَتْكَ فَاقْرَأْ عَلَيْهَا السَّلَامَ مِنْ رَبِّهَا عَزَّوَجَلَّ وَمَنِّي، وَبَشِّرْهَا بِبَيْتٍ فِي الْجَنَّةِ مِنْ قَصَبٍ - أَيِ جَوْهَرٍ - لَا صَخَبَ فِيهِ وَلَا نَصَبَ))^(۱)، واتە: جبریل ھاتە لای پیغەمبەر ﷺ فەرموی: ئەو پیغەمبەری خوا، ئەمە خەدیجیە دیتە لات قاپیئکی پییە، پیخۆریان خواردن یان خواردنەوێ تێدایە، جا کە ھاتە لات سەلامی خوای گەورە و منی پیی بگەینەوێ مژدەیی خانوویکی پیی بەدە لە بەھەشت، کە لە گەورە و مرواری دروست کراوە، ھەراو چریکە و ماندو بون و نارەحەتی تێدا نیە.

خەدیجە، رەزای خوای لێی بێ، یە کەم خێزانی پیغەمبەر بو، ژیرترین ئافرەتی قورەیش و بە رەوشتین ئافرەتیان بو، پیش بونی بە پیغەمبەر لەبەر دەست پاکیی و رەوشت بەرزیی یە کە پیغەمبەری ھەلبێژارد بێتە ھاوسەری، جا بەسەر ھەمو ئەو گەورە پیاوێ عەرەبانەیی، کە خوازیری بون ھەلبێژاردو بە گەورەیی دانا.

خاتو خەدیجە لە کاتی دابەزینی سروش (وحی) پالپشتی پیغەمبەری دەکرد، ھانی لەسەر جیئگیری و بەردەوام بون لە بلاوکردنەوێ ئایینی ئیسلامی دەداو ھەمو سەرۆت و سامانە کەیی خستە بەردەستی پیغەمبەر، پیویستە ھەمو ھاوسەریکی چاک ئەمە لە گەڵ میتردی چاک ئەمە رەفتاری

بِئ. له هه لویسته پالەوانی به گه ورده که ی خاتو خه دیمجه قسه که ی بو بو پیغه مبهەر عَلَيْهِ السَّلَامُ، لهوکاته ی بو یه که مجار وه حی بو هاته خوارو شله ژاو گه رایه وه ماله وه به خیزانه که ی گوت: دامپوشن دامپوشن، جا هه واله که ی بو گپرایه وه ئه ویش هانیداو پی ی گوت: ((وَاللّٰهُ لَا يَخْزِيْكَ اللهُ اَبَدًا اِنَّكَ تَصِلُ الرَّحْمَ، وَتَحْمِلُ الْكُلَّ، وَتَكْسِبُ الْمَعْدُومَ وَتَعِيْنُ عَلٰى نَوَائِبِ الزَّمَانِ))^(۱)، واته: به خوای خوا ریسوات ناکات، تو سیله ی ره حم به حی دینی و بارگرانای خه لک هه لده گری و یارمه تی نه دار ده ده ی.

پیغه مبهەر عَلَيْهِ السَّلَامُ فرمویه تی: ((خَيْرُ نَسَائِكُمُ الْوَلُوْدُ، وَالْمَوَاسِيَةُ، اِذَا اَتَقَيْنَ اللّٰهَ. وَ شَرُّ نَسَائِكُمُ الْمَتَبْرَجَاتِ الْمَتَحِيْلَاتِ، وَ هُنَّ الْمَنَافِقَاتِ، لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مِنْهِنَّ اِلَّا مِثْلُ الْغُرَابِ الْاَعْصَمِ...))، واته: باشرین ئافره تان ئه وانن که مندالیان ده بی و خو شه ویستن و دلنه وای کی کهن، گهر له خوا بترسن، خراپترین ئافره تان ئه وانن که جوانی خو یان بو بیگانن به ده رده خه ن و شانازی به خو ده کهن، ئا ئه وانن دورون و که سیکیان ناچیته به ههشت مه گهر به شیوه ی قه له ره شی به لک^(۲).

میژو بو مان ده گپریته وه که شوره یی قاضی رُوْزِيْكَ له گه ل شه عبی به یه ک گه یشتن، شه عبی سه باره ت به ماله وه ی پرسیار ی ئه حوالی لی کرد، ئه ویش گوتی:

له وه ته ی بیست ساله، خیزانه که م توره ی نه کردوم، گوتی ئه مه چۆن وایه؟ شوره یی گوتی: له یه که م شه ودا چومه لای خیزانه که م بینیم زۆر جوانه، جوانی یه کی بی هاوتا، له دلی خو مدا گوتم: باده ستنوژی هه لگرم و دو رکعات

(۱) رواه البخاري و مسلم.

(۲) رواه البيهقي (صحيح).

نوښږي سوپاسگوزاري بو خوا بکه، کاتيک سه لامم دايه وه بينيم خيزانه کم
 نوښږي له گهل مندا دامه زرانده وه له گهل من سه لام ده داته وه، جا که ماله که
 چول بو له خزمو کهس و هاوري، چومه نزيکي يه وه دهستم بوي برد،
 نه ویش گوتي: نه بو نوميه له سر خوت به جاري بوسته، پاشان گوتي:

الحمد لله أحمده وأستعينه، وأصلي على محمد وآله، من نافره تيتکم نامو
 (غريب) م هيچ زانياريم ده باره ي رهوشتت نيه، جا چيت پي خوشه پيم بلې،
 تاوه کو بوت جيبه جي بکه، چيت پي ناخوشه تاوه کو نيه کم، گوتي: له
 قهومه کهي تو نافره تان هه بوه، که بيکه يه هاوسهر، منيش له قهومه کهي
 خوم پياو هه بوه که هاوشانم بيت، به لام که خوي گوره کارتيکي هينايه
 پيش ده بي ببي، نهوا بوم به هي تو و چي خوي گوره فرماني پي کردوي
 نه وه بکه، جا يان هيشتنه وه به چاکه، يان دهست بهردان به چاکه، اقول
 قولي هذا وأستغفر الله لي و لك.

شورده چ گوتي: به خوا شه عبي! له شوينه دا ناچاري کردم، که وتار
 بخوينم!!

جا گوتم: أحمد الله وأستعينه، وأصلي على النبي وآله وأسلم، وبعد،
 به راستي تو قسه يه کت گوت گهر له سهري بينيه وه و جيگيري نه مه بهشت
 ده بيت، گهر وازي لي بيني نه وه ده بيته به لگه له سهرت. من حهز به وه
 به وه ده کم، حهز بهم و به وه ناکه، گهر چاکه يه کت بيني بلاوي بکه وه،
 که خراپه يه کت بيني داپوشه!

نه ویش گوتي: حهزت له سهردان و هاموشوي کهس و کارم هه يه؟
 گوتم: حهز ناکه م خه زورانم بيزارم کهن، گوتي: حهز به کام دراوسي
 ده که يت، که بيته ماله کهت بو نه وه ي ريگه ي پي بدهم بيته مال، حهز به

کامه یان ناکه بیت، تا نه هیلم بۆ مال بیت.

گوتم: بهنی فلان قهومیکی چاکن، بهنی فلانیش قهومیکی خراپن.
شوره یح گوتی: نهم شهوه خۆشترین شهو بو، که له گه لای مامه وه،
ماوه ی یهک سال له گه لای ژیا م هیچ شتی کم لای نه بیینی که پیم ناخۆش بی،
که سه ری سال هات له (مجلس القضاء) هاتمه وه، بینیم فلانه نافرته له
ماله وه یه.

گوتم: نهم نافرته کی یه؟ گوتی: نهمه دایکی خیزانه که ته.

نهویش ناوری داوه لیم و پرسیا ری لای کردم: خیزانه که ت چۆنه؟
گوتم باشتین هاوسه ره؟ گوتی: نه بو نومه یه، نافرته له دو حالته
باری خراپ نابیی: گهر کوری ببی، یان بهختی له لای میرده که ی هه بیت،
بهخوا پیاو له ماله وه خراپترین شت، که دهستی کهوتبیت نافرته ی به نازو
نوزه، جا که وای به ناره زوی خۆت په روه رده ی بکه.

نهوا بیست ساله له گه لم ماوه ته وه تانیستا گله ییم له هیچ شتیکی نیه
جگه له جارتیک نه بیت که سته مم لای کرد!!

جا نافرته تان با بهو شیوه یه بن!!

پېغەمبەر ھاسەرى بەۋەفايە

خاتو عائىشە دەگىرپتەۋە، كە پىرەژنىك ھاتە لاي پېغەمبەر ﷺ و پىي فەرمو: تۆ كىي؟

گوتى: جئامەى موزنى.

پېغەمبەر فەرموى: تۆ ھەسانەى! ئىۋە چۆن؟ ئە ھوالتان چۆنە؟ پاش

ئىمە، ئىۋە ئە ھوالتان چۆن بو؟

گوتى: دايك و باوكم قوربانت بى، باشىن!

كاتىك رۆيشت خاتو عائىشە فەرموى: ئەى پېغەمبەرى خوا! ئەۋە چۆنە بەمجۆرە پىشوازىيە، پىشوازىت لەم پىرەژنە كرد؟! فەرموى: لەسەردەمى خەدىجەدا ھاموشۆى دەكردىن!

باش بەجىھىنانى عەھدو پەيمان لە بىروادىيە^(۱).

خاتو عائىشە گوتىيەتى: ((ما غرتُ على أحد من نساء النبي ﷺ ما غرت من خديجة، وما رأيتها قط! ولكن كان الرسولُ يُكسرُ ذكراها، وربما ذبح شاةً ثم يقطعها أعضاءً، ثم يبعثها إلى صدائق خديجة! وربما قلت له: كأن لم يكن في الدنيا امرأةً إلا خديجة! فيقول: إن كانت وكانت، وكان لي منها ولد! "خير نساها مريم بنت عمران، وخير نساها خديجة" وأشار إلى السماء والأرض))^(۲)، واتە: غىرەم بەرامبەر ھىچ خىزانىكى پېغەمبەر نەبۋە، ۋەك ئەۋەندەى بەرامبەر بە

(۱) رواه الحاكم و صححه و وافقه الذهبي.

(۲) رواه البخاري و مسلم و الترمذي.

خه دیمه هه بوه، که هه رگیز نهم بینیه! به لام پیغه مبه زور باسی ده کرد، کاتی مه ری سه رده پری و لهت لهتی ده کرد، بو هاو پیکانی خه دیمه ده ناردا! به پیغه مبه رم فرموو: وه ک بلی له دنیا که سی تیدا نه بو بی ته نها خه دیمه نه بیت!

نه ویش فرموی: کهوا بی هه ناواشه، چونکه مندالم لسی هه بوه! جا به په نجی ئامار دی بو ئاسمان و زهوی کرد، که باشترین نافرته مه ریه می کچی عومرانه و باشترین نافرتهی زهوی خه دیمه یه.

هه روه ها گو تویه تی: ((ما غرت علی امرأة قط ما غرت علی خدیجة من كثرة ذکر النبی ﷺ ایها، ولقد ذکرها يوماً فقلت: ما تصنع بعجوز حمراء الشّدقین؟! قد أبدلك الله خیراً منها؟! فقال والله ما أبدلني الله خیراً^(۱) منها: آمنت بی حین کفر الناس، وصدقتنی إذ کذبتنی

(۱) دکتور نظمی لوقای مسیحی له مه ر وه فای پیغه مبه ری خوا ﷺ له رساله که ی (محمد فی حیاتة الخاصة) لاپره ۵۴-۵۵ ده لئ: ((نهمه چ کرده وه یه که، وا له پیاو ده کات داوی مردنی هاوسه ره که ی به چنده ها سال به وه فا بیت بو ی، به دل نه رمی و به به زه بی و ستایش کرد نه وه باسی ده کات.

نایا مرؤقی به ویزدان نه وه له بیر ده کات، که له جهنگی (به در) دا رویدا، که (عاص بن ربیع) می ردی زهینه بی کچی پیغه مبه ر به دلیل گرا، که نه و کاته له سه ر ئاینی باوکی بو بی پروا بو، داوا له نه بو العاص کرا فدییه بدات، جا زهینه بی خیزانی عاص هات، ملوانکه یه کی دایکی پی بو، هی خه دیمه ی کچی خو یلید، وه ک بلی بو نه وه ی هینا، تا چاکه ی خه دیمه ی به یئیتته وه به رچاو که چند له سه ر نه وه شیوه نی به رکه وتوه، چه ند نیعمه تی هه سانه وه ی پی به خشراوه له ناخوشی یه کانی جیهاد و کوله مه رگی و بانگه وازی، که توشی توندی و زه همت و ناخوشی ده بیت.

جا پیغه مبه ر ئاو ری دایه وه به لای هاوه له کانی و داوی لسی کردن، که ملوانکه که بگه ریتنه وه بو زهینه ب و می رده دیله که ی ئازاد بکن، له به ر ریزی نه و بیره وه ری یه خوشه ..

الناس، و واستني بما لها إذ حرمني الناس، و رزقني منها الله الولد دون غيرها من النساء))^(۱)، واته: غیره م بهرامبهر هیچ نافرده تیک نه بوه، و هک نهو غیره یه ی بهرامبهر خه دیمه م هه بوه، نه مهش له بهر زور باس کردنی پیغه مبهه وَعَلَى اللَّهِ بوو، رزوتیک باسی کرد، منیش گوتم: نه ری نهوه چ نیشت بهو پیره ژنه لوت لالفاوه سوره ددان له ده ما نه ماوه یه، هینده باسی ده که یت! خوی گه وره به یه کیک کی باشتری بو گوری یه وه؟!

پیغه مبهه فهرموی: به خوا به باشتری بو نه گوریمه ته وه، نهو بر وای پی

نه بو العاص کوری ربیع کی یه؟ نایا کوری خوشکی خه دیمه نه بو؟ که خه دیمه وهک کوری خوی داده ناو، به میترده که ی گوت پیش نه وه ی بیته به پیغه مبهه زهینه ب بدات پی، نه م نیعجاب به گوره یه ی پیغه مبهه ی خوا وَعَلَى اللَّهِ بهرامبهر به خه دیمه به لگه ی جوامیری و خانه دانی و ره وشت به رزیسه تی و، ریز گرتنی یه تی بو عقلی راست و جوامیری خه دیمه ویرای گه وره یی ته مهنی، که له ته مهنی چل سالی دا بوه و پیغه مبهه ریش له ته مهنی بیست و پنج سالی، جا جوانی و شاره زایی عایشه هه مو نه وانه ی له بیر نه برده وه که به دریزایی ته مهنی به وه فایی مایه وه، ویرای ته مهن گه وره ییشی ژنی به سر نه هینا، تا نه و کاته ی گیانی سپارد.

دکتور نظمی له هه مان کتیبدا لاپره ۵۶ ده لی: پاش نه م کیشیه عایشه نه یوترا باسی خه دیمه به زمانی دایته، له کاتیکدا عایشه ژنیک کی گهنج و جحیل بوه و خارهن بهش و به ختدار بوه.

کی وهک حمد وَعَلَى اللَّهِ ده توانی نه م کرده وه یه بنویتی، ناوا به م جزره وه فایی یه بهرامبهر خه دیمه به وه وفا بیته، جا حق وایه پیغه مبهه بکریتته نمونه ی پیوا (میترد) و نمونه ی پی بهینریتته وه به پیار و نافرته وه!

ده بیسی نه و رهفتاره ی بو نه و که سه نواند، که مردوه، نه و که سهش که له گه لی ده ژیی و خوشی ده وی، توره ده کات؟!

سه باره ت به م به وه فایی یه چ ده گوتری، که دنیا پره له نمونه ی دل نازارده رو سپله یی و ناپاکی کردن له عهده و په یان؟!

(۱) رواه البخاري مختصراً و أحمد و الطبراني كما أشار اليه ابن حجر في (الفتح).

هينام له كاتيك خهلك بى بپروا بون، بهراستگوى دانام كه خهلك به درويان
 ده خستمه وه، به مال و سامانه كهى يارمه تيدام كه خهلك بى به شيان كردم،
 خواى گهوره تهنها لهو مندالى بى به خشيم نهك له ژنه كانى تر.

ماف و ئەرگەكان

مافى ژن لەسەر مېردەكەي^(۱)

۱) لەو كاتەى ئىسلام بە تەواى مافى ئافرەتى دا، بۆ يەكەمجار لە مېژو كۆمەلگەى (ماكۆن) كۆيونەوه، بۆ تويژىنەوه لەوهى ئايا ئافرەت تەنھا جەستەيو گيانى تېدا نېه؟! يان گيانى هەيه؟ ئەوه بو لە دواييدا بېريارىندا، كە ئافرەت لە سزاي دۆزەخ پزگارى نابى، جگە لە مەريەم، لەو كاتەى نەتەوهكانى رۆژئاوا هاتنە ناو نەصرانىەت، پىاوانى ئايىنى روانگەيان سەبارەت بە ئافرەت گۆزى، ئەوه بو فەرەنسىەكان لە سالى ۵۸۶ى زايىنى (واتە لەسەردەمى پېتغەمبەر) كۆنگرەيه كيان گرېدا، بۆ لىكۆلېنەوه لەوهى: ئايا ئافرەت ئادەمىزادە يان نا؟ ئەوهبو لە دواييدا بېريارىندا ئافرەت ئادەمىزادە، تەنھا بۆ خزمەتى پىاو بەدېهيتراوه.

شياوى گوتنە ياساى ئىنگلىزى تا سالى ۱۸۰۵ رېي بە پىاو دەدا ژنەكەى بفرۆشى، نرەكەشى ديارى كوردبو، كە شەش بنس (نيو لىرى سوري) بو، چەند سالىك بەر لە ئىستا، پىاويكى ئىتالى ژنەكەى بە قىست فرۆشت، جا كە كپيار قىستەكەى كۆتايى نەدا، مېردى يەكەمى ژنەكە پىاوى كپيارى كوشت (المراة بين الفقه والقانون باختصار ۲۰-۲۱). لە كىتېبى (الحجاب)ى مەودودى لاپەرە (۲۵) هاتو: ديدى باوكەكانى مەسىحى يەكەم ئەوهيه، ئافرەت كانگاو سەرچاوهو بنەرەتى گوناھو تاوانە، بۆ پىاو وەك دەروازەيهكى دۆزەخە، چونكە ئافرەت پالئەرو سەرچاوهى گوناھى پىاوه، هەر ئافرەتە، سەرچاوهى بەلاو كارەساتى گشت خەلكى، لەبەر ئەوهى ئافرەت دەبى لە جوانى و قەشەنگى شەرم بکەيت، چونكە چەكىكى كوشندەيه، پىويستە لەسەرى بەبەردەوامى و بى پچران كەفارەت بدات، چونكە ئەو بۆتە هۆى خەگبەتى و ناخۆشى بۆ خەلك.

رەنگە كەسەك بلى: نېمە چىمان داووتە رابردوى رۆژئاوايى يەكان؟ خۆ ئىستا وا نين، ئەمىرۆ نرەخى ئافرەت دەزانن و مافيان بە تەواى داووتى و، پلەو پاىەيان بەرزكردۆتەوهو ريزيان گرتو!!

مىنىش دەلېم: رۆژئاوايى يەكان پاليان بە ئافرەتەوه نا بېتە مەيدانى كارکردن، تا لە بۆيوى دانى پزگار بن، منداليان لە چاودېرى و سۆزو خۆشەويستى داىكى بېبەش كرد، لە ئەنجامى نەوش ئەوهيهكى رۆخىنەر دروست بو، كە بىرە ماىەى هەرپەشمى لەناوبردى

خوای گه وره ده فهرموی: ﴿وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ
وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ﴾ (البقرة: ۲۲۸)، واته: ئافره تان حق و مافیان
همیه، کهوا چۆن له سه ریانه مافه کانی پیاو به جی بهینن به لام به چاکه،
پیاوانیش پلهیه کیان به سه ر ئافره تانه وه ههمیه شهوش به هوی نه فه قه دان و
کۆشش کردنیان.

ههروه ها ده فهرموی: ﴿وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ
فَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا﴾ (النساء: ۱۹)، واته:
له گه له ژنه کانتان به چاکه گوزهران بکه نه وه لهس و کهوتیان له گه له دا
بکه نه. ^(۱) کاتیکیش شتیکتان لی بینی، که به دلتان نه بو چاوپۆشی لی

شارستانییه تی رۆژئاوایی، به هوی بلاو کردنه وه ی تاوان و خراپه کاری و نه خۆشی و ده رده داری،
ئافره ت به هوی - به ناو - پیدانی مافی خۆی، کرایه هۆ و وه سیله یه ک تا له سه ر شه قام و
کۆگا کان و سه ماگه و باره کان بۆ پیاوان رابنویتری و بخریته رو، له پینا و به ده سه تینانی پاره و
پول، فلیمی بی رهوشتی و له ش فرۆشیان پێ ده رکرد. تا نه و کاته ئافره تیان ویست که
گه نج بو، به لام که گه نجیته له ده ست داو جوانی نه ما، ئینجا فری یان داو کردیانه پیتلاو
سپه وه و پاککه ره وه ی ریگا و ناوده سه ته کان، ئایا نه وه مافی ئافره ته، یان خیانه ت و ناپاکیه!
یه کتی له و مامۆستا به پێزانیه ی سه ردانی رۆژئاواییان کردبو بۆ گێرامه وه، که له کۆریکی
ئافره تاندا ده رباره ی مافی ئافره ت له نیسلام دا قسه ی کردبو، که نیسلام چ بایه ختیکی
گه وره ی به ئافره ت داوه، ئافره تی کردوه به گه وره ی مال و شازنی خیزان و جله وی په روره ده ی
پیداوه، جا هه ندێ له ئافره ته کان ده ستیان کردوه به گریان و ناواخواز بون له رۆژه لآت
له ناو مسولمانان بژیابان و، له دۆزه خی شارستانییه تی رۆژئاوا ده رباز بویان!

(۱) ئەم نایه ته به لگه یه بۆ نه وه که ئافره ت مافی زۆری ههمیه به رامبه ر به و مافانه ی پیاو
به سه ر خیزانی ههمیه، جا هه رچه ندی مافی پیاو زۆر بێ به رامبه ر به وه ش مافی ژن به سه ر
مێرده که ی زۆر ده بێ، به لام جگه له پله داری (درجه). ره نگه یه کینک بلی: گه ر وایه نه دی
بۆچی له میراتدا فه زلی پیاو به سه ر ژندا دراوه، که وا نێرینه دوه شی مێینه ده بات؟

بکهن به نومیدی نهوهی، که زور شت هدیه مروّف پی پی ناخوشه، به لام
خوای گهوره به هویه و خیرینکی زور دهنیته وه.

((قال رجل من الصحابة: يا رسول الله! ما حق زوجة
أحدنا عليه؟ قال: أن تطعمها إذا طعمت، وتكسوها إذا
اكتسيت ولا تضرب الوجه، ولا تقبح^(۱) ولا تهجر إلا في

منیش ده لیم: تم جوره بهش بردنه مانای نهوه نیه پیاو فزلی زورتره به سهر ژن، به لکه
نه مه به ره نجامی رزلی هر به کیکیانه له ژیاندا، چونکه پیاو کار ده کات و زه جمت
ده کیشی، که واته پیوستی به مال و دارایی ههیه، پیاو نهر کبار (مکلف) کراوه ماره پی
بدات به ژنه که یو بژیوی بدات و بژیوی دایک و خوشکی بدات گهر هه ژار بن، به لام
نافرت و انیه، بۆ هیچ له مانه نهر کبار نیه و داوی لینه کراوه، به لکه نافرت سهره پای
میرات وهر گرتن ماره بیس وهر ده گری، نهو کاته مال که ی له مالی برا که ی زورتر ده بی!
به ره له نیسلام نافرتی رز ژناوایی هه رگیز میراتی نه گرتوه، له نینگلته را له سده ی
یازدهم نافرت ده فروشرا، له سالی ۱۵۶۷ له نه دوه ی نیایی (لاسندا) بریاریک ده رجو،
نابی نافرت ده سلاتی به سهر هیچ شتی کدا هه بی، له نیسلام دا له هه ندی حالتدا
نافرت چهند جاره ی پیاو ده بات، وه کو له حالتی پیایک بری کچیک و ده کوری له دوا
به جی بیستی، نا له و کاته دا کچه که نیوه ده بات و هه مو براکانی تری نیوه که ی تر ده بن!!
(۱) لاتقیح: واته گوته ی ناشیرینی پی نه لسی و جنیوی پی نه ده ی، قهیه کی وای به گوئی
دامه ده، که پی پی ناخو بی.

له م ناراسته و توجهاتانه ی پیشوی پیغه مبه ر ﷺ نه وه ی ده فامریته وه، که پیوسته
ریزی که سایه تی ژن بگری و به وته ی ناشیرین سوکایه تی پی نه کری.

له راستیدا پیغه مبه ری خوا ﷺ نمونه ی هاوسه ری چاک بووه له ریزگرتنی خیزانه کانی و
گوئی گرتن له رایه کانیان و نارام گرتن له سهر هه له کانیان. پیوسته نه وه ش بزانی،
که سوکایه تی کردن به ژن سهره نجامی خرابی لی ده که ویته وه!

(ماری ستوپ) ده رباره ی حه زه کانی ها وره گه زی خو ی ده لسی: ((ریزگرتنی ژن له
گرنگترین کاره کانه، چونکه نهو ژنه ی هه ست به وه بکات لاوازو بی ده سلاته، جوره ها
کاری خراب فیزه بیست، وه ک درۆ ناپاکی و دورویی و شتی تریش.

البيت))^(۱)، واته: پياويك له هاوئه له كاني پينغه ممبر گوتی: نهی پينغه ممبری خوا مافی خیزانی هدر یه کی کمان به سهر نیمه وه چیه؟
پينغه ممبر ﷺ فهرموی: مافه که نه وه یه، که خواردنی بددیتی و جلو بهرگی بو بکه ی و نابی له دهم و چاوی بدی^(۲) و نابی قسمی ناشیرینی پی بلی، تهنانت له سهر جیگای خهوتن پشتی تی مه که و جیگه ت مه گزوه و نه چیه ژوریتی تر بجهوی.

پينغه ممبر ﷺ فهرموی: ((المقسطون يوم القيامة على منابر من نور على يمين الرحمن (وكلنا يديه يمين) الذين يعدلون في حكمهم وأهليهم وما ولوا))^(۳)، واته: دادگهران له رۆژی قیامه تدا له سهر چند چراهه کن له لای دهسته راستی خوا (ههردو دهستی خوا راستیه) جا نه و که سانه نه وانن، که له فهرانه وایی و خیزانیان و نه وهی ده که ویتته بهر دهستیان دادگهری ده که ن.

ثین عباس گوتیه تی: ((إني أحب أن أترين للمرأة كما أحب أن

به لأم گهر ریزی که سایه تی نهومان له دهرونیدا چاندو، ریزی نم که سایه تیه مان گرتو پارێزگاری که رامه تیمان کرد، نهوا به هۆی نه مه وه که سایه تی ژنه که به هیت ده که یه و دهیکه یه هیتکی توانادار که به روی ته و ژمه تونده کان بوهستی و خۆی رابگری، که له ژیانیدا روه روی ده بیته وه، جا بهم ریزگرتنه ی پیاوی بۆی داده نی، به سهر لاوازی خۆی زال ده بن و سهرده که وی، که ناتوانی فیلی لسی بگری و نه ویش ناکه ویتته زه لکاوی گوناوه کاری ناپه سنده وه.

(۱) رواه أحمد في المسند و أبو داود (حدیث حسن).

(۲) نابی له دهم و چاوی بدری چونکه شوینی ههستیاره، که گوی و چاوه، رهنگه بیته هۆی زیان پیگه یاندنی، ههروه ها دهم و چاوی شوینی جوانی و ریزداریه.

(۳) رواه مسلم و غیره.

تتزیڻ لسی))، واته: پیڻم خوښه خوڻم بو ژنه کهم جوان بکه م و برازینمه وه،
ههروهک پیڻم خوښه خوڻی بوڻم جوان بکاو برازینیتته وه.

(زانایان دهلین: چوڻ پیویسته پیاو پاره بو خیزانه کهی خه رج بکاو
جل و بهرگی بو بکات، به هه مان شیوه له سه ری پیویسته به باشی له گه ل
ژنه کهی جوت ببی و به باشی هه لئس و که وتی له گه ل دا بکات به چاکی
جوتبون و مافدان به م جوتبون، به کو له گه ی گوزهران باشی و هه لئس و که وت
چاکی له گه ل خیزان دادهنری!

خوای گه ورهش فه رمانی کردوه که ده بی پیاو له گه ل ژنه کهی به باشی
ژیان بباته سه رو گوزهرانی له گه ل دا بکات و ره فتاری چاکی له گه ل دا بکات،
جوتبونیش له م خوښگوزهرانی و هه لئس و که وت چاکی به یه!

(ههروه ها زانایان دهلین: پیویسته له سه ر پیاو چوڻ پیویسته له سه ری
ژنه کهی تیتر نان بکات به هه مان شیوه له سه ری ه تی له جوتبون تیتری
بکات)^(۱).

نابئ پیاو بو ماوهیه کی در یژ له خیزانه که ی به دور بیّت !

جاریک لهو جارانه ی که عومهری کوری خه تتاب رده زای خوی لئی بی به مه بهستی پاسه وان ی له مه دینه ده سو رایه وه، به به رده می مالتیکدا رویشته، که تنه ا ژتیک له ماله که بو، نه م شیعه ری ده گوت:

تطاول هذا الليل وازورّ جانبهُ	وأزقنی أن لا ضجیع ألاعبه
ألاعبه طورا وطورا كأنما	بدا قمرأ فی ظلمة الليل حاجبه
یسرّ به من كان یلهو بقربه	لطیف الحشا لا یحتویه أقاربهُ
فوالله لولا الله لا شیء غیره	حرّك من هذا السریر جوانبهُ
ولکنی أخشى رقیأ موگلاً	بأنفسنا لا یفتر الدهر کتابهُ
مخافة ربی والحیاء یصدنی	وإكرام بعلي أن تُنال مواتبهُ ^(۱)

نیمامی عومهر ده باره ی نه م ژنه پرسیا ری کرد، پی یان گوت: نه مه فلانه ئافره ته، می رده که ی له لای نیه وه له جیهاده، نه ویش به دوا ی می ردی ژنه که یدا نارد، تا بگه ری ته وه لای ها وسه ره که ی، پاشان نیمام عومهر چوه لای حه فصه گوتی: کچه که م! ... ژن تا چهنه ده توانی نارام له سه ر می رده که ی بگری؟..

(۱) کورته ی مانای شیعه ره که نه وه یه، که نه م ئافره ته می رده که ی ما وه یه کی زوره لئی دوره، نه ویش خوی گرتوه له توش بون به خرابه کاری. جا ده لئی گهر له ترسی خوا نه بایه نه هوا نیستا له سه ر نه م قهرو نیله یه یه کیکی تری له سه ر ده بو یاریم له گه ل دا ده کرد، به لام له ترسی خوا شهرمو شکوو له بهر ریژی می رده که م نارام ده گرم. (وه رگیت)

ئەویش گوتی: سبحان الله، پیاوی وەك تۆ دەربارەى ئەمە پرسیار لە
من دەكا؟

گوتی: بۆیە پرسیارت لى دەكەم دەمەوى بۆ مسولمانان دەرکەوى.
حەفصە گوتی: پینج مانگ.. شەش مانگ.

جا بۆ ئەو کەسەى دەچووە غەزا ماوەى شەش مانگیان بۆ دادەنا.. کە
یەك مانگ بەرپۆتووە دەبنو، چوار مانگیش دەمێننەو، مانگیکیش بەرپۆتووە
دەبن بۆ گەرانەو! (۱)

(۱) نیمام مالک له (الموطأ) ئەم چیرۆکەى له عبدالله بن دینار گێراوەتەو.

ژن هاوړې و هاوسره

خوای گه ورده ده فمرموی: ﴿وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ﴾ (البقرة - ۲۲۸).
 ده فمرموی: ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً﴾^(۱) (الروم - ۲۱)

(۱) همدنیک کهس تنها به چاویکی جنسی ده روانیته هاوسره کهی، به ممش ژبانی خوی و ژبانی هاوسره کهی تنگو ناخوش ده کات.

به پراستی میردی به خته وهر نهو که سهیه، که خیزانه کهی به همو مانایه کهوه ده کاته هاوړې، نم نایه تمش دوپاتی هاوړې په تی ژن و میردی کردو ته وه، که به (موده) ناوی بردود! به پراستی نهو که سه باشی گوتوه، که ده لئ: (نهو هاوسره بریتی یه یی تنها بو رابواردنی جنسی یه، حق نیه پی پی بگوتی هاوسره بریتی (زواج). به خته وهری ژبانی هاوسره ی، به زوری به ردده وام ده بیته و گهر تنها بریتی نه بیته له په یوه ندی جنسی.

گهر هاوسره بریتی زیاتر له سر په یوه ندی جهستی دانه مزرابی، نهوا نهو هاوسره یه سرچاوه ی نازارو تیشه. له بهر نهوه هر ده بی هاوسره یی له سر بناغهی قول ترو پته و ترو دورتر له مه دا دامه مزرابی، بو نهوه ی گیان لیتی تیر بی، پیش تیریونی جهسته.

یه کیکی تر گوتویه تی: (پتویست بهو قسه یه ناکات که ده گوتی نافرته نامیریک نیه به دست پیاووه، بو نهوه ی تنها چیژی لسی وهر گری، چونکه هر له سره تای روژانی خوازینتی یوه خو شه ویستی نافرته کهی له سر عهرشی دلی میرده کهی داده نیشی، جا پیاوه که ریزی دگری.

نه ی چی ده لیتی له وکاته ی که ده بیته هاوسره ی و هاوړې ژبانی و هاو به شی له پیکه یتانی و ده چکانی. نهو میرده ی که به خته وهری هاوسره کهی به لاره گرنکه، بیگومان به خته وهری نهویش به ویسه وه بنده، پتویسته هست بهوه بکات که نهو به خته وهری یه له چیژی هستیاره کان تیپه ده کات بو یه کگرتنی دلنه کان و سوز گورینه وه، له سره بریتی که سوزو همنان بداته هاوسره کهی تاوه کو متمانه ی زیاتری هاوسره کهی ده سته بهر بکات).

نای چند جوانه ژنو میرد هاوړې یه کتر بن، چند ناشیرینه ژبانی نهو ژنو میرده ی، که له سر شانوی ماله وه ژبانی ناژه لئی ده نویتن!

ما فی پیاو له سهر ژنه کهی

پیغه مبهه رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ده فهر موی: ((لو كنت امرأةً أحداً أن يسجد لأحد، لأمرت المرأة أن تسجد لزوجها))^(۱)، واته: گهر فهر مانم بگردایه به که سیتک که سوجه^(۲) بۆ یه کیکی تر بیات، فهر مانم به ئافرهت ده کرد سوجه بۆ میرده کهی بیات.

((جاءت امرأة الى النبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فقالت: يا رسول الله! أنا وافدة النساء إليك، هذا الجهاد كتبه الله على الرجال، فإن يصيبوا أجروا، وإن قتلوا كانوا أحياءً عند ربهم يُرزقون، ونحن معاشر النساء نقوم عليهم فما لنا من ذلك؟! فقال رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أبلغني من النساء: أن طاعة المرأة الزوج وإعترافها بحقه^(۳) يعدل ذلك، وقليل منكن من يفعله!))،

(۱) رواه الترمذي (حديث حسن).

(۲) سوجهی ریژو پیژانین.

(۳) ما فی میژد به سهر هاوسه ره کهی نهو دیه، که ریژی دایکو و باوکی نهو بگری، رده فتارو مامه له بیان له گهل باش بکات و هانی بدات له سهر زیاده چاودیری کردنیان، ههروه ها له سه ریته تی خۆراگری خراپه کانیان بیته بهرام بهر بهو، به تایبه تی دایکو و باوک، چونکه ناگر به ناگر دانا مرکیتته ره، به لکو به ئاو ده کوژیتته ره!

له سهر ژن پیویسته زال بیته به سهر خۆیه رستی خۆی و زه بتی عاطیفه ی خۆی بکات، به مهش ره زامه ندی خوای گهوره و پاداشتی باش به ده ست دینس، له بهر چاوی میرده کهی گهوره ده بیته و، ریژو خۆشه ویستی نهو به ده ست دینس.

با هه رده م نهو دی له بیس بیته، که دایکو و باوکی میرده کهی، میژده کهی نهو بیان به خیتو کردوه و گهوردیان کردوه و فیتری خویندنیان کردوه، نهویش وهک نهر کیتک ده بیته قهرزه که بیان

بداتمهوه، جا نافرته کەش بە دەوری خۆی هەستی بە یاریدەدانی مێردە کەمی بۆ
جێ بە جێ کردنی ئەم نەڕکە پێرۆزە.

با ژن بزانی خوای گەورە نامرئ، لە گەڵ خەلک چۆن بی بە هەمان شت تۆش ڕەفتارت
لە گەڵ دەکریتەوه، جا گەر مامەلەئە لە گەڵ دایک و باوکی مێردە کەمی باش بیت، ئەوا
ئەوکاتە خێزانی کۆرە کانی بە هەمان شیوه لە تەمەنی پیری دا مامەلەئە باش لە گەڵ
نەودا دەکەن، خوای گەورەش پاداشتی چاکە کاران بە فیرۆ نادات.

ئەم نامۆژگاریانە زێڕ ناسان، کە فەرامۆش کردنیان چۆن بۆتە مایەیی روخاندنی
خێزان و عەقدی هاوسەری، یان پیاو هەلساوه بە تورە کردنی دایک و باوکی، کە دەبیتە
مایەیی بەدبەختی دنیاو ناخیرەتی، هۆی یە کەمی تورە کردنە کەش ژنە!!

هەرودەها لە مافی پیاو بەسەر هاوسەرە کە یەوه ئەوه یە، کە مندالە کانی پەرودە
بکات، بۆ ئەم پەرودە یەش لەسەر ژن پێویست دەکات کە هەولتێکی زۆر بەدات بۆ
چاودێرێکی زۆر لێکۆڵینەوه یە کە فراوان و پیاوه کردنی هۆشیاری، بەتایبەتی لەم
سەر دەمە ئیستادا، کە زانستە پەرودە یە یە کان و دەرونی یە کان بەرەوپێش چوون
فراوانبون دەچن. بەرامبەر بەوهش بە هەمان شیوه نەڕکی مێردە، کە ریزی خزم و
کەس و کاری هاوسەرە کەمی بگرئ، بە تاییبەتی دایک و باوکی، چونکە جوانترین و باشترین
دیاری، کە جەرگیانە پیشکەشی ئەویان کردو، لەبەر ئەوه لەسەر یەتی بە بەر دەوامی
مامەلەئە چاکیان لە گەڵ بکات و خۆشەویستیان بۆ بنوێنئ و بەشداریان بکات لە کارە
گرنگە کانی، کە بە هۆی بێ ناگابون لەمەدا، زۆر قەیرانی دروست کردو!

بەم بۆنەوه نامە یە کە ناسک نەقل دەکەین، کە زاوا بۆ خەسوه کەمی دەنیرئ، ئەمەش
دەقە کە یە تی:

{دایکم... ئەئ خۆشەویستێن دایک... چۆن بانگت ناکەم دایکم، کە تۆ خۆشەویستێن
مروفت پیشکەش بە دلەم کردو...!؟}

چۆن بە دایکم بانگت ناکەم، کە تۆ ئەم نافرەتەت هیناوتە بون... ئەو هاوڕێ یە، کە
ژیانی داگرتوم... من بەختیارترین مروفتی دنیا... ئەو نەدە بەختەوه ریبەم بەسە، کە
هەمو ژیا ئەم لە گەڵ ئەم کچە دەبەمەسەر کە چەندەها سالە لیتی دەگەریم... لە گەڵ ئەو
کچە ی تۆ، کە بوە بە هاوسەرم و دایکی مندالە کانم بەم نزیکانە... تۆ کچە کەت داوتە
من... بەلام من دلۆ گیانم داوتە...}

کورت

لە وتاری مامۆستا منیر نصیف لە گۆڤاری العربی وەرگیراوه.

واته: نافرہ تیک ہاتہ لای پیغہ مبر گوتی: نہی پیغہ مبرہی خوا من نوینہری نافرہ تانم و ہاتومہ لای جنابت، نہو جیہادہی خوای گہورہ لہسہر پیاوانی فرز کردوہو پاداشتیان بۆ دہنوسری، گہر بکوژرین نہوا شہیدن و زیندون و لہ لای خوای بہ خشنده روزیان دہدریتی.. نیمہی کۆمہ لئی نافرہ تانیش ہلڈہستین بہ خزمہت کردنیان، جا نیمہ لہوہدا چیمان بۆ ہہیہ؟! پیغہ مبرہی خوا فرموی: گہر بہ ہہر نافرہ تیک گہیشتی نہودی پی رابگہیہنہ، کہ گوپرایہ لئی کردنی ژن بۆ میردہ کہی و داننان بہ مافی میردہ کہی، و ہک نہو جیہادہ خیر و پاداشتی بۆ دہنوسری. کہم کہس لہ ئیوہش گوپرایہ لئی میردہ کانیان دہ کہن!

ہرودہا پیغہ مبرہی خوا ﷺ دہ فرموی: ((لا ينظر الله تبارك وتعالى الى امرأة لا تشكرُ لزوجها وهي لا تستغنى عنه))^(۱).
 ہرودہا ((اثان لا تجاوز صلاحهما رؤوسهما :...، وامرأة عصتُ زوجها حتى ترجع))^(۲).

حہصینی کوری محصن گوتیہتی: ((حدثني عمي قالت: أتيتُ رسول الله ﷺ في بعض الحاجة، فقال لي: أي هذه! أذات بعل؟ قالت: نعم، قال: كيف أنت له؟ قالت: لا ألوهُ إلا ما عجزتُ عنه، قال: فانظري أين أنت منه، فإنه هو جنتك ونارك!!))^(۳)، واتہ: پورم بوی باسکردم و گوتی: چومہ خزمہت پیغہ مبر ﷺ بۆ ہندئ پیویستی.

(۱) رواہ النسائي والبخاري (حديث صحيح). (پیشتر لیکدراوہتہوہ).

(۲) رواہ الطبراني و الحاكم. حديث جيد، (پیشتر لیکدراوہتہوہ).

(۳) رواہ الترمذي بسند صحيح.

پیتغه مبهەر عَلَيْهِ السَّلَام پیتی گوتم: فلان! میردت ههیه؟
گوتم: به لئی.

پیتغه مبهەر فرموی: تۆ بۆ نهو چۆنی؟
نافرته که گوتم: که متهرخه می ناکه م له گوئیرایه لئی و خزمه تکردنی
تهنها نهوه نه بی که له توانامدا نه بی.

پیتغه مبهەر عَلَيْهِ السَّلَام فرموی: که واته ته ماشا که تۆ له کوئی شهویت،
میرده کهت به ههشت و دۆزه خته ^(۱)

(۱) مبهست له به ههشت و دۆزه خته نهوهیه گهر نافرته گوئیرایه لئی میرده کهی بی، نهوا
ده چیتته به ههشت، به پیچه وانه وهش گهر سه ریچی فرمانه کانی میرده کهی له چاکه
بکات نهوا ده چیتته دۆزه خ. (وهر گئی).

ژن به بیئ نیزی میرده کھی نابی پوژوی سوننهت بگری

بیغه مبه ر صَلَّى ده فهرموی: ((لا یحل لإمرأة أن تصوم (وفي رواية: لا تَصُمِ المرأة) وزوجها شاهدًا إلا بإذنه (أي غير رمضان)، ولا تأذن في بيته إلا بإذنه))^(۱)، واته: ژن بوی جه لال نیه به بیئ نیزی میرده کھی به پوژو بیئ، پوژوی سوننهت، به بیئ نیزی نهو نه هیلئی که سیئک بیته مائی.

نه بو سه عید گوتویه تی: ((جاءت امرأة إلى رسول الله صَلَّى ونحن عنده فقالت: زوجي صفوان بن المعطل يضربني إذا صليت ويفطرنني إذا صمت، ولا يصلي الفجر حتى تطلع الشمس!

قال: وصفوان عنده. فسأله عما قالت؟

قال: يارسول الله: أما قولها: يضربني إذا صليت، فإنها تقرأ

بسورتين! وقد نهيتها.

فقال لها رسول الله صَلَّى: ولو كانت سورة واحدة، لكفت الناس.

قال: وأما قولها: يفطرنني إذا صمت: فإنها تنطلق تصوم، وأنا رجل

شاب! فلا أصبر!!

فقال رسول الله صَلَّى: لا تصوم امرأة إلا بإذن زوجها!

واما قولها: إني لا أصلي حتى تطلع الشمس؟ فإننا أهل بيت قد

عرفت عنا ذاك، لا نكاد نستيقظ حتى تطلع الشمس.

(۱) رواه البخاري ومسلم وابوداود.

قال: فإذا إستيقظت يا صفوان فَصَلِّ! (۱)، واته: نافرته تيك هاته
 خزمهت پیغه مبهری خواو نیمهش له خزمهت پیغه مبهر ﷺ بوین.
 نافرته که گوتی: کاتیک نویتژ ده کم صه فوانی کوری مهعتله میردم
 لیم ددها، گهر بهر ژو بم پیم ده شکینتی، ههروه ها نویتژی به یانی ناکات تا
 خور هلدی!

ئهبی سه عید ده لئی: صه فوانیش نه وکاته له خزمهت پیغه مبهر بو.
 پیغه مبهر ﷺ پرساری له صه فوان کرد سه بارهت به وهی، که خیزانه کهی
 باسی ده کات؟

صه فوان گوتی: نهی پیغه مبهری خوا که ده لئی: کاتیک نویتژ نه کم لیم
 ددهات، له بهر نه وهیه، چونکه نهو له نویتژده که دو سوردت ده خوینتی! منیش
 پیم گوتوه نه وه نه کات.

پیغه مبهری خوا به نافرته کهی گوت: گهر یه ک سوره تیش بی دروسته.
 ههروه ها صه فوان گوتی: که ده لئی: گهر بهر ژو بم پیم ده شکینتی.
 نه وهش له بهر نه وهیه من پیاویکی گه نجم! ناتوانم له سهر جوتبون نارام بگرم!
 پیغه مبهری خوا فهرموی: (ژن به بی نیزی میرده کهی نابی بهر ژو بی)
 مه بهست له رۆژوی سوننه ته.

صه فوان گوتی: که ده لئی: تا نهو کاتهی خور هه لئه بی نویتژی به یانی
 ناکات، نیمه له نه هلی به ییتین، نه وهش ده زانی که نیمه تا خور هه لئه بی له
 خه وه لئناستین.

پیغه مبهر ﷺ فهرموی: (صه فوان! گهر له خه وه لئسای نویتژه که یه کسهر
 نه نجام بده!).

(۱) رواه أبو داود و ابن ماجه (صحیح).

نه به خشینی مال به بی ئیزی میرد

پیغمبر ﷺ ده فرموی: ((لا تنفق امرأة شيئاً من بيت زوجها إلا ياذنه، قيل: يا رسول الله ولا الطعام؟! قال: ذلك أفضل أموالنا))^(۱)،
 واته: نابی ژن هیچ شتیك له مائی میرده که ی بیه خشی، تهنه به ئیزی
 نه و نه بی، گوتیان: نه ی پیغمبر می خوا خوارده مه نیش به بی رهامندی
 میرد نابی بیه خشری؟!

پیغمبر فرموی: خوراک باشتین سدرمایه مانه.

هدروها ده فرموی: ((إذا تصدقت المرأة من بيت زوجها؛ كان لها أجر ولزوجها أجر، لا ينقص كل واحد منهما عن أجر صاحبه شيئاً. له بما كسب ولها بما أنفقت)) (أي إذا كان برضائه)^(۲)، واته: گهر ژن به
 رهامندی میرده که ی شتیك بکاته خیرو سده ده قه، نه و بۆ ژنه که پاداشت
 دنوسری و بۆ میرده که شی پاداشت دنوسری، پاداشتی هیچ کامیکیشیان
 که م ناکات. جا بۆ پیاو که پاداشت هدی له وهی، که پیدای ده کات و بۆ
 ژنه که ش پاداشت هدی له وهی، که ده بیه خشی.

(۱) رواه الترمذي (حدیث جید).

(۲) رواه الترمذي (صحیح).

به خشینی مال و سامانی زن بو میردی هه ژار

زهینه بی سه قه فی خیزانی عبداللهی کوری مه سعود رده زای خویان لسی
 بن، گوتویه تی: ((قال رسول الله ﷺ: تصدقن یا معشر النساء ولو من
 حلیکن، قالت: فرجعت الی عبدالله بن مسعود، فقلت: إنک رجل خفیف
 ذات الید، وإن رسول الله ﷺ قد أمرنا بالصدقة، فأتیه فاسأله، فإن کان
 ذلك یجزیء عنی وإلا صرفتها الی غیرکم. فقال عبدالله: أتیه أنت.
 فانطلقت، فإذا امرأة من الأنصار بیاب رسول الله ﷺ حاجتها حاجتی.
 وکان رسول الله ﷺ قد ألقیت علیه المهابة، فخرج علینا بلال ؓ فقلنا
 له: أنت رسول الله ﷺ فأخبره أن امرأتین بالباب تسألانک: أتجزیء
 الصدقة عنهما علی أزواجهما، وعلی أیتام حجورهما، ولا تخبره من نحن.
 قالت: فدخل بلال علی رسول الله ﷺ فسأله، فقال له رسول الله
 ﷺ! ((من هما))؟

فقال: امرأة من الأنصار و زینب.

فقال رسول الله ﷺ: ((أی الزیانیب؟))

قال: امرأة عبدالله بن مسعود.

فقال رسول الله ﷺ: ((لهما أجران، أجر القرابة، وأجر الصدقة))^(۱)،

واته: پیغه مبهه ره مویه تی: نهی کومه لی نافرده تان خیره چاکه بکه ن،
 گهرچی خشل و زیره کانیشتان بیت.

زهینه ب گوتی: گه رامه وه لای عبداللهی کوری مه سعودو گوتم: تو

دہستت کورتہو پیٹغہمبہریش فرمانی پی کردوین خیرو سہدہقہ بکہین۔
تۆش برۆ خزمہت پیٹغہمبہرو لئی پیرسہ، گہر بیتو خیرہ کہ بۆتۆ شیاو
بی، ئەوا لەسەرمە خیرد کہ بدەم بە تۆ، ئەگینا ئەیبہخشمە یەکیکی تر۔

عبداللہ گوتی: تۆ بچۆ خزمەت پیٹغہمبەر۔

زەینەب چوہ خزمەت پیٹغہمبہرو بینی ئافرەتیکئی ئەنصاری لەبەر
دەرگای پیٹغہمبەری خوا وەستا بو، کہ ئەویش هەمان پرسیاری هەبو۔

بیلال ہاتہ دەرہووہو پیمان گوت: بچۆ خزمەت پیٹغہمبەری خواو ہەوائی
پیبدە دو ژن لەبەر دەرگا وەستاون و پرسیارت لئی دہکەن، ئایا دہبی و
دروستہ خیرو سہدہقہ بدەینہ میردہ کائمان و ئەو ہەتیوانہی، کہ لە
مالہ کانیشمان دان؟ بەلام بە پیٹغہمبەر مەلئی ئیمہ کین۔

زەینەب دہلئی: بیلال چوہ خزمەت پیٹغہمبەری خواو لئی پرسی،

پیٹغہمبہریش بە بیلالی فرمو: ئەم دو ژنہ کین؟

بیلال گوتی: ژنیکئی ئەنصاری و زەینەبہ۔

پیٹغہمبەری خوا فرموی: کامە زەینەب؟

بیلال گوتی: ژنی عبداللہی کوری مەسعود۔

پیٹغہمبەری خوا بۆ وەلامی پرسیارہ کہیان فرموی: دو پاداشتیان ہہیہ:

پاداشتی خزمایەتی، کہ ژن و میردایەتیہو پاداشتی خیرو سہدہقہ کہیان
بۆ ہہیہ۔

ترساندنی ئه و ژنانه ی داوای ته لاق به ناحق ده کهن

پیغه مبهەر ﷺ فرمویه تی: ((أیما امرأة طلبت من زوجها الطلاق من غیر بأس، فحرام علیها رائحة الجنة!))^(۱)، واته: هەر ژنیک داوای ته لاق به بی هیچ هۆیه کی حهق دار له میرده که ی بکات، ئه وای بوئی به ههشتی له سهر حهرامه. واته ناچیتته به ههشت.

به رگری کردنی حۆری له پیاوی چاک (صالح)

پیغه مبهەر ﷺ فرمویه تی: ((لا تؤذین امرأة زوجها في الدنيا إلا قالت زوجته من الحور العين: ^(۲) لا تؤذیه قاتلك الله: هو عندك دخيل یوشک أن یفارقک إلینا!))^(۳)، واته: له و کاته ی ژن له دنیا دا نازاری میرده که ی ددهات ئه وای حۆری به ههشت که بو ئه و پیاوه دانراوه و هاوسه ریه تی ده لئ: خوا بت کوژی! نازاری نه ده ی! ئه م پیاوه لای تو میوانه و هینده ی نه ماوه تو به جی بهیلتی و، بیتته لای ئیمه.

(۱) رواه احمد في المسند والترمذي (حديث صحيح).

(۲) سهبارت به حۆری به ههشتی، پرسیاریک دیتته بیرو زهنی زور کس ئه ویش ئه وه یه: پیغه مبهەر ﷺ به لئینی به پیاوی بروادار داوه، که چهند حۆریه کی پئی ده به خشری، به لام نافرەتان ئه وه یان بو نیه؟

وه لام: سروشتی پیاو وایه ده توانی سۆزو عاتیفه و دلی دابهش بکات و، بیبه خشیته زور نافرەتان، به لام ژن ناتوانی ئاوا بکات مه گهر ئه و ژنه ریزه ر (شاذ) و لاری (منحرف) بیت! له بهر ئه وه چۆن له دنیا ته نیا چاری له میرده که یه تی و ئاره زوی که سی تر ناکات له به ههشتیش به هه مان شیوه.

(۳) رواه الترمذي وحسنه.

پاداشتی گوی پرایه لی زن بو میرده که ی

پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فەر مو یه تی: ((المراة إذا صلّت حمسها، وصامت شهرها، وأحصنت فرجها، وأطاعت زوجها، فلتدخل من أي أبواب الجنة شاءت))^(۱)، واته: گهر زن پینج نویژه فهرزه کانی به جی هینا و مانگی رده مه زان به روژو بو، داوینی خوئی له خراپه کاری پاراست و فەرمانبهری میرده که ی بکات له چاکه، نهوا با له هر دهر گایه کی به هشت ده چیتته ژور، که خوئی نارزه زوی لی یه تی، با بجیت.

هروه ها ده فەر مو ی: ((أیما امرأة ماتت وزوجها عنها راض، دخلت الجنة))^(۲)، واته: هر ژنیک بری و میرده که ی لی رازی بی نهوا ده چیتته به هشت. (به لام به مهر جی میرده که ی دروشمه کانی نیسلام به جی بهیتنی و له خوا ترس بی).

((عن حصین بن محسن أن عمه له أتت النبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فقال لها: أذات زوج أنت؟ قالت: نعم!))

قال: فأین انت منه؟! قالت: ما آله، إلا ما عجزت عنه!
قال: كيف كنت له! فإنه جنتك ونارك!^(۳)، واته حصین کوری
محسن گوتویه تی: پورم بوی باسکردم گوتی: چومه لای پیغه مبه ر بو
هه ندی پیویستی.

(۱) رواه أبو نعیم فی الحلیة وله شواهد یرقی بها الی درجة الحسن والصحة.

(۲) رواه الترمذی بدرجة صحیح.

(۳) رواه أحمد فی المسند والنسائی و غیرهما وهو حسن الإسناد.

پینگه مبهەر ﷺ پئی گوتم: ئه‌ی فلانه میردت هه‌یه؟

گوته‌ی: به‌ئی.

پینگه مبهەر فهرموی: تو بو ئه‌و چۆنی؟

گوته‌ی: که مته‌رخه‌می له گوپرایه‌ئی و خزمه‌تکردنی ناکه‌م مه‌گه‌ر ئه‌وه‌ی

که له توانام نه‌بی.

پینگه مبهەر فهرموی: ده کهواته: بزانه تو له کوی ئه‌ویت، میرده‌که‌ت

به‌هه‌شت و دۆزه‌خته.

راسپارده سه بارهت به ئافرهت

((من خطبة النبي ﷺ في حجة الوداع: ((... ألا واستوصوا بالنساء خيراً!))

اتقوا الله في النساء فإنكم أخذتموهن بأمان الله واستحللتم فروجهن بكلمة الله ولكم عليهن أن لا يُوطئن فرشكم أحداً تكرهونه، فإن فعلن ذلك فاضربوهن ضرباً غير مبرح ولهن عليكم رزقهن وكسوتهن بالمعروف. وقد تركتُ فيكم ما لن تضلُّوا بعده إن اعتصمتم به: كتاب الله: وأنتم تسألون عني، فما أنتم قائلون؟

قالوا: نشهد أنك قد بلغت وأديت ونصحت.

فأشار بأصبعه السبابة يرفعها الى السماء وينكسها الى الناس ويقول: اللهم اشهد! اللهم اشهد ثلاث مرات))^(۱)، واته: له حجی مالِ ناوایی پیغمبر ﷺ له وتاره کی نهوی فرمو:

((... پیتان راده سپیرم، که له گهلِ ئافرهتان به چاکه رهفتاریان له گهلِ دا

بکهن!

دهرهق ئافرهتان له خوا بترسن (زولمیان لئی نه کهن)! چونکه ئافرهتان نه مانه تی خوان له لای ئیوهو به هوئی وشه ی خوی گه وره فره جیان بوئان چه لال کراره. ئیوهش مافتان له سه ریان نه وه یه، که کهس نه یه ته مالتانه وه له شوینی خوئان دابنیشی، که خوئان پیتان ناخوشه بین بو مالتان. گهر به فرماینان نه کردن نهو کاته به لیدانئیکی سوک لسیان

(۱) رواه مسلم.

بدەن ئەوئەش پاش ئامۇژگارى كوردنيان بە گوتەي شيرين يان سەر جىيى نە كوردن، ژنە كانىشتان مافيان لەسەرتان ھەيە كە رۆزيان بۆ پەيدا بەكەن و بە باشى پۆشتەيان بەكەن. كىتابى خوا كە قورئانە بۆم بە جىي ھىشتون، گەر دەستى پىتو بەگرن ھىچ كاتىك گومراو سەرلىشىئاو نابن، ئىوئەش دەربارەم دەپرسن، ئىوئە چى دەلئىن؟!

ئەوانەي لەوئى ئامادەي وتارە كە بون گوتيان: گەواھى و شاھەتى دەدەين ئەوئەي كە لەسەرت بو گەياندەت و بە جىت ھىئاو ئامۇژگار شىت كورد. جا پەنجەي شاھەتمانى بەرز كوردەو بەرەو ئاسمان و بە لاي خەلكە كەي لادەداو دەيفەرمو: خوايە شاھەت بە، خوايە شاھەت بە سى جار ئەمەي فەرمو.

لەبارەي ھەز نە كوردنى پىاو بە دانىشتنى يە كىكى تر لە شوپنە كەي ئەودا، دكتور نظمى لوقا لە كىتەبە كەيدا لاپەرە ۳۶ دا دەلئى كە ئەمە كور تە كە يە تى:

(...مىژو ھەرگىز ئەوئەي لە بىر ناچىتەو، كە ئەبو سوفيانى سەرۆكى قوردەيش چوئە لاي ئوم ھەبىبەي كچى، كە خىزانى پىغەمبەر بو، بە نەپتىنى يەوئە چوئە لاي، تا لە كاتى فەتھى مەككەدا لە خەشم و تورەيى پىغەمبەر بىپارىزى، ئەبو سوفيان لەبەر لوت بەرزى، چاوەرۋانى ئىزنى كچە كەي نە كوردو يە كسەر چوئە سەر جىگەو شوپنى دانىشتنى پىغەمبەر، تالەوئە دابنىشى و قسە لە گەل كچە كەي بەكات، وە كو قسە كوردنى باوكىكى خۆ بەزل زانو لوت بەرز.

ئوم ھەبىبە كە بۆ ماوئەي چەند سالىك بو باوكى نەبىنبو، ھىچ نەرمى بۆ نەنۋاند، بەلكو يە كسەر ئەو فەرشەي، كە پىغەمبەر لەسەرى دادەنىشت

لهبهر دهستی لای دا، تا لهسهری دانه‌نیشی. جا نه‌بو سوفیان پی‌ی گوت:
 نه‌مه له‌بهر من فەرشه‌که‌ت لادا، یان له‌بهر فەرشه‌که‌ت بو؟
 نوم حەبیبه وه‌لامی‌کی توندی دایه‌وه‌و گوتی: نه‌مه فەرشی پی‌غه‌مبهری
 خویابه له‌سهری داده‌نیشی، تو‌ش پی‌او‌یک‌ی هاوبه‌ش په‌رستی! نامه‌و‌ی
 له‌سهری دابنیشی!).

خوینهری خو‌شه‌ویست: ده‌بینی په‌یوه‌ندی تیمان چه‌ند به‌رزه، که له
 سه‌روی هه‌مو په‌یوه‌ندی یه‌کانه‌وه‌یه‌و له سه‌روی سو‌زو عاتیفه‌یه. کرده‌وه‌که‌ی
 نوم حەبیبه نه‌م راستی یه ده‌سه‌لمینتی و راستی یه‌تی نه‌م فەرموده‌یه‌ش
 ده‌سه‌لمینتی:

((لا یؤمن أحدکم حتی أکون أحب إلیه من ولده ووالده، والناس
 اجمعین))، واته: نیمانی هیچ که‌سیکتان ته‌واو نابی، تا منی له مندال‌و
 دایک و باوکی خو‌شتر نه‌و‌ی، هه‌روه‌ها له هه‌مو خه‌لکیش.

پی‌غه‌مبهر ﷺ ده‌فهرمو‌ی: ((إن للإسلام صوی و مناراً کمنار
 الطریق، منها: أن تؤمن بالله ولا اشرك به شیئاً، وإقام الصلاة وإیتاء
 الزکاة، وصوم رمضان، وحج البيت، والأمر بالمعروف، والنهي عن
 المنکر، وأن تُسَلِّمَ علی أهلک إذا دخلت علیهم (وکذلك إذا خرجت)
 وأن تُسَلِّمَ علی القوم إذا مررت بهم، فمن ترک من ذلك شیئاً فقد ترک
 سهماً من الإسلام، ومن ترکهن کلهن فقد ولى الإسلام ظهره)) (رواه
 الحاکم و غیره، و سنده صحیح، واته: نی‌سلام چه‌ند نیشان‌ه‌و روناکی
 به‌خشی‌کی هه‌یه وه‌ک ری روناک که‌روه‌ه، له‌وانه: ب‌روات به‌خوا هه‌بی‌و
 هاوبه‌شی بو ب‌ریار نه‌ده‌ی‌و، به‌ریا‌کردنی نو‌ی‌زو زه‌کات دان‌و، گرتنی رو‌ژوی

رده‌مزانو، حج کردنو، فرمان به چاکه‌و، ریگری له خراپه، هه‌روا گه‌ر
 چویه مائه‌وه سه‌لام له خاوو خیزانت بکه‌ی (هه‌رودها که له مال
 دهرده‌چی) و سه‌لام له‌و که‌سانه بکه‌یت، که به‌لایاندا تیپه‌ر ده‌بیت، جا
 هه‌رکه‌سی شتی له‌مانه وازیینی، نه‌وا به‌شیک له نیسلامی وازه‌یناوه، هه‌ر
 که‌سیکیش هه‌موو نه‌مانه وازیینی، نه‌وا پشتی له نیسلام کردوود.
 هه‌رودها پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فرمووی: ((إستأمروا النساء فی أبضاعهن.
 قیل: فإن البکر تستحی أن تتکلّم، قال: سکوتها إذنها)) (رواه النسائي
 وأحمد فی المسند (صحیح)، واته: بۆ به‌شودانی ئافره‌تان قسه‌یان لی وه‌ریگرن،
 گوتیان: کچ شه‌رم ده‌کات قسه‌ بکات، فرمووی: که بی‌ده‌نگ بوو، نه‌وه
 ئیزنو مؤله‌تی کچه‌که‌یه، که رازیه.

خیزانه کت به پاره مه زنده ناکړئ

نایا روژتیک ته ووت به دلدا نه هاتو، کاغزو قهله میڼک بیښی و بزانی خیزانه کت مانگی به چنډ مه زنده ده کړئ، چنډی پاره و خه رچی شایه سته به رامبر به و کارانه ی، که روژانه نه نجامی ده دات. نه و هس له کاتیکا گهر بته وئ مافی خوئی به رچاو بگری و مافی خوئی بدهیتی؟ نه و هی راستی بی نه خیر، جا مادام وایه نه م سهر و تاره بخویننه روه: له و هلامی پرسیاری یه که م، که خیزانه کت مانگی چنډی خه رچی ده وئ، نه و هیان بو ویزدان و مه زنده ت لسی گه پئ، به مهر چی ژنه کت پروادارو به بیرو هوش بی، نه که نه خویش بی به نه خویشی خوچواندن به نافرته بیگانو چاولیکه ری و حز به هه بونی جل و بهرگی زور. بیگومان خه رچی نه و جوړه ژنه زور زوره.

با سهر که یین ژن مانگی چنډی شایسته یه بیدهیتی له بری نه و کارانه ی که هه لدهستی به نه نجامدانی. گهر یه کیڼک بیښی و به کړتی بگری، تا خزمه تی خو ت و منداله کانت بکات و هک، که خیزانه کت نه نجامی ده دات، پیویسته چنډی خه رچی بدهیتی؟ لیړه دا پشت به سهر ژمیړی و نامار ده به سته یین: پاسه وانی منداله کان له هر کاتژمیړتیک (۳۰۰۰) دیناری ده وئ، جا گهر و امان دانا خیزانه کت هه لدهستی به پاسه وانی منداله کانت به دریژایی (۲۴) کاتژمیړ له روژتیکدا ده بی (۷۶۰۰۰) دیناری بدهیتی. نه گهر چیشت لیڼه ر مانگی (۲۵۰۰۰۰) دینار و هر بگری، نه و خیزانه کت نه م پاره یه ی شایسته یه، جگه له و کارانه ی که پی ی هه لدهستی،

وهك پاك و خاوينى مال، كه هسر رۆژهى (۵۰۰۰) دیناری دهوئ، شتتى
جل و بهرگ و ئوتوكردن و درونه‌وه و چاكکردنى جل و بهرگ هسر رۆژهى
(۱۰۰۰۰) دینارى دهوئ. جا بۆ ئه‌وهى سهرت بهم حيسابه نه‌يه‌شى ئه‌وا
كورتكه‌ى ئه‌م سهرژميرى بهت ده‌دهينى كه هه‌فتهى (۵۰۰۰۰۰) دینارى
دهوئ به‌واتاكه‌ى مانگى (۲,۰۰۰,۰۰۰) دینار. ئه‌وه‌ش شایسته‌ى
خيزانه‌كه‌ته، گهر له‌برى ئه‌و كارانه بیده‌یتى.

له پاستیدا ئه‌م پرده پاره‌یه، كه به‌زۆر دیتته پيش چاو كه‌مه له ئاست
ئو نافه‌ته به‌رپێزو نه‌رم نیانه‌ى كه هه‌لده‌ستى به ئه‌نجامدانى ده‌یه‌ها كار
له ماله‌كه‌مان، كه هه‌یچ په‌روه‌ردیارىك یان چیشته لینه‌ریك، یان
سكرتیره‌یه‌ك ناتوانى ئه‌نجامى بدات،... هه‌روه‌ها له زۆر حاله‌تدا به كاری
پزیشكى و پارێزهرى هه‌لده‌ستى و له سه‌روى هه‌مو ئه‌وانه‌شه‌وه ئه‌ركى
په‌روه‌رده‌و پێگه‌یاندى منداڵ.

خيزانه‌كه‌ت ئه‌و كه‌سه‌یه، كه به ده‌ستى راستى بيشكه رانه‌ژینى و
جیهانیش به ده‌ستى چه‌پیه‌وه، وهك كه به‌كێك له بیریاران وای گوتوه.
كاتێك ئیواران به خه‌م و په‌ژاره‌یه‌كه‌وه ده‌گه‌رپیتته‌وه ماله‌وه، كه خۆشت
نازانى هۆكه‌ى چیه، ئه‌وا سكالات له لای خيزانه‌كه‌ت ده‌كه‌ى، ئه‌ویش كه
ده‌زانى تۆ په‌ژاره‌و گه‌روگرفتت هه‌یه، به‌كسه‌ر هه‌لده‌ستى به خستنه‌ روى
پیشنیارکردن و ده‌ست پيشخه‌رى كاریكى خه‌م په‌ویننه‌و (ته‌رفیه‌ی) وهك:
گه‌مه‌و یارى كردن له‌سه‌ر جیگه‌ى سه‌رجی‌بیداو یادخستنه‌وه‌ى ئه‌و شتانه‌ى،
كه ده‌بیتته‌ هۆى لادانى خه‌م و ماندو بون، یان چونه‌ ده‌روه‌و بۆ به‌كێ له
باخه‌كانى نزیکى مالتان و پيشه‌ركێى تیا ده‌كهن، یان سه‌ردانى كردنى
خزمانى هه‌ردولا، یان گێرانه‌وه‌ى چیرۆكى پێغه‌مبه‌ران و هاوه‌له‌ به‌رپێزه‌كانى

پيغه مېبر ﷺ، كه چؤن ناراميان گرتوه و خؤراگر بون، يان باسكردنى به ههشت بهو شتانهى كه لى به تى. نه مانه هه موى ده بيته هؤى لادان و نه هيشتنى خه م و په ژاره و، كه مكر دنه وهى ناخؤشى به كان و ماندوبونى دنيا. هه ر له و كاتهى دلّت تنگه به كسه ر پيالّه چاهه كت بؤ ناماده ده كات، تا ميشكت هيدى و هتور ببيته وه، هه ر له هه مان كاتيشدا له وان به شتئكى خؤش، يان نوكته به كت بؤ باس بكات.

له هه مو نه م حاله تانه دا، گه ر هه ر به كيتك له و بهر نامانه هه لئبئزئرى، هيندهى پئ ناچئ هه ست به باش بونى رؤحى معنسه ويت و نه مانى خه م و خه فته ده كه يت.

نه وهش به هؤى چسيه وه به؟ به هؤى لئزانينى نه و هاوړئ به خؤشه ويسته وه به، كه ده زانئ چؤن دلّ و دهرونت نارام ده كات و په ژاره و ماندو بونت لئ دور ده خاته وه.

پياوى به رپئز! كه واته ئيستاكه پيم بلئ، پزيشك له برى چاك بونه وه و يارمه تى دانت، بؤ چاره كردنى نه خؤشى، چهند وهرده گريئ، كه هيندهى خئزانه كه شت هه ولّ و كؤشش نادات؟

ههروه ها ژن بؤ ميترد زؤرجار، رؤلئ پاريزه رى ده بينئ له كاتى بونى گيروگرفتئكى دهره وهى مال، كه بهرگرى له پياوه كهى ده كات و له سه رى به وه لام ديت، له وان به به ميترده كهى نه كرى.

هه روا له و نهركان به تر، كه ژن به بئ تيچونى پاره پئ به وه هه لده ستئ، نهركى راويژكارى دارايى (المستشار المالى) به كه له وان به چهند جار توشى قهيرانى دارايى بوبى و نه تتوانيوه لئ به وه دهرچى، گه ر خئزانه كه ت به په له به هاناته وه نه هاتايه و نه يگوتبايه: چهندت پاره پئ ده وئ، من نه و پره

پارەيە لە خەرچى بە كانى مالهوه هەلته گرم و لىي ته گيرمهوه.
 ئيمه ي پياو، با دان بهوه دابنئين ژنى چاك و دلئسوز به پاره مه زهنده
 ناكري، بهر له هه موشتيك گهر ژن نه بيت، سه دان جار زياتر بارگران ده بينو
 خهر جيمان ده كه ويته سهر، كه نهو شايسته يه تي بيدريتي، با نهوه له لاي
 خو مان هه لگرين، با هه ولدهين له برى پاره بژاردن بو، به سووزو
 خوشه ويستي و ريزلينان قهره بوى بو بكهينهوه، با له كاروبارى مالهوه ي
 هاريكاري و به شداريان بكهين، له يه كى له خيزانه كانى پيغه مبهر ﷺ
 ده رباره ي ژيانى مالهوه ي پيغه مبهر ﷺ پرسيار كرا، خيزانه كه ي گوتى:
 ((پيغه مبهر له خزمه تي خيزانه كه يدايه، كراسى خو ي بو خو ي پينه
 ده كات و بو خو ي مه ره كه ي ده دوشى)).

زور جار ژن ده بيته راويز كاريكى چاك، پيغه مبهر ﷺ هه ندى كات به
 پاي خيزانه كانى كردوه. نهو هه ديسانه ش كه پيچه وانه ي پياده كردنى پاي
 ژنه، راست نيهو هيج نه صلى نيه كه ده لى: (راويزيان پى بكهنو به
 قسه يان مه كهن)، (به قسه كردنى ژن په شيمانى به دوايه). به پاي من له
 زور حاله تدا نافره ت ئيلهامى بو دى و بيرو پاي راست و پيكاو ده خاته بهرچاو،
 من دان بهوه داده نيم له لايه نى ماده و مه عنه ويهوه، كه به هه ندى پاي
 خيزانه كه م نه كردوه، زيانم ليكه وتوه، نهو كردو كو شه ي ژن ده يكات، ته نها
 بو مي رده كه ي نيه، به لكه بو خيزانه، بو نه ته وه يه، له پيناو خوا ي گه وه يه،
 به مه رجى مه به ستي به مه فهرمان به رى بيت، دياره پياو يش كردو كو ش
 ده كات، به لكه له و يش زياتر نه نجام ده دات و به نهركى زورتر هه لده ستي، له
 مه يدانى ژياندا زه جمه تي زور ده بينى، كه واته با هاريكاري هه بيت،
 دلرا ستي هه بيت، قوربانيدان هه بيت... به هه شتيش بو خو ياريزانه چ ژن چ
 پياو، بو كاركارانه، بو خه باتكارو كو ششكارانه، نهو به هه شته ي نهو

شتانه‌ی تیدایه که نه‌فس ناره‌زومه‌ندیتی و، به‌دلی هیچ که‌سیکدا نه‌هاتود.

﴿وَقُلْ اَعْمَلُوا فَسَيَرَى اللّٰهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ...﴾

دیاره ژن ده‌یه‌وی چ‌ند هه‌لیک به‌ده‌ست بی‌نی بۆ دیراسه‌کردنی لاپه‌ره‌ی په‌روه‌رده‌یی، تا بی‌ته یارمه‌تیده‌ری بۆ پ‌ینمای‌ی کردن و په‌روه‌رده‌کردنی من‌داله‌کانی.. هه‌روه‌ها سه‌ربرده‌و به‌سه‌ره‌اتی پی‌غه‌مبه‌ران و یاران‌ی پی‌غه‌مبه‌ر عَلَيْهِمُ السَّلَام ده‌خوینیته‌وه، تا له‌کاتی گونجاودا به‌تایبه‌تی به‌ر له‌نوستن بۆیان بگ‌یریته‌وه.

به‌م بۆنه‌یه‌وه پی‌ویسته‌وه به‌یر ژن بی‌نینه‌وه، که پیاو له‌ژیاندا زه‌جه‌تی ژیان ده‌کیشی و، نه‌و گرفتانه‌ی د‌یته‌ری، له‌کۆششی نه‌و که‌متر نیه، گه‌ر زیاتر نه‌بی‌ت.

هه‌موو نه‌مانه له‌سه‌ری ناسان ده‌بی، گه‌ر بزانی، به‌ر له‌هه‌موو شتی‌ک که‌هاوسه‌رگ‌یری (الزواج) نه‌رکیکی مرۆیی و نایینیه.

به‌پرستی ژن و میرد

خوای گوره دده فرموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاطٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ﴾ (التحریم- ۶)، واته: ئهی ئهو که سانه‌ی باو دپرتان هیناوه، خوتانو و خیزانتان بیاریژن لهو ناگره‌ی که سوتهمه‌نی به‌که‌ی خه‌لک و به‌رده، ئه‌وانه‌ی سه‌به‌رشتی ئهو ناگره ده‌که‌ن چه‌ند فریشته‌یه‌کی توندو تیژن، که سه‌رپیچی خوا ناکه‌ن لهو فرمانانه‌ی، که پییان دده‌ری و له‌ودی فرمانیان بی دده‌کری ئه‌نجامی دده‌دن.

پیغه‌مبه‌ر ﷺ فرمویه‌تی: ((ألا کلکم راع، وکل راع مسؤول عن رعیتة^(۱)))، فالأمیر الذی علی الناس راع وهو مسؤول عن رعیتة،

(۱) به‌پرستی پیاو دیاره، لهم کتیبه‌دا له زۆر بۆنه‌دا باسان کردوه. که‌واته ده‌بی به‌پرستی ژن چ بی؟! ژن به‌پرستی گوره‌ی له‌سه‌ره، وپرای په‌روه‌ده‌کردنی منداله‌کانی به‌په‌روه‌ده‌یه‌کی ئیسلامی پته‌و- وه‌ک یه‌کی له‌ نافرته په‌روه دیاره‌کان- گوتویه‌تی: ژن سه‌رچاوه‌ی خۆشه‌ویستی‌یه، کانگای سۆزو نازه له‌ مائدا، به‌راستی ژن مایه‌ی سۆزو خۆشه‌ویستی و نازی میرده‌که‌یه‌تی، ژن چراو پوناکی و به‌خته‌وه‌ری خیزانه، پیاو کاتی به‌خته‌وه‌رو شادمانه، که شادی و به‌ختیاری له‌سه‌ر لیوی ژنه‌که‌ی به‌دی ده‌کات، کاتی‌کیش ته‌ماشای چاره‌کانی ده‌کات، پوانینیکی گه‌رم و سۆزدار له‌ هه‌ردو چاوی به‌دی ده‌کات، ئه‌وه‌ش ئه‌رکیکی گوره‌یه‌ که‌وتۆته سه‌ر شانی ژن، به‌ شیوه‌یه‌کی گشتی ژن لهم جوړه کاروباره‌دا له‌ پیاوی بردۆته‌وه، له‌ گشت حاله‌ته‌کاندا ژن (هاوسه‌ر) کۆله‌گه‌و پالپشتی خیزانه، چنده‌ها به‌پرستیاریتی که‌وتۆته سه‌ر شانی. به‌پرستی‌شی ده‌ره‌ق به‌ میرده‌که‌ی ئه‌وه‌یه، که به‌پرسه له‌ چاکردنی هه‌له‌کانی، پاشانیش رینمایی کردنی، چاکردنی ره‌فتاره خراپه‌کانی، ره‌نگه له‌ هه‌ندێ حاله‌تدا زه‌حمه‌ت بی ژن پیاو به‌ینیته سه‌ر رینی راست، چونکه پیاو له‌پیناو چیژو له‌زه‌تی خۆی شت خه‌رج ده‌کات، کاتی ژن به‌

والرجل راع على أهل بيته، وهو مسؤول عنهم، والمرأة راعية على بيت بعلمها وولده^(۱) وهي مسؤولة عنهم، والعبد راع على مال سيده، وهو مسؤول عن رعيتيه^(۲)، واته: هم موتان بهرپرسيان، هم مو بهرپرسيك نهو كه سانهي، كه له ژير دهستي دايه لسټيان بهرپرسياره، نهو نه ميردي به سهر كو مه لټيك خه لكانه وهيه، بهرپرسياره لسټيان، پياو به سهر خيزانه كه ي بهرپرسياره له باره ي چونه تي په روه رده كردنيان لسټي ده پرسرټيه وه، ژن بهرپرسياره به سهر مالي مي رده كه ي و به سهر منداله كاني و مافداني و په روه رده ي منداله كاني بهرپرسياره. نهو عه بده ي له لاي گوره كه يه تي بهرپرسياره له سهر مالي گوره كه ي و لسټي ده پرسرټيه وه.

هه روه ها ده فهرموي: ((إن الله تعالى سائل كل راع عما استرعاه، أحفظ

مه ردايه تي و به عه زمه وه به ره و روي نه م جو ره هه لوتسته ده وه ستو، هه ول ده دات مي رده كه ي بي ني ته وه سهر ربي راستو، نينجا هه ولدان بو به رده وام بوني پاراستني خيزانه كه ي له به لاي كارساتي روژگار، نا لهو كاته دا كه سايه تي ژن به دهرده كه وي، به لام گهر ژنه كه ش گياني تو له سه ندنه وه و غيره ي هه بي، نهو كاته هه ردولا ژيانيان تال ده بي و كه رو له كارول بون ده كات.

(۱) هه ندي خه لكي ساده گومان ده بهن كه نه ركي ژن و كار كردني ماله وه ي ناسانه و، پټويستي به يه كلا بونه وه (تفرغ) ي درټي واي روژ ني ه... نه م گومانه نه و په ري نه فامي يه، مادام گوره ترين بارگرانايي په روه رده ي مندال كه وتو ته سهر نافرته، كه پټويستي به چنده ها ليكوليته وه و تيبيني زور هه يه، بو سهر كه وتن له نه نجامداني نه ركه كه ي و هه لسان به بهرپرسياره ته كه ي، كه فهرموده پيروزه كه ي پيغه مبه ر ناماژه ي پټي كرده، سهره راي نه وه ي پټويستي به مانه وه به دلتيابي و حه سانه وه ي ميشك هه يه، كه دور بيت له هه مو هه لچونيك، كه به په له ده گويزرټيه وه بو كو ز په له و مندالي شيره خوړ، نه مه ش ده بيته هو ي خراپ ترين شت وهك كه نه زمونه كاني دهر ونناسي ناماژه يان پټي كرده.

(۲) رواه البخاري و مسلم.

ذلك أم ضيعه؟ حتى يسأل الرجل عن أهل بيته))^(۱)، واته: خوی بالآ له
 هممو لیپرسراویک دپرسیتتهوه، له باره ی نهو کهسانه ی که له ژیر دستیدا
 کار ده کهن، نایا مافی نهو کهسانه ی پاراستوه، یان مافه کانیانی پیشیل
 کردوه و خواردویه تی؟ تهنانهت پیاو سه بارهت به مالّ و مندالّ و ژنی لسی
 دپرسیتتهوه، که نایا وهک نیسلام دیهوی ناوا پهروه رده ی کردونه یان نا؟
 ((کلکم راع، و کلکم مسؤول عن رعیته))^(۲)، واته: هموتان
 بهرپرسیارو شوانن، هر بهرپرسیارو شوانیک بهرپرسه له بهرکاره کی.

(۱) رواه النسائي وابن حبان.

(۲) رواه البخاري و مسلم.

مه به سته کانی ژن هیټان

له باره ی سیاسی و عه سکه ری یه وه

خوای گه وره ده فهرموی: ﴿وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ﴾ (الأنفال - ۶۰) واته: ته وه نده ی هیژو تواناتان هه یه، بو دوژ منانتان ناماده ی بکه ن. پیغه مبه ر ﷺ ده فهرموی: ((تزوجوا الولود الودود، فإني مكاتر بكم الأمم))^(۱)، واته: نافرته تی وا بخوازن که مندالی بیی و خۆشه ویست بی، چونکه من به زوریتان له ناو نوممه ته کانی تر شانازی ده که م. ((جاءت امرأة الى النبي ﷺ فقالت: يا رسول الله ذهب الرجال بحديثك، فاجعل لنا من نفسك يوماً نأتيك. فتعلمنا مما علمك الله، قال النبي ﷺ: اجتمعن يوم كذا وكذا في موضع كذا وكذا. فاجتمعن فأتاهن فعلمهن مما علمه الله، ثم قال: (ما منكن من امرأة تقدم ثلاثة من الولد إلا كانوا لها حجاباً من النار!) فقالت امرأة: وإثنين؟ قال رسول الله ﷺ وإثنين!))^(۲)، واته: ژنیک هاته لای پیغه مبه ری خواو گوتی: ئە ی پیغه مبه ری خوا پیاوان فهرموده ی تویان گوی لسی بو رویشتن، تۆش روژیکمان بو دیاری که، تا ته وه ی خوای گه وره فیتری کردویت فیرمان بکه یت.

پیغه مبه ر فهرموی: فلانه روژ کوپینه وه له فلانه شوین. جا نافرته کان کوپونه وه و پیغه مبه ر چوه لایان و ته وه ی خوای گه وره

(۱) رواه أبو داود والنسائي وابن حبان (حديث صحيح).

(۲) رواه البخاري و مسلم.

فیری کردبو فیری کردن.

باشان فەرموی: هەر ئافرهتیک له ئیوه سی مندالی بمریت نهوا
منداله کان بوی دهن به پەرده له ناگری دۆزهخ.
ئافرهتیک گوتی: ئەدی گەر دو مندال بیت؟
پیغه مبهری خوا فەرموی: گەر دو انیش بیت.

له راستیدا بهرزوی و عیزهتی میلله تان و نه تهوه له سهرزوری دانیشتوانی و
چه کداری کردنیان به هیزی ماددی و معنهوی وهستاوه. ئیسلام هانی
هه موئه وانهی داوه و هانی زۆرکردنی و دهچی داوه. چونکه زۆری دانیشتوان
به و هیزه داده نری، که خوی گهوره فەرمانی به ئاماده کردنیانی کردوه بۆ
ترساندنی دوژمنان، که له ئایه ته کهی سه ره وه ئامازهی بۆ کرا.

پیغه مبهری خوا ﷺ هه ره شه له و که سانه ده کات که نه خشه داده نین
تا ژن نه هیتن و هه ده فەرموی: ((من رغب عن سنتي فليس مني!)).
واته: هەر که سینک و از له ری و ری بازو شوینکه و تنم بینی له من نی یه.

هه ره وه ئیسلام هانی نه وهی داوه، که ئوممهت خۆی به باوهی به خوا و به
ئارام گری و خۆراگری و نازایه تی و ده ستگرتن به په وشته به رزه کان
برازینیته وه، تا میلله ت و نه ته وه نه وه (جیل) یکی به هیزی بۆ به ده ست
به یتری، که سیفه ته کانی چه ندی و چۆنیه تی به یه که وه تیدابیت، چونکه زۆری
(الکثرة) به بی باوهی راست و دروست و په وشتی به رز، هیچ سو دو ئاکامینکی
نابیت. له فەرمودهی (صحیح) دا هاتوه، که باسی خراپی و ناشیرینی زۆری و
گه ره لاوژهیی ده کات، که له هیزی معنهوی دامالراوه و هه خۆشه ویستی
مردن و بایه خ نه دانه به خۆشی و رابواردنی دنیا و هه ده فەرموی:

((يوشك ان تداعي عليكم الأمم من كل جانب تداعي الأكلة علي

قصعتها. قالوا: أو من قلة نحن يومئذ يا رسول الله؟ قال لا ولكنكم غثاء كغثاء السيل وليترعن الله من صدور عدوكم المهابة منكم وليقذفن في قلوبكم الوهن. قال قائل: يا رسول الله! وما الوهن؟ قال: حب الدنيا وكرهية الموت^(۱)، واته: هيندهى نهماوه كه نومدهته كان له هه مو لايه كه وه بۆتان بيتن، وهك چۆن چهند كهسانيك له يهك قاپ خواردن كۆده بنه وه له هه مو لايه كه وه دهستي بۆ نه بهن بۆ خواردن.

گوتيان: نهى پيغهمبهري خوا تايا نهو رۆژه نيمه له بهر كه مى تاوامان لى دى؟

فهرموى: نه خيتر: بهلكو نيوه زۆرن وهك كه فى سهر ده ريا! خواى گه وره سام وهه بيه تى نيوه له دلى دوژمنان ناهيلى و، دايدده مالى و (وههن) ده خاته دلى نيوه.

يه كيك گوتى: نهى پيغهمبهري خوا: (وههن) چيه؟
نه ويش فهرموى: وههن بريتييه له خۆشه ويستى دنياو رق بونه وه له مردن.

(۱) رواه أبو داود و البيهقي وهو صحيح.

ژیانی ژنو میردایه تی^(۱) ته‌ها رابواردن نی‌یه

خوای گه‌وره ده‌فرموی: ﴿يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ إِنَّ أَتَقِيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا ﴿۳۲﴾ وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا ﴿۳۳﴾ وَاذْكُرْنَ مَا يُتْلَى فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا ﴿۳۴﴾﴾ (الاحزاب: ۳۲-۳۴) ،
 واته: نه‌ی هاسه‌رانی پی‌غه‌مبهر! نی‌وه وه‌ک ژنانی تر نین" ته‌گهر خو‌تان
 ته‌پاریزن، زور به ناسکی و خاوی قسه مه‌کن" نه‌وه‌ک که‌سی غه‌ره‌زیکی له

(۱) پی‌ویسته ژنو می‌ردی برواداری چاک، ناسویه‌کی فراوانیان هه‌بیته، که له میانه‌ی ده‌ست به‌تالیاندا، زور بخو‌تینه‌وه‌و دیراسه‌یه‌کی قولی نی‌سلام بکه‌ن، کو‌شش بکه‌ن بو‌ بلا‌و‌کردنه‌وه‌ی له‌نی‌و مسولمانان به‌ پی‌او و نافرته‌وه‌! هه‌روه‌ها پی‌ویسته له‌سه‌ریان منداله‌کانیان به‌ رو‌شنبری‌یه‌کی نی‌سلامی نو‌ی رو‌شنبیر بکه‌ن، با به‌به‌رده‌وامی له‌ حسانه‌وه‌و یاری و له‌هو‌کردن نه‌بن، با قه‌ناعه‌تیا‌ن به‌ خو‌تندنی منداله‌کانیان هه‌بیته، که له‌ قوتابجانه‌کان ده‌خو‌تندری.

چه‌نده به‌ه‌وی به‌زایه‌دانی رو‌شنبیرکردنی منداله‌کان به‌ نی‌سلام، بو‌ته مایه‌ی نه‌گبه‌تی‌و ه‌وی هه‌لگه‌رانه‌وه‌ی منداله‌کانیان و ده‌رجونیا‌ن له‌ نی‌سلام، به‌داخه‌وه‌! نه‌و جو‌ره باو‌کانه چه‌ند به‌دبه‌ختن.

خوای گه‌وره ده‌فرموی: ﴿وَكُتِبَ مَا قَدَّمُوا وَآكَلْتَهُمْ﴾، واته: نی‌مه نه‌و کرده‌وانه‌ی کردویانه ده‌ینوسین و شو‌ینه‌واریشیا‌ن ده‌نوسین. مندال له‌ گه‌وره‌ترین شو‌ینه‌واری دایک و باو‌که، که له‌ژیا‌ن و مردندا پی‌یان ده‌گن.

پی‌غه‌مبهر ﷺ ده‌فرموی: ((إِذَا مَاتَ ابْنُ آدَمَ انْقَطَعَ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثٍ: صَدَقَةٌ جَارِيَةٌ، أَوْ عِلْمٌ يَنْتَفَعُ بِهِ، أَوْ وَلَدٌ صَالِحٌ يَدْعُو لَهُ)).

دلدا بی و ناره زوی خوشکا، هرچون په سنده ناواقسه بکهن، له مائی خوتان دهرمه کهون و وهك دهورانی زه مانى نه زانی پیشو، خه مل و خشلی خوتان نیشان مه دهن. نویژ بکهن و زه کات بدهن، له فرمانی خوداو پیغه مبه ر دهرمه چن. نیوه که خه لکی نهم ماله ن، خوا گه ره کیه چه په لیان له سره لباو پاک و خاوینتان راگرئ، هرچی له نیشانانی خواو له کارزانی له مالتاندا بو نیوه ده خوینتریته وه فیری بن و بیلینه وه. خوا هه مو شتی لی دیاره و ناگاداره.

نهم نایه ته پیروژانه ناماژهی نه وه ده کهن که ده بی نافرته خوی به ناداب و چند سیفاتیک برازینیتته وه وهك قسه کردن به جدی و به رهقی له گه ل پیایو بیگانه گه ناچار بو قسه له گه ل پیایان بکات. یه کیکی تر له و ناداب و سیفاتانه ی ده بی نافرته پیوه ی پابه ند بی جینگیر بونیه تی له ماله وه و نه چونه دهره وه به بی پیوستی. چونکه ماله وه (ولاتی نافرته) که به دهستی چه پی بیسکه ده هژینی، به دهستی راستیشی جیهان ده هژینی. جا به مه به سر چاره نوی میلله تدا زال ده بی. هه روه ها زال ده بی به سر چاره نوی هه مو تاده میزاد به گشتی، به لام به مهر جیک گه ر په روه رده ی کچ و کوره کانی به په روه رده یه کی نیسلامی به هیژ په روه رده بکات و پیمان بگه یه نی.

یه کی له په روه رده یاران ده لی: (جله وی په روه رده م بده نی و بوم مه یسه ر کهن، من دهم به که فیل و ده سته بهر، که روی جیهانتان بو بگورم!) له گرنه گترین نه رکه و پیوستی یه کانی نافرته، که له نایه ته کانی پیشه وه باسکران نه وه یه، که نافرته ده بی و پیوسته یارمه تی میرده بانگه واز کاره کی بدات و، پیروپاوه گیانندی به خه لکی پیاریژی. نا به م شیویه نافرته بو پیایو تنها هاوسه رو تنها بو سه رجی بی نی یه، به لکو پاریزه ری

نهینی پیاوه، وهك (سكرتیری) پیاوه یارمهتی ددهات و هانی ددهات لهسه ر
نهو کارهی دهیکات.

پیغهمبهر ﷺ فرمویهتی: ((رحم الله رجلاً قام من الليل فصلی
وَأيقظ امرأته، فإن أبتْ نضح في وجهها الماء، ورحم الله امرأة قامت من
الليل، فصلت وأيقظت زوجها، فإن أبى نضحت في وجهه))^(۱)، واته:
پهجمهتی خوا له پیاویک بی، که شهو هه لدهستی بۆ نویژو ژنه که شهی
هه لدهستی، گهر ژنه که شهی هه لدهستا ئاو به روی خیزانه که شهی ده پپرژینی.
پهجمهتی خوا لهو ژنه بیته که به شهو هه لدهستی بۆ نویژو میرده که شهی
هه لدهستی، که میرده که شهی هه لدهستا ئاو به روی میرده که شهی ده پپرژینی.

ههروهها پیغهمبهر ﷺ ده فرموی: ((إذا أيقظ الرجل امرأته من
الليل فصليا ركعتين، كانا تلك الليلة من الذاكرين الله كثيراً
والذاكرات))^(۲)، واته: گهر پیاو به شهو ژنه که شهی له شهو هه لدهستی و
هه ردوکیان پیکه وه دو رکات نویژیان کرد، شهو شهو شهو لهو که سانه
داده نرین، که یادی خوا زور ده که ن.

(تیمام ابن القیم ده لی: شهو نویژو پوخساری مسولمان جوان ده کات و
پوشنایی پی ددهات. هه ندیك ئافرهت شهو نویژیان زور ده کرد، له مباره وه
پرسیار له ئافرهتیک کرا. شهو ویش گوتی: بویه شهو نویژو ده که م، چونکه
پوخسار جوان ده کات. منیش دمهوی پوخسارم جوان بی)^(۳).

ئه مه شتیکی نامۆ و غه ریب نی یه، چونکه شهو هه لدهستا له شهو، ده بیته

(۱) رواه أبو داوود و النسائي (صحيح).

(۲) رواه أبو داود و النسائي والبيهقي.

(۳) روضة المحبين ص: ۲۲۰

هۆی بزواندن و جولەیی لەشو و وەرزش کردن، دوای ئەو دی لەش بۆ ماوەی چەند کاتژمێرێک لە جم و جۆڵ کەوتووە. کە لەوانەیە بە هۆی لە جم و جۆڵ کەوتن، لەش دوو چاری رەقی دەمارەکان ببێ. هەر وەها دەستنوێژ هەلگرتن پۆژی چەند جارێک، دەبێتە هۆی چالاکبونی سوپی خۆین لە لەشدا.

لەسەر جیگەیی زاوایی بەرەو مەیدانی جیهاد

قال رسول الله ﷺ عند قتل حَنْظَلَةَ بن أبي عامر، بعد أن التقى هو وأبو سفيان بن الحارث، ثم علاه شدّاد بن الأسود بالسيف فقتله، فقال رسول الله ﷺ: ((إن صاحبكم تغسله الملائكة))، فسألوا صاحبه: فقالت: إنه خرج وهو جنب لما سمع الهائعة (منادي الجهاد)^(۱)، واته: پاش ئەو هێ حەنظەلە و ئەبوسوفیانی کورپی حارس لە شەپدا کەوتنە بەرامبەری یە کتری، پاشان شەددادی کورپی ئەسود بە شمشیر بەرزبۆوێ سەر حەنظەلە و کۆشتی، جا لەوکاتەیی (حەنظەلە) کۆژرا، پێتغەمبەر فەرموی: (هاوڕێکەتان فریشتەکان دەیشۆن)، لە خێزانەکەیی پرسیار کرا حەنظەلە چۆن چۆتە دەرەو: خێزانەکەیی گوتی حەنظەلە کاتیەک، کە گۆی لە بانگی جیهاد بو بە لەشی پێسەوێ چوێ دەرەو.

سەرنج بەدەن: ئەم هاوێلە بەرپێزە چ کاریکی گەورەیی ئەنجامدا کاتی، کە بانگی جیهاد دەدری و شەهیدبونی لە لا خۆشترو بەرزترە، لە خۆشی و رابواردنی هاوسەرایەتی!
ئا بەم جۆرە دڵ و دەرۆنە گەل سەردەکەوێ و میللەتی پێ بە عیزەت و نەفس بەرز دەبێ.

(۱) رواه الترمذي وابن حبان (حديث صحيح).

له به لگه کانی پیغه مبه رایه تی

پیغه مبه ر عَلَيْهِ السَّلَام فەرموده تی: ((یکون فی آخر أمتی رجال، یرکبون علی سُرَج کأشباه الرجال! ویترلون علی أبواب المساجد، نساؤهم کاسیات عاریات علی رؤسهن کأسنمة البُخْتِ العجاف، إلعنوهن! فإلهن ملعونات!))^(۱)، واته: له کۆتایی نومته کهم پیاوانیک پهیدا ده بن، سواری جۆره سواریه ک (تۆتۆمبیل) ده بن که له بهر ده رگای مزگه وته کان داده بن، ئافره ته کانیشیان پۆشته ن و پوتیشن، قژیان تۆپه له ده کهن، وه ک بهرزایی پشتی حوشتی لاواز، ئیوه له عنده ت لهو ئافره تانه بکه ن، چونکه نهوانه بهر له عنده ت کهوتون.

نهم فەرموده ی پیغه مبه ر چند جوانه و موعجیزه که ی چند گه وره یه، هه والی نه وه ده دات، که زۆر له ده وله مه ندانی ئیستا، نهوانه ی تۆتۆمبیله گه وره کانیان له بهر ده می مزگه وته کان ده وه ستینن، جا پیغه مبه ری خوا ناوی لهو تۆتۆمبیلانه ناوه (أشباه السرج) که بریتی یه له (زین) نه وه ی که ده خستریته سه ر نه سپه و ماین بۆ دانیشن.

پاشان نه مانه ده چنه مزگه وت بۆ نوێژکردن، که چی ئافره ته کانیان روتن و جوانی و رازاوه یی یان بۆ خه لکی ده خه نه رو، قژیان له سه ر سه ریان کۆده که نه وه وه ک پشتی حوشت، که ئیستا نه مه باوه.

نهم فەرموده یه گله یی و گازانده یه بۆ نه وه ده وله مه ندانه ی، که که سایه تیان له ده ست داوه و ده سه لاتیان نه ماوه، نوێژه کان نه نجام ده دن، که چی

(۱) رواه ابن حبان والحاكم حديث صحيح.

تافردتہ کانیان لہ ریگا بہ پوشتہیی و بہ روتی دہرؤن بہ پتوہ. گہنج و لاوان
 توشی فیتنہ دہ کهن و، ٹومہت و نیشتمانہ کہیان توشی کارہ ناشیرین و
 خرابہ کان و فیتنہییہ کان دہ کهن.

ئىسلام بە پەروەردەى بەھيژ ئافرەت پەروەردە دەكات

لە سىرەى ئىبن ھشام ھاتوہ: ((ئوم سەعدى كچى سەعدى كورى رەبيع گوتويەتى: ئوم عەمارە ھاتە لام و پيەم گوت: پورى (خوشكى دايكى) باسى حالى خۆتم لە جەنگى ئوحدو بۆ بەكە.

ئەويش گوتى: لە بەيانىەو دەرجوم كوندە ئاويكەم پى بو دەمروانىە پياوان جەنگيان دەکرد، جا چومە لای پيغەمبەر ﷺ كە لەناو ھاوئەلەكانى بو، ئەو كاتە ھيژو سەر كەوتن بە دەست مسولمانان بو، كاتيك مسولمانان بەزىن، پالدا بە لای پيغەمبەر خواو دەستم كرد بە جەنگ كردن، شمشيرم لەسەر پيغەمبەر لادەدا، تيرم دەھاويشت ھەتا ئەو كاتەى، كە بريندار بوم. ئوم سەعد گوتى: برينيكى وشكەم لەسەر شانى بينى، گوتم كى بريندارى كردى؟

گوتى: ابن قمتە، خواى گەورە زەبونى بكات. لەو كاتەى، كە خەلك پشتيان لە پيغەمبەرى خوا كرد، ھاتە پيشەو دەيگوت: محمدم پيشان بەدن لە كوئىيە، رزگار نەبم گەر رزگارى بى، من و موصلەبى كورى عومەيرو چەند كەسيكى تر، كە لە گەل پيغەمبەرى خوا ﷺ بوين و بەرەنگارى بوينەو، جا لىى دام، منيش چەند جارئكەم لى دا بەلام ئەم دوژمنى خوايە دو كراسى ناسينى لەبەربو.

((ئەبو موسای ئەشعەرى-ھاوئەلى بەريژى پيغەمبەر- فەرمانى بە كچەكانى كرد، كە بە دەستى خۆيان قوربانى سەر بىرنو قاچيان بخەنە

سەر قوربانیه که و الله اکبر و بسم الله بلین)) (۱).

ئین هشام گوتویه تی: ئین ئیسحاق گوتویه تی.. صفیه ی کچی
عبدالطلب له ناو قه لای حسانی کوری سابت بو - حسان نه خوش
کهوت - صفیه گوتی: بیاویکی جولہ که به دهوری قه لاکه ده سورایه وه،
نه وکاته به نو قوره یظه جه نگیان له گه ل پتغه مبه ر هه بو، پتغه مبه رو
هاوه له کانی له ئیمه دوربون که سیک نه بو، که بیت لیمان لادات، چونکه
نه وان سهرقالی دوژمن بون و باری هاتنیان نه بو بۆ لامان بین.

ده لئی گوتم: حسان! ده بینی نه و جولہ که یه دهوری قه لاکه ده دات، به
خوا دلنیا نیم و نه مین نیم لسی له دواوه جولہ که بینیت و بمانگرن، نه وه
پتغه مبه ری خوا عَلَيْهِ السَّلَامُ و هاوه له کانی سهرقالن برۆ بیکورده!

حسانیش عوزری هینایه وه به وه ی، که نه خوشه ناتوانی. پاشان صفیه
گوتی: جا کاتیک نه مه ی گوت، خۆم توند کردو شیشه یه کی ناسنم
هه لگرت، پاشان له قه لاکه وه بۆی دابه زیم و به شیشه که لییم داو
کوشتم!...

(به کورتی و که مینک دهسکاریه وه).

سوربونی ئافرهت له سهر زانباری و پاداشت وه گرتن

پیغمبهر ﷺ ده فرموی: ((نعم نساء الأنصار لم يمنعهن الحياء في أن يتفقهن في الدين))^(۱)، واته: باشترین ئافرهت، ئافرهته نه نصاریه کائن، شهرم کردنیان نه بۆته هۆی نه وهی له ئایین شارهزا نه بن.

(۱) رواه البخاري.

سیفہتی نافرہتی سہر کردہ کان

خوای گہورہ دہ فرموی: ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزْوَاجِكُمْ إِن كُنْتُمْ تُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزَيَّنْتَهَا فَتَعَالَيْنَ أُمْتَعِكُنَّ وَأَسْرَحِكُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا، وَإِنْ كُنْتُمْ تُرِيدُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالذَّارَ الْآخِرَةَ فَإِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنْكُنَّ أَجْرًا عَظِيمًا﴾ (الأحزاب: ۲۸-۲۹)، واتہ: نہی پیغمبر ﷺ بہ خیزانہ کانت بلخی، گہر ژبانی دنیاو رازا وہی و جوانی دنیا تان دہوی، و ہرن با مافہ کانی خواتان تان بدہمی و بہ چاکی و بہ بی زہرہ رو زیان، تہ لاققان دہ دہم و دہستان لسی بہرہ دہم. گہر نئوہ خواو پیغمبرہری خواو دواروژتان دہوی، ئەوا خوای گہورہ بۆ ہەر یہ کیک لہ نئوہ، گہر کردہوی باش بکا، پاداشتیکی گہورہی نامادہ کردہ.

لہ ہمان سورہ تدا دہ فرموی: ﴿يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ مَنْ يَأْتِ مِنْكُنَّ بِفَاحِشَةٍ مُّبِينَةٍ يُضَاعَفْ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا، وَمَنْ يَقْنُتْ مِنْكُنَّ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ وَتَعْمَلْ صَالِحًا نُؤْتِهَا أَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ وَأَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا كَرِيمًا﴾ (الأحزاب: ۳۰-۳۱)، واتہ: نہی نافرہ تانی پیغمبر ﷺ: ہەر یہ کیک لہ نئوہ تاوانیکی گہورہ بہ ناشکرا بکات، ئەوا نازارو ئەشکہنجہی دو ہیئندہ نہدری، تہودش لہ لای خوا ناسانہ. ہەر یہ کیک لہ نئوہ بہرہ دوام بی لہ سہر گوپرا یہ لی و فرمانبہری خواو پیغمبرہری خواو کردہوی باش بکات، ئەوا پاداشتی دو ہیئندہ دہدہینہوہو رزق و رزوی یہ کی زوری بۆ نامادہ کراوہ.

هروه ها خودا ده فرموی: ﴿يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ إِنَّ أَتَقِيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا﴾ (الاحزاب: ۳۲)، واته: نهی نافرته تانی پیغه مبهه، هروه ها نهو ته وجهه خیرانی مسولمانه کانیش ده گریته وه، نیوه وهک نافرته تانی تری بیگانه و دور له نیسلام نین گهر قسه تان له گهل پیوان کرد، نهوا با قسه کانتان نهرمی و ناسکی و نازی تیدا نه بی، چونکه له وانیه نهو پیواوه دل و نیازی پیسو و خراب بی بهرامبهه به نافرته و، مهیلی بهلاتانه وه بی. قسهی وا بکن به جوریک، که نه زور رهق بی و، نه زور نهرم نیانی و ناسک بی.

خوای گه وره ده فرموی: ﴿وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ﴾ (الاحزاب: ۳۳)، واته: نهی نافرته مسولمانه کان! به بی پیویستی له مال مهچنه ده ره وه.

نین کثیر ده لی: واته خو تان به ماله وه بگرن و به بی پیویستی مهچنه ده ره وه. ده لی: لهو شتانهی که پیویستی شهرعین، نوژ کردن له مزگه و ته. له ریوایه تیکی تردا (و بیوهن خیرهن) واته: مال بو نافرته باشتره، که تیایا بی نیته وه چونکه ده توانی زانیاری به سود و هه بگری، وهک قورنان و فرموده کانی پیغه مبهه و بنچینه کانی په و ره دهی نیسلامی، تا نه وه یه کی گه وره و بهرز به دی بهی تی.

خوای گه وره له م نایه ته دا ده فرموی: نافرته تان رازاوه بی و جوانی خو یان به دیار نه خهن، وهک که نافرته تانی سه رده می نه فامی یه که م خو یان

به ده رده خست، نویژ بکن و زه کات بدن گو پرایه لی و به فرمانی خواو پیغهمبر بکن.

هروهها ده فرموی: ﴿إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا﴾ واذكُرْنَ مَا يُتْلَى فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا ﴿الاحزاب: ۳۳-۳۴﴾، واته: نهی خیزانه کانی پیغهمبر، به راستی خوای گوره دهیوی پیسی خرابه کاری و تاوانی نه فامیتیان له سهر لابدات، دهیوی به پاک کردنه وهیه کی چاک پاکتان بکاتوه له گونا هو تاوان، نایه ته کانی خوا له مال کانتان بخویننه وهو باسی بکن و حکمهت و لیزانی به کارینن. خوای گوره به لوتفو ناگاداره به همو شتیک.

خوای مهزن ده فرموی: ﴿ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأةً نُوحٍ وَامْرَأةً لُوطٍ كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ عِبَادِنَا صَالِحَيْنِ فَخَانَتَاهُمَا فَلَمْ يُغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَقِيلَ ادْخُلَا النَّارَ مَعَ الدَّاخِلِينَ﴾ وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ آمَنُوا امْرَأةً فِرْعَوْنَ إِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لِي عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَكُنِّي مِنَ فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهِ وَكُنِّي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿التحریم: ۱۰-۱۱﴾، واته: خوای گوره نمونهی نافرتهی کافر ده هیئتیه، که ژنی نوح و ژنی لوطه، تم دو ژنه له پهنای دو عبیدی من بون له عبده چاکه کان. تم دو نافرته ناپاکی کوفرو دژایه تی میرده کانیان ده کرد، جا میرده کانیان نه یانتوانی هیچ شتیکیان بو بکن له لای خواو، پی بیان گوترا هردو کتان بچنه نیو ناگر له گهل نهو که سانهی، که ده چنه نیو دوزه خه وه.

هروهها خوای گوره نمونهی نافرتهی بروادار ده هیئتیه وه که ژنی

فیرعه ونه، که گوتی: خویاه خانویکم له بههشت له لای خوت بۆ دروست بکهو له فیرعه ونو و کرده وه که ی رزگارم بکه.

له ته فسیری (ابن الجوزی) دا ده لئی: له وشه ی (وعمله) دوو قسه هه یه: یه کیکیان: واته له جوتبون له گه لیدا!! قسه ی دوه میش: واته: له شیرک و کوفری فیرعه ون!! هه روا له قهومی سته مکاران رزگارم بکه.

((لما نزل الوحي على رسول الله ﷺ في غار حراء رجوع يرجع فؤاده حتى دخل على خديجة بنت خويلد فقال: زملوني! زملوني! فرملوه حتى ذهب عنه الروع، ثم قال لخديجة: أي خديجة! مالي؟! وأخبرها الخبر، ثم قال لقد خشيتُ على نفسي.

قالت خديجة (تشجعه وتطمئنه): كلا! أبشر فوالله لا يُخزيك الله أبداً! إنك لتصلُ الرَّحِمَ، وتصدُقَ الحديثَ، وتحملُ الكُلَّ وتكسبُ المعدومَ، وتقري الضيفَ، وتعين على نوائب الحقِّ))^(۱)، واته: لهو کاته ی سروش (وحی) له نه شکه وتی (هه را) بۆ سه ر پیغه مبه ر ﷺ دابه زی یه کسه ر پیغه مبه ر به دلئیکی له رزیو بۆ لای خه دیجه ی خیزانی گه رایه وه ماله وه، فه رموی: دام پۆشن دام پۆشن. جا دایانپۆشت تا نه و ترسه له دلئی دا نه ما. پاشان به خه دیجه ی فه رمو: خه دیجه! ده زانی چیمه؟!

جا روداوه که ی بۆ گیت رایه وه. پاشان فه رموی له خۆم ترسام، که شتیکم توش بیی، وه ک بلئی جنۆکه ده ستیان لئی وه شان دبئی.

خه دیجه ش بۆ دلنه وایی کردنی و هاندانی گوتی: نه خیر! مژده ت لئی بیی، به خوا هه رگیز خوی گه وره تو ریسواو زه بون ناکات! چونکه تو سیله ی

رەحم بە جی دەهینی و راستگۆی له قسه کردندا، بارگرانایی خەلك هەلده گری، یارمەتی نەبو دەدهی و پیزی میوان دەگری، پشتگیری حق دەکەمی^(۱).

((هاجت في نفوس المسلمين خيبة الأمل، وعراهم وجومٌ ثقيل
للأتفاق الذي تم بين الرسول والمشرکين في صلح حادثة الحديبية
المذكورة في السيرة النبوية، فلما فرغ الرسول من قضية الكتاب قال
لأصحابه: قوموا فانحروا ثم احلقوا- ليتحللوا من عمرتهم ويعودوا الى

۱) خاتو خەدیجە نەم هەلۆیستەمی چەند گەرەو بەرزە، نەک هەر ئەم هەلۆیستە، بەلکە
گشت هەلۆیستەکانی له گەڵ پیغەمبەر ﷺ بەرزو گەرەو بو، کەوا خۆراگرو قوربانیدەر
هاندەری پیغەمبەر بو، بە وینەمی خاتو خەدیجە، پیاو سەرقرازی و گەرەویی بە دەست
دینیی، بە بۆنەمی قسه کردنان دەربارەمی سەرۆک و سەرکرده کان، کاتیی کە لەلای زۆری
نافرەتەکانان باس دەکرین، بە داخەو یە کسەر پارەمی زۆرو ناو شوڤرت و خۆشگوزەرانیی و
خزمەتکاری زۆرو زیوو جل و بەرگی نوویی دیتە خەیاڵ، ئەم هەمو گەرەویی و کەش و
فشە چیه، له راستیدا بەزۆری بە دزی و ناپاکی بە دەست هینراوە، گەرەویی راستەقینە،
خەباتکردن لە پینا و خواو، چاکسازی و نوێخوازی بە قوربانیدان و نازایەتیەو، روپەرپوونەوی
کارەسات و ناخۆشیەکانو، خۆراگرتن لە بەردەم قسەو قسەلۆک و نازاردانی نەفام و گەمژە
گیژاڤە، گەرەویی راستەقینە خۆراگرتن لە بەردەم چەوسانەو و ئەشکەنجەدانی سەتەمکارو
زالمەنە، وتەیهە کە هیە دەلن: له دواي هەر پیاویکی گەرەو ژنیکی گەرەو هیە، بە راستی
ئەم قسەیه راستە، چونکە ژن هانی پیاو دەدات و کارە ئەستەم و کۆسپەکانی لە بەردەم
سوک دەکاتو، له هەمو باریکەو هینمی دەکاتەو، له بەرامبەریشدا دەکرئ و راستە
بلین هەر پیاویکی فاشیل و سەرئەکەوتو، ژنیکی له دواو هیە... ژنیکی نەفام و نەزان، یان
ژنیکی خۆیندەواری بەدەرەفتار، گەر له کۆندا کارەسات و بەلا بە هۆی نەفامی ژن بوئی،
ئەوا نیستا بە هۆی ژنی خۆیندەوارەو هیە، کە بە لاری زانستی وەرگرتەو، گەر له
سەر دەمەکانی دواکەوتو ژن خورافات و شتی و هەمو خەیاڵ له مێشکی چەسپی بو، نەمڕۆ
ژنی خۆیندەوار له خۆبایی و نەفامیی ناوینەمی بو، توشی دلپراوکی و مۆدەو مۆدەکاری
جل و بەرگی و رق و قینە هەلگرتن، دەرەق بە هەمو دابو نەریتە رەسەنەکانی نیلامی
بو، وەک بلیی دەیهەری بییتە پارچە کانتزایەک لەناو رۆژئاوا بتوینتەو.

المدينة- فلم یقم منهم رجلاً! حتی قالها ثلاث مرات!
 فلما لم یقم منهم أحد، دخل علی زوجته أم سلمة، فذكر لها ما لقي
 من الناس، فقالت أم سلمة! یا رسول الله أتحب ذلك، أخرج، ثم لا
 تکلم أحداً منهم كلمةً حتی تنحر بُدُنک - أي ضحیتک - وتدعوا
 حالک فیحلقک، فخرج فلم یکلم أحداً منهم حتی فعل ذلك، فلما
 رأى المسلمون ما صنع النبى، قاموا - عجلین - ینحرون هدیهم
 ویحلقون^(۱)، واته: لهو کاتهى ریکه وتنه کهى نیوان پیغه مبهرو
 موشریکه کان له ریکه وتنى حوده بیبه نه نجم درا، که له ژیانامه
 پیغه مبهر باس کراوه، مسولمانه کان دلیان زور پیى گران بو و پییان
 ناخوش بو. کاتیک پیغه مبهر له نوینى ریکه وتنه که تهواو بو، به
 هاوه له کانی فهرمو: هه لسن قوربانیه کانتان سهر برن و سهرتان بتاشن -
 نه مەش بۆ تهوه بو تا عومره نه کهن و بگه رینه وه بۆ مه دینه - به لام کهس
 به قسه ی پیغه مبهرى نه کردو هه لنهستان بۆ نه نجامدانى تهو کاره! تا
 پیغه مبهر سى جار نه م قسه یه ی دوباره کرده وه.

جا که کهس هه لنهستا، پیغه مبهر چوه لای نوم سلمه ی خیزانى و
 روداوه کهى بۆ گیزایه وه، که له گه ل خه لکه که چى رویداوه، نوم سلمه گوتى:
 نه ی پیغه مبهرى خوا پیت خو شه نه م کاره پهیره و بکرى، تۆ بچۆ بۆ
 دهره وه و قسه له گه ل کهس مه که، تا قوربانى یه کهت سهر دهرى و
 سهرتاشه کهت بانگ بکه سهرت بتاشى. پیغه مبهر ﷺ به قسه ی نوم
 سه له مه ی کردو چى پی گوترا ته وه ی نه نجامدا. که مسولمانه کان بینى یان
 وا پیغه مبهر قوربانى یه کهى خۆى سهر دهرى و سهرى ده تاشى، نه وانیش

(۱) رواه البخاري بنحوه.

به په له ههستان قوربانی یه که یان سه بربری و سه ریان تاشی...^(۱)
 له کتیبی (الأستیعاب) ی ابن عبدالبر (۱۸۲۷/۴) دا هاتوه که شهوه
 کورته که یه تی و ده لئی: له جهنگی قادسیه دا خه نساو چوار کوره که ی
 تاماده ی جهنگه که بون. شهوی ده ستپن کردنی پیکدادان، هه ر چوار
 کوره که ی کۆ کرده وه و پئی گوتن^(۲): کوره کانم! نیوه به ملکه چی یه وه

(۱) نهم فرموده راست (صحیح) ه له کوئ، که پیغه مبه ر به ره نی خیزانه که ی کرد، له گه ل
 نه و فرموده هه لبه ستراوانه ی، که هیچ راستی یه کی نیه، وه ک (شاورهن و خالفهن)
 واته: پرس و را به ژنان بکه ن، به لام به قسه یان مه که ن. (شهوه قسه ی پیغه مبه ر نیه).
 ههروه ها (طاعة المرأة ندامة) واته: به قسه کردن و به فرمان کردنی ژن په شیمانی یه.
 ههروه ها چنده ها فرموده ی هه لبه ستراوی تر، که پیغه مبه ر نه یفه رموه. به لکو به
 زمانی پیغه مبه ر گوتراوه، که دوژمنانی نیسلام کردویانه وه سیله یه ک، تا نافرته هان
 بدن دژی دینه که ی بوه ستی!

(۲) شه مه ش نمونه یه کی تری ژبانی نافرته تیکی صحابی یه تیکۆ شهرو مواهیده کانه باسی
 ده که ی ن، تا وه کو بیته په ندو نامۆژگاری بو نافرته ی سه ر کرده کاغان: شه سمای کچی
 نه بویه کر یه کیکه له وه که سانه ی، که له سه ره تاوه مسولمان بو، باوکی له میانه ی
 کۆچ کردنی له گه ل پیغه مبه ری خوا ﷺ به نه ینی بو مه دینه بو مه ترسیترین کاری
 هه لبه ژارد، شه سماء رو لئیکی گرتگی تیدا بینی، که وا خواردن و ناوی بو پیغه مبه رو
 ها وه له که ی ده برد، له کاتی خو شار دنه وه یان له شه که وه ته که دا، نه ینی هه لو یستی
 سه ر کرده ی قوره یشی یه کانی بو ده هینان، که به نیازی کورشتیان به دوا یاندا بون.

جارتک نه و سه ر کردانه، پاش ده رچونی باوکی له گه ل پیغه مبه ر له مه که هاتن
 پرساریان ده رباره ی باوکی له کرد، گوتی: نازام! جا نه بوجهل زلله یه کی له دا، که
 گواره که ی له گوئ که وت، شه سماء له سه ر نهم نازاره له پیناوی خوا دا نارامی گرت...
 به راستی میژو هه لو یسته ترسناکه که ی تو مار کرده، که له ژبانی دایکان نمونه ی نیه،
 شه ویش شه ویه کاتیک عبدالله ی کوری، که ده کاته عبدالله ی کوری زییر هاته لای، له
 میانه ی شوړ شه که ی له دژی شه مویه کان له حجاز نه وانیه که حه حاج به سوپایه کی
 گهروه وه ناردی بو جهنگ کردنی، جا چه لای شه سمای دایکی پاش شه وه ی لایه نگره کانی
 دوا ی جهنگی تالو دریزخایه ن وازیان له هینا بو راویژی به دایکی کردو پینی گوت:

مسولمان بون به ويستی خۆتان كۆچتان كردوه. ئىئوه كورانى يهك پىاون. وهك كه كورانى يهك ئافرهتن، باوكتان ناپاكي نه كردوه و نه خاليشتان شتيكى وای كردوه، مايهى ريسوايى بيت. ناوبانگتان ناشيرين نه بوه و په چه له كيشتان نه گوزاوه.

جا خه نسا ئايه ته كانى خواى بۆ خويندنه وه، كه باسى به ئىنى پاداشت دانه وه بۆ نهو كه سانهى، كه خۆ راگرو نارامگرن له سهنگه رى جهنگ دا،

نهى دايه گيان! خه لك ريسوايان كردم ته نانهت كور و نه هله كه شم، چند كه سانيكى كه مم له گه ل ماوه، كه نه وانيش تراناي يهك كاتزمير بهرگري يان ههيه، نه وهى له دنيدا ههيه گه ر بدهى نه مه ريه كان ده مده نى تو رات چى يه؟
نه ساي دايكى گوتى: به خوا كوره كم تو خۆت باشر ده زانى، گه ر ده زانى تو له و بانگه وازهى كه بۆى ده كه يت له سه ر حه قى، نه وا به رده وام به، هاوړيكا نيشت له سه رى كوژراون... گه ر تو ش دنيا ويستى، نه وا تو خراپترين به ندهى! خۆت به هيلاك برده وه، نه وان هه ل گه لتن به هيلاك ت داون! گه ر گوت له سه ر حه ق بوم، نه مه يان نه كرده وهى شوړشگيرانه وه نه نه هلى دينه! له دنيا چه ندهت ماوه بۆى؟! كوشتن باشره، به خوا به شمير ليت بدرى له حالته تى سه ربه رزى و به غيره تى به لامه وه باشره له ليدانى قامچى له حالته تى زه بونيدا.

گوتى ده ترسم كه منيان كوشت له شم بشيوتين و نه تكم بكن!
دايكى گوتى: كوره كم! مه ر كه سه رپا به كه و ل كرده نى زيانى پى ناگات!
جا عبدالله چو بۆ جهنگ و جهنگى كرد، تا كوژرا، و پاش چند روژيك دايكىشى مرد.
دايك ده بيت ناوا بيت!

نه مه ده ليم له كاتيكدا كه ده زانم عبدالله كورى زوير ره حه مته تى خواى لس پى بۆ جهنگ كرده نى له دژى به نى نومه يه ئيجته يهادى كردبو، وه پاداشته تى موجه ته هيدى بۆ ههيه. به لام ناي له مه دا پينكارويه تى؟ گومان نا به م: والله اعلم.

نوسه ر ده لئى بروانه ته حقيه كم له سه ر كتيبى (العواصم من القواصم) كه كتيبيكه شايسته تى نه وهيه له هه مو مالىكى مسولمان هه بيت، كه به درۆ خه روه تى نه و درۆيانهيه، كه ده رباره تى هاره له به رتزه كان گوتراوه!

پیی گوتن: خوا پشتیوان بی گهر بهیانی داهات و ساغ و سه لامهت بون،
یه کسه برۆن بۆ کوشتنی دوژمنه که تان به چاویکی کراوده. کاتیک توشی
شهر بون خو گورج و گۆل بکهن و، تهیه موم بکهن سه رکهوتو دهبن و ده گنه
به هشت، له لانهی ههتا ههتایی ریتان لسی ده گیرئ.

کاتی بهیانیان به سهر داهات، چونه شوینی خویانه وه و ده ستیان کرد به
جنگ کردن، تا ههر چواریان شهید کران. کاتیک ههوالی شهید بونیان
به خه نسای دایکیان درا، خه نسای گوتی: سوپاس بۆ نه و خویایه ی، که به
هوی شهید بونیانه وه منی بهرزو گوره کرد، داوا له خویای خۆم ده کهم
له گه ل تهوان دا، له به هشت کۆم بکاته وه.

سهرپه رشتیاری (قوامه) ی پیاو به سهر ئافرته

خوای گه وره ده فهرمویت: ﴿الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ﴾ (النساء - ۳۴)، واته: پیاوان به سهر ژناندا ده سه لاتیان هه یه و سهرپه رشتیاریان به سهر یاندا، که خوا هیندیکی له هیندی هیژاتر به دی هیناوه، دیاره پیاوان نه رکی به ری چونی مالیان له سهر شانه^(۱).

۱) وا به باش زانرا هندی به وردی باسی سهرپه رشتیاریه تی پیاو به سهر ئافرهت بکری، چونکه شاره زابون و پیژانی سهرپه رشتیاری دان به پیاو، زۆریه ی زۆری گیروگرتی نتوان پیاو و ژن چاره سهر ده کات، هندی پیاو نه و سهرپه رشتیاری به (القوامه) به وه تیگه یشتوه، که ده بی پیاو سالاری و کوخایی و ده سه لات نواندن و به ری خو کردن و چا و سورکردنه وه خو به گه وره زانی به سهر ژنه که یدا به مینتی و، به مجۆزه تیگه یشتنه هه له و خراپه ره فتار ده کهن. به هه مان شیوه هندی ژنیش بی ناگاو ناشاره زایانه، سه بارهت به مافی سهرپه رشتیاریه تی پیاو هیچ حسابیک بو میرده که ی ناکات، نه وه ش ده بیته هوی نانه وه ی ناژاوه و ناکوکی و دژایه تی و لیک جیا بونه وه...

گه هر یه کیک له پیاو و ژن، سنوو ماف و نه رکه کانی یه کتری بزنان نه و کاته به به ختیاری و ناسوده بی و به بی ناژاوه و ناکوکی، ژیان ده بده نه سهر.

زانایه کی کۆمه لئاسی گوتویه تی:

ژیانی ژن و میرده ای ته به نۆتۆمبیلک ده چی که دوو کهس تییدا سهر نشین و یه ک نامانجیان هه یه: هه ره ده بی یه کتکیان سوکانی نۆتۆمبیله که بگریته ده ست، خو نا کری هه ردوکیان پیکه وه لئی بخورن.

جا گه پیاو نه م نه رک ی گرتنه نه ستۆ - که نه مه ش باری سروشتیه - ژن ده توانی به رژی سروشتی خوی هه لئستی، له بلا و کردنه وه ی متمانه به خو بونی میرده که ی و هاندانی که مکرده نه وه ی بارگانی ژیان، به لام گه ره ژن نه رکی سهرپه رشتیاری ته گرتنه نه ستۆ، نه وه پیاو هه لئستی ره خنه گری و سه یرکردن و هه رده گری، جا نه و کاته هینده ی بی ناچی له بهر

بارگرانی ژیان، که به تنها خوی پیوی هه‌لده‌ستی به‌بی هاندان، میشکی توشی داروخان ده‌بی و داده‌می.

خوای گه‌وره ده‌فهرموی: ﴿الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ﴾ (النساء - ۳۴)، واته: پیوان سه‌ریه‌رشتیار ترن به‌سه‌ر نافرته‌تان بۆ به‌ری‌توه‌بردنی کاروباری خیزان، به‌وهی که خوای گه‌وره به‌چند شتیک به‌سه‌ر یه‌کتری دا فه‌زلو چاکه‌ی پی به‌خشین، که پیوا توانای ناماده‌یی جی‌به‌جی‌کردنی کاروباری قورس و گرنگیان هه‌یه. هه‌روه‌ها پیوا سه‌ریه‌رشتیاره به‌سه‌ر نافرته، چونکه نه‌فه‌قه‌و پاره‌ پیدا‌کردن و مندال به‌ختی‌کردن له‌سه‌ر پیواه له‌و ماله‌ی که هه‌یه‌تی. نهم نایته‌ پیروزه‌ ناماژه بۆ یاسایه‌ک له‌ یاسا نه‌گۆزه‌کانی خوای گه‌وره ده‌کات، که سه‌ریه‌رشتیاری پیواه به‌سه‌ر ژن. خوای په‌خشنده که به‌مجۆزه‌ باسی پیواده‌کات له‌به‌ر دو هۆی رون و دیار:

یه‌که‌میان: نه‌وه‌یه خوای بالا‌ سروشتی پیاری وا دروست کرده، که جی‌اوازی له‌گه‌ل سروشتی نافرته هه‌بی. نافرته فه‌زلو چاکه‌و گه‌وره‌یی هه‌یه به‌رامبه‌ر به‌ پیوا، له‌ به‌ری‌توه‌بردنی کاروباری ناو ماله‌وه‌و په‌روه‌رده‌کردنی مندال‌ان و هه‌لسان به‌کاره‌ پیویستی یه‌کانیان، که له‌سه‌ر نه‌و سۆزو نه‌رم و نیانه دروست بوه. جه‌سته‌ی نافرته به‌ شتیه‌یه‌کی لاواز دروست بوه له‌ روی نه‌ندامه‌کانی جه‌سته‌یدا، وه‌ک لاوازی کۆنه‌ندامی ده‌ماره‌کان، که به‌ هۆی نازاره‌کانی سک پری و مندال بونه‌وه (هه‌ست کردنی به‌شت) که‌م ده‌بیته‌وه‌و وای له‌ده‌کات له‌ هه‌مان کاتدا له‌وانه‌یه‌ دوچاره‌ی نه‌خۆشی بی‌و زو هه‌لچچ و توره‌ بی، که کار ده‌کاته‌ سه‌ر سه‌لامه‌تی ته‌قدیرو دروستی تیگه‌یشتن. نافرته توانای له‌ پیوا که‌متره له‌سه‌ر ربه‌روبو‌نسه‌وه‌ی نه‌بونی و نه‌داری و خۆگرتن له‌به‌رده‌م کۆسپ و ته‌گه‌ره‌کانی ژیان. به‌لام پیوا فه‌زلو چاکه‌ی به‌سه‌ر نافرته‌وه‌ هه‌یه، که له‌ پیته‌وه‌ باسکرا.

پیوا هیزو جه‌سته‌ی له‌شی پته‌وترو بیرو فیکری تیژترو، ته‌قدیرکردنی شتی له‌ لا باشتره، له‌به‌ر نه‌وه پیوا داده‌نری بۆ هه‌ول و تیکۆشان و چاره‌سه‌رکردنی جی‌اوازی و دژایه‌تی کردن، هه‌ول دان بۆ نسان په‌یدا‌کردن بۆ گۆزه‌رانی خیزانی. هه‌روه‌ها توانای پاراستنی قه‌واره‌ی خیزان و دورخستنه‌وه‌یان له‌ مه‌ترسیدا هه‌یه.

هۆی دوهم: کاتیک نهم سه‌ریه‌رشتیاری یه‌ دراوته پیوا، که ده‌بی پیوا نان په‌یدا بکات و خیزانه‌که‌ی به‌ختی بکات، نهمه‌ نه‌وه ناگه‌یه‌نی له‌ بواره‌کانی دین و دنیا‌دا پیوا

باشتره له ژن. به لکو خوی گه وره ههردو کیانی له کردهوی چاک دا وەك یەك داناون، وەك دەفهرموی: ﴿فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِنْكُمْ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ﴾ (آل عمران- ۱۹۵)، واته: پهروهردگار وهلامی دانوهه، كه من کردهوی هیچ کامیکتان له نیر یان له مئ و ن ناکه، ههندیکتان له ههندیك. ههروهها خوی بالا دهفهرموی: ﴿وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَ بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَ دَرَجَةٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾ (البقره- ۲۲۸)، واته: نافرهت چیان لهسهره، كه مافی پیاو بهجئ بهینن، به هه مان شیوه ئهوانیش مافیان ههیهو بهشیان ههیه بهسهر پیاو له چاکه دا. پیاریش پلهیهکی بهسهر نافرهتانهوه ههیه له بهر ئهوهی زیاتر ماندوترو ههولژو کوشش تروه، نان پهیدا دهکات.

ئهم سه رهبرشتیاری (قوامه)یه قاعیدهیهکی ریکخستنه، كه پتیوستی به ئهندازیاری کۆمەلگه و جیگیری بارودۆخه له ژیانی دنیا دا، ژیانیش بئ زیان نابئ، گهر پییهوه پابه ند نه بیئت. كه به قیوامه ی سه رداره کان و ئه میره کان ده چیئت. (له کتیبی حصوننا مهددة من داخلها، نوسه ره که ی دکتۆر محمد محمد حسین لاپه ره ۱۳۹-۱۴۲ به کورتی گواستراوه ته وه).

قوامه) یه کهم داواکردنی یه کسان یه

بۆچی نیسلام سه رهبرشتیاری خیزان ده داته پیاو، له و کاته ی قورشان ده فهرموی: ﴿الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ﴾، وه لامه که ی ئه وه یه: نیسلام له م بابه ته دا، شتیکی نویی فهرز نه کردوه و شتیکی هۆگری نه گۆریوه.

سروشتی نافرهت هه ره له سه رده تای میژوه ئه وه بوه، كه له ته نیش پیاو نه بیئ، هه ست به هیمنی و ناسایش ناکات، هه رده م پاراستنی خۆی و پاراستنی منداله کان ده خاته سه ر نه ستۆی پیاو، هه ولئ تیکۆشان و کۆشش و هه لگرتنی بارگرانایی بۆ پیاو به جئ دیلیئ، هه تاکو نیستاش نافرهت هه ره نه مه ی له پیاو ده ویئت، چونکه سروشتی شته کان به م شیوه یه ... پیاو به جه سه به هیزو ماسولکه به هیزیی دروست کراوه، تا وه کو زالآ بی به سه ره هه مو کاره زه جه مه ت و ناخۆشه کان، نافره تیش به جه سه لاوازو هه ست ناسک و

خونہ گری دروست کراوہ۔ کہواتہ نیسلام گوناھی چیه لهوکاتہی دان به واقع دابنی و،
 حقیقت بیئیتہ کایهوه و دابنیئت، کہ پیوان سہرہرشتیاری ترن بهسہر نافرہ تانہوہ؟

نایا لهم سہرہمہی نیستادا، نافرہت دہیہوی ئہو بیئیتہ سہرہرشتیاری...!
 سہرہرشتیاری (القوامۃ) مانای بہریرسی یہتی یہ، ماناکہی زال بونہ بهسہر ہلگرتنی
 زہجت و ہستان بہ ئہرکی بارگرانی، بہراستی ئہمہ تہ کلیفہ نہک بہرزدانان و
 گہورایہتی.

سہماکہرانی نافرہت دہلین سہرہرشتیاری پیوا بهسہر نافرہت کاتیک بو، کہ پیوا له
 بہرہم ہیئاندا دہسہلاتدار بو، کہ بہ کہسابہتہکایہوہ ستہمی دہکرد، بہلام نیستا
 نافرہت خوی شت بہدہست دینی و وہک پیوا بہرہم دینی، ہیچ مانایہکی نی یہ پیوا
 سہرہرشتیاری بیئت.

بہلام واقعی جیہانی رۆژناوا ئہم گومانہی بہدرؤخستہوہ، نافرہت لهوی کار کردو
 شتی بہرہم ہیئناو سہرہرختو بو، بہلام له گہل ئہوہشدا پیویستی بہ ذاتی پیوا و
 سہرہرشتیاری یہتہکہی ہیہ، کار دہکات لهسہر ئہوہی، کہ بیئتہوہ ژیر ئہم
 سہرہرشتیاری یہ، له ژیر سیبہری پیوا نہ بیئت ہست بہ دلنیایی و ئاسایش ناکات...
 بہراستی خوی گہورہ راستی فہرموو درۆژنان درۆیان کرد.

(الاسلام و المشکلة الجنسية ۱۹۶-۱۹۸)

مه ترسی کاته کانی ده ست به تالی (۱)

خوای گه وړه ده فهرموی: ﴿فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ﴾ (الانشراح- ۷)، واته: که له کاریک بویته ووه خوټ ماندو بکه به خه ریک بون به کاریکی تره ووه.

(۱) کاتی به تال چمن ترسناکه، شاعیریش گوتویه تی:

إن الشباب و الفراغ و الجد مفسدة للمرء أي مفسده!

زوربهی سه ره تالی داړوخانی خیزان به به سه ربردن کاته به تاله کانه ووه دروست ده بی، نه ویش به روانینی فلیمه روت و تاوانکاریه کان، که هر به کیک له ژنو میرد به ره و فجور ده بات و، منداله کان فیتری تاوانکاری ده کات!

خیزان نه و کاتانه به شه وانه (سه هرات) ی تیکه لای، که پی دی ده لاین: (خیزانی) ده به نه سر، که به راستی پاچی روخینه ری کیانی خیزانه، چند رودای دلته زین له ناکامی نه و سه هراتانه رو ده دات، ته نانه ت بوته مایه ی ژه راوی کردنی میرد، بو نه و دی له گه ل عاشقه که ی رابویری، واته: ها وری پی خیزان، جا نایا په ند ورده گری؟!!

یان کات به سه ر بردن له چایخانه کان، له نیو زریکه ی گه رسونو ژاوه ژاوی زاری طاولو دوکلی نه رگیله و جگه ره ی زیان به خش به ته ندروستی نه و که شه ش، که نایکیشی، به لام له ریگه ی هه ناسه دان و مژینی پیسته ووه زیانی پی ده گات. یان کات به سه ر بردن له و پیشوازی به پی ماناو پوچانه ی، که ته نها قسه ی بن سودو باسی جلو به رگی نافرته تیکه ره کانی بیگانه ی تیدایه.

له نیو چایخانه و نه و جوړه مه جلیسه پی هودانه، مندالان په رته وازه ده بن و له جاده و سینه ماکاندا فیتری تاوانکاری و خراپه ده بن. (منکرات الأفراح)

نافرته ی هویشار، نه و نافرته زیره که یه، که به ژیری ته و اوو گیان به رزی خو ی، ماله که ی ده کاته به هه شت، که میرد ده که ی و منداله کانی راده کیشی و وایان لسج ده کات جار ناجار بچن بو ره زو باخه کانی ده ورو به ریان، بو هه لمژینی هه وای پاک و نه نجامدانی هه ندیک و هه رش. هه ووه ها له ماله که یدا په رتو کخانه یه کی جوان و به سود دروست ده کات، بو نه و دی کاته به تاله کانی خیزان به شتی به سودو چاک به نه سر.

(کتاب نحو أسرة إسلامية) ی (نوسر)

هدروا ده فرموى: ﴿وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا﴾ (الفرقان- ۷۲)،
 واته: همر که به لای کاری ناله باردا رابوردن، مردانه خوی لسی لاده دن.
 پیغه مبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمویه تی: ((دونکم یا بنی ارفدة لتعلم اليهود أن
 فی دیننا فسحة))^(۱)، واته: ئی به نی ئه رفده! ودریگرن با جوله که بزائن
 دینه که مان کراوه بی تیدایه^(۲).

هدروا فرمویه تی: ((کل شیء لیس من ذکر الله فهو لغو ولعب إلا
 أن یكون أربعة: مشی الرجل بین الغرضین وتأدیبه فرسه، وملاعبته
 أهله، وتعلم الرجل السباحة))^(۳)، واته: جگه له چوار شت، گهر یادی
 خوی له گهل نه بی، ئهوا پوچ و بی مانا و بی هوده یه: یه کیک له نیوان دو

(۱) رواه البخاري ومسلم وغيرهما.

(۲) لهو کاتمی حبه شیه کان له روژی جه ژندا له ناو مزگهوت به نیتزه کانیان یاریان ده کرد،
 پیغه مبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خوی بی فرمون: ((دونکم یا بنی ارفدة لتعلم اليهود أن فی دیننا
 فسحة)).

ئهم فرموده یه له کوئی له بهرامبر ئه و فرموده (ضعیف) و (موضوع) انه می، که
 چونی مندال بۆ مزگهوت حهرام ده کات، وهک که قسه می مویاحی حهرام کرده، ته نانهت
 نه فام و نه زانان، مزگهوت به گرتوخانه دیته پیش چاویان، به لکو ئه مه له گرتوخانه ش
 ناخو شتره، چونکه به ندرکراو له گرتوخانه دا نازادی قسه می بی دراوه.

به راستی بیویسته مزگهوت ه کاغان له ژیر تیشکی فرموده ی یاریکردنی حبه شی یه کان
 له مزگهوتدا هیلنکی نوی بگریته بهر!!

گهر شتیکم به ده ست بایه، له سهر تیشکی ده قی ئهم فرموده یه، له نهومی دوه می
 مزگهوتدا مه له وانگه و یانه می تیرهاویژی و وه رزشه جوړاو جوړه کاتم دروست ده کرد،
 سه ره پای نویتزکردن تیددا، مزگهوتم ده کرده ناوه ندیکی رو شنبیری و کومه لایه تی و
 وه رزشی، که له چهند نهومی ک پیک بیت، نهک یهک نهوم، دیاره که نه مه نه کراوه
 زیاننکی گه وره یه و نیشانه می کهم هوشیاری یه!!

(۳) رواه النسائي (حدیث صحیح).

نیشان بیّ و بروا، یہ کیٹک مہشق بہ ماینہ کھی بکات، پیاو کہ یاری و دستبازی لہ گہلّ خیزانی دہکات، پیاو خوئی فیّری مہلہوانی بکات۔

ہدروا دہفہرموی: ((لا تزول قدما عبد يوم القيامة حتى يسأل عن أربع: عن عمره فيما أفناه، وعن جسمه فيما أبلاه، وعن علمه ماذا عمل به، وعن ماله أين اكتسبه، وكيف أنفقه!))^(۱)، واتہ: لہ روژی قیامت ہردو قاچی عہد تی ناپہری، تاوہ کو چوار پرساری لی نہ کری: دہبارہی ئەو تہ مہنہی کہ بہ سہری برد، دہبارہی جہستہی، کہ بوچی بہ کاری ہیٹاود، دہبارہی زانیاری یہ کھی، کہ چوّن کاری پیّ کردوہ، دہبارہی مالّو سامانہ کھی لہ کوئی بہ دہست کہوتوہ، چوئی سہرف کردوہ۔

(۱) حدیث صحیح لشواہد۔

پیغمبر و هك هاوسه ریکی توند

خوای گهوره به پیغمبر ﷺ ده فرموی: ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزُوجَكُ
 إِنْ كُنْتُمْ تُرْذِنُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزَيَّنَّتْهَا فَتَعَالَيْنَ أُمْتَعَكُنْ وَأَسْرَحْ كُنْ سَرَاخًا
 جَمِيلًا ﴿۱﴾ وَإِنْ كُنْتُمْ تُرْذِنُ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالذَّارَ الْآخِرَةَ فَإِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ
 لِلْمُخْسِنَاتِ مِنْكُنَّ أَجْرًا عَظِيمًا﴾ (الأحزاب: ۲۸-۲۹)، واته: نهی
 پیغمبر! ژنه کانی خوټ بدوینه: نه گهر ژین و خشلی دنیا تان دهوی، دسا
 ورن تا هقی خوټان بدهمی و به بی گازنده و به خوټی راهیتان کم.
 نه گهریش خواو پیغمبر و مالی دواړو ژتان گهره که، خودا بو کار
 چاکه کانتان پاداشی گهوره ی داناوه^(۱).

قهیرانیک له مالی پیغمبر ﷺ (۱)

نم نایه ته ده باره ی خیزانه کانی پیغمبر ﷺ دابه زی، کاتې داوای زیاد کردنی بژیوی
 (نقغه) بیان لیکرد، نهویش نهیده توانی بویان زیاد بکات، له بهر نهوه ساوهی مانگیتکی
 ته او به توندی خوټی لسی داپراندن، ننجا خوای گهوره نهو نایه تانه ی بو دابه زاند، که
 خیزانه کانی پیغمبر ی تیدا سریشک کردن، نایا له گهل پیغمبر به وجزره ژیانه
 ده گوزهرینن و نارام ده گرن، همتا خوا دهر و ده کاته وه، یان ده چنه وه لای که س و کاریان..
 خیزانه کانی پیغمبر ی خواو پیغمبر و روژی دوا یان هلبوارد، ژیان یان له گهل
 پیغمبر ﷺ برده سر، بو نهوه ی روټی گرنگیان له دایین کردنی به خته وه ری و دنیایی
 بو پیغمبر به جی بینن و، هاوکاری بن له گه یان دنی نیسلام به خه لکی. روداوه که ش به م
 شیویه بو:

موسلیم له کتیبی (صحیح) ی خویدا (۱۱۰۴/۲) گتیاو به تیه وه، جابری کوری عبدالله
 گوتیه تی: له برده می مالی پیغمبر ﷺ، خه لک دانیشتبون، ریگه به هیچیان
 نه درابو بچنه ژوره وه، نه بویه کر هاتر مزلته تی خواست بجیته خزمهت پیغمبر ی

خوای علیه السلام، جا مؤلّه تی پیدراو چوه ژوره وه، پاشان عومهر حات و شهویش داواي مؤلّه تی چونه ژوره وهی کرد، مؤلّه ت بهویش درا، جا بیینی پیغهمبهر علیه السلام دانیشته وه و خیزانه کانی به کش و مات و بیدهنگی به دهویره وهن، عومهر گوتی: ئیستا قسه یه ک ده لیم تا پیغهمبهر پی بکنی! جا گوتی: نهی ۱۹۰، ۱۸۲، ۱۰۱، ۸۳، ۷۳، ۲۳ پیغهمبهری خوا! گهر کچی زهید - ژنی عومهر - داواي بژیوم لئی بکات له ملی دهدهم... پیغهمبهریش پیکه نی و ددانه کانی به ده رکعت، فهرموی: ((نه وه ده یانبینی داواي بژیوم لئی ده که ن)).

نجا نه بویه کر ههستا ملی عانیشه ی گرت و، عومهریش ههستا ملی هه فسه ی گرت، همدوکیان ده یانگوت: پیغهمبهری خوا که نیه تی، نیوهش داواي بژیوی لئی ده که ن؟! پاشان پیغهمبهر ماوه ی مانگیک، یان بیست و نو روز خوی لیان که نارگیر کرد. نجا نه م نایه ته دابه زی: ﴿بَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزْوَاجِكُمْ إِن كُنْتُمْ تُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَرِزْقَهَا فَتَعَالَيْنَ أُمْتَعِكُنَّ وَأَسْرَحْنَ سَرَاحًا جَمِيلًا ﴿۲۸﴾ وَإِن كُنْتُمْ تُرِيدُونَ اللَّهَ وَرِسُولَهُ وَالْآخِرَةَ فَإِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنكُنَّ أَجْرًا عَظِيمًا﴾ (الاحزاب - ۲۸، ۲۹).

سەرنجیک له سادهیی ژیانى پیغه مبهەر ﷺ

ئین مهسعود دهلی: ((دخلت على رسول الله ﷺ وقد نام على حصير، وقد أثر في جنبه فقلت: يا رسول الله لو اتخذنا لك وطاءً، تجعله بينك وبين الحصير، يقيك منه! فقال: ما لي وللدنيا! ما أنا والدنيا إلا كراكب استظل تحت شجرة ثم راح وتركها))^(۱)، واته: چومه خزمهت پیغه مبهری خوا، بینیم له سهر حسیریک خهوتوه، که شوینه واری حسیره که به له شی پیغه مبهره وه دیار بو. ئین مهسعود دهلی گوتم: نهی پیغه مبهری خوا، با شتیک دابنن له نیوان حسیره خوتدا، تا له ره قایی حسیره که بتپاریزی. پیغه مبهر فرموی: چ کارم به دنیایه! من و دنیا وهک ریواریک وایه، له کاتی ماندوبون خوی دهخاته ژیر سیبهری داریک، پاشان دهروات و به جی دهیلی.

نه بو ئومامه ئهنصاری گوتیه تی: ((ذکروا عند النبى ﷺ الدنيا فقال: ألا تسمعون؟ ألا تسمعون! إن البذاذة من الإيمان، إن البذاذة من الإيمان!))^(۲)، واته: له لای پیغه مبهر باسی دنیا کرا نهویش فرموی: نایا گویتان لى نی یه؟! نایا گویتان لى نی یه! خو به کهم گرتن له جل و بهرگو وازهینان له رازاودیی دنیا له باوه ره وهیه، خو به کهم گرتن له جل و بهرگو وازهینان له رازاودیی دنیا له باوه ره وهیه.

ئین عه بباس گوتیه تی: ((دخل رسول الله ﷺ يوم فتح مكة على أم

(۱) رواه الترمذي و ابن ماجه والحاكم وأحمد في المسند وغيرهم بسند صحيح.

(۲) رواه أحمد في المسند والنسائي حديث صحيح.

هانىيە و كان جائعاً فقال لها: أعندك طعام آكله؟ فقالت إن عندي لكسراً يابسة، وإني لأستحي أن أقدمها إليك! فقال: هلمها فكسرهما في ماء، وجاءته بملح، فقال: ما من إدام؟ فقالت: ما عندي إلا شيء من خل! فقال: هلمي. فلما جاءت به صبه على طعامه. فأكل منه، ثم حمد الله وأثنى عليه، ثم قال: نِعَمَ الإدام الخل يا أم هانئ، لا يُقْفَر بيتٌ فيه خلٌّ))، واته: له رۆزى رزگارکردنى شارى مهككهدا پيغه مبهري خوا برسى بو، چوه لاي (نوم هانئ) و پيى فرمو: هيچ خواردنيكت له لا هيه تا بيخوم؟ نوم هانئ گوتى: پارچه نانتيكى رده قمان هيه، به لام له روم نايى بوت بينم بيخوى. فرموى: بيهينه، جا نانه كهى له ناو ئاودا ورد كردو نوم هانئ خويى بو هينا، فرموى: پيخورت له لا نيه؟ نه ويش گوتى: هيچى ترم نيه، تهنها كه ميكت سرکه نه بي. فرموى: بيهينه، كه بوى هينا سرکه كهى به سهر نانه كهدا كردو لى خوارد، پاشان سوپاس و ستايشى خواى گورهى له سهر نهم خواردنه كرد. پاشان فرموى: نوم هانئ! باشترين پيخور له گهل خواردن سرکه يه، هر مالئيك سرکه ي تيدا بي نهو ماله بي خواردن نيه.

ئا نهمه بو خواردنى پيغه مبهري ﷺ له رۆزىكى ئاوا، كه رۆزى رزگارکردنى شارى مهككه بو، كه موشريكه كان له م رزگارکردنه دا شكان و به زينيان به سهر دا هات.

له راستيدا هيچ شتيكيش نه بو ريگري پيغه مبهري بکات بو سهر بريني سه ده ها، به لكو ههزاره ها مهر، كه ده عوه تيكي گوره ي پي ساز بدات.

كه چي ئيستا سه رۆكه كان بو ساده ترين بۆنه (مناسبة) به پاره و سامانى ميللهت، ده عوهت و ده عوهتكارى شه نجام ده دن، كه چي ميلله ته كه له برسانا هاوار هاواريه تي!

پیویسته ژن له سهر هه ژاریی میږده که ی ئارام بگری

خاتو عایشه به عوروهی گوت: ((یا ابن أخي! إنا كنا ننظر الى الهلال ثم الهلال، ثلاثة أهلة في شهرين، وما أوقدت في آيات رسول الله ناراً! فقلت: يا خالة ما كان عيشكم؟! قالت: الأسودان التمر والماء! أنه كان لرسول الله ﷺ جيران من الأنصار لهم منائح وكانوا يمنحون رسول الله ﷺ من ألبانها فيسقيننا))^(۱)، واته: کورده براهه! له ماوهی سخی مانگ له ماله کانی پیغه مبهری خوا، ناگر بو چیشت لیسان نه کراوه تهوه! عوروه گوتی: پوری خواردنتان چی بو؟! نهویش گوتی: خورماو ناو! به لام نهوه نه بی که پیغه مبهر ﷺ دراوسی به کی نه نصاری هه بو مهریان هه بو ده یاندا بو خواستن (الاستعارة)، تا سود له شیرده که ی ودرگرن. جا له شیری مهردکان به شی پیغه مبهریان نه دا، پیغه مبهریش شیری به نیمه ده دا.

خاتو عایشه گوتیه تی: ((ما شبع آل محمد من خبز الشعير يومين متتابعين حتى قبض))، واته: مالو خیزانی پیغه مبهر، تا نهو کاته ش، که پیغه مبهر گیانی سپارد، دو رۆژ به دوا ی به که له نانی جو تیر نه بون. ((سئل سهل بن سعد: هل أكل النبي النقي؟ فقال: ما رأى رسول الله النقي منذ ابتعثه الله حتى قبضه))^(۲)، واته: پرسیار له سه هلی کوری سه عد کرا: نایا پیغه مبهر نانیکی وای خواردوه، که نارده که ی شتیکی

(۱) رواه البخاري.

(۲) رواه البخاري.

تری تیا نه بی، واته وهك گه غمی روت بی. گوتی: لهو کاتهی بو به پیغه مبهرو، تا گیان سپاردنی، نانکی ناوای نه بینی.

نه نسی کوری مالک، خزمه تکاری پیغه مبهرو ﷺ گوتیه تی: ((ما أعلم النبي ﷺ رأى رغيفاً مرفقاً حتى لحق بالله! ولا رأى شاة سميماً بعينه قط))^(۱)، واته: نه مزانیوهو نه مبینیوه، پیغه مبهرو ﷺ نانی نه رمی بینیبی و خوار دیتی، تا نه و کاتهی به خوای خوئی گه یشت، هه رودها هه رگیز مه ری سور کراودی نه بینیوهو نه خواردوه.

پیغه مبهرو ﷺ ده یفرمو: ((اللهم اجعل رزق آل محمد كفافاً، وقيل قوتاً))^(۲)، واته: خواجه رزق و رۆزی مائی خیزانه کانی محمد هه ر نه و دنده بی، نه زیاد له پیوستی بی و نه که میش، هه رودها گوتراوه فرمویه تی: خواردنی مائی محمد نه زیادو نه که م بی.

فاطیمه چووه خزمه ت پیغه مبهرو ﷺ، تا سکا لای نه وهی له لا بکات، که به هوی ده ستاره وه دهستی تلوقاوه، پیشی گه یشته، که پیغه مبهرو ﷺ کویلهی بو هاتوه، تا کویلهیه کی بداتی نیشی بو بکات، به لام پیغه مبهرو ﷺ له وی نه بو، نه مهی له لای خاتو عانیسه باسکرد، خاتو عانیسه ش نه م هه واله ی به پیغه مبهرو ﷺ را گه یاند. نیمام عه لی ﷺ ده لی: پیغه مبهرو ﷺ هاته مالمان، نیمه ش راکشابوین، جا که هات هه ستاین، پیغه مبهرو ﷺ فرموی: هه لمه ستن هه ر له شوینی خو تان بن، نینجا له نیوان من و فاطیمه دانیشت، هه تا ساردایی پییه کانی له سه ر سکم هه ست پی کرد، پیغه مبهرو ﷺ

(۱) رواه البخاري

(۲) رواه البخاري ومسلم.

فەرمۇى: شىتەكتان لەوہ چاكتەر پىيى بلىتم؟ ئەگەر چۈنە سەر جىنگەى خەوتىو
پراكتشان (۳۳) جار بلىتن سبحان الله، (۳۳) جار بلىتن الحمد لله، (۳۳) جار
بلىتن الله اكبر، نا ئەم وىردانە بو ئىتوہ لە خزمەتكار باشترە!!

لىرەدا پرسىيارىك لەوانەىە بىكرى و بلىتن: باشە بوچى ژيان بەم شىتوہ
رەق و ھەژارى يە بىرىتە سەر؟ وەلامەكەى ئەوہىە: گەر ئوممەتىك بىھوئى بە
نەمرى و سەربەرزى بژى، بىھوئى لاپەرەكانى لە مېژودا پىرشنگدارو روناك
بىت، دەبى سەركرەدەكانى ژيانىكى وایان نەبى، كە خەلك برسى بنو
خۆشىيان تىر. ئەمە فىرى سەركرەدەكان و لىپرسراوہكان دەكات كە
بەرامبەر مال و سامانى گەل، خۆيان پاك رابگرن، كە وا پراھاتون بە ناحەق
ئەو مال و سامانەى گەل بچۆن. چۆن دەبى پىتغەمبەر و خىزانەكانى لەوہىەرى
خۆشى و تىرى دابن، ھەژارانى مسولمانانىش بە برسى يەتى ژيان بىنەنە
سەر. خۆ پىتغەمبەر دەيتوانى بە ھۆى مالى مسولمانانەوہ لە غەنىمەتدا
خۆى دەولتەمەند بىكات، بەلام ئەمە سىفەتى پىتغەمبەر نەبو.

دەبا كوئىر بن ئەو سەركرەدانەى خۆشى و بەختىارى ژيانىان، لەسەر
ھىسابى نەبونى و نەدارى و برسى يەتى و خراپى گوزەرانى گەلەكەيان بە
دەست دىتن.

ھەرودەھا ئەمجۆرە ژيانەى پىتغەمبەر، مسولمانانى فىرى ژيانى سادەو
ساكار كرد، تا دور بن لە زیادەپروئى و دەستبلاوى.

پىتغەمبەر ﷺ زۆر جار، كە دەچوہ مالەوہ داواى خواردننى لە
خىزانەكانى دەكرد، گەر خواردننىان نەبوایە پىتغەمبەر دەفىرەمو: من
بەرپۆژوم! پۆژوى (تطوع). پۆژوى فەرز دەبى لە پىش فەجرى نىەتى دلى
لەگەل دابى.

عومهري كورپى خهتتاب رهزاي خواي لى بى، چوه مائهوه داواي له خيزانه كهى كرد خواردنى بو بينى، خيزانه كهى گوتى: هيچ شتيكمان نى يه تنها چند پارچه نانئكى رهق نه بى. جا عومهر كه ميك ناوو سر كهى به سهر پارچه نانه كاندا كردو خواردى تا تير بو، پاشان گوتى: ((لا بارك الله بمن ادخله جوفه الى النار))، واته: بهر كه تى خوا لهو كه سه نه بى، كه به هوى گه دهيه وه ده چيته تا گرى دوزه خه وه. واته: به پهيدا كردنى پارهى حهرام گه دهى تير ده كات.

كه باسى ژنو ميتردى ئيسلامى ده كهين، چهنده پئويستيمان به وه ههيه، كه نه وهى باسكرا وه بير ژن بينينه وه، كه چهنده پئويسته ژيانى ساده و ساكارو، پلان دانان بو به پئوه بردنى دارايى مال، چونكه زيده رهوى له خهرج كردن بوته هوى مال ويرانى خيزان له ژير قهرزيكى زوره وه، كه بوته هوى جيابونه وهى ژنو ميترد، له نه نجامى دهست بلاويى له راده به دهر و بو ره زامه ندى خه لك و دهر كردنى ناوو شورهت و شانازى كردن.

هاندان بۆ نهفه قه دانى ژن

پيغه مبه ر ﷺ فرمويه تى: ((دينار أنفقته في سبيل الله، ودينار أنفقته في رقة، ودينار تصدقت به على مسكين، ودينار أنفقته على أهلك، أعظمها أجراً الذي أنفقته على أهلك!!))^(۱)، واته: ديناريك له پيناو خوا بيه خشى، ديناريك بيه خشى بۆ رزگار كردنى به ندهيهك، ديناريك بيه خشى به هه ژاريك، ديناريك بيه خشى و بيكهيه بژيوى بۆ خيزانه كەت، نهوهى له هه مويان پاداشته كهه گه ورده تره نهوهيه، كه بۆ خيزانه كەت ده كهيه بژيوى. ههروهه ده فرموي: ((إذا أنفق الرجل على أهله نفقة، وهو يحتسبها كانت له صدقة))^(۲)، واته: گه ر پياو شتيك بيه خشى و بۆ خيزانه كهه خه رج بكات و بزاني له سه ري پاداشت و رده گري، نهوا بۆي به خيرو چا كه و سه ده قه ده نوسري.

هه روا ده فرموي: ((ما أطعمت نفسك فهو لك صدقة، وما أطعمت ولدك فهو لك صدقة، وما أطعمت زوجتك فهو لك صدقة))^(۳)، واته: هه ر خوارديك ده ر خواردي خۆت بدهي، بۆت به خيرو چا كه ده نوسري، هه ر خوارديك ده ر خواردي منداله كەت بدهي، بۆت به خيرو چا كه ده نوسري، هه ر خوارديك ده ر خواردي خيزانه كەت بدهي، بۆت به خيرو چا كه ده نوسري.^(۴)

(۱) رواه مسلم

(۲) رواه البخاري ومسلم والترمذي والنسائي.

(۳) رواه أحمد في المسند حديث صحيح

(۴) لهم فرمودانه دا بۆمان به ده رده كهوي كه پيغه مبه ر ﷺ چند بايه خ و گرنگي داوه به چاك به خيتو كردنى مال و مندال و خيزان، كه به هويانه وه پاداشتي خوي پسي و رده گيري، نهك رژدي و ره زيلي بكرى بۆ مال و مندال و منه تيان له سه ر بكرى. (وه رگيري)

هه ره شه کردن له و که سانه ی ده ره هق به خیزانیان ره زیلن

خوای گه وره له مه دحکردنی عه بده کانیدا ده فهرموی: ﴿وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا﴾ (الفرقان - ۶۷)،
واته: نه وانه شن که له کاتی مال به خشینا، نه به کجاری ده دست بلاون، نه ته اوایش ده دست قوچاون، هه ره له و ناوهنده ماون.
پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فهرمویه تی: ((كفى بالمرء إثماً أن يضيع من يقوت))^(۱)،
واته: مرؤف نه وهنده گونا هه ی به سه، که به ژتوی نه وانه نه دات، که له سه ریه تی بیان ژتینی.

هه وره ها ده فهرموی: ((إِنَّ اللَّهَ سَائِلُ كُلِّ رَاعٍ عَمَّا اسْتَزَعَاهُ، حِفْظُ أَمْ ضَيْعٍ، حَتَّى يُسْأَلَ الرَّجُلُ عَنْ أَهْلِ بَيْتِهِ))^(۲)، واته: خوای گه وره له هه مو لیپرسراویک ده پرسیتته وه ده باره ی نه و که سانه ی که له ژیر دهستی کار ده که ن، که نایا مافی نه واننی پاراستوه، یان مافه کانی خواردوه و به فیرو ی داوه، ته نانه ت پیاو ده باره ی خیزانه که ی لیی ده پرسریتته وه، نایا چونی په روه رده کرده و به ختوی کرده و؟.

(۱) رواه مسلم

(۲) رواه ابن حبان في صحيحه

پاداشت وەرگرتن له سهر به خیتوکردنی مندال

که عیبی کورپی عوجره گوتویه تی: ((مَرَّ عَلَي النَّبِيِّ ﷺ رَجُلًا، فَرَأَى أَصْحَابَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مِنْ جَلْدِهِ وَنَشَاطِهِ، فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! لَوْ كَانَ هَذَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ! فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِنْ كَانَ خَرَجَ يَسْعَى عَلَي وَلَدِهِ صَغَارًا فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَإِنْ كَانَ خَرَجَ يَسْعَى عَلَي أَبِي بْنِ شَيْخَيْنِ كَبِيرَيْنِ، فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَإِنْ خَرَجَ يَسْعَى رِيَاءً وَتَفَاخُرًا فَهُوَ فِي سَبِيلِ الشَّيْطَانِ))^(۱)، واته: پیاویسک به لای پیغه مبهردا تپه پری، هاوده له کانی پیغه مبهری خوا نهو پیاوه بیان بینی چوست و چالاک و به هیزو توانایه، گوتیان: نهی پیغه مبهری خوا! نه گهر نهوه له پیناوی خوا بوایه! پیغه مبهر فهرموی: گهر نهو پیاود له ماله وه دهرچوبی، تا منداله بچوکه کانی به خیتو بکات، نهوا نهوه له پیناوی خوایه، نه گهر له ماله وه دهرچوبی، بۆ هه ولدان بۆ به خیتوکردنی دایک و باوکی پیری به سالآچو، نهوا نهوه له پیناوی خوایه، گهر له ماله وه دهرچوبی، بۆ نهوه ی پوبینی (ریاء) بکات و شانازی به سهر خه لکدا بکات، نهوا له پیناوی شه ی تانه.

هه روا ده فهرموی: ((إِنَّ الْمَعُونَةَ تَأْتِي مِنَ اللَّهِ عَلَى قَدْرِ الْمُؤْنَةِ، وَإِنَّ الصَّبْرَ عَلَى قَدْرِ الْبَلَاءِ))^(۲)، واته: کۆمه کی و یارمه تی خوا به نه ندازه ی تویشوو بژیوی دیت، خۆراگریش به نه ندازه ی به لآو موسیبه ته وه یه . هه روه ها ده فهرموی: ((مَا مِنْ يَوْمٍ يُصْبِحُ الْعِبَادُ فِيهِ إِلَّا مَلَكَانُ يَنْزِلَانِ

(۱) رواه الطبراني ورجاله رجال الصحيح .

(۲) رواه البزار وسنده حسن .

فَيَقُولُ أَحَدُهُمَا: اللَّهُمَّ أَعْطِ مُنْفِقًا خَلْفًا! وَيَقُولُ الْآخَرُ: اللَّهُمَّ أَعْطِ
 مُمْسِكًا تَلْفًا^(۱)، واته: هه مو روژتیک که بهنده کان روژی تیا ده که نه وه، دو
 فریشتهی خوا بانگ ده کهن، یه کیکیان ده لئی: خواجه بهو کهسه بیه خشه،
 که مائی به خشیوه به هه ژاران، زیادی پی بیه خشه. شهوی تریان ده لئیت:
 خواجه لهو کهسه بگره وه، که نه بیه خشیوه تا ماله کهی تیا بچی.

(۱) رواه البخاري ومسلم وغيرهما.

حوكمى مىردى رەزىل

((قالت هند امرأة أبي سفيان: يا رسول الله إن أبا سفيان رجل شحيح ليس يعطيني ما يكفيني وولدي إلا ما أخذتُ منه وهو لا يعلم. فقال: خذي ما يكفيك وولدك بالمعروف))^(۱)، واتە: ھىدى ژنى ئەبوسۇفيان گوتى: ئەي پىغەمبەرى خوا! ئەبوسۇفيان پياوھكى رەزىلە^(۲)،

(۱) رواه البخاري وغيره .

(۲) بە بۆنەى قسە كۆردن دەربارەى پياوۋى رەزىل ئەم شتە خۆشە باس دەكەين: ژنىك لەبەر رەزىلى مىردەكەى كىشە كەوتە نىوانيانەوہ.

ژنە گوتى: بەخوا لەبەر خۆشەوئىستى نىشتمان نەبى، مشكيش لە مالت نامىتتەوہ، كە لە مالى درارستىكان بژىوى خۆى پەيدا دەكات!!

ھەرۋەھا ھەر سەبارەت بە مىردى رەزىل و زۆر لىپرسىنەوہى ژنەكەى نىمام ئىبن جەوزى لە كىتەبەكەى (الأذكياء) باس دەكات:

موغىرەى كورى شوغبەو لاوتىكى عەرەب داخووزى ژنىك دەكەن، لاوہكە جوان دەبىت، جا ژنەكە بە دوای ھەردو كياندا دەنئىرى.

پەى گوتن: ھەردوكتان داخووزى منتان كۆدوۋە، بەلام من وەلامى ھىچ كامىكتان نادەمەوہ، بەبى ئەوہى نەبىنم و گويم لە قسەى نەبى، گەر وىستان نامادەبن، ئەوانىش نامادەبوون بە شىوہەكە كە ئەوانى دەبىنى و گوئى لە قسەكانى ئەوان دەبوو.

كاتى موغىرە تەماشائى جوانى و لاوتى و قەدو بالائى گەنجەكەى كۆد، لە ژنە ناھومىد بوو، زانى كە ژنەكە ئەو بەسەر ئەو گەنجە ھەلئابژىرى.

بە گەنجەكەى گوت: جوانى و شوخ و شەنگىنت پىندراوہ، نايا جگە لەمە شتى تىرت ھەيە؟ گوتى: بەئى، چاكەكانى خۆى ژماردو بىدەنگ بوو.

موغىرە پەى گوت: حسابت چۆنە؟

گوتى ھىچ شتىكم لە ھەلئاوہەى، تۆزقالتىكى لە دەگرمەوہ! (واتە رەزىلە).

ئەوئەندەم ناداتی بەشی خۆم و مندالەکمە بکات، تەنھا ئەو نەبێ کە بۆ
 مەسرهفی مالهوه، بەبێ ئاگاداری ئەو پارەى لى دەبەم.
 پیتغەمبەر فەرموی: ئەوئەندەى بەشى خۆت و مندالەکمە ددکات، پارەى
 لى ببه، بەلام بە پى پىوئىست بى و بۆ مەسرهفی مالهوه بى.

مۆغیرە پى گوت: تۆرەگەى پارەکمە لە سوچیکى مالهکمە دادەنیم، کە خیزانەکمە بە
 پى پىوئىستی خۆیان لى خەرج دەکەن، ئەو کاتە دەزانم پارەکە تەواو بوو، کە داوام
 لى دەکەن.

ژنەکە (لە دلى خۆیدا) گوتى: بەخوا ئەم پیرەم بە لاوه باشتەرە، کە موحاسەبەم ناکات،
 لەو گەنجەى کە لەسەر تۆزقالینک لیم دەپرسیتتەرە. جا ژنەکە شوى بە مۆغیرە کرد.

هاندانی زورکردنی مندال

خوای گه وره ده فہرموی: ﴿وَنُكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَآثَارَهُمْ﴾ (یس - ۱۲)،
 واتہ: ہر کاریکی بہ زیندوی کردویانہ، شوینہ واریان گشت دہنوسین.
 ﴿وَقَدَّمُوا لَأَنفُسِكُمْ﴾ (البقرہ - ۲۲۳)، واتہ: تیشویہ کیش و دپیش خوخن.
 پیغہ مہر ﷺ فہرمویہ تی: ((تزوجو الودود الولود، فإني مكاثر بكم
 الأمم))^(۱)، واتہ: نافرتی وا مارہ بکہن، کہ روخوش بی و مندالی بیی،
 چونکہ من بہ زوریتان شانازی دہ کہم.^(۲)

(۱) رواہ أبوداؤد والترمذی (صحیح).

(۲) ثم ناپاستہی پیغہ مہر لہ کوی، سہ بارہت بہ ہاندانی زورکردنی مندال و ژمارہی
 دانیشٹوان، کہ سودی نابوری و سہ بازی و سیاسی ہیہ، بہ رامبہر بہ جارڈانی
 سنوردارکردنی مندال (تحديد النسل) لہناو گہلہ تازہ پیگہ یشتوہ کان، کہ لہ لایہن
 زورنارہ نانی داگیرکہران جارڈہ درئ؟! بیانوی جارڈانہ کہیان بریتہ لہوی، شو گہ لانہ
 خوراکیان کہ مو نہ بادا توشی برسیتہ تی بین..

بہ راستی تمہ وشہ کی گہورہ کہ لہ دہ میانہ وہ بہ درؤ دہردہ چی، چونکہ زوربہی
 زہوی ولاتہ تازہ پیگہ یشتوہ کان بہرہم نہ ہینراون، گہر شو داگیرکہرانہ یاریدہی
 خہ لکہ کہیان لہ سہر چاک کردنی زہوی یہ کہو بہرہم ہینانی بدایہ، وپرای چہندانہی ژمارہ
 زوریان، بہشی ہہموانی دہ کرد، وک چون ہاوکاری (جولہ کہ) بیان کرد لہ چاک کردنی زہوی
 یہ کانہ فہلہ ستینو، ہہستان بہ ناردنی زورینہی بہرہمہ کانہ بؤ جیہان، سہرہ پای زوربی
 دانیشٹوانہ کہی، شوہش لہ رینگہی کؤچی جولہ کہوہ بو، کہ لہ سہرتاپای جیہانہوہ، بہ
 تاییہ تی لہ یہ کیتی سؤقیہ تہوہ کؤچیان بؤ دہ کرد!

کؤماری مصری عہرہ بی بہ نمونہ دہ ہینینہوہ، گؤیہ بہ ہؤی زوربونہی دانیشٹوانہوہ
 توشی برسیتہ تی بون، میصر ۹۸٪ بی روبہرہ کہی بؤ کشتوکال سازو لہ بارہ، نیتساکہ تہنہا

۴. ئەبۇ بەرھەم دەھىنرى، ھەرۈەك جمال عبدالناصر بۇ ئاژانسى (ئسۇشتد برس) ى راگەيانىد، ئەو زەۋىيەى ماۋدەتەۋە وازيان لى-ھىتئاۋەو بەكارىان نەخستەۋە.

(صوت الإسلام عدد/ ۸۴/ ربیع الثانی/ ۱۳۷۸) (تشرین أول-اكتوبر ۱۹۵۹)

ئەۋەى نامۆۋ جىئى شەرمەزارى يە ئەۋەيە، كە دائىرەكانى داگىر كەران كاتىك جارى مىسر دەدەن بۇ سنوردار كوردنى مندال بون (تحدید النسل)، كە چرى دانىشتوان لە ھەر كىلۆمەتر چوارگۆشەيە كىدا لە (۱۱) كەس زياتر نايىتو، كۆى دانىشتوانەكەى ۳۷ مىليۇن كەسە .. كەچى لە ۋلاتەيە كگرتەۋەكان كە ژمارەى دانىشتوانى زياتر لە ۲۰۰ مىليۇنەو چرى دانىشتوان لە ھەر كىلۆمەتر چوارگۆشەيە كدا (۲۵) كەسە، يان لە نىنگلەترا، ژمارەى دانىشتوانى (۵۵) مىليۇن كەسەو چرى يەكەى (۲۲۵) كەسە لە يەك كىلۆمەتر چوارگۆشەدا، يان لە روسىيائى ئورۇپىي، كە دانىشتوانەكەى (۱۸۰) مىليۇن كەسەو چرى يەكەى (۳۵) كەسە لە يەك كىلۆمەتر چوارگۆشەدا، جارى سنوردار كوردنى مندال بون نادەن؟!

بۇ زانىبارى، ئەو دەۋلەتەنەو ھاۋۋىنەيان، كە ھانى زىاد كوردنى مندال دەدەنو پاداشتى دارابى بۇ ئەمە تەرخان كراۋە، كە بوار نىبە بە درىئى باس بكرىتت، جا بۇ شارەزابى دەربارەى ئەمە بىروانە كىتئى (أهداف الأسرة في الإسلام والتيارات المضادة) ى مامۇستا حسىن محمد يوسف، كە ئەو زانىبارىانەمان لەو ۋەرگرت.

لە راستىدا ئەۋەى لە دواۋەى جارى مندال نەبون، يان سنوردار كوردنىەتى، كەمى خۇراك نىبە، بەلكو ترسانى داگىر كەرانە لە زىاد بونى دانىشتوانى ۋلاتە تازە پىنگەيشتەۋەكان، كە مەرامەكانىيان پوچەل دەكاتەۋە، جا ئەۋان تەنھا بە پروپاگەندەى مەبەستدار واز ناھىتن، بەلكە بۇ دەستەبەر كوردنى ئەمە، دەست دەكەن بە بەكارھىتئانى ھىئو ھۆيەكانى ناچار كوردنو زۆر لىكردنو ھەستان بە كردارى كوشتنى بە كۆمەن، ۋەك داگىر كەران لە خوارورى ئەفرىقىا لە دژى دانىشتوانە رەسەنەكانى ئەۋىئ نەنجامى دەدەن، ھەرەشەى بىرىنى ھارىكارى ئابورى دەكەن، گەر زۆربونى دانىشتوان ئەۋەستىئى.. ئاى لەو خىانەتە.

رايەكى تر ھەيە كە (ولسىم شوكلى) مامۇستائى زانكۆى (استانفۇرد) لە شىكاغۇ ئاشكرائى كرد، كە تىئى دا بەراشكاۋى داۋاى نەزۆك كوردنى رەش پىستەكانى كرد، بەرامبەر بە پىدانى پاداشتى دارابى لە لايەن مىرى يەۋە. نەزۆك كوردنىش مانا واقىيەى يەكەى حوكمى ئىعدامە لەسەر رەگەزى رەش پىست لە ئەمرىكادا.

گهر همدردو نه مریکا ئینسافیان همبویا به - به لآم له کوئی بیان بو-، ده بویا به حوکمی به بندکردنی همیشی، یان ئیعدام به سهر ئه و مامۆستایه دا بدن، له بهر نه بونی سۆزی مرۆفایه تی و نه مانه تی زانستی.

ولآته به کگرتوه کان به به لآین دۆلاری خهرج کردوه بۆ سنوردارکردنی منداڵبون له ولآته تازه پیگه یشتوه کان، وه ک دابه شکردنی نامیرو داوده رمسانی منداڵ نه بون به خۆرایی و، نه بجماندنی نوژداری له بارچواندن (عملیات الإجهاض) به نهیئنی به کی ته و او.

ده ولآته داگیرکهره کان، سه ره وای ترسناکی حه بی منداڵ نه بون له سه ر ته ندروستی و بونی منداڵ به شیواوی، ئه م کاره هه ر نه بجمام ده دن.

گهر ئه م ده ولآته گه ورا نه له جار دانه که بیان راست ده که ن، خزمه ت به مرۆفایه تی ده که ن، ده بو یارمه تی پتویست پتیشکه ش به ده ولآته تازه پیگه یشتوه کان بکه ن، که له ژبانیکی ته نگ ده ژبیه ن، نه ک له بهر زۆری دانیشتوان، به لکو له ناکامی ئه و قهیرانه ئابوریانه ی، که ولآته داگیرکهره کان له ولآته هه ژاره کان دروستی ده که ن و نه داری بلا و ده که نه وه .. له کاتی که دا ئه و ولآتانه به لآین دۆلار خهرج ده که ن، بۆ به خێو کردنی ملیۆنه ها سه گ، که هه ر به که نی مانگانه (۲۰) جونه بیی پی ده درۆی، که زیانه دروستی به که شی به دیار که وتوه، ههروه ها بلیۆنه ها دۆلار خهرج ده که ن بۆ دا هینانی چه کی روختنه ر، بۆ به هیلاک دانی مرۆفایه تی و، هه ندیکی ده فرۆشنه ئه و گه له هه ژارانسه ی، که دوا ی وروژاندنی فیتنه و ناشوب و دوژمنایه تی، به نیو به کتری ده که ون؟ هه مو ئه مانه ی له بری یاریده دانیه تی له سه ر چاک کردنی زهویه کانی.

نایا ده زانی رێژه ی دا هاتی تاکیک له ولآته ده ولآته مه نده کان ده گاته ۸۷٪، که چی له گه له تازه پیگه یشتوه کان ده گاته ۵،۷٪.

له وه ی رابورد هه ست ده که ی نو بۆمان ده رده که وئ، که جار دانی سنوردار کردنی منداڵ بون، که ده ولآته گه وره کان جاری بۆ لیده ده ن، نه خشه به کی ئیمپریالیزمه، که به پله ی به که م خزمه تی جوله که ده کات... جا با له سه ر ئه مه به هه زه ر بیه و فه رموده که ی پیغه مبه ر ﷺ بجهینه بهرچاو بهر دلمان، که ده فه رموی: ((تزوجوا الودود الولود فانی مکاثر بکم الامم)). ئه مه ش له ئیعه جازی فه رموده زانستی به کانی پیغه مبه ره.

((إذا مات ابن آدم انقطع عمله إلا من ثلاث: صدقة جارية، أو علم ينتفع به، أو ولد صالح يدعوا له)).^(۱)، واته: گهر شاده میزاد مرد له کرده و ده که می داده بری، مه گهر له سی شت نه بی: خیری کی به رده وام، یان زانیاریه ک بلاو بکاته وه سودی لیو در بگیری، یان مندالتی کی صالح و چاک دوعای بو بکات.

بانگ دان به گوئی مندالی تازه له دایک بو

نه بو رافع گوتویه تی: ((رأيت رسول الله ﷺ أذن في أذن الحسن بن علي حين ولدته فاطمة رضي الله عنهم جميعاً))^(۱)، واته: لهو کاتهی حسه نی کوری عهلی له دایک بو، رهزای خویان لئی بی، پیغه مبهری خوام بینی، بانگی به گوئی حسه ن دا خوتیند.

لهو کاتهی مندال له دایک ده بی وا باشه

شتیکی شیرینی به دهم بکری و دوعای بو بکری

نه بو موسا گوتویه تی: ((ولد لي غلام، فأتيت به الى النبي ﷺ فسماه إبراهيم وحنكه بتمره ودعا له بالبركة ودفعه الي))^(۲)، واته: کوریکم له دایک بو، بردم بو لای پیغه مبهر، نه ویش ناوی نا (تیهراهم)، خورمایه کی له ناو ده می نهرمو شل کرده وهو ده می مناله که ی پی شیرین کردو دوعای بو کرد، که بهر هکت بکه ویته ژیان و ته منی یه وه، پاشان منداله که ی پیدامه وه.

۱ رواه أبوداود والترمذي حديث صحيح

۲ رواه البخاري ومسلم .

پیوسته هۆزه بانه و خهته نه بۆ مندال بکری

پیغه مبهەر ﷺ ده فرموی: ((مع الغلام عقیقة، فأهريقوا عنه دماً، واميطوا عنه الأذى))^(۱)، واته: کور له و کاته ی له دایک ده بی ده توانری هۆزه بانه (عقیقه) ی بۆ بکهن به سه برینی مهرو، سه رتاشینی.

ههروه ها پیغه مبهەر ﷺ ده فرموی: ((کل غلام مرتهن بعقیقته، تذبح عنه یوم سابعه، ویسمى فيه، ویخلق رأسه))، واته: هه مو مندالتیک که له دایک ده بی، مه ر سه برینه که ی ده بیته بارمته ی نهو، له هه فته مین روژدا ده کریو، ناو له منداله که ده نری و سه ری ده تاشری^(۲).

ههروه ها ده فرموی: ((عن الغلام شاتان مکافتان وعن الجارية شاة))^(۳)، واته: بۆ کور دوو مه ر سه رده بردری و ده کریته قوربانی و بۆ کچیش یه ک مه ر.

((أجعلوا مکان الدم خلواً یعنی فی رأس الصبی یوم الذبح له))^(۴)، واته: لهو روژه ی که هۆزه بانه ده کری، له جیاتی خوین له سه ری مندال هه لبسوری، بۆنی پیادا بکهن.

خاتو عایشه گوتویه تی: له سه رده می نه فامیدا گه ر هۆزه بانه یان

(۱) رواه البخاري ومسلم

(۲) نیهه تاقیمان کردۆته وه و که سانی تریش تاقیان کردۆته وه، که نه م سه رتاشینه باشتین ناکامی بوه، وه کو: زۆری و چری قۆر په ونه قداری. به لام سه رتاشینه که ی به گوێزان، ده بی زۆر به هیدی و هیمنی و له سه رخۆبی نه نجام بدری.

(۳) رواه أحمد فی المسند والترمذی حدیث صحیح.

(۴) رواه ابن حبان (حدیث صحیح)

بكردايه، لۆكهيان به خوینی هۆزه بانه كه ده كرد، جا گهر سه ری منداله كه يان
بتاشيبايه، لۆكه خویناويه كه يان له سه ر منداله كه يان داده نا، جا پيغه مبه ر
ﷺ فرموی: ((أجعلوا مكان الدم خلوفاً أي طيباً...)).

((عق رسول الله ﷺ عن الحسن والحسين وختنهما لسبعة أيام))^(۱)،
واته: پيغه مبه ری خوا هۆزه بانه ی بۆ حه سه ن و حوسین کردود، له هه فته مين
رۆژی له دايم بونيان خه ته نه ی کردون.

جا له باره ی خه ته نه کردن، له کتیبی (حياتنا الجنسية)ی دکتۆر صبری
القبايندا هاتوه: خه ته نه کردن کارتيکی ته ندروستی زۆر چاک و به رزه،
خاوه نه که ی له زۆر ده ردو نه خۆشی ده پارتيزی، خه ته نه کردن چهند سو دینکی
هه يه که نه مانه ن:-

۱- به برینی قولفه ی سه ری چوک (زه که ر)، خاوه نه که ی له و ماده ده رۆنی و
چه وری به کان رزگاری ده بی، که له م شوینه وه ده رده چی، که ده بیته هۆی
دل تیکدان و قیز لی بونه وه، جا نه م برینه ده بیته مایه ی بۆگه نی نه بون.
۲- به برینی قولفه ی سه ری چوک مرۆڤ رزگاری ده بی له مه ترسی
نه کشانی چوک.

۳- خه ته نه کردن دوچاربون به نه خۆشی شيرپه نجه (سرطان) که م ده کاته وه.
ده رکه وتوه نه م جوړه شيرپه نجه يه له لای نه و که سانه ی، که قولفه يان
ته سه که زۆر رو ده دات. نه وه ش له ناو نه و گه لانه ی دروشه کانی دین
به جی ده هینن زۆر که مه.

۴- گهر له خه ته نه کردنی مندال په له بکه مين، نه و ده توانری دور بخوړته وه
له توشبونی میزه چرکه ی شه و، يان ميز به خۆدا کردن. زۆربه ی مندال،

(۱) رواه البيهقي (حديث صحيح).

که له سه‌ر جیگا که می میز به خویدا ده کات به هۆی پیچه وانه یی ده ماره و دیه، که سه‌ر چاوه که می قولقه می چوکه که یه، که له پیستی خواره و هی به دریزی ده مینیتته وه.

۵- به خه‌ته‌نه کردنی مندال، مه‌ترسی زۆر کردنی ده‌سپهر (العاده السریة) که م ده‌کاته وه، چونکه بونی قولقه و ماده‌دی چه‌وری، ده‌ماره‌کانی ده‌وری چوکه ده‌بزوینی، و له هه‌رزه‌کار (مراهق) ده‌کات، که بیخوری و زیاد له پیوست گه‌مه‌ی پی بکات.

۶- خه‌ته‌نه کردن کاریگه‌ری یه‌کی ناراسته و خۆی هه‌یه له سه‌ر به‌هیزی ناره‌زی جنسی، چونکه له هه‌ندیک په‌یمانگای زانستیدا ده‌رکه‌وتوه، که سه‌ر ژمیریان کردوه نه‌و که‌سانه‌ی خه‌ته‌نه‌کراون، ماوه‌ی جوتبونیان پیش ناوه‌اته‌نه وه دریزه ده‌خایه‌نی، زیاتر له‌و که‌سانه‌ی خه‌ته‌نه‌کراون. له‌به‌ر نه‌وه نه‌وانه زیاتر چیژو خۆشی له‌مه وه‌رده‌گرن و زیاتریش چیژو خۆشی به ژن ده‌دات.

هه‌ر له‌م بواره‌دا، له‌ژیر روشنایی فه‌رموده‌ی پیغه‌مبه‌ر ﷺ باسی خه‌ته‌نه‌کردنی ئافره‌ت ده‌که‌ین و، ده‌پرسین ئایا دروسته ئافره‌ت خه‌ته‌نه بکری؟

ئوم عه‌طیه گوتویه‌تی: ((أن امرأة كانت تحتن النساء في المدينة، فقال لها رسول الله ﷺ: لا تنهكي!! فإن ذلك أحظي للمرأة وأحب للبعل))^(۱)، واته: له شاری مه‌دینه ئافره‌تیک هه‌بو، خه‌ته‌نه‌ی ئافره‌تانی ده‌کرد، جا پیغه‌مبه‌ر ﷺ پیی فه‌رمو: له خه‌ته‌نه‌کردنا ناگادار به زۆری

(۱) رواه أبو داود وسنده صحيح

مه بېره، چونکه (بظر)^(۱) باشتړین خوښی و چټو ودرگری نافرته ته و بو پیاویش واته (میرد) خوښترو باشتړه.

له گټرانه وهیه کی تر دا که (رزین) گټراویه تیه وه و سنده ده که شی (صحیح) ه ده لئ: پیغه مبه رﷺ به و نافرته هی فرمود: ((أشهي ولا تنهكي! فإنه أنور للوجه! وأحظى عند الرجل))، واته: له خه ته نه کردنی نافرته تاندا که میکی لئ بېره و زوری لئ مه بېره، چونکه نه مه روښنایی روخسار زیاتر ده کات و له لای پیاویش خوښتړه.

خه ته نه کردنی نافرته تان بریتی یه له برین و جیا کردنه وه ی به شینک له میتکه، نابئ له ناوچه سارد و فینکه کاندا نافرته تم به شهی لئ بېردی، واته نابئ خه ته نه بکړئ. به لام له ولاته گهرمه کاندا دروسته و پیوستیسه نافرته خه ته نه بکړئ، چونکه له شوینه گهرمه کاندا میتکه گه شه ده کات و، ناره زوی جنسی نافرته به شیوه یه کی ناسروشتی زیاد ده کات، که له وانه یه به ره و لارییی بیات.

میتکه هه ندیک جار به شیوه یه کی وا گه وره ده بی، که ریگه ی جوتبون له پیاو ده گړئ. له بهر نه وه ی روئیکسی گرنگی له جوتبوندا هیه. وه که به درکه و توه، به تایبه تی له لای نافرته، کاریگه ریسه کی زوری هیه بو خوښی وهرگرتن له کاتی جوتبوندا. بویه پیغه مبه رﷺ فرمانی به خه ته نه کاری نافرته تان کرده که میکی لئ بېرئ، چونکه زور برین ده بیته

(۱) البظر - میتکه: نه و پارچه گوښته یه که به سه روی ناره وه ی فرجی نافرته وه که نه رکی بریتی یه له چټو خوښی وهرگرتن له لای نافرته.

هۆی ساردیی و کزی ژاره زوی جنسی^(۱) له لای ئافرهت و نه بونی ژاره زوی جوتبون و نه گه یشتنه پلهی له زهت و خووشی وه رگرتن.

(۱) بۆیه له کوردستانی خۆمان، به تینه گه یشتن له فهرموده که ی پیغه مبه ر ﷺ به نه زانینه وه، خه ته نه ی کچانیان کردوه، که تا ئیستاش له هه ندئ شوین هه ر به رده وامه و به ناوی دینه وه ده کرئ. به لام با بژانری ئه م فهرموده یه له روانگه ی زانستییه وه بژ ولاتی ساردی ئیمه پیاده ناکرئ، ته نها بژ شوینه گه رمه کان، چونکه وه ک له سه ره وه باسکرا له شوینی ساردو فینک میتکه گه وره و زیاد ناکات. جا گه ر گه وره نه بیته و لیی به ریئ، یان له ریشه وه به ریئ، ده بیته هۆی بی به شبونی ئافره تان له چیژی جنسی و دوچاربون به کزی جنسی، که کیشه و گرفت له نیوان ژنو میرد دروست ده کات. وه ک دکتۆریکی ئافره تانی سلیمانی گوتیه تی: ((۹۵٪ ئی ئافره تانی کوردستان دوچار ی کزی جنسی بوون، هۆیه که شی به رینی نه و شوینه یه)) ... (وه رگرتن)

گهر مندال زمانی کرایه‌وه با به (لا إله إلا الله) زمانی پاراو بکری

ابن القيم له کتیبه کهیدا ده‌لی: ((گهر مندال له قسه کردن نزیك بوود، تۆش بتهوئ قسه کردنی له‌لا ئاسان بکه‌یت، با زمانیان شیرین بکری به هه‌نگوین و خوئی (الآندران). چونکه هه‌نگوین و ئەم جوړه خوئی به زمان قورسی و قسه‌نه کردن لا ده‌دن. کاتیکیش زمانیان ده‌کریتسه‌وه، با پی‌یان بلین: (لا إله إلا الله، محمد رسول الله)، با به‌که‌م شت بی به گوی‌یان دابدری با وشه‌ی (الله) و به‌کخواپه‌رستی بی، بو نمونه: بلین: خوی گه‌وره له‌سه‌ر عه‌رشه‌که‌یه‌تی و ته‌ماشایان ده‌کات، گوی له قسه‌کانیانه، له هه‌ر شوینیک بن خوا له‌گه‌لیانه)).

به واتای: ناوا فی‌ری منداله‌که‌ی بکات، وه‌ک نیین عه‌بباس و غه‌یری نه‌ویش له هاودله‌کانی، له ته‌فسیری فه‌رموده‌ی خوی بالا ﴿وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ﴾ گوتویانه: به هیچ شیوه و حالیک دروست نیه بوتری، خوی گه‌وره به زاتی خوئی له هه‌مو شوینیکه، وه‌ک هه‌مو زانیانی پیشو ده‌لین: خوی گه‌وره له‌سه‌ر عه‌رشی خوئی، هیچ شتیک وینه‌ی نه‌وی نیه و خودا بیسه‌رو بینایه.

بو راستی شه‌وه‌ش، وه‌ک خوی گه‌وره ده‌فه‌رموی: ﴿أَأَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ﴾ و ﴿الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى﴾ و، فه‌رموده‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ بو نومته‌که‌ی که ئیمانیان تا‌قی ده‌کاته‌وه: (أین الله) خوا له کوئی به؟ وه‌لامی دایه‌وه که له ناسمانه. هه‌ر که‌سی بلین: خوا له هه‌مو

شویتیکه، ئەوا کوفری کردوه، په نا به خوا.

له بهر ئەوه ئەو مندالەیی، که گه‌یشتە تەمەنیکی وا، که چاکەو خراپەیی جیا دە کردەوه و فامی دە کرد، بنه‌ماو بن‌چینه‌کانی به‌کخواپه‌رستی پێ بگوتری، هه‌روه‌ک لهم فەرموده‌یه‌دا د‌ه‌ره‌وشیت‌ه‌وه:

ئین عەبباس گوتی: ((کنت خلف رسول الله ﷺ فقال يا غلام: إني معلمك كلمات: إ حفظ الله يحفظك، إ حفظ الله تجده تجاهك، وإذا سألت فاسأل الله وإذا استعنت فاستعن بالله، واعلم بأن الأمة لو اجتمعت على أن ينفعوك لم ينفعوك إلا بشيء قد كتبه الله لك. رُفعت الأقاليم وجفت الصحف))^(۱)، واتە: پ‌و‌ژ‌ت‌یک له سواری و‌لا‌خ له د‌وا‌وه‌ی پ‌ی‌ت‌ه‌م‌ب‌ه‌ر ب‌وم، پ‌ی‌ی گ‌وت‌م: ر‌ۆ‌ل‌ه م‌ن چ‌ه‌ن‌د و‌ش‌ه‌یه‌ک‌ت ف‌ی‌ر د‌ه‌ک‌ه‌م: خ‌وا ب‌پ‌ار‌ت‌ز‌ه، واتە د‌ینی خ‌وا له ف‌ه‌وت‌ان‌دن ب‌پ‌ار‌ت‌ز‌ه، خ‌وا د‌ه‌ت‌پ‌ار‌ت‌ز‌ی. خ‌وا ب‌پ‌ار‌ت‌ز‌ه ه‌م‌ی‌ش‌ه ب‌ۆ ب‌ه‌ه‌انا ه‌ات‌ن ب‌ه‌ر‌ه و ر‌وت د‌یت. گ‌ه‌ر د‌ا‌وا‌ی ش‌ت‌ی‌ک‌ت کرد، که له ت‌وان‌ای ت‌ۆ‌دا ن‌ه‌بو‌و ب‌ه‌خ‌ه‌ل‌کی ج‌ی‌ب‌ه‌ج‌ی ن‌ه‌د‌ه‌ک‌را، و‌ه‌ک ه‌ی‌دا‌یه‌ت و چ‌اک‌ب‌ون‌ه‌وه‌ی ن‌ه‌خ‌ۆ‌شی و ف‌را‌وان‌ی ر‌ز‌ق و پ‌ۆ‌زی، ئەوا ه‌ه‌ر له خ‌وا د‌ا‌وا ب‌که، ت‌ه‌ن‌ها پ‌شت ب‌ه خ‌وا ب‌ه‌سته. ئەوه‌ش ب‌زان‌ه گ‌ه‌ر ه‌ه‌م‌و خ‌ه‌ل‌ک ک‌ۆ‌ب‌ن‌ه‌وه‌و له‌سه‌ر ئەوه بن که سو‌دی‌ک‌ت پ‌ی ب‌گ‌ه‌یه‌ن‌ن، ب‌ه‌ل‌ام خ‌وا‌ی گ‌ه‌ور‌ه ن‌ه‌ی‌ن‌وس‌ی‌ب‌ی و و‌ی‌ستی له‌سه‌ر ن‌ه‌ب‌ی، ن‌ات‌وان‌ن ئەو سو‌د‌ه‌ت پ‌ی ب‌گ‌ه‌یه‌ن‌ن، ق‌ه‌زاو ب‌پ‌ی‌اری خ‌وا ن‌وس‌را‌وه‌و پ‌را‌وه‌ت‌ه‌وه‌.

ئەم فەرموده‌یه گه‌وره‌ترین بنه‌ماکانی خوا به‌یه‌ک زانین به‌ده‌رده‌خات، که ئەویش به‌فەرمانی کردنی خواو داوا نه‌کردن و پشت نه‌به‌ستن به‌غیری

(۱) رواه أحمد في المسند والترمذي (حديث صحيح).

خواو، تهنها پشت بهستن به خواو پروابون به قهزاقهدهری خوابه. که نفس بهرزوی و هاتنهپیشهوهو کارکردن و بهس لهخواترسان لهدل و دهرن دهروژینئی. بهلام مسولمانان نیستا له کوین له ناست رینماییهکانی پیغهمبهر، که زوربهیان له سویند خواردن و قوریانی و داواکردن و نهزرکردندا مهبهستیان خوا نیه، دهچنه سهر مهزاری پیغهمبهران و پیواچاکان و لییان دهپارینهوهو داوایان لی دهکهن، له کاتی خوشی و ناخوشی و نهخوشی و موسیبهت دا، داوای پیویستی یهکانیان لی دهکهن، له کاتیکدا نهو کهسانهی نهوان لییان دهپارینهوهو هیچیان پی ناکرئی، نهدهتوانن سود بگهیهنن، نه زهررو زیان، تهنانهت به زیندویش نهیانتوانیود، چ جای به مردویی! نهو کاردهش هموی شیرک و نهفامی و ویلی و گهمژهیی یه. پیغهمبهر ﷺ به کچهکهی خوئی فرمو، که خوشهویستی دئی بو:

((يا فاطمة لا أغني عنك من الله شيئاً!!))^(۱)، واته: فاطمه! من له

لای خوا ناتوانم هیچ شتیکت بو بکهم.

لیردها چند نایهتیکئی قورنان باس دهکهن، که خوای گهوره گالته بهو کهسانه دهکات، که له غهیری نهو داواو نزاو پارانهوه دهکهن و ههیرهشهشیان لی دهکات، به خراپترین و دژوارترین چاره‌نوس وهک ددهفرموی: ﴿يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُ وَمَا لَا نَفْعَ لَهُ ذَلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ، يَدْعُوا لِمَنْ ضَرُّهُ أَقْرَبُ مِنْ نَفْعِهِ لَيْسَ الْمَوْلَىٰ وَلَيْسَ الْعَشِيرُ﴾ (الحج: ۱۲-۱۳)، واته: له غهیرهز خوا، هانا بو شتی وا دهبأ، که

(۱) حدیث صحیح .

نه زیانی لیده‌دا نه قازانجیسی پی‌ده‌دا، نه‌ودیه له‌ری هه‌تله‌بون، هانا بو کەسی وا ده‌با، زیانه‌که‌ی له قازانجی نزیک‌تره، نای چ یاریکی به‌دکاره‌و، چ هاوده‌میکی ناله‌باره‌!

هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ أَمْثَلُكُمْ!﴾ (الأعراف- ۱۹۴)، واته: نه‌و که‌سانه‌ی، که ئیوه له جیاتی خوا ده‌یانپه‌رستن، یان داواو نزاو پارانه‌وه‌یان لێ ده‌گه‌ن هه‌روه‌ک ئیوه به‌نده‌ن.

﴿إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذَبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ﴾ (الحج- ۷۳)، واته: نه‌وانه‌ی هانای پێ ده‌به‌ن، نه‌گه‌ر هه‌مویان وه‌کو بن، ناتوانن می‌شی ساز به‌ن.

﴿مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بَيْتًا وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبَيْتُ الْعَنْكَبُوتِ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ﴾ (العنكبوت- ۴۱)، واته: نه‌و که‌سانه‌ی غه‌یره‌ز خودا ده‌سگه‌لێکیان بو خۆیان په‌یدا کرده - گه‌ر بزانه‌ن - وه‌کو کاکله‌موشان (جال‌جالۆکه) یان به‌سه‌ر هاتوه، که خانوی بو خۆی ته‌نیوه، دیاره خانوی کاکله‌موشان له هه‌مو مالان سس تره.

له کاتی نان خواردن چی فیری منداله کت ده کهی؟

له سهر خوانی ناخواردن پیویسته منداله کت بهو شیودیه فییر بکهی وهک، که نه بو حه فصی کوری خیزانی پیغه مبهری خوا دهلی: له کاتی نان خواردن دهستم نه گپرا بهم لاو نه ولای قاپی خواردنه که، پیغه مبهریش فهرموی:

((یا غلام: إذا أكلت فقل: بسم الله وکل یمینک وکل مما یلیک))^(۱)،

واته: رۆله! گهر خواردنت خوارد بلئی: به ناوی خدا (بسم الله)، به دهستی راستت بخۆو له پیشه وهی خۆت بخۆ، واته دهستت مه گپره بو شوینی تر.

نهم فهرموده یه به لگه یه له سهر نه وهی که تنها بلئی بسم الله.

له فهرموده ی عایشه هاتوه به مهور فوعی، که پیغه مبهر فهرمویه تی:

((إذا أكل أحدکم طعاماً فلیقل: بسم الله، فإن نسی فی أوله، فلیقل:

بسم الله أوله و آخره))^(۲)، واته: ته گهر یه کینکتان نانی خوارد با بلئی:

بسم الله. گهر له بیری چو سهره تا ناوی خوا بینئی، با بلئی به ناوی خوا له

سهره تاو له کۆتایی خواردنه که وه.

(۱) رواه الطبرانی (حدیث صحیح) .

(۲) رواه الترمذی (حدیث صحیح) .

فیتنه‌ی مندالان

خوای گه‌وره دده‌فرموی: ﴿وَاعْلَمُوا أَنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَأَنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ﴾ (الانفال - ۲۸)، واته: بزائن که مال و سامان و منداله‌کانتان جی‌ی تاقیکردنه‌وهن بۆ نیتوه، واته گهر له پیناوی خوا به‌کار نه‌هینرین نه‌وا فیتنه‌یه بۆ نه‌و کهسه^(۱)، خوای گه‌ورده‌ش پاداشتی گه‌ورده‌ی له لایه.

دده‌فرموی: ﴿إِنَّ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عَدُوًّا لَكُمْ فَاحْذَرُوهُمْ﴾ (التغابن - ۱۴)، واته: له خیزانه‌کانتان و منداله‌کانتان، هه‌یه دوژمنن بۆ نیتوه، چه‌زهریان لسی وهرگرن.

﴿قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِينُ تُرَضُّونَهَا أَحَبُّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ

(۱) نهم فیتنه‌یه کاتیک رو دده‌دات گهر مندال و ژن ناگایان له خوا نه‌مینن، که به هوی نه‌وانه‌وه زۆر سور بیت له‌سه‌ر چیتو خوشیه‌کانی دنیا، نه‌وه‌ش به زۆر کۆکردنه‌وه‌ی مال و شانازی کردن ده‌بیت. ههر شتیک له خوا بئ ناگات بکات، وه‌ک مال و مندال، نه‌وا شومه بۆ خاوه‌نه‌که‌ی، نه‌وه‌ش مانای نه‌وه نیه که مال و مندال یاساغ کراون، به‌لام زۆر قولبونه‌وه له‌مه‌داو زۆر داواکردنی دنیا، که شه‌وو رۆژ خۆی بئ سه‌رقال بکات و ناخیره‌ت له‌بیر بکات و خۆی بۆ ناماده نه‌کات، یاساغ کراوه.

پوخته‌ی قسان نه‌وه‌یه، مرۆف پتویسته به خودی خۆی ناگادار بئ، ده‌رک به نه‌حوالی خۆی بکات، خیزی دین‌وو دنیای خۆی بناسن، به حه‌لالی پاره په‌یدا بکات و کاریش بۆ ناخیره‌ت بکات.

وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿۲۴﴾ (التوبة - ۲۴)، واته: بلی گهر باوک و دایک و مندال و خوشک و براکان و خیزان و عه شیره تتان و، نهو مال و سامانهی کوّتان کردو ته و هو، نهو که لوپه لی بازار گانی یه ی ده ترسن له برده و که وئ و، نهو خانوبه ره ی هه زتان لی یه تی، لاتان له خوا و پیغه مبه ره که ی و جیهاد له پیناوی خوادا خو شه و یستره، نهوا چا و هر وانی فه رمانی خوا بن، خوی گه ورده ش ریتمایی فاسقان ناکات.

پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فه رمویه تی: ((إِنَّ الْوَلَدَ مَبْخُلَةٌ، مَجْبُونَةٌ، مَجْهَلَةٌ، مَحْزَنَةٌ))^(۱)، واته: مندال مایه ی ره زیلی و ترسنوکی و نه زانی و خه مباریه.

لوتف و له سه رخوی پیغه مبه ر بو مندال

((كان رسول الله ﷺ يُدَلِّعُ لِسَانَهُ لِلْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ ﷺ فَيُرِي الصَّبِيَّ حَمْرَةَ لِسَانِهِ فِيهِبَسُ إِلَيْهِ))^(۱)، واته: پیغه مبه ری خوا بو حسه نی کوری عه لی زمانی ده رده هیتنا، به نیازی گه مه و یاری کردن. حسه نیش که سورایی زمانی پیغه مبه ری ده بیینی، یه کسه ر به په له بو ی ده چو.

((كان رسول الله ﷺ يصلي، فإذا سجد وثب الحسن والحسين علي ظهره، فإذا أرادوا أن يمنعوها، أشار إليهم أن دعوهما! وذلك في المسجد، فلما قضى الصلاة وضعها في حجره وقال: من أحبني فليحب هذين))^(۲)، واته: پیغه مبه ر ﷺ له مزگه وت نوژی ده کرد، کاتیک که سوجه دی ده برد حسه ن و حوسه یین ده چونه سه ر پشته پیغه مبه ر بازیا ن نه دا، هاوده کانی پیغه مبه ر یستیان قه ده غه یان بکه ن، به لام پیغه مبه ر ناماژه ی بو کردن وازیان لی بینن. جا که پیغه مبه ر نوژی که ی نه نجامدا، هه ردوکیانی له سه ر کوشی دانا و فرموی: هه رکه سینک منی خو شده ویت، با تم دووه ی خو ش بو ی.

((جاء أعرابي الى الرسول ﷺ فرآه يقبل الحسن أو الحسين فقال: أتقبلون الصبيان؟! فما نقبلهم. فقال النبي ﷺ: أو أملك أن نزع الله من قلبك الرحمة؟!))^(۳)، واته: پیاو یکی ده شته کی هاته خزمه ت

(۱) رواه ابن حبان (حديث حسن).

(۲) أخرجه أبو يعلى وإسناده حسن.

(۳) رواه البخاري ومسلم.

پیغمبر، بینی پیغمبر حسنه، یان حوسهین ماچ ده کات، ده شته کی
 یه که گوتی: ئیوه مندال ماچ ده کهن؟! ئیمه مندال ماچ ناکهین. پیغمبر
 فرموی: من چی بکهم خوی گوره ره حم و به زهیی له دلتا دامالیود.
 نه بو هوردهیره گوتیه تی: ((قبل النبي ﷺ الحسن بن علي ﷺ وعنده
 الأقرع بن حابس التميمي جالساً، فقال الأقرع: إن لي عشرة من الولد
 ما قبلت منهم أحداً فنظر إليه رسول الله ﷺ ثم قال: من لا يرحم لا
 يرحم))^(۱)، واته: پیغمبر ﷺ حسه نی کوری علی ماچ کرد، له وکاته
 نه قره عی کوری حابسی ته میمی له لایو. نه قره ع گوتی: من (ده) مندالم
 هیه، تا ئیستا یه کیکیانم ماچ نه کردوه. پیغمبر ته ماشای نه قره عی
 کردو فرموی: ((هر که سی به به زهیی و به رحم نه بی، پر حم و به زهیی پی
 ناکری)).

لیره دا له باره ی به سۆز جولانه وه ره فتار کردن له گهل مندالدا، ده بینین
 زۆر به ی باوکان گه مه و یاری کردنیان له گهل منداله کانیان فراموش ده کهن.
 به پیچه وانه شه وه زۆر به دل ره قانه ردفاریان له گهل ده کهن و ده یانتر سین و
 له جولوه و یاری کردن و گه مه کردن قه ده غه یان ده کهن، نایه لن به سه ربه سستی
 بجولینه وه، وا له و مندالانه ده کهن ژیانیان بیته دۆزه خ. نه م جوړه باوکانه
 به و شیوه په روه رده هله یه وا له منداله کانیان ده کهن، که رق و قینه
 به رامبر به باوکیان هه لگرن و هه ول بدن له مال زگاریان بیی.
 پیغمبر خوا له ژیانیدا، چهند نمونه یه کمان ده داتی سه باره ت به
 گه مه و یاری کردن له گهل مندال و به لوتف ره فتار کردن. له بهر نه وه پیویسته

(۱) رواه البخاري ومسلم.

له گهل منداله كانماندا بهو شيويه بين، كه پيغهمبهر رهفتاري كرده. ههروهها له گهل منداله كان بچين بو دهرده بو پياسه و ژيانيان بهخته و درو شاد بكهين.

(له سهر ريوايه ته كه ي، كه ئه بو به علا دهرى هيناوه، كه حسه نو حوسهين له كاتى سوجه دا چونه ته سهر پشتي پيغهمبهر... ده ليين: نه م كارهى پيغهمبهر له كوئ و ئه وهى ئيستا له كوئ، كه زوربهى بيئاگان له دين دديكه ن، دل رهقانه رهفتار ده كه ن له گهل نه و مندالانى دين بو مزگهوت، به تايبه تي كاتيك كه ميك يارى و گمه ده كه ن. جا دست ده كه ن به سهر كوئنه و سهر زه نشت كردنيان و دهر كردنيان له مالى خوا، ئه وه ش زهره ريكي زوره بو دينى خوا. هاوه له به ريزه كانى پيغهمبهر لقه خورمايان هه لده واسى بو ئه وهى مندال و گه وره ش له مزگهوت بيخون. له بهر ئه وه گهر شتيك به دست بوايه، بو ههر مزگهوتيك مه له وانگه (مسبح) و يانه يه كى نشان هاويشتم تيا ده كرده، كه له پيداويستى يه كانى ئيسلامن و پيغهمبهر ﷺ داواي فيربونى كرده، كه دبته هوى به هيز كردنى جهسته و له شى مندال و خوشه ويست كردنى مالى خوا.

هه نديك نه فام و تينه گه يشتو به به لگه ي ئه و فهرموده (ضعيفه) مندال له مزگهوت دهرده كه ن كه ده لئى: (جنبوا مساجدكم صبيانكم و مجانينكم)، واته: منداله كانتان و شيت، له مزگهوت دوورخه نه وه.. كه چى فهرموده ي (صحيح) به پيچه وانهى ئه وه هه يه.

پيويسته مزگهوت له چهند نهؤميك دروست بكرى، بو ئه وهى هه مو جوړه چالاكى يه كانى كوومه لايه تى و ئيسلامى و په رورده يى، بو گه وره و بچوكى تيدا نه نجام بدرى.

ئەو کەسانەى بە بونى کچ دڵتەنگ دەبن

خوای گەوره دەفەرموئ: ﴿وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِالْأُنثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ، يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَ بِهِ أَيُمْسِكُهُ عَلَىٰ هُونٍ أَمْ يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِ أَلَّا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ﴾ (النحل: ۵۸-۵۹)، واتە: هەرکاتیکیش مژدەى کچ بۆ یەکیک لەمانە بدریتئ، روخساری ڕدش هەلدەگەڕئ و لەبەر خۆیەوه پیش دەخواتەوه، لە مەینەتى ئەو هەوالەى پئى دراود، لە هۆزى خۆى تەرە دەبئ، ئاخۆ بە سوکایەتى بە خۆى بکا، یان دە ناخى ئاخى ڕاکا؟ ئای چەند خراب پئ ڕادەگەن!

هەر وهە دەفەرموئ: ﴿لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ يَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ إِنَاءً وَيَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ الدُّكُورَ، أَوْ يُزَوِّجُهُمْ ذُكْرَانًا وَإِنَاءً وَيَجْعَلُ مَنْ يَشَاءُ عَقِيمًا إِنَّهُ عَلِيمٌ قَدِيرٌ﴾ (الشورى: ۴۹-۵۰)، واتە: لەو ناسمانانەو زەمىنە فەرمانرەوا هەر خودایەو چى بخوازئ دروستى دەکا" بە یەکئ کچ دەبە خشیئت و بە یەکئ کور" ئیتر بە مەیلی خۆیەتى، یان دووانە یەکی کور و کچیان دەداتئ، هئندیکیشیان کە مەیلی لئ بئ، نەزۆک دەکا. هەر خۆى زانایەو توانایە.

((کان رجل عند ابن عمر وله بنات، فتمنى موتهن، فغضب ابن عمر فقال: أنت ترزقهن؟!))^(۱)، واتە: پیاویک لە لای ئیبن عومەر دەبئ و چەند کچیکى دەبئ، ئاواتى مردنیان بۆ دەخوازئ. ئیبن عومەریش تورە بو

(۱) کتیبى الأدب المفرد للبخارى.

گوتی: تو رزق و رۆزی ئەو کچانه دده هی؟! (۱)

(۱) کچ به خششی خواجه دهیبه خشنی، هه رکه سی به بونی کچ دلتهنگ بێ، ئەوا دژی ویستی خوا دهووستی و نیشانهی ناره زایی یه بهرامبهر به خوا، چونکه کورپو کچ ههردوکیان دروستکرای خوان و خوای گه ورهش به مرۆقی داناون. له بهر نهوه نهو که سهی نه م رهفتاره ی لێ رو بدات خۆی توشی خهشم و تورهیی و عهزایی خوا دهکات. نهوهی جێی داخه له کۆمه لگه که مان نه م دیارده یه بلاوه و ته شه نهی کردوه، که پیچه وانهی یاسای خواو سوننه تی پیغه مبه ره ﷺ. نه م دیارده یهش، که له ناو ئیمه به شپوه یه کی زه ق دهیبنی، نیشانهی نا ناشنایی و دوریانه له راسته یی نیسلام. نه گینا کچ و کورپ له مرۆقایه تیدا جیاوازیان چی یه؟ کاتیک که کچ به پهروه ده یه کی نیسلام پێ ده گه یه نی، له وانیه له کوره که ت زیاتر به که لک خۆت و کۆمه لگه که ت بێ و نافرته تیکێ له خواترس و ته قوادارو خاوه ن په وشست و ناکار به رزی لێ ده رچێ. له لای خوای گه وره سه نگی مه حه ک له خواترسانه نه ک کورپه تی.

له میزوی نیسلام دا چهنده ها نافرته ی زاناو داناو قورنان له به رو شه رع زان و قوربانیده رو نازا دهرکه و تن. ته نانه ت سوره تیک به ناوی نافرته تان دابه زیوه، سوره تیکیش به ناوی یه ک نافرته ت دابه زیوه، که خاتو (مریم) هه خوای گه وره به ریزه وه باسی دهکات.

-وه رگێر-

پاداشتی به خنجرکردنی کچ

پیغمبر ﷺ ده فرموی: ((من عال جاریتین حتی تبلغا جاء یوم
القیامة أنا وهو - وضم أصابعه-))^(۱)، واته: هر که سیک دو کچ به خنجر
بکات، تاده گنه حه ددی بلوغ، نهوا نهو کهسه له رژی قیامت دیت، من و
نهو ناو هها پیکه و دین - پیغمبر په نجه کانی دهستی پیکه و نوساند -^(۲).
هرو هها ده فرموی: ((من عال جاریتین دخلت أنا وهو فی الجنة
کهاتین - وأشار بأصبعیه السبابة والی تلیها-))^(۳)، واته: هر که سیک دو
کچ به خنجر بکات، نهوا من و نهو له به هشت و هک نهو دو په نجه و این -
پیغمبر ناماژدی بو په نجهی شایه تمان و نهوی ته نیشتی کرد - .
هروا ده فرموی: ((من عال ابنتین أو ثلاثة أو أختین أو ثلاثة حتی یسن
أو یموت عنهن، کنت أنا وهو فی الجنة کهاتین - وأشار بأصبعین السبابة
والی تلیها-))، واته: هر که سیک دو یان سی کچ، یان دو یان سی
خوشک به خنجر بکات، تا ته منی گوره ده بی، یان له لایان ده مرئی، نهوا
من و نهو له به هشتدا، و هک نهو دو په نجه و این - ناماژدی بو په نجهی
شایه تمان و ته نیشتی کرد - .

(۱) رواه مسلم .

(۲) نم مزدهیه گوره یه تاییه ته به کچ نهک کور، که واته با دایک و باوکان به بونی کچ
دلخوش بن، نهک به پیچ وانه و ده دلته نگ بن. خوابه به هژی دینه که ته و ه شاره زامان بکه.

(۳) رواه ابن حبان والترمذی (حدیث صحیح) .

پیویسته کچ بخوینسی

خوای گهوره ده فهرموی: ﴿هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ﴾ (الزمر - ۹)، واته: نایا نهو که سانهی ده زانن، وهک نهو که سانه یه کسانن که نازانن؟ له راستیدا نه خیر.

ههروه ها ده فهرموی:

﴿اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ﴿۱﴾ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ﴿۲﴾ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ﴾ (العلق: ۳-۵)، واته: بخوینه، پهروه رده گارت له هه مو که س به خشنده تره، نهوهی که ناده میی فیری نوسین کردوه به قه لهم، ناده میی زاناکر دوه بهو شتانهی که نهیده زانی.

پیغه مبه ر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ده فهرموی: ((النساء شقائق الرجال))^(۱)، واته: نافرته تان خوشک و نیوه هاوشان و هاووینهی پیاوانن له خووره و شت و سروشتدا.

نه م فهرموده یه نهوه مان بو دهرده خات، که هه ر چ شتیک مسولمان فهرمانی پی ده کری، له وانهش داواکردنی زانیاری، نافرته تیش ده گریته وه، تنهها نهو شتانه نه بی که تایه تمه مند ده کری.

((قال النبي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لإحدى الصحابيات وكان إسمها الشفاء: ألا تعلمين هذه - يريد حفصة - رقية النملة كما علمتها الكتابة))^(۲)، واته: یه کیك له نافرته صه حابی یه کان، که ناوی (شیفاء) بو، پیغه مبه ر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ پیی

(۱) رواه أحمد في المسند وأبوداود والترمذي (حديث صحيح)

(۲) رواه أبوداود (حديث صحيح)

فهرمو: (حفصه) فیری (رقیة النملة)^(۱) ناکھی، وهك چۆن فیری نوسینت کرد.

له گهوردهیی کاری پیغه ممبر ﷺ نه وهیه، خوئی نه خوینده وار بووه
 فهرمانی به فیری نوسین کردوه بو حفصه ی خیزانی، له کاتی کدا
 حفصه به تمه نیش بو. له مه دا وانه یه کی کاری گهر ده بینری بو نه و
 پیاوانه ی خیزانه کانیا ن به نه خوینده واری ده هیلنه وه، وازیا ن لی دینن فیر
 نه بن! که به هوی نه خوینده واری یه وه بو شاییه کی زوریان بو پیدا ده بی، به
 هوی نه خوینده وه ی په رتوکه به سو ده کان، ههروه ها ده بیته هوی نه وه ی
 شهیتان وه سو ده بخته دل یانه وه!! یان بنه هویه ک بو یارمه تی نه دان و
 هاو کاری نه کردنی منداله کانیا ن بو خویندن.

نهم نایه ت و فهرمودانه ی پیغه ممبر ﷺ سه باره ت به فیری نوسی نافرده تان
 باسکران، قسه ی نه وه که سه می شک وشکانه به درو ده خاته وه، که ده لئین
 نابی نافرده ت فیری خوینده وه و نوسین بی. به لگه شیان نهم فهرموده
 هه لبه ستر او (موضوع) ده که ده لئین: ((لا تسکنوهن الغرف، ولا تعلموهن
 الکتابه)). واته: نافرده تان له ژورده ویا ن نیشته جی مه که ن و فیری نوسینیا ن
 مه که ن. نه مجوره فهرموده هه لبه ستر اوه چۆن بوته هوی نه فامی نافرده ت و
 نه فامی منداله کاغان.

(۱) (رقیة النملة): (رقیة) واته دوعا خویندن و نوشته ی شهعی.

(النملة): ابن القیم له (زاد المعاد) دا ده لئین: (النملة) چهند برینیکه له هه ردو
 لاته نیشته وه ده رده چی. بۆیه پیی ده لئین (نملة) چونکه نه وه که سه ی دو چاری بو، وا هه ست
 ده کات که میرو له به سه ر شوینی برینه که دا ده ورا و ده یگه زئی.. پروانه (مفصل أحكام
 المرأة والبيت المسلم في الشريعة الإسلامية) ی د. عبدالکریم زیدان، به رگی سییم،
 ل. ۲۵۰. (وه رگی)

يەككە لىق تارىخى مۇگەوتە كان پىي گوتىم: لىق لادىيە كىدا قوتابخانە يەككى كىچانى داخستوه، واى زانىوه ئەم فەرمودە يە (صحيح)!!
 فېربونى ئافرەت بە خوتىندە وهو نوسىن، كارىكى ھەستىارو خەتە رىناكە، چونكە گەر ئافرەت خوتىندىن نوسىنى بۆ كارى باش و چاكە بە كارھىتتا، وەك ئەو ھى خواو پىغە مېبەر داىان ناو، ئەوا بەرزىتىن و كارىگە رىتىن سەرەنجام و ئاكامى دەبىت. ھەر ھە سودى بۆ ئافرەتە كەو مىللەتە كەشى دەبىت، چونكە خوتىندىن نوسىن دەبىتتە يارمە تىدەرى بۆ چاكتر بەجى ھىتتا، ئەركى سەر شانى، كە برىتى يە لى ھاوسە رىەتى و داىكايەتى و پەرودە دەى چەند نەو يەك و بەرپۆ ھەبىرى مالى ھەو.

ئەوانەش پىويستىان بە لىكۆلېنە و ھەككى فراوانى عەقىدە و بنە ماكانى ئىسلام و مېزۈى ئىسلام و پەرودە دەى ئىسلامى و ژىانى ئىسلامى و مالى ئىسلامى ھە يە.

لىق راسىتدا كۆمەلگەى ئىسلامى فېر كىردنى ئافرەتانى بە خراپى بە كارھىتتا، دەرەنجامە كەشى دەبىن بىرىتى يە، لى بەرھەلداىى خورە و شت و پەرودە دە، كە قەوارەى نەتە و ھە نىشتمان دەخاتە مەترسى ھە، كە نە وەكو پىاو بە ئەركى خۆى ھەستى و، نە وەك ئافرەت بىتوانى بە ئەركى پەرودە دە ھەستى.

پىويستە ئەو بەزىن موبەشېرە كان و رۆژھەلاتناسە كان (المستشرقىن)، ئەوانەى ھەول و كۆشش دەدەن بۆ داروخانى مالى ئىسلامى و، گەندەل كىردنى خىزانى ئىسلامى، كە بەراىيە بۆ لى نەو بىردنى ھىزى مەسولمانان، چەندە ھا سالە بە بەردە وامى پلان و نەخشە دادەنېن بۆ ئەو كودە تاىەى، كە گوماىم نىە گەبىشتونەتە ئامانچە پىس و پوخىنەرە كەيان، كە لەژىر پەرودە دەى

ہے ہونی غیرہ لہ سہر ٹافرہ تی مسولمان و ہولڈان بؤ فیبرونی، خوی
 حہشارداوہو خوی گؤریوہ.

تا تہوانہ چ فیبرونیکیان مہبہستہ؟

فیبرونیکی فہرہنجیان مہبہستہ، ددیانہوی ئادابہ بہرزو جوانہکانی
 نیسلامی بگؤرنو، لہ ژئیر پەردهی زانستو زانیاریدا ژہہری خویان
 بلاوبکہنہوہ.

خوینہری بہرئیز! تہمہش راقہی پلانی تہبشیرو داگیرکہرانہ سہبارہت بہ
 ٹافرہتان.

لہ کتیبی (الغارة على العالم الإسلامي) لاپہرہ (۴۷) دا ہاتوہ:

((پئویستہ موبہشیرہکان ناتومید نہبن، کہ دہینن بہ گاورکردنیان بؤ
 مسولمانان کزہ، چونکہ بہدنیایہوہ مسولمانان لہدنیاندا نارہزوویہکی
 زؤریان بؤ زانستہکانی تہوروی و رزگارکردنی ٹافرہت گہشہی کردوہ -
 مہبہستیان لہمہدا فہلسہفہو تیؤرہ رہوشتہ بہرہللائیہکانہ-)).

لہ لاپہرہ (۸۸-۸۹) راپؤرتیک سہبارہت بہ کارو ہرپارہکانی کؤنگرہی
 (لکنو) و (قاہیرہ) ہاتوہ، کہ کؤنگرہی بہگاورکردن (تبشیری) ن و لہ سالی
 ۱۹۱۱ گرئدرا، بہرنامہی کاری بریتی بو لہ چہند کاریک:
 یہکہم: دیراسہکردنی حالی ئیستا.

دوہم: ہہلسانہوہی ویست و ہیمہتہکان، بؤ فراوانکردنی فیترکردنی
 تہبشیری لہ فیترکردنی ٹافرہتاندا.

تا بہم چہشنہ لہ کؤنگرہی موبہشیرہکان، بہناو رزگارکردنی ٹافرہتی
 مسولمان دہستی پیکرد.

تہری بہخوا! موبہشیرہ خاچپہرستہکان بانگہوازی دہکہن و کاردہکہن، بؤ

به ناو رزگار کردنی ئافرهتی مسولمان، دیاره ده پرسی بۆچی؟!
 نه وهش وهلام: (مورو برجر) که بابایه کی جوله کهی نه مریکی
 هاوچه رخه، له کتیبه کهیدا (العالم العربي اليوم) دهلی:
 ((ئافرهتی مسولمانی خوینده وار، له گشت تاکیکی کۆمه لگه له
 رینماییه کانی ئاینه وه دورتره، به تواناترین تاکی کۆمه لگه شه، بۆ نه وهی
 هه مو کۆمه لگه له ئیسلام دور بخته وه^(۱)!

له کتیبه (التبشير والاستعمار) دا هاتوه، که نه مه بوخته کهیه تی:
 کاتی موبه شیرده کان هاتنه جیهانی عه ره بیه وه، ده رکیان کرد ئافرهت
 زیاتر له پیاو کاریگه ری له په روه رده کردندا هه یه، له بهر نه وه له پیشه وهی
 بایه خ پیدانیان دانا، رۆژه لاتناس (جیب) دهلی: قوتابخانه ی کچان له
 (بیروت) دا بیلبیله ی چاومه ..

هه ر له بهر نه مه ش بوئه مریکیه کان له سالی (۱۸۷۰) دا داوا ی سی
 هه زار دۆلاریان له قوتابخانه یه کی دینی له (بیروت) کرد، پاساوی داوا که یان
 بریتی بو له وهی، که ئافرهت له ژبانی مائه وهیدا نرخی هه یه، نه وه
 قوتابخانه ش له ئاینده دا یاریده ی به گا ور کردنی سوریا یه. (۸۶-۸۷).

(۱) جاهلیة قرن العشرين، ص ۳۳۲-۳۳۳.

سوربونی پیغهمبه‌ران بؤ داوا کردنی مندالی صالح

خوای گه‌ودره له‌سهر زمانی زه‌که‌ریا ده‌فه‌رموی: ﴿رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ﴾ (آل عمران - ۳۸)، واته: په‌روه‌ردگارم له لایهن خۆته‌وه مندال‌و وچه‌یه‌کی باشم پی بیه‌خشه، به‌راستی تو بیسه‌ری دوعاو نزاو پارانه‌وه‌ی.

هه‌روه‌ها له‌سهر زمانی ئی‌براهیم ده‌فه‌رموی: ﴿رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ﴾ (أبراهیم - ۴۰)، واته: په‌روه‌ردگارم سه‌رکه‌وتوم بکه‌ی بؤ به‌جی هینانی مه‌رجه‌کانی ته‌واوی نو‌یژو به‌رده‌وامی یه‌تی، هه‌روه‌ها بؤ منداله‌کانیشم، خواجه... په‌روه‌ردگارمان نهم داواو نزیاهه گیرا بکه.

هه‌روه‌ها له‌سهر زمانی زه‌که‌ریا ده‌فه‌رموی: ﴿رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ﴾، (الانبیاء - ۸۹)، واته: په‌روه‌ردگارم داوات لی ده‌که‌م، که به‌ته‌نهایی نهم هیللی به‌بی بونی مندال، تۆش باشتین واری.

سور بونى ئىسلام بۆ پارىزگار كىردنى تەندروستى ئافرهت و
مندالەكەى بە نەگرتنى رۆژو لە مانگى پەمەزاندا

خوای گەوردە دەفەرموئى: ﴿وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَ فِدْيَةَ طَعَامِ
مِسْكِينٍ﴾ (البقرة - ۱۸۴)، واتە: ئەو كەسانەى ناتوانن رۆژو بگرن لە
سەريانە فدىە بدەن، كە نان دانى ھەزارانە .

ئەبو داود لە عىكرەمەى وەرگرتو، كە ئىبن عەبباس دەربارەى
فەرمودەى خوای گەوردە ﴿وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَ﴾ گوتىبەتتى: ئەم
پروخست و رىنگەدانى رۆژو نەگرتنە، بۆ بەسالآچوو پىردو بۆ ئافرهتتى
بەتەمەنە. كە لە برى ھەر رۆژتەك ھەزارىك نان بدەن. ئافرهتتى سەك پىرو
شىردەر، گەر لە خۆيان، يان لە مندالەكەيان بترسن، كە بە بەرۆژوبون
توشى مەترسى دەبن، ئەوا بۆيان ھەيە بەرۆژو نەبن و فدىە بدەن، كە
تيركردنى يەك ھەزارە لە ھەر رۆژتەكدا^(۱).

لە كۆتايىدا ئەو ھەشى زىاد كىردو دەلىق: ئىبن عەبباس بە داىكى
كوردەكەى دەگوت: (تۆ لەو كەسانەى، كە زۆر بەزەجەت رۆژوى بۆ دەگىرى.
لەبەر ئەو لەسەرت پىويستە فىدىە بدەى و قەزا نەكەيەو)^(۲).

لە (نافع) ھود كە ئىبن عومەر سەبارەت بە ئافرهتتى دوگيان پىرسىارى
لىكرا، كاتىك گەر بەرۆژو بى، بەلام لەو بەترسى مندالەكەى توشى
مەترسى بى، ئەويش گوتى: با بەرۆژو نەبى و لە شوتنى ھەر رۆژتەك يەك

(۱) (بەزار) گىراوئەتەو.

(۲) دار القطنى نىسنادەكەى بە (صحيح) دانارە .

(مُد) واته: (یهك مشت گهنم) بدات به هه ژاران^(۱).
 پیغه مبهه رَضِيَ اللهُ عَنْهُ فەر مویه تی: ((إِنَّ اللَّهَ وَضَعَ عَنِ الْمَسَافِرِ الصَّوْمَ وَشَطْرَ
 الصَّلَاةِ، وَعَنِ الْحَبْلِيِّ وَالْمَرْضَعِ الصَّوْمَ))^(۲)، واته: خوی به خشنده
 رۆژو گرتن و نیوهی نوژی له سهه ریبوار (مسافر) هه لگرتوه، هه روهها بۆ
 نافره تی دو گیان و شیرده ریش.

له م بارهیه وه چه ند تابه تیک هاتوه، که ده بی نه خۆش و ریبوار، رۆژو
 بگره وه. به لام له سهه نافره تی دو گیان و شیردهه پتویست نه کراود. نه م
 حوکمه شهه عی یه چه ند ئاسانه، که چی به داخه وه - له نیو زۆر به ی
 مسولماناندا شاروه و نادیاره، نه زانراوه و بوته هۆی نه وهی ئافره تی دو
 گیان و شیردهه منداله که یان تیا بچی، یان نه خۆشی روی تی بکات.
 نافره ت کاتیک ده زانی ده بی رۆژه که بگریته وه، ناچار رۆژو ده گری و
 خویی و منداله که شی توشی زه ره رو زیان ده کات!

نازائم نافره تی دو گیان، یان شیردهه که ی کاتیک بۆ ده لوی و ده گونجی،
 که رۆژه که ی بگریته وه، چونکه نافره ت به تابه تی له یه که م سالی
 شو کردیندا له نیوان سکپری و شیردان دایه!

ئین عومه رو ئین عه بباس ده لئین: ((الْحَبْلِيُّ وَالْمَرْضَعُ إِذَا أَفْطَرْتَا
 عَلَيْهِمَا الْفَدْيَةَ وَلَا قِضَاءَ عَلَيْهِمَا!!))، واته: نافره تی دو گیان و شیردهه،
 گه به رۆژه نه بون، له سهه ریانه فدی به ده ن و قه زایان له سهه نی یه .
 قسه کانی ئین عه بباس و ئین عومه ر حوکمه که ی (مرفوع) د. چونکه

(۱) مالک و بهیهه قی گنراویانه ته وه.

(۲) رواه أبوداود والترمذي وأبن ماجة (سندھ جید).

وانابینریئ نهم دو زانایه له خویانهوه قسه بکهن.
 هندیك له نیمامی مهزه به کان له سه ر ئافره تی دو گیان و شیردهریان به
 واجب داناوه، رۆژو بگرنه وه.
 بیگومان نهم نیمامانه - په جمه تی خویان لسی بیئ - نهم به لگانه یان
 نه دیتوه، نه گینا نه یانده توانی موخاله فهی بکهن. له کاتی کدا گشتیان
 گوتویانه گهر فهرمودیه کی (صحیح) هه بو نه وه مهزه بهی منه.

چه ند ریبازیکی په روه رده یی بهرز

هاندان بو په روه رده کردنی مندال

خوای گه وره ده فهرموی: ﴿وَتَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَآثَارَهُمْ﴾^(۱) (یس - ۱۲)،
 واته: هه کاریکی به زیندویی کردویانه و شوینه واریان، گش ده نویسن.
 خوای گه وره ده فهرموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ
 نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ
 مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ﴾ (التحریم - ۶)، واته: نهی نهو که سانه ی
 باوهرتان هیناوه، خوژتان و خیزران و منالتان پیاریژن لهو ناگره ی، که
 سوتهمه نی یه که ی خه لک و به رده، چه ند فریشته یه کی توندو تیژو تورده
 سه رپهرشتی نهو ناگره ده که نو، سه رپیچی خوا ناکهن لهو کارانه ی پییان
 ده سپیژدی.

پاراستنی ژنو مندال لهم ناگره بریتی یه له په روه رده کردنو
 فیژکردنیکی نیسلامی، نهوه ی که خواو پیغه مبه ر ﷺ فهرمانیان پی داوه.
 خوای گه وره ده فهرموی: ﴿وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا

(۱) نم نایه ته پیژزه ناماژده به ره ده کات، خوای گه وره ته نهها کرده وه کانی مرژقه توژمار
 ناکات، به لکو نهوه ی دوا ی مردنی خوژی به جی دیلی، نهویش ده نویسن، جا چاکه بیته،
 چاکه ده نویسن، خراپه بیته، خراپه ده نویسن، دیاره مندالیش له گه وره ترین شوته واری
 مرژقه، له بهر نهوه، کرده وه باشه کانی منداله کان بو دایکو باوک ده نویسن به بی نهوه ی له
 کرده وه ی منداله کان کهم بکات، به هه مان شیوه، گهر دایکو باوک په روه رده ی
 منداله کانیان فهراموش کردی، نهوا کرده وه ی خراپه کانی منداله کانیان بو ده نویسن.

وَذَرِيَاتَنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا ﴿﴾ (الفرقان - ۷۴)، واتہ: نہو کہسانہی دہلین پەروردگارمان لہ خیزانہ کائمان و وچہ کائمان پڑوشنایی چاومان پی بیہخشہو، بمانکہ بہ پیشہوا بۆ لہ خوا ترسان.

لہ راستیدا پروادارانہی ہوشیارو ہوشمند، و ہک نایہتہ کہ ناماژہی پی کرد، سورن لہ سہر صالح بون و چاک بونی مندالہ کانیان، تا ببہنہ مایہی پڑوشنایی و بینایی چاویان و، ببہنہ زہ خیرہ بۆ ژیان و مردنیان. نہو کہسانہش کہ پەروردہی کوپو کچہ کانیان فہراموش کردوہ چہند مال ویران و چارہ رہشن.

پیغہ مبہر ﷺ فہرمویہ تی: ((إِذَا مَاتَ ابْنُ آدَمَ انْقَطَعَ مِنْ عَمَلِهِ إِلَّا مِنْ ثَلَاثٍ: صَدَقَةٌ جَارِيَةٌ، أَوْ عِلْمٌ يَنْتَفِعُ بِهِ، أَوْ وَلَدٌ صَالِحٌ يَدْعُو لَهُ)) (۱)، واتہ: گہر نادہ میزاد مرد لہ کردہ و ہکسانی دادہ بری و پدیوہندی دہ پچری، تہنہا لہ سی شت نہ بی: خیریکی بہردہوامی ہہ بی، و ہک مزگہوت دروست کردن یان پروژہی ناوہدان کردنہوہ یان پارہ (وہقف) کردن بۆ موجاہیدان. یان زانیاری یہک بلا و بکاتہوہ خہلک سودی لی و ہرگرن، ہہروہا کورپکی مسولمان و صالحی ہہ بی دوعای خیری بۆ بکات.

ہہروہا فہرمویہ تی: ((كُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ: الْإِمَامُ رَاعٍ وَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَالرَّجُلُ رَاعٍ فِي أَهْلِ بَيْتِهِ وَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ فِي بَيْتِ بَعْلِهَا وَ وَلَدِهِ وَ مَسْئُولَةٌ عَنْ رَعِيَّتِهَا، وَالْخَادِمُ رَاعٍ فِي مَالِ سَيِّدِهِ وَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ)) (رواہ البخاری و مسلم)

پیغہ مبہر دہ فہرموی: ((إِنَّ الرَّجُلَ لَيَرْفَعُ دَرَجَتَهُ فِي الْجَنَّةِ فَيَقُولُ: أُنِّي لِي هَذَا؟ فَيَقَالُ بِاسْتِغْفَارٍ وَلَدِكَ لَكَ! أَمَا أَبُوكَ فَلَوْ كَانَ أَقْرَبًا لَتَوَحَّيْتُ،

فَصُمْتُ وَتَصَدَّقْتَ عَنْهُ، نَفْعُهُ ذَلِكَ))^(۱)، واته: له بههشت پیاری وا ههیه پلهیه کی بهرزی دهریتی، نهویش دهلی: من نهم شوینه پله بهرزه م بۆ ههیه؟ جا پئی دهلین: نهم پله بهرزه به هۆی داوای لیخۆش بونی کورده که ته بۆ تو! به لام گهر باوکت یه کخوایه رست بوایه و تۆش له جیاتی نه و بهرۆژوبای و خیرو چاکهت بۆ کردبا، نهوا نهو خیرو چاکهیه سودی بۆی هه بو.

نایه ته پیرۆزو فه رموده کانی پیغه مبه ر ﷺ که باس کران، نهو ده به دهرده خن، که چه ند کاریکی گرنگ و کاریگه ره، دایکان و باوکان گرنگی به پهروه دهی منداله کانیان بدن، که به هۆی نهم پهروه دهیه وه پاداشتی زۆر به ده دست ده هیئن له ژیان و مردندا.

پهروه ده کردن هونه ریکی گرنگ و ترسناکه، پیویستی به لیکۆلینه وه ههیه، ته نهها خۆشه ویستی و سۆزی دایکایه تی و باو کایه تی نایته ته و اوامه ندی پهروه ده، چونکه به هۆی هه له و فه رامۆشکردنی پهروه ده وه، خیزان به ره و هه لدی ر ده بات. زۆر کهس وا گومان ده بن، که پهروه ده کردن ته نهها به ته مبیی کردن و سه رزه نشت کردن و لیدان ته و او ده بییت، که له راستیدا نهو ده هه له یه کی گه وره یه.

بۆ ته مهش هه ر که سی دهیه وی روشنبیری پهروه دهی مندالی زیاد بیی، با له مباره یه وه چه ند په رتو کیک بخوینیتسه وه، وهک: (کیف أربي طفلي)، (نقائص الأطفال و طريقة إصلاحها)، (التربية الجنسية على المكشوف)، (أطفالنا ضحايانا)، و، لیدوان له سه ر کتیبی (لفتة الكبد في تربية الولد) و (عبقرية الإسلام في التربية).

(۱) رواه أحمد في المسند.

مندال هان بدری زو فیری نویژ بیت

پیغه مبهر ﷺ ده فہرموی: ((مُرُوا أَوْلَادَكُمْ بِالصَّلَاةِ لَسَبْعٍ
 وَاضْرِبُوهُمْ عَلَيْهَا لِعَشْرِ، وَفَرَّقُوا بَيْنَهُمْ فِي الْمَضَاجِعِ))^(۱)، واتہ: بہ
 مندالہ کانتان بلین لہ تمہنی حہوت سالیڈا نویژ بکہن، لہ سہر نویژ
 نہ کردن لہ تمہنی (دہ) سالیڈا لسیان بدہنو، جیگہی نوستنیان لہ
 یہ کتری جیا بکہنہوہ^(۲).

(۱) رواہ أحمد فی المسند وأبو داود (حدیث صحیح)

(۲) گہر دایکانو باوکان بہ گشتی نئم فہرمودہیان پھیرو بکردایہ، لہوانہ بو حالمان بہو
 حالہی نیستا نہ گہیشتایہ. چونکہ گہر ہہر کہسہو لہ لای خوئیہوہ نئم فہرمودہی پھیروہ
 کردایہ، نہوا کؤمہ لگہیہ کی رہوشٹ پاکو دہست پاکو داوین پاکمان یؤ دروست دہبو.
 بؤچی؟ چونکہ نویژ کردن، وک خوی گہورہ دہیہوئی، مروؤ لہ خراپہ کاری و بہدرہوشتی
 دہ پاریزی، لہ سہر نہو بنہمایہش، کہم کہس وا دہبو لہ سہر حسابی رہش و روتان،
 گیرفانی پڑ کات و ناپاکیی بکات. —وہر گیتڑ—

گوږینی ناوه ناشیرینه کان

((كان رسول الله ﷺ يغير الأسم القبيح))^(۱)، واته: پیغه مبهری
خوا ناوی ناشیرینی ده گوږی^(۲).

(۱) رواه الترمذی (صحیح)

(۲) نهمهش له کاردانه وهی ناوه له سهر خاوه نه که ی.

نهبو داود گوتویه تی: پیغه مبهری خوا ﷺ ناوی (عاصی و عزیزو عتله و شیطان و حکم و غراب و حباب و شهاب) ی گوږی شههاب بۆ هشام، حرب بۆ سلم - واته ناشتی -، مضطجع بۆ منبعث. ناوی عفده ی گوږی بۆ خضرة، شعب الضلالة بۆ شعب الهدی، ناوی بنی مغویه ی کرده بنی رشده.

خطابی گوتویه تی: پیغه مبهر بۆیه ناوی عاصی (یاخی) گوږی، له بهر که راهیه تی مانای عصیان، چونکه سیفته ی پروادار: گوږی ایه لی و ملکه چی یه بۆ خوا.. عتله: مانای توندوتیژی، سیفته ی پرواداریش نهرمو نیانی و سانایی یه. شیطانیش: له شطن هاتوه، واته دور له خیر و چاکه، که ناوی ماردی پیسه له جنۆکه و ئاده میزاد.. حکم: نهو حاکمه یه که حوکمه که ی رهد ناکریتته وه، نهم سیفته شهش ته نها لایه ق به خوی گه وره یه، که یه کیتک له ناوه کانی (الحکم) ه.

غراب: له (غرب) وه رگیراوه واته: دور، هه روا ناژه لیتکه که خوارده که ی پیسه (قه له رهش)، که پیغه مبهری خوا ری ی به کۆشتنی داوه، له کاتی حج دایح یان کاتی تردا. (حباب) جوږیکه له ژیان، ریوایه ت کراوه که شهیتانه. شهاب: پارچه یه که له ناگر، ناگریش سزای خویه ..

به لام عفده: نهو زهوی یه یه که شتی لسی سهوز ناییت، ناوی نا(خضرة) له سهر مانای گه شیبینی تا سهوز ده بیت! باشترین ناوی ئافره ت: ناوی ئافره ته صحابه کانه. ناوانی کور به نورالدین و رکن الدین و بدرالدین نهوه هه رگیز جائیز نی یه. له وهی رابورد مه ترسی ناوانی کور کچمان بۆ ده رکهوت.

ئیمه بۆمان دروست نیه لاسایی خه لکی نه فام بکه ی نه وه، که ناوی سهیر له منداله کانیان ده نیتن، وه که هه ندیک له بارکان کردویانه به عاده ت، به داخه وه ناو له

((عن ابن عمر بن الخطاب ان ابنة له كان يقال لها عاصية، فسمها رسول الله ﷺ جميلة))^(۱)، واته: نین عومهری کوری خه تتاب کچیکی هه بو ناوی (عاصیه) بو، واته: (یاخی)، پیغه مبهری خوا ناوده کی گوری بو (جمیله) واته: (جوان).

((ان زینب بنت أبي سلمة، كان اسمها برة، فقیل تزکی نفسها! فسمها رسول الله ﷺ زینب))^(۲)، واته: زهینه بی کچی نه بی سلمه، پیشر ناوی (بره) بو، واته چاکه کار، جا خه لک دهیانگوت نه وه پاکانه ی نه فی خوی دهکات و خوی به بی گونا ه دادهنی، پیغه مبهری خواش ناوده کی گوری بو زهینه ب.

پیغه مبهر ﷺ فهرمویه تی: ((... لا تسمین غلامک یساراً ولا رباحاً، ولا نجیحاً ولا أفلیح، فإنک تقول أثمّ هو؟ فلا یكون))^(۳)، واته: کورده کتان ناو منه نی چه پ و قازانج کورو سه رکه وتوو سه رکه وت، چونکه تو شتیک ده لی تی، نایا نه و کسه نه وهی تیدایه؟ نه خیر نه و کسه نه وه نی یه.

کچه کانیان دهنین شهیدایی عبشق... (هیام) و (گرام) و، ناوی نافرته سه حابه کانیان له بیر کرده، که به زانست و نه ده بو جیهاد ناویان ده رکردبو.

(۱) رواه الترمذی وهو صحیح الأسناد.

(۲) رواه البخاری ومسلم وغيرهم .

(۳) رواه أحمد فی المسند وغيره (صحیح).

مه ترسی سپاردنی په روه رده و
 فیړکردنی مندال به غهیری پیاوچاگان

پیغمبر ﷺ فرمویه تی: ((کل مولود یولد علی الفطرة فأبواه یمجسانه
 أو یهودانه أو ینصرانه))^(۱)، واته: هه مو مندالتیک له سهر سروشتی
 خواناسی له دایک ده بییت، جا دایک و باوکی ده یکه نه تاگر په رست، یان
 جوله که، یان گاور.

(۱) رواه البخاري.

حوکمی درو له گهل مندال

عبداللهی کوری عامر گوتویه تی: ((دعتني أُمي يوماً - و رسول الله ﷺ قاعداً في بيتنا - فقالت: تعال أعطك، فقال لها رسول الله ﷺ: ما أردت أن تعطيه، قالت: أردت أن أعطيه تمراً، فقال لها: أما إنك لو لم تعطيه شيئاً كُتِبَتْ عليك كذبة))^(۱)، واته: روژتیک دایکم بانگی کردم و پیغه مبه ریش له مالمان دانیشتبو. دایکم گوتی: ودره شتیکت بده می.

پیغه مبه به دایکمی فهرمو: دتهویست چی بدهی تی؟

دایکم گوتی: ویستم خورمای بده می.

پیغه مبه فهرموی: گهر بهاتایه و هیچ شتیکت پی نه دایه، نه وادروژیه کت بو دهنوسرا^(۲).

(۱) رواه أبو داود (حدیث صحیح)

(۲) نیمه می مسولمان و هه لگری مه شخه لی ریبازی راست و راستگویی، دهبی منداله کافان له سهر راستی و راستگویی و درونه کردن له گهل یاندا پهروه رده بکهین، تا له نیوان یه کتریدا متمانه دروست بی و پروا به یه کتری بکری. له بهر نه و مندال له ههر ته مه نیک دابی نابی دروی له گهل دا بکری، نه گهر به گالتهش بی. هه موانیش سه ره نجام و ناکامی درو کردن له گهل مندال، به تایه تی و گه و ره به گشتی، ده زانی و دهریشکه و توه چ مه ترسی یه کی سامناکی هدی. (وه رگیتر)

پیوسته له نیو مندالاندا یه کسانیی په پیره و بکری

خوای گه وره ده فهرموی: ﴿لَقَدْ كَانَ فِي يُوسُفَ وَإِخْوَتِهِ آيَاتٍ لِلْسَّائِلِينَ﴾ ﴿۱﴾ إِذْ قَالُوا لِيُوسُفُ وَأَخُوهُ أَحَبُّ إِلَيْنَا مِنَ الْمَرْءِ الَّذِي فَضَّلْنَا لَهُ ۗ نَبِّئْنَا بِهَذَا كَيْتَبَ الْكِتَابِ ۗ إِنَّ أَبَانَا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿۲﴾ اَقْتُلُوا يُوسُفَ أَوْ اطْرَحُوهُ أَرْضًا يَخْلُ لَكُمْ وَجْهَ أَبِيكُمْ وَتَكُونُوا مِنْ بَعْدِهِ قَوْمًا صَالِحِينَ ﴿يوسف: ۷-۹﴾، واته: چیروکی یوسف و براكانی په ندو وانه و ناموژگارین بو ته و کسانه ی که ده پرسن. کاتی براكانی یوسف کو بونه وه و گوتیان: دیاره یوسف و براكه ی له لای باوکمان له نیمه خو شه ویسترد، له کاتی کدا نیمه کو مه لیکین - به بی ته و انیش ده توانین خزمه تی باوکمان بکه یین - بیتگومان باوکمان ناشکرا و پونه که گومرا بو له و کاره ی ده یکات. براكانیان گوتیان: یوسف بکوژن یان له زهوی یه که له شوینیتکی دور فری ی بدن، که نه توانی بگه ریته وه لای باوکی، نه و کاته سوژو خو شه ویستی و چاودیری باوکتان تایبته ددبی به نیوه، له دوا ی یوسف نیوه ش دهن به قهومیکی چاک و صالح.

نوعمانی کوری به شیر گوتویه تی: ((أعطاني أبي عطية، فقالت أمي، لا أَرْضِي حَتَّى تُشْهَدَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ. فذهب أبي إلى النبي ﷺ وقال له: لقد أعطيتُ ابني عطية، فأمرتني أمه أن أشهدك يا رسول الله، فقال النبي ﷺ: أعطيت سائرَ ولدك مثل هذا؟! قال: لا! فقال رسول الله ﷺ: إعدلوا بين أولادكم! ولا تشهدني، فأني لا أشهد على جور)) (۱)،

واته: ئەبی عەطیە شتیکی دا پیم، دایکم گوتی: من پازی نام تا پیغه مبهەر ﷺ نه بیته شایهت. دهلی: باوکم چوه خزمهت پیغه مبهرو پی پی گوت: شتیکم به کورده کم به خشیه، دایکی دهلی ده بی تو بییت به شایهتی ئەمه.

پیغه مبهەر فرموی: وه کو ئەمهت داوه به هه مر منداله کانت؟!

ئه ویش گوتی: نه خیر!

پیغه مبهری خوا فرموی: له شت به خشیندا به دادگری (عه دالهت) بچولینه وه به شی هه موان بدن. منیش مه که به شایهتی ئەوه، چونکه من نامه شایهت له سهر شتیك، که سته می تیدا بکری.

ئه نهس ده گپریته وه: ((أَنْ رَجُلًا كَانَ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ فَجَاءَ ابْنُ لَهُ فَقَبَلَهُ وَأَجْلَسَهُ عَلَى فَخْذِهِ، وَجَاءَتْ ابْنَةٌ لَهُ، فَأَجْلَسَهَا بَيْنَ يَدَيْهِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَلَا سَوَّيْتَ بَيْنَهُمَا؟!))^(۱)، واته: پیاویتک له خزمهت پیغه مبهەر بو، کورپکی ئەم پیاو هاته لای. پیاو ههش کورپه که می ماچ کردو له سهر پانی داینا، ههروه ها کچیک می هه بو ئەویش هاته لای، ئەویش هینای له بهرده می خوی داینا. پیغه مبهری خوا فرموی: ئەوه بوچی وهک یهک ته ماشات نه کردن و یه کسانیت له نیوانیاندا نهواند.

زۆر بهی دایک و باوک سکا لای ئەوه ده کهن، که له نیوان منداله کانیاندا هه سودی و غیره پیک بردن ده بینری، ئەوهش ده بیته هوی لاسهنگی و لاوازی که سایه تی و رهفتاری مندال.

پیغه مبهەر ﷺ واجبی کرده، که ده بی له نیوان کچ و کور.. خوشک و

(۱) رواه البزار و رجاله ثقات.

برایه کسانې په پیره و بکړی و به عه دالهت مامه له و هه لس و که و تیان له گه لدا
 بکړی، تا حه سودی و ر ق و قینه یان به رامیهر به یه کتری نه بی.
 زور جار دایک و باوک هه موو نه مانه ده کات، له به سه رهاتی یوسف
 (سه لامی خوی لسی بی) نه و د مان بینی، که بسوه هوی کاره سات، که
 برایه کانی یوسف گومانیان و ابو و، که یه عقوبی باوکی به سه ر نه وانی
 هه لبارد بو و له وانی زیاتر خوشده ویست.

سۆزو به زهیی پیویسته بو مندال بنویندری

پیغمبهر ﷺ ده فرموی: ((الراحمون یرحمهم الرّحمن، یرحموا من فی الأرض یرحمکم من فی السماء))^(۱)، واته: نهو کهسانه ی به به زهیین، خوی به خشنده ره حمیان پی ده کات، که واته به به زهیی بن له گهل هه رچی یهک، که له سه زهوی هه یه، نهو کاته نه وهی که له ناسمان دایه ره حمتان پی ده کات. نه نهس گوتویه تی: ((ما رأیت أحداً کان أرحم بالعیال من رسول الله ﷺ))^(۲)، واته: که سم وهک پیغمبهری خوا نه بینویه بو مندال به ره حم تر بی.

((وکان من وصایاه ﷺ لقواده: أغزوا باسم الله... ولا تقتلوا ولیداً))^(۳)، واته: له راسپارده کانی پیغمبهر بو سه رکرده ی سوپا کانی ده یفه رمو: به ناوی خوا جیهاد بکه ن و بجهنگن... مندال مه کوژن. ثم په روره ده به زه ی پیغمبهر ﷺ کاریگه ری یه کی گه وره و زوری کردیوه سه ر دل و ده رونی ها وه له به ریزه کانی. به نمونه: عومه ری کوپی خه تتاب - ره زای خوی لی بی - پیاوئیک له به نی نه سه دی بو کاریک راسپارد، که بیکات، پیاو که هاته لای تا په یمانی سه ر راستیه تی کاره کی وه رگری، له و کاته دا عومه ر هه ندی له منداله کانی ماچ کرد. پیاو که ش گوتی: نه ی گه وره ی پرواداران نه وه ماچیان ده که ی، به خوا من

(۱) رواه أبوداود والترمذی (حدیث صحیح) .

(۲) رواه مسلم .

(۳) رواه مسلم .

تا نیتا هیچ مندا لیکم ماچ نه کرده! عومر گوتی: که واته تو زور بی پرده می، مادام وایه کاره که مان بده و هو، هیچ کاری کمان بو مه که!
 نوسامه ی کوری زهیدی کوری حاریسه گوتیه تی: ((کان رسول الله ﷺ
 يأخذني فيقعدني على فخذيه، ويُقعدُ الحسن بن عليّ على فخذيه الآخر
 ثم يضمهما ويقول: اللهم إرحمهما فإني أرحمهما))^(۱)، واته: پیغه مبهری
 خوا منی له سهر رانی خوی دادنا، حسه نیشی له سهر رانه که ی تری دادنا،
 پاشان به سینگی خویه وهی ده کوشین و ده یفه رمو: خواجه ره حمیان پی
 بکه ی، له بهر نه وهی من به به زه ییم له گه لیان.

ئین مه سعود گوتیه تی: ((ضربت غلاماً بالسوط، فسمعت صوتاً من
 خلفي. فإذا برسول الله ﷺ يقول: أعلم يا أبا مسعود إن الله أقدر
 عليك منك على هذا الغلام))^(۲)، واته: به قامچی یه که له مندا لیکم دا،
 جا له دوا وه گویم له ده نگی بو، که ده بینم پیغه مبهری خواجه ده فهر موی:
 نه ی نه بو مه سعود، بزانه خوی گوره له سهر تو به توانا تره له توانای تو
 له سهر نه و مندا له.

((وكان ﷺ يقول للخادم: ألك حاجة؟!))^(۳)، واته: پیغه مبهری خوا

به خزمه تکاره که ی ده فهر مو: چیت پیویست نی یه؟

((وكان رسول الله ﷺ يزور الأنصار، فإذا جاء دور الأنصار، جاء
 صبيان الأنصار يدورون حوله. فيدعو لهم ويمسح رؤسهم ويسلم

(۱) رواه البخاري .

(۲) رواه مسلم .

(۳) رواه البخاري .

عليهم: (الحديث))^(۱)، واته: پیغهمبهری خوا وَعَلَيْهِ سهردانی نه نصاره کانی ده کرد، کاتیک که ده هاته گه ره کی نه نصاره کان، منداله نه نزاری به کان، ده وری پیغهمبهریان ددها، پیغهمبهریش دوعای خیری بو ده کردن و دهستی به سهریاندا ده هیئاو سلاوی لی ده کردن.

لهم چند فرموده ده دا نه وه مان بو درنه که وی، که پیغهمبهری خوا چنده به رحم بو له گهل مندال دا. نه وه ش شایسته می نه وه یه وهاندره بو باوکان، تاسودی لی و درگرنو پهیره وی بکن، چونکه زوری به باوکان - به داخوه - به خرابی رفتارو مامه له له گهل منداله کانیاں ده کهن، له سهر چند شتیکی بی هود، به بی به زیانه له منداله کانیاں ددهن. ته نانهت له گهمو یاری کردنیشان ده کهن و که مترین سهر به ستیان پی نادهن و ئیهانیهان ده کهن و سهر کونه یان ده کهن.

ثم کارهش کاردانه وهی لی دروست دبی و ده بیته هوی نانه وهی ناکام و سهر غم ایکی خراب، و کاریش ده کاته سهر که سایه تی منداله که به رادیه کی وا، که له وانیه وه شیت رفتار بکات و له زیاندا سهر که وتو نه بیته.

هروه ها نه وه شان بو درده که وی، که پیغهمبهر وَعَلَيْهِ سؤزو نازی دا وه ته مندالان، به باشی مامه له وه رفتاری له گهل کردن، تیر به تومیدی نه وهی نه مه بیته په ندو وانه بو نه و باوکه دل ره ق و وشکانه می، که به توندوتیزی و دل ره قانه و ناژه لانه مامه له له گهل منداله کانیاں ده کهن، که نه مه ش ده بیته هوی لاواز کردنی که سایه تیان و زبون کردنیان، که ره نگه

(۱) رواه أحمد في المسند وغيره وسنده صحيح .

رقو قىنە بەرامبەر بە باوكيان دروست بېت.

جا لەمبارەود كارەساتىكتان بۆ باس دەكەين، كە بۆ پەند وەرگرتن و
ھاندانى داىكان و باوكانە تا مندالەكانيان لە بنەماي پەرودەھىي دروست
پەرودە بەكەن:

ھەوالەكان رايانگەياندا، پۆلىسيك پارەي پاشەكەوت كرد، ھەتا توانى
تاقمە قەنەفەيەك بەكړئ. جا خۆي و ژنەكەي زۆر پىي دلخۆش بون. لە
كاتىكدا ئەوان ناگايان لى نەبوو، مندالەكەيان بە موس تاقمە قەنەفەكەي
دراند، كاتى باوكى ئەمەي بينى، شىتگير بوو يەكسەر بە دارى تىژ زۆر بە
توندى لە پەنجەكانى مندالەكەي دا، بۆ بەياني پەنجەكانى مندالەكە
نىلتھابى كرد، پزىشك بريارى برىنەوہى دا، ئەوہوو لە نەخۆشخانە
پەنجەكانيان بريەوہ.

جا دواي نوژدارىكە، باوكەكە سەردانى كوردەكەي كرد، كوردەكەي
ھاواري كرد:

بابە، بابە پەنجەكانم بۆ بەگەرپنەوہ، ئىتر تاقمەكە نادريئم. كاتى باوكەكە
گوئي لەم قسەيە بوو، گوللەيەكي لە خۆيداو خۆي كوشت...
با بەردەوامى ئەوہ بزائين، مندال پىويستى بە سۆزو خۆشەويستى ھەيە،
ھەرودەك چۆن پىويستى بە خواردن و خواردنەوہ ھەيە، جا لە سايەي
خۆشەويستيدا دەرون و كەسايەتي گەشە دەكات.

دایک و باوک که مندالیان دهمری و

ئارامی له سهر دهگرن پاداشتیان بۆ ههیه

ئهو سه عیدی خودری دهگپیتتهوه: ((إن رسول الله ﷺ قال للنساء: ((ما منكم امرأة يموت لها ثلاثة من الولد إلا كانوا لها حجاباً من النار!)) فقالت امرأة: وإثنان؟ فقال: وإثنان))^(۱)، واته: پیغه مبهری خوا به ئافره تانی فرمو: هه که سیک له ئیوه سی مندالی بمری، ئهو مندالانه دهبن به پهردهیهک بۆ پاراستنیان له ئاگری دۆزهخ.

جا ژنیك گوتی: ئه دی نه گهر دو مندالی بمری؟ فرموی: گهر دو مندالیشی بمری، هه مان شتی بۆ ههیه.

ههروهها پیغه مبهر ﷺ ده فرموی: ((ما من مسلم يموت له ثلاثة من الولد لم يبلغوا الحنث، إلا تلقوه من أبواب الجنة الثمانية من أيهما شاء دخل))^(۲)، واته: هه مسولمانیک سی مندالی بمری که بالغ نه بون، ئهوا ئهو مندالانه له بهردهم هه ههشت ده رگای به ههشتهوه پییان ده گات، که له کامه ده رگاوه ئاره زوی ده کات ده چیتته ژوره وه.

((ما من مسلم يموت له ثلاثة من الولد لم يبلغوا الحنث، إلا أدخله الله الجنة بفضل رحمته إياهم))^(۳)، واته: هه مسولمانیک سی مندالی بمری، که نه گه یشتبهنه هه دی بالغ بون، ئهوا خوا ی به خشنده به فه زل و به زهیی خۆیه وه، له بهر ئه م مندالانه ئهو مسولمانه ده باته به ههشت.

(۱) رواه البخاري والنسائي .

(۲) حديث صحيح .

(۳) رواه البخاري ومسلم والنسائي

مندال شه فاعهت بو دایک و باوکی دهکات

ئهبو حهسان گوتویه تی: ((توفی ابنان لی، فقلت لأبی هريرة: سمعت من رسول الله ﷺ حديثاً تحدثنا، يطيب أنفسنا عن موتانا: قال نعم! صغارهن دعاميص الجنة، يلقي أحدهم أباه - أو قال أبويه - فيأخذ بناحية ثوبه أو بيده كما أخذ بصنفة ثوبك هذا، فلا يفارقه حتى يدخله الله وأباه الجنة!))^(۱)، واته: دو کورم مردون، جا به نهبو هورده یردم گوت: گویم له فهرمودیه کی پیغه مبهری خوا بود دهرساره ی مردو کانیان، که ده بیته مایه ی دلنه وایه و نارامی دل و دهر و نمان. نه ویش گوتی: به لئی، پیغه مبهر ﷺ فهرمویه تی: منداله کانیان چوله که ی به ههشتن، یه کیک لهو مندالانه به باوکی - یان فهرموی دایک و باوکی - ده گات، لچکی کراسه که، یان دهستی ده گری، وهک چۆن لچکیکی کراسه که ت ناواهی ده گرم، جائه و منداله لئی جیانابیتته وه، تا خوای گهوره منداله که و دایک و باوکی ده باته به ههشت.

(۱) رواه مسلم .

ژن ده توانی خه می میرده که می که می بکاته وه

نه نس گوتویه تی: ((اشتکی ابن لأبی طلحة، فمات، وأبو طلحة خارج، ولم يعلم بموته، فلما رأت امرأته أنه قد مات، هیأت شیئاً ونحتته فی جانب البیت. فلما جاء أبو طلحة قال: کیف الغلام؟ قالت: قد هدأت نفسہ. وأرجو أن يكون قد استراح! ثم قربت له العشاء، ووطأت الفراش، فلما أصبح اغتسل، فلما أراد أن يخرج أعلمته بموت الغلام، فصلی مع النبى ﷺ ثم أخبره بما كان منها، فقال النبى ﷺ: ((لعله یبارک لكما فی لیتکما))! فجاءهما تسعة أولاد، کلهم قرؤوا القرآن))^(۱)، واته: کورپکی نه بو ته لحه توشی نه خویشی یه ک بو، به هوی نه خویشی یه که وه مرد، له و کاته ش نه بو ته لحه له دهره وهی مال بو، نه شی زانیبو که کورپ که می مردوه، خیزانه که می، که بی نی کورپ که می مردوه، شتیکی ناماده کردو له لایه کی ماله که می دانا.

که نه بو ته لحه هاته وه گوتی: کورپ که چونه؟ ژنه که گوتی: هی دی بو ته وه، داوام وایه که حسابیتته وه! پاشان ژنه که می نانی شیوانی بو دانا و جینگای نوستنی بو ناماده کرد، که به یانی داهات نه بو ته لحه خوئی شوشت و ویستی بچیتته دهره وه، ژنه که می هه وائی مردنی کورپ که می پیدا. نه بو ته لحه چو نویژی له گهل پیغه مبه ر کرد، پاشان نه م رودا وهی بو گپرایه وه، پیغه مبه ر ﷺ فرموی: به لکو خوای گه وره به ره که ت به اویتته نه م شه وه تان - واته کاتی جوتبوتتان - خوای گه وره ش نو مندالی پی به خشین، که هه مویان قورئان خوین بون.

(۱) رواه البخاری بنحوه .

جیگه‌ی نوستنی مندالان له‌یه‌کتری جیا بکه‌نه‌وه

پیتغه‌مبهر ﷺ فرمویه‌تی: ((مروا أولادکم بالصلاة وهم أبناء سبع، واضربوهم علیها وهم أبناء عشر، وفرّقوا بینهم فی المضاجع))^(۱)، واته: له‌ته‌مه‌نی‌ جهوت‌ سالی‌دا‌ فرمانی‌ نویژ‌کردن‌ به‌ منداله‌کانتان‌ بده‌ن، له‌ ته‌مه‌نی‌ (ده) سالی‌ گهر‌ نویژیان‌ نه‌کرد‌ لی‌یان‌ بده‌ن‌و، جیگه‌ی‌ نوستنیان‌ جیا‌ بکه‌نه‌وه^(۲).

(۱) رواه أبو داود (حدیث حسن)

(۲) جیا‌ کردنه‌وه‌ی‌ جیگه‌ی‌ نوستنی‌ مندال‌ له‌ ته‌مه‌نی‌ (ده) سالی‌، نه‌ده‌بیکی‌ نی‌سلامی‌ گزنگه‌، که‌ به‌داخه‌ره‌ ژۆر‌ که‌س‌ فرامۆشیان‌ کردوه‌، که‌ یه‌ کیتک‌ له‌و‌ که‌سانه‌ له‌لام‌ دانسی‌ بیادا‌ هیتنا‌، که‌ به‌ هۆی‌ فرامۆش‌کردنی‌ نه‌و‌ فرمانه‌ی‌ پیتغه‌مبهر، ده‌ست‌ دریزی‌ کردۆته‌ سه‌ر‌ پوری‌ و کچی‌ پوری‌!

له‌ کتیبی‌ (طوق‌ الحمامه‌)‌ی‌ نیمام‌ (نیبن‌ حزم)‌ هاتوه‌، ژنیکی‌ عه‌ره‌ب‌، که‌ له‌ خزمیکی‌ سکی‌ پر‌ ببو‌، پرسپاری‌ لی‌کرا‌: نه‌وه‌ چیه‌ له‌ سکت‌؟! گوتی‌: نزیکیی‌ سه‌رین‌، دریزی‌ شه‌و‌! به‌ واتای‌ نه‌م‌ کاره‌ساته‌ له‌ ناکامی‌ نوستن‌ پیکه‌وه‌، یان‌ نزیکیی‌ له‌و‌ و، ژۆر‌ تیکه‌لا‌و‌ بون‌ له‌نیو‌ خزمه‌کانیدا‌ رویداوه‌!

نه‌وه‌ی‌ ده‌بیته‌ به‌لگه‌ی‌ گه‌وره‌یی‌ نی‌سلام‌ و پیتشکه‌وتنی‌ مه‌بده‌نه‌کانی‌ نه‌وه‌یه‌، که‌ تیۆری‌ جیا‌کردنه‌وه‌ی‌ نوستنی‌ مندال‌، پیتغه‌مبهر ﷺ پیتش‌ چوارده‌ سه‌ده‌ فرمانی‌ پیت‌کردوین‌، نه‌مرو‌ ژانایان‌ له‌ کتیبه‌ پزیشکی‌ و جنسی‌ یه‌کاندا‌، هانی‌ له‌سه‌ر‌ ده‌ده‌ن‌ و لایه‌نه‌ باشه‌کانی‌ ناشکرا‌ ده‌که‌ن‌ و هه‌زه‌ر‌ به‌ فرامۆش‌ نه‌کردنی‌ ده‌ده‌ن‌.. له‌ کتیبی‌ (صرح‌ طفلك‌ عن‌ الجنس)‌ له‌ دانراوی‌ (کۆمه‌له‌ی‌ لی‌کۆلینه‌وه‌ی‌ مندال‌ له‌ نه‌مریکا)‌ دا‌ هاتوه‌: (منداله‌کان‌ نابیت‌ له‌ یه‌ک‌ پیتخه‌فدا‌ بجه‌ون‌، هه‌روه‌ها‌ باشتر‌ وابه‌ له‌یه‌ک‌ ژۆر‌ نه‌خه‌وتنرین‌، نه‌و‌ مندالانه‌ی‌ له‌ یه‌ک‌ پیتخه‌فدا‌ ده‌خه‌ون‌، به‌شپۆه‌یه‌کی‌ ریک‌خرا‌و‌ توشی‌ لی‌ک‌ خشاندن‌ و پیکه‌وه‌ نوسانی‌ جه‌سته‌یی‌ ده‌بن‌، که‌ له‌وانه‌یه‌ به‌ هۆیه‌وه‌ گه‌مه‌ پیت‌کردن‌ رو‌ بدات‌...

خه‌وتنی‌ مندالی‌ش‌ له‌گه‌ل‌ دایک‌ و باوکی‌ له‌یه‌ک‌ ژوردا‌، کارتکه‌ هه‌رگیز‌ پسی‌ ناگوتری‌

مافه‌کانی دایک و باوک

خوای گه‌وره ده‌فرموی: ﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبُلُغْنَهُ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أَفْ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا، وَاخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا﴾ (الإسراء- ۲۳)، واته: په‌روه‌ردگار ت فرمائی داوه له‌و زیاتر که‌سی تر نه‌په‌رستن و، له‌گه‌ل دایک و باوک به باشی ره‌فتار بکه‌ن. گهر یه‌کیکیان له‌لات پیر بون پی‌یان مه‌لی نؤف له‌بهر بی‌زاری، گهر داوای شتیکیان لی‌کردی. گهر شتیکت به‌دل نه‌بو سه‌رکونه‌و سه‌رزنه‌نشتیان مه‌که. قسه‌ی خو‌ش و نه‌رم و نیانیان له‌گه‌ل بکه‌و بالی ملکه‌چی به‌زه‌یی یان بؤ راجه. بللی خواجه‌رحم به‌دایک و باوکم بکه، وه‌ک نه‌وان منیان به‌بچوکی به‌ختو کردوه‌و پی‌نگه‌یاندوه^(۱).

حیکمه‌ت و دانایی. مندال که‌ده‌خو‌ی وا پی‌ده‌چن خه‌وتوه، به‌لام ناواش نی‌یه، ته‌نانه‌ت نه‌وانه‌ی له‌تمه‌نی دو سالی یان سی سالی دان، له‌کاتی هه‌ست کردن به‌دیاردی کرداری جنسی دایک و باوک له‌سه‌رجی دا، ده‌ترسن.. ته‌نانه‌ت تاریکیش نابیته‌په‌رده له‌به‌رده‌میاندا، چونکه مندالی بچوک له‌ده‌نگه‌ده‌نگدا توشی دل‌پراوکی ده‌بیت!!
ده‌توانین بلین زۆربه‌ی حالته‌کانی کزی جنسی، که‌له‌مندالان پو‌ده‌دات، هؤیه‌که‌ی فه‌رامۆش کردنی جیا‌کردنه‌وی شوینی نوستنیانه‌و، نوستنیانه‌له‌ژوری دایک و باوک، هه‌مو نه‌مانه‌ش به‌شهرعی خواو عه‌قلیش قه‌ده‌غیه، که‌واته‌با‌دایک و باوک‌ان ناگادارین. (۱) نه‌مه‌هه‌ستی سروشتی یه‌به‌رامبه‌ر به‌و که‌سه‌ی، که‌چاکه‌کردنیان، توشی بی‌زاری نه‌کردون به‌هه‌ول کۆزشش دانیان داوای پاداشت ناکه‌ن، به‌لکه‌هه‌مو چاودتیری به‌رده‌وام و به‌زه‌یی یه‌کیان خستۆته‌گهر، له‌بهر تزیکی و سروشتی یه‌تی، که‌هیچی که‌متر نی‌یه‌له‌سوپاس و پی‌زانیان، نه‌مه‌ش بؤ نه‌وه‌ی وه‌فایی مرؤقیه‌تی بی‌اریزی له‌ده‌رده‌کانی پی‌نه‌زانیان و نکولی کردن.

هروه‌ها خوی بالا ده‌فرموی: ﴿وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا﴾ (البقرة- ۸۳)، واته: کاتیک په‌یانی متمان‌ه‌ییمان له به‌نی ئیسرائیل وەرگرت، که جگه له خوا که‌سی تر نه‌پرستن و به‌ندایه‌تی بۆ نه‌که‌ن و، له‌گه‌ل دایک و باوک‌انیش باش بن.

ده‌فرموی: ﴿وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهَنَا عَلَى وَهْنٍ وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ أَنْ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَيَّ الْمَصِيرُ﴾ (لقمان- ۱۴)، واته: فرمافان به‌ئاده‌میزاد کردوه له‌گه‌ل باوک و دایکی باش بی‌و چاکه‌یان له‌گه‌لدا بکات، چونکه دایک به‌هوی سک پری‌یه‌وه توشی بی‌هیژی و سستی له‌شو (مضاعفات) ده‌بی. ئەم دایکه بۆ ماوه‌ی دو ساڵ

به‌ئهرکی خۆمان ده‌زانین، که ئیمه ده‌بارهی ژنو می‌ردی ئیسلامی به‌خته‌وه‌ر ده‌نوسین، قسه له‌سه‌ر مافه‌کانی دایک و باوک بکه‌ین، که له لایه‌ن ژنه‌وه، یان له لایه‌ن کوره تاوان‌باره‌که‌یانه‌وه، به‌ناراسته‌ی هاوسه‌ره به‌دکاره‌که‌ی خراپه‌یان به‌رامبه‌ر ده‌کری، نازانن به‌م کرده‌وه‌یان یه‌که‌م به‌ردی بناغه‌ی جیابونه‌وه و روخانی به‌خته‌وه‌ریان داده‌تین، چونکه خوی گه‌وره له مافه‌کانی باوک و دایک بی‌ئاگا نابێ، تۆله‌ش ده‌ستیتنی بۆ شه‌و دایک و باوک‌ه‌ی، که شه‌وپه‌ری تواناو کۆشش‌یان سه‌رف کردوه و شه‌و‌نخونیان کردوه له پیناو به‌ختیارکردنی کوره‌که‌یان، که له ته‌مه‌نی گه‌وره‌ییدا خۆ به‌زل زانینیان به‌سه‌ردا ده‌سه‌پینتی.

ئیمه که له‌سه‌ر به‌خته‌وه‌ری خیزانی مسوولمان سورین، ئەم نامۆژگاری و راسپاردانه‌مان پیشک‌ه‌ش کردن، ناواته‌خوازین ژنو می‌رد لیتی بی‌ئاگا نه‌بن، ئەمه‌ش چی تیی ناچی، ته‌نها دابه‌زین له هه‌ندئ خۆپه‌رستیان داو، بیر له به‌سالاچونی خۆیان بکه‌نه‌وه، چونکه خوی گه‌وره نامری، چۆن بیت ناوات له‌گه‌ل ده‌کریت چ بچینتی نه‌وه ده‌دوریه‌وه!

به‌خته‌وه‌رترین که‌س نه‌وه‌یه، که کۆشش ده‌کا بۆ دلخۆش کردن و شادی خستنه‌ نیتو دلێ باوک و دایکی‌یه‌وه، ئەمه‌ش ته‌نها هه‌ندیک سۆزو که‌می‌ک له قوربانی و په‌له‌کردنی ده‌وی، بۆ شه‌و په‌یره‌وه‌ی که ئیسلام دایناوه‌و شه‌و پلانه‌ی دایناوه‌ بۆ مافه‌کانی دایک و باوک‌ی.

شیری ده داتی. له بهر نهوه سوپاسی من بکه و سوپاسی دایک و باوکت بکه، چاره نویشتان گه رانه ویه بو لای من.

ههروه ها ده فرموی: ﴿وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا وَحَمَلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا﴾ (الاحقاف- ۱۵)،
 واته: فرمانان به تاده میزاد کردوه چاکه له گهل دایک و باوکیا بکات، چونکه دایکی به نیش و نازارو ناخوشی یه وه نو مانگ له سکیدا هه لیگرتوه، کاتیکیش له دایک بوه، به هه مان شیوه نیش و نازارو نه شکله نجهی بینیه وه.
 جا به حمل و له شیر برینه وه که ده کاته (۳۰) سی مانگ، دایکه که له م نازاره دایه.

پیغه مبه ر عَلَيْهِ السَّلَام ده فرموی: ((أَلَا أَنْبِئُكُمْ بِأكْبَرِ الْكِبَائِرِ؟ الشَّرْكُ بِاللَّهِ، وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ))^(۱)، واته: نایا هه والی گونا هه هه رد گه وه ر کانتان پی رابگه یه نم؟ بریتین له هاوبه ش دانان بو خوا و نازاردانی دلی دایک و باوک.
 ((جاء رجل الى النبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يسأله: يا رسول الله من أحق الناس بحسن صحابتي؟ قال أمك! قال: ثم من؟ قال: أمك. قال: ثم من؟ قال: أمك. قال: ثم من؟ قال: أبوك)) (رواه البخاري ومسلم)، واته: پی او یك هاته خزمه ت پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و لسی پرسی: نهی پیغه مبه ری خوا! کی له هه مو خه لک شایسته تره بیکه مه ها وه لم و چاکه ی له گه لدا بکه م؟ فرموی: دایکت. گوتی: پاشان کی تر؟ فرموی: دایکت. گوتی: پاشان کی تر؟ فرموی: دایکت. گوتی: پاشان کی تر؟ فرموی: باوکت.

((رغم انف من أدرك والديه عند الكبر أو أحدهما ولم يدخل الجنة))^(۱)، واته: لوتی نهو کهسه به قورِ داچی، که دهگات به دایکو باوکی، یان یه کیکیان له کاتی پیری و، خزمه تیکی وایان ناکات که پیی بجیتته به هشت.

ده فهرموی: ((أنت ومالك لوالدك! إن أولادكم من أطيب كسبكم، فكلوا من كسب أولادكم))^(۲)، واته: تۆو مال و سامانت هی باوکتته! مندالّه کانتان له باشتین دهسکهوتی ئیوهن، ده که واته له دهسکهوتی مندالّه کانتان بخۆن.

ده فهرموی: ((إن الله حرم عليكم عقوق الأمهات))^(۳)، واته: خوای گه وره نازار دانی دلی دایکانی له سهرتان حهرام کردوه.

پیغه مبهرد صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ده فهرموی: ((لا طاعة لمخلوق في معصية الخالق))^(۴)، واته: گوپرایه لئی و فرمانبهری که سیتک ناکرئ، که سهر پیچی فرمانه کانی خوا بکات.

(۱) رواه مسلم والترمذي .

(۲) رواه أحمد في المسند وأبوداود (حديث صحيح) .

(۳) رواه البخاري .

(۴) رواه أحمد في المسند (صحيح) .

فیتنه‌ی نافرته

له نافرته بگه‌ری

پێغه‌مبەر ﷺ ده‌فه‌رموی: ((ما- ترکتُ بعدي فتنةً أضرَّ على الرجال من النساء))^(۱)، واته: له دوا‌ی خو‌م هیچ تاقیکردنه‌وه‌یه‌ک، وه‌ک تاقیکردنه‌وه‌ی نافرته‌تان بۆ سه‌ر پیاوانم به‌جی نه‌ه‌یشتوه، که ناوا کاریگه‌ر بی. ^(۲)

(۱) رواه البخاري ومسلم

(۲) هه‌ندیک گوتویانه: شه‌یتان به‌ نافرته ده‌لی: تۆ نیوه‌ی سه‌ربازی منی، تۆ تیریکی منی ده‌به‌او‌یزۆم نامانج ده‌پیکم، جانیوه‌ی سه‌ربازه‌که‌ی بریتی به‌ له‌ ئاره‌زوبازی (الشهوة)، نیوه سه‌ربازه‌که‌ی تری بریتی به‌ له‌ تورهبی (الغضب).

یه‌کینک له‌ژیر سه‌ردی‌ی (ژن له‌دوا‌ی هه‌ر هه‌نگاوێکه، که له‌ ژیان هه‌نگاوی ده‌نیسی، خۆی شارده‌وته‌وه) گوتیه‌تی: ژن له‌ دوا‌وه‌ی هه‌مو به‌ده‌ختی به‌که، هه‌روه‌ها هه‌وی به‌خته‌وه‌ریشه، نافرته پالت ده‌نی بۆ ئاواتی زۆر.

نافرته نه‌و مرۆقه ساده‌و ئالۆزه‌یه، نه‌و شه‌ماله‌ سیحرو چێژه جوانه‌یه، تاوان و شته خراپه‌کانه، نه‌و بایه گه‌رمه‌ی ناگری غه‌زه‌به!

له‌و جه‌سته لاوازو ناسکه، به‌هه‌یترین هۆکاره‌کانی سیحری تیندا شاراوه‌ته‌وه، هه‌روه‌ها تاوان و کاری خراپیش. هه‌ر له‌م جه‌سته بی‌هه‌یزه‌دا هۆکاره‌کانی کاره چاک و پاک و جوانه‌کان شاراوه‌ته‌وه!

سه‌ری بچوکی شو‌پرش و ناگره، هه‌روه‌ها هه‌منی و شه‌تی و ژیری و پۆشنی تیندایه. له‌به‌ر هه‌مو نه‌مانه‌و مه‌ترسی نافرته، وه‌ک له‌ پێشه‌وه باس کرا، پێغه‌مبەر ﷺ رای سپاردوه، که نافرته‌ی دیندار له‌ بی‌دین به‌ باشت دابنرئ. قبول کردنی دین و سور بون له‌سه‌ری، مانای ویستی نیسلامه له‌ به‌رقه‌راری خه‌یران و خو‌شگوزهرانی.

هروهها ددهرموی: ((إن الدنيا حلوة خضرة، وإن الله مستخلفكم فيها، فينظر ماذا تفعلون، فاتقوا الدنيا واتقوا النساء، فإن أول فتنة بني إسرائيل كانت في النساء))^(۱)، واته: دنیا سهوزو شیرینهو خوی گهوردهش نیوهی تیدا جینشین کردوه، تهماشاش دهکات بزانی چی ددهکی.

کهواته: له رازاوهییو، له ری لادهری دنیا خۆتان پیاریزنو له شته فریوده رهکانی نافرته و فیل و تهله که شهیتانیهکانیان خۆتان پیاریزن، چونکه یه کهم تاقیکردنهودی بهنی نیسرائیل به هوی نافرتهانهوه بو.

پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ددهرموی: ((لولا حواء لم تخن أنثى زوجها الدهر!))^(۲)، واته گهر دایکه حهوا نهبوايه، بهدریژایی رۆژگار، هیچ نافرته تیک ناپاکی له میرده کهمی نهده کرد.^(۳)

هاوسه ری بهی دین بارگرانی یه له سه ر میرده کهمی و وه چه کهمی، فونهی وهك نهوه یه، که ناتوانی له بهردهم کۆسپ و ته گهره و ناخۆشی و به لایه کانی دنیا خۆی رابگری، له ژبانیشدا بهختیار نابیت. به راستی مینسهی نافرته و فیتنهیی مالی و سامانی و ره چه له کی، بهختیاری ناکات، خیزانه کهشی بهختیار ناکات، تا بیگۆری بۆ به ربوبیتی ناره زومه ندو بهزهیی یه کی فراوان و رابواردنیکی سودمه ندو توتشویه کی دیاریکراو.

له م باره وه پیغه مبه ر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ددهرموی: ((إن الدنيا متاع، وخير متاعها المرأة الصالحة)). (رواه مسلم والنسائي) (الأسرة في الإسلام)

علامه صدیق حسن خان له کتیبه کهمی (حسن الأسرة) گوتیه تی: نافرته فیتنه ن (واته تاقیکردنه وهی پیاوانن)، چونکه سروشتی پیاو زۆر به لایاندا دهچیت، له پینا و نهوان توشی حه رام ده بیت، به هوی نهوانه وه ههولتی کوشتارو دوژمنایه تی دهریت، که مترین شت له مه دا نهوه یه، که له دنیا دا ناره زوت لیتی بی و، گهنده ل کردنی شی زیانی زۆرتره.

(۱) رواه مسلم .

(۲) رواه مسلم

(۳) (مناوی) له (فیض القدير) دا له راقهی نم فهرموده یه گوتیه تی: ... به واتای گهر خیانه تی دایکه حهوا بۆ ناده م نهبوايه به گومرا کردنی و هاندانی له سه ر سه پیتی چی

کردنی فەرمانی خوا به خواردنی دره ختکه، نهوا هیچ نافرته تیک خیانه تی له میړده کھی نده کرد، چونکه دایکه هوا دایکی نافرته تانه، جا نافرته تانی بهو چواندود، گهر نهو شم ری یی نه گرتبا بهر، هیچ نافرته تیک له گهل میړده کھی شم ری یی نده گرتبه بهر، جا که ناپاکی کرد، شم ناپاکی به له نیو کچه کانی بلاوهی کرد، کم نافرته هیه له ناپاکی میړده کھی دهر باز بیته، جا به کرده وه بیته یان به گوftar.

مده بست له ناپاکی داوین پیسی (زنا) نی یه، حاشا نه خیر! به لکو دایکه هوا مهیلی دا به ناروهی نه فس به خواردنی دره ختکه، شم مش بو باوکه شادم رازایه وه جوان کرا، که فەرمانی ثیبلیس جی به جی بکات، که شم به ناپاکی شادم دانرا، به لام شو نافرته تانهی دواي شو دین، که ناپاکیه کیان لی روده دات به هوئی نه وه یه! شم فەرموده یه ناماژیه بو دلدانه وهی پیانو له وهی، که له ژنه کانیان ده بیینو روده دات، وه له دایکه گه وره یان روی داوه! شم مش له سروشتیان نه وه یه بو یان ماوه ته وه.

که واته له که مته رخ می کردنیان به بی مه بست لومهیان ناکری، هه روا پیویسته نافرته تان خو یان به مجوره ناسانی و له سه رخو یی به رانه هیتن، به لکه ده بی نه فسی خو یان زه بت بکنو جیهادی هوا و ناروه یان بکن، بو شه وهی له لای خواي گه وره پاداشت به ده ست بیتن و پله و پایه ی بهرز له لای پیانو ده سته بهر بکن.

مەترسى كېشەي جىنسى

ئىسلام گىرنگى يەكى زۆرى بە كېشەي جىنسى داودو تايىبەتى يەكى بۆ داناو، ئەوئىش بە چاودىرى كىردنى يەتى، وەك لەم كىتېبەدا ھەندىكى لى باسكرا، ئەوئىش ديارە لەبەر گىرنگى پىدانو مەترسى يەكى يەتى. بە بۆنەي ئەم ناوئىشانەو، پىتويستە نامازە بەو بەكەين، يەكەم تاوان لەسەر زەوى پويدا، ھۆيەكەي جىنس بو!!

لە تەفسىرى (ابن كئىر) ھاتود: ئادەم ھەر مىندالئىكى لە دايك بوبى كوپو كچى پىكەو لە دايك بون، جا كوپرى ئەم سىكەيان كچى سىكەكەي ترى دەكردە ھاوسەرى خۆي، كوپرى سىكەكەي تر كچى ئەم سىكەي دەكردە ھاوسەر، تا ئەو كاتەي دو كوپرى لە دايك بو كە ناويان ھابىل و قابىل بو. قابىل خاوەنى بىستانىك بو، ھابىلئىش خاوەنى مەر بو. قابىل گەرەترىيان بو، كە خوشكىكى ھەبو لە خوشكى ھابىل جوانتر بو، ھابىل داواي خواستنى خوشكى قابىلى كرد، قابىل پازى نەبوو گوتى: ئەو خوشكەمە لەگەل من لە دايك بوو لە خوشكى تۆ باشترە، من شايستەترم بىكەمە ھاوسەرى خۆم!.

باوكىشى فەرمانى پىدا، كە خوشكەكەي بدات بە ھابىل، بەلام پازى نەبو، جا ھەردوكيان قوربانىكىيان بۆ خاوي گەرە سەرىرى، تاو كو بزائرى كامەيان شايستەترن بە كچەكە، لەو كاتەدا ئادەم عليه السلام لە لايان نەبو، جا ئاگرىك ھاتو قوربانى يەكەي ھابىلى خواردو وازى لە قوربانى يەكەي قابىل ھىتا، قابىل تۇرە بو، گوتى: دەتكورم بۆ ئەوئى خوشكەكەي من نەكەيە ھاوسەرى خۆت!!! ھ. (۱)

(۱) بە كورتى ئىبن جىرىر گىتاپوئەتەرە.

خوای گهوره ده فهرموی: ﴿زَيْنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ
وَالْبَيْنِ وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ
وَالْحَرْثِ﴾ (آل عمران - ۱۴)، واته: خو شه ویستی ناره زوه کانی نه فسانی بو
خه لک رازا و ته وه، که بریتی به له ژنان^(۱)، مندال، کیسه ی زیرو زیو،
نه سپی خو شه رنگ و نیشانه دارو مهرو مالآت و کشتو کال.

بیغه مبهر ﷺ ده فهرموی: ((أَكْثَرُ مَا يُدْخِلُ النَّاسَ الْجَنَّةَ تَقْوَى اللَّهِ
وَحُسْنُ الْخُلُقِ، وَأَكْثَرُ مَا يُدْخِلُ النَّارَ: الْفَمُّ وَالْفَرْجُ))^(۲)، واته: نهودی که
به زوری خه لک ده باته نیو به هه شته ود، له خوا ترسان و ره وشت باشی به،
زور به ی نه و دش خه لکی ده باته نیو ناگری دوزه خه وه: زمان و داوینه.
ههروه ها ده فهرموی: ((مَنْ وَقَاهُ اللَّهُ شَرَّ مَا بَيْنَ لَحْيَيْهِ وَشَرُّ مَا بَيْنَ
رِجْلَيْهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ))^(۳)، واته: هه که سی خوای گهوره له خراپه ی زمانه ی و
داوینی^(۴) بیاریزی نهوا ده چیته به هه شته وه.

(۱) لهم نایه ته دا خوای گهوره نافرته ی به سه روی ناره زوه کان (الشهوات) داناره، له بهر
نهودی له هه مو لایه که وه پیشره وی دلی بیوان ده که ن... به کیک له نافرته صالحه کان
دهیگوت: له به دبه ختیمان نه وه به، که خوای گهوره له پیشه وه ی ناره زوه کانی داناوین،
پاشان نه نایه ته ی ده خوینده وه.

(۲) رواه الترمذي (حدیث حسن).

(۳) رواه الترمذي وابن حبان (حدیث صحیح).

(۴) به که م خوین له سه ر زه وی ریژرا، خوینی به کیک له کوره کانی ناده م بو به هوی
پیشره کی کردن له سه ر نافرته، وه که له پیشه وه باسان کرد، ناموش نی به گه ر
بیغه مبهری خوا ﷺ رزگار بون له ناگر بو که سیک مسوگه ر بکات، که زمان و داوینی
بیاریزی، لهو که سانه ش ده بیته، که له پیشه وه ده بن له چونه به هه شته.

پیغمبر ﷺ ده فہرموی: ((إِنَّهُ يَدْخُلَانِ الْجَنَّةَ: مَنْ حَفِظَ مَا بَيْنَ لَحْيَيْهِ وَرِجْلَيْهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ))^(۱)، واتہ: دو شت ہن دہ بنہ مایہی چونہ بہہشت: ہہر کہسی زمان و داوینی لہ گوناہ و تاوان پیاریزی، دہچیتہ بہہشتہوہ۔
 ہہر وہا فہرمویہتی: ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ سَمْعِي، وَمِنْ شَرِّ بَصْرِي، وَمِنْ شَرِّ لِسَانِي، وَمِنْ شَرِّ قَلْبِي، وَمِنْ شَرِّ مَنْسِيَّ!))^(۲)، واتہ: خواہیہ من پہنا بہ تو دہ گرم، لہ خراپہ کاری گوئی و چاوو زمان و دلّم، لہ خراپہ کاری داوینم۔

لہہر نہوہیہ پاکخویی کردن و بہ پاک راگرتن و ناراستہ کردنی غہریزہی جنسی، بؤ ریگای راست و دروستہ شہری بہ گرنگترین شوین و پایہ دادہ نریت، چونکہ سہ لامہتی و ہہستانہوہی نومہت لہ سہر نہمہ رادہوہستی!

ہہر بہ بؤنہی قسہ کردن لہ سہر مہترسی کیشہی جنسی، باش وایہ باسی نہوہ بکہین، کہ بزافی چاکسازی نایینی (اللوثری) لہ نہورویا لہ گرنگترین ہویہکانی چارہ سہر کردنی نہم کیشہیہ، و ہک کہ (مارتن لوتر) سہرؤکی نہم چاکسازیہ ناشکرای کرد، کہ بہ پیہی نہوہی لہ کتیبی (حیاتنا الجنسیہ)ی دکتور (فریدریک کهن) ہاتوہ، گوتویہتی: (ہہر کہسٹک دہیہوی بہ زؤرہ ملیئ گہرمایی جنسی کپ بکاتہوہ، بہ کہسٹک دہچی، کہ بیہہستہو دہیہوی قہناعہ قمان پی بکات سروشت پیچہوانہی نہو شتہیہ، کہ نیمہ دہیناسین، نہ ناگر شت دہسوتینیی، نہ ناویش شت تہر دہکات، نہ پیساویش دہخواو دہخواتہوہ!!)

لؤثر بہ قسہکانی بہرہرچی تیگہیشتنہکانی رہوشتی کہنيسہ دہداتہوہ، کہ بہسہر خہ لکیدا سہپانودہ، نہویش بریتی یہ لہو رہبہنی یہی خویان دایان ہیناوہ، نہو قسہیہی دہلی:

جنس خودی خوی شتیکی پیسہ، نافرہت دروستکراویتی شہیتانی پیسہ، پیویستہ خوی لی دور بخریتہوہ، ہاوسہر گرتن (زواج)یش پیویستی یہکی غہریزہیی -ٹاژہلی-یہ بؤ گشتی، بہلام کہسی بہختہوہری تہقوادار نہو کہسہیہ، کہ ژن نہہینتی۔

(۱) رواہ الخرائطي (حدیث صحیح) .

(۲) رواہ أبو داود (حدیث صحیح) .

خِيزَان لَه بَه رَدَه م گِيزَه لُوكَه دَا

مه ترسی تیکه لاوی و

به تهنها دانیشتن له گهل نافرته

پیغه مبه ر عَلَيْهِ السَّلَام ده فرموی: ((أَلَا لَا يَبِيْتَنَّ رَجُلٌ عِنْدَ امْرَأَةٍ نَيْبٍ، إِلَّا أَنْ يَكُونَ نَاكِحًا أَوْ ذَا مَحْرَمٍ))^(۱)، واته: با هیچ پیاویک له لای ژنیک شوی کردبی نه میتنیتته وه، مه گهر ماره پری بی، یان مه حره میتکی بی - وه ک باوک و براو خال و مام -.

ههروهها ده فرموی: ((إِنَّ الْمَرْأَةَ تَقْبَلُ فِي صُورَةِ شَيْطَانٍ، وَتَدْبُرُ فِي صُورَةِ شَيْطَانٍ))^(۲)، واته: نافرته له رازاوهیی و فیل دا، له شیوهی شهیتان دیته پیش پیاوو، له سهر شیوهی شهیتان پشت هه لته کا.

ههروا ده فرموی: ((لَا يَخْلُونُ رَجُلٌ بِامْرَأَةٍ إِلَّا كَانَ ثَالِثَهُمَا الشَّيْطَانُ))^(۳)، واته: هه ر پیاویک له گهل نافرته تیک به تهنهایی دانیشیت، نهوا سئیه میان شهیتانه، که دیته نیوانیان و ده بیته هاندر بو خراپه کاری.

ده فرموی: ((لَا يَخْلُونَ أَحَدَكُمْ بِامْرَأَةٍ إِلَّا مَعَ ذِي مَحْرَمٍ))^(۴)، واته: نابی هیچ که سیک له نیوه له گهل نافرته تیک به تهنهایی و به جوته دابنیشن،

(۱) رواه مسلم .

(۲) رواه مسلم .

(۳) رواه الترمذي حديث صحيح واسناده جيد .

(۴) رواه البخاري ومسلم

مه گهر مه حره ميتكى يان له گهڼ دابې^(۱).

(محمد طلعت حرب) له پهرتوکه کهى (المرأة والحجاب) دا ده لئى: تیکه لاوی ژنو پیاوو هه لگرتنى بالا پوښیى دو ئاواتى دیر زه مانى نه ورو پایه، به شیوه یه کی وا، که گشت که سیك هه ستى پې ده کات.

ده لئى: هیچ له مپهرو بهر به ستیک نه ماوه بؤ نه وهى کؤمه لگه ی نیسلا مى له رؤژه لات به ره و رو خان بیات، نه مهش نهك ته نها له میسر، به لكو گؤرانكارى به سر ئافره تى مسولمان هیئاوه و به ردو نه و خراپه كارى و به دپره و شتى یه ی بردون، که ئافره تى رؤژئاواى گرتو ته وه. نه مهش ده بیته مایه ی مه ترسى و خه ترناكى ره و شتى کؤمه لگه.

هه ندیک گه نجو لاو به كورو كچه وه سه یریان به وه دئى، که نابى كورو كچىك به ته نها یى له ژورىك كؤبینه وه، به لكو ده بى برايه كى، يان

(۱) نه م نه ده به بهر زه ی نیسلا م، له كوئى له ئاست دابو نه ریتى بیگانه فاجیره كان، که نه م جوړه كؤبونه وه ی پیاوو ژنى نامه حره م به ته نها یى و تیکه لاوی ژنو پیاو به كارنىكى ئاسایى داده نیتن.

با خوینره ئاگادارى نه م چیرۆكه بیته، که باسى راده ی هه لوه شانه وه ی رؤژئاوا ده کات، که له رؤژنامه ی (أخبار اليوم) ژماره (۳) ی یؤنیزى سالى ۱۹۵۶ له ژماره ۶۰۸ لاپه ره ۲ بلاوى كردو ته وه:

(پیاوئيك له ماله كه ی خوئى، هاوسه ره كه ی خوئى له گهڼ پیاوئيكى بیگانه به روتى گرتو، وهك رؤژى له دايك بونیان، بؤیه له دادگا سكالای بهر ز كردو ته وه و داواى جیابونه وه (طلاق) ی كردو له هاوسه ره داوین پیسه كه ی، که سو كایه تى به كه رامه تى و كه رامه تى مالى هاوسه رى یه تى پیروزى كردو، به لام دادگای ئینگلیزى له یه كئى له دادگاكانى له نندن، ره فتارى نه م پیاوه كؤنه پرسته ی به دل نه بو، که له گهڼ پیشكه وتنى رؤژئاوا یى و كؤمه لایه تى ناگوئجى!! بؤیه حوكمیان دا به ره تكدرنه وه ی داوا كه ی، به پاساوى نه وه ی له سر پیاو (هاوسه ر) پیوتسته ره چاوى بارودوخ و دابو نه ریت بكات!!!).

خوشكىكى لەگەل بى. بە بېرۆچونى ئەم گەنجانە ئەم شىۋازە، پىگەگرتنە لە سەربەستى و ئازادىيان، ديارە ئەوئەش بە مەبەستى ئارەزۇو ھەواو ھەوئەسىان و ئارەزۇبازيان، ئەمە دەلئىن.

رۆژنامەى (الجمهورية) مىسىرى لە رۆژى ۹ى يۆنىۆى ۱۹۶۲ سەرۆتارىكى بلاۋكردەوہ لەژىر سەردىرى: (ئافردەتتىكى نوسەرى ئەمىرىكى دەلئى: مەھىلن كۆرۈ كچ تىكەلاۋ بىن، ئافرەتان بېستەنەوہ). -سەرۆتارەكە بە كورتى باس دەكەين:-

ناوى ئافرەتە نوسەردەكە (ھىلسىيان ستانسېرى)يە، كە رۆژنامەنوسىكى ناودارە. ئەم ئافرەتە نوسەردە سەردانى زانكۆكان و سەربازگەكانى لاوان و دامەزراوہ كۆمەلايەتى يەكانى كۆمارى مىسىرى كرد، جا دەلئى: كۆمەلگەى عەرەبى (مەبەستى پى ئىسلامى) كۆمەلگەىكى پىك و پىك و ساغەو، لە سروشەت (طبيعە) باشى ئەو كۆمەلگەى ئەوئەيە، كە پابەندى خوو نەرىتيانن، كە كۆرۈ كچ لە سنورىكى مەعقول و ديارىكرادا رەفتار دەكەن، نەرىتيكتان ھەيە، كە بەرەللايى سىكىسى بە حەرام دادەنرىت، كە ئەمە لە رۆژئاوا بە ئاسايى دادەنرى و ھەرەشەش لە كۆمەلگاۋ خىزانى ئەورۇپاۋ ئەمىرىكا دەكات...

لەبەر ئەوہ ئامۆزگارم ئەوئەيە، پابەندى رەوشەت و خوو نەرىتيان، تىكەلاۋ نەبونى كچ و كۆرۈ بىن. سەربەستى ئافرەتان سنوردار بىكەن و بىگەرىنەوہ چەرخى بالاپۆشى و سەرىپۆشىن. كۆمەلگەى ئەمىرىكى بوئەتە كۆمەلگەىكى وشك و بى سۆزۇ عاتىفە، پىرە لە بەرەللايى كارى جنسى و ئافرەتى روت، بونەتە قوربانى تىكەلاۋى سەربەستى بىسنور، كە لاۋەكانيان تەمەنيان پىش ئەوئەي بىگاتە بىست سالى لە گرتوخانەكان و

شۆسته كان و خانوه نهیینی یه كان ده بیئرینه و ده! نهو سه ره بهستی یه بی سنوره ی به خشیمان به کچ و منداله كانان، وای لی کردن ببن به چه ته کانی (جیمس دین) و چه ته ی مادده بی هوشکهره کان و کویله سپی یه کان.

تیکه لاوی کورو کچ و به ره لایی و سه ره بهستی، له کومه لگای نه وروپی و نه مریکی، خیزانی خسته مه ترسی یه وه و قییه م و نه خلای خسته له رزد، له گرنگترین نه و قسه یه ی له ریگه ی گومرایی زانستی هاته ناو نوممه ته که مان نه وده بو، تیکه لاوی نیوان کورو کچ سروشته کان پاک ده کاته وه و ده بیته شتیکی ناسایی و، بیر کردنه وه له مه سه له کانی جینس که م ده کاته وه.. نه مه ش درۆیه به ده می زانسته وه ده کری، که واقعی ژیان نه مه به درۆ ده خاته وه. په یوه ندیم به یه کیك له زانا ده ورناسه میسریه کانه وه کرد، که باو دریان به م تیوره گه نده له هه بو، پیم گوت: گهر نه مه راست با، ده بوایه نه و تیکه لاویه ته واوه ی ژن و میرد بیته هوی دور که وتنه و هیان له مه سه له کانی جنسی! نه مه ش راست نی یه.

ئەي ژنی مێرددار وریابه!

پێغه مبهەر ﷺ ده فرموی: ((لا تبأشر المرأة المرأة فتنعتها لزوجها كأنه ينظر إليها))^(۱) ، واته: با ئافرهت و هسفی جوانی و شوخ و شهنگی ئافرهتییکی تر بۆ مێرده کهمی نه کات بهو شیوهیهی، که وا له مێرده کهمی بکات ته ماشای بکات، ئاوا و هسفی ده کات، که دهیهیتنیه پیش چاوی وهک بلێی ته ماشای ده کات.

ئهم ته و جیههی پێغه مبهەر ﷺ، دهرونی ئاده میزاد به دیار ده خات و دهیناسین و مه ترسی یه کهشی ده خاته رو، که زۆر جار به هۆی و هسف کردنی ئافرهتیی بۆ پیاو، ده بیته هۆی ئه وهی دلێ پیاو ده که بۆ لای ئافره ته و هسف کراوه که بچیی، نیازی خراپی هه بی و ئافره ته که بیته نیچیری خۆشه و یستی. هیچ گومانیش له وهدا نیه ﴿وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ۗ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ... به ئاره زوی خۆی قسه ناکات، هه رچ ده یلێ له خواوه تینگه یه نراوه﴾ (النجم : ۲-۳).

ئین القیم ده لێ: ئه و شتانهی ده بنه هۆی خۆشه و یستی بۆ خۆشه و یستراو چوارن:

یه کیکیان: ته ماشا کردن به چاوی، یان به دل، که بۆی و هسف ده کری، چونکه زۆر بهی خه لک خۆشه و یستی یان به بی بینین بۆ دروست ده بی. جا له بهر ئه مه پێغه مبهەر ﷺ حه رامی کردوه ئافرهت و هسفی ئافرهتییکی تر بۆ مێرده کهمی بکات^(۲) ..

(۱) رواه أحمد في المسند والبخاري وأبو داود والترمذي (حديث صحيح) .

(۲) روضة المحبين، لاپه ره ۸۸ .

پاراستنی نافرته و پاریزگاری کردنی

پیغه مبه رﷺ ده فرموی: ((لا یحلُّ لِامْرَأَةٍ تُوْمَنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ تَسَافِرَ سَفْرًا یُکُونُ ثَلَاثَةَ أیَّامٍ فَصَاعِدًا إِلَّا وَمَعَهَا أَبُوہَا أَوْ أَخُوہَا أَوْ زَوْجُہَا أَوْ ابْنُہَا أَوْ ذُو مَحْرَمٍ))^(۱)، واته: نافرته تیک که برپای به خوی گوره و رژی دوی هیه، بوی حلال نیه سه فر بوشوینیک بکات، که ماوه که له سی رژی به ره سه رده زیتر بیت. مه گر باوکی، یان براهی، یان میرده که، یان کوره که، یان مخره میکی له گهل دابی.

پیاویک دانی بهم راستی به هینا ده لی: له شاریک بوم، به دوی ژنه کم نارد، که بیته لام، نه ویش له شاریکی تر بو. جا له کاتی دیاریکراودا چاوه روانیم کرد، به لام فرۆکه که هر نه گیشته. له فرۆکه خانه که به ته له فون پرسیارم کرد، نه وانیش گوتیان: فرۆکه که شتیکی خراب بودو نیش ناکات و ناچار بو به مبهستی چاک کردنه وی له شوینیک بنیشی، پاش سه عاتیکی تر فرۆکه که ده گاته شوینی خوی، پاشان فرۆکه که گیشته.. ژنی پیاوه که له سه فرۆکه که دابهزی، میرده که شی چو له ته نیشته ژنه که ی راوهستا. نه و نافرته ی خزمهتی ناو فرۆکه که ده کات (مضیفة) به ژنه که ی گوت: خوا حافیزیت له فرۆکه وانه که کرد؟ کاتی نه و قسه یه ی گوت نه یزانی نه و پیاوه ی له ته نیشته ژنه که یه میردیه تی.

میردی ژنه که زانی چی رویداوه و چی بو، چونکه فرۆکه وانه که فیلی له سه رنشینه کان کردبو به بیانوی بونی خه له لیک له فرۆکه که، که ماوه ی

(۱) رواه البخاري ومسلم وغيرهما .

کاترژمیریک پیوستی به چاککردنہ وہ ہہیہ، جا فرۆکہ کہ له فرۆکہ خانہ یه ک
 نیشتوہو سہرنشینہ کانیش دابہ زیون، پاش تیپہربونی کاترژمیریک
 سہرنشینہ کان گہرابونہوہ ناو فرۆکہ کہ، له ماوہی ئەم کاترژمیرہدا
 فرۆکہوانو یاریدہدہرہ کہی نیشی خویمان له گہل بہجی ہینابو، واتہ: زینایان
 له گہل کردبو! ئەم روداوہ مایہی پەندو ناموژگاری یه بو ئەو کہسہی پەندو
 وانہ وەر دہ گرت.

نافرہت له کاتی سەفەر کردندا، کہ یه کیتی مەحرەمی له گەلدا دەبی،
 ئەم مەحرەمە دەبی تە سودمەند بۆی، بەوہی یارمەتی دەدات و له
 دەستدریژی دەپاریژی.

یہ کیک له نافرہتہ بەرہ للاو گالتہ جارہ کان، کہ گوئی بیستی ئەم
 فەرمودہیہی پیشوہ بو، بە لایوہ سەرنج راکیشەر و گرنگ نہ بو. ئەوہ بو
 خوا ی گہورہ وای ریک خست له گہل خیزانہ کہم سەفەر بکہم، کاتیک
 نافرہتہ کہ ہات خوا حافیزمان لی بکات، بینی من چۆن بومەتہ
 یارمەتیدہری ژنہ کہم له ہەلگرتنی کەل و پەلی سەفەر. ئەو کاتہ دان ی بہ
 حیکمەتی فەرمودہ کہی پیغە مہر ﷺ دانا.

پوانینی حه‌رام تیری‌که له تیره‌کانی شه‌یتان^(۱)

خوای گه‌وره ده‌فرموی: ﴿قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ، وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ﴾ (النور: ۳۰-۳۱)، واته: به پیاوه برواداره‌کان بلی: با چاویان و نه‌وی کهن له ناست ئافرده‌تی بی‌گانه (نامه‌حره‌م)، با داوینیان بی‌اریژن له خراپه‌کاری و زینا و گونا‌ه و تاوان. ئەم چاو دانه‌واندنه بو دلی ئەوان پاک‌ترو باش‌ته، خوای گه‌وره‌ش ئاگاداره به‌ودی ئەنجامی ده‌دهن. هه‌روه‌ها به ئافرده‌ته برواداره‌کانیش بلی با چاویان نه‌وی کهن له ناست پیاوی بی‌گانه، با داوینیان بی‌اریژن له زینا و خراپه‌کاری، با جوانی و رازاوه‌یی خو‌یان به دیار نه‌خهن، ته‌نها ئەوه نه‌بی‌ که به‌دیار ده‌که‌وی - ئەویش دە‌مو چاوو دو ده‌سته‌کان ده‌گری‌ته‌وه -، با سه‌ری‌ۆشه‌کانیان به‌سه‌ر سنگ و به‌ری‌ۆکیاندا بی‌ننه خواره‌وه.

پێغه‌مبه‌ریش ﷺ ده‌فرموی: ((إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ عَلَىٰ ابْنِ آدَمَ حِفْظَهُ مِنَ

(۱) بی‌داری و هۆشیاری نی‌سلام چه‌نده گه‌وره‌یه، که لێ نه‌گه‌راوه مسو‌لمان به پێ‌ی هه‌واو ناره‌زوو ره‌فتاری جنسی خو‌ی، پلان بو‌ خو‌ی دابنێ، هه‌تا گه‌ر تاوانی زینای لێ رودا، خو‌ی و که‌سانی تر به هی‌لاک بدات و شایسته‌ی سزای دنیا و ئاخیره‌ت بی‌ت، به‌لکو نی‌سلام هه‌موو ئەو ده‌روازه خراپانه‌ی ده‌بنه هۆی تی‌وه‌گلان به‌م تاوانه ناشیرینه، له‌به‌رده‌می داده‌خات: وه‌ک روانینی حه‌رام و سفوریی و خو‌پۆشته نه‌کردن و تی‌که‌لاوی کچ و کو‌رو خو‌ جواندن به ئافرده‌ته بی‌پرواکانو، نی‌شته‌جێ بوون له نزیکیانه‌وه‌و، فه‌رامۆش کردنی بالا‌پۆشی و شتی تر، که هه‌موو ئەم پێ‌شه‌کیانه به‌ره‌و خراپترین سه‌ره‌نجام کێش ده‌کات.

الزنى، أدرك ذلك لا محالة، فرنى العين النظر، وزنى اللسان النطق، والنفس تمنى وتشتهي، والفرج يصدق ذلك أو يكذبه)) (رواه البخاري ومسلم وأبو داود والنسائي)، واته: خواى گه ورده به شى زینای له سهر ناده میزاد نویوه، مه حالیشه که ثم به شه ده بینى، ثم زینایه ش له مانه پیک دیت: زینای چاو ته ماشا کرده به حرامى، زینای زمان به کارهینانیتى به خرابه کارى، نه نفسى مروقیش هه ردهم داواى ثم کاره ده کات و نارده زویه تى، ثم کاته ش (داوین- فرج) پوئى خوئى ده بینى، که یان زینا که ده کات، یان نایکات.

جه ریری کوری عبدالله گوتویه تى: ((سألت رسول الله ﷺ عن نظرة الفجأة فأمرني أن أصرف بصري))^(۱)، واته: ده باره ی ته ماشا کردنى له ناکاو نافره ت، پرسیارم له پیغه مبه ر ﷺ کرد، فه رمانى پی کردم که چاوم لى لاده م.

نیمام ابن القیم ده لى: (نظر) نه کردن چند سودیكى هه یه:

یه که م: رزگار کردنى دل له تازارى هه سرت هینان.

دو دم: روئشناى و ره نگدانه وه له دل به جى ده هیللى، که له رو خسارو

نه ندامه کانى له ش به درده که وئ.

سى یه م: دل به هیز ده کات و نازایه تى پی ده به خشى.

چواره م: خوئى و شادى و دل فراوانى ده دات به دل، که خوئى یه که ی له

خوئى ته ماشا کرده که خوئشتره.

پینجه م: دل رزگار ده کات له دىلى و به ندایه تى شه هودت و نارده زوبازى.

شه شه م: ده رگایه که له ده رگاکانى دوزه خى له سهر داده خات.

هوتهم: عقل به هیرو زیاد ده کات، چونکه بهر هلاکردنی چاو بو
ته ماشاگردنی حرام، له که می عقله وهیه... آ.ه. (۱).

پاشکاو ییه کی ناسکرا (صراحة مكشوفة)

پیغه مبه ر ﷺ ده فرموی: ((إذا رأى أحدكم امرأة، فوقت في قلبه،
فليعمد إلى امرأته، فليواقعها، فإن ذلك يُرَدُّ ما في قلبه)) (۲)، واته: نه گهر
یه کیک له نیوه نافر هتیک بی نی و کهوته دلای یه وه، با بجیتته وه لای
ژنه که ی و له گه لیدا جوت بی، چونکه نه م جوتبونه ده بیتته هوی ر هت
کردنه وهی نه وهی که چوته دلای و دلای پیی داده مرکئی (۳).

(۱) به کورتکراوه پی له (روضه المحبین)، لاپره، ۹۵-۱۰۲ و هر گراوه.

(۲) رواه مسلم.

(۳) به راستی ته وجیهتیکی پر له حکمهت و بهرزه، به تایبهتی له رۆژگار یکی گنده لای وه ک
نه مرۆ، نافر هتان زیاد له سنور لادان خویان له پۆشاک دامالیوه، خویان کردۆته مزراحی
دهستی گالته جاری نافر هتان، بونه ته په پیره و کارو جی به جی که ری زنجیره ته مسیلی یه کانی
بیگانه له دوی دۆبلاج کردنیان بو زمانی عه ره بی. نافر هتان به شیوه یه ک خویان ده خه نه
رو و پۆشاک یکه له بهر ده کمن، که هر به ناو پۆشاکه، جا که به مجوره خویان نمایش ده کمن،
سه رنجی گهنج و پیای پی راده کیشن، په نگه سه ربکیتش بو خراپه کاری و داوین پیسی.
هر بویه پیغه مبه ر ﷺ لهم فرموده یه دا رینمای پییوان ده کات، هر کاتی شتیکی
ناوایان کهوته بهر چاو و سه رنجی پاکیشان و ناره زوی بزواندن، راسته و خو بچنه وه لای
خیرانیان، نه و گه نمانه ش که ژنیان نه هیتناوه، ده بی نارام بگرن و زور به رۆژو بن، هر و
دوعا بکن هتا خوی به خشنده کاری ژن هیتانیان بو ناسان ده کات.. نه و جوره
نافر هتانه ش گهر تۆزیک نابرویان هه بی، ریگه به خویان نادهن نه م جله سه رشۆر که ره له بهر
بکن. (وه رگیت)

دهبی ژن له داوای میړده کھی بو جوتبون په له بکات

پیغه مېهر ﷺ ده فرموی: ((ثلاثة لا تقبل منهم صلاة، ولا تصعد إلى السماء، ولا تجاوز رؤوسهم: امرأة دعاها زوجها من الليل فأبت عليه... الحديث))^(۱)، واته: سئ کھس نوټیږیان قبول نابی، بهره و ناسمانیش بهرز نابیته وه له سهر سهریشیان زیاتر تیپهړ ناکات: یه ک لهو که سانه ټه و ټافره ته یه، که میړده کھی به شهو داوای جوتبونی لئی ده کات، به لام ژنه کھی رازی نابی وداواکھی جی به جی ناکات.

ده فرموی: ((إذا دعا الرجل امرأته إلى فراشه، فلم تأتته، فبات غضبان عليها، لعنتها الملائكة حتى تصبح))^(۲)، واته: پیاو گهر داوای سهر جیئی له ژنه کھی کرد، ژنه کھی به دم داواکھی نه چو، میړده کھی لئی توپه بی و بهو حاله ته ش بمینیته وه، نهوا فریشته کان نه فرین (له عنه ت) لهو ژنه ده کهن تا به یانی ده کاته وه.

هروه ها ده فرموی: ((إذا دعا الرجل امرأته إلى فراشه، فلتجب وإن كانت على ظهر قتب))^(۳)، واته: پیاو گهر داوای سهر جیئی له ژنه کھی کرد بو جوتبون، با ژنه کھی به دم داواکھی بچی، نه گهریش ټافره ته که له سهر پستی حوشر بی.

(۱) رواه ابن خزيمة (حديث صحيح) .

(۲) رواه البخاري ومسلم وأبو داود والنسائي .

(۳) رواه البزار (حديث صحيح) .

پیغمبر ﷺ ده فەرموی: ((إذا دعا الرجل زوجته لحاجته فلتأته، وإن كانت على التور))^(۱)، واتە: گەر پیاو داوای جوتبونی لە ژنه‌کە ی کرد، با ژنه‌کە ی بە دەنگی یه‌وه بچێ، با ژنه‌کە ی لە سەر تەندوری نان کردنیش بی.

هەروا ده فەرموی: ((والذي نفسي بيده ما من رجل يدعو امرأته إلى فراشه فتأبي عليه إلا كان الذي في السماء ساخطاً عليها حتى يرضى عنها))^(۲)، واتە: سویند به‌و کە سە ی نه‌فسی منی بە دەسته، هەر پیاویک داوای سەر جیبی لە ژنه‌کە ی بکات و ژنه‌کە شی بە دەنگی یه‌وه نه‌چێ، ئەوا ئەو ی لە تاسماندایه‌ توپه‌ ده‌بی، تائە و کاتە ی می‌رده‌کە ی لیتی رازی ده‌بی^(۳).

(۱) رواه النسائي والترمذي (حديث صحيح).

(۲) رواه البخاري ومسلم.

(۳) زۆر جار لە به‌ر چەند نیش و کارێک، ژن لە می‌رده‌کە ی دور ده‌که‌وێ و داواکە ی جێ به‌جێ ناکات، جا بە‌مجۆره‌ ژنه‌ ده‌لێم: پتویسته‌ لە کاتی داواکردنی سەر جیبی هەمو نیش و کارو خەم و خەفه‌تیک بخرێته‌ لایه‌ک، هەمو نیتبارتیک بخرێته‌ لایه‌کی تر! بە راستی ئەو کاتە چەند کاتیکی بە تام و خۆش و بە له‌زه‌ته، کە ژن و می‌رد بۆ لای یه‌کتری راده‌کێشێ و لە ناو سۆزو خۆشه‌ویستیان بۆ یه‌کتری بتوینه‌وه‌و ببنه‌ یه‌ک جه‌سته‌و، تیشکی خۆشه‌ویستی و ئەوین لەم کە شه‌ جوان و خۆشه‌ به‌ سه‌ریاندا بلاو بیته‌وه‌.

به‌یۆنه‌ ی قسه‌ کردن ده‌باره‌ ی راسپارده‌ کانی پیغمبر ﷺ بۆ ژنان، کە په‌له‌ بکه‌ن بۆ به‌جێ هینانی داوای می‌رده‌کە ی بۆ جوتبون، ئەم سه‌ربرده‌یه‌ باس ده‌که‌ین:

له‌ کتیبی (الاعانی) که‌ می‌ک به‌ کورتی و ده‌سکاریه‌ وه‌ هاتوه‌ که‌ نافرەتیک گوتیه‌ تی:
 ((له‌ لای عانیشه‌ ی کچی ته‌لحه‌ بوم، گوتیان: ئەوه‌ (عه‌مری کورپی عبید) ه‌ گه‌ راپه‌ وه‌ -
 واته‌ می‌ردی عانیشه‌ -. منیش لاکه‌ وتم و می‌رده‌کە ی چوه‌ ژوره‌ وه‌، جا بۆ ماوه‌ یه‌ک گویم له‌
 ده‌نگی ده‌ستبازی ژنه‌ که‌ بو، گویم له‌ قسه‌ ی سه‌یرو سه‌مه‌ره‌ بو.. هەر که‌ می‌رده‌کە ی چوه‌
 ده‌روه‌، به‌ عانیشه‌م گوت: تۆ ئەو په‌له‌و پایه‌ت هه‌یه‌و شتی وا ده‌که‌یت؟! ئەویش گوتی:
 ئێمه‌ ئەوه‌نده‌ ی له‌ تواناماندا هه‌یه‌، به‌ده‌م ئەو که‌ له‌ پیاوانه‌ وه‌ ده‌چین و به‌ده‌م ئەو شتانه‌ وه‌
 ده‌چین، که‌ ده‌مانزویتی.. که‌ واته‌ من چ شتیکی خراپم کردوه‌! گوتم: چه‌زم ده‌ کرد به‌ شه‌و

ئەوەتان بکردبایە. ئەویش گوتی: گەر بەشەو بایە ئەوە بۆ زی زۆر گەورە بو، خۆی پێ نەدەگیرا، چونکە ئەو هەرکە من دەبینی ناره‌زوی دەجولێ و دەستی بۆم دینێ و منیش بە ناره‌زوی ئەو ددکەم، بۆیە ئەوە روودەات، کە دەیبینی!

لەم فەرمودانە ئەوەمان بۆ دەرە‌کەوێ کە پێغه‌مبەر ﷺ داوا لە ئافەرەت دەکات بە زویی و بە پەلە ناره‌زوی جنسی مێردە‌کە‌ی تێر بکات، ئەمەش لەبەر چەند شتێک، لەوانە: لەم کاتە‌ی ئافەرەت بە دەنگی مێردە‌کە‌یەوێ ناچیت، مێردە‌کە‌ی وا دەزانێ ژنە‌کە‌ی خۆشی ناوی، دیارە ئەو‌دەش سەرە‌نجامە‌کە‌ی باش نابیت، جێ‌بە‌جێ‌کردنی داواکاری پیاو ئەو‌ه ناگە‌یەنێ، کە ژن ملکە‌چی مێردە‌کە‌ی بێ و بۆی بچیتە ژورە‌و، بە‌لکو دەبێ ژنە‌کە‌ش وە‌ک پیاو‌ه کە نامادە‌ی هە‌بیت، ناره‌زوی جوتبونی هە‌بێ و ناره‌زو لە‌گە‌ڵ یە‌ک‌تریدا بگۆرێ‌نە‌و. هەر‌و‌ه‌ها ژنە‌کە‌ نای ساردی خۆی پێشان بدات، چونکە گەر ژن نامادە‌ی خۆی دەر‌نە‌پێو سارد بو، ئە‌وا بێ‌زۆ‌کە‌یە‌کی خراب لە‌لای مێردە‌کە‌ی دروست دە‌بێ.

لە‌سەر ژن پێو‌سته لە‌گە‌ڵ مێردە‌کە‌ی تە‌فاهومی هە‌بیت و بە راشکاوی لە‌ بارە‌ی هە‌موو شتێکی جنسی قسە‌ی لە‌گە‌ڵدا بکات. گەر ناره‌زوی جنسی مێردە‌کە‌ لە‌ سنوری خۆی زیاتر بو، ئە‌وا لە‌سەر ژن پێو‌سته بە‌ لی‌زانسی و دانایی ئە‌و چالاکی‌یه‌ جنسی‌یه‌ی مێردە‌کە‌ی بە‌ چالاکی‌ تر پێر بکاتە‌و، فکەرە‌ی جنسی لە‌لای کە‌م بکاتە‌و و لە‌ بیری بباتە‌و، ئە‌و‌ه لە‌ کاتی‌کدا گەر مێردە‌کە‌ی رێ‌ژە‌ی جوتبونی‌یه‌ لە‌ سنوری مام ناره‌ندی زیاتر بو، کە‌ لە‌ هە‌فته‌یه‌‌کدا دو جاره‌. گەر جوتبونی لە‌م سنوره‌ زیاتر کرا، بە‌ تاییه‌تی پاش تێپه‌ریونی ماو‌ه‌یه‌کی درێ‌ژ بە‌سەر ژن هێناندا، ئە‌وا دە‌بیتە‌ هۆی لاوازی و بێ‌هیزی جە‌ستە‌و لاشە‌و عە‌قل و جینس.

بە‌م بۆ‌نە‌وێ گرن‌گترین شت، کە‌ پێو‌سته ناما‌ژە‌ی پێر بکە‌ین ئە‌و‌یه‌، کە‌ زۆر ئافه‌رتی مێرد‌دار، بە‌ هۆی نە‌شارە‌زاییان لە‌ مانای رابواردنی جنسی، لە‌ پیاوان دور دە‌کە‌و‌نە‌و و بە‌ردە‌وام دە‌بن لە‌سەر ساردی نواندن، جا گەر پیاو (مێرد) شاره‌زا نە‌بیت بە‌ وروژاندنی، بە‌ گە‌مە‌و یاری درێ‌ژ‌خایە‌ن، بە‌ تاییه‌تی شو‌ینه‌ هە‌ستیاره‌کانی ژن، گەر ئە‌و هاسە‌ریه‌تی یە‌ ئاوا بە‌ردە‌وام بێت، ئە‌وا ژن بە‌دە‌م داوای مێردە‌کە‌ی نایەت، ئینجا گێروگرفت و کێ‌شه‌ دروست دە‌بیت.

لە‌ هۆیه‌کانی دور‌کە‌وتنە‌وێ ژن لە‌ مێردە‌کە‌ی، زۆر جار بە‌ هۆی خواپه‌رستی یە‌کی لارو خوا‌ه‌و‌ه‌یه‌، تە‌نانەت هە‌ندێ ژن خۆیان لە‌ مێردە‌کانیان دور دە‌گرن، ئە‌مەش لە‌ ناکامی

ناراسته‌کردنی قوتابخانه خرابه‌کمیانه، که نیسلام لئی به‌ری‌یه، نیسلام هاوسه‌ریه‌تی به عیبادهت داناوه.

ناموژگاریم بو پیاو (میژد) نه‌ویه، هر تنه‌ها پشت بهو فرمودانه نه‌به‌ستن، که هانی ژن ده‌دات له‌سهر به‌ده‌مه‌ره هاتنی داوای میژده‌کمی، به‌لکو له‌سهریه‌تی که سه‌لیقه‌دار بیته و ته‌نازول بکات له خوویست (آنانی) بو په‌له‌کردن بو جوتیون، پیویسته توانادار بیته له‌سهر سه‌رنج راکیشانی هاوسه‌ره‌کمی. گوتراوه نافرته وه‌ک نامیری موسیقا وایه، به ده‌ستی موسیقاژهنیکی کارامه نه‌بیته نازهنری.

چەند مەترسیەك ھەرەشە لە خیزان دەكەن

مەترسی خزمی میردو ھاوڕیانی خیزان

پێغەمبەر ﷺ دەفرموی: ((إياكم والدخول على النساء، فقال رجل: يا رسول الله! أرايت الحمو؟ قال: اللحم الموت))^(۱)، واتە: نەكەن ئیوێ بچنە شوینیك... ژوریتك كە ئافرەت بە تەنھا لەو ژورە بیئت. پیاویك گوتی: ئەو پێغەمبەری خوا: ئەو گەر برای میردەكەو بیئت؟ پێغەمبەر فرموی: ئەمەیان ھەر مردنە، بە واتای جینگەو فیتنەو نزیکى سەرکیشى خراپە کارییە، چونکە خراپە کاری و مەیل بە لایاندا کارەكەو ئاسانتر دەبێ... بە ھۆی فرامۆشکردنی ئەم فرمودە پیرۆزە، چەندەھا کیشەو گیروگرفت ھاتۆتە کایەووەو بۆتە ھۆی روخاندنی بنەماکانی خیزان. نمونەى (الحمو): بریتی یە لە ھاوڕیانی میردو ناسیاوانی ژن، كە زۆر جار مەترسی خراپە کاری لەوانەووە دروست دەبێ. زۆر كەسیش بێ ناگا لە فرمانەکانی خواو پێغەمبەر، دیدو بۆچونیان وایە، كە ھاوڕیانی میردو ناسیاوانی ژن جینگەو مەترسی نین. جا شەوانە لەگەڵیان دەمیتنەووەو سەھرەیان لەگەڵ دەكەن.

ئەوێ بە راستی و واقیعی رویداوێ ئەوێ، كە یەكێك لەو جوۆرە كەسانە لەمالتی خۆیدا ھاوڕیکەو و ژنەكەشى دەعوەت كردبو، كاتێك میوانەكان ھاتن، ئەو پیاوێ دەستی كرد بە تێكردنی مەو بۆیان، پیاوێ كە رێژەو مەوێكەو بۆ ھاوڕیکەو زیاتر تێ دەكرد، بەلام بۆ ژنەكەو كەمتری

(۱) رواه البخاري ومسلم.

تى دەكرد، بۇ خۇشى كەمىكى دەخواردەو، تا زۆر سەرخۇش نەبى و بە ناگا بى و نيازە گلاوۋەكەى بىننئتە دى. پاش تىپەرىبونى سەعاتىك، يان زياتر ھاوړىكەى سەرخۇش بو ناگای لە خۇى نەما، چاۋچاۋىن و گەمەو يارى لە نىوان پياۋەكەو ژنى ھاوړىكەى دەستى پى کرد، چونكە ئەویش سەرخۇش بو. جا ھەر لە نىك مىردەكەيەو پياۋەكە زىناى لە گەلدا کرد. ھەرۋەھا ئافرەتىش، كە ھاوړى خىزان بى، مەترسىەكى لە پىاوى ھاوړى خىزان كەمتر نىە، كەواتە دەبى زۆر ناگادار بىن.

لە ويلايەتى فلۇرىدا لە نىو چىنى دەولەمەندان تاوانكارىەكى قىزەون پرويدا!! كە كورتهكەى بەم شىۋەيەيە:

ژنىك ھەزى لە پزىشكىكى لاو کرد، كە لە رى مىردەكەيەو لە يەكئى لە ئاھەنگەكان لە يانەيەكدا يەكتريان ناسى، كە مىردەكەى زۆر ھاتوچۆى ئەم يانەيەى دەكردو ژنە گەنجەكەى لە گەل خۇى دەبرد... جا ژنەكەى بە پىى باوو نەرىنى چىنى دەولەمەندانەو داۋاى لەم گەنجە كىردو سەماى لە گەل دەكرد!! جا پەيوەندى لە نىوان ژنەكەو پزىشكە گەنجەكە پتەو بوو كە ناۋى (أنطون) بوو، لەسەر زەواج پىكھاتن..

بەلام گرفت ئەوۋەيە چۆن لەم مىردەى دەرباز بىت، كە زۆر خۇشى دەۋىت، ھەرۋەھا چۆن لە دوو منالە بچوكەكەى دەربازى بىت... بەلام پزىشكەكە ھانى ژنەكەيدا، كە ژھەر بخاتە نىو خواردنى مىردەكەى و مندالەكانى ئەوۋەبوو ژنەكە تاوانەكەى ئەنجام داو... لە گەل عاشقەكەى بە ئۆتۆمبىل راي كىرد...

لەو كاتەى پۆلىس بە داۋاى ژنە تاوانبارەكەو دۆستەيەكدا دەگەران، بىنيان لە دۆلىكدا، كە زۆر قول نەبوو لە نىك رىگای گشتى تەرمى

ہر دو کیان بہ شیواوی کہوتوہ. ئوتۆمبیلہ کہ دواى وەرگه پانی، تانکی
بہ نزینہ کہی ته قیبۆده:

ئەمەش تۆلەى خوا بوو، کہ بہ زویى هاتەدى! (حضارة الإسلام) ۷۴
س ۴، ص ۹۹).

ئەمە نمونە یە کہ کہ لە هەزاران نمونەى زیانی تیکە لاوی ژنو پیاوی
نامە حەرەم، جا ئایا پەندى لى وەر دە گیرى؟!

ئاگادارکردنه وه له دهرخستنی

جوانی و رازاوهیی ئافرهت

خوای گهوره ده فەرموئ: ﴿يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأُزْوَاجِكُمْ وَبَنَاتِكُمْ وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ﴾ (الأحزاب - ۵۹)، واتە: ئەمى پێغه مېهر بە خێزانه کانت و کچه کانت و بە ئافرهته باوه پر داره کان بلى، با عهباکانيان به سهر خۆياندا بيننه خواره وه^(۱)، ئەمه بۆ ئهوان چاکتره بۆ ئه وهى بناسرین و ئازار

(۱) له کتیبى (الاسلام والحياة الجنسية) هاتوه: ئەم چاره سهره قورئانى يه، که داواى خۆداپۆشین ده کات، سو ده کهى ته نهها له سهر ئه و باره دهرونى يهى له پێشه وه باسکرا کورت هه ل نه هاتوه، به لکو سو دى کى کۆمه لایه تى تى دایه، که چاره سهر کردنى قه يرانه !!! قه يرانى هاوسه رگرتن (الزواج) ه.

له بنه ماکانى ئەم قه يرانه ئه و روتى يه، که له که نار ده ریا و نا هه نگه کان و، له کۆبو نه وه کان و کۆرۆ شه قامه کان و هاوینه هه واره کان، سه رنجى چارى پیاوان راده کیشى... که ئافره تان جلیان له به ره و روتیشن.

خواردنێکى مویاح.. زه مینه یه کى کراوه.. جهسته که له هه مو شوینیک له به ر ده ميه تى، به وته یه کى شى رین یان به لئینیکى درۆ، ئه و جهسته یه له وانه یه بیته مولى ئه و پیاوه. ئافره ته که ش فریوو چه واشه ده کرى، نه فسه که ی ده که ویته ژیر ده سه لاتى پیاوه که، پاشان ژیا نه که ی، وه ک کچیکى شه ریف کۆتایى دیت و، سه ره تای ژیا نی وه کو کچى شه وانى ده ست پێ ده کات!! جا قه يرانى هاوسه رگرتن له کۆمه لگه دا به و شیوه یه ده مینیته وه. جا مادام روتى شتیکى باوه! هه مو قه ده غه کراو ی تکیش خوازرا وه خه لکی دوا ی ده که وئ.

هه مو شتیکى که م نرخ له کاتى ده ست به سه را گرتیندا، با یه خه که ی که م ده بیته وه! گه ر کچ خۆی پۆشته کات - یان به عیباره تیکى وردتر - گه ر به بالا پۆشى خۆی پارێزگار

بکات، نهوا کور ناواته خوازی ده بی و پهله هیئانی ده کات..
 (ماری ودالن)، که به پهروه دهیه کی رۆژئاوایی گوش کراوه، و ته که می چند جوانه، که له کتیبه که می (فن العلاقات الجنسية) دا گوتیه تی:
 ((کچان شوینه واریکی معنه وی گوره هه لده گرن، که په یوه ندی به سیره ی گه بجانسه وه هیه، نه وه نده به سه، که پۆشاکه که می فرامۆش بکاو گرنگی پین نه دات، یان له په خشان کردنی قۆی زیاده رۆیی بکات، نهو شوینه به ده ریجات، که پیوسته بشارریتته وه و چاره کان نه بیینن، وا ده کات گه بجان به چاو یکی دیاری کراوه به پروانه نهو.
 نافرته به جولوه و روانینه کانی و هه لسه و که وتی، ده توانی سه رنجی ته ماشاکه ر بۆ خۆی رابکیشی و چند بیرو که یه کی له لا دروست بکات، که به ره و کرداری ناشیرینی بیات.
 له وانیه بگوتی: پیوسته پیاوان ناره زوه کانیان کپ بکه ن، بنگومان نه وه له سه ریان پیوسته، ئیمه گازانده لئێ کردنیان که م ناکه ی نه وه، به لکو نه وان شایسته می گازانده ی زۆرن، به لام نهو کچه می ته له بۆ ریگی گه بجان داده نیتته وه، کچیکی تاوانباره!! له سه ر نافرته به بیته مسۆگه ری پاراستنی داوینی پیاوان، نهک هۆیه ک بیت بۆ روخاندنی! هه ره وه له باری دایه بیپاریزی و هک نه وه می که ده بیپاریزی.
 گه ر کچ هیزی خۆی ناسی، گه ر په ریزیکی عاقلانه و خۆ به که م نواندنی نه بجامدا، نه وه ده توانی پیاو له هه مو بیرو که یه کی پیس و خراب دور بجاته وه!!)).
 له کاریگه ره تر سناکه کانی (تبرج) له روی ته ندروستی یه وه نه وه یه، ده بیته هۆی نه زۆکی نافرته تان. له م دوابی یه دا له (صوفیا) پایته ختی بولغاریا، له گه ل قوتابی یه ک دانیشتم، که له وێ ده بچویند، نافرته تیکی بولغار ی کردۆته هاوسه ر، که دکتۆره یه، ده رباره می منداله کانی پر سیارم لیکه رد، قوتابی یه که گوتی: خیزانه که م به هۆی له بهر کردنی ته نوره می کورت، دوچار ی نه زۆکی بوه، له ناکامی سه رما بون بۆته هۆی زیان گه یاندن به مندالدانی. جا نه ویش ده رباره می قه ده غه کردنی پۆشینی ته نوره می کورتی نوسی، که کچانی ها وره گه زی له م جله ناگادار ده کاته وه.
 (۱) له خراپترین زیانه کانی (تبرج)، وروژاندنی گه نچ و لاوه هاندانیانه بۆ ده ستریزی کردنه سه ر نافرته می ده رخری جوانی و پاراوه، بۆ به لگی نه مه ش غونه یه ک دینی نه وه:

ههروا دده فرموی: ﴿يَا بَنِي آدَمَ لَا يَفْتِنَكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ
أَبَوَيْكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْآتِهِمَا﴾ (الأعراف- ۲۷)،
واته: تهی نهو دکانی نادهم، با شهیتان نه تاغخاته ناو به لآو نارپه حه تی، وهک
باوک و دایکتانی له به ههشت دهرهینا، له به ههشت ددری کردن به جوړی،
که پو شاکه که یانی لئی داکه ندنو بو به هوئی نه وهی، عهیب و عه ورده ته که بیان
دهرخات و نیشانیان بدات.

دده فرموی: ﴿وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ
فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ

گه غیچی که خه لکی لادی شه ویک له سینهما له گهل هاوسره سفوره که دیته دهرود، که
له به ردهم خه لکیدا شانازی پیوه ده کرد! جا ته کسبه که به کرئی ده گریته بو نه وهی
بیانگه په نیتته وه گونده که ی، له ریگا شهیتان چوه ناو عه قلی شو فی ره کهو، به هوئی
دهر خستنی دیمه نی جوانی و رازاوه بی ژنه که، یاری به عه قلی یه ود کرد، جا وای پیشاندا
که نوتومبیله که شتیکی خراب بو، نوتومبیله که ی وه ستاندو هاته خوار بو
چاکر دنه وهی، له کوتایی داوای له پیاره که کرد له نوتومبیله که بیته خوار بو نه وهی له
دواوه که میک پال به نوتومبیله که وه نیتت، جا شو فی ره که یه کسر نوتومبیله که ی لئی
خوری و نافرته که ی فراند، میردی ژنه که ش هه رجه نده داوای فریا که وتنی کرد، به لام هیچ
که سینک به هاواری یه وه نه هات... جا گومانی خرابی لئی بکهو له هه واله که ش مه پرسه
که چی رویدا! ﴿وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ أَنفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ...﴾ خدا ستمی لئی نه کردن،
به لام خوین ستم ده که ن.

جاریک به یه کیک له نافرته ناسیاوه کاتم گوت، خوئی پو شته بکات و جوانی و رازاوه بی
خوئی دهرنه خات، نه ویش وه لامی دامه وه، که من کونه په رستم! منیش پیتم گوت: به لکو
تو کونه په رستی، که لاسایی نافرته هه مده چی یه کان ده که یته وه که خوئی روت کردو ته وه،
هیشتاکه ش هه ندیکیان له هه ندی ولاتی نه فریقی ماون، که ته نها پاش و پیشیان
داده پو ش!

گهر پیشکه وتن به روتی بیتت، دهبوا به بز و مه یون له پیشه وهی پیشکه وتن بان.

جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ
 أَبْنَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ
 نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُولِي الْإِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ
 الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَى عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ
 مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ
 تُفْلِحُونَ ﴿النور - ۳۱﴾، واته: نهی پیغمبر، به نافرته بهر اداره که کان بلی
 با له ناست پیاوی بیگانه چاویان نزم کهن و، داوینی خویمان له خراپه کاری
 پیاریزن و، جوانی و رازاوهیی خویمان بو پیاوی بیگانه بهددر نهخن، تهنها
 نهوه نه بی که بهددرده کهوی، که روخسارو ههر دو دست دهگریتهوه. با
 سه ریوشه کانیاں بهسهر سهرو سینگیان بیننه خوارو داپیوشی، با جوانی
 خویمان بهدیار نهخن، جگه له میرده کانیاں و مندالی میرده کانیاں، یان
 برایه کانیاں، یان مندالی برایه کانیاں، یان مندالی خوشکه کانیاں، یان نهو
 نافرتهانهی خزمه تکاریاںزو نهو نافرتهانهی که هاوری یه تیان ده کهن، یان
 نهو پیاوه خزمه تچی یانهی، که له پیاوه تی کهوتون و توانای جیماعیان
 نیه، یان بو نهو مندالانهی نیحتلامیان نه بووه نه گه یشتونه ته رادهی
 ثاره زوکردنی نافرتهان.. با به بی یه کانیاں له زوی نه دن، که له قاج له
 زوی دانه دهنگی لسی دهرده چسی و، بهو دهنگه نهو جوانی یه
 شاردویه تیانوه بزانی و سهرنجی پی رابکیشری^(۱).

(۱) ماموستامه و دودی له کتیبه کهی (الحجاب) دا گوتویه تی: له وانیه نافرته زمانی بی دهنگ
 بی، به لام جولانه وهی تری شوینی نهو دهگریتهوه، که دهنگه کهی کار له گوپی بیسهر

هدروا ده فدرموی: ﴿يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ إِنْ أَتَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا، وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ﴾ (الأحزاب: ۳۲-۳۳)، واته: نهی نافرده تانی پیغه مبهر، یه کیك له نیوه وه کو یه کیك له نافرده ته کانی تر نیه، له بهر نزیکی نیوه له پیغه مبهر، نه گهر نیوه له خوا بترسن، نیوه قیاس ناکرین به نافرده ته کانی تر له بارهی گه وره بیستان، به نهرمی و ناسکی قسه له گهل پیوان مه کهن، نه بادا نهو کهسه نیفاقی له دلئی هه بیئت، قسه به گویره ی شهرعی خوا بکهن و ملکه چ بن، نارام بگرن له خانوه کانتان و توقره بگرن و جوانی و رازاوهیی خوستان به دهر مه خهن،^(۱) وهك نهو جوانی و رازاوهیی یه ی له سه رده می نه فامی یه کهم به دهریان ده خست، نویژده کان

ده کات، نه مهش له بابی نهی پیسه وهیه، که نیسلام قه ده غهی ده کات به فرمودهی خوی گه وره: ﴿وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ﴾ (النور-۳۱).
 (۱) (تبرج) نه وهیه نافرده نهو رازاوهیی و جوانیهی خوی به دهر بخت، که پیویسته له سه ری دایپوشن، چونکه نهو جوانی و رازاوهیی یه ناره زوی پیوا دهبزوتنی... (فتح البیان)
 لهو کاتهی (غلیوم) نیسپراتوری نه لمانیا سه ردانی تورکیای کرد، نه ندامانی کومه له ی (الاتحاد والترقی) حمزیان کرد شارستانیته تی خویمان پیشان بدهن، بزیه دهستیان کرد به هینانه ده ری هندیك له قوتابی کچ، که سفور بون، چه پکه گولیان پیشکه ش کرد، نه ویش سه ری سورما له وهی بینی، به بهر پرسیارانی گوت: (ناواته خواز بوم له تورکیا بهرگی حیشه مت و حیجاب ببینم به حوکی نایینی نیسلامیتان، که چی نهو سفوره ده بینم، که نیمه له نه ورپا پیوهی گرفتارین، که به رهو له نیویردنی خیزان و تیکدانی نیشتمان و مندال په رته وازه کردن ده بات!!).

نه نجام بدن و زهکات بدن و گوئیراه لی خوی گوره و پیغه مبه ره که می بن.
 خاتو عائیشه ره زای خوی لی بی گوتویه تی: ((إن أسماء بنت أبي بكر
 رضي الله عنهما، دخلت على رسول الله ﷺ وعليها ثياب رفاق،
 فأعرض عنها رسول الله ﷺ وقال لها: يا أسماء! إن المرأة إذا بلغت
 الحيض، لم يصلح أن يُرى منها إلا هذا وهذا (وأشار الى وجهه
 وكفيّهِ)).^(۱)، واته: نه سمای کچی نه بو به کر هاته خزمت پیغه مبه ره ﷺ
 پوشاک کیکی ته نکمی له بهر بو^(۲)، پیغه مبه ریش روی لی ودرگپراو پی پی
 فرمو: نه سماء! نافرته که توشی خوینی بی نوئیژی بو، بوی نی یه و دروست
 نی یه، هیچ شوئیکی ببینری جگه له روخساری و دهسته کانی.
 پیغه مبه ره ﷺ فرمویه تی: ((من جرّ ثوبه خيلاء لم ينظر الله إليه يوم
 القيامة، فقالت أم سلمة: كيف تصنع النساء بذيولهن؟! قال: يرخين
 شبرا، قالت: إذا تنكّشف أقدامهن! قال: فيرخين ذراعاً، ولا يزدن
 عليه)).^(۳)، واته: هدر که سیک پوشاکه که می له بهر لوت بهرزی له دوی خوی
 بخشینی، واته دریز بیّت، خوی گوره ته ماشای ناکات، نوم سه له مه
 گوتی: نه دی نافرته تان چی له دامه نیان بکن؟!
 فرموی: با بستیکی بهی لنه وه.
 گوتی: که واته قاچیان به دیار ده که ویت.

(۱) لهذا الحديث طرق يقوي بها الى درجة الحسن.

(۲) ابن عبد البر گوتویه تی: (مه بهستی پیغه مبه ره ﷺ نه وهیه که نه و نافرته تانه ی پوشاک
 ته نک له بهر ده کن له شیان تیدا دیاره، نه وانه به ناو پوشتهن، له راستیش دا روتن).

(۳) (أخرجه أصحاب السنن وهذا لفظ الترمذي).

فهرموی: بایه گهز بهیئنه وه له سهری زیاد نه کهن.
 ده فهرموی: ((ثلاثة لا تسأل عنهم، رجلٌ فارق الجماعة، وعصى إمامه، ومات عاصياً. وأمةٌ أو عبد أبق فمات. وامرأة غاب عنها زوجها - قد كفاها مؤنة الدنيا - فترجت بعده، فلا تسأل عنهم))^(۱)،
 واته: سی چین پرسیار دهر باره یان مه کهن، پیاو تیک که له جهماعهت جیابویبته وه له پیشه واکهی یاخی بوییت و به یاخی بویی بمری، نافره تیک کی کویله یان پیاو تیک کی کویله له گه ورده کی هه لاتیبی، نافره تیک میرده کی له لای نه بیته و میرده کی پیداو یستی دنیا ی بۆ دابین کردب، به لام دوا ی نهو جوانی و رازاوه یی خوی پیشانی پیای بیگانه داب، نهوا لی یان مه پرسن.
 هه روا ده فهرموی: ((صنفان من أهل النار لم أرهما: قوم معهم سياطٌ كأذناب البقر، يضربون بها الناس! ونساءٌ كاسياتٌ^(۲) عارياتٌ، مائلاتٌ میلاتٌ، رؤوسهن كأسنمة البخت، لا يدخلن الجنة ولا یرخن یرحها،

(۱) رواه أحمد في المسند والبخاري في الأدب المفرد والحاكم وصححه وأقره الذهبي وهو كما قال.

(۲) له رساله ی (التبرج) ی ژنی دکتور محمد رضا هاتووه: هه ژنییک له مال دهر ده چیت و، خوی جوان کردیته و رازاندیته وه، نهوا به زمانی خوی ده لی: نه ری ته ماشای نهم جوانیه ناکهن؟

نایا کهس هه یه لیم نزیک بیته وه کاری خوی بکات؟
 نهو جوړه ژنه له بازار و شه قامه کان جوانی خوی نمایش ده کات، وهک چۆن بازار گانی گه رۆک که لوپه لی خوی نمایش ده کات، وهک چۆن پاقلاره فرۆش، پاقلاره کی به رهنگی جوان و کاغه زی دره شاهه نمایش ده کات، بۆ نه وهی سه رنجی کریار رابکیشی و بفرۆشری و کریاری زۆر بیته، برسیه کان هه لپه ی بۆ بکه ن)). لاپه ره ۲۶، چاپی گوژاری (التمدن الإسلامی) له دیمه شق.

وإن ريجها لتوجد من مسيرة كذا وكذا^(۱)، واته: دو پۆل هەن ئەهلی ناگرن، نەمدیون: کۆمەڵیک قامچی یان بە دەستە پێی لە خەلکی دێدەن! ئافرەتانیك پۆشتهن و روتیشن، بە لارو لەنجە دەرپۆن و سەرنجی پیاو بۆ خۆیان رادەکیشن، قژیان لەسەر سەریان کۆدەکەنەود وەك کۆپانەیی حوشتەر، ئەوانە نە دێچنە بەهەشت و نە بۆنی بەهەشت دەکەن، کە بۆنەکەیی لە ماودی ئەوەندەو ئەوەندە بۆنی دەکری.

ههروهها دهفرموي: ((إن المختلعات و المنتزعات هُنَّ المناقات)) (رواه الطبراني (صحيح)، واته: ئەو ئافرەتانی خۆیان پوت و قوت دەکەن و جل لە خۆیان دادەمالن، ئەو ئافرەتانی دەغەلن.

نَابِئِ نَافَرَهَتِ خَوَى بَه پِیَاوِ بَجَوِیْنِی وَ بَه پِیچَه وَانَه وَه

خوای گهوره ده فهرموی: ﴿وَلَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ لِّلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبْنَ وَاسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا﴾ (النساء - ۳۲) (۱)، واته: ناواته خوازی شتیک مهبین، که خوای گهوره فهزلی کردوه به سهر هندیکیان دا، پیوان له وهی به دهستی دینن به شتیکیان بۆ هیه، نافرده تانیش

(۱) هۆی دابه زینی نهم نایه ته نه وه بو، که نوم سه له مه گوتی: نهی پیغه مبهری خوا، پیوان غهزا ده که نه و نیمه غهزا ناکهین، نیمه ته نهها نیوهی میراتمان بۆ هیه. جا نهم نایه ته هاته خوار.. موجهید نه مهی گوتوهو (حاکم) به صحیحی دانارهو (ذهبی) رازی بوه به ود. سه بارهت به دابه زینی نهم نایه ته گوتراوه، که نافرده تان گوتویانه: ویستومانه خوای گهوره غهزامان له سهر دابنن، بۆ نه وهی وهک پیوان پادا شتمان بۆ بنوسری، نینجا نهم نایه ته دابه زی.. نهمه (عه کره مه) گوتویه تی.

مانای ﴿لِّلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا اكْتَسَبْنَ﴾ نه وهیه که نافردهت وهک پیاو پادا شت وه رده گری و گوناھی بۆ ده نوسری، هیچ جیوازی نی یه له هر یه کیکیان دا، مه گهر به گویزه ی تاییه ته ندی نه بیت، جا با نافرده تان ناواته خوازی نه وه نه بن وه کو پیوان بن، چونکه پادا شت بۆ هه موان به پی پی سنوری کاره که ی دانراوه، پیویست به هه ل گه رانه وهی نافرده تان ناکات له سهر نه ره که کانی ماله ودیان.

خوای گه وره شه فرمویه تی: ﴿فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِّنْكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ﴾ (آل عمران - ۱۹۵)، واته: په روه رده گاریان به ده نگیانه ره هات، که من کرده ی هیچ مرزیه ک - له نیرو می - به بی پادا شت ناهیل مه وه، گشتتان له دای من چون یه کن.

بہ شیکیان ہمیہ لہوہی بہ دہستی دینن، داوا لہ خوای گہورہ بکہن لہ
فہزلئی خوئی، خوای گہورہ بہ ہمو شتیک زانایہ.

((لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الْمُتَشَبِّهِينَ مِنَ الرِّجَالِ بِالنِّسَاءِ وَ الْمُتَشَبِّهَاتِ مِنَ
النِّسَاءِ بِالرِّجَالِ))^(۱)، واتہ: پیغہ مہبری خوا نہ فرہتی لہو پیاوانہ کردوہ،
کہ خویمان بہ نافرہ تان دہ چوینن و، نہ فرہتی لہو نافرہ تانہ کردوہ، کہ خویمان
بہ پیاوان دہ چوینن.

پیغہ مہبر ﷺ فہرمویہ تی: ((لَيْسَ مِمَّا مَن تَشَبَّهَ بِالرِّجَالِ مِنَ
النِّسَاءِ، وَلَا مَن تَشَبَّهَ بِالنِّسَاءِ مِنَ الرِّجَالِ))^(۲)، واتہ: ئەو نافرہ تانہی
خویمان بہ پیاوان دہ چوینن لہ نیمہ نین و، ہہروا ئەو پیاوانہی خویمان بہ
نافرہ تان دہ چوینن.

ئەبو ہورہیرہ گوتویہ تی: ((لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الرَّجُلَ يَلْبَسُ لِبْسَةَ
الْمَرْأَةِ، وَالْمَرْأَةَ تَلْبَسُ لِبْسَةَ الرَّجُلِ))^(۳)، واتہ: پیغہ مہبری خوا نہ فرینن
لہو پیاوہ کردوہ، کہ جلی نافرہت لہ بہر بکات، نہ فرینن لہو نافرہتہش
کردوہ، کہ جلی پیاو لہ بہر بکات.

پیغہ مہبر ﷺ دہ فرموی: ((ثَلَاثَةٌ لَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِمْ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ: الْعَاقُّ لَوَالِدَيْهِ، وَالْمَرْأَةُ الْمُتَشَبِّهَةُ بِالرِّجَالِ، وَالدِّيُوثُ))^(۴)،
واتہ: سئ کہس ناچنہ بہ ہہشت، پوژی قیامت خوای گہورہ تہ ماشایان
ناکات: ئەو کہسہی نازاری دلئی دایک و باوکی دہدات، ئەو نافرہتہی خوئی

(۱) رواہ البخاری وغیرہ.

(۲) رواہ أبو داود وسندہ صحیح.

(۳) رواہ أبو داود والنسائی وابن ماجہ والحاکم وقال صحیح علی شرط مسلم.

(۴) رواہ أحمد فی المسند بسند صحیح

به پياوان ده چوئىنى و،^(۱) گهواد.

ده فەرموئى: ((أخرجوا المخنثين من بيوتكم))^(۲)، واتە: ژنانىه كان و نىرە موكان لە مائە كاتتان دەر كەن.

(۱) لە گرن گترىن هۆيه كانى قەدەغە كردنى خۆچواندن ئەو هيه، شوئىنە وارئىكى مەترسىدار لە دل و دەرون بە جىن دىلئى، كە بۆ رەفتار دە گوازرىتەوه، جا گەر ئافرەت خۆى بە پياو بچوئىتى، ئەوا مەبلى بە لاي كردەوه كانى پياودا دەدات و سروشتە كەمى دە گۆرپىت و مئىينە يىه كەمى لە دەست دەدات. هەمان حالەت ئىش بۆ پياو پيادە دەبىت. . شاراو دەش نى يە كە ئەم كارە گۆرپىنى فەتەرەتەو، مەرگە ساتە بە لام چ مەرگە ساتىك.

لە گرن گترىن ئەو شتانەى پىوئىستە ناماژەى پى بكرئى، لە مەترسى خۆچواندن (تەشبه) ئەو هيه" لە لەشى مەزق چەند گلانە (غدة) ئىك هەيه، كە هۆرمۆنى مئىينە و هۆرمۆنى نىرئىنە دەر دەدات، هۆرمۆنە كانى مئىينە زياتر دەبىت بەسەر هۆرمۆنە كانى نىرئىنە بە پىچەوانەوه، ديارە ئەمەش بە هۆى خۆچواندن و رەفتار كردنەوه دروست دەبى. گەر ئافرەت خۆى چواند بە پياو، جا چ لە جل و بەرگدا، يان لە جولە و نەرىت و ئارەزوه كاندا، ئەوا ئەو گلانە هۆرمۆنە كانى نىرئىنە زياتر دەدەدات، ئەو كاتە سروشتى ئافرەتە كە بە سروشتى پياو دەچىت، بە هەمان شىوئەش لە لاي پياو.

ماناى ئەمەش ئەو هيه، گۆرپىنى رەفتارى ئافرەت، كار لە دەردانى ئەو هۆرمۆنانە دەكات، جا ئەگەر ئافرەت رىرەوى پياوى گرتەبەرو، لە جل و بەرگ و جولانەوه و كردەوه كانى خۆى بە پياو چواند، ئەوا هۆرمۆنە كانى نىرئىنەى زالى دەبىت بەسەر هۆرمۆنە كانى مئىينەدا، ئەو كاتەش ئافرەتە كە بە پياو دەچىت، لەمەشدا وەرگىرئانى تىگەيشتنە كان و گۆرپىنى فەتەرەتەو، بە فەردانى بەرزترىن سروشتە كانىهەتى، ئەو كاتەش وەك پياوى لى دى، كە ئەو خۆى پازى دەكات و نە پياو كەشى.

هەر وەها بە پىچەوانەوهش راستە، ئەگەر پياو رىرەوى مئىينەى گرتەبەرو خۆى بەوان چواند لە هەلس و كەوت و جل و بەرگدا، تەننەت لە رىش تاشىنىشدا، ئەوا تايبەتەندى يە كانى پياوئەتى و هئز لە دەست دەدات.

ئەم كارەش لە رۆژئاوا بە ئاشكرا بەرچاو دەكەوئى، كە خۆچواندى ئافرەت بە پياوان زۆرتەر، پياو وازى لە ئافرەت هئناوه و ئافرەت ئىش لە پياو، هەردو كيان بە شىوئەيه كى زۆر ناشرىن مەبلىيان داوه بە لاي (شذوذ الجنسى)دا.

(۲) رواه البخاري

لارییی غه ریزه ی خو ده رختن^(۱)

(۱) نهم غه ریزه یه پال به خاوه نه که یه وه ده نیت خوی ده رخت، گهر نهمه بۆ بلا و کردنه وه ی کاره چاکه کان و ناکاره باشه کان بیت، نه وه کاریکی دروست و شهرعی یه. له قورنانی پیروزدا له سر زمانی نیبراهیم پیغه مبه ر هاتره، که دعای کرده: ﴿رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا﴾، واته: نه ی پهروه دگارمان، ژنو منالانی و امان پی ببه خشه، بینه مایه ی چاو پونیمان، بشمانکه پیشه و بۆ خو یاریزه کان. کۆمه لیک له صوفی یه کان هه وللی دژایه تی کردن و خفه کردنی نهم غه ریزه یان داوه، ته نانه ت ابن عطاء الله السکندری گوتیه تی: (أدفن وجودك في أرض الخمول! فما ينبت مما يدفن، لا يتم نتاجه) واته: وجودی خۆت له زهوی بی هیژی بنیژه، هه ر شتیک نه نیژری سهوز نابی و، به ره مه که شی به ته واری نایه ته به ره هم.. که نه مه ی ناو ناوه (الحکم العطانية).

نهم جوړه گومرا کردنه مان بینیه وه؟! که به مجۆره درۆو لارییونه، دینی یان له سه ر مسولمانان مراندو بونه هۆی کزی و بی هیژی و داروخان، جا هه مو نه وانه له کوئی و، وه سفی خوی گه وه بۆ سپواداران له کوئی، که ده فه رموی: ﴿وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ﴾، ﴿وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾ و، فه رموده ی پیغه مبه ر ﷺ ((أنا سيد ولد آدم ولا فخر!!))

نه وه ی جی داخ و دل گرانی یه نه وه یه، نهم غه ریزه یه له لای زۆر له نافرته تان به چه وتی پیاده ده کری، به شیوازی ناشیرین هه وللی خۆ به ده رختنیان ده دن، که رازاوه بی خۆیان ده رده خه ن و بۆن له خۆیان ده دن و عه وراتیان به ده ر ده خه ن، که ورورژاندنی پیوانی تیدایه. نافرته تیک له یه کیتک له سه یرانگا کاندا، که پیاوێک له نزیککی یه وه بوه، له لای پۆلیس سکالای کردو گوتی: نه وپیواه نازارم ده دات، کاتیک پرسیا ری له پیواه که کرد سه باره ت به مه، نه ویش گوتی پشتم تیکردوه بۆ نه وه ی ته ماشای نه که م، نافرته ته که گوتی: نا به مه یه نازارم ده دات، چونکه گرنگیم پی نادات!

با نهم جوړه نافرته تانه له خوا بترسو پۆشاککی حیشمه ت بیۆشن، با دور بکه ونه وه له هه لسو که وتو کرداری ورورژینه ر، بۆ نه وه ی شه ره فی نه وان و شه ره فی پیوان پاریزراو بیت،

خوای گهوره ده فهرموی: ﴿... وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ (النور- ۳۱)، واته نابیی نافرته تانی ئیماندار قاچیان بدهن به زه ویدا (سا دهنگی خشل و پاوانه کانیان بیټ) و بزانیټ، که زینه تدارو خشلدارن، که واته، تهی ئیمانداران! هم موتان به ره و لای خوا بگه ریټنه وه، به لکو سه رافراز بن.

پیغه مبه ریش ﷺ فهرمویه تی: ((أَيُّهَا امْرَأَةُ إِسْتَعْطِرْ ثُمَّ خَرَجْتَ، فَمَرْتِ عَلَى قَوْمٍ لِيَجِدُوا رِيحَهَا فِيهَا زَانِيَةٌ، وَكُلَّ عَيْنٍ زَانِيَةٌ))^(۱)، واته: هه نافرته تیک خوی بۆن خووش بکات^(۲) و پاشان بچیته دهره وه و به لای

نهم هه لئس و که وت و کرده وه و روژیټنه رانه ته نها با بۆ میټده که ی بیټ.. با نافرته حه زی خو به دهر خستن له مهیدانه کانی په روه رده ی وه چه ی چاک و ناماده کردنی به رزه پیازان و به رزه دایکان به دهر بخات، وه که له دعای ئیبراهیم عليه السلام هاتوه.

(۱) رواه أحمد في المسند والنسائي حديث حسن .

(۲) ماموستا مه و دودی له کتیبه که ی (الحجاب) دا له ژیر سه ردری (فتنة الطيب) گوتویه تی:

بۆن خووشی نیټه ریټکه له دهرونی خراپه وه ده چیته ناو نه فیټکی خراپتر - مه بهستی گهر نافرته تیک خوی بۆن خووش کردیټ و له ریټگا بیټ - شه وه ناسکترین هۆیه کانی هه وال دان و په یامنیټ ریټه تی، که سیستی ره و شتی گشتی (مه بهستی نانیسلامیه) به سوکی داده نی، به لام شه رم و شکوی نیسلامی و هه ست ناسکی یه که ی، گه یشتوته راده ی شه وه ی ته نانه ت نهم هۆکاره ناسکه، له هۆکاره کانی فریودان فه راموش ناکات، ریټگه به نافرته نادات به بۆن خووشی به ریټگادا پروات، یان له کۆپو مه جلیس دابنیټی، با خویشی دابپوشی و جوانی و رازاوه یی به دهر نه خات، چونکه بۆنه که ی له و شوټنه دا بلاو ده بیټه وه و سوژو عاتیغه ده جوټینی.. (ص ۳۱۹)

به بۆنه ی قسه کردن له سه ر مه ترسی چونه دهره وه ی نافرته به بۆن خووشی، نهم توژیټنه وه بۆ دلدا نه وه و په ند و هرگرتن باس ده که ی، که له کتیبی (الهلال) نساء مفترسات، لاپه ره ۹۶-۹۷ به کورتی و هرگیراه.

کۆمه لیک پیاودا بپروات بۆ ئه وهی بۆنه که ی سهرنجیان رابکیشی، ئه واه و هک زیناکهر وایه،^(۱) هه مو چاوێک زینا ده کات .

ئایا ده زانن نهی ئی شاراهه له دوای کۆبونه وهی چهند سه گیک له ده وری دێله سه گیک، که ده یه وێ جوت بێی چی یه ؟ ئه م پرسیار کردنه که ما وهی چهند سالی که له ئارادایه، سه رنجی یه کێ له زانایانی راکیشا .. ئه ویش ئه و گومانه با وهی هه بو، که دێله سه گ - له وه رزی زاوێدا - بۆنیک می سینه ده رده دات، که له شوێنیک دوه وه نیرینه کان بۆ خۆی راده کیشی، هه یچ سه گیک ناتوانیت بێر له جینس بکاته وه، گهر ئه م بۆنه سه ری یه نه یه ت، جا ئه و کاته غه ریزه که ی ده بزوی و، به دوای ئه و دێله سه گه ده گهری، که بۆنه که ی ده ر کرده .

یه کێ له زانایان ئه م راستی یه ده گێرته وه، که سه رقالی تاقی کردنه وهی ئه و ماده یه بوه، که نیرینه ی سه گ هه لده نی و جنسی ده بزوی، رۆژنیک کارخانه که ی به جێ دێلی و به بێ ده چیته وه بۆ مال، که مێک له و ماده یه به جله کانیه وه نوسابو، جا کۆمه له سه گیک به بێ ده نگێ و هاربو (هه لچو) به دوای که و تن، خه لکیش به مه سه ریان سورما و نه یانزانی هۆکه ی چی یه .

ئه و بۆنه کاتیک له دێله سه گ ده رده چیت، که ئاره زوی جنسی هه بیت. جا ئه م بۆنه وه ک پلیتی لێ گێرانه وهی نهی ئی وایه، که هه واه هه لی ده گری و ده یگوازیته وه بۆ هه مو سه گه کانی ناوچه که .. هه یچ سه گیک ناتوانیت بێر له جنس بکاته وه، گهر ئه و نامه کیمیایی یه، یان سه روشتی یه ی بێر نه گات!! که لوت ده یگوازیته وه بۆ ده ماری بۆن کردن و، له کۆده ماره کانه وه بۆ مێشک و، له مێشکه وه بۆ لیکه رۆژنه کانی جنسی، جا گری ده گری و خا وه نه که ی، جنسی گری ده گری و، سه گه کان کۆده بنه وه و جه نگیکی وردو خاشکه ر له سه ر دێله سه گه که رو ده دات!! نا به و شیوه یه له دوا وهی ئه م بێرۆکه یه، دێله سه گه که یاری خۆی نه نجام ده دا .

(۱) مه ناوی له (فیض القدییر) دا گوتیه تی: به واتای وه ک زیناکهر وایه له گونا هدا، با جیا وازی شی هه بێ، چونکه بکه ری هۆیه که، وه ک بکه ری هۆکاره که یه، (الطیبی) گوتیه تی: ئافره ت که به بۆنخۆشی له ماله که ی ده رده چیت، ئاره زوی پیاو ده وررۆژیتیت، وه ک مه یل دانی زیناکردن وایه .

(کل عین زانیه) به واتای هه ر چاوێک ته ماشای ئافره تیک ی بێگانه یان پیاویکی

بینگانه‌ی کرد، به‌شیک‌ی زینای به‌رکه‌وتوه، چونکه چاو نه‌مه به‌شی‌یه‌تی له‌و زینایه. هندی له مالیک‌ی یه‌کان له‌م فهرموده‌دا نه‌وده‌یان وهرگرتوه، که چیژ وهرگرتن به بۆنکردنی بۆن خوشی نافرته‌تی بینگانه حرامه، چونکه خوای گه‌وره نه‌گهر شتیک حرام بکات، نه‌وا شریعت نه‌و شته‌ش قه‌ده‌غه ده‌کات، که نزیکه له‌و بچن، هندی له سه‌له‌ف له‌مه‌دا زیاده‌رۆیی یان کرده، ته‌نانه‌ت نین عومهر ره‌زای خوای لسی بئ قه‌ده‌غی کرده، گهر نافرته‌تیک له شوینتیک دانیشته‌و دوا‌یی هستا، یه‌کسه‌ر پیاو له شوینه‌کهی دابیشن، مه‌گهر کاتی گهرمایه شوینی دانیشته‌کهی نامیتن!

نابى خو به بى پرويان بچویندرى

خوای گه ورده دده فرموی: ﴿فَاسْتَقِيمَا وَلَا تَتَّبِعَانِ سَبِيلَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ﴾ (یونس - ۸۹)، ثم نایه ته ناراسته ی موساو هارون عليهما السلام کراوه، واته: به رده و ام بن له سهر خواناسی و چاکه کاری و شوین ریچکه ی نه زانان مه که ون.

ده فرموی: ﴿وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصَلِّهِ جَهَنَّمَ﴾ (النساء - ۱۱۵)، واته: هر که سیک سه ریچی له فرمانه کانی پیغه مبه ربکات، دوا ی به دیار که وتنی ریگای راست، غهیری ریگای پرواداران بگریته بهر، شهوا وازی لسی دینینو ناگری دوزه خی توش ده کهینو، توشی خراپترین چاره نوی ده کهین.

ههروا ده فرموی: ﴿وَلَنْ تَرْضَىٰ عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَىٰ حَتَّىٰ تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ قُلْ إِنْ هَدَىٰ اللَّهُ هُوَ الْهُدَىٰ وَلَئِنْ أَتَبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ﴾ (البقرة - ۱۲۰)، واته: جوله کهو گا ورده کان لیت رازی نابن تا کو شوین نایینی شهوان نه کهوی! بلئی به راستی ریگای راستی خوا هه ر شه مه ریگای راسته که نیسلامه، گهر شوین نارده زوده کانیان بکهوی پاش شهودی که (سروش) ت بو هات شهوا خوای گه ورده دوستو یاریده دهرت نی یه.

ههروا ده فرموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا رَاعِنَا وَقُولُوا انظُرْنَا وَاسْمَعُوا وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ (البقرة - ۱۰۴)، واته: شهی شهوانه ی

باوهرتان هیئاوه مهلین (راعنا)^(۱)، چونکه به عهدهبی نه گهر چی مانای په چاوکردن و موراعاته، به لام به زمانی جولکه (جنیوه). له جیاتی ئهم وشهیه بلین (انظرنا) به مانای چاوت له ئیمه بی، بو کافرانش نازارو عهزابی به ئیش ههیه.

پیتغه مبهه ﷺ فرمویه تی: ((من تشبه بقوم فهو منهم))^(۲)، واته: ههه که سیک خوی به قهومیك بچوینی، نهوا نهو که سه لهوانه.

نهبو واقیدی لهی شی ﷺ گوتی: (له گهله پیتغه مبهه ری خوا پیش خهیه به ده چوین، ئیمه نهو مسولمان بوین، موشریکه کان دره ختیکیان هه بو له ده وردی ده مانه وهو چه که کانیاں پیوه هه لده واسی، که پیان ده گوت: (ذات أنواط):. گوتمان: ئهی پیتغه مبهه ری خوا، (ذات أنواط) یکمان بو دابنی، وهك که نهوان (ذات أنواط) یان ههیه، پیتغه مبهه ریش ﷺ پیی فرموین: ((الله أكبر! وهك که بهنی نیسرائیلی یه کان گوتیان په رستراویکمان بو دابنی وهك که نهوان په رستراویکیان ههیه، نهوه نیوه ری بازی پیش خوتان

(۱) قهتادهو غهیری نهو گوتویه تی: جولکه که کان به گالته جاری یهوه ده یانگوت (راعنا)، جا خوی گهوره رازی نهبو پرواداران وهك نهوان نهو قسهیه بکهن.

نیمام ئین تهیمیه قسهیه کی له سهر ئهم نایه ته ههیه، گوتویه تی: هه مو نه مانه نهوه ده رده خن، ئهم وشهیه له مسولمانان قهدهغه کراوه، چونکه جولکه نهو کاته نهو قسهیان ده کرد، هه رچه نده لای جولکه که ئهم قسهیه شتیکی ناشیرینهو، لای مسولمانان ناشیرین نی یه، به لام خو چواندنیاں له مه دا خو چواندنه به بی پروایان، خو چواندنه به ریگیان بو گهیشتن به مبهسته کانیاں..

(اقتضاء الصراط المستقیم)

(۲) حدیث صحیح رواه أبو داود .

ده گرنه بهر!) (۱).

پیغه مبهەر ﷺ فرمویه تی: ((لَتَتَّبَعَنَّ سُنَّ مَنْ قَبْلَكُمْ شَبْرًا شَبِيرًا
و ذِرَاعًا بِذِرَاعٍ: حتی لو أن أحدهم دخل جحر ضب لدخلتموه؟، و حتی
لو أن أحدهم جامع أمراته بالطريق لفعلموه)) (۲)، واته: لیسه و به دوا
شوین ریبازی قهومی پیش خو تان ده کهون، بست به بست و گهز به گهز،
ته نانهت گهر یه کیکیان بچیتته ناو کونی سه رمازه له وه، نیودهش ده چنه
ناوی (۳). ته نانهت گهر یه کیکیان له ریگادا له گهل خیزانه کهی جوت بیی،

(۱) فرموده یه کی (صحیح) ه .

(۲) رواه الحافظ العراقي .

(۳) خو چواندن به بیگانه که سایه تی له ده ست ده دات، کیانی نومعت ناهیلئی، که شه ویش
به لگهی لاوازی یه تی یه، چونکه لاواز لاسای به هیتر ده کاته وه، لاساگردنه وهی بی پروایان له
جل و بهرگو دابو نه ریبتیان، سهر ده کیشتی سو لاساگردنه وه یان له بیروبا وه پرو
بیرو چکه کانیا ندا .

بویه نیسام نین ته میه گوتویه تی: ((نم فرموده یه له که مترین حاله ته کانی
حه رامکردنی خو چواندن به بی پروایان ده خوازی، نه گهر چی (ظاهر) ه که ی به بی پروا
دانانی خو چوینره به وان، وهک خوی گه وه ده فرموی: ﴿وَمَنْ يَتَّوَلَّهُمْ فَاِنَّهُ
مِنْهُمْ﴾، واته: ههر که سیک له نیوه دوستایه تیان بکات شه له وانه. شه مهش بهرام بهری
وتهی نین عومره که ده لئی: (ههر که سیک له خاکی موشریکان بنیات بنی و نه ورزو
میهره جانیان بکات و خوی پتیا بچوینتی هتا ده مرئی، روژی قیامت له گهل شه وان
حه شر ده کرئی، شه مهش خو چواندن یه ها ههل ده گری!).

نم فرموده یه لاسایی کردنه وهی بیگانه له پیشه سازی یان و زانسته به سوده کانیا
ناگریته وه، چونکه حکمت شتیکی بزر بوی پروا داره .

شهری نافره ته مسولمانه کان! شه مرز که له فرموده یه له کوین؟!

به داخوه ئەو ئافره تانه له زۆر نهریت و جل و بهرگ و خۆ جوان کردن و نینۆک درێژکردن خۆ به ئافره ته بیگانه کان دهچوینن، که ئەو نینۆک درێژکردنه وهک نینۆکی ئاژده له درنده کانه، که زۆربهی نهخشه سازی جوله کهی جیهانی به بۆ مال به فیروندان و دابه زینی نرخی مرۆف و گالته پی کردنی.

و پیرای ئەوهی باسکرا له م لاسایی کردنه کویرانهیه، هۆیه کیشه بۆ به فیروسانی سامانی گشتی و پالی ناوه به زۆر له ئافره تان، که له رتی کاری خرابه وه ئەو مۆدیله پیس و خرابه یه دهسته بهرکردن.

جا وریا بن ئەمی پیاوان و ژنانی خاودن عه قل!

به شیوه یه کی تاییه تی راسپارده م بۆ ژن (هاوسهر) ئەوه یه، که سایه تی خۆی به هیز بکات و وهک مه یون لاسایی نه کاته وه، له سه ری یه تی خاودن ویستیکی به هیز بیته و ته وژمه کانی سه رده م و جل و بهرگی رۆژئاوایی کاری تی نه کات، جا چ له پۆشاکیدا، یان له که له وه لی ماله وه یدا، یان له نهریتی دا، چونکه به ختیاری ژنو میژد، به خۆشه ویستی نیوانیان و سۆز نواندنیان و لیک گه یشتنیانه، نهک به پۆشاکێ زۆرو که له وه پهل و شانازی کردن له بهرده م میوان و دراوسێکان.

بێ ناگایی له م نامۆژگاریانه چهنده بۆته هۆی سه رکێشی ناکۆکی و دژایه تی و جیا بونه وه له نیوان ژنو میژدا، که واته ناگادار بن ناگادار!

به بۆنه ی قسه کردن له سه ر ناگاداری دانی خوی گه و ره به خۆ نه چواندن به بێ بروایان، سه رنجی خوشکی بروادار راده کیشم، که قژ له ئوتودان (کي الشعر) و رهنگ کردن به رهنگی جیا جیا له سه ر شیوه ی بیگانه، سه ره رای سه رامی یه که ی، ده بیته هۆی قژ هه لوه رین به خیریای.

دکتۆر عبدالمنعم المفتی مامۆستا و سه رۆکی به شی نه خۆشی یه پیستی یه کان له کۆلیجی پزیشکی له زانکۆی قاهره، له گۆفاری (طبیبك الخاص)، سالی دوهم، ژماره (۴) ی نیسانی ۱۹۷۰، ۹۴ل، نه قلی کردوه و گوتیه تی:

((چهنده شیوازیکی چاککردنی قژ هه یه که ده بیته هۆی هه لوه رینی " به کارهینانی ئوتو... یان به کارهینانی یهک تاکه ده رمانی کیمیایی، که چهنده مادده یه کی گهرمی تیدایه ده بیته هۆی هه لوه رینی قژ... ئەم ده رمانانه، سه روشتی مو لاواز ده کات، هه تا

شپوهی داواکراو ودرده گری...)).

هندیکیش زیانی بهستنی قژ نازانن، جا چ به به کارهینانی (رولو) بیت، یان به هر ریگایه کی تر، هرروا راکیشان بؤ چند کاتژمیریکي دریژ، ماناکه ی راکیشانی ره گی قژ به ستراوه کهو سنور دانانه بؤ چونی نهو چندی به خوینعی ده گاته قژ...

مانای نه ممش رودانی بې هیزی به له خانه کانی ره گی قژ به ستراوه که دار، وه ستانی گه شه کردنیه تی.. پاشان پالنانی بؤ قژناغی راوه ستان.. پاشان سیس بون.

به بؤنه ی قسه کردن له سهر مهرجه کانی بالاپوشی نیسلامی، جی داخه، که بلیم زور له نافرته مسولمانه پاریزکاره کان (التقیات) نه زانن به رامهر به م مهرجانه، ده بیسنین هه ندیکیان چاک سهری داپوشیوه، هیچ مویه کی به دیاره وه نی به، که چی قاچه کانی به دیاره وه، گومان وا ده بن، که تنها گوره وی به سه بؤ داپوشینی قاچ!! نه مه هه له یه، چونکه گوره وی قه باره ی قاچ درده خات.

لهو نافرته تانه هه ن جلو بهرگیکی پوشته له بهر ده کن، به لام ته سکه و زور له به شه کانی جهسته ی به دیار ده خات. هه یانه جلو بهرگی پانو فراوان له بهر ده کات، به لام ره نگار ره نگه، نه م جوره هیجابانه جائیز نی به.

(١) نه م ریوایه ته جگه له ((لو أن أحدهم جامع أمراًته))، فهرموده که هه موی حاکم گپړاویه ته وه به (صحیح) ی داناوه ذهبی هاردهنگی (صحیح) ده که یه.

مهرجه کانی بالا پوشی نافرہتی مسوئمان

مهرجه کانی بالا پوشی نافرہتی مسوئمان ہشتن:

- ۱- جله کہ ہمو لہش دابگریت، لہ حدیسی أسماء دیاری کراوہ: ((یا أسماء! إن المرأة إذا بلغت المحيض، لم يصلح أن يرى فيها إلا هذا وهذا، وأشار الى وجهه وكفيه))^(۱)، واتہ: تہسما، نافرہت کہ توشی خوینتی بی نوئیژی بو، بوی نی یہو دروست نی یہ ہیج شوینیکی بینری، جگہ لہ دہمو چاوو ہرہو دہستی.
- ۲- نابی جله کہ لہ خودی خویدا رازاوہ بیت، ﴿وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ...﴾، تہم نایہ تہ بہ گشتی ہمو پوشاکیکی دہرہوہ دہگریتہوہ، گہر سہرنج راکیشہری پیوان بیت. گہواہی تہمہش فہرمایشتی خوی گہوردیہ: ﴿وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى﴾.
- لہ فہرمودہشدا ہاتوہ: ((ثلاثة لا تسأل عنهم: رجل فارق الجماعة وعصى إمامه ومات عاصياً، وأمة أو عبد أبق فمات وإمرأة غاب عنها زوجها قد كفاها مؤنة الدنيا فترجت بعده، فلا تسأل عنهم)).
- ۳- پیویستہ جله کہ تہستور بیتو تہنک نہ بیت، وہک پیغہ مہر ﷺ فہرمویہ تی: ((سیکون فی آخر امتی نساء کاسیات عاریات، علی رؤسهن کأسنمة البخت...)).
- ۴- پیویستہ پانو بہرینو فراوان بیو تہسک نہ بیت، کہ تہندامتیکی لہشی

(۱) حدیث حسن بمجموع طرقہ.

نافره ته که به دیار بخات.

نوسامه‌ی کوری زهید گوتی: ((کسانی رسول الله ﷺ قبضه کثیفه
 مما أهداها له دحیة الکلبی، فکسوتها أمرأتی، فقال: ما لك لم تلبس
 القبطیة؟ قلت: کسوتها أمرأتی، فقال مُرُها فلتجعل تحتها غلالة، فإني
 أخاف أن تصف حجم عظامها))^(١)، واته: پیغهمبه‌ری خوا به‌رگیکی
 وهک جبه‌ی پی به‌خشیم، که ته‌سک بو، دوحیه‌ی که‌لبی به‌ دیاری
 پی‌شکه‌شی پیغهمبه‌ری کردبو، منیش به‌خشیمه خیزانه‌که‌م، جا
 پیغهمبه‌ری پی‌ی گوتم: بۆچی نه‌و جلعت له‌بهر نه‌کردوده، منیش گوتم:
 به‌خشیمه خیزانه‌که‌م له‌بهری بکات. فه‌رموی: به‌ خیزانه‌که‌ت بلئی با
 ژیرکراسی له‌گه‌ل له‌بهر بکات، چونکه ده‌ترسم قه‌باره‌ی نیسکه‌کانی
 به‌ده‌ر بخات.

٥- نابئ بۆن خو‌ش کرابئ، پیغهمبه‌ر ﷺ فه‌رمویه‌تی: ((أیما امرأة
 استعطرت، فمرت علی قوم لیجدوا ریحها، فهي زانیة)).

٦- نابئ به‌ جل و به‌رگی پی‌اوان بجئی، ((لعن رسول الله ﷺ الرجل یلبس
 لبسة المرأة، والمرأة تلبس لبسة الرجل)).

٧- نابئ به‌ جل و به‌رگی کافران بجئی ((... ومن تشبه بقوم فهو منهم)).
 سه‌روکی گه‌وره‌ی میسر‌ی مصطفی کامل، سه‌روکی پارتی نیشتمانی
 له‌ میسر، له‌ پروژنامه‌ی (اللواء) دا له‌ وه‌لامی قاسم آمین، له‌ کتیبه‌که‌ی
 (تحریر المرأة) دا گوتویه‌تی: ((من له‌و که‌سانه‌ نیم دیدگایان وابئ، که‌

(١) رواه أحمد فی المسند (٢/٢٠٥).

پتویسته پهروه ردهی کچان له سهر مه بده ته کانی نه وروپی بیټ، چونکه له مه دا مه ترسی هه یه بو سهر ناییندهی نوممهت، چونکه ئیمه مسولمانین، ههر نوممه تیکیش شارستانی یه تیه کی تایبتهت به خوی هه یه، لایه ق به ئیمه نی یه وه ک مه یون لاسایی کویرانهی بیگانه بکه ینه وه، چونکه بالاپوشی له رۆژه له لاتدا پاریزه ره، به لام چ پاریزه ریک!

۸- نابیی جل و بهرگه که بو ناوبانگی و شوهرت بیټ، وه ک که پیغه مبه ر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فه رمویه تی: ((من لبس ثوب شهرة في الدنيا ألبسه الله ثوب مذلة يوم القيامة ثم أهب فيه ناراً))^(۱)، واته: ههر که سیک جل و بهرگ بو ناوبانگی له بهر بکات، خوا له رۆژی قیامه تدا جل و بهرگی زه بونی له بهر ده کات و ناگری ده دات.

(۱) (حجاب المرأة المسلمة) به کورتکراره یی.

داوین پاک له ژیر سیبهری خویه

- پاداشتی داوین پاکي -

خوای گه ورده له باسی چیرۆکی یوسف دا ده فهرمویت:

﴿وَرَاوَدْتُهُ الَّتِي هُوَ فِي بَيْتِهَا عَنْ نَفْسِهِ وَعَلَقَتْ الْأَبْوَابَ وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوَايَ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ﴾ (یوسف - ۲۳)، واته: یوسف که له مائی زوله یخا بو، زوله یخا داوای له یوسف کرد، که له گه لئی جوت ببی، جا جهوت دهرگاگانی خانوده که ی کلیل داو به یوسفی گوت وهره رویی خۆت له من بکه، یوسف گوتی: خۆم دپاریزم به خودا له م کارده، چونکه (قطفیر) ی میردی تو گه ورده ی منه، ریزگرتنی جینگای منی به تو سپارد، - من خیانهت له و ناکه م -، به پراستی سته مکاران قهت رزگار نابین^(۱).

۱) هه وائی نهوانه زۆره، که له ترسی خوای گه ورده به سه ر هه و او ئاره زوه کانسان زالا بون، له وانه: شه ویک خه لیفه عومهری کوری خه تتاب - په زای خوای لئی - له کاتی گه پانیدا گوئی له ئافره تیک بو شیعری به سه ر گه غیچی جواندا هه لده گوت، ئاواته خوازبو هاوسه ری نه ویا، که ناوی نصر بن حجاج بو:

هل من سبيل الى خمر فأشربها	أو من سبيل إلى نصر بن حجاج
إلى فتى ماجد الأعراق مقتبل	سهل الحيا كريم غير ملجاج
فته أعراق صدق حين تنسبه	أخي حفاظ عن المكروب فراج

خه لیفه که گوئیستی بو تو ره بو، گوتی: به خوا نابین پیاویک له گه لم دابین ئافره تان له ماله وه به سه ریدا هه لبتین.

بو به یانی هینایه لای خۆی، جا که جوانی به که ی بینی گوتی: به خوا نابین له شاریک دابینشی، که ئافره تان ئاواته خوازت بن، برۆ بو (به سه رده) و جه ندت پیویسته له په ره ی

ههروا ده فهرموی: ﴿وَأَلْقَدُ رَاوَدْتُ عَنْ نَفْسِي فَأَسْتَعْصِمُ﴾ (یوسف - ۳۲)،
واته: زوله یغا گوتی: بهراستی داواکاری بهدکاریم له شهو کرد، شه میش
نه یویست داواکاریه کهم جی به جی بکات.

پیغه مبهه ر صَلَّىٰ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فهرمویه تی: ((حهوت کهس له ژیر سیبهری خوی گه ورهن،
له رۆژیکدا هیچ سیبهریک نی یه، جگه له سیبهره کهی شهو نه بیته:
پیشه وایه کی دادگهر (عادل)، گه نجیک له گوپرایه لی خوادا پهروه رده
بو بیته، پیاویک دلئی به مزگه و ته وه به ستر او بیته، دو کهس له بهر خوا
یه کتریان خۆش بو بیته و له سهر نه مه کو بیسه وه و له یه کتری جیا بینه وه،
پیاویک ئافره تیککی جوان و خاوه ن پله و پایه بانگی بکات بۆ داوین پیسی و
بلی: من له خوا ده ترسم!! پیاویک به شار او هی خیریک بکات نه هیلی

(بیت المال) هه لگره.

نه صر پیی گوت: بهراستی منت کوشت، چونکه جیا بونه وه له نیشتمان وه ک کوشتنی
نه فسه.

عومه ر پیی گوت: چۆن وایه؟

نه صر وه لامی دایه وه: خوی گه وره ده فهرموی: ﴿وَلَوْ أَنَا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنْ اقْتُلُوا
أَنْفُسَكُمْ أَوْ أَخْرَجُوا مِنْ دِيَارِكُمْ﴾.

خه لیفه گوتی: به لام منیش نه وه ده لیم، که شوعه یب گوتی: ﴿إِنْ أَرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ
مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ﴾.

جا خه لیفه بهم چاره سه ره جوانه هه ولیدا (نه صر) به غه ریزه جنسی یه کهی به رزیکاته وه
بۆ سۆز نواندنی نیشتمانه کهی و خۆزگه خواستن بۆ کهس و کاری.

کاتی کچه که زانی (نه صر) به هۆی شه وه وه دور خراوه ته وه بۆ (به صرا)، شه ویک
هۆنراوه یه کی گوت، تیایدا به رانه تی خۆی ئاشکرا کرد، که شهو قسانه ی کردویه تی
سه رزاره کی بو وه وه سه وه شه ی شه یتان بو ه، خۆی ئافره تیککی له خوا ترس و داوین پاکه.

عومه ریش که گوتی له هۆنراوه کهی کچه که بو دهستی کرد به گریان، له بهر گومان
بردنی بهو ئافره ته وه، له دلئی خۆیدا گوتی: سوپاس بۆ خوا، که هه واو ناره زوی به لغاوی
داوین پاکی و ته قواوه به سته وه.

دهستی چهپی بهوه بزانی، که دهستی راستی به خشوییه تی، پیاوئک یادی خوا بکات و له ترسی خوا چاوی پر بی له فرمیسک))..^(۱)

ههروه ها فرمویه تی: ((سی کهس له پیش نیوه له شار ده چون تا چونه ناو نه شکه و تیک، جا به ردیکی گهوره له سهر شاخه که وه که وه به رده می نه شکه و ته که و کونه که ی گرت، نهو سی کهسه گوتیان: هیچ شتی که لهم به رده رزگارتان ناکات، مه گه ر داوا له خوی گهوره بکن به هوی کرده وی باشتان فریاتان بکه وی..

یه کیکیان گوتی: خوایه من کچیکی مامم هه بو، که له هه مو خه لک زیاترم خۆش ده ویست، داوای زینام لی کرد نهویش ملکه چ نه بو. سالی که له ساله کان هاته لام و داوای پاره ی لی کردم، منیش سه دو بیست دینارم پی به خشی به مهر چی، که ملکه چی داوا کهم بیست، نهویش داوا که ی جی به جی کردم، ویستم کاره که بکه م گوتی: نهی به نده ی خوا، له خوا برسه! نهو مؤره به حقی خوی نه بی مهیشکی نه و مهیکه وه، منیش کاره کهم نه کردو وازم لی هیئا، که خۆشه ویستترین کهس بو له لام، نهو پاره یه ش، که پیتم به خشی بو لیتم نه سه نده وه، خوایه نه گه ر نهو کاره م له بهر خاتری تو کرده، ده رگامان لی بکه وه و له وه مان رزگار بکه،^(۲) جا

(۱) بوخاری و موسلیم و غهیری نهوان گپراویه تیانه وه.

(۲) تهوه سول کردن بهو شیویه دروسته خوی گهوره پی رازی یه، ده بی به هوی کرده وی چاک بیست، تهوه سول کردن به پیغه مبه ران و غهیری نهوان جائیز نی یه. له فرموده ی صحیحدا هاتوه: ((یا فاطمه! لا أغني عنك من الله شینا!)) فاطمه! من له لای خوا هیچم بو تو پی ناکری.. پیویسته له سهر بروادار، متمانه له سهر کرده وه ی خوی بکات! ویته ی نه م ناراسته یه نی یه، که پالنه ره بو جیدیه ت و پیشکه وتن، نهو نومه ته ی، که واسیغه کاری تیئا بلاوه، سهر فراز نابی و به ره و پیش ناروات!

به رده که لا کهوت))..^(۱)

پیغمبر ﷺ فرموده‌تی: ((ثلاثة لا ترى أعينهم النار: عين حرس في سبيل الله، وعين بكت من خشية الله، وعين كفت عن محارم الله))^(۲)، واته: سی چاو ناگر نابینئی: چاوئک له پیناوی خوی گه ورده پاسه وانی بکات، چاوئک له ترسی خوا بگری، چاوئک خوی له حه رامکرا وده کانی خوا لابادات.

له تبین عامر دوه گوتویه تی: گویم له پیغمبر خوا ﷺ بو ددیفرمو: ((بیاوئک هه بو له به نی نیسرائیلی به کان ناوی (کفل) بو، له هیچ گونا هیک سلی نه ده کرده. ثافره تیک هاته لای، شهست دیناری پیدا به رامبر به دست تیکه لکردن و داوین پیسی، جا کاتیک ویستی کاره که بکات، ثافره ته که له ترسا گریا.

(کفل) گوتی: بو ده گری؟!)

ثافره ته که گوتی: قهت ئەم کارەم نه کرده، به لام هه ژاری و نه داری پالی پیوه ناوم بو ئەم کاره.

(کفل) گوتی: تو له ترسی خوا ده گری، ئەوا من شایسته ترم به وه، برۆ ئەوهی پیم به خشیت بو خۆت بی، به خوا له دواوی ئەوه هه رگیز سه رپیچی خوا ناکه م، ئەو شه وه گیانی سپارد، بو به یانی له سه ر ده رگای ماله که ی نوسرابو: خوی گه وره له گونا هی (کفل) خۆش بو، خه لکه که به م کاره سه رسام بون))^(۳).

(۱) بوخاری و موسلیم گتیراویه تیانه وه.

(۲) رواه الطبرانی حدیث صحیح.

(۳) حاکم و ترمذی گتیراویانه ته وه به (حسن) یان داناره وه (صحیح) ه.

پیغمبر ﷺ فرموده است: ((لَوْ عَلِمْتُمْ مَا أَعْلَمُ لَضَحَكْتُمْ قَلِيلاً وَ لَبَكَيْتُمْ كَثِيراً، وَ مَا تَلَدَّدْتُمْ النِّسَاءَ عَلَى الْفُرْشِ، وَ لَخَرَجْتُمْ إِلَى الصُّعَدَاتِ تَجَارُونَ إِلَى اللَّهِ...)) (رواه الترمذی و غیره)، واته: نهوهی من دهیزانم، گهر ئیوه بتانزانیبایه، کهم پیده که ننو زور ده گرینو، سه رجیی له گهل خیزانتان نه ده کردو، ده چونه سه به رزاییه کان له خوا ده پارانه وه.

نزیکى زینا مه‌کهن

خوای گه‌وره ده‌فرموی: ﴿وَلَا تَقْرَبُوا الزَّوْجَ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا﴾^(۱) (الإسراء - ۳۲)، واته: نزیک زینا مه‌کهن، چونکه زینا کاریکى زور ناشیرین و خرابترین ریگایه.

هه‌روا ده‌فرموی: ﴿وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا... تا ده‌گاته: وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَكَامًا، يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدُ فِيهِ مُهَانًا...﴾ (الفرقان: ۶۸، ۶۳-۶۹)، واته: به‌نده‌کانی خوا نه‌وانن که به‌سه‌ر زه‌ویدا به‌نهرمی و له‌سه‌ر خو ده‌رؤن... سیفه‌تیا وایه که له‌غه‌یری خوا خودایه‌کی تر ناپه‌رستن و، که‌س به‌ناحق ناکورژن و، زینا ناکهن. هه‌ر که‌سیک یه‌کی له‌مانه‌بکات، ده‌گات به‌سزاو عه‌زاب، له‌رؤژی قیامه‌تدا دو چه‌ندانه‌عه‌زابه‌که‌ی بو زیاد ده‌کرئ و به‌هه‌میشه‌یی و به‌ریسواپی تئیدا ده‌مئینتته‌وه.

ئین مسعود گوتویه‌تی: ((قلت: يا رسول الله أي الذنب أعظم عند الله؟

(۱) له‌سه‌ر نهم نایه‌ته نیمام ئین القیم قسه‌یه‌کی هه‌یه و گوتویه‌تی:

خوای گه‌وره ریگای زینای به‌خرابترین ریگا داناوه‌فرمویه‌تی، کرده‌ی زینا خرابترین شوینی له‌دۆزه‌خدا هه‌یه، رۆحه‌کانیشیان له‌به‌رزه‌خ جیگه‌ره و له‌ته‌ندوریکى ناگرین دایه، که‌گره‌که‌ی له‌ژیربانه‌وه بویان دیت، جا که‌گره‌که‌یان بو دیت هه‌را هه‌رایان لى پمیدا ده‌بیت و به‌رز ده‌بنه‌وه، پاشان ده‌گه‌رینه‌وه شوینی خوین، نابو شتویه‌ تا رۆژی قیامت ده‌مئینتته‌وه. وه‌ک پیغه‌مبه‌ر ﷺ له‌خه‌ویدا بینویه‌تی، خه‌ونی پیغه‌مبه‌رانیش بینگومان راسته. (روضه‌المبین، به‌کورتکراوه‌یی)

قال: أن تجعل لله نداً وهو خلقك.. قال: قلت: ثم أي؟ قال: أن تقتل ولدك مخافة أن يطعم معك.. قال: قلت: ثم أي؟ قال: أن ترني بحليلة جارك... الحديث))^(۱)، واتہ: گوتم: نہی پیغہ مبهری خواج بچ گوناھیک لای خوا لہ ہہ مو گوناھہ کان گہورہ ترہ؟ فہرموی: ہاوبہشی بو پھیدا بکہی، کہ نہو توئی دروست کردوہ.

دہلئ: گوتم: پاشان چی تر؟ فہرموی: مندا لہ کہت بکوژی لہ ترسی نہوہی خواردنت لہ گہل بخوات.

دہلئ: گوتم: پاشان چی تر؟ فہرموی: زینا لہ گہل خیزانی دراوسیکتہ بکہی.

سمرہی کوری جنذب گوتمی: قال لنا رسول الله ﷺ ذات غداة: ((إنه أتاني الليلة آتيان وإنهما ابتعثاني وإنهما قالَا لي: انطلق، واني انطلقت معهما... فأتينا على مثل التنور، فاذا فيه الغط وأصوات، قال: فانطلقنا، فاذا فيه رجالٌ ونساءٌ عراة وإذا هم يأتيهم هب من أسفل منهم، فاذا أتاهم ذلك اللهب ضوضوا)) الحديث... وفي آخره ((وأما الرجال والنساء العراة الذين في مثل التنور، فإنهم الزناة والزواني))^(۲)، واتہ: روژنیک پیغہ مبهری خوا پیی فہرموین: نہ مشہو دو فریشتہ ہاتن منیان لہ گہل خویمان برد و پییان گوتم: برؤ، منیش لہ گہلیان رویشتم... چوینہ شوینیک کہ وہک تہندور وابو، دہنگہ دہنگی لیوہ دہہات، فہرموی: جا تہماشامان کرد، دیتمان چہند پیاو و ئافرہ تیکی پوتی تیدایہ، لہ ژیرہوہیان گپی ئاگریان بو دیت، کہ نہو گرہ ئاگریان بو دہہات ہاوار

۱ رواہ البخاری ومسلم.

۲ رواہ البخاری بأختصار.

هاوارو قیژدیان لی هه لدهستا... ئه و پیاو و ئافره ته پوتانه ی که له ناو شویتییکی وه ک ته ندور دابون، ئه وانه ئافره تی زیناکه رو پیاوی زیناکه ر بون. پیتغه مبه ر ﷺ فه رمویه تی: ((لا یحل دم امریء مسلم یشهد أن لا اله إلا الله وإني رسول الله إلا یا حدی الثلاث: الثیب الزانی، والنفس بالنفس، والتارك لدينه المفارق للجماعة))^(۱)، واته: خوینی هیچ مسولمانیک هه لال نی یه، که شایه تمان بیئی، مه گه ر به یه کیك له سی شت نه بیئت: پیاوی ژن دارو ژنی میرد داری زیناکه ر^(۲)، یه کیك هه قی

(۱) رواه البخاري ومسلم.

(۲) بۆ پاراستنی قه واره ی خیزان، نیسلام سزای توندی بۆ پیاوی ژندارو ژنی میرددار (محسن) ی زیناکه ر داناهه، که شه ریمه تی ته وراتیش هه ر هه مان سزای بۆ داناون، که واته دوژمنانی نیسلام چی یانه سه باره ت به م سزایه، نیسلام به توندوتیژی و دلره قی تاوانبار ده که نو غهیری نیسلام تاوانبار ناکه ن؟! له گه ل ئه وه ی که چه ند مه رجیک ی وردی بۆ داناهه، که شویتنه که جیی باسکردنی نی یه، بۆ ئه وه ی وه لآمی بدریته وه!

پرسیار له ئه دبیی گه وره (مصطفى صادق الرافعی) کرا ده رباره ی حیکمه تی به ردباران کردنی زیناکه ری (محسن)، جا له کتیبه که ی (وحي القلم) دا وه لآم ده داته وه و ده لئی: چونکه مالیکی ویران کردوه و روخاندوه، پیتویسته به به رده که ی بکوژریتسه وه؟! چونکه هیچ پیتویست به زینا ناکات و پاساویشی بۆ نی یه، پیاو و ژن هه ر یه که یان به هه مو سه ریه ستی خزیان یه که تریان هه لئێژاردوه، ته نانه ت نه م هه قه بۆ خودی مه لیکی نینگلته را نه بوه، که له م هه لئێژاردنه دا له مافه که ی بی به ش کراوه، تاوه کو گه یشتۆته راده ی ناچار بون به ته نازول کردن له مولکه که ی!

هه روه ها هه ر یه کیکیان مافی هه لئوه شانده وه ی عه قدی زه ووجه که ی هه یه، گه ر هه ستی به هه زنه کردنی که سی به رامبه ر کرد، گه ر هه ستی کرد ژیان بردنه سه ر له گه لئێ مه حاله، واته میرد به شیوازیکی راسته وخۆو، ژنیش به شیوازیکی ناراسته وخۆ له ریگای قازی یه وه ده توانن لیک جیابینه وه.

هه مو ئه وه ش به پیچه وانه ی حالی زۆر له دینه کانی تره، که ته تلاق دان حه رام ده کات، وه ک ماره برینی ئافره تییکی ته لاق دراو بۆ پیاویکی تر حه رام ده کات، یان حه رامی ده کات

کوشتنی یہ کیکی لہسہر بیت، ئەو کەسە ی واز لہ نایینہ کە ی دینسی و لہ کۆمە لئی مسولمانان جیا بیستەوہ.

دە فەر موی: ((ثلاثة لا يكلمهم الله يوم القيامة، ولا يزيكهم، ولا ينظر اليهم، وهم عذاب أليم: شيخ زان، وملك كذاب، وعائل مستكبر))^(۱)، واتە: سێ کەس لہ رۆژی قیامت خۆ ی گەورە قەسیان لہ گەڵ ناکات و بە پاکیان دانانی و تەماشایان ناکات و عەزابی بە ئازاریان بۆ هەییە: پیریکی زیناکەر، سەرۆکیکی درۆزن، فەقیریکی بە فیزو خۆ بە گەورە زان.

((أنتی فتی شاب الی التبیّ عَلَیْهِ فَقَالَ: یا رسول الله إئذنی لی بالزنی! فأقبل القوم فزجروه وقالوا: مه مه! فقال: أدن. فدنا منه قریباً، قال: فجلس. قال أتجبه لأمك؟! قال: لا والله! جعلني الله فداءك. قال: ولا الناس يحبونه لأمهاتهم. قال: أتجبه لابنتك؟ قال: لا والله یا رسول الله

پیاوہ کە دوا ی تەلاق دانی ژنە کە ی ژن بەیستەوہ، لہ ئینجیلی مەتی ۳۲/۵ هاتوہ: هەر کە سیک نافرەتییکی تەلاق دراو مارە بکاتەوہ، ئەوہ زینای کردوہ!! لہ ئینجیلی مەر قەص ۱۰ / ۱۱-۱۲ هاتوہ: هەر کە سیک ژنە کە ی تەلاق بدات و نافرەتییکی تر مارە بکات، ئەوہ زینای لہ گەڵدا دەکات، هەر وەها گەر ژن لہ پیاوہ کە ی تەلاق دراو، پاشان شوی کردوہ بە یەکیکی تر، ئەو ئەو نافرەتە تاوانی زینای کردوہ!!

کەواتە!... چ پاساوێک بۆ هەر یەکیک لہ ژن و مێرد هەییە، کە تاوانی زینا بکات و ناپاکی لہ گەڵ مێردە کە ی یان ژنە کە ی بکات؟! مەگەر بلابوونەو ی فەسادی و خراپە کاری لەسەر زەوی بیت.

لەبەر هەمو ئەمانە، نیسلام سزای بەردباران کردنی پیتیست کردوہ، ئەم بەردباران کردنەش ئەو کاتە جی بە جی دەکری، کە زیناکەر دان بە تاوانە کە ی دادەنسی.. جا لەبەر زۆری و زەحمەتی مەر جەکانی دان نان بە زیناکردنی یەکیک، زۆر جار ئەو بەردباران کردنە جی بە جی ناکری.

(۱) رواه مسلم والنسائي.

جعلني الله فداءك. قال: ولا الناس يحبونه لبناتهم. قال: أفتحبه لأختك؟ قال: لا والله جعلني الله فداءك. قال: ولا الناس يحبونه لأخواتهم. قال: أفتحبه لعمتك؟ قال لا والله، جعلني الله فداءك. قال: ولا الناس يحبون لعماتهم. قال أفتحبه لخالتك؟ قال: لا والله جعلني الله فداءك. قال: ولا الناس يحبونه لخالاتهم. قال: فوضع يده عليه وقال: اللهم أغفر ذنبه، وَطَهَّرْ قَلْبَهُ، وَحَصِّنْ فَرْجَهُ، فَلَمْ يَكُنْ بَعْدَ ذَلِكَ الْفَتَى يَلْتَفِتُ إِلَى شَيْءٍ^(۱)، واته: گه نجیك هاته لای پیغهمبهر ﷺ و گوتی: نهی پیغهمبهری خوا ریگام پی بدہ زینا بکہم! جا نهو خه لکھی لهوی ناماده بون نارہ زایی یان دہربری و سہرکونہ بیان کرد.

پیغهمبهر فہرموی: نزیك بہوہ. گه نجہ کہ لسی نزیك بؤوہ، گوتی: دانیشٹ.

پیغهمبهر فہرموی: حمز دہ کہی دایکت زینای له گہل بکری؟! گوتی: نا بہ خوا، خوا بم کاتہ فیدات. پیغهمبهر فہرموی: خه لکیش بؤ دایکیان حمز ناکہن.

فہرموی: حمز دہ کہی کچہ کہت زینای له گہل بکری؟! گوتی: نا بہ خوا، خوا بم کاتہ فیدات. فہرموی: خه لکیش بؤ کچیان حمز ناکہن.

فہرموی: حمز دہ کہی خوشکہ کہت زینای له گہل بکری؟! گوتی: نا بہ خوا، خوا بم کاتہ فیدات. فہرموی: خه لکیش بؤ خوشکیان حمز ناکہن.

فہرموی: حمز دہ کہی پورت زینای له گہل بکری؟! گوتی: نا بہ خوا، خوا بم کاتہ فیدات. فہرموی: خه لکیش بؤ پوریان حمز ناکہن.

گوتی: پیغهمبهر ﷺ دہستی خستہ سہر سینگی و فہرموی: خوابہ له

(۱) رواہ أحمد فی المسند (حدیث صحیح).

گوناهی خوش بهو، دلئی پاک کهره وهو، داوینئی بیاریزه .. پاش ئه مه گه نجه که ئاورى بۆ هیچ شتیک نه دایه وه.

ههروا ده فهرموئى: ((لا یزنی الزانی حین یزنی وهو مؤمن،^(۱) ولا

(۱) سه بارهت بهم فهرموده یه پرسیار له جه عفرى كورى محمد كرا، نه ویش له زهوى یه كه دا بازنه یه كى كیشاو گوتى: نه مه بازنه ی بروایه، پاشان بازنه یه كى ترى له ده وه ره ی كیشاو گوتى: نه مه بازنه ی نیسلا مه، گهر عه بد زینای كرد له مه ده رده چی و له مه ده رناچی.

ئین القیم گوتیه تی: له زینادا هه مو خراپه یه ك كۆده بیته وه، كه له كه م ئایینی و نه مانى ته قواو خراپى پیاوه تی و كه م غیره تی یه وه دروست ده بی... جا غه درو درۆ و ناپاكی و كه م شهرمى و نه بونى چاودێرى و وازنه هیتان له تاوان و نه مانى غیره له دل دا، له لق و پیویستی یه كانى زینا كرده ...

خوای گه وه دل توندی ده خاته دلئی زینا كهره وه، ههروه ها به نه نجام دانى زینا سینگ ته نگ ده بی. گهر بابای خراپه كارو فاجر ده زانی چ خووشی و چیژو سینگ کرانه وه و خوش گوزه رانیه ك له داوین پاكی دایه، رای وا ده بو، كه ئه و چیژى له ده ستى چوه زۆرتره، له وه ی به ده ستى هیتاوه. له قازانجی له ش ساغى و سه رفرازی به پادا شت و كهره مى خواش هه ر مه پرسه، له وشته خراپانای له زینا دیته كایه وه ئه وه یه، كه بابای زینا كهر خوئی له رابواردن له گه ل خوۆرى یه كان له خانوى خوش له باخچه كانى (عه دن) له به هه شتدا بی به ش ده كات.. (به كورتى له كتیبى روضة المحبین ۳۵۸-۳۶۱)

ئه مه و سه ره رای سزای ئه م كاره فاحیشه یه له ناخیره تدا، سزاکه شى له دنیا دا بریتیه له كه ورتنه ناو فیتنه و ناشوب و دوچار بون به نه خووشی یه پیسه كانى نه ندانه كانى زاوژى، كه ده بیته هۆى مندال نه بون و شیت بون، ده بیته هۆى به خیرایى كپ بونه وه ی چیژى جینسى.

دكتور (ادمس) له كتیبه كى (المعرفة الجنسية) دا گوتیه تی: (به گوتیه ی پیشه كى خوۆم چهن د پیرك ده ناسم، كه له ته مه ن هه فتا و پینج سالى دان و قابیلی یه تی جنسیان به هیتزه نه شه ژاوه. كاتیک سه بارهت به نهیتنى ئه م زیندویه تیه عه جیه لیم پرسین، نه وایش پاراستنى چالاكى یه كانیان بۆ ئه م هۆكارانه ی خوواره گه رانده وه:

- ۱- له كاتى گه نجیدا ده ستپه ر (العاده السرية) یان نه كرده.
- ۲- كاتیک گه یشتنه پله ی پیاوه تی، خویمان پاراسته و تقومى كاره ناشیرینه كان نه بون.

یسرق السارق حین یسرق وهو مؤمن، ولا یسرب الخمر حین یسربها وهو مؤمن))^(۱)، واته: ئەو کەسە ی زینا دەکات لە کاتی زیناکەیدا بڕوادار نی یه، ئەو کەسە ی دزی دەکات لەو کاتە ی دزی یه کە دەکات بڕوادار نی یه، ئەو کەسە ی مە ی دەخواته وه لە کاتی مە ی خواردنه وه کەیدا بڕوادار نی یه.

ههروا دهفرموی: ((لا یحل دم امری مسلم یشهد أن لا إله إلا الله وأن محمد رسول الله، إلا فی إحدى ثلاث: زنا بعد إحصان، فإنه یرجم، ورجل خرج محارباً لله ورسوله، فإنه یقتل أو یصلب، أو ینفی من الأرض، أو یقتل نفساً، فیقتل بها))^(۲)، واته: خوینی مسولمان، کە شایه تمان دینی خوینی حەلال نی یه، مە گەر لە یه کێ لەم سی شته دا نه بیته: یه کێک کە ژنی هه بی یان شوی کرد بیته و زینا بکات، ئەوه به وه به رد باران ده کریته، پیاویک دژی خواو پیغه مبه ره کە ی جهنگ بکات، ئەوه ده کوژی، یان هه ل ده واسری، یان له ولات دور ده خریته وه، یان به ناحه ق کە سیک بکوژی، ئەوا ده کوژیته وه.

۳- دوا ی هاسه رگرتن (الزواج) له جوتبونیاندا، راده ی مام ناوه ندی یان گرتوه و زیاده روه ی یان تی دا نه کرده، بۆ ماوه یه کی درێژیش هیزه جنسیه که یان کۆنه کردۆته وه.

۴- مادده بی هۆشکهره کان و مە ی و جگهره یان به کار نه هیناوه.

۵- له حاله تی نه فسی یه تیکی باش نه بوا یه، له گه ل خیزانیان جوت نه ده بون.

(۱) رواه البخاري.

(۲) رواه أبو داود والنسائي (حدیث صحیح).

باسی ژبانی جنسی له بههشت

پینغه مبهەر ﷺ ده فرموی: ((إِنَّ لِلْمُؤْمِنِ فِي الْجَنَّةِ خَيْمَةً مِنْ لَوْلَاءَ وَاحِدَةً مَجُوفَةً طَوَّلُهَا ثَلَاثُونَ مِائًا، وَلِلْمُؤْمِنِ فِيهَا أَهْلُونَ يَطُوفُ عَلَيْهِمُ الْمُؤْمِنُ، فَلَا يَرَى بَعْضُهُمْ بَعْضًا))^(۱)، واته: له بههشتدا بروادار خیهو تیکه مرواری کلوری بۆ ههیه، که درێژی یه کهی سی میله، چه ند حۆریه کی تیدایه، بروادار به سه ریاندا ده سورینه وه، ههچ کامیکیان نهوی تریان نابینی.

هه روا ده فرموی: ((يُعْطَى الْمُؤْمِنُ فِي الْجَنَّةِ قُوَّةَ كَذَا وَكَذَا مِنَ الْجَمَاعِ. قَالَ أَنَسُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ وَيَطِيقُ ذَلِكَ؟! قَالَ: يُعْطَى قُوَّةَ مِئَةٍ))^(۲)، واته: له بههشتدا مروقی بروادار نه وهنده و نه وهندهی هیزو توانای جوتبونی پی دبه خشری.

نه نهس گوتی: نهی پینغه مبهری خوا، چۆن نهو کهسه ده توانی بهرگه بگری و، نه وهنده جوتبونه بکات؟

پینغه مبهەر ﷺ فرموی: بروادار هیزو توانای (سه د) پیاوی پی ددری. نه بو هورهیره (رهزای خوی لسی پی) گوتی: نهی پینغه مبهری خوا، (هل نَصَلُ إِلَى نِسَاتِنَا فِي الْجَنَّةِ؟!).

قال: ((إِنَّ الرَّجَلَ لَيَصِلُ فِي الْيَوْمِ إِلَى مِئَةِ عِذَاءٍ)) (رواه الطبراني، قال الحافظ أبو عبد الله المقدسي: ورجال هذا الحديث عندي على شرط مسلم)، واته:

(۱) رواه البخاري.

(۲) رواه الترمذي وصححه، وهو كمال قال.

نایه له بههشت له گهڵ ژنه کافان جوت دهبین؟!
 فرموی: پیاو له روژێکدا له گهڵ سه د ژن جوت دهبی، که کچینی بیان
 ماوه.

له قیتی عوقه یلی گوتهیه تی: ((قلت: یا رسول الله، أو لنا فيها أزواج
 مصلحات؟ قال: ((الصالحون للصلحات، تَلَدُّونَهُنَّ مِثْلَ لَدَاتِكُمْ فِي
 الدنیا، ویلدنوکم، غیر أن لا توألدن))^(۱)، واته: به پیغه مبهری فرمو: له
 بههشتدا ئافرهتی صالحه مان بو ههیه؟ پیغه مبهر فرموی: پیاوی باش بو
 ئافرهتی باشه، جا لهو ئافرهتانه چیژ و خووشی وهرده گرن، وهک چۆن له دنیا
 خوشتان لێ وهرده گرتن، نهوانیش به هه مان شیوه چیژو خووشی له ئیوه
 وهرده گرن، به لام جوتبونه که مندالی لێ ناکه ویته وه.

ئهو هورهیره گوتهیه تی: ((قلت یا رسول الله: أَنْطَأُ فِي الْجَنَّةِ؟ قَالَ
 رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ دَحْمًا دَحْمًا فَإِذَا قَامَ عَنْهَا رَجَعْتُ
 مُطَهَّرَةً بَكَرًا))^(۲)، واته: گوتم ئه ی پیغه مبهری خوا: نایا له بههشتدا
 جوت دهبین؟ پیغه مبهری خوا فرموی: سویند بهو که سه ی گیانی به دهسته،
 ئیوه جوت دهبن به ته کانیکی توندو جوتبون له دوا ی جوتبوین. جا هه رجاره ی،
 که پیاوه که له سه ری هه لدهستی، ئافره ته که وه کو کچینی لێ دیته وه.

له (معجم) ی طه به رانی له فرموده ی (ابو متوکل) هاتوه، که ئه بو
 سه عیدی خودری گوتهیه تی: پیغه مبهری خوا ﷺ فرمویه تی: ((إِنْ أَهْلَ
 الْجَنَّةِ إِذَا جَامَعُوا نِسَاءَهُمْ عُلْدُنَ أَبْكَارًا))، واته: خه لکی بههشت گه ر

(۱) رواه الطبراني والحاكم وغيرها وسنده جيد.

(۲) صححه ابن حبان.

له گهڻ نافرته کانينان جوتبون، نهوا نافرته کان ده گهرينسه وه سهر حاله تي
کچيني.

له ههمان کتيني طبه رانيدا له حه ديسي (نه بو نومامه) - ره زاي خواي
لي بي - که پرسيار له پيغه مبر ﷺ کرا: نايا خه لکي به هه شت جوت
ده بن؟ فهرموي: ((بذکر لا يمل، وشهوة لا تنقطع! دهما دهما))، واته:
جيماع ده کن به چو کيک که بي تاقه ت و وهرز نابي و، به ناره زويه ک نابري و
کو تايي نايه ت، جيماعه که ش يه ک له دواي يه که.

هر له ههمان کتيدا هاتوه: پرسيار له پيغه مبر ﷺ کرا: نايا
خه لکي به هه شت جوت ده بن؟ فهرموي: ((دهما، لا مني ولا حيضة))،
واته: جوت ده بن به ته کان يکي توند، به بي مهني و، نافرته تيش توشي
خو يني حه يز نابي.

گه‌نج و لاوان! بؤ لای خوا بگه‌رینه‌وه

خوای گه‌وره دده‌رموی: ﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا، يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا، إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا﴾ (الفرقان: ۶۸-۷۰)، واته: نه‌و که‌سانه‌ی له‌گهل خوا، په‌رستراویکی تر ناپه‌رستن و هانای و دبه‌ر نابهن، که‌سیش ناکوژن مه‌گه‌ر به حه‌قی خو‌ی نه‌بی، چونکه کوشتنی که‌سیک به ناحق خوای گه‌وره حه‌رامی کرده، هه‌روا زینا ناکهن... هه‌ر که‌سیک نه‌م کاره حه‌رامانه بکات، له‌روژی قیامه‌ت سزای گونا‌هه‌که‌ی و ه‌رده‌گرئ و به زه‌بون و ریسوایی تیی‌دا ده‌مینیتته‌وه... ته‌نها نه‌و که‌سانه نه‌بی، که بؤ لای خوا ده‌گه‌رینه‌وه و باو‌در دین و کرده‌وی باش ته‌نجام دده‌ن. جا خوای گه‌وره به لوتفی خو‌ی خراپه‌کانیان ده‌گورئ به کرده‌وی باش، خوای بالا به‌خشنده و میهره‌بانه.

پیغه‌مبه‌ر ﷺ دده‌رموی: ((لَلَّهِ أَشَدُّ فَرَحًا بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ حِينَ يَتُوبُ إِلَيْهِ مِنْ فَرَحِ أَحَدِكُمْ كَانِ عَلَى رَاحِلَتِهِ بِأَرْضِ فَلَاقَةَ، فَانْفَلَتَتْ مِنْهُ، وَعَلَيْهَا طَعَامُهُ وَشَرَابُهُ، فَأَيْسَ مِنْهَا، فَاتَى شَجْرَةَ فَاضْطَجَعَ فِي ظِلِّهَا، وَقَدْ آيَسَ مِنْ رَاحِلَتِهِ، فَبَيْنَمَا هُوَ كَذَلِكَ إِذَا بِهَا قَائِمَةً عِنْدَهُ، فَأَخَذَ بِخَطَمِهَا ثُمَّ قَالَ مِنْ شِدَّةِ الْفَرَحِ: اللَّهُمَّ أَنْتَ عَبْدِي وَأَنَا رَبُّكَ، أَخْطَأُ مِنْ شِدَّةِ الْفَرَحِ))^(۱)، واته: خوای به‌خشنده به ته‌وبه کردن و گه‌رانه‌وه‌ی عه‌ب‌دی

خۆي، لەو كەسە زۆر دلّ خۆش و شادتر دەبىي، كە لە بيا بانىك بىي و
 حوشترە كەشى خواردن و خواردنە دەي لىي بار كرابىي، جا حوشترە كەي بە
 بارەوە لىي ون بىي و نائومىد بىي لە دۆزىنە دەي و بچىتتە ژىر سىبەرى دارىك
 پال كەوي. لەو كاتەدا دەبىيىي حوشترە كەي بە بارەوە لە بەردەمى نامادە بوە،
 ئەويش يە كسەر رىشمە كەي رادە كىشىي و لە بەر زۆر دلّخۆشى دەلىي: خوايە
 تۆ عەبدى منى و منىش خواي تۆم. ئەم ھەلە يەش، كە دەيكات لە بەر زۆر
 دلّخۆشى يە كە يە تى.

بكوژىك ھەيە ناوى چىژو لەزەتە

لەسەرەتاي ئەم كىتەبەدا چەند گول بۆيرىكى جوان و سەرنج راكىشەرم دەربارەى چىژ باسكرد، دەترسم ھەندىك كەس ھەردەم چىژ بە شتىكى باش لەقەلەم بەدن، لەگەل ئەوھى زۆرجار خراپەى زۆرى لەگەل دايبە، كە شايستەى ئەم ناوھى ھەيە (بكوژىك ھەيە ناوى چىژە)، كە چەندە بۆتە ھۆى تازارو كارەساتى ويرانكەر بۆ مرۆڤ .

من لە كىتەبەكەم (أسرار العشاق) باسى زۆر لەو ھەوالانەم كردو، كە چىژ و لەزەت بەرەو لادانى بردون و، گەيشتۆتە رادەى كوشتنى خەلكى تر، يان خۆكوشتن، يان كوژرانى لە لايبەن خەلكەو!

تا بەم شىوھىە چىژو لەزەت دەبیتە ھۆى خوين رشتن و خۆ خستەنە بەر تازارو بەدبەختى، وەك بە درىژى ئەم باسەمان سەبارەت بە زينا باسكرد . ھەر لەزەتیشە دەبیتە مايبەى پاراستنى خوين و تەندروستى و بەختيارى... ھەمو ئەمەش لە دنياو ناخىرەتیشدا دەستەبەر دەكرى، لە يەكەم باسشماندا ئەم جۆرە لەزەتەمان مەبەست بوە .

كەواتە چ جياوازى يەكى گەورە ھەيە لە نيوان ژيانى زيناكەرو ژيانى ھاوسەرىتەى، ژيانى يەكەم وەك ژيانى دز وايبە لە بەدەست ھىنانى شتدا، كە ھەموى ترسو و شلەژانو عەزابە.. دودەميش وەك ژيانى بازرگانە بە نابروەكانە، كە بالى دلتىبايى و خۆشى بە بەردەوامى بەسەردا كىشراود .

ئەى گەنج و لاو بە كچ و كورەو! ھەردەم ئەوھەتان لە ياد بىت، خواى گەورە ھىچ شتىك حەرام ناكات، گەر شتىكى باشتەر لەوى حەلال نەكردبى،

عیشقیکی سهر شیتانهی هه رام کردوه، که خاوه نه کهی ده پروخینی،
 خوشه ویستی یه کی هه لال کردوه، که داوا له خاوه نه کهی ده کات ژن بهینی،
 یان شو بکات، داوا ی ژیانیکی جیگیرو بهختیار ده کات، داوا ی پیکهینانی
 خیزان و پهرو ده کردنی کورو کچ ده کات، بو تهوهی بینه روشنایی چاو بو
 خوی و بو دایکی...

گِری غیره به ختیاری ژن و میړد ده سوتینئ

- غیره ی باش و غیره ی خراب -^(۱)

خوای گه ورده ده فمرموی: ﴿وَأَلْهَمَ فِيهَا أَزْوَاجَ مُطَهَّرَةً﴾ (البقرة - ۲۵)،
واته: له به ههشت نافره تی پاک کراوه ی تیدایه^(۲).

پینغمه مبر ﷺ فمرمویه تی: ((إِنَّ اللَّهَ يَغَارُ، وَالْمُؤْمِنُ يَغَارُ، وَغَيْرَةَ اللَّهِ
إِنْ يَأْتِي الْمُؤْمِنُ مَا حَرَّمَ اللَّهُ))^(۳)، واته: خوای گه ورده غیره ی هه یه،^(۴)

(۱) نافره تی غیره دار چهند نه گبه ته، چ ژبانیک ی به دبه ختی هه یه، یه کیک له نافره ته
شاره زایه کان گوتویه تی: ((نافره تیک ی هاوریم هه بو زور گوماندار بو، زور غیره ی ده ره هق
به میړده که ی هه بو، گه میړده که ی بو دهره وه برؤیشتایه، یان ژوان (موعد) تیک ی له گه ل
یه کیک هه بایه، یان له ته له فون قسه ی بکردایه، یان دل خوش بوایه، یان زه زده خنه ی
له سره لیبو بایه، وایده زانی نافره تیک له ژبانی نه و پیاوهدا هه یه!!))

نهم نافره ته گه مزه یه حکمه ت و دانایی به کار نه ده هیئا، به ریشه دا کوتانی نهم
نه خوشی یه خرابه، خوی له میړدیک بی به ش کرد که هیچ خوش و نهنگی یه کی نه بو.
له راستیدا غیره دیته ناو میشکی ژن یان پیاو، به لام پیویسته فری بدری، نه مهش له
توانای هه مو مرؤقیکی ژیردا هه یه. با چاره سر پیش سر هه لدانی شت بیت، نه گینا
گه ورده ده بی و پهره ده سینئ و شیفاکه ی زه حمت ده بی.

(۲) نیمام نبین القیم گوتویه تی: به واتای پاکن له خوینی حیزو میزو پیسایو، هه مو نه و
شتانه ی، که له نافره تی دنیا دا هه ن، ناوه و هشیان له غیره و نازاردانی هاوسه پاک
کراوه ته وه. (روضه المحیین)، ص (۲۴۱-۲۴۲).

(۳) رواه البخاری والنسائی .

(۴) مناوی له کتیبی (الفیض) دا گوتویه تی: ((به نابروترین خه لک و عهزم به هیژیان نه و
که سه یه، که غیره ی له هه موان زیاتره، چونکه نه و برواداره ی له شوینی خوی غیره ی
ده جولئ، له گه ل سیفه تیک له سیفه ته کانی خوای گه ورده یه ک دگریتته وه، هه که سیکیش

برواداریش غیره دهیگری، غیره ی خوی گهوره نهویه، که بروادار کاریک بکات خوی گهوره حهرامی کردبئی.

یتغه مبه ر ع فهرمویه تی: ((لا أحد أغير من الله ع، فلذلك حرم الفواحش ما ظهر منها وما بطن، ولا أحد أحب إليه المدح من الله ع))^(۱)، واته: هیچ که سیک له خوی گهوره به غیره ت ر نییه، له بهر نهویه کاره فاحیشه کانی به حهرام داناوه، چ نهویه دیاره، چ نهویه نادیاره، هیچ که سیکیش وهک خوی گهوره حهزی له مه دح نی به. هه روا ده فهرموی: ((المؤمن يغار، والله أشدّ غيرة))^(۲)، واته: بروادار غیره دهیگری، خوی گهورهش غیره ی زورتره.

سهعدی کوری عوباده ردهزای خوی لئی بئی گوتی: (لو رأيت رجلاً مع أمرأتي لضربته بالسيف غير مُصْفِح)^(۳)، واته: گهر پیاویک له گهل

له یه کئی له سیفته کانی یهک بگریته وه، نهوا نهو سیفته له جلهوی نهو دادهبئی و له ره همه تی خوی نزیکی ده کاته وه.

جا نه م ناراسته یه له کوئی، که زور له پیاوانی نه مرۆ له غیره بئی بهش بون، ده یانینین خیزان و کچو خوشکه کانیان له ریگاگان به بازاره یی و جوانی (مترج) ده خه نه رو، بو نهو که سانه ی شهره ف و ناموس هتک ده کهن، تاکو ده ستریزیان بکهنه سهرو وهک مار پیوه یان بدن!

(۱) رواه البخاري ومسلم.

(۲) رواه البخاري ومسلم.

(۳) (غير مصفح) به واتای به پانایی شمشیره که لئی ناده م به لکو به تیژه که ی لئی دده م بو نهوی بیکوژم، أبو الفرج له کتیبی (النساء) دا گوتیه تی: معاویه گوتیه تی: ((سئ شت ههن له خه سلته تی گهوره یی و پله به رزی یه: لیبوردن (الصفح)، نهو که سه ی ورگن نه بئی، زیاده رژی نه کردن له غیره)). قه یسی کوری زوهیتر چوه لای هندنئ له عه ره ب و بئی گوتن: من غیره دارم و شانازی پیوه ده که م، من نهفس به رزم، به لام غیره نامگری

خیزانه که م ببینم، به تیزایی شمشیره که لسی ددهدم.
 جا پیغهمبهری خوا وَعَلَى اللَّهِ فهرموی: ((أَعْجَبُونَ مِنْ غَيْرَةِ سَعْدٍ لِأَنَا أَعْبَرُ
 مِنْهُ، وَاللَّهُ أَعْبَرُ مِنِّي))^(١)، واته: له غیره ی سعده سهرتان سوړ ده مینسی؟!
 من له سعده زیاتر غیره م هدی، خوی گورهش له من به غیره تره^(٢).
 ههروا ده فهرموی: ((إِنْ مِنَ الْغَيْرَةِ مَا يَجِبُ اللَّهُ، وَمِنْهَا مَا يَبْغِضُ اللَّهُ،
 فَأَمَّا الْغَيْرَةُ الَّتِي يَجِبُهَا اللَّهُ فَالْغَيْرَةُ فِي الرِّيْبَةِ، وَأَمَّا الْغَيْرَةُ الَّتِي يَبْغِضُهَا اللَّهُ
 فَالْغَيْرَةُ فِي غَيْرِ الرِّيْبَةِ))^(٣)، واته: غیره ی وا هدی خوی گوره حهزی پی
 دهکات، غیره ی واش هدی خوی گوره رقی لسی به تی و پی ناخوشه. نهو

هتا نه بینم، شانازی ناکم تاوه کو به کرده وه نیکم.
 نهو فهرج گوتی: له دوی واژهینانی زیاده پژی کردن له غیره دا، عه بیان له معاویه
 گرت، که له خهسله ته کانی گوره یی یو هیچ عه بیی لسی نابینم، چونکه زیاده پژی
 بریتی یه له سنور تیپه راندن، که سهر کیشه بۆ سته م کردن له نافرته که .. ههروه ها
 عه بیان له قهسی کوری زوهیز گرت به گوته که ی: غیره نامگری تا وه کو نه بینم، وا
 گومان ده بم که مه بهستی بینینی هۆ بیته، نهک نه بینینی جوتبونه که.

(١) رواه البخاري ومسلم .

(٢) نیمام نین القیم گوتویه تی: نهو که سه ی خواو پیغهمبه ره که ی خۆشه وئی، به نه ندازه ی
 خۆشویستو به گوره گرتنه که ی غیره ی بۆ خواو پیغهمبه ره که ی ده جولتی، گهر دلی له
 غیره بۆ خواو پیغهمبه ره که ی خالی بو، نهوا نهو که سه خۆشه ویستی یه که ی خالی یه، با
 واش دابنی که لهو که سانه یه خواو پیغهمبه ری خۆش نهوئی، نهو که سه درۆی کرده، که
 جاری خۆشه ویستی خۆشویستراویک بۆ خه لکی لیته دات، که ده بینتی خه لکانی تر
 حورمه تی خۆشه ویسته که ی ده شکینن و پی شیلی ده که ون، سوکایه تی به مافه کانی
 ده که ن، نا له م حالته دا غیره ی نا جولتی و دله که شی سارده و گرمایی تییدا نیه، چۆن نه مه
 راسته عه بدتی جاری خۆشه ویستی خوا لیته دات و به رامبه ر به سوکایه تی پیکردنی
 مه حارمه کانی خوا غیره ی نه جولتی و، بۆ مافه ون کراوه کانی غیره ی نه جولتی.

(٣) رواه أحمد في المسند والنسائي وأبن حبان (حدیث حسن).

غىرەيەى خىۋاي گەۋرە پىي خۆشە، غىرەيەكە لە گومان دابىتت، بەلام ئەو غىرەيەى خىۋاي گەۋرە پىي ناخۆشە ئەو غىرەيەكە لە گومانەۋە پەيدا نابىي^(۱).

(۱) ناراستەكردنى ئەم فەرمودەيە چەند گەۋرەيە، چەندەها غىرەى جاھىلى ھەبۋە بۆتە ھۆى نەگبەتى خىزان.. من (دانەرى كىتەب) دان دەنەم كە ئەم قۇناغەم بەسەردا تىپەرىپو، كە گەنج بوم، مائەكەم لە گوند بو، لەسەر شاخىكى دور بوم، داوام لە خىزانەكەم دەكرد خۆى داپۆشى نەبادا شوانىك، يان كەسىكى تر تىپەرىي و بىيىنى، كە ناتوانى ئەمە (تصور) بىرىي، ناتوانى دەستەبەر بىرىي و جى بەجى بىرىي، لە ناو ما، يان لەناو ژوردا، جا دەم برد بۆ پىاسە، ئەۋىش دەم چاۋى دانەدەپۆشت، گەر لەناكاۋ يەكەك بىيىنبايە، ئەو دنيا مەلئەساندو دام دەنیشانو پىاسەكەم لە ئەو و خۆىش تىك دەدا، كەچى لە راستىدا دەم چاۋ بەي دەرخستنى جوانى و رازاۋەيى عەۋرەت نى يە، ھەمو ئەمەش ھۆكەى شارەزا نەبون بو بە ئىسلام.

ئەركى ژن ومىردە، ژىرو لەسەر خۆ بن، گومان، چاۋ دلىان دانەگرى، كە بە ھۆىرە ژيانان تال دەبىتە ھەرەشەى تىكەدانى كىانى خىزان دەكات، ئەمەش لە ئاكامى ئەو گومان و ەسۋەسە شەيتانىانەو خەلەلى غەرىزەى مولكدارى يە.

لە شتە غەرىبەكانى غىرە ئەۋە بو، سوارچا كەكانى فەردەنسا لە سەدەى ناۋەراست پششىنى ئاسىنى قفل دارىيان بەكار دەھىتتا، لەو كاتەى دەچون بۆ جەنگ ژنەكانىيان بەم قفلانە دەبەستەۋە، نەبادا زىنا بەكن.

من نامۆژگارى ژن و مىرد دەكەم - بە تايبەتى گەر بە راستى دىن دارن -، ھەرىكە بوار بۆ چاۋدىرى خىۋاي گەۋرە و لىپرسىنەۋەى ويژدانى خۆى بىكات، با بەھۆى غىرەۋە بەختەۋەرى خىزان تىك نەدەن، بە تايبەتى گەر ھەردو كىان دەستيان بە سنورى شەرعەۋە گرتىبو، خۆيان لە بىيىنى دىمەنى غەرامى جنسى وروژىنەر دور گرتىبو، لە تىكەل بون لە گەل پىاۋو ژنى بىگانە دوركەوتنەۋە، ھەروەھا ژنەكە خۆى لە خۆرازاننەۋە بۆ خەلك بەدور گرتىي، كە گومان دەخاتە دلى مىردى ھۆشيارەۋە.

يەكەك نوسىۋەتى و دەلى: پىۋىستە ژن پارىزەر (مخامىة) مىردەكەى بىتە بەرگرى لى بىكات، ئەك ھەردەم ئەركى بىرىتى بىتە لە كارى موخابەرات، ھەر لە كاتى ھاتنەۋەى بۆ مال لىي پىرسى: لە كۆى بوى، چىت كەرد، بۆ چى دواكەۋتى، لە گەل كى قسە و گفتوگۆت كەرد، چىت دەگوت... بەراشكارى قسە بەكە. ئەمەو چەندەها پىرسىارى

كاتى تاوانباران هاتنه سەر عوسمانى كورپى عەفان ﷺ، نائىلەى خىزانى قىزى كرده، تا بەلكو جوامىر ئىكياى تىباىى و بگەرىنە، ئىمامى عوسمانىش، كە ئاورپى لى دايە، ھاوارى ئىمانى لى ھەستا و سەر زەنشتى كرد، گوتى: سەر پۆشە كەت ھەلگەرە، ھە سەرت داپۆشە! بىن بىكوزن باشترە لە ھەى قۆت بىينن!!

تر كە ژيانى ھاوسەرى تە دەكاتە دۆزەخ و لە وزەدا نامىنى.
(پىغەمبەرى خوا ﷺ قەدەغەى كرده، كە پىاو بەشەو لە سەفەر گەرايە، لەناكاو خۆى بكات بە مالە، بۆ ئەھى ژنە كەى تاقي بكا تە، كە ناي خيانەتى لىدە كات يان نا؟ يان لە ھەلە و سەرسى بگەرى. موسلىم گىرايە تىە. نەم باسە بە گوتە يەك كۆتايى دىن كە (غىرە) تىدا شى كراو تە ھەو جىاوازى نىوان باش و خراب دەردە خات:

دكتۆر امىر لە قەتەر لە گۆفارى (التربىة الحديثة) (۳۴ سالى ۱۲) ھم گوتىە، كە نەمە كورتە كە تى: غىرە ەك ھەمەنە خۆشى يە دەرونى يە كان، خاوەنە كەى دەفەوتىنى، جا ھاوسەنگى يە كەى تىكە دەچى، كە ساپە تى يە كەى سو ك دەبى، و سۆدانى دەشلە ژىنى، جەستەى بى ھىز دەكات، ھىزى عەقلى كەم كاردە كات، بەرھەمى كەم دەبى.. غىرە ەك ھەستەردن بە كەم و كورتى لە حالەتە سادە كاندا، ھىچى تىا نى يە، چونكە غونە يە كى بەرگىردنە لە نەفس، يارىدە دەرىكى رىكخەرى سروشتى يە بۆ پىشەركى پىرۆزانە. ديارە دەروناسى لە گەل فەرھەنگى ئىنگلىزى ھاودەنگە لە پىناسەى غىرە، كە دەلى: ((غىرە برىتتە لە ترسانى خاوەنە كەى، كە يە كىكى تر شۆنى ئەو بگرت)). ئەھى جىى داخە زۆرى يە ئەھى پى دەلەن غىرەى ژن و مېردايەت، كە زۆرى يە خاوەنە كەى بەرە بەدەختى و تىاچون، بەلكو بەرە و خۆكوژى، ئەنجامدانى تاوانى كوشتە، سىدارە دەبات، بە زۆرى ئەم غىرە يە ھىچ يەنە ما يە كى راستى نە. زۆر زەجە تىشە كە سىك ھەب چارەسەرى پىارى غىرە تدار بكات، جگە لە ژنە كەى.

نافره تان غيره يان چند زوره!
 - نمونه كه له غيرهي عايشه و
 نأرام گرتنى پيغه مبهري ﷺ -

((شهويك پيغه مبهري خوا ﷺ خه و له چاوانى زرابو، چوه قهبرستانى (به قيع) تا سلوو دوعا بكات، بو ئه وانى له وي به خاك سپاردراون. . كاتى به يانى له چيشته نگاودا به لاي عايشه تپهري و چوه لاي، بينى وا ژانه سهرى گرتوه و ناله ناليه تى و ده لى: ناي سهرم! جا پيغه مبهري خوا ﷺ ههستى به نازارى نه خو شيه كه ي كردو فرموى: به خوا عايشه من سهرم ديشى!

كه خاتو عايشه چند جار ده يگوت: ناي سهرم! پيغه مبهري ﷺ بو گالته پي فرمو: خو چ زيات پي ناگات، گهر له پيش من برى و منيش ههستم كفت بكه مو نويزت له سهر بكه مو بتنيژم؟! خاتو عايشه ش غيره ي بزوا و هاوارى كرد: با ئه وه به شى كه سى تر بى!! به خوا نه گهر له جياتى تو وام بكرد بايه، ده گهرامه وه ماله كه م، له رقى ژنه كانت خو م ده كرده بوك! جا روخسارى پيغه مبهري ﷺ گه شايه وه وه خنده يه كه ي جوانى كردو نازارده كه ي نه ما))^(۱).

((روژي ك پيغه مبهري خوا ﷺ پرسى ياره له خاتو عايشه كردو فرموى: ئه وه غيره ت هه يه؟! ئه و يش وه لامى دايه وه: بو چى نا، يه كيكي وه ك من

(۱) حاكم گي پراويه تيه وه وه به (صحيح) ي داناره.

غیره دی بهرامبهر به کینکی و دک تو نه بی!!^(١).

نه نس ﷺ گوتویه تی: ((پیغه مبه ر له مائی هندی له خیزانه کانی بو، هندی له خیزانه کانی قاپیک تیکوشه یان بۆنارد، عانیسه خوئی له دهستی خزمه تکاره که داو قاپه که کهوت وشکا، پیغه مبه ریش ﷺ تیکوشه که ی هه لده گرتوه و ده یخسته ناو پارچه قاپه که و ده یفرمو: بخۆن، نه وه دایکتان غیره دی گرتوه!! پاشان نه یه یشت خزمه تکاره که بروات هه تا قاپیکی نه و ماله ی، که لئی بو دای به خزمه تکاره که، تا بی داته وه به ماله قاپ شکا و ده که))^(٢).

((کاتی پیغه مبه ری خوا ﷺ به صفیه وه گه رایه وه مه دینه، که له ریگا بو به خیزانی، خاتو عانیسه ره زای خوای لی بی گوتی: خۆم نه ناسراو کردو خۆم گۆری، تا بچمه دهر وه بزاتم چیه، جا پیغه مبه ر منی ناسیه وه و به ره و روم هات و منیش گه رامه وه، به خیرایی رۆیی و گه یشته وه من و، له نامیزی گرتو و فرموی: چۆنت دیت؟! گوتم: جوله که ی کچی جوله که یه!! -مه بهستی به نده یه و له شهر گیرا وه-))^(٣).

خاتو عانیسه گوتی: ((نه و شه وه ی نۆر دی من بو پیغه مبه ر له لام بینه یته وه، پیغه مبه ر گومانی و ابرد خه وم لی که وتوه، جا چوه دهر وه .. منیش به دوایدا رۆیشتم (وام زانی ده چینه لای یه کئ له هه وییه کانم و دوای که وتم)، هه تا هاته قه برستانی (به قیغ).. پاشان گه رایه وه و منیش

(١) نیمام نه حمد له مسنهد و موسلیم گتیراویانه ته وه.

(٢) بوخاری گتیراویه تیه وه.

(٣) نبین ماجه و حافظ الدمشقی له (المرافعات) گتیراویه تیانه وه، هه روه ک طه به ریش له (مناقب أمهات المؤمنین) هیناویه تی.

گه پامه وه، خیرا پژیشت، منیش خیرام کرد، پژیشتنه که ی خیرا تر کرد، منیش ههروه هاو پیتی که و قه وه.. جا هاته ژوره وه و فهرموی: عایشه نه وه چیه دلت زور لی ده دا.. منیش پیم راگه یاند.. فهرموی: گومانته وایه خواو پیغه مبه ره که ی سته مت لی ده که ن))^(۱).

خاتو عایشه گوتی: ((غیره م ده جولا له و نافرته تانه ی خویان پیشکه شی پیغه مبه ری خوا صَلَّى ده کردو ده مگوت: چون ده بی ژن خوی پیشکه ش بکات؟! جا نه م نایه ته هاته خواره وه: ﴿ثُرَجِي مَنْ تَشَاءُ مِنْهُمْ وَتُؤَي إِلَيْكَ مَنْ تَشَاءُ وَمَنْ ابْتَغَيْتَ مِمَّنْ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ﴾ (الأحزاب- ۵۱)، واته: تۆ سه رجی بی هه ر کامیان و ده و ابخه ی و کامیان بانگ بکه یه لای خۆت، که یفی خۆته، ژنی ته خسر کر اویش ناشی که یه وه، گونا هیکت نایه ته سه ر.

به پیغه مبه رم گوت: وا ده بیسم په روه رد گارت ناره زوت زو جی به جی ده کات!!^(۲).

خاتو عایشه ره زای خوی لی بی گوتویه تی: ((گه ر پیغه مبه ری خوا بۆ شوینی ده ربچوا یه، تیروپشکی له نیتو خیزانه کانی ده کرد، جا تیروپشکه که بۆ عایشه و حه فسه ده رچو، هه ردوکیان به یه که وه ده رچون، پیغه مبه ر به شه و قسه ی له گه ل عایشه ده کردو له گه لی ده رۆبی.

حه فسه به عایشه ی گوت: بۆ نه مشه و سواری حوشره که م نابی و منیش سواری حوشره که ی تۆ ده بم، تا ته ماشام بکه ی و منیش ته ماشات بکه م!! گوتی باشه! عایشه سواری حوشری حه فسه بو، حه فسه ش سواری

(۱) (فه رموده که به کورتیه) موسلیم گنراویه تیه وه.

(۲) بوخاری و موسلیم گنراویه تیانه وه.

حوشترى عائىشە بو. پىغەمبەرى خىواش ﷺ ھاتە لاي حوشترەكەي عائىشە، كە حەفصەي لەسەر بو، سلاۋى لىي كىردو پاشان لەگەلى رۆيى، ھەتا دابەزىنو لەبەرچاۋى عائىشە ون بون. ئەويش غىرەي بزوا! جا كە دابەزىن قاچى خستە كونيڭ و دەيگوت: ئەي پەروەردگارم، دوپشكىڭ، يان مارىكم بەسەردا زال بكة، تا پىتوھم بدات، ئەوھ پىغەمبەردەكەتە، ناتوانم ھىچ شتىكى پىي بلىم!!^(۱).

(۱) موسلىم گىئراۋىيەتپەوھ.

بهر له رودانی کاره سات

له سه رخویی و په له نه کردن

خوای گه وره ده فهرموی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِّنْكُمْ لَا
تَحْسَبُوهُ شَرًّا لَّكُم بَلْ هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ لِكُلِّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ مَا اكْتَسَبَ مِنَ
الْإِثْمِ وَالَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ، لَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ
الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَأَنفُسِهِمْ خَيْرًا وَقَالُوا هَذَا إِفْكٌ مُّبِينٌ، لَوْلَا جَاءُوا
عَلَيْهِ بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَإِذْ لَمْ يَأْتُوا بِالشُّهَدَاءِ فَأُولَئِكَ عِنْدَ اللَّهِ هُمُ
الْكَاذِبُونَ.. الى قوله تعالى وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ (النور: ۱۱-۲۱، ۱۳).

هه روها ده فهرموی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْغَافِلَاتِ
الْمُؤْمِنَاتِ لَعُنُوا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ، يَوْمَ تُنْفَخُ
عَنْهُنَّ أَيْدِيَهُمْ وَأَرْجُلُهُنَّ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ، يَوْمَئِذٍ يُوقِفُهُمُ اللَّهُ
دِينَهُمُ الْحَقُّ وَيَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ﴾ (النور: ۲۳-۲۵).

نهم ده نایه ته گشتیان دهر باره ی خاتو عانیسه دایکی برواداران دابه زی
(ره زای خوای لسی بیخ)، له وکاته ی چند که سیک له مه دینه قسه یان بو
هه لیه ست به تومته تی نه وه ی له گه ل یه کئی له ها وه له به ریزه کانی پیغه مبه ر
وَسَلَّمَ، که ناوی (صه فوان بن المعطل) بو، زینای کرده. چیرۆکی نهم روداوه
به دریژی له کتیبه کانی ته فسیرو ژیاننامه ی پیغه مبه ر ﷺ باسکراوه،
نه وه ی ده یه وی شاره زایی له م روداوه په یدا بکات، با سوره تی (نور) دیراسه
بکات، که په ندو ناموژگاری زوری تیا یه و رینمایی زوری لسی ودرده گیری

بۆ ژنو میژدو باوکه کان و غهیری نهوانیش، بۆ پاراستنی خیزان له داب نهریت و ده مارگیری (تعصب) ی نه فامی (جاهیلی) و حه سودی، که خیزان به ره و هه لیدیرو داروخان ده بات. له وانیه خوی گه وره ویستبیتی له م روداوهی خاتو عایشه نه وه به دیار بخت: تا مسولمانان سه رسام نه بن و به لایانه وه نامۆ نه بچ، گهر شتیکی ناوایان بۆ هه ل به ستر. له سه ریشیان پیویسته کاتیک قسه یه کیان بۆ هه ل ده به ستری، دان به خویان دابگرن و هیمن و له سه رخۆو به نارام بن و، به وردی لی ی بکوژنه وه.

نه وهی لیژدها به لامانه وه گرنه هه لویستی به رزو گه وره ی پیغه مبه ری خواجه صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، له و کاته ی نه م قسه هه ل به ستر وه ی بیست، هه رچه نده به مه نازاری ده رونی پی گه یشت، به لام و تیرای بلا و بونه وه ی نه م هه واله له نیو مسولماناندا، تا نه و کاته ی سروش (وحی) دابه زی و داوین پاکی خاتو عایشه ی به ده ر خست، که بی تاوان و به ری یه دانی به خۆدا گرت و له حوکمدان په له ی نه کرد و هه ل نه چوو توږه نه بو.

هه روه ها هه لویستی جوامیری ها وه لی به ریز (نه بوبه کری صدیق) مان به لاوه گرنه گه، له گه ل نه وه ی به لا و موسیبه ته که له سه ر دلی نه بوبه کر زۆر توندو کاریگه رو ناخۆش بو، ده رباره ی خۆشه ویستترین شت له لای نه و و عه ره به کان، که بریتی بو له ئابروو شه ره ف. به لام نه و وه ک نمونه ی باوکیکی دانا و لیژان و کارامه هاته مه یدان و په له ی نه کرد و هه ل نه چوو توږه نه بو، غه ره ش پالی پیوه نه نا کاریکی خراب نه نجام بدات، وه ک نه وه ی عه ره به کان خویان پی به دیار ده خست و شانازی یان پی ده کرد.

جا با باوکان له م هه لویسته پر له جوامیری و مه ردانه یه دا، په ندو نامۆژگاری وهرگرن و، داب و نهریتی جاهیلی زال نه بی به سه ریاندا.

سه هلی کوری سه عدی ساعدی گوتی: ((جاء النَّبِيُّ ﷺ الى بيت فاطمة فلم يجد علياً، فقال: أين ابنُ عمِّك؟! فقالت: كان بيني وبينه شيءٌ، فغاضبني فخرج! فقال النَّبِيُّ ﷺ: أنظري أين هو؟ فقالت: هو في المسجد راقداً. فجاء وهو مضطجع وقد سقط رداؤه عن شقه فأصابه تراب، فجعل النَّبِيُّ ﷺ يقول: قُمْ يا أبا تُراب. قال سهل: وما كان له إسمٌ أحبُّ إليه منه))^(١)، واته: پیغه مبهه هاته مائی فاتیمه کیچی. بینی عدلی له ماله وه نی یه. فه رموی: ناموزاکه ت له کوئی یه؟! فاطیمه ش گوتی: ناخوشی یه کهوته نیوانمانه وه تورهی کردم و چوه دهره وه!

فه رموی: بزانه له کوئی یه!

گوتی: له مزگهوت خهوتوه.

پیغه مبهه ﷺ چوه مزگهوت، بینی شهوا عدلی راکشاوه و عه باکی له سهه لایه کی کهوتوه له شی به خوّل بوه. به گالته وه پیی فه رمو: له ش به خوّل، ههسته^(٢).

(١) رواه البخاري ومسلم.

(٢) په له کردنی پیغه مبهه بو چاگردنه وهی په یوه ندی ژنو میژد، وانه یه که بو دایک و باوکانی کچ، چونکه نه مرکه زور به یان گهر گوتیبیستی روداوتکی وه ک فاطیمه (ره زای خوی لس بی) بن، کچه که یان ده به نه وه مائی خویمان و نایه نه وه، تا میژده که خوئی بچوک ده کاته وه و ملکه چ ده بیّت! یان شه م کاره پیچه وانه ده بیّت، پیاو خیزانه که ی ته لاق ده دات و! به ردی بناغهی خیزانه که ی ده روخینی و، به هو یه وه منداله کانی په رته وازه ده بن! رودانی جیاوازی و کیشه ی ژنو میژد، شتیکی چاوه روان کراوه، پیویست به هه راسانو ترس ناکات، به لکه ژبانی ژنو میژد یتک جیاوازی و کیشه ی تیدا رو نه دات، پیویستی به توژیینه وه هه یه، جا کیشه و جیاوازی ژنو میژد ایه تی شتیکی سروشتیه و ده بی رو بدات.

لیره‌دا گهر ژن و میژد بۆ خۆیان ریگاچاره‌یان بۆ دانه‌نابو، پتویسته سه‌ره‌پرشتیارانی ژن، یان پیاو به‌حیکمه‌ت و نامۆژگاری باش، بیته‌ناو مه‌سه‌له‌که‌ بۆ چاره‌کردنی نه‌و کیشهو جیاوازیانه، وه‌ک له‌ شتوازی پیغه‌مبه‌ر ﷺ به‌ ناشکرا بینیمان، که‌ په‌له‌ی کرد بۆ چاکبونه‌وه‌ی په‌یوه‌ندیه‌کانی ژن و میژدو، نه‌هیشتنی جیاوازی و خیلاف به‌ شتوازی گالته‌کردنی له‌ گه‌لّ عه‌لیی زاوای (ره‌زای خوای لای بی) به‌ ناوانانی له‌ش به‌ خۆل! گهر عه‌لی له‌ ماله‌وه‌ ده‌ره‌نچه‌رایه، له‌وانه‌ بو فاطیمه‌ (ره‌زای خوای لای بی) په‌له‌ی بکردبا بۆ رازی کردنی و نه‌هیشتنی توپه‌یه‌که‌ی.. له‌ مالّ ده‌رجون، پتویسته‌ کۆتا چاره‌ بیته، نه‌ک له‌ سه‌ره‌تاوه‌ بیته، پتویسته‌ هه‌ردولا حیکمه‌ت و داناییان هه‌بێ.

له‌ په‌ندیکی عه‌ره‌بییدا هاتوه: (اذا عز أخوك فهن) به‌ واتای گهر براکت توپه‌ بو نه‌وا نهرم و نیان و خۆگر به‌.

ئه‌و کرده‌وه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ نه‌نجامیدا به‌ گه‌راننده‌وه‌ی زاواکه‌ی بۆ ماله‌که‌ی، له‌ ترسی گه‌وره‌بونی کیشهی نیتوان عه‌لی و نیتوان خه‌زانه‌که‌ی بو، که‌ به‌ هۆی چونه‌ ده‌ره‌وه‌ی له‌ مالّ رویدا..

ئه‌مڕۆکه‌ش پاش تپه‌ر بونی چوارده‌ سه‌ده، نافره‌تی زانای گه‌وره‌ (ایفلین ملیس) به‌ هاوبه‌شی له‌ گه‌لّ (دوفا) و غه‌یری نه‌و، له‌ کتیبی (کیف تسبی حیاتک الزوجیه) دا، ریتمایبی ده‌ده‌ن له‌ ژنیه‌ سه‌ردیتری (لا تسرعی بمغادرة المنزل والذهاب الی والدتك) (په‌له‌ مه‌که‌ له‌ مالّ به‌جێ هیشتن و چون بۆ لای دایکت):

یه‌که‌م شت پتویسته‌ بگوتری نه‌وه‌یه، بۆ چاره‌سه‌ر کردنی ئەم جۆره‌ کیشهو ناکۆکیانه، نابێ هیچ کام له‌ ژن و میژد ماله‌وه‌ به‌جێ به‌یلتن، ژن به‌چیته‌وه‌ لای دایکی، یان پیاو به‌چیته‌ یانه‌و چایخانه‌کان، چونکه‌ به‌م هه‌لوێسته‌یان، ناکۆکی یه‌کانیان چاره‌سه‌ر ناکریت، ئەوان به‌م کاره‌ چاره‌سه‌ری کیشه‌که‌ دواده‌خه‌ن، یا به‌ ناچاری هه‌ر ده‌بێ روپه‌روی یه‌کتری به‌نه‌وه‌و، کار بۆ چاره‌سه‌ر کردنی ئەو کیشهی نیتوانیان بکه‌ن، جا زو بی یان دره‌نگ.

ژن که‌ مالّ به‌جێ دیتلێ و ده‌چیته‌وه‌ بۆ لای دایکی، کۆسپ و ناسته‌نگینکی تر دروست ده‌کات، خودی دایک هه‌ست به‌وه‌ ده‌کات، که‌ بیری کچه‌ بچوکه‌که‌ی ده‌کات، که‌ ده‌شگه‌ریته‌وه‌ی لای هه‌ست به‌ به‌خته‌وه‌ری یه‌کی گه‌وره‌ ده‌کات، نه‌مه‌ش مه‌ترسی یه‌کی حه‌قیقی دروست ده‌کات، که‌ هه‌ره‌شه‌ له‌ ژنایی ژن و میژدایه‌تی کچه‌که‌ی ده‌کات. میژدی دلّ بریندارو بی‌نارام، که‌ ده‌گه‌ریته‌وه‌ بۆ لای دایکی، مه‌ترسی یه‌که‌ی له‌ هۆی ژنه‌که‌ی که‌مه‌تر نیه‌ له‌سه‌ر تیکدانی ژنایی هاوسه‌ری یه‌تی، باشترین کرده‌وه‌، که‌ ژن و میژدی

ناکوک له گڼل په کتري بيگن، خيړا په کلاکردنه وهی ناکوکی په کانه، که له نيوانياندا دروست ده بيت، جا له هر کوي بيت، نهو کاته نابيته هوې دست تيوهردانی دايکو باوک، يان هاوروي دلوسوز، لهو ناکوکی په نيوان ژنو ميږد، بو نه وهی لايه نگرې لايه ک بگن، يان به هوې هلويسته که يوه بلين تو له سر حقې، که نه مهش ده بيهته مایه دريژده ان به ناکوکی په کمو نالوز کردنی.

بم بونه يوه، يو شاره زابون و سوده رگرتن، به باشم زانی به دريژي باس له هوېه ريشه يي په کانی زوربه ي جياوازی و کيشه راسته وخو ناراسته وخو کانی نيوان ژنو ميږد بکهين:

په گم: نه رم نواندن و ورد نه بون له هلېژاردنی هر په کيک له ژنو ميږد بو په کتري، وه که به دريژي له سهره تاي کتيبه که باس مان کردهو، کار تيکردنی خو شه ويستی عاتيفي يانه، که مرؤف کويرو که ده کات، نه م جوړه خو شه ويستی په له سر بناغهي نارهبازی و هله شه يي دامه زراوه، پاشان جياوازی له سروشت و پوره رده به ديار ده که وي و نيختيلاف و ناکوکی رو ده دات...

نه ممو نه گهر کار له کار ترازاو خيړانيان پيک هيئاو جياوازی و ناکوکی دروست بو، پيويست به ناوميږدی و جيا بونه وه له په کتري ناکات، به لکه ده بي حکمت به کار بهيږي و له پوره رده و چاکسازيدا، پله پله يي به کار بهيږي، نه ویش به قسه ي خو شو و ريزگرتن، چونکه مرؤف ديلي چاکه کردنه، وه که له پنده گشتي په کانی نيو خه لک هاتوه (انک علی ما ربيته، و زوجک علی ما دعوته!...).

نونه ي زوري تريش هيه، که تيايدا سرکه رتن و چاکسازي ده سته بهر کراوه، گهر نيازه کان پاک بوين و مامه له کردن به باشي بوين و پشت به خواي گه وره به سترابن، چونکه خواي گه وره دل و ره وشت و هر گيږه!

هاوروي په کی ساده و ره وشت باشم هبو قوتابخانه ي ته و او کرد، که به داخله وه نهو قوتابخانه يه هيچ نادابتي که ره فتارو گوزهرانی، به تايسته تي له گه ل که سو و کاری فير نه کرد... پاشان هينده ي پي نه چو ژنی هيئا، مامه له و هلنس و که وتی له گه ل ه اوسه ره که ي باش نه بو، يان نادابي نه و هلنس و که وتی هر نه ده زانی، جا له گه ليدا زور دلره قو و توندوتيژ بو، به خرابي ره فتاری له گه لدا ده کرد، ه اوسه ره که شي له لای خه سو ده که ي سکالای لي کرد.

خه سو ده که ش ناموزگاری ه اوسه ره کورده که ي کرد و گوتی: ((کچه گم! نه و پياوه

گه نجیگی ناشاره زایه، نیشانه‌ی چاکسازی لیّ به‌دی ده‌کری، جا به نارام و خوگر به له‌سەر کرده‌وه‌کانی و، پله به پله رای بهینه و نامۆژگاری بکه، هەر ده‌بی چاک بستی).
جا نه و قسه‌یه‌ی خه‌سوه‌که‌ی گوتی هاته دی و پیاوه‌که چاک بو، بو به یه‌کئی له‌میرده باشه‌کان.

دوهم: خوویستی (أنانیة)ی هەر یه‌کێک له ژن و میرد، یان هه‌ردوکیان - په‌نا به خوا!- و، چاودێری نه‌کردن و دل رانه‌گرتنی، ده‌بیته هۆی سودمه‌ندی خه‌لکی ترو ریز نه‌گرتنی که‌سایه‌تی یه‌که‌ی. خوویستی نه‌خۆشی یه‌کی کوشنده‌یه‌و زیاده‌رۆیی یه‌ له خۆشویستی خودو فه‌رامۆشکردنی مافی خه‌لکی تر، نه‌مه‌ش پیچه‌وانه‌ی نیسلا‌م و نه‌و هاوسه‌ریه‌تی یه‌یه، که پتویسته له‌سەر قوربانی دان و به‌خشین به‌ر له وه‌رگرتن بنیات بنوی.

خوویستی بنه‌ره‌تی گشت کاره‌ ناشرین و تارانکاریه‌که‌نه، هەر کاتی‌ک خوویستی گۆرډرا به خۆیه‌خت کردن، نه‌وا خاوه‌نه‌که‌ی ده‌بیته یه‌کێک له گه‌وره‌ پیاو چاکان، هیچ شتی‌کیش وه‌ک ترسان له‌ خوا و په‌روه‌رده‌کردنی نیسلا‌می، فونه‌ی نامۆژگاری و په‌روه‌رده‌و چاکسازی نیه‌.

چاکسازی به‌ په‌له‌یه‌ی و موماره‌سه‌کردن، نه‌بی نایه‌ته‌ دی، له‌ فه‌رموده‌ی (صحیح)دا هاته‌وه: ((إِنَّمَا الْحِلْمُ بِالْحِلْمِ، وَإِنَّمَا الْعِلْمُ بِالْعِلْمِ، وَمَنْ يَتَّقِ الْخَيْرَ يَلْقَهُ وَمَنْ يَتَّقِ الشَّرَّ يَوْقَهُ)).

نایه‌ت و فه‌رموده‌ی زۆر هه‌یه، جاری قوربانی دان و خۆیه‌خت کردن ده‌ده‌ن، له‌وانه‌ نایه‌تی: ﴿وَيُؤْتُونَ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ شَحْنُ نَفْسِهِ قَاتِلٌ لِّنَفْسِهِ هُمْ الْمُقْتُلُونَ﴾ (الحشر- ۹).

په‌غه‌مه‌ر ﷺ فه‌رمویه‌تی: ((لا يؤمن أحدكم حتى يحب لأخيه ما يحب لنفسه من الخير)).

که‌واته نه‌ی ژن و میردی سه‌نگین! له‌خۆگرتنه‌وه (ایشار) له‌ بیر مه‌که‌ن، چونکه‌ چاکسازی و به‌ختیاری تێدایه‌و پادا‌شته‌که‌ی به‌هه‌شته‌.

سه‌ئیه‌م: هۆیه‌کی شاره‌وه‌ی بوغزو قین و جیاوازی و کیشه‌ی نیوان ژن و میرد هه‌یه، که سه‌رکیشه‌ی سه‌ره‌په‌چی کردنه، به‌ راشکاوی ده‌یلێن: بریتیه‌ له‌ تیر نه‌کردنی غه‌ریزه‌ی جنسی، به‌تایه‌تی له‌ هاوسه‌نگ نه‌بونی و به‌ده‌مه‌وه نه‌هاتنی نیوان ژن و میردا.

به باشم زانی له‌م بابه‌ته‌دا نه‌و لی‌کۆلینه‌وه‌یه نه‌قل بکه‌م، له‌به‌ر خاتری کۆمه‌لی ژنه‌ می‌رده‌داره‌کان و بانگه‌وازی کردنیان بۆ خۆپراگری‌یه‌کی که‌م، نامۆژگاریش بۆ بۆ هاوسه‌رگرتن، تا‌کو کاره‌کانیان له‌سه‌ر رۆشنایی بۆ! جا هه‌ر که‌سی‌ک خۆپراگرو به‌ نارام بو، نه‌وا سه‌رفرازو سه‌رکه‌وتوه‌.

له‌ راستیدا له‌ سه‌ره‌تای ژینایی ژنو می‌ردایه‌تیدا په‌یوه‌ندی یه‌ جنسییه‌کان، تا راده‌یه‌ک شاراوه‌یه‌و به‌باشی نازانری چۆنه‌، زۆر له‌و که‌سانه‌ی تازه‌ ژنیان هه‌یناوه‌، خۆیان که‌وتونه‌ته هه‌لوئستی ناواوه‌، که‌ تیدا شله‌ژاون، جا چ له‌به‌رئه‌وه‌ی شاره‌زایی یه‌کی پێشینه‌یان نه‌بوه‌، یان شاره‌زایی یه‌کانیان به‌ جۆری‌ک سه‌ر بارودۆخه‌که‌ی جیاوازی هه‌بوه‌ له‌گه‌ل نه‌و هه‌لوئسته‌دا، زۆر جاریش له‌ سه‌ره‌تادا توشی دله‌راوکی ده‌بن، چونکه‌ هه‌ر یه‌کی‌ک له‌ ژنو می‌رد بۆ یه‌کتی به‌په‌روشن، هه‌ندی جار هه‌ست کردن به‌ گوناه‌ و داخ و ترس، ده‌بیته‌ مایه‌ی زیاترکردنی شله‌ژانه‌که‌، به‌لام هه‌نده‌ی پێناچی جیگری و هه‌منی و نارامی شوینی نه‌و دله‌راوکی‌یه‌ ده‌گرتته‌وه‌، هه‌تا وای لێ‌دێ په‌یوه‌ندی یه‌که‌یان زۆر توندو خۆش ده‌بی.

لیه‌هاتوی و کارامه‌یی ژن یان می‌رد، به‌ دروست بونی هۆگری و ئولفه‌تی نیتوانیان و، هه‌لگرتنی داواکارییه‌ زه‌حمه‌ته‌کانی نیتوانیان به‌ره‌و پێشه‌وه‌ ده‌چیت و، هه‌ر یه‌کی‌کیشیان زیاتر به‌ده‌م ناره‌زوه‌کانی نه‌وی تره‌وه‌ ده‌چیت.

له‌ هاوسه‌رگرتنی سه‌رکه‌وتودا په‌یوه‌ندی یه‌ جنسی یه‌کان، به‌ پێی تێپه‌ربونی سال‌ زیاتر تیر ده‌بن، نابێ له‌ یه‌که‌م شه‌وا چاوه‌روانی نه‌وپه‌ری چیژو تیربونی جنسی بکری، ته‌نانه‌ت له‌ مانگه‌کانی یه‌که‌می ژن و می‌ردایه‌تیش دا.

فیربونی به‌ده‌مه‌وه‌ هاتنی ژنو می‌رد بۆ یه‌کتی

له‌و کاته‌ی کچ و کور ده‌بنه‌ هاوسه‌ری یه‌کتی و به‌ته‌واوی هۆگری یه‌کتی ده‌بن، له‌سه‌ریان پێویسته‌ فیرب، چۆن به‌ده‌م داوای جنسی یه‌کتی یه‌وه‌ دین. به‌ده‌مه‌وه‌ هاتنی جینسی له‌ لای هه‌ر یه‌کی‌ک له‌ ژنو پیاو جیاوازی هه‌یه‌، چونکه‌ پیاوان زوتر جنسی یان ده‌روژی و ده‌گه‌نه‌ خۆشی، به‌لام ناهه‌تان پێویستیان به‌ نه‌ندازه‌یه‌کی زۆرتی لاواندنه‌وه‌ و قسه‌ی خۆش و ناماده‌یی جوتبون هه‌یه‌، نه‌م جیاوازی یه‌ شتیکی سروشتی یه‌و پێویسته‌ له‌به‌رچاو بگیری.

له‌ گرنگترین نه‌و شتانه‌ی ژنو می‌ردی تازه‌ رویه‌روی ده‌بنه‌وه‌، فیربونی زه‌بت کردنی

کاتی به ده مهوه هاتنی جنسی هەر یه کیتکیانه بۆ ئهوی تر، یان گهیشتن به پیتکهینسانی په یوه ندی یهک، که ههردوکیان تیر بین، ئهه کرده بهش به بی زه حهت نه بجام ده دری، مادام هه یه کیتک له ژن و میرد ناماده به بۆ رازی کردنی ئهوی تر.

له راستیدا ژنو و میرد ده زانن چۆن به دهم یه کتریه وه دین، نه مه کاریکه له وه گه وه تره، که کرده یه کی فیسپۆلۆجی بیت، به لکو کرده به که هه مو که سایه تی ده گرتیه وه، له هه مان کاتیشدا ژیان ی ژنو و میردا به تی ده گرتیه وه، زۆر جار په یوه ندی یه جنسی یه کان رهنگ دانه وه ی دیارده کانی تری ژیان ی هاوسه ری یه.

بۆ نمونه گه ر ناکوکی یه ک ده رباره ی گرفته کانی دارایی هه بی، نهوا ژن یان میرد توشی سه رقالی و دل راوکی ده بیته و، قه ده غه ی سه رجیتی ده کات. به لام نه گه ر ژنو و میرد پیتکه وه شه ویکی خۆش له جوتبونه که یان به سه ر به رن، بیگومان شوینه وه ره که ی له به ختیار یان و تیربونی جنسی یان رهنگ ده داته وه. ته نگ و چه له مه و حالته کانی دل راوکی و ماندوبون، کاریگه ری خۆی هه به له کز کردنی ناره زوی جینسی.

له راستیدا که نه فتی جنسی (العجز الجنسي) له لایه نی بایۆلۆجی یه وه، تاراده یه کی زۆر، به ده گمه ن روده دات، جا کاتی کۆسپ و ناسته نگ له مباره وه دپته پیتشه وه، پتویسته له هۆکاره راسته قینه کان بتویژرتیه وه، نه ک هۆیه که بدرتیه پال که نه فتی جنسی.

گرفته کان چین و چۆن به سه ریدا زال ده بیت؟

زۆر جار گرفته جنسی یه کان له نیشانه ی نه و ده رده سه ری یانه یه، که له په یوه ندی ژنو میردا به تی هه به، له چاره سه رکردنی ئهه گرفته نه به ده گمه ن ده رمانی پزیشکی، یان خۆیندنه وه ی یه کیتک له کتیبه باشه کانی له مه ر ئهه بابه ته سود ده گه به نی. هه ندی جار به زوی ژنو و میرد هه ست به مه حالی به رده وه امی ژیان ی هاوسه ریه تیان ده که ن، که چه ند هۆیه ک پالپشتی یه تی، جهسته یی یان عاتیفی. جا هۆیه که هه رچی یه ک بیت، پتویسته هه نگاوی یه که می چاره سه رکردن له سه ر دهستی پزیشکی کارامه دا بیت، پزیشکی تایبته به نه خۆشی نافره تان ده توانن به زوی هۆی نه ندامیی (عضوی) ده رده که ناشکرنا بکات و چاره سه ری بکات. بۆ چاره سه ری نه و لایه نه عه قلی یانه ی هۆکاری هه ره سن، پتویستی به کاتیکی درێژخایه ن هه به، به لام زو ده ست پت کردن به چاره سه ر له ژیر سه ره رشتی رابه رتیکی پسپۆر، کاریگه ری له چاره سه ری گرفته که دا ده بیت.

ھەندى جارىپا دەستەۋەستان دەپتە لە بەجى ھىتەننى تەۋاۋى كىردەى جنسى، كە لەمەشدا پىپا ھەست بە زەبۇنى و زەلىلى دەكات. شتىكى سروشتى يە پىپا ھەست بەمە بىكات، چۈنكە ھىزە جنسى يە كەيان بەلگەى پىپاۋەتى يە. زۆر جارىش ھۆيە كانى كىزى جنسى (الضعف الجنسي) دەرونى يە دەتوانى لەسەر دەستى شارەزايە كى دەرونى پىپۆر چارەسەرى بىكرى.

ۋا دەپتە ۋن و مېرد سىكالانى ھارسەنگى نەبون لە ژمارەى ئارەزۋە جنسى يە كانىان دەكەن، كە خۇيان ھەست بەمە دەكەن.

لە ھەندى ھالەتدا ۋنەكە سىكالانى لە رادەبەدەرى جنسى مېردەكەى دەكات، لە چەند ھالەتتى كەمتردا دەبىن شىۋازى چالانى جنسى پىپاۋەكە مەداى ئەو چالانى يە، لە لايەنى جنسى يە، خىزانەكەى رازى ناكات. جا زىادەپۆبى كىردن لە ھالەتە كانى ئەو دو جۆرەدا، گىرتىكى ترىسناك دروست دەكات، كە پىپىستى بە كارامەبى يەكى زۆر دەكات لە تويۇنەۋەى دا.

بۆ ئەم جۆرە گىرتانە رىنوتىنى كارە پىپۆرەكان، ۋا دەبىن ۋن و مېرد دەتوانن رىنگاچارەبەك بۆ ئەم جۆرە گىرتانە بدۆزىنە، كە ھەردولا رازى بىكات و بىتە مایەى بەختىارى ۋا سودەبى ۋىانى ھارسەرىيان گەر بە گىتەكى سۆزۋ ھابەش و لە يەكترى گەشتە، بە يەكەۋە روبەروى گىرتەكان بونەۋە.

گىرتى خەسۋەكان

رەنگە كىشەۋ سەرىپچى ۋن و مېرد بۆ يەكترى، ھۆيەكەى خەسو بىتە، ھەمو ئەمەش لە ئاكامى توندوتىۋى و خراب ھەلسوراندە، لەۋانەيە وتەيەكى خۇشى ۋن، يان مېرد، دلەكان چاك بىكاتەۋە گىرتەكان نەھىلى، ۋەك لەۋەى رابورد بىنيمان، كە زاۋايەك نامەيەك بۆ خەسو كەى، دەنترى كە ۋىان لە نىۋانىاندا ساردو سەلامەت دەكات، جا لەم بابەتەدا لىكۆلەنەۋەيەكى باش باس دەكەين، كە لە سەرچاۋەى پىشۋ نەقل كراۋە.

ئايا بەراستى خەسو كارەساتە؟

دەپتە چەند ھۆيەك لە داۋەى ئەو بىرۆچكە خرابە ھەبى، كە لە كۆمەلگە كەمان لە مېشىكى خەلكى دا، دەپتە چەند رەگ و رىشالىك ھەبى لە داۋەى ئەو گالتەۋ قسە خۇشانەى لەمەر خەسۋان دەگوتى، چەند رەگىك لە داۋەى دورخستەۋەى ھەريەكىك

له ژنو میژد بهرامبهر به خسو هبیت.

دایک له چینی نیوه راستدا، که تمه منی له ناوه راست دایه، سځ گه نجی هیناوه ته دنیا، دواى ژن هینانی کوره کانی، خۆی به تنهائی دهینیتتهوه، نهو، همو ژیانى تهرخان کرده بۆ پهروهده کردنى منداله کانی، نهو مندالانه گهوره بون، یهک له دواى یهک مالهوهیان بهجی هیستوه، دایکیش نهو گرنگی پیدانهی هیهتی له دواى منداله کانی شتیکی سه ره کی نی یهو تیپه دهبن، زۆر جاریش وا دهبن میژده که ی به کاری تایه تی خۆی سه رقاله. ماله که شی له کهلو پهلو ریځو پیکیدا تیرو تهواوه، جا گهر هیچ کاریکی حه قیقی نه بی خۆی پی سه رقال بکات، نهوا روی بۆ لای رۆله کانی وهرده گیتړی. تا کار ده گاته مه ترسی دهست خستنه ناو کاروباریان، ژنو میژدیش دهیانه وی کاروباری خویان بۆ خویان چاره بکهن، له ژیاناندا حمز به دهست تیوره دانی دایکیان ناکهن، جا له بهر نه م هویانه شیوازه کانی بهرگری دژی خسوی خۆ له شت هلقورتین پهیدا دهبن، که له شیوهی قسهی نه ستع و نوکته بازیدا ده بیستړی.

گرنگی دانی ژماره یه کی زۆر له دایکان به رۆله کانیان، که پیگه یشتون، کاریکی سروشتی و دروسته، پهنگه بهرزه وندی خیزانی بچوکی تیدابن، زۆر له دایکان له تمه منی چل، یان په نجا، یان تنانته له شهست سالیدا، بهو شاره زایی و حیکمه ته ی هیهانه، یارمه تی زۆر پیشکesh به ژنو میژدو خیزانی تازه ده کهن، گهر ریگیان پی بدری.

دایک و باوک له کاتی تهنگو چه له مه دا باشترین پشتیوانن، جا گهر ژنومیژد پیوستیان به سستهریک هه بوو نه یان ده دۆزی یهوه، دایک یه کسه ر بۆ یاریده دانیان ناماده ده بیته. گهر دایک و باوک لییان نزیک بن، ده توانن زۆر خزمه تگوزاری یان پیشکesh بکهن، وهک نه وهی خیزانی بچوک له بۆنه کانی وهک: مندالبون، مال گواسته وه، سازکردنی ناههنگیکی گه وره پیوستی پی ده بی.

به لام مه ترسی یهک هیهه، نهویش به یه وهست بون و هوگر بونی زیاد له پیوستی مرۆقه به دایک و باوکی یهوه، زۆر جار نه مه ده بیته هوی گه رانه وهی نهریته کانی مندالی، چونکه له مندالی یهوه ههر له لای دایک و باوک بون و دور نه که وتونه ته وه. گه نجانی ته واو پینه گه یشتو، مه لیان به متمانه کردن له سه ر که سو کاریان هیهه، زۆر جاریش باوکانیان له و جۆره که سانهن له سه ر نه مه هانیا ن ده دن، نه گینا مندال گه شه ده کات و پی ده گاو، له تمه منی ژنه پتان متمانه له سه ر خۆی ده کات.

کرده ی پشتگیری کردنی ژیانی هاوسه ریتی، کاریکی ناسان نی یه، به لکه پیوستی به

گرنگی دانی دو کهسی هۆشدار ههیه، که دایک و باوکن، ژنو میترد چند پیگه یشتو بن، نهوهنده له مهترسی دهست تیوهردانی دایک و بارکیان دور دهبن، چونکه نهو کاته تواناو نازایه تییه کی باشیان ده بیته، که ژیانی تاییهتی یان پیسی بهنه سهر. ههرودها نهو دایک و باوکانه ی گرنگی پیدانی تاییهتی یان ههیه، که دورن له رۆله کانیان، ده توانن به هاورپی یهتی خیزانی رۆله کانیان به هره مه ند بن، به بیی دهست تیوهردان له کاروباریاندا.

یه کلاردنه وه ی کیشه کان

نهو کۆمه لئاسانه ی بایه خ به خیزان ده ده ن، ده زانن، که رودانی کیشه ی نیوان ژنو میترد، شتیکی چاوه روان کراوه، نهوه تا دکتۆر تیرمان - مامۆستا له زانکۆی ستانفورد - ژماره یه که له هاورپییانی، لیستیکیان داناوه، که تزیکه ی شهست کۆسپ و ته گهره ی له خو گرتبو، که ژنو میترد ده یاندایه پال یه کتری. به لām نه مه مایه ی ترسو هه راسانی نیه. چونکه ههر ژیانیکی ژنو میتردایه تی، هه رگیز کیشه و خیلافی تیدا نه بیته، ده بیی نیمه لسی بکۆلینه وه و توژی نه وه ی ده باره ی بکه یین.

نیمه گهر له کاری نه م جوژه ژیا نه بکۆلینه وه، ده بینین یه کیک له ژنو میترد تییدا دنیاو راستگۆ نه بووه. کیشه ی نیوان ژنو میترد شتیکی سروشتیه و ههر ده بیی روبات. له به ره نه وه ی هاوره گیریی له نیوان دوو کهسی جیاواز دروست ده بیی، جاری وایه کیشه کان له نیوانیاندا فراوان و گهوره ده بیی. گهر ژن یان میترد به ته وای له دوو خیزانی له یه کچو بوون، بئگومان شتی زۆر ههیه، که له سهر چۆنیه تی نه نجامدانی جیاواز ده بن. رهنگه میزاج و به هاکان جیاوازی هه بیته، که هه رده م له گه ل نه ریته ساده کان و، ناره زوه کانی که سی یه که نه گریتیه وه، هه و گهر ژنو میترد له ژینگه یه کی زۆر لیک جیاواز گهوره بوین، رهنگه کیشه کان زیاتر قول بیته وه.

به لām نه مه مانای وانیه، که کیشه و مملانی ی نیوانیان له نه نجامی کیشه ی راسته قینه له شتوازی گهزه ران و مه عیشه ت دروست ده بیته، چونکه کاتی وا ههیه کیشه له نیوان ژنو میترد له نه نجامی هۆی ده ره که به ته وای دروست ده بیته، ده باره ی هه لویستی نهو ژیا نه ی که له به ره تدا کیشه یان له سهر دروست بووه.

بۆ غونه: به رپۆه به ری (مصلحه) وه لیدی بانگ کرد، که فه رمان به ره له و (مصلحه) یه و له سه ر هه لیه که، که نه ویش نه بویترا بوو ره خنه ی لسی بگریی، یان هه لویستی خۆی بۆ به رپۆه به ره که ی رون بکاته وه، به لām که گه راپه وه ماله وه زۆر توپه بوو له ناخیدا خه فه ی

سەھل گوتى: عەلى ھېچ ناوئىكى ۋەك ئەم ناۋەى پىي خۆش نەبۈە.

كردبوو، جا كاتى لە پىلاۋە كۆنەكەى دەگەر او نەيدۆزىەو، كە لە شوئىنى خۆى داينابوو، جا بە روى خىزانەكەى تەقىەو، بەلام خىزانە زىرەك و تىنگەيشتوۋەكەى، زانى ئەمىرۆكە مىردەكەى بارى دەرونى تەواۋ نى، چاۋەرۋانى كرد، ھەتا نانى ئىۋارەيان خوارد، جا وردە وردە مىردەكەى دواند، كە چ شتىك وا پەستى كردوۋەو تۈرپە بوو، نەۋىش گرفت و ماندوئىتى خۆى بۆ باس كردو بەمەش ھەستى بە دئىيائى كردو زۆر مورتاح بوو، جا كاتى ۋادەى نوستن ھات، رۋانىنى بۆ روداۋەكە گۆزاۋ، لەناكاۋ ھەستى بە سۆزو ھەنانىكى زۆر كرد، بەرامبەر بە خىزانەكەى.

ئەم غونە سادەى، دەكرى بكرىتە غونەىك بۆ ئەو شىۋازەى پىۋىستە بىگرىنەبەرۋ بەكارى بىنن، بۆ داۋىن كردنى جىگرى و دئىيائى لە ژيانى ژن و مىرداۋەتېمان، لەو كاتەى ھەندى ھەست و نەستى خراپان بەسەردا دىت، جا گەر ژنى ئەم پىاۋە سەبارەت بە مىزاجى مىردەكەى ھەستىار نەبايەۋە رەچاۋى مىزاجى نەكردبا، تۈرپەبون ھەلچونەكەى لىقبول نەدەكرد، رەنگە ئەو كاتە بگرىاباۋ لەگەلى تىك بگرىابايە، بەمەش كارەكە بەرە نەدەۋەستار دەبۈە شەرىكى گەرمى راستەقىنە.

یاخی بونی ژن له میرد

پیش باسکردنی سه ریچی ژن بو میرده کهی، پیویسته پیاو زانیاری هه بی و شاره زابی له وهی، نافرته چه ند گۆرانکاری یه کی جهسته نی و دهرونی به سه ر دادی، نه وهش له کاتیك دایه، که توشی هه یز ده بی. هه یزیش وا له نافرته ده کات گۆران به سه ر هه لئس و کهوت و په فتاریدا بیت، که وا ده خوازری ته هه مولی بکری. له بهر نه وه له کاتی هه یزدا پیاو نابی نه و مامه له و هه لئس و کهوت و په فتاری له کاتی پاکیدا له گه ل ژنه کهی ده یكات، به هه مان شیوه له کاتی هه یزیش دا هه مان په فتارو شیواز به کار بیئی، به لکو پیویسته ته هه مولی هه ندیک په فتاری ژنه کهی بکات، گهر به قسه ی نه کرد.

جا هه ندیک له و گۆرانکاری یانه باس ده کهین، که له کاتی هه یزدا به سه ر نافرته دا دین، که له کتیبی (الحجاب) ی ماموستا مه ووددی لاپه ره ۱۸۵-۱۸۶، نه قل کراوه، که پشتی به قسه و دیدو بوچونی زانیانی ژیان ناسی و توژیکاری (تشریح) به ستوه:

۱- به هوی هه یزه وه نافرته، هیزی نه گۆری پله ی گهرمی له لهش کهم ده بیته وه، پله ی گهرمی دیته خواره وه.

۲- دل به هیواشی لی ددهات، خوینی کهم ده کات، ژماره ی خانه کانی کهم ده بیته وه.

۳- رژیینی (الصماء) ورژیینی له وزه تی و لیمفاوی دوچاری گۆران ده بی.

۴- وهرگه رانی هیولینی کهم ده کات.

- ۵- خوی به کانی فوسفات و کلورید له له ش کهم ده کات.
- ۶- هه رسکردنی خواردنی تیکده چی و، پیک نوسانی به زو پارچه کانی هیولینی له گه ل پارچه کانی له ش، له خواردن کهم ده بیته.
- ۷- دهرونی بی هیز ده بی، نامیره کانی قسه کردن دوجاری گورانیکی تایبه تی ده بی.
- ۸- هه سترکردنی به شت، به ره و سستی دهروات و نه ندامه کانی له ش سست ده بی.
- ۹- تیگه یشتن و زیره کی و توانای ته رکیزی نه فکاری دوا ده که وی.
- دکتور (أمیل نودک)، که لیکۆلته ره ده یه کی گه وره یه له م جوړه لقه زانسته، نوسیویه تی:
- نه و نیشانانہی له کاتی هیزدا نافرته توشی ده بی بریتین له: سهر ئیشه و هه سترکردن به ماندویی و نازاری ئیسقانه کان، لاوازی نه عساب و میزاج تیکچون، تیکچونی میزلدان و هه رسکردنی خواردن به خراپی، هه ندیک جار قه بز، له هه ندیک حاله تیشدا دل تیک هه لچون.
- جا له بهر نه م هویانهی باسکران، حیکمه تی پیغه مبه ر ﷺ دهرده که وی، که ته لاق دانی حه رام کردوه له کاتیک نافرته که له ماوهی حه یز دا بی.
- هه ندیک له زانایان ده لئین له ماوهی حه یزدا ته لاق ناکه وی و، هه ندیکی تر به حه رامیان داناوه.

له باره ی سهر پیچی ژن بو میرده که ی، خوی گه وره ده فهرموئ:

﴿وَاللَّاتِي تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَاهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ وَاحْضِرْبُوهُنَّ فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا كَبِيرًا﴾

(النساء - ۳۴)، واته: له و کاته ی دهرسن ژنه کانتان به قسه تان نه که و

سہریچیتان بکن، یان چاویان بۆ غەیری خۆتان دەگیپن^(۱)، ئەوا بە گوتهی خۆش و شیرین نامۆژگاری یان بکن و بە یادیان بختەنەو، کە ئەو ژنانەیی بە گوییی میژدەکانیان دەکەن پاداشتیان بۆ دەنوسری، ئەگینا خوای گەورە سزای بۆ داناون بە ئاگری دۆزەخ^(۲). گەر نامۆژگاری سودی نەبو، با

(۱) پیتیستە میژد بە نەریتی نافرەتان ناگادار بی، خۆراگر بی لەسەر ئەو کارە ناشیرینانەیی دەیکەن، لە شوینکەوتنی ئارەزووەکانیان نەرم و سادە نەبی، لە پاش ئەمە سور بیست لەسەر چارپۆشینان و چاکسازی یان بکات، مافەکانیان بەجی بهیئین و چارپۆشی لە هەلەو رەتەل بردنەکانیان بکات. گەر گوناھتیکی کرد لیتی بیوری، با باسی چاکەکانی خۆی لەسەر خیزانەکەیی نەکات. پیتیستە وەک ریگا چارە هەرگیز بیر لە تەلاق نەکاتەو، کە هیشتا هیچ شتیکی چارە نەکردو.

(۲) ئەم نایەتە ناماژەیی بە ریز کردنی تەمبێ کردنی نافرەت دەکات، گەر سەریچیی میژدەکەیی کرد، جا پیاو کە یەکم شت دەیکات نامۆژگاری کردنیەتی و بیرھینانەو دە فەرمانەکانی خوای گەورە و مژدەدان بە پاداشتی نافرەتی گوێرایەل، و بیرخستەو دەیی بە سزای ئاگری دۆزەخ، جا گەر نامۆژگاری بی سود بو، ئەو کاتە میژد پستی تی دەکات لە سەرجی بی کردندا، بەمەرجی شوینی خەوتنی جیا نەکاتەو و نەچی لە لایەکی تر بختەوی، نەمەش بۆ ئەو یە تاکو نافرەتی یاخی بو و سەریچیکەر بزانی بە چەکی جوانی یەکەیی، پیاو گرنگی بی نادات گەر گوێرایەل نەبی، تاکو لە رەفتارەکەیی بگەرپتەو و تەنازول لە فیزو خۆ بەگەرە زانیەکەیی بکات، گەر نەمەش سودی نەبو، ئەوکاتە بە ناچار ی بۆ سوربون لەسەر سەلامەتی خیزان، پەنا دەباتە بەر کەمێک لە لیدان. فەرمودەیی پیغەمبەریش شیوێ ئەو لیدانە رۆن دەکاتەو.

میژد بۆی جائیز نی یە ئەم سزایانە پیکەو پیادە بکات، بەلکە دەبی پلە بە پلە بی. نیین کثیر گوتیەتی: فەرماستی خوای گەررە ﴿إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا كَبِيرًا﴾ هەرپشەیی بۆ پیاوان، گەر بەبی هۆ ستم لە نافرەتان بکن.

هەندیک کەس رەخنەیی لەسەر نیزامی لیدان هەیی، بەلام گەر تاکی بکاتەو، ئەو کاتە دەزانی لیدان لە چەند حالەتیکی دەگەنی پەرورەدا چەندە پیتیستە، وەک حالەتی شازو گوێرایەلی نەکردن. پەرورەناسان لە رۆژناوا دوبارە گەرانەو بۆ داواکردنی پەنا بردنەبەر سیاسەتی سزادانی جەستەیی، لە حالەتەکانی شذوژی قوتابی دا، دیارە نیسلا میس لەو ریگا چارە تەمبێ کردن، چاکەو گەرەیی خۆی رۆن و ناشکرایە.

می‌رده که سهرجی بی له گهل ژنه که می نه کات. گهر به وهش چاک نه بو، شهوا لئیان بدن. جا گهر ئافره ته کان هاتنه وه بهر فرمان، ئیوه بیانوی نازاردانیان مه دوزنه وه، خودا جی بهرزو زانیه.

پیغه مبهر ﷺ فرمویه تی: ((ألا واستوصوا بالنساء خيراً، فإنما هُنَّ عوانٌ عندكم، ليس تملكون منهن شيئاً غير ذلك، إلا أن يأتين بفاحشة^(۱) مبینة، فإن فعلن فاهجروهن في المضاجع واضربوهن ضرباً غير مبرح^(۲)، فإن أظعنكم فلا تبغوا عليهن سبيلاً))^(۳).

ده فرموی: ((لا یجلد أحدکم امرأته جلد العبد، ثم یجامعها فی آخر (الیوم))!! و فی روایة ((أیعمد أحدکم فیجلد امرأته جلد العبد، فلعله یضاجعها فی آخر یومه)) ثم وعظهم فی ضحکهم من الضرطة فقال: ((لم یضحک أحدکم مما یفعل؟!))^(۴).

با هیچ که سیک له ئیوه له خیزانه که می نه دا وهک لیدانی کویله، پاشان له شهودا له گه لئی جوت ببی^(۵). له ریوایه تیکی تر دا: هیچ که سیک له ئیوه

(۱) مه بهست له (الفاحشة) هندیکی کاری خرابه، نهک زینا کردن.

(۲) غیر مبرح، مانای کاریگر نه بی و زور به ئیش نه بی.

(۳) رواه الترمذی وحسنه.

(۴) رواه البخاری ومسلم.

(۵) له وانیه به می شکی هندیکی کهس دابیت، که دژایه تیبهک له نیوان فرموده کانی پی شه وه ه بی، که هندیکیان ریگا به لیدان ده ده نو، هندیکی تریش به که راهه تی داد نه بی. له راستیدا هیچ دژایه تی بهک نی به، یاسا کانی ئیسلام دژی بهک نین، وهک خوی گه ورده فرمویه تی: ((وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلافًا كَثِيرًا)) (النساء- ۸۲). نه گهر قورنان کاری که سیک تر بوایه، غهیره ز خودا، دیاره مه بهستی نارپیک و دژ به به کتریان فره تیدا پهیدا ده کرد.

دەيەۋى لە خىزانە كەي بدا وەك لىدانى كۆيلە، كە لەوانەيە بە شەو لە گەلى جوت بىي؟!..

پاشان پىغەمبەر ﷺ لە مەرپ پىكە نىنيان بە دەرچونى بايەك نامۆزگارى كردن^(۱) و فەرمى: بۆچى ھەر يەككە لە ئىو بە مە پىدە كەنى، كە بۆ خۆيشى ئەم بايەي لى دەردەچى؟!.

ئىسلام - ئەو دىنە ھۆشيار كەرەوہيە - گەر رىگەي بە پىياو داوہ بە لىدانى ژنە كەي، ئەمە بۆ ھەندى حالتى دەگەنەو، دەبى لىدانە كەش بە ئىش و نازار نەبىت و كارىگەر نەبىت، واتە لىدانىكى سوكو و رەمى بىت، ئەمەش بۆ ئەو كاتەيە، كە لە دوای نامۆزگارى و سەرچى بى نە كردن لە گەلى داو، ھىچ چارەيەكى تر نەبى لە گەلى بە كار بھىتريت. لە كۆنەو پەندىكى عەرەبى ھەيە دەلى: (آخر الدواء الكي)، ھەرەھا نامرازە كانى سزادان و لىدان لە كۆتايدا نەجام دەدرى، نەك لە سەرەتاوہ، جا چ بۆ شافەت بى يان مندال.

فەرمودە كەي تر بە خراپە باس كر دى ئەو پىياوانەيە، كە لە يەكەم كات داو بە ھۆي ھۆيەكى پوچەوہ پەلە دەكەن لە بە كار ھىنانى لىدان، پاشانىش ملكەچى خىزانە كانيان دەبن و سۆزيان لە گەل دا دەنوئىن!..

(۱) لەوانەيە ھەندىك كەس لەم بابەتە سەرسورماو بن، بەلام گەر زانى عەرەب چەندە رقيان لەم كارە دەبىتەوہ، ئەو كاتە سەرسورمانى نامىنى، تەننەت با ئەو كەسەي دەيكات لە دەست خۆي نەبىت. جا پىغەمبەرى خوا ﷺ قەدەغەي ئەمەي كرد، بۆ ئەوہي كابرا لەم ھەلوئىستەدا دەرباز بىي.

دەگىرپەنەو دەشتەكى يەك لە بەردەم كۆمەلىك لە ھۆزە كەي بايەكى لى دەردەچى، ئەوانىش سو كايەتى پى دەكەن و گالئەي پى دەكەن، ئەمەش بوە مايدى قسەي خەلكى، تا واى لى ھات ناچار بىي گوندە كەي بۆ ماوہي چەند سالىك بەجى بھىلى... پاشان گەراپەوہ، واى زانى خەلكەكە بايەكەي ئەويان لە بىر چۆتەوہ، جا لە رىگا توشى كۆمەلىك بو قسەيان دەكرد، يەك كىيان گوتى: دەزانى لە كامە رۆژدا فلانە كەس بايەكى لى بەرىو، ئەم داماوہش يەكسەر ترساو، بۆ ھەتا ھەتايە گوندە كەي بەجى ھىشت.

لاساری و بی گویی میرد !!

خوای گه وره ده فهرموی: ﴿وَإِنْ امْرَأَةٌ خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُوزًا أَوْ إِعْرَاضًا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يُصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًا وَالصُّلْحُ خَيْرٌ وَأُحْضِرَتِ الْأَنْفُسُ الشُّحَّ وَإِنْ تُحْسِنُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا﴾ (النساء- ۱۲۸)، واته: نه گهر ئافره تیک ترسا له وهی، میرده کهی لاساری بکات، یا پشتی تی بکات و گویی نه داتی، نه وه هیچ لی یان ناگیریت و کاریکی چاکه، نه گهر نیوان خو یان چاک بکه ن و ناشت ببنه وه و به ته واوی ریک بکه ون، هه میسه ریکه وتن و ته بایی شتیکی چاک و په سه نده، هه رچه نده خه لکی به سروشت هزی به ره زیلی یه و ته نها به رژه وه ندی خو یان دیته به رچاو، نه گهر چاکه کارو ره فتار جوان بن و خاوه نی ته قوا و پاریزکار بن، نه وه دل نیابن، خوا هه میسه و به رده وام ئاگایه به کارو کرده وه تان.

دیاره پیشته باسی یاخی بونی ژنمان کردو، چاره سه ر نیسلامیه کانمان پرونکرده وه، هه ره له ئاموژگاری، پاشان سه رجی پی نه کردن، پاشان سزای جهسته یی سوک و په مزیی، وه ک لی دان به بالیف و سه رین له سه ر قه ره ویتله دا، که به شیوه ی ده ستبازی دیته به رچاو و به چاکبونه وه کو تایی دیت.

با نیستاش باسی لاساری و یاخی بونی میرد ده کهن، که واته ژن ده بی چ بکات؟

گهر لاساری و یاخی بونه که له لایهن میرده وه بیته، با ژن هه موو فیل و

زیردکی خوئی بہ کاریینی و ہویہ کانی دورکہوتنہ وہی میژدہ کہی بہ نہرم و نیانی و ژیرانہ بتویژتہ وہو، ہممو ہویہ کانی چاکبونہ وہی چارہ سہر بکات، ہیچی تیدا نیہ ژن کہ میٹک نازاری دہرونی ببینسی، یان بہ سینہ فراوانیہ وہ مالّ سہرف بکات بو چارہ سہر کردنی نہم حالہ تہ، چونکہ کہ ہہولّ و کوشش دہدات، نہوا بو بہرترتین نہرک ہہولّ دہدات، کہ دواہی عیبادہتی خوا، ژن شانازی پی دہدات.

دہکریّ ژن لہ ہہندیّ حالہ تی لاساری و یاخی بوونی میژدہ کہی، بہ گہراندنہ وہی کہ میٹک لہ مارہیی یہ کہی، میژدہ کہی رازی بکات.

داوهری کردن

خوای بالا ده فهرموی: ﴿وَإِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَأَبْعُوا حَكْمًا مِنْ أَهْلِهِ وَحَكْمًا مِنْ أَهْلِهَا إِنْ يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا خَبِيرًا﴾ (النساء - ۳۵).

کاتیک ژن و میژد جیاوازیان کهوته نیوانهوهو سه ریچی پیدا بوو، ریگه چاره که نیسلام دایناوه بو تهودی پیاو له گهل ژنه کهی به کاری بهینتی، هر له ناموژگاری و سه رجی بی نه کردن و لیدان، پاشان گهر نه گه یشتن به یه که و ته فاهوم سودی نه بو، نه و کاته، وه که خوای گه وره ده فهرموی: گهر له وه ترسان نه و جیاوازی به بگاته راده ی لیک جیا بونه وه، نه و با ناویژیکاریکی صالح له خزمی پیاوه کهو، ناویژیکاریکی صالح له خزمی ژنه که بانگ بکری، تا له م جیاوازی به بکولنه وه و هه ولدهن بیان گه یهنن به یه که و به ره زامه ندی هه ردو لا چاکیان بکه نه وه^(۱). گهر نه وان بیان هوی په یوه ندی

(۱) ده بی دادوهری کردن به ناره زوی هر یه کیک له ژنو میژدی جیاواز به یه کتری یه وه بیت و، ناویژیکاریکی چاک (صالح) بیت، جا نه و دو ناویژیکاره سهیری کیشو جیاوازی به که یان ده که نو هه ولی به یه که گه یشتنیان ده دن، گهر نه مه هاته دی، نه و شتیکی زور چاک، نه گینا له یه کیان جیا ده که نه وه، گهر گونا که گونا هی میژده که بو، نه و حوکمی گه پانه وی هه مو ماره بی به که ی ده دن، نه گهر له گهل نه فقه دا نه یدا بو... نه گهر گونا که گونا هی ژنه که بو داوی جیا بونه وی کرد، نه و حوکمی گه پانه وی هه مو ماره بی به که ی ده دن بو میژده که ی، وه که له فهرموده ی (صحیح) دا هاتوه، که کورته که ی نه مه یه: نافره تیک داوی جیا بونه وی له میژده که ی کرد، پیغه مبهری خوا ﷺ فهرمانی کرد ماره بی به که ی بو میژده که ی بگه ریخته وه.

نیوانیان چاک بیٹہ و د، خوی گہورہ سہرکہ و تو یان دہ کات، خوی گہورہ
 زانا و ناگادارہ بہ ہموشتیك.

گومانی تیدا نی یہ ہم دادوہری کردہ، لہ دوی سہرنہ کہ و تن و سہرنہ گرتنی کوششی
 ناموژگاری و سہرجی بی نہ کردن و تمبئی کردن، بہ سہر بہ رشتی دادرہس (قاضی) نہ انجام
 دہدری.

کاتی ژن و میړد بو حوکمی خوا بانگ دهکړین چ دهلین؟

۱- دهلین سمعنا و اطعنا^(۱): واته: فرموده‌ی خوامان بیست و گوږپایه‌ل

(۱) پټویسته ژن، یان میړد له گوتنی هم قسه‌ی‌دا په‌له بکن، با له‌سهر دلانیش گران بیت، هروره‌ها با ژن به میړده‌کشی بلن: (له خوا بترسه) له په‌روه‌ردگارت بترسه، یان (خوای گه‌وره بکه چاودتیری خوت)، له کتیبی (النهر)ی اُبی حیان هاتوه، جوله‌ک‌یه‌ک به هارونه ره‌شیدی گوتوه: نه‌ی گه‌وره‌ی پرواداران له خوا بترسه!

هارونه په‌شیدیش په‌کسر له‌سهر ولاغ‌ه‌ک‌ی داد‌ه‌به‌زئو سوجه‌ی بو خوا ده‌بات و پټویستی په‌ک‌ی به‌جئ دینئ، جا پټیان گوت بو نه‌صت کرد؟ نه‌ویش گوتی: فرمایستی خوای گه‌وره‌م هاتوه‌یاد ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْإِثْمِ فَحَسْبُهُ جَهَنَّمُ﴾ (البقرة- ۲۰۶)، واته: گه‌ر پئی گوترا: له خوا بترسه نه‌وا په‌کسر ده‌مار ده‌یگرئو خزی به‌گه‌وره ده‌زانئو ناموزگاری قبول ناکات، جا نه‌و که‌سه ناگری دوزه‌خی به‌سه بیته‌ی فشرش بوئ.

بهم بو‌نه‌ی‌وه سه‌رنجی ژن و میړد راده‌کیشم، که‌ته‌ن‌ها قبول‌کردنی حوکمی خوای گه‌وره چاره‌سهری کیشو جی‌وازی په‌کانه، بو راگیرکردن و مانه‌وه‌ی ژبانی هاوسه‌ریه‌تبان، که‌له به‌رژه‌وه‌ندی هم‌وان و به‌رژه‌وه‌ندی منداله‌کانیشه.. وپرای نه‌مه‌ش کاتئ تاوانبار دان به‌تاوانه‌ک‌ی، یان که‌مته‌رخه‌می په‌ک‌ی دینئو، به‌پئی فرمانه‌کانی خواو پیغه‌مبه‌ر، به‌په‌له خزی چاک ده‌کات، نه‌وا به‌بئ مشت و مړو ده‌مه‌قالتی نه‌و ریگه‌چاره‌یه کوتایی به‌گرفته‌کان دینئ.

خوای گه‌وره ده‌فرمویت: ﴿فَإِنْ تَنَزَّعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾ (النساء: ۵۹)، واته: هرکاتیک له‌سهر شتئ له‌نیوخویاندا پیک نه‌هاتن، نه‌گه‌ر پرواتان به‌خوداو رژی قیامت هم‌یه، کیشی خوتان حواله‌ی خواو پیغه‌مبه‌ری خودا بکن، نه‌م کاره بو‌تان باشته‌و ناکامی چاکتری هم‌یه.

به‌بو‌نه‌ی قسه‌کردن له‌سهر سه‌رپیچی کردن، من ویژدانی ژن و میړد ده‌ه‌ژنم، که

خوای گهوره بکهنه چار دیر دهر باره‌ی مندالّه کانیا، با هر یه که بیان له پیتناو نهو مندالّه بیتگردانه، له سر خزیه رستی یه که‌ی دابه‌زی و قوریانی به هندی له به‌رژه و هندی‌یه کانی بدات، که به‌هزی نهو سر پیچی یه توشی گه‌وره‌ترین هه‌ژاندنی ره‌وشتی و عه‌قلی و چاره‌نوس ده‌بن، چونکه له ناکامی نه‌م سر پیچی یه ناکوکی و دژایه‌تی و لیک جیابونه‌وه دروست ده‌بیت.

نیمه باسی نه‌وه‌مان کرده، که شه‌یتان چهند زیاتر دل‌خوش ده‌بی به لیک هه‌لوه‌شانه‌وه‌ی کوله‌گه‌ی خیزان، چونکه نهو هه‌لوه‌شانه‌وه‌یه روخانی ناینده‌ی مندالو ناینده‌ی هه‌مو نه‌ته‌وه‌یه، مه‌گهر نه‌وه‌ی، خوا ره‌جی پی بکات!

له کۆتاییدا با دروشمی هه‌ر یه‌ک له ژنو می‌رد فه‌رموده‌که‌ی پیغه‌مبه‌ر بی ﷺ: ((لا یفرک مؤمن مؤمنة إن کره منها خلقاً رضی منها آخر)) (رواه مسلم)، واته: پی‌اوی بروادار رقی له نافرته‌ی بروادار نه‌بیت، گهر ره‌وشتیکی نابه‌دلی لی به‌دی کرد، خو له ره‌وشتیکی تری رازی ده‌بیت.

به باشی ده‌زام باشترین شت، که کۆتایی باسی سر پیچی و دادوهری کردنی نیوان ژنو می‌رد به چهند فه‌رموده‌یه‌کی پیغه‌مبه‌ر ﷺ له مه‌ر هیمنی و له‌سه‌رخۆیی له کاروبارو نه‌رمی نواندن له مامه‌له‌و ره‌وشت باشی، بینین، که هه‌ر که‌ستیک کرده‌وه‌ی پی بکات، ده‌توانی گه‌وره‌ترین گرفت به ناسانی و دل‌پاکی یه‌وه چاره‌سه‌ر بکات و، له جی‌ی نیختیلافو ناکوکی، ناشتی و خو‌شه‌ویستی دابنی.

قال النبی: ((إن فیک الخصلتین یحبها الله: الحلم والأناة)) (رواه مسلم) واته: دو خه‌له‌تت تیدایه خوا خو‌شی ده‌وین، هیمنی و له‌سه‌رخۆیی و نه‌رمو نیانی.

((إن الله رفیق یحب الرفق، ویعطي علی الرفق ما لا یعطي علی العنف، وما لا یعطي علی ما سواه)) (رواه مسلم)، واته: خوا نه‌رمو نیانه‌و نه‌رمو نیانی خو‌ش ده‌وی، نه‌و شته‌ی له‌سه‌ر نه‌رمو نیانی ده‌بیه‌خشی، له‌سه‌ر توندوتیژی نایه‌خشی.

له ریوایه‌تیکی تردا، پیغه‌مبه‌ر به خاتره‌ عایشه‌ی فه‌رمو: ((علیکم بالرفق وإیاک والعنف والفحش، إن الرفق لا یكون فی شیء إلا زانه، ولا ینزع من شیء إلا شأنه))، واته: پی‌ویسته له‌سه‌رتان نه‌رمو نیان بن، نه‌که‌ی توندوتیژی و کاری خراب بکه‌ی، چونکه نه‌رمو نیانی له هه‌ر شتی‌کدا هه‌بیت جوانی ده‌کات، له هه‌ر شتی‌کدا نه‌می‌نیت ناشیرینی ده‌کات.

((اتق الله حیث ما کنت، واتبع السینة الحسنة تمحها، وخالق الناس بخلق حسن))

بوین و فرمانبریمان کرد.

۲- ههروا ده‌لین سمعاً و طاعةً: گوئی‌ایه‌ل و فرمانبرین.

بویه ده‌لین (سمعنا و اطعنا)، چونکه خوی گه‌وره ده‌فرموی: ﴿إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ (النور- ۵۱)، واته: به راستی قسه‌ی پرواداران نه‌وه‌یه، کاتیک بانگ ده‌کرین بۆ حوکی خواو پیغه‌مبه‌ر ده‌لین: گویمان گرت و به‌رفرمانیش ده‌که‌ین. نه‌وانه سه‌رفرازو سه‌رکه‌وتون.

(رواه أحمد وغيره وسنده صحيح)، واته: له‌هر شوئیتیک بوی له‌خوا بترسه، چاکه به‌دوای خراپه‌دا بیته خراپه‌که ده‌سپرتته‌وه، به ره‌وشتی جوان له‌گه‌ل خه‌لک هه‌لسوکورت بکه. ((من یحرم الرفق یحرم الخیر کله))، واته: هه‌رکه‌سی له نهرم و نیسانی بی‌به‌ش بیست، نه‌وا له هه‌مو چاکه‌یه‌ک بی‌به‌ش بوه.

بۆ هەر پرسیاریکی
جنسی وه لایمیکی خوئی ههیه

تۆ دىربارهى جنس پرسىيار ده كەي و، ئىمەش وەلام دە دەينەو (۱):

۱/ پرسىيار: چۆن دە كرى ھاوسەنگى جنسى نىوان ژن و مىرد
دروست بىيىت؟

وەلام: جىي داخە ھەندى پىاو (مىرد) تەنھا قەناعەت يان بە چىژ وەر گرتنى
خۆيان ھەيە، چاودەروانى ئەو ناكەن ژنە كەشيان چىژو خۆشى وەر گرى،
ديارە ئەمەش دە بىيىتە ھۆي تورە بونى ژنە كەي بە ھۆي كارە جنسى
يە كەي و خۆيىستىيە كەي، چونكە ژنىش ھەز دە كات وەك مىرد دە كەي چىژ
وەر گرى، وەك قاعىدە كى گشتىش، يە كەم جار پىاو زوتر لە ژن دە گاتە
چىژو خۆشى و ئاوى دىتەو، لە بەر ئەو پىويستە لە سەر پىاو ھەول
بدات ئاوى زو نە يە تەو و دواى بخات، گوتراو يىشە ژيانى ژن و مىردى
سەر كە و تو لە سەر ئەو وە ستاو، كە ھەردو كيان بە يە كەو بە گەنە چىژو
خۆشى... جا لە بەر ئەو پىاو ھۆكارى موجدەبى كارى جنسى يە،
پىويستە لە سەرى، كۆنترۆلى خۆي و جوتبونە كەي بكات، بۆ ئەو ھى
ھەردو لا بە گەنە مە بە ستى ئەو جوتبونە، چىژ وەر گرتنى يە كترىش
ھەردەم بۆ ھەردو لا باشترە...

۲/ پرسىيار: ئەو دەرمانە پزىشكى يانە چىن، كە ئەندامە كانى
زاوژى بە ھىز دە كەن؟

وەلام: دە كرى بگوترى گرتنە بەرى رىگاي ناسروشتى بۆ بە ھىز كرتنى
ئەندامە كانى زاوژى، بە واتاي بە كار ھىنانى دەرمانە كانى پزىشكى و
دەرمانە بە ھىز كەرە كان، سودىكى كاتى يان ھەيە، ھەر دواى

(۱) ئەم باسە مان لە زۆر كىتب و گۆفارە زانستىيە جىاجىاكانەو وەر گرتە.

به کارهینانی، کاری خوئی ده کات، پاشان هیندهی پی ناچی مرؤف بهست به کاردانهوهی نهم دهرمانه ده کاتو، ورده ورده هیزه جنسی به کهمی کز ده بیټ.. ئیمه ناموژگاری گه نجان ده کهین، نهم دهرمانه پزیشکی یانه به کار نه هینن، له بهر نهوهی هیزی جنسی به شیروه کی کاتی به هیز ده کات، پاشان هیندهی پی ناچی به رهو نه مان ده چیت.

هر که سیټک ده به وئی هیزه جنسی به کهمی به هیز بیټ، باریتسا (قواعد) ه سروشتی به کان په یرو بکات، وهک وهرزشو پشودان و خوړاک، دورکه وتنه وه له غه مو دلپراوکی و شتی تر، چونکه پشودانی دهرونی، له گه وره ترین هو به کانی چالاک کردنی هیزی جنسی به، چونکه هر هه له بهک له به کارهینانی دهرمانه به هیز که ره ده سترکه ده کان رو بدات، زیانیکی زور له وهرگره کهمی ده دات، که ته نها زیان به نه ندامه کانی زاوژی ناگه به نی، به لکه کار له ته ندروستی گشتی مرؤف ده کات.

۳/ پرسیار: له دوا میز کردن شله به کی مه نی دیته دهره وه، ئایا هوئی نهمه چی به؟ ئایا کار ده کاته سهر ته ندروستی مرؤف.؟
چاره سهره کهمی چی به؟

ودلام: گهر نهو شله مه نی به کهم بو، نهوا هیچ زیانی نی به، که هو به کهمی بو فراوانی داقلیشان ده گه پیتته وهو، له ناکامی قه بزیه وه دروست ده بیټ، که پال به پیکهاتوه کانی شلهی مه نی کوکراود ده نیټ، که له ناکامی دهرنه چونی به وه، له گه ل میز دیته دهره وه.

به لام گهر بو ماوه به کی در پزخایه ن به رد دوا م بو، نهو دلویه ناوه زور هاته دهره وه، نهوا نهو حالته ته حالته تی نه خو شیه وه، به لگه می کزی ده ماره له گوشراوه کاندا، یان هه وکردنی پرؤستاته، که به به کارهینانی

فيتامين (E) و ئۆكۆتۈن چارەسەر دەكرىت، چونكى بە بەردەوام دەرچونى ئەو دلۆپە مەنى يە كار لە تەندروستى گشتى دەكات.

لەسەر گەنج پىيويستە ھەردەم لە شتە وروژىنەرەكانى وەك ئەو شوينە ئارەزويانەي، كە ديمەنى روت، يان دەستبازى جنسى، يان خويىندەنەوي چىرۆك و كىتېبە جنس بزوينەكان دور بىكەويتەو.

پىيويستە نەھىلىرى قەبز بى، با ئەو شتە نەرم كەرەوانە بخوات، كە يارىدەدەرى بەتالكردى رېچۆلە دەدات، ھەروا بوار نەدان بە كۆبونەو دەسەر يە كدا كەوتنى ماددە پيسەكان لە كۆمدا، باش وايە ئەو ماددانەي ئامازەمان بۆ كرد بەسەرپەرشتى پزىشك، بەكاربەيتىر.

۴/ پرسىيار: مەنى چى يە؟

وہلام: برى ئەو مەنى يەي، كە پياو لە يەك جار فرىي دەدات لە نيوان (پىنج) تا (دە) سانتىمەتر موکەعەبە، يەك سانتىمەترى موکەعەبى ئەو شلەيە، نىكەي شەست مىليۆن گياندارى تۆواوى (حيوان منوي) پىك دىت، گەر مەنى سروشتى لە ژىر مىكرۆسكۆب پىشكىن، ئەوا ژمارەيەكى زۆرى (حيوانات منويە) چالاكى بەھىزى پىكھاتو لە ماددەي (سېرمن) تىدايە.

دكتور (فون بوھل) لە زانكۆي لىنينغراد بە دىارى خستو، گەر ماددەي سېرمن بخرىتە جەستەي مرۆف، ئەوا سودى پى دەبەخشى، ئەمەش شوينەواری بەھىزكەرى جوتبون لە لاي ئافرەتافان بۆ راقە دەكات، گومانى تىدا نى يە بەشىك لەو مەنى يە، ئەندامى زاوزىي ئافرەت دەيمىزى.

۵/ پرسىيار: ھۆيەكانى كزى گياندارى تۆواوى چى يە؟

وہلام: گرنگترىن ھۆيەكانى كزى گياندارە تۆواوى يەكان برىتى يە لە:

- ۱- بى ھىزى گشتى، كە جەستە دوچارى دەبى.
- ۲- سەيلانى توند كە كار دەكاتە سەر جوتە ھىلكەى گون.
- ۳- سەيلانى كەقنار (مزمىن).
- ۴- زھرى.
- ۵- سىل.
- ۶- زيادەپۆيى كرددن لە جوتبون.
- ۷- ھەندى جۆرى تەسكى، كە قەنەواتى تۆواوى دوچارى دەبىت.
- ۸- دەست پەر (العادة السرية).
- ۹- زۆرى ترشەلۆك لە گولنىك (مەھبل) دا.

۶/ پرسىيار: پەيوەندى نىوان مەمك و كۆئەندامى زاووزى ئافرەت چى يە؟

وہلام: پەيوەندى يەكانى نىوانىان زۆر توندو تۆلە، تەنانەت ھەر چ شتىك كار لە يەكىكىان بكات، كار لەوى ترىش دەكات.. خويىندى ھەدى چىرۆك و گىپرانە ھەدى وروژىنەرەكان و تەماشاكردنى ئەو فلىمانەى وەسفى ئەو شتانەى وەك ئەو دەكات، كارىكى خراب دەكاتە سەر كۆئەندامى زاووزى ئافرەت، كە مەمكەكانىش دەگرىتە ھەدى.. ئەركى ھەمو كچىكە سور بى لەسەر پاراستنى مەمكەكانى، ئەوىش بە دور كەوتنە ھەدى لە ھەر شتىك كە زىان بە كۆئەندامى زاووزى دەگەيەن، ھەروەھا كۆئەندامى دەمارەكانىش.. فەرامۆش كرددنى گرنكى دان بە مەمكەكان، كارىگەرى يەكى زىانبەخش دەكاتە سەر ھەردو كىيانو، سەر ئەو جوانىيەى پىويستە

تیایاندا هہ بیت.. یاری پی کردنی پیاو به مہمکی خیزانہ کہی و مژینی سہرہ گویہ کہی، کاریگہری یہ کی گہورہی ہہیہ ہؤ وروژاندنی جنسی نافرہت.

٧/ پرسیار: گوتهی پزیشکیی لہ مہر کزی جنسی (الضعف

الجنسی) چی یہ، نایا دہ کری دەرمان ببیتہ چارہ سہر؟

وہ لام: بیگومان دەرمان کاریگہری زوری ہہیہ لہ چارہ سہر کردنی کزی جنسیدا، دہرمانی وا ہہیہ دہ کری ہؤ ہم نہ خویشیہ بہ کار بہیتریت، بہ لام ہندی دەرمان ہہیہ نابی بہ کار بہیتریت، مہ گہر لہ چند حالتیکی نہ خویشی فعلی دا، کہ بہ کار ہینانیشی پیویستہ لہ ژیر چاودیری و رینمایی پزیشک بیت.

٨/ پرسیار: ہویہ کانی کزی جنسی چی یہ؟

وہ لام: کزی جنسی دہ گہریتہ وہ ہؤ چند ہویہک، گرنگترینیان بہ کار ہینانی نامیری زاوژی بہ زو جوتبون و زیادہرؤیی کردن لہ جوتبون، یان دہست پہر (العادی السریة) کردن، یان دابہ زینی تہندروستی گشتی و ماندو کردنی جہستی و عہقلی و ہندی نہ خویشی، ہہر وہا دہ گہریتہ وہ ہؤ چند ہویہ کی دہرونی (نہفسی).. سروشتیشہ کزی جنسی، جگہ لہ ہویہ کانی، ببیتہ مایہ بی ہیز کردنی نامیری زاوژی، یان کامل نہ کردنی ہیزی نامیردہ، لہ بہر ئہ وہ وا دہبینین ماندوبون و کہم نوستن لہ نیو نہ و ہویانہیہ، کہ دہ بیتہ ہوی کزی جنسی، بہ گوزارش (تعبیر) یکی تر ہہر چ شتیک ببیتہ ہوی بی ہیز کردنی کوئہ ندامی دہمار، ئہوا لہ ہویہ کانی کزی جنسی دادہ نریت.

نہ خویشی یہ کانی برپہری پشت کاریگہری یہ کی راستہ و خوؤ خراپی

له سهر نامیتری زاوژی ههیه، بهلکه ده بیته مایه ی گرفتیکه هه موده کی، نه خووشی یه کانی زاوژی- وهك زوهری و سهیلان- کاریگه ریان له کزی جنسی ههیه.

ههروه ها تیک چونو شله ژانی کۆنه ندامی هه رس به جوړه جیا جیا کانی یه وه، ده بیته هو ی کزی جنسی، به پیچه وانهی نه وه ی له نیو خه لکیدا باوه، ماده ده بی هوشکه ره کان به هه مو جوړه کانی یه وه، وهك حه شیشه و کۆکاین و تریاک، کار ده کاته سهر کزی جنسی، چونکه نه وه هیزه جنسی یه ی مرۆق، له یه که م کاتی خواردنی نه وه ماده ده بی هوشکه رانه، ههستی پی ده کات، ته نها هیژیکی له ناو چوه، هینددی پی ناچی به ره و کزی وهر ده گه ری و پیویست به چاره سهر ده کات. به دیاریش که وتوه جگه ره کیشان کاریگه ری له کزکردنی جنسیدا ههیه، نه م گوته یه ش به شیوه یه کی گشتی له سهر مه ی (عرق) پیاده ده بی. له هو یه کانی کزی جنسی نه وه یه، هه ندیک له پیوان له کاتی جوتبوندا، به مه بهستی سک پر نه بون، تۆیه که ی له ده روه ده هیینه ده روه. زانراویشه که زۆر ده ستیپه رکردن هو یه کی سهره کی یه له هو یه کانی کزی جنسی.

٩/ پرسیار: پزیشکان ده لین (ترسان) هو یه که له هو یه کانی کزی

جنسی! جا مه بهست له م گوته یه چی یه و مانای چی یه؟

وه لام: ترس له کزی جنسی، کاریگه ری خو ی ههیه، نکول ی لی ناکری، که به چه ند دیار ده یهك و شیوه ی جیا خو ی ده نوینی، وهك ترسان له دوچار بون به نه خووشی یه کی پیس، نه وهش له حالته تی جوتبون له گه ل نافره تیکی گومان لی کراو، یان له وانیه ترسه که له ناشکرابونی

کاره که بیټ، گهر جوتبونه که ناشرعی بیټ، یان ترسان له سک پرپونی نافرته که، جا به ههر هویه بیټ نه یه وی سکی پر بیټ، یان ترسان له زیان گه یاندن و نازاردانی نافرته که.

جاری وا هه یه به خه یالی پیاودا دی، که ناتوانی جوت بیټ، نه وهش ده گه ریټه وه بو ههست کردنی مرؤف به کم و کورتی له بی هیټی پیکهاته ی نامیری زاوونیدا، یان بی هیټی له خودی توانا جنسی یه که یدا، نه وهی مایه ی سهرنجه نه وه یه، ترسان له جوتبون، گهر سنوریککی بو دانه نری، ده بیټه حه قیقه تیکی واقیعی، گهر دترین هویه کانی ههستکردن به ترس، ترسانه له قه باره ی نه ندای زاوون، که زور جار ههست کردنه که وه همی یه و هیچ شوینه واریک و مه ترسی یه کی نی یه، نه مهش ده گه ریټه وه بو نه زانی نه و که سه، به شیوازی نامیری زاوون و فیسولؤجی و زانیاری یه کانی تری په یه ونیدار به م مه به سه.

١٠ / پرسیار: شوینه واری پیشه، یان حالته تی دهرونی له دوچار بون به کزی جنسی چی یه؟

وه لام: بیگومان نه و پیشه یه مرؤف کردویه تی یه پیشه ی خوی، ههروه ها حالته تی دهرونی له مومارده سه کردنی کرده ی جنسی دا، کاریگه ریان هه یه و شوینه واریان دیاره و نکولی ناکری له توش بون به کزی جنسی. نه و پیشانه ی سروشتیکی وه ستاویان هه یه و پیویستی به جولنه نی یه و که م جولنه بو چند سعاتیکی دریت خایهن، زیانیتیکی زور به هیټی جنسی ده گه یه نی، هه ندی پیشه پیویستی به ده ستاو ده ستکردنی کانزاکان یان پیکهاته ژه هراوی یه کان هه یه، به هوی کارتیکردنی له سه ر ده ماره کان، ده بیټه هوی کزی جنسی.

به لآم سه بارهت به حالهتی دهرونی یهوه، کزی جنسی به زوری، یان لهنکاوه (طاری) یان کاتی یه، که هیئندهی پی ناچی نامینتی به نهمانی، ئەو هۆیانهی دهبنه مایهیی ئەو کزی یه.

شوینهواری حالهتی دهرونی له کزی جنسی دا، تهنه لهسهه بی هیئزو لاوازو نهخۆشی کورت هه لئه هاتوه، به لکه تهنه دروست باشه کانیش دهگریتهوه، زوریش پیویست به گرنگی پی دان ناکات، چونکه زور جار بو خۆی نامینتی.

لهوانهیه هه مو پیاویکی لهش ساغ به هۆی چه ند هۆیه کی دهرونی، دوچاری کزی یه کی جنسی کاتی بییت؟ خه م و په ژاردو هه راسان بون به هۆی گرفته کانی کارکردن، یان مال و سامان یان غهیری ئەمه، لهوانهیه بو کاتیک بیته له دهستدانی توانای زاوژی پیاو. ههروهه گه ر پیاو له ژیا نی رۆژانهیدا روه پروی گرفته کانی بییت، که به زه جمهت چاره سهه بکریت و عه قلی سه رقالم بکات، ئەوا توانای زاوژی کردنی کز ده بییت، چونکه عه قلی، تا سنوریک به م گرفته وه سه رقالم ده بییت، که هه مو شتی ک له گه ل خۆی فه رامۆش ده کات، به لکه زور جار مرۆف خواردنه کەشی فه رامۆش ده کات و ئاره زوی خواردنی نامینتی، گه ر هه ندیک که س هه رگیز ئەم حاله ته له ناکاو (طاری) انه ی کزی جنسی تاقی نه کرد بیته وه، مانای ئەوه ناگه یه نی له لایه نی جنسی یه وه له و که سانه به هیترن، که ئەم حاله تانه یان به سه ردا هاتوه، به لکه ئەمه بو ئەوه ده گه ریته وه، که ئەو که سانه له ژیا نیاندا توشی ته نگ و چه له مه ی دهرونی توندو ناخۆش نه بون، یان ئەو که سانه له و جوړه که سانه بن، که گرنگی به گرفت و ئاسته نگ و زه جمه ته کانی ژیا ن ناده ن.

۱۱/ پرسیار: زۆر گویمان له (وهرزى جنسى) دهبيت، كه بۆ چارهسهرى كزى جنسى بهكار دههينریت، بئئوهوى فيكرهيهكمان له ماهى يهتى يهوه ههبي.. جا ئه و وهرزشه جى يه و چۆن ئه نجام دهدرئ؟

وهلام: وهرزى جنسى له چارهسهر كوردنى كزى جنسى و بههيز كوردنى ماوهى رهپ بون (الانتصاب)، بۆ ماوهيهكى زۆر سوده هيه، ئهم كردهيهش بهوه ئه نجام دهدرئ، كه پيش ته نجامدانى كردهى جنسى (جوتبون)، پارچه قوماشيك و قاپيك سههولاو بينى، پارچه قوماشه كه به ئاوه كه تهر بكرئ و بۆ چهند جار يك چوكى پى بسرپتهوه، جا گهر ئهم وهرزشه بۆ چهند جار يك دوباره كرايهوه، ئه و كزى جنسى يه ناميتئ و هيزه جنسى يه كهى پياو به كاملى ده گهرپتهوه.

۱۲/ پرسیار: ئايا به خهياى داهاتن (الإيحاء) كارىگهرى له كزى جنسى دا ههيه؟

وهلام: بهئى! گهر مرؤف وا به خهياى دابى، يان هاوړيكانى، يان كهس و كارى واى تى بگهيهنن، كه جنسى كزه، ئهوا گهر ويست و كه سايهتى يه كهى بىهيز بيت، به راستى دوچارى ئه و كزى يه دهبيت. به پيچهوانه شهوه، گهر به خهياى دابيت جنسى به هيزه و دهتوانئ جوت ببئو، له دهرونى خوئيشى دا ئهمه دوباره بكاتهوه، گوئى نه داته قسهى خهلكى، به تاييهتى شهوى ژن گواستنوه گهر به زاوا نه ببو، ئهوا توشى كزى جنسى نابئ.

جا متمانه به خۆكردن، هۆيهكى گهورهيه له هۆيهكانى بهتوانايى و سهركهوتن، نهك تهنها له هاوسه رگرتن (الزواج)، بهلكه له ههمو ژياندا،

له فرموده‌ی (صحيح) دا هاتوه: ((إنما العلم بالتعلم، والحلم بالتحلم، ومن يتبع الخير يلقه، ومن يتق الشر يوقه!!)).

ئهمو نابیی پارانوهو بهردهوامی داواکردنی هیژو لئی بوردن و لهش ساغی، له خوای گه‌وره له‌بیر بکری.

١٣ / پرسیار: هه‌ندی کەس سکالای زو ئاو هاتنه‌وه ده‌کەن، هۆیه‌کە‌ی چی یه؟

وه‌لام: ماوه‌ی جوتبون له تاکیکه‌وه بۆ تاکیکی تر جیاوازی هه‌یه، به‌ گۆیره‌ی جیاوازی نه‌و که‌سه، هه‌ندی کەس توانای درێژ خایه‌نی ماوه‌ی جوتبونی دراوه‌تی، که ئاره‌زوه‌کانی خێزانه‌کە‌ی تیر ده‌کات، هه‌ندیکی تریش سکالای خێرا ئاو هاتنه‌وه ده‌کەن پیش جوتبون به‌ چەند ساتیک، که ئهمه‌ش ده‌بیته‌ هۆی خەم و په‌ژاره‌و دل گرانسی بۆ پیاوو، ته‌نگی و وه‌رسی بۆ نافرته‌که‌، جا گەر ئهم کاره‌ چەند جار له لای پیاو دوباره‌ بیته‌وه، ئه‌وا له بنه‌ره‌تدا جۆریک له ترسانی بۆ دروست ده‌بیته‌، که بیه‌وی جوت ببی، هەر له‌گه‌ڵ ئهمه‌شدا شتیکی تر پروده‌دات، که بریتی یه له ره‌پ نه‌بون (عدم الإنتصاب)، که کار ده‌کاته‌ حاله‌تی کزی جنسی، که پتویستی به‌ چاره‌سه‌ریکی تر ده‌کات.

وا ده‌بی خێرا هاتنه‌وه‌ی مه‌نی له پیش جوتبون، هۆیه‌کە‌ی بگه‌رپته‌وه بۆ چەند هۆیه‌کی جیا جیا، که پیاو ژیانه جنسی یه‌کە‌ی به‌ حاله‌تی خێرا هاتنه‌وه‌ی مه‌نی ده‌ست پێ ده‌کات، چونکه له‌و کاته‌دا له ده‌رونی خۆیدا بریاری داوه، ده‌بی کرده جنسی یه‌که‌ ته‌نجام بدات، که له‌م مه‌سه‌له‌یه‌دا شاره‌زایی یه‌کی پیشینه‌ی نی یه.. جا فه‌حس کردنی حاله‌ته‌کانی خێرا هاتنه‌وه‌ی مه‌نی، پتویستی یه‌کی زۆری به‌ لی‌کۆلینه‌وه هه‌یه، به‌ر له

گەشتن بە بېياردانى چارەسەرىكى ديارىكراو.
خېرا هاتنەودى ئاۋ بە ماندوبونى ئەعساب، دواى يىسارى و دەست
بازى يەكى دريژ خايەن بەستراۋتەۋە، يان ھۆيەكەى دەگەرپتەۋە بۆ زۆر
ھەستىارى بۆرى ميزکردن، ئەم زۆر ھەستىارى، بە تەنھا دەتوانى پىاۋ
دوچارى كاردانەۋەيەكى خېرا بىكات، كە ئاكامەكەشى خېرا هاتنەۋەى
مەنى دەبى. ئا بەم شىۋەيە جۆراۋجۆرى ھۆيەكانى خېرا هاتنەۋەى
مەنى، جۆراۋجۆرى رېگاچارە دەخۋازى.

۱۴/ پرسىيار: چارەسەرى ئاۋ زوو هاتنەۋە بەر لە جوتبون چى يە؟
ۋەلام: يەكەم ھەنگاۋى چارەسەركردن لەسەر دەست نىشان كردنى ھۆى
نەخۆشى يەكەۋە دەۋەستى، جا ھەر كاتىك ھۆيەكە زانرا، ئەۋ كاتە
چارەسەركردنەكە ئاسان دەبىت، ئەمەش بە ھۆى بەگوى كردنى
رېنمايەكانى پزىشكەۋە دېتە دى.

۱۵/ پرسىيار: باشترىن كاتەكانى جوتبون چ كاتىكە؟
ۋەلام: باشترىن كاتەكانى جوتبون ئەۋ كاتەيە، كە مرۆفۇ جەستەۋدەرونى
ئاسودە (مرتاج) بىت، ئەم ئاسودەيى يەش بە زۆرى دواى نويژى بەيانىان
دەستەبەر دەكرى، كە ژنو مىرد لەۋ كاتەدا بە جەستەۋ دەرونەۋە
ئاسودەن، ھەلى خەوتنەۋەشىيان بۆ دەردەخسى.

۱۶/ پرسىيار: باشترىن بار(وضع)ى جوتبون چ بارىكە؟
ۋەلام: ھەمو جوتبونىك پىۋىستى بە فىكر ھىمنى و خاۋى لەش ھەيە، ھەر
جوتبونىك لە بارودۇخىكى شەكەت، يان لە بارى ماندوبەتتى يەۋە ئەنجام
بدرى، ئەۋا جەستەۋ ئەعساب ماندو دەكات.
ھەندى كەس بە راۋەستانەۋە لەگەل خېزانىان جوت دەبن، كە ئەمەش

زۆر زىيان و ئازار بە تەندروستى دەگەيەننى، جوتبون دواى نان خواردنىش ھەمان زىيان دەگەيەننى، باشتىن شىۋازى جوتبون پالکەوتنى ئافرەتە، دەشكرى ھەندى جار بە پىچەوانەو بەكرىت.

۱۷/ پرسىيار: بۇچى ھەندى ئافرەت بە جوتبون ئازارى پى دەگات؟

وہلام: ئەو ئازارەى، يان ئەو تەنگى يەى ژن لە كاتى جوتبون ھەستى پى دەكات، دەلالەت لە ھەبونى كۆسپىك، يان ھەو كوردنى بۆرى زاۋزى دەكات، ئەگەر ئەو ئازارو تەنگى يە لە ئەنجامى رەفتارى توندى مېردەكەى نەبىت لە كاتى جوتبوندا، يان نەزانىنى پى... وەك قاعىدە يەكى گشتىش ھۆى ئازار، يان تەنگى نەزۆكى يە... فەحسى پزىشكى ئەو دەگەيەننى“ ئەو نەزۆكى يە زۆر جار لە گەل جوتبونىكى بە ئازارەو يە، ئاكامى خودى كوردە جنسى يەكە نى يە، بەلكە لە ئاكامى ئەو ھۆكارە يە، كە دەبىتە مایەى ھەست كوردن بە ئازار لە كاتى جوتبوندا. ئەمەش بۇ تەسكى فەتھى مندالدىن، يان زۆر ھەستى يەتى، يان ھەو كوردنى ھەردو شفرە دەگرىتەو، يان ھەبونى كولىك (قرحە) زھرى يان فتق، يان ھەبونى نەخۆشى يەك لە مېزىلدىن، يان كۆم دا.

۱۸/ پرسىيار: ھۆى بەرەبەرەكانى يەكانى ژن چى يە؟

وہلام: ھۆيەكانى بەرەبەرەكانى ژن چەند شىتىكن، گرنگىرىنىيان ھەلنەستانى پياۋە بە ئەركە جنسى يەكەى لە دەستبازى كوردن و يارى و شتى تر، بەم بۆنە يەو ئەم نوكتە خۆشە باس دەكەين:

پياۋىك ھەستى بە بەرەبەرەكانى خىزانەكەى و فەرامۆش كوردنى كاروبارى مالەو ھى دەكرد، جا پياۋەكە لە پارچە كارتۆنىك ئەم پەندەى

نوسى و لە ژوورى چىشتخانەى ھەلۋاسى: (كارەكت بە چاكى بگە،
ھىواكت دىتە دى)، جا ژنەكە ئەو پارچە كارتۆنەى ھىناو لەسەر
قەرەۋىلەى نوستنى ھەلۋاسى.

۱۹/ پرسیار: ئامۇزگاريت بۇ پياوان چى يە، بۇ ئەوھى خۆشەويستى
پتەويان و گەنجىتيان لە ھىلانەى ھاوسەريەتى بپاريزن؟

وئلام: پىويستە لەسەر پياو بە پىيى توانا ئەم ئامۇزگارى يانە پيادە بكات:
۱- گولئىكى سورى بۇ ئامادە بگە (بۇ تىيىنى يەك گول لە كۆمەلە
گولئىك سەرنج راکىشەر ترو شاعىرى ترە).

۲- ھەندى جار لەسەر چى، نانى بەيانى لەگەل بچۆ.

۳- يادگارى يەكانى رۆژانى خالى و بىكارى، وەك مانگى ھەنگوين لە
يادت بپاريزە.

۴- لە شويىنى كارەكت تەلەفۆنى بۇ بگە، پىيى بلىي بىر لە تۆ
دەكەمەو ھە بىرت دەكەم.

۵- لە رۆژانى پشودا لەگەل خۆتى ببە بۇ گەشتىكى خالى لە خەلك.

۶- تەسجىلىكى بۇ ئامادە بگە بۇ يادگارى يە بە نرخەكانتان.

۷- ھەردەم باسى ھىواو ئاواتەكانتى بۇ بگە، بەشدارى بگە لە بىرۆكەو
ھەستەكانت.

۸- سوربە لەسەر كرىنى ئەو بۆنەى، كە خۆى ھەزى لىيەتى بە گوتەيەكى
شېرىن پىيى بلىي تەنھا لە مالىھە بەكارى بەيىنى نەك بۇ دەرەو.

۹- ھەردەم كەل و پەلەكانت بە رېك و پىكى دابىنى، جەلكانت رېك بچەو
بە شويىنى خۆى ھەلۋاسە، گۆرەوى و پىلاوۋەكانت لە خوارەوھى خىزانو
لە ژىر كورسى فرى مەدە.

- ۱۰- هیچ شتیك له مالټوډ فہرامؤش مہكہ، كہ پټویستی به چاك كړدنهوہ، یان گؤړپنہوہ ھہبیت، ھہر چہندہ بچوكیش بیت.
- ۱۱- ھہردہم له گہلئ بچؤ بؤ كړینی شت ومہكہ كانی.
- ۱۲- ھہردہم باسی ټہندازہی دلخؤشی و گہوردہی و شانازیتی بؤ بکہ.
- ۱۳- گہر ھہر چ یاری یہ کی شہرعیتان كړد، لیگہرئ با بؤ چہند جارتيك ټہو لیت بباتہوہ.
- ۱۴- ھہردہم به ټیعبجابوہ تہ ماشای بکہ، پیا ھہلدان به جل و بہرگی و قؤ شانہ كړدنی و شوخ و شہنگی ټہوت له بیس نہچئ.
- ۱۵- پیتش دہرچونت له مالټوډو، گہرانہودت بؤ مالټوډو بہ گہرمی ماچی بکہ.
- ۱۶- نارہزو (ھیواہ) تټکی نوئ و ھاوبہش و خوئی له گہلدا دہست پئ بکہ! باشتړینیشی خوټندنہوہی بہ سوډہ.
- ۱۷- ھہر چ شتیك دہزانی دلخؤشی دہكاو عاتیفہو ھہستہ شہرعی یہ كانی دہورؤټینئ، ټہودش بڅہ ناو ټہو لیستہ یہوہ.

۲۰/ پرسیار: چ ټافرہټيک له ھہمو ټافرہټان جوانترہ ؟

وہلام: جوانی نمونہی وہكو بہزہبی خواي گہورہ وايہ، كہ بہسہر روی زہوی دابہش كراوہ، جوانی جوانی گیان و پەرورده و ږدوشته، ھہمو ټافرہټيک بہشی له جوانی ھہیہ، بہ مہرجئ بہدیاری بڅات و چاودټیری بكات و پارټیزگاری لہسہر بكات، بہلام جوانی وټنہو جوانی جہستہ، سہرہرایی خیرایی كارتیكړدنه كہی، ناگاتہ پلہی جوانی گیانی (الروحي) لہ بہھاو بہرزی و مانہوہیدا.

٢١/ پرسپار: چ پیاویک به دلی نافرته ؟

وهلام: نزيكترین پیاو له دلی نافرته نهو پیاوهیه، که ههلس وکوتی له گهل باش بی، بهمه رجی نهو مامهلهیه دروست کراو نه بیته، بهلکه له ناخهوه سرچاوهی گرتبی. ههلس وکوت لیته دا مانای ریزو زهوقو به خشینو رهوشته و موجامهلهی خوښه، که هه مو نه مانه له پاریزگاری که سایه تی پیاوه، چونکه هیچ شتیك له لای نافرته وهك پیاوی بی شه خسییهت، یان شه خسییهت کز ناشیرین تر نی یه!

٢٢/ پرسپار: چ شتیك پیویسته بو نهوهی ببیته هوئی دهرنه چونی

پیاو له مالهوه بو چایخانه کان و شوینی تر؟

وهلام: پیاو له مالهوه پیویستی به خوښه ویستی و سوژو حه نان و پشوو هیمنی و جیگری یه کی زورو جوانی و رازاوهی نویکار هیه، جا گهر خیزانه کهی هه مو نه مانه ی بو فراهه م نه کات، نهوا نه مه پال به میرده که یه وه دهنیت، بو راکردن له مالهوه و روکردنه چایخانه کان و شوینی تر، گهر شه خسی یه تی کز بیته و به هره کانی ساده بیته. چایخانه و هاو وینه ی له دوژمنه هه ره سهخته کانی خیزانه..^(١)

٢٣/ پرسپار: گرفته کانی شهوی ژن گواستنه وه (لیلة الزفاف)

چی یه؟

وهلام: وا ده بی پیاو له شهوی گواستنه وده دا دوچاری خاوبونه وهی نامیری نیرینه ی ده بیته، که پی پی ده لین خاوبونه وهی شهوی یه که م، نه مه کاتی

(١) چند سالیك بهر له نیستا و تاریکم بلاو کرده وه له ژیر ناونیشانی (المقهی نادي الشيطان) (چایخانه یانه شهیتانه).

يەنە بە نەمانى ھۆيەكانى لەنىو دەچى، جا ھۆيەكە، يان لە ئاكامى ترسى سەرنەكەوتنە، يان شارەزا نەبونیەتى لەم بارەو، يان بە ھۆى نەبونی متمانە بە خۆيەتى، بەلام ئەمە بە دەگمەن نەبى رو نادات، بەتایبەتى گەر ژن و مېرد خۆشەويستى يەكتى بن، ئەو كاتە ھەرگىز ئەمە رو نادات. خۆشەويستى مەسۆگەرى بەخشىنى متمانە بەخۆبونی پىساو، ھەرودھا ھاوبەشى ژن بۆ مېردەكەى و يارىدەدانى لەم شەوۋدا مەسۆگەرى ئەم متمانەيە... كە نابى مەندو بى.

پاش ئەمە قۇناغى سكالآ كەردن دىتە پىشەو، كە لە ئاكامى ھەندى نىشانەى لە نكاوۋە دروست دەبىت، وەك بە پەلە فىچقە كەردنى مەنى (سرعة القذف)، ئەمەش لە ئاكامى مېشك شلەژانى پىساوۋەيە، يان ھەبونی ھەستىارى يەكى زۆرى ئامىرى نىرینەبى يە. بە تاقىكەرنەوۋە مومارەسە كەردن دەكرى ئەم دياردەيە نەھىلىرى.

۲۴ / پەرسىيار: كارىگەرى يەكانى جگەرە لەسەر جوتە ھىلكەى گون چى يە؟

وہلام: جگەرە دەبىتە ھۆى كزى جنسى و، ئامىرى نىرینە بى ھىت دەكات، جگەرە كېشەنى درىژ خايەن، گون ژەراوى دەكات و بەرھەمى تۆو (نطفة) كەم دەكات، بەلكە تۆوى زۆربەى جگەرە كېشەكان مردو، چونكە توتن لە ترشى (تسيان ھىدريك) پىكھاتو، دەرىشكەوتو ئەم ترشە تۆوى پىساو ژەراوى دەكات، بەم ھۆيەشەوۋە بىنراوۋە رىژەى نەزۆكى لەپىساو جگەرە كېشەكان زۆرتەرە لە جگەرە نەكېشەكان.

۲۵ / پرسىيار: ئايا جگەرەكيشان كار دەكاتە سەر ھىلكە دانى ئافرەت ؟

وہ لَام: ھىلكە دانى ئافرەت برىتى يە لە گلاندېكى بچوكى تىكەن، كە لە خوارەوہى سەك دايە لە لای مندال دان، ھىلكە دان ئەو ھىلكانە بەرھەم دەھىنن، كە لە گەل تۆوى پىاو يەك دەگرئ. لە يە كگرتنى ئەو دو توخمە (ھىلكەو تۆو) دا، خوای گەورە مرۆقتىك دروست دەكات.

بەم دوایی يە دەر كەوت نىكۆتىن دەبىتە ھۆى تىك دانىكى فراوان لەم ماوہ زۆرەدا، ئەم تىك دانە لە زۆر حالەت دا دەبىتە مايەى نەزۆكى. دكتور (ھۆفستاتر) شارەزای ئەم كارە گوتىيەتى: ئەو ئافرەتانەى لە كارخانە كانى توتن كار دەكەن بە كەمى مندالىان دەبى، گەر مندالىشان بو، مندالە كانيان بى ھىزو لاواز دەردەچن^(۱).

۲۶ / پرسىيار: دوای لادانى پەردەى كچىنى، ئامۆزگاريت بو پىاو (مىرد) چى يە ؟

وہ لَام: دوای لادانى پەردەى كچىنى، گەر جوتبونەكە نازارو گرفتى لە گەل بو، پىويستە پىاو كە جوتبون دوا بخات، بو ماوہى دو يان سى رۆژ، پىويستە جوتبون لە مانگى يە كەمى ھاوسەرگرتن (الزواج)، موعەو خۆشى بى بو ژنو مىرد پىكەوہ، بو ئەوہى ژنەكە لە جوتبون وەرس نەبى، بەلكە لە مانگە كانى يە كەميشدا، لەوانە يە ئەندامى زاوژى ژنەكە نەگەيشت بىتە پادەى وروژاندنى جنسى سروشتى، لەبەر ئەوہ لەسەر مىرد پىويستە جوتبون كەم بكاتەوہ، مەگەر ھەستى بە ئارەزوى

(۱) (لە -رسالة طرق التدخين وأضراره- بە كورتكرابىي وەرگىراوہ).

هاوسه ره كهی كرد به به شداری كردنی، به مانایه کی تر پیویسته میرد
واز له خۆیستی خۆی بهینن، با هاوسه ره كهی ههست به وه بکات، که
ریز له ههستی ده گری، تا نهویش ریزی بگری... با میرد دودل نه بی گهر
له سه ره تا وه ساردی به کی له هاوسه ره كهی بینی!

٢٧/ پرسیار: ئایا هیج کردهیهك ههیه که نههیلن پیاو ئاوی
زو بیته وه؟

وه لام: له چهند بۆنهیه کدا نه مەم باسکردوه، ده گری نه مه زیاد بکهین:
یه کهم: ههر کاتیک ههستی به نزیك بونه وهی هاتنه وهی مهنی کرد، با
یه کسهر بیرو هۆشی لای جوتبون لابادات، به وهی که له سه ده وه بژمیرو
به ناوه ژویی، واته له ١٠٠-٩٩-٩٨-٩٧-٩٦... هتد، له سه ر ژن
پیویسته له مه دا به باشی رۆلی خۆی بیینی و ئاگادار بیته له ئاراسته
نه کردنی گوتهیه کی ره خنه گرانه بو میرده کهی، نه با دا نه م ره خنه یه
بیته برینیکی قول له دلیدا.

دوه م: میرد ده توانن له کاتی جوتبون دا شتیک بخته سه ر نامیره کهی،
تا وه کو ههستیاریه کهی کهم بکاته وه، خیرایی فیچقه کردنی مهنی
یه کهی دوا بخت.

ههروا ده گری هه ندی هه توان (مرهم) ی سړ که به کار بهینن، که ده ماری
چوک (ذکر) سړ ده کات و ههستیاریی سه ره گۆی زه کهر کهم ده کات وهک
هه توانی (زایلۆکاین).

زۆر پیاو توانیویانه به به کارهینانی نه مجۆره هه توانانه نه نجامیکی
زۆرباش وه ده ست بهینن، به لام هه ندیکیش نه نجامی باشیان وه ده ست
نه هینا وه.

گرنگ لەم شیوازه ئەو هیە، که بەر لە ماو هیە کی دیاریکراو لە جوتبون، هەتوانە که بە کار دەهێنرێ، بۆ ئەو هی دەمارەکان، کاتی پێویست وەرگرن بۆ سەرکردنی، هەر و پێویستە هەتوانە که بە زویی لانه برێ، نەبادا کاریگەر یە که ی نەمێنێ.

واتە ماو هیە ک بەر لە جوتبون، هەتوانە که بە سەرەگۆی زە کەر بمینیتەو.

۲۸/ پرسیار: ئایا راستە نارەزوی جنسی لە لای ژن و پیاو لە دوا ی تەمەنی چل سالی نامینێ؟

و ئەلام: کە سیک بیروباو هری وابێ، ئەو شتیکی هەلەیه، چونکە ئەو کەسە ی تەندروستی یە کی باشی هەیه و هیچ نەخۆشی یە کی ئەندامی (عضوی) نییه، دەتوانێ تا دوا ی تەمەنی هفتا سالی مومارەسە ی جنسی بکات. زۆریە ی حالە تەکانی هەست کردن بە کزی جنسی لە قۆناغی ئەم تەمەنە دا، دەگەریتەو بۆ چەند هۆیه کی دەرونی، یان بۆ هەولدان ی پیاو بۆ دەرخستنی پیاو هتی یە که ی لە پریگای جنسەو، ئاکامیش ئەو دەبێ که جوتبونە که بە پریگای کار پێ کردنەو دەبیت و، زاتیه تی خۆی لە دەست دەدات، کە ئەساس و زەروری یە بۆ سەرکەوتنی. جا لیژە دا پیاو لە گەشتن بە ئامانجە که ی هەرەس دینێ، ئەو هی بە بیریدا دی ئەو هیە، که بە هۆی تەمەن و پیری یەو دەتوانا جنسی یە که ی نەماو. راستە بەسالا چون نارەزوی جنسی کەم دەکات، بەلام توانای ڕەپ بون وە ک خۆی دەمینیتەو، بەلکە توانای تەحە کوم پێ کردنە که ی بە درێژایی ماو هی جوتبونە که زیاد دەکات. ژنیش بە هۆی زۆر پیکه وە ژیان ی لە گەل میژدە که ی، توانای زۆرتر دەبێ، که خۆی لە گەل میژدە که ی بگۆنخینێ،

بهمهش ده توانی به ماوه یه کی کم بگاته چیژی جنسی.
 هر له وه لانه نهویه، که بیروباوهر وایی ته مهنی ناٹومیدی (سن
 الیاس)، مانای کۆتایی چالاکی جنسی نافرته، چونکه زوربهی نهو
 کارتیکردنانهی له گهل وهستانی حدیز ده که وئی، نه ساسه که ی نه فسی یه.
 داو دهرمانی چالاکه ری جنسیش، زوربهی رۆلی خوی له ری
 کارتیکردنی نه فسی یه وه ده بینئی و، هیچ سودیکی حقیقی نی یه، مه گهر
 له چند حاله تیکی ده گمندا نه بی، که بریتی یه له حاله ته کانی که می
 رژی نی هورمونی نیرینه یی له گون دا.
 به لام گهر ژنو میرد ناره زوی نه جامدانی کاری جنسی یان هه بو، به
 واتای ناماده یی جوتبونیان تیدا هه بی، نهوا نه مه مسوگهری گونجانندی
 جنسی یه، جا ته مهنی ژنو میرد هر چندیک بیټ.

٢٩ / پرسیار: ئایا دلهر اوکی، په یوه ندی به کزی جنسی یه وه
 هه یه؟

وه لام: به لئی، زور حاله تی کزی جنسی هه یه، به تایبه تی لای پیاو،
 هویه که ی دلهر اوکی (قلق) یه. نه مهش مانای نهو نی یه نهو دلهر اوکی یه
 له ساتیکه وه پیدا بو، به لکه له ناکامی بارودوخو تیکهل بونی راستی و
 ناراستی نوئی و کۆن دروست ده بیټ... هه ندیکی ده گهر پته وه بو سالانی
 یه که می مندالی، نهو کاته ی مندال یه که م زانیاری له باره ی جنسه وه
 وهرده گری... نه مهش مانای نهو نی یه دهر باز بون له دلهر اوکی
 زه همت و مه حال بی، به لکه به دستنیشان کردنی هویه حقیقی یه که ی
 ده کری لئی دهر باز بی.

۳۰/ پرسىيار: ئايا خواردهمەنى پەيوەندى بە تواناي جنسى يەوہ ھەيە؟

وہلام: پەيوەندى خواردهمەنى بە پىكھاتەى جەستەى مرۆف، پەيوەندى يەكى لىك نزيكى تەواويان ھەيە، تەنھا بە تەماشاکردنى جەستەى ھەر پياويك، پزىشك دەتوانى بزانى تواناي جنسى ئەم پياوہ چەندە، بەتايبەتى ئەگەر شىوازي نان خواردەنەكەى بزانى.

جا پياو دەتوانى گۆرانىكى زۆر بەسەر توانا جنسى يەكەى بەيىنى، ئەويش بە گۆرىنى چۆنيەتى شىوازي نان خواردەنەكەى، لىرەدا مەبەست ئەو نى يە، كە كەمىكى ترى خواردهمەنى تواناي زياتر دەكات، بەلكو مەبەست لەمە نامادەكردنى جۆرە خواردنىكى ديارىكراوہ بە نارەزويەكى تايبەتى يەوہ بيخوات، لەو نان خواردنانەش گەر خۆراكى رۆنى و نىشاستەيى لەگەل بى، بىگومان كاريگەرى يەكى جەوہەرى دەكاتە سەر جەستەى پياو...

۳۱/ پرسىيار: ئايا پياوان لە تواناي جنسى يەكسانن؟

وہلام: پياوان ھەموى لە تواناي جنسى دا يەكسان نىن، پياوانى جنسى سەرکەوتو ئەوانەن، كە تەندروستى يەكى باشيان ھەيەو، دەتوانن تەحەكوم بە غەريزەكانيان بکەن، دەتوانن بە دەم وەلام دانەوہى جنسەكەى ترەوہ بىن، زۆر تەمبەل نىن، يان چالاكى يان بە پلەى زياد لە پىويست نى يە. ئەو پياوہى لە نارەزويە جنسى يەكانى خىزانەكەى تى دەگات، ئەو پياوہى كە ماوہيەكى درىژ دەدات بۆ گەيشتن بە خوشى وەرگرتن، ئەو پياوہ لە ژيانى ھاوسەرىتى سەرکەوتوہ.

بەلام بە نارەزويە خودى خۆ جۆرەھا خواردن بخورى، كاريگەرى يەكى

گهوره ی له باش کردنی حالتی تهنډروستی و جهستهیی نهو کهسه ههیه، جا زیانی زور، له زور قهلهوی و زور لاوازیدا ده بیښیت.

۳۲/ پرسپار: چوڼ پیاو (میږد) ده توانی تا کوټا ته مه نی توانا جنسی په که ی بمینیته وه و پاریزگاری بکات ؟

وه لآم: بز نه وهی مروټ تا کوټا ته مه نی، پاریزگاری به هیزه جنسی په که یه وه بکات و جنسه که ی بگه ریټه وه تیگرای ناسایی په که ی، ناموژگاری ده که یڼ به ده ست گرتن و میانه پړه وی کردن له جوتبوندا، که له هه فته یه کدا، دو جار، یان سی جار نه نجام بدری و، له روژتیک دا له یه ک جار زیاتر نه بیټ، نه مه ش دوا ی نه وه یه، که پیاو له روی نه فسی و مه عنه وی جنسی، خیزانه که ی ناماده ده کات به ده ستبازی و گه مه و یاری کردن، تا کو بگاته لوتکه ی چیژی جنسی، جا به مه پیاو به باشتین شیوه به نه رکه جنسی په که ی خوی هه ستاوه، که ده بی نه مه له مانگی هه نگوین پیاده بکری، دوا ی نه مه له هه فته یه کدا دو جار نه نجام بدری، ینجا یه ک جار له هه فته یه کدا گه ر، به تایبه تی دوا ی ته مه نی چل یان په نجا سالی.

۳۳/ پرسپار: نایا راسته نامیری قه باره گه وړه ی پیاو نافرته تی تر ده کات؟

وه لآم: له چیروکه جنسی په کان، که به نه یی ده فروشری، له و چیروکه ده گه نانه ی، که کو مه لیک خه لکی ساده باوه ری پی ده که ن... گوایه نافرته هز به پیاوی نامیر گه وړه ده کات، چونکه مسوگه ری گه یشتنه نه وپه ری چیژ وهر گرتنه له کاتی جوتبوندا... نه و راستی یه ی که پشکنینی زانستی دوزی یه وه و ناشکرای کرد نه وه یه، قه باره ی نه ندای

زۆر و زۆر دەور و بەرە کەي... بەبەي بە کارهێنانی نامییری نیرینه، بە دەست بازی و یاری کردن دەگاتە خۆشی... زۆر لەو چیرۆکانە بە درێژی باسی درێژی و توندی نامییری نیرینه دەکات، لە راستیدا هیچ وجودی نییە. بە زۆری درێژی نامییری نیرینه لە نیوان ١٣-١٨ سەنیمەتر دایە، بەلام ئەو حالەتانەي، کە زیاترن، یان کەمترن، ئەوەیان شازەو زۆر دەگمەنە. بە هەمان شیوەش لە گۆلینک (مەهل)ی مێینەدا. بەلام دەلێن گۆلینک جگە لە کونی دەرەوەي، هیچ شوێنێکی تری بەشداری لە کردەي چیژ وەرگرتن ناکات، لەبەر ئەوە لەوکاتەدا درێژی نامییری نیرینه هیچ نرخێکی نییە، بۆیە پێویست بە دلەپراوکی و ناکۆکی و ترسان لە بچوکی بەکەي ناکات!

٣٤ / پرسیار: ئایا هۆی تری ساردی جنسی (البرود الجنسي)

ههیه ؟

وەلام: لە هۆیە گرنگەکانی ساردی جنسی، توندو تیژی و هەلەشەیی پیاو، کە زۆر جار دەبێتە مایەي ساردی جنسی ئافرەتەکە، چونکە ئافرت پێویستی بە ماوێهێکی درێخایەن هەیه بۆ وروژاندن، تاکو بە تەواوی جنسی نامادە دەبێ.

جا گەر پیاو ئەم راستی یەي نەزانی، یان بە هۆی پەلەکردنەکەي و گەیشتن بە چیژو خۆشی، خۆي لێ گێل کرد، ئەو کاتە ناکامەکەي ئەوە دەبێ، کە ئافرەتەکە هەرگیز نامادە نەبێ بۆ جوتبون، بەلکە لەمەش زیاتر لەو جوتبۆنە دەترسێ، بۆیە جنسی وەك سەهۆل سارد دەبێ.

٣٥/ پرسىار: ئايا هوئى ترى ساردى جنسى ههيه؟

وهلام: لهو هوئيه گرنگانهى لهم رۆژانهدا بلاووباوه بو ساردى جنسى، ترسان له سك پرىيه. چونكه نازارى سك پرىو له دايك بون زور تونده، به پلهيهك شوينهوارىكى كاريگهر له دهرونى ژن دروست دهكات، جا ناكامهكهى وازهينانى دهبي له ههمو شتيك، كه پهيوهندي به پهيوهندي به جنسى بهكانهوه ههبيت.

٣٦/ پرسىار: پياويك دهناسم خيزانهكهى له چيز وهرگرتنهكهى، بهشدارى لهگهئ ناكات هوئيهكهى چىيه؟

وهلام: پهنگه ژنهكه به هوئى فهراموشكردى ميتردهكهى بوئهوو، خراپى ههلسو كهوتو مامهله لهگهئيدا دهرونى ناسوده نهبيت، جا لهم حالتهدا بهشدارى لهگهئ ناكات. پتويسته لهسهر پياوهكه ههلسو كهوتى باش بكاتو خيزانهكهى بهختهوهرو ناسوده بكات، چونكه دلشادى و دلخوشى دهسته بهر دهكات، كيشهى جنشيش ميكانيكى نىيه، وهك زور جار لهلاى پياو ناواهىيه! سوزو عاتيفه بهكهم جاره، دواتریش جنس!...

٣٧/ پرسىار: ئهگهر ژن ميتردهكهى خوئشهويست، ميتردهكهشى چهند سيفهتيكى تيدا بي لهگهئ ميزاج و ئامانجى ئهو له ژياندا يهك نهگريتهوه، ئهم ئافرهته ج بكات؟

وهلام: ليتردها كارامهئى ئهو ژنه له چارهسهركردى ههلوئيستو ئارامگرتنى لهسهر ئهو چارهسهره بهددردهكهوئى، لهمهدا ههر دهبي سهركهوتن بهدهست بيئى، به تايبهتى گهر متمانهو خوئشهويستى ميتردهكهى به دهست هيئابو، چونكه خوئشهويستى، خوئشهويستى لى پيدا دهبيت، كه

باشترین ریگای چاکسازی به.

ثافرت به خنده جوانه که می ده توانی کار له دهرونی مرؤف بکات، ثم خنده به شتی زور ده کات و، زور شت دهسته بهر ده کات. بهختیاری ژنو میرد تنها به دهستی پیانو نیسه، بهلکه به دهستی پیانو ژنه. چندهها ثافرت ده ناسم توانیویانه به خوشهویستی و دانایی و حیکمه تهوه، چاکسازی میرده کانیا بکن.

۲۸/ پرسیار: ئایا راسته که شککه (الهریسه) جنس به هیژ دهکات، وهک لهو فهرموده به هاتوه: ((شکوت الی آخی جبریل ضعفی فی الجماع، فوصف لی الهریسه، فإن فیها قوة أربعین رجلاً))؟ واته: پیغهمبهر ﷺ فهرمویه تی: به جوبرائیلی برام گوت که له جوتبوندا کزو بی هیژم، نهویش پیی گوتم که شککه بخو، چونکه هیژی چل پیایو تیدایه.

وهلام: ثم فهرموده به درؤ به زمانی پیغهمبهر ﷺ گوتراوه، ثم به ناو حه دیسه، کابرایه کی که شککه فرؤش هه لی بهسته بو ره واجدان به ههریسه که ی.

ههروهها نهوهی ثم حه دیسه پوچهل ده کاته وه نهوهیه، پیغهمبهر ﷺ هیژیکی جنسی هه بو، نمونهی نه بو، له صحیح دا هاتوه: زور جار له یهک شهودا ده چوه لای هه مو خیزانه کانی!

۲۹/ پرسیار: ئایا ناوی پیانو سودی بو ثافرت ههیه؟

وهلام: دکتور محمد زکی الشافعی له کتیبه که می (الأزمات الزوجية و علاجها) وهلامی ثم پرسیاره ی داوده تهوهو گوتویه تی: ((با پیانو بزانی

جەستەي ئافردەت پۈتتۈرگەن كەيىن ئۇ دەۋر ئۆزىنىڭ سۈيۈش ۋە دەۋرگە ئىگە، ئاي ئۆزى دەۋرگە ئىگە بولۇپ، بەختىيارى ۋە خۇش بولۇپ، چالاكى زىياد بولۇپ، لەبەر ئۇ دەۋر پۈتتۈرگەن ئافردەت زۆر جەلەقەي مندال نەبون بەكار نەھىتى.

۴۰/ پىرسىيار: ئايا بەكارھىيەت پەردەي بەرگىرى بۇ مندال نەبون زىيانى ھەيە؟

ۋەلا: ھەندى ئۆزى مېرد ئۇ پەردەي بەكارھىيەت بۇ مندال نەبون، كە نەھىتى لە كاتى جوتبۇندا گىياندارى تۆۋەن (حيوانات منوية) بولۇپ، مىلى مندال دان، ئەم رىگايە زىيانى ھەيە، ئەگەر لە پەردە بەرگىرى يەكەدا كۈنى بچوك ھەيىت، كە بە چاۋ نابىئىت، ئەۋا سىك پىرى پۈ دەۋات، ھەروھە ئۇ پەردەيە ھەستىيارى پىستى سەرى ئامىرى پىۋا كەم دەۋاتەۋە، كە دەيىتە ھۆي كەمىك دۋا كەۋتن لە فىچقە كۈندى تۆۋ، ئەۋىش دەيىتە مايەي ھالەتتىكى تىر نەبونى تەۋاۋى جىنسى پىۋاۋەكە، ھەروھە ئۇنەكەش، ئەۋەش لە زۆر ھالەت دا كەمى لە دلەۋاۋى ۋە شەۋانى دەۋونى ئۆزى دەۋست دەيىت.

۴۱/ پىرسىيار: ئايا لە كاتى جوتبۇندا مەنى ھاتنەۋە لە دەۋرەۋەي گۈلنىك (مەبل) دا، زىيانى ھەيە ؟

ۋەلا: رىگايەكى تىر مندال نەبون ھەيە، ئەۋىش مەنى ھاتنەۋەيە لە دەۋرەۋەي گۈلنىك، كە چەندەھا زىيانى بۇ ئۆزى مېرد ھەيە، ئەۋىش ئەۋەيە: بە ھۆي ئەمەۋە پىۋا تىرۋونى جىنسى يەكەي كامىل نابى، گەر ھەلەي كۈرۈپ نەتۋانى مەنى يەكە بىئىتە دەۋرەۋە، با لەسەر شىۋەي دلۋىي كەم بىت، دەيىتە ھۆي مندال بون. ھەروھە ئەم رىگايە دەيىتە مايەي

تیزانی کۆته ندامی زاوژی پیاو و نیشانهی دلهره و کۆ و شله ژانی دهرونی لئی ده که ویتته وه، و پرای تیر نه بونی ناره زوی ژنه که، نه مهش ددیتته مایه تیزانی کۆته ندامی زاوژی می بینه و نازاری پشت و ناره زوی جوت نه بون و شله ژانی دهرونی، که جیاوازی و ناکۆکی به کانی بهرده وامی ژن و میرد دهر و ژینی و ژیانان جیگیر ناکات.

٤٢/ پرسیار: جیاوازی نیوان دهست بازی (مداعبة) و لاواندنه وه (مغازلة) چی یه؟

وه لآم: جیاوازی به کی زۆر ههیه، نابیی پیاو ته نها دهست بازی بکات و واز له موغازله کردن بیئی! دهر برینی ئەم موغازله هیهش به پیا هه لدان و ئی عجاب بون به جوانی خیزانه کهی و روخۆشی و رازاوهیی به کهی دیتته دی. ئەم دهر برینهش سودی بو ئافرهت ههیه، ته نانهت دواي کۆتایی هاتیش نابیی بجهوی. که واته نه کهن بی دهنگ بن، گهر دانایان گوتویانه: (الصمت حکم و قلیل فاعله)، نه مه بو سه ره تاو کاتی جوتبون نی یه. بالندهش بو ئیمه جیی وانه یان چهند وانه، که بهر له جوتبون له دهره ی بالنده کهی دهر و پیتته وه و گۆرانی زۆری بو ده لئی.

٤٣/ پرسیار: ئایا ده گری نمونه یه که له لاواندنه وه ی نیوان ژن و میردمان بو باس بکهی، چونکه زۆر له پیاوان عاتیفه یان وشکه...؟

وه لآم: باسکردنی نه مه زده مه ته، دهر برین و پیا هه لدان و لاواندنه وه نه یینی یه، ههر که سه و جو ره شیوازو لیها توییه کی خۆی هه یه به گویره ی خیزانه کهی.

به م بو نه یه وه ده لیم باش وایه نه و پیا هه لدان و دهر برینه له نیوان ژن و

مێرد دا ببیت، نهك تهنها له لای یه کێکیان، نامۆژگاری ژن ده کهم لێهاتو بیتو وا له مێرده کهی بگهیهنیت که بههێزه... پالنهوانه... کهواته ناگاداربه ناگادار! نه کهی گهر به گالتهش بئێ پئێ بئێ هێزو که نهفتو دهسته وهستان، چونکه له رێی ناگا لئێ نه بون و عهقلی ناوه ده به خێرای، بهمه کاری تئێ ده کرئ، به تایبهتی گهر و یستی بئێ هێز بیتو به خێرای کار تئیکردنی ده ره کی کاری تئێ بکات، نه مهش زۆر جار له شهوانی یه کهمی زاوایهتی رو ده دات، زۆریه ئهوانه ی له مباره وه ههرهس دین و سه رناکهون، له ناکامی ئه وه قسه یه ی هاو رێ یانی مێرد یان که سو کاری یه وه رو ده دات، که بو خۆی وا ههست ده کات.

ههروهها بهم بۆنه یه وه ناماژه بو ئه وه ده کهم، زۆریه ی رو دا وه کانی که نهفتی جنسی (العجز الجنسي) هۆیه کهی ده رونی یه، کهواته وریا بن! وریا.

جا نه ی پیاو (مێرد)! خوای گه وه هێزی پئێ به خشییو، توش متمانه کی زۆرت به خۆ هه بیت، داوای به رده وام بون له سه ر لهش ساغی و هێزو توانا له خوا بکه..

٤٤/ پرسیار: پێشهکی یه کانی لابر دنی په رده ی کچینی چی یه؟

وهلام: بهر له لابر دنی په رده ی کچینی، ده بر پین و پیا هه لدان و قسه ی خۆش و ده ستبازی و یاری کردنی درێژ خایه ن شتیکی پئو یسته وه هه ر ده بی بئێ، له بهر ئه وه ی گلانه دکان (الغد) له ناکامی ئه مه دا شله یه ک ده ر ژین و شوینه هه ستیاره کان ره پ ده بن و ده ورو ژین، ئه و کاته ش نامیری نئیرینه به ناسانی ده چته گولینک (مهبل)، دوای ئه وه ی که ته ر ده بی و نه رم ده بیته وه.

٤٥/ پرسیار: شیوازه‌کانی لابرندی په‌رده‌ی کچی‌نی چین؟

وه‌لام: چند شیوازیک هه‌یه که ئەمانه‌ن:

یه‌که‌م: ئافره‌ته‌که له‌سه‌ر پشت پال که‌وئ و هه‌ردو رانی بکاته‌وه‌و کۆی بکاته‌وه به‌لای شانی دا لاری بکاته‌وه، جا به‌مه هه‌ردو شه‌فره بچوکه‌که ده‌کرینه‌وه‌و به‌ئاسانی چوک ده‌چیته ژوره‌وه. ئەم شیوازه شیوازی نوئ‌یه. دوهم: پیاو له‌سه‌ر پشت پال بکه‌وئ و، ئافره‌ته‌که‌ش بیته‌سه‌ر چوکی پیاو‌که، به‌هیواشی و هیمنی، تا ده‌گاته ئەو حه‌ره‌کاته‌ی، که‌رئی پی‌ده‌درئ، جا چوک زۆر به‌وردی و هیمنی ده‌چیته ناوه‌وه.

ئەم شیوازه یه‌که‌مجار مروّف به‌کاریان ده‌هینا، وه‌ک له‌نوسین و وینه‌کانی کۆن ده‌رکه‌وتوه. ئەم جۆره‌ سودی بۆ هه‌ندئ پیاوی ماندو هه‌یه. (١).. (٢)

٤٦/ پرسیار: هۆی دورکه‌وتنه‌وه‌ی هه‌ندئ پیاو له‌خیزانه‌گانیان و

نزیك نه‌بونه‌وه لییان چی یه؟ هه‌رچه‌نده خیزانه‌گانیشیان

جوانن؟

وه‌لام: ره‌نگه هۆیه‌که‌ی له‌مه‌دا (قیژ) بی، که به‌زۆری له‌ئاکامی پیسی و بۆن ناخۆشی یه‌وه دروست ده‌بیته، هه‌ندئ ئافره‌ت عه‌بیته‌که له‌کۆنه‌ندامی زاوژی هه‌یه، پیویسته له‌سه‌ر ژن نه‌هیلئ می‌رده‌که‌ی هه‌مو به‌شه‌کانی کۆنه‌ندامی زاوژی بیینی، چونکه هه‌ندئ پیاو ته‌نها به‌ته‌ماشاکردنی

(١) له‌کتیبه‌ی حیاتنا الجنسیه به‌ده‌ستکاریه‌وه وه‌رگه‌راوه.

(٢) ئەم زانیاری یه‌گرنگانه‌ کوری مسولمان و کچی مسولمان له‌کوی ده‌ستیان ده‌که‌وئ، گه‌ر دایکو باوکیان نه‌وێرن باسی ئەم باب‌ه‌ته‌یان بۆ بکه‌ن، که ده‌بیته هۆی سه‌رنه‌که‌وتن و هه‌رس، یان سل کردنه‌وه یان ده‌ست درێژی کردنه‌ سه‌ر خه‌لکی.... جا ئایا له‌سه‌ر ئەم راشکاوی یه‌مان گه‌زانه‌ ده‌کرین؟!

قیزی دهبیتته وه، به تایبته تی گهر گرنگی به پاک و خاوینی نه دات، یان بۆنیککی ناخۆشی لئی بیتت.. یه کیک بینی وا مهرنیک گوشته که ی دادده مالن، جا به بینی نه مه به دریزایی ته مه نی گوشتی له بهرچاو کهوت!! هه ندی نافرته له کاتی جوتبوندا ناویکی سپی لئی دیتته دهره وه، جا پیویسته له سهریان هه رده م پاکی بکه نه وه و بیسرنه وه، گهر زۆر به رده دوام بو پیویسته له سهریان بچنه لای پزیشکی پسپۆر، بۆ نه وه ی ته ندروستی و میرده که ی له ددست نه دات.

نه وه ی له سهر نافرته پیویسته - ههروه ها له سهر پیاویش - پاریزگاری سینگ و بهرۆکی بکات و قژی شان بکات، خاوینی رابگری و به به رده وامی بۆنی جیا جیا به کاربهی نی، به تایبته تی له کاته کانی جوتبوندا، هیچ کامیکیان شوینیکی جهسته یان بۆ یه کتری دهرنه خهن، که ههزی پی نه کهن!

له سهر ژن پیویسته - ههروه ها پیاویش - له سروشت شت فیژ بی، نیمه دهبین، که بالنده له کاتی نارهزو ههستانیدا خۆی به په ری جوان دهرازی نیته وه، ههروه ها ماسی و گیانداره کان له وه رزی به هاردا، که کاتی به رهه م هینانی یه تی، په ره کانی به په ری نوئ ده گۆری، ته نانه ت روه کیش له وه رزی موتر به کردندا ده گه شیته وه، له به هاردا ده گوتری سروشت له بوکینی دایه!

نابی نافرته به زانسته که ی له خۆبایی بی - به تایبته تی زانستی وشکی قوتابخانه و دور له ژیان -، هیچ شتیکی جی ی رازاوه یی و جوان کردن ناگریته وه، به مهرجی له سنوری خۆی دهرنه چی و، زۆر ته کلیف نه کات و، دور بی له جل و بهرگی بیگانه.

پیویسته جوانی نافرته، مندال و کهل و په لی ماله وهش بگریته وه،

پیوسته مال و هك بوك بیت له جوانی و پرنك و پیکی دا، له گهل شهو دش
حه زه بکری له زیاده پژی، که هه ره شهی مایه پوچی و نه گبه تی له خیزان
ده کات.

جا هینانه وهی چه پکه گول و هه ندی له دیمه نی سروشتی، وهك ده ریا و
تافگه و دارستان و بیستان و غهیری نه مانه بو مال، سیحری و جوانی
به سهر خانودا دینج، ده بیته به هه شتی پیاو، که ته ندروستی و به خته وهری و
له سهر خویی له هه مو نه دمانی خیزان رهنگ ده داته وه. له سوده کانی
نه مه نه وهیه، که پیاو ماله که هی خوی خوشده ویت، رانا کات بو
چایخانه کان (یانه کانی شهیتان)، وهك له وتاریکدا چهند سالتیک پیش
نیستا بلاوم کرد بووه.

نه وهی له مه ر ژن گوتم، به پیاویشی ده لیم، فه راموش کردنی جهسته و
له شی، هه روا خو جوان نه کردنی ده بیته مایه ی قیزبونه وهی خیزانه که ی،
سه حابی به ریز عبداللهی کوری عه بیاس گوتویه تی: (حه ز ده کهم خوم بو
خیزانه کهم جوان بکه م، وهك چون هه زم لی یه خوی بوم جوان بکات).

جا کۆتایی نه م باسه گرنگه به چهند فه رموده یه کی (صحیح) ی
پیغه مبه ر ﷺ دینین:

جابر ده لی: ((أتانا رسول الله ﷺ زائراً، فرأى رجلاً شعناً، قد تفرق
شعره، فقال: أو ما كان يجد هذا ما يغسل به ثوبه؟!))، واته:
پیغه مبه ری خوا ﷺ به میوانی هاته لامان، پیاویکی بینی چلکن و قز
تالوزو دریزو ناشیرین بو، فه رموی: نه وه که سیک نیه جلی بو بشوات!؟

(ابو الاحوص) له باوکیه وه گپراویه تیه وه، که گوتویه تی: ((أتیت رسول
الله ﷺ وعليّ ثياب دون، فقال: ألك مال؟ قلت: نعم، من كل المال،

قد أعطاني الله من الأبل والبقر والغنم.. قال: فإذا أتاك الله مالاً، فليس
أثر نعمة الله عليك وكرامته))، واته: چومه خزمهت پیغه مبهری خوا
ﷺ و جلیتکی شرم له بهردابو، فرموی: مال و سامانت ههیه؟ گوتم:
به لئی، هه مو مالتیکم ههیه، خوا حوشترو مانگاو مهرو مالاتی پیداووم..
فرموی: خوی گه وره که مالتی پیدای، با شوینه واری نیعمهت و ریژی
خوا به سه رته وه ببینری.

نه بوهوره بیره گوتویه تی: قال رسول الله ﷺ: ((الفطرة خمس: الختان
والأستحذاء، (حلق العانة) وقص الشارب، وتقليم الأظافر ونتف
الأبط)).

(أم هانئ) گوتویه تی: ((قدم رسول الله ﷺ علينا بمكة قدمة. وله
أربع ضفائر (الصفيدة)).))، واته: پیغه مبهری خوا ﷺ له مه که هاته
لامان، چوار که زی هه بو.

(عطاء کوری یسار) گوتویه تی: ((كان رسول الله ﷺ في المسجد،
فدخل رجل ثائر الرأس واللحية، فأشار إليه رسول الله ﷺ بيده،
كأنه يأمره بإصلاح شعره ولحيته، ففعل، ثم رجع فقال رسول الله
ﷺ: أليس هذا خيراً من أن يأتي أحدكم وهو ثائر الرأس كأنه
شيطان!))، واته: پیغه مبهری خوا ﷺ له مزگهوت بو، پیاویک هات،
قزو ریشی نالوزاوی و نارپیک بو، پیغه مبه ریش به دهستی خوئی ناماژدی
نه وهی کرد، که قزو ریشی چاک بکات، نه ویش قزو ریشی ریک و پیک
کرد، جا که گه رایه وه خزمهت پیغه مبه ر ﷺ، پیغه مبهری خوا ﷺ
فرموی: نه دی نه وها باشتر نیه له وهی به کیتک له نیتوه قژی نالوزاوی بی
وهک بلئی شهیتانه!

(ابن المسیب) گوتی له پیغه مبهری خوا ﷺ بو دهیفرمو: ((إن الله طيب يحب الطيب، نظيف يحب النظافة، كريم يحب الكرم، جواد يحب الجود، فنظفوا أنفسكم، ولا تشبهوا باليهود)) وفي رواية: ((إن الله جميل يحب الجمال))، واته: خوا پاکه و پاکى خوش دهوی، خاوهن ریزه و ریزی خوش دهوی، سه خیه و سه خى خوش دهوی، که واته پش ده می خۆتان پاک بکه نه وه، خۆتان به جوله که مه چوینن ..

— له گێرانه و دهیه کی تر دا —: خوا جوانه و جوانی خوش دهوی.

۴۷/ پرسسیار: بۆچی پیاو دوچارى كه نه فتى جنسى (العجز

الجنسى) یان ئامیر نه رمى ده بی؟

وه لآم: كه نه فتى جنسى، یان نه رمى ئامیر له لای پیاو، له ناکامی هۆکاری ئەندامی یان نه خوشی به که وه دروست ده بی، که کار ده کاته سه ر میکانیکیه که ی رپ بون، وهك هۆکاری ده رونی، که ترسان له سه ر نه که وتن و هه ر هس (فشل)، یان که م و کورتی ئاره زوی جنسى، یان نه بونی ئاره زوی جنسى ده گریته وه، یان ترسان له ناکامی مه ترسی بهك، یان هه سترکردن به تاوان، یان شله ژانی له خو ئاماده کـردن له ئاماده بون، وهك هه ندی کهس که ئاره زوی جنسى یان له لا دروست نابیت، مه گه ر به ته ماشا کردنی چه ند دیمه نیـك نه بی، که کاری وه حشیه ت گه ری، یان نازاردانی خه لکی تری تیدا بی، یان توندو تیژی، یان لیدانی لایه نیکی تر، له حاله ته کانی سادیزم^(۱) و

(۱) سادیزم (سادیه) بریتیه له چیژ وه رگرتن له نه نجامی توندوتیژی و نازاردانی خه لک.

ماسوشيزم^(١)، که ټه مهش به نه خوښ داد نه ريت.

وا ده بي نامير نهرمي له يه کهم جوتبونه وه، يان يه کهم شهوي زاوايي دروست ده بيت، يان له کاتي ههست کردن به بچوکی ناميري يه وه، يان هه بونی هه چ شيوانتيک، يان نه خوښي يه که له کوته ندامي زاوړي دا

وشه ي (ساديه) ده گه ريت هه بؤ نوسه ري فهره نسي (المرکيز دی ساد)، که له نيوان سالاني (١٧٤٠-١٨١٤) ژياوه، ده لئين خوي دوچاري ټم جوړه نه خوښيه دهرنويه بسوه، که نافره تي ده يينا به روتي لتي ددها.

ساديزم زورچار به جنسه وه په يوه سته، ده توانين بلين حالت ه کاني ده سترديزي کردنه سر نافره ت، نمونه يه کي ساديه ت بيت، چونکه به زه برو زور جنسه که نه نجام دهر ي. ساديه ت دو جوړي هه يه:

١/ ساديه ي رواله تي درو: ټه وهش ټه و پياوانه ده گريته وه، که واده زانن به به ديار خستني هيزي ماسولکه ييان، نافره ت زياتر جنسي دهوروژي. جا ساديه تي ټه وانه، ټه نها چند جوليه يه کي غمايش کردنه بؤ ټه وه ي بزاني به هيزن.

٢/ ساديه ي راسته قينه: ټه وه کاتي به دهرده که وي، کاتي پياو هيزو توندوتيزي به رامبه ر نافره ت به کاردين، تا نافره ته که نازار بچيژي، به مهش چيژي لي وهرده گري. هه ندي پياو هه يه له شهوي زاوايي، کاتي په رده ي کچيني نافره ته که ناهي لني و نافره ته که توشي به ريو ني خوښ ده بي، چيژي له راده به دهر وهرده گري و، وا ههست ده کات به هه مو واکاني پياوه تي، پياوه.

(١) ماسوشيزم (ماسوشيه ت) ده گه ريت هه بؤ نوسه ري ټه مساوي (ليوبولد ده شيرو ماسوشي) ١٨٣٦-١٨٩٠، گشت چيروکه کاني باس له بابه ته جنسيه شازه کان ده کات، که وا پال هواني چيروکه کاني، کاتي ټه و نافره تانه ي دلدارو ټه وينيانن ليين دده ن، ټه وان ههست به چيژي زور ده که ن. ټا ليره دا ماسوشيه کان ناگه نه چيژو خوشي، هه تا کاري توندوتيزي و نازارداني، له لايمن نافره ته وه به کارنه هيزن. جا ده کري بلين: ماسوشيه ت، بريته له چيژو وهرگرتن به نازارداني دهر ون، باباي نازاردراو حمز به وه ده کات زه بون و ملکه چو ژيرده ستي که ساني تر بيت.

(الإنحرفات الجنسية عن الرجل والمرأة - جمال مصطفى مردان) (وهرگير)

دروست دەبىت، يان لە ئاكامى ترسان لە لادانى پەردەى كىچىنى، يان قسەى ھاوړى و خزمان دروست دەبىت.

وا دەبى نامىر نەرمى بە ھۆى ترسان لە شوئىنەوارى دەست پەر (العادة السرية)، يان ترسان لە نازاردانى لايەنى تر، يان ترسان لە دروست بونى سىك پرى، يان ھەست كردن بەودى ئەو كەسە تاوانىك ئەنجام دەدات، يان ترسان لە دوچار بون بە نەخۆشەكانى زاوژى وەك سەيلان و زوھرى، يان ترسان لە نەمانى شلەى تۆواوى، دروست دەبىت.

وا دەبى نەرمى نامىر لەو ھەو دەروست بىت، گەر مەرۆف ماو ھەكى درىژ لە جوتبون دوركەوتتەو، لە ژىنگەيەكى دور لە ژيانى جنسى و كارتىكردنەكانى يەو دەبىت، وەك سەفەرى درىژخايەن. يان وادەبى نەرمى نامىر، ھۆيەكەى درىژدەدان بە ماو ھەى دەست گىرانى يەو دەبىت، چونكە ئەمە دەبىتە ماىەى تىزان (الأحقان) ى گلاندى پرۆستات و پىكھاتەكانى تۆواوى و زۆر ئىحتىلام بون، لەگەل نازارى جوتە ھىلكەى گون.

وا دەبى نەرمى نامىر لە زۆر بەردەوامى دەست پەر، يان جوتبونى ناسروشتى يەو دەبىت.

وا دەبى نامىر نەرمى ھۆيەكەى ژنە، ئەمەش بە ھۆى ھەلس و كەوتى و چۆنيەتى رەفتارى لەگەل مېردەكەى دەبىت، چونكە ھەندىك پىاو زۆر ھەستيارن.

وا دەبى نامىر نەرمى بەھۆى بەھىزى كەسايەتى ژنەو دەبىت، ئەمەش لە كاتى سەردانى ھەندى نەخۆش بەدى دەكرىت، كە خىزانەكانيان دەبەنە لای پزىشك.

وا دەبى نامىر نەرمى ھۆيەكەى جنس ساردى ھەندىك ئافرەت و،

گرژبىنى گولېنىك (مەھىل) و، رى ئەدان بە كىرنەۋەو خاۋبىنەۋەي گولېنىكە، لە كاتى چۈنە ناۋەۋەي ئامىرى نىرىنەدا.

ھەندى جار ھۆيەكانى ئامىر نەرمى، يان رەپ نەبون پىكھاتەيى يە، ۋەك پىكھاتەنى ئەندامى زاۋزى، يان لە پىكھاتە كەيدا شىۋاۋى تىدايە، يان دوچارى نەخۆشى ئەندامى دەبىت ۋەك ئاوسان، يان فەۋتائىك كە دەبىتە چەمىنەۋەي بەلای راست، يان چەپ، يان خوارەۋەدا، ئەۋەش بە زۆرى لە كاتى دوچار بون بە نەخۆشى شەكرەۋە دروست دەبىت.

ۋا دەبى ئامىر نەرمى لە ئاكامى كەم و كورتى ئەركى، يان ئەندامى جوتە ھىلكەكانى گون بىت، كەم و كورتى لە ھۆرمۇناتى نىرىنەۋە پەيدا دەبىت، كە بە بناغەي كىردەي رەپ بون و پىكھاتەنى ئەندامى زاۋزى و كۆئەندامى زاۋزى ناسەرەكى (شانوي) ۋەك پرۆستات و پىكھاتەكانى تۆۋاۋى، ھەرۋەھا بە ھۆي ئەو كەم و كورتى يەي، كە لە لاي بەتەمەنەكان ھەيە، ئامىر دوچارى تىزان دەبى.

ۋا دەبى ئامىر نەرمى لە ئاكامى چەند نەخۆشەي كى دەمارى، لە ناۋ نىۋەندى رەپ بون لە مۆخ، يان مەغزى دىركى، يان پەتەدەمارى يەكان دروست دەبى، كە كاردەكاتە سەر رەپ بون، ۋەك لە نەخۆشى يەكانى شەكرەۋە دەدات، ھەر چ نەخۆشى يەكى پىرپەي پىشت ھەبى، چ پىكھاتەيى بى، يان نەخۆشى بى، كار دەكاتە سەر رەپ بون.

۴۸ / پىرسىياز: گىرنگىرىن ھۆيەكانى ئامىر نەرمى چى يە؟

ۋەلام: بارى تەندروستى گىشتى، كار دەكاتە سەر رەپ بون، ۋەك كەمى خۆراك و قىتامىن، ھەرۋا نەخۆشى شەكرەۋە پالەپەستۆي خويىن و ئەنفلەۋەنزىۋ مەلارباۋ نەخۆشى يە كەفئارەكان (المزمنة) ۋەك: نەخۆشى

دلّو گورچیلو جهرگ، که ده بیته هۆی کزی ناره زوی جنسی، ههروهها ده بیته هۆی نامیر نهرمی، هه ر چ نه خووشی و شله ژانیک له گلانده کانی وهك: گلاندى نیژینه له گون داو، گلاندى نخامی و گلاندى سهروى ههردو گورچیلو، گلاندى دهردقى، ههروهها قه لهوی، ناره زوی جنسی کهم ده کاته ود.

ههروهها وا بهدی ده کرى جگهره کیشان له لای هه ندئ نه خووش ده بیته مایه ی نامیر نهرمی، ههروهها ماده هۆشکهره وه کان و تریاک و هه شیشه کانیش، جا ناره زوی جنسی کز ده بیته، نیوه ندی ده ماره کانی بهرپرس له ره پ بون سپ ده بی.

۴۹/ پرسیار: باشترین میرد کئی ه؟

وهلام: له گوڤاری (الحرفیون) و تاریک له ژیر سهردی (أفضل الأزواج - باشترین میرد) دا هاتوه که پیای ئینگلیزی باشترین میرده له نه وروپا، نه مه و لیکۆلینه وه یه که بهم دوا یی یه نه نجام دراو ناشکرای کرد که.. ده رکه وتوه میردی ئینگلیزی به شداری خیزانه کهی ده کات له کاروباری ماله وه دا.. بو نمونه: له ۸۵٪ ی پیاو (میرد) ی ئینگلیزی قاپ بو خیزانه کانیان ده شۆن.. که چی نه م ریژه یه له نیو پیوانی تری نه وروپا ته نها ۵۳٪ یه.

شای له م روانگه کورته یه له ناسینی باشترین میردا!... له گه له نه مه شدا، پیغه مبه ر ﷺ ویرای مامه له باشی بو خیزانه کانی، وه که به دریژی باسما ن کرد، سه ره پای کاره سیاسی و سه ربازی یه کانی و کاری تری، هه رگیز یارمه تی دانی خیزانه کانی فه رامۆش نه کردوه.

له خاتو عایشه - ره زای خوی لئ بی - پرسیار کرا، سه باره ت به

کاری پیغهمبهر کاتیک دهاته مائهوه، نهویش له وهلام دا گوتی:
 ((یکون فی مهنة أهله))^(۱)،، واته: له خزمهتی خیزانه کهی ده بیئت.

ههروهها له ریوایه تیکی تر دا له وهلامی هه مان پرسیاری پیشو گوتی:
 ((كان بشراً من البشر: یحلب شاته، ویخدم نفسه))^(۲)،، واته:
 مرؤفیک بو وهك هه مو مرؤفیک تر (به واتای کاری پیغهمبهر تهنها له
 گه یاندنی په یامی خوا کورت هه لئه هاتبو)، بو خوئی مه ره کهی ده دوشی،
 خوئی خزمهتی خوئی ده کرد.

ئه م پیغهمبهره گه وره یه صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ باسی باشترین پیاو ده کات و ده فهرموی:
 ((خیر کم خیر کم لأهله!! وأنا خیر کم لأهلی!!))^(۳)،، واته: باشترینتان
 ئه و که سه یه، که بو تافره تان باش کرده وه یه، منیش له هه موانتان بو
 خیزانه که م باشترم. ههروهها فهرمویه تی: ((خیر کم خیر کم
 للنساء!!))^(۴).

ئه م پیغهمبهره گه وره یه صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ری سایه کی گرنگی قاپ شوشتنی
 به خشویه به پیوان (میرد) و غهیری نه وان، نه مهش به نه هیشتنه وه ی
 هیچ شتیکی خواردن له ناو قاپه که دا گهر که م بیئت: ((فکان یلعق
 الصفحة، بلسانه))^(۵)،، واته: پیغهمبهری خوا قاپه که ی به زمانی
 ده لئسی یه وه.

(۱) رواه البخاري .

(۲) رواه أحمد وغيره بسند جيد .

(۳) رواه الترمذي وغيره وسنده حسن .

(۴) رواه الحاكم وسنده صحيح .

(۵) رواه مسلم .

ئاي لەم رېسا ئابورى يەى سىستىمى خۆراكه! كه خوارده مەنى لە فرى
دان رزگار دەكات. ئاي لەم رېسا كرده يەى خىرا پاك كرده وەى قاپ و
دەفر لە مادە رۆنى يە كان و هاو وىنە يان!

زۆر كەس بە ھۆى خۆ بە گەورە زان و نەزانى و زىادە پړوۋى كرده، سەرى
لەم كرده وەى پىغە مېبەر دەسورمى.

بىرم دى چەند سالىك لە مەو بەر چوم بۆ توركىيا، من و ھەندىك لە
بانگبەرانى ئىسلام بانگ كراين بۆ وەلىمەى خىزانىكى توركى، منىش
قاپە كەم بە نان سېرى يەو بە سودو فېربون، جا ئەو بانگبەرە بە
سەرسورمانەو قىزى لە كارە كەم بۆو، ئەمە رېسا يە كى ئابورى و
سودىكى مائەو يە.

بىگومان ئەم دو فەرمودە يە پى ناچى بە ھەندى خەلك نامۆ بى، ئەگەر
مىژوى جاھىلى يەتى پىش ئىسلاميان دىراسە بگردايەو رادەى بە
ناشىرىن پروانىنى ئافرەت و كارە كانى مائەو دىانى بزانيا يە، كە بە گەورد
زان و زەبر بە دەستەو دەچونەو مائەو وە دانيان بە ھىچ مافىكى
خىزانە كانيان و خۆشويستەن و سۆزى مندالە كانيان نە دەھىنا.

ئەو ھى جى داخە، ئەو ھى دل پەژارە دەكات ئەو يە "لەو دو
فەرمودە يەى سېردى پىغە مېبەر ﷺ، كە لە مائەو ھى باس دەكات،
ئىستاكەش نامۆ يە يان و نە، نەك تەنھا لە رۆژھەلاتى جى جىادا، بەلكە
لە رۆژئاواش دا، كە خەلكە كەى لافى رىزگرتنى ئافرەت و سۆزدارىان
بەسەردا لى دەدەن، جا ئەم كرده وەى پىغە مېبەر ﷺ بەلكە يە كە لە
بەلكە كانى بەرزى و گەوردى، بەلكە لوتكەى شارستانى يە تە.

كرده وەى پىغە مېبەر ﷺ لە يارمەتى داني خىزانە كەى، ئامارەى چەند

شتيک و چاکه (فضائل)ی زور ده کات، سهره پای ته و دی پیشو، له وانه: به زه بی هاتنه و هی به خیزانه که هی و وانه به خشینی کرده و دی بی مسولمانان! پیوستی یاریده دانی خیزان به پیی توانا، که نه و نافرته به درزیایی چند سعاتیک له چیشخانه راده و هستی، مالوه پاک و خاوین راده گری، به کاروبار جیایاکان هله دهستی، له پیشه و دیان په روه رده کردنی مندال که هر کیکی پیروزه و، هه روه ها شه و غونی له سهریان.

هه مو نه مانه په یوه ندی نیوان ژنو میرد به هیژ ده کات و سوژداری یه که ی زیاد ده کات، هه روه ها وانه یه کی کاریگرو کرده و دی یه بی مندال، له متمانه کردن له سهر خو و پشتگیری کردنی خه لکی دا.

۵۰/ پرسیار: نیمه کومه له نافرته تیکین، ته مه نمان له چل سالی تیپه ری کرده، یان وهک ده لئین گه یشتوینه ته ته مه نی نائومی دی (سن الیاس) و عاده مان وه ستاوه، هیوای سک پری و مندال بونمان نی یه، نایا نه مه مانای نه و یه که نیمه گه یشتوین به خالی نه گه پرانه وه؟.. که بتوانین ژیانی خو ش له گه ل می رده کانمان ببهینه سهر، وهک له پیشان ده مان برده سهر، نایا نه م خو شی و هر گرتنه ته نها به دروست بونی عاده و سک پری و مندال بونه وه به نده؟ یان ده گری نه مه ده سته بهر بگری؟!

وه لام: نازانین کی ناوی له و ماوه ژیانهی نافرته ناوه ته مه نی نائومی دی، نه م ناوانه ناوانی کی سته مانیه، به لکه هه له یه، نافرته له دوا ی نه م ته مه نه ش ده توانی ژیانیکی شاد بیاته سهر و سنوری بو نی یه.. به لام به مەرچی گهر نه و هه مو خه یالات و بیرو که نه خو شان له می شکی

بەھىننىتە دەرەدە، تارمايىيىلىك بون بۆ نائومىدى لە ژيانىدا دەرىكات.

سەرەرايى ھەموئە گۆرانكارىيانە بەسەر ژيانىدا دى، دەتوانى خۆشى وەر بگرى بە گەيشتنى بە مېردە كەيەدە.. ئەو ئەم خۆشى وەرگرتنە بە ھىچ ھالىك قەدەغە ناكات، ھەرگىز نايىتە بەر بەست لە نىوان خۆى و مېردە كەي.. ھىچ بەر بەستىك لە نىوان ھەردو كياندا نى بە لە دورو نزيكە دەدا، ئافرەت بۆ خۆى ئەم بەر بەستە دروست دەكات، وا دەزانى ئەركى تەنھا برىتى بە لە سك پرى و منداڤ بون!! پاشان ھىچ رۆلئىكى نى بە. ھەمو شتىك بە لايەود كۆتايى ھاتود. جا ھوكمى لە ناوچون لەسەر خۆى دەدات، چاودروانى چارەنوسى ھەقى دەكات.. ئەمە پروانىنىكى رەشبينانە بە بۆ ژيان، بەلكە ئەوپەرى رەشبينى بە، ئافرەت تا كۆتاساتى ژيانى دەتوانى خۆشى لە ژيانى خۆى وەر بگرى. دەتوانى سەرنج راکيشەر بىت، تاكو تەمەنى ژيانى وىستراو بىت، تەنھا لەسەرى پىويستە گرنكى بە تەندروستى و شوخوشەنگى (رشاقة)ى خۆى بدات و پارىزگارى دەرون ساغى بە كەي بكات.

گومان نەبات بە گەيشتنى بەم تەمەنە، ئەگىنا ھوكمى نەبونى بەسەردا دراوود دەبى و زەرورە نائومىد بى و رەشبين بى و بە پروانىنىكى رەشەو بە پروانىتە دنيا^(۱).

(۱) جارئىك بەرناردشۆ لە خەسەكەي پرى-كە تەمەنى ھەشتا ساڤ بو-: لە چ تەمەنىك ئافرەت خۆشەويستى بۆ بىباو لە دەست دەدات؟
نەويش بە گوىدا چىياندى و گوتى: (كۆرەكەم جۆر)، ئەم پرىيارە لە ئافرەتىكى لە من بەتەمەنتر بىكە!.

۵۱/ پىرسىيار: مەرجەكانى جوتبون لەگەل ئافىرەتى دووگىيان
(حامل) چىن؟

وہلام: پىويستە لە جوتبوندا مام ناوہندى بىت، واتە لەگەل ئافىرەتى دووگىيان، مېردەكەى بۆى ھەيە لە ھەفتەى يەك جار لەگەل جوت بىي ھەتا سەرەتاي نۆيەمىن مانگ، بەلام بە درىژايى نۆيەمىن مانگى، نابى لەگەل جوت بىي، نەبادا جوتبون لە كۆتا مانگدا، مندالەكە زوو لە داىك بىي، لە ئەنجامى پالەپەستۆى چوك (ذکر) لەسەر مىلى مندالەدان، پاشان شتىكى باش نىە لە كاتى بونى مندال مەنى ھەبى، بە تايىبەتى گەر زوخاوى لەگەل بى، ئەو كاتە دەبىتە ھۆى ھەوكردن (إلتهاب)ى چاوى مندالەكە.

له کوٹایی دا

خوینہری بہر پڑو عہوداللی راستی: ئوہی باس کرا له پھیوہندی ژنو میردو نہیئی یہ کانیان و چوئیہتی ہہ ئس و کہوت و رہفتار کردن و بہر پڑو دانانی ژنو نہرم و نیانی لہ گہلی بہ پئی قورٹان و سونہت و قسہی زانایان، ہہر ناوا شتیکی سادہ نی یہ بیخوینیتہ و ہو بہ سہریدا تیپہری بہ بی پھیوہی و پیادہ کردنی.

پھیروہو کردنی ئہم نایہت و فہرمودہو راستی یہ زانستی یہ کان دہر بارہی ژنو میرد، دہوری ئہ ساسی دہ بیئی لہ بہ ختہ و ہری و کامہرانی خیزان و کوہمل. کہواتہ وریا بہ ئہم تہ وجیہاتانہی، کہ باس کراون لہم کتیبہ فہراموشیان نہ کہی.

چونکہ فہراموش کردنیان تال کردنی پھیوہندی یہ کاننی ژنو میردہ. خوائی بہ خشنندہو میہرہ بان ہہمو ژنو میردیکی چاک لیک پیروز بکات و خوش بہ ختیان بکات لہ دنیاو ناخیرہت. پیشیان دہ لیم: (بارک اللہ لک و بارک علیک و جمع بینکما فی خیر).

(بارک اللہ لک و علی خیر طائر).

وہر گنیر

وهرگير له چند ديريگدا:

- له سالي ۱۹۶۵ له شاري كويه له دايك بوه.
- له سالي ۱۹۹۰ بوته نهدامي كومه لهي خوشنوساني عيراق - بهغداد.
- نهدامي كومه لهي خوشنوساني كوردستانه.
- نهدامي سهنديكاي هونه رمه ندي كوردستانه.
- نهدامي سهنديكاي روژنامه نوساني كوردستانه.
- نهدامي روژنامه نوساني نيو ده وله تي (IFJ) ه
- له سالي ۱۹۸۰ به شداري كرووه له پيشانگاي دواناوه ندي كويه كوران، كه له شاري كويه له گه ل قوتابخانه كاني دي (چالايي قوتابخانه كان ساز كرد).
- له سالي ۱۹۸۱ به شداري كرووه له پيشانگاي مه لبه ندي لاواني كويه كه له هو لي قوتابخانه ي دواناوه ندي كويه كوران له شاري كويه ساز كرا.
- له سالي ۱۹۸۲ به شداري كرووه له پيشانگاي تايبه تي قوتابخانه ي دواناوه ندي كوران له هو لي كتبخانه ي گشتي له شاري كويه ساز كرا.
- له سالي ۱۹۸۲ به شداري كرووه له پيشانگاي مه لبه ندي لاواني كويه كه له شاري سلیماني له سهر ناستي حوكمي زاتي سازكراو تواني پله ي يه كه م به ده ست بي ني و خه لات بكرئ.
- له سالي ۱۹۸۳ به شداري كرووه له پيشانگاي مه لبه ندي لاواني كويه كه له شاري سلیماني له سهر ناستي حوكمي زاتي سازكراو تواني پله ي دووم به ده ست بي ني و خه لات بكرئ.
- له مانگي (۱۲) ي سالي ۱۹۸۷ به شداري كرووه له پيشانگاي رو شنبيري و جه ماوه (الثقافة والجمهير) كه له هو لي قوتابخانه ي (أولي) ي سهره تايي له كويه سازكراو به (۱۰) تابلو به شداري كرد.

- لە (۱۹۸۸/۲/۸) بە (۲۰) بېست تابلۇ بەشدارى كىردوۋە لە پېشانگىيە ھونەر مەندانى كۆيە كە تېپى باۋاجى كۆيە پىي ھەلسابوۋ لە قوتابخانەي (۱۹۸۸/۲/۸) سەرەتايى كۆيە.
- لە (۱۹۸۹/۸/۲۰) بە ھاۋكارى تېپى باۋاجى كۆيە پېشانگىيە كى تايبەتەي لە ھۆلى قوتابخانەي (ناسۆس) سەرەتايى لە شارى كۆيە كىردۆتەۋە كە (۲۰) تابلۇي لەخۇ گرتىۋو.
- لە سالى ۱۹۹۳ بە (۵) تابلۇ بەشدارى كىردوۋە لە پېشانگىيە مەلبەندى لاۋانى كۆيە.
- (۲۰۰۰/۱۰/۱) بە (۴) تابلۇ بەشدارى لە قىستىقالتى دوۋەسى ھەۋلىر بۆ خۆشنىۋسى ۋە نەخشەسازى كىردوۋە پرونامەي رېزىلېناتى پىدراۋە.
- بە خەتەي نەسخ ۋە ديۋانى ۋە تەغلىق بەشدارى كىردوۋە پېشېركىي دەۋلى پىنجەمى خۆشنىۋسى كە لە شوباتى ۲۰۰۱ لە ئەستانبول سازدرا.
- بەشدارى كىردوۋە لە پېشېركىي خۆشنىۋسى خاچى سوۋرى نىۋنەتەۋەيى كە لە (۲۰۰۱/۱۰/۱۴) سازكراۋ پرونامەي رېزىلېناتى پىدراۋە.
- بەشدارى كىردوۋە لە پېشېركىي كۆمەلەي خۆشنىۋسانى كوردستان لەسەر ناستى ھەۋلىر كە لە كۆتايى سالى ۲۰۰۲ سازدرا، نەۋەبوۋ لە خەتەي نەسخ پلەي يەكەمى بەدەست ھىنا.
- لە رۆژنامەي ھاۋكارى ۋە پاشكۆي عىراق ۋە ناسۆ، سەبارەت بە ھونەرى خۆشنىۋسى چاۋپىكەۋتنى لەگەلدا سازدراۋە.
- بە خەتەي نەسخ ۋە ديۋانى ۋە تەغلىق بەشدارى كىردوۋە پېشېركىي دەۋلى شەشەمى ھونەرى خۆشنىۋسى كە لە شوباتى ۲۰۰۴ لە ئەستانبول سازكرا.
- لە (۲۰۰۴/۷/۱۸) بەشدارى كىردوۋە لە پېشانگىيە خۆشنىۋسانى ھەۋلىر، كە بەرپۆبەرايەتەي رۆشنىبىرى ۋە ھونەرى پارىزگىيە ھەۋلىر بۆ (۲۰) خۆشنىۋسى سازكردىۋو، لەژىر ناۋنىشانى ((پىتە رەنگىنەكان لە سايەي نازادىدا)).
- لە مانگى نادارى ۲۰۰۵ بەشدارى كىردوۋە لە پېشېركىي خۆشنىۋسانى كوردستان، كە لە ھەۋلىر ساز درابوۋ، لە خەتەي ديۋانى پلەي دوۋەمى بەدەست ھىناۋ، لە خەتەي (نەسخ) ىش پاداشت (مكافأة).

- لە (۲۰۰۶/۲/۱۵) بەشدارى كىردۈۋە لە پىشېركىيى قەلاۋىنارە بۇ خۇشنىۋىسى كە لەسەر ئاستى كوردستان لە ھەۋلىيىر سازدراۋو، لە خەتى دىۋانى پلەي يەكەمى بەدەست ھىناۋ خەلاتى پى بەخىشرا.
- لە سالى (۲۰۰۶) بەشدارى كىردۈۋە لە پىشېركىيى خۇشنىۋىسى (عبدالحمىد الكاتب) كە لە سورييا سازدراۋو. پرونامەي رېزىلېتانتى پى بەخىشرا.
- لە (۲۰۰۷/۲/۲۶) بەشدارى كىردۈۋە لە پىشانگانى كۆرپەندى ھىزى نىسلامىي بۇ خۇشنىۋىسى، كە لە ھەۋلىيىر لە ھۆلى خانزاد ساز دراۋو.
- لە (۲۰۰۷/۲/۲۸) بە خەتى دىۋانى بەشدارى كىردۈۋە لە پىشېركىيى ھەۋتەمى جىھانى ھونەرى خۇشنىۋىسى بە ناۋى (ھاشم محمد البغدادى) كە لە توركىيا ساز دراۋو.
- لە (۲۰۰۷/۳/۳۱) بەشدارى كىردۈۋە لە پىشانگانى فۆتۈكۆپى تابلۋى پىشېركىيى خۇشنىۋىسى كوردى بەشدار بوۋ لە پىشېركىيى ھەۋتەمى جىھانى - توركىيا بە ناۋى خۇشنىۋىسى (ھاشم محمد البغدادى) كە لە ھەۋلىيىر لە بارەگى كۆمەلەي خۇشنىۋىسى ساز كراۋو.

ئەم كىتەب ۋە نامىلىكانەي لە زىمانى ھەرەبى ۋە رېگىراۋتە سەر زىمانى كوردى:

- ۱- ژنو مىردى نىسلامى بەختەۋەر (شەش جار چاپ كراۋتەۋە).
- ۲- سوپاكەي پىتغەمبەر ﷺ.
- ۳- چەند ۋانەيەك لە پىتغەمبەرى سەر كىردە لە شاراۋەي نەھىنىدا.
- ۴- چۆن بونىيە ۋە بناغەي نىسلامىمان لە روخان دەپارىزىن.
- ۵- ۳۰ نىشانەي مونافىقان (دو جار چاپ كراۋتەۋە).
- ۶- مەرجه كانى حىجابى ئافرەتى مسولمان لە قورئان ۋە سوننەتدا (دو جار چاپ كراۋتەۋە).
- ۷- بالاپۆشى ئافرەتى مسولمان (دو جار چاپ كراۋە).
- ۸- نايادە زانى جۆرە كانى شىرك چىن؟
- ۹- نايادە زانى جۆرە كانى كوفر چىن؟

- ۱۰- نایا دهبی ولاء و براءمان یو کی بی؟
 ۱۱- مندالی مسولمان چی دهلی؟ (پینج جار چاپ کراو ته وه).

نهو نامیلکانه ی ناماده ی کردوه:

- ۱- له فیه شاره زا به به پرسیارو وه لام (دوجار چاپ کراو ته وه).
 ۲- گولبژیریک له فه توای هاوچرخ سه بارهت به نافرهتان (سی جار چاپ کراو ته وه).
 ۳- ۱۰ نادابی کومه لایه تی له قورنانو سونه تدا.
 ۴- فرده نلی له نیوان فیهی نیسلامو ویستی پیاودا.
 ۵- خیزانه کهت به پاره مه زنده ناکریت.
 ۶- کچ له نیوان واقعی نیسلامو دابو نهریتی جاهیلیدا.
 ۷- وینه ی سهر تابلوو وینه ی فوئوغرافی له روانگه ی نیسلامدا.
 ۸- مافه کانی ژنو میرد له نیسلامدا. (دوجار چاپ کراو ه).

پیرست

۵	پیشه که شه
۶	پیشه کی چاپی شه شه م
۸	پیشه کی چاپی پینجه م
۱۱	پیشه کی چاپی دوه می ودرگیران
۱۴	ژیانی ژن و میردایه تی له نیسلامدا به خواپه رستی داده نری
۱۷	هاندا بۆ ژن هینان و شو کردن
۲۱	بهرز راگرتنی غه ریزه ی جنسی
۲۹	نافره ت خۆشترین خۆشی ژیانه
۳۱	پهله کردن بۆ ریشه کیش کردنی خواپه رستی چهوت و لاری
۳۵	هه لپژاردنی هاوسه ری چاک
۴۲	له کاتی داخوازی پیوسته کورو کچ به کتری بیسن
۴۵	پشکنینی پزیشکی پیش هاوسه رگرتن
۴۷	پشکنینی گروهه کانی خونینی ژن و میرد
۴۹	شیکردنه و دی ناوی مه نی پیاره که
۴۹	شیکردنه و دی دهه هاویژی بروسات
۵۰	پیشپرکی نه کردن له خوازیینی
۵۲	هه زه ر کردن له ماره برینی کچی ته مه ن بچوک
۵۵	به مه رج دانانی وه لی له ماره بریندا
۵۸	رای نیسلام ده رباره ی خۆشه ویستی
۵۹	خۆشه ویستی زه جمه ته
۶۲	ناسان کردنی هاوسه رگرتن و به ره که تیه که ی
۶۴	پیشگیری له به شونه دانه وه ی بیوه ژن
۶۷	پیاری صالح بۆی هه یه کچه که ی بۆ پیاری صالح بخته رو
۷۳	قه ده غه کردنی داواکردنی ماره بی زۆر
۷۷	پرۆژی ژن هینان

- ۷۹ ماره‌بی و سور بون له‌سهر به‌جی هینانی
- ۸۱ داخوازی و دو‌عاکه‌ی.....
- ۸۲ نامۆژگاری و پاسپارده بهر له هاوسهرگرتن.....
- ۸۲ نامۆژگاری باو ک له‌کاتی به‌شودانی کچه‌که‌ی.....
- ۸۴ نامۆژگاری خه‌زور بز زاواکه‌ی.....
- ۸۵ دایکینک نامۆژگاری کچه‌که‌ی ده‌کات پیش شه‌وی گواستنه‌وه‌ی.....
- ۸۷ خۆشی و شادیه‌کانی ژن گواستنه‌وه‌ گۆرانی و ده‌فه لیدان.....
- ۹۰ خۆت بز خیتزانه‌که‌ت جوان بکه‌و با ئه‌ویش خۆی بۆت جوان بکات.....
- ۹۶ قه‌ده‌غه‌ کردنی هه‌لگرتنی موی برۆو روخسارو قژی ده‌ستکرد.....
- ۹۸ قه‌ده‌غه‌کردنی برینی قژی ئافره‌ت و ئوتودانی.....
- ۹۹ موسته‌یله‌ی زبیر بز پیاو هه‌رامه.....
- ۱۰۰ بۆنخۆشی خۆشه‌ویستی دروست ده‌کات.....
- ۱۰۴ له‌سهر جینگای بوکیتی لاواندنه‌وه‌ی ئافره‌ت له‌کاتی دخول پین کردنی.....
- ۱۰۹ له‌ شه‌وی زاوایی دا چی ده‌ئیی؟.....
- ۱۱۰ بهر له‌ جوتبون بوک و زاوا پینکه‌وه‌ نوژی ده‌که‌ن.....
- ۱۱۱ له‌کاتی جوتبون پیاو چ ده‌ئیی.....
- ۱۱۲ باس کردنی نه‌پینی یه‌کانی جوتبون بز خه‌لکی هه‌رامه.....
- ۱۱۶ دوا‌ی مانگی هه‌نگوین.....
- ۱۱۸ کاتی به‌یانی زاوا چ ده‌کات.....
- ۱۱۹ چۆن پیاو ده‌چیتته لای خیتزانه‌که‌ی؟.....
- ۱۲۲ ده‌ست که‌وتنی خیر و پاداشت له‌کاتی جوتبوندا.....
- ۱۲۵ ئه‌وکه‌سه‌ی له‌ رۆژی هه‌ینی له‌گه‌ل هاوسه‌ره‌که‌ی جوت بیی.....
- ۱۲۹ جوتبون له‌ ریتی کۆمه‌ره‌ هه‌رامه.....
- ۱۳۴ جوتبون له‌گه‌ل ژنی هه‌یزدار هه‌رامه.....
- ۱۳۸ داپۆشینی عه‌وره‌تی پیاو له‌ هه‌مو که‌سیک جگه‌ له‌ ژنه‌که‌ی.....
- ۱۳۹ واباشه‌ له‌نیوان دو جوتبوندا خۆیشوری.....
- ۱۴۱ خۆشوستنی رۆژی هه‌ینی پیویسته.....
- ۱۴۲ پیویسته له‌ مال هه‌مام هه‌ب.....
- ۱۴۴ ئه‌ده‌بی پیاو له‌گه‌ل که‌س و کاری خیتزانه‌که‌ی.....

- ۱۴۵ ترساندنی نهوانه ی ژن هه لده خه لئینن وله میژده که ی ده که ن
- ۱۴۸ هونه ری لاواندنه وهو دهستبازی کردن
- ۱۶۶ یاری و دهستبازی کردن له ماوه ی حه یزدا
- ۱۶۷ گه مهو یاری کردن له گه ل خیزان له کاتی خۆشتندا
- ۱۶۹ خۆشه ویستی به کی پیغه مبهرو گه مه کردنیکی خۆش
- ۱۷۱ یاری کردن له گه ل خیزان به کورت کردنه وه ی ناوه که ی
- ۱۷۲ بهرز راگرتنی یاری له گه ل خیزان
- ۱۷۹ ماچ کردن ی ژن له لایه ن دهست نویژ ناشکیستی
- ۱۸۰ ماچ کردن له کاتی به رۆژوبوندا
- ۱۸۳ جوتبون له رۆژی ره مه زان
- ۱۸۵ پیغه مبهری هاوسه ری روخۆش
- ۱۸۹ شادیه کانی ژن هیئان و داوه ت کردن
- ۱۹۰ پتیوستی به ده مه وه چونی وه لیمه (نانی زه ماوه ند)
- ۱۹۱ حه رامه ته نه نا ده وله مه ندان بو نانی زه ماوه ند بانگ بکرتین
- ۱۹۲ ته نه نا پیماوی چاک بو نانی زه ماوه ند بانگ بکرتی
- ۱۹۲ باده وله مه ند کۆمه کی نانی زه ماوه ندی هه ژاران بکات
- ۱۹۳ نهو که سه ی ناماده ی نانی زه ماوه ند ده بیته
- ۱۹۴ به هیوا ی به یه که وه گوئجان و کوری به دوا دا بی نه مه پیروزیایی جاهیلانه
- ۱۹۵ به باشی ره فتار کردن له گه ل خیزان
- ۱۹۸ چۆن مامه له له گه ل نهو خیزانه ده که ی که خۆشت نای
- ۲۰۲ وا چاکه پیما له گه ل هاوسه ره که ی نه رم و نیان بی
- ۲۰۶ پایه به رزی نافرته
- ۲۰۹ بنه ماکانی وه رگرتنی نافرته له نیسلامدا
- ۲۱۵ جوانی نافرته کانی به هه شته وه که قورشان وینای ده کات
- ۲۱۹ له سیفه ته کانی نافرته تی چاک
- ۲۲۴ سیفه ته کانی نافرته تی ره فتار ناشیرین
- ۲۲۸ هاوسه ری نمونه یی
- ۲۳۲ پیغه مبهر هاوسه ری به وه فایه
- ۲۳۶ ماف و نه رکه کان

۲۳۶ مافي ژن له سهر ميړده کي
۲۴۱ نابې پياو بو ماوه يه کي دريژ له خيزانه کي به دوربيت
۲۴۳ ژن هاوړې و هاوسره
۲۴۴ مافي پياو له سهر ژنه کي
۲۴۸ ژن به يې نيزني ميړده کي نابې پوژوي سوننه بگري
۲۵۰ نه به خشيني مال به يې نيزني ميړد
۲۵۱ به خشيني ساماني ژن بو ميړدي هه ژار
۲۵۳ ترساندنې نو ژنانه ي داوای تلاق به ناحق ده کهن
۲۵۳ بهرگري کړدنې خوړي له پياوي چاک
۲۵۴ پاداشتي گوياپه لي ژن بو ميړده کي
۲۵۶ راسپارده سهارت به نافرته
۲۶۰ خيزانه کت به پاره مه زنده ناکړي
۲۶۵ بهرپرسيه تي ژن و ميړد
۲۶۸ مه به سته کاني ژن هينان له باره ي سياسي و عهسکري يوه
۲۷۱ ژياني ژن و ميړدايه ي تنها رابواردن نيه
۲۷۴ له سهر جينگي زاوايي به ره و مهيداني جيهاد
۲۷۵ له به لگه کاني پيغه مبهرايه تي
۲۷۷ نيسلام به په پوره ده ي به هيتز نافرته په روره ده دکات
۲۷۹ سوربوني نافرته له سهر زانياري و پاداشت و هرگرتن
۲۸۰ سيفه تي نافرته تي سرکرده کان
۲۸۹ سهر به رشتيار (قوامه) ي پياو به سهر نافرته
۲۹۳ مه ترسي کاته کاني ده ست به تالي
۲۹۶ پيغه مبه ر وک هاوسه ريکي توند
۲۹۸ سهر غيک له ساده يي ژياني پيغه مبه ر ﷺ
۳۰۰ پيوسته ژن له سهر هه ژاري ميړده کي نارام بگري
۳۰۴ هاندان بو نه فقه داني ژن
۳۰۵ هه ره شه کړدن له و که سانه ي دهره ق به خيزانيان ره زيلن
۳۰۶ پاداشت و هرگرتن له سهر به خيو کړدنې مندال
۳۰۸ حوکمي ميړدي ره زيل

۳۱۰ هاندانې زور کړدنی منډال
۳۱۴ بانگ دان به گوښې منډالې تازه له دايك بو
۳۱۴ لهو کاتهې منډال له دايك دهبې وا باشه شتيکې شيريني به دهم بکړې
۳۱۵ پټويسته هوزهبانه و خهتهنه بو منډال بکړې.....
۳۲۰ گهر منډال زماڼي کرايهوه با به (لا ايله الا الله) زماڼي پاراو بکړې
۳۲۴ له کاتي نان خواردن چي فيري منډالهکته ده کهي؟.....
۳۲۵ فيتنهې منډالان.....
۳۲۷ لوتف و له سهرخوږي پټغه مبهه بو منډال.....
۳۳۰ نهو که سانهې به بوني کچ دل تهنگ دهبن.....
۳۳۲ پاداشتي به خټو کړدنی کچ.....
۳۳۳ پټويسته کچ بخوښي.....
۳۳۸ سور بوني پټغه مبهه ران بو داوا کړدنی منډالې صالح.....
۳۳۹ سور بوني نيسلام بو پارټزگار کړدنی تهنډروستي نافرته و منډاله کهي
۳۴۲ چهنډ ريټبازيکي په روه رده يسي بهرز
۳۴۲ هاندان بو په روه رده کړدنی منډال
۳۴۵ منډال هان بدرې زو فيري نوټو بيت
۳۴۶ گوږيني ناوه ناشيرينه کان
۳۴۸ مه ترسي سپاردنی په روه رده و فير کړدنی منډال به غه يري پياوچا کان
۳۴۹ حوکمي درو له گهل منډال
۳۵۰ پټويسته له نيو منډالاندا به کسانبي به کار بهي تري
۳۵۳ سوژ و بهزه يي پټويسته بو منډال بنوټنډري
۳۵۷ دايك و باوك که منډالان ده مرې و نارامي له سهر ده گرن
۳۵۸ منډال شه فاعهت بو دايك و باوكي ده کات
۳۵۹ ژن ده توانې خه مي ميړه کهي کهم بکاته وه
۳۶۰ جيگه ي نوستني منډالان له يه کتري جيا بکه نه وه
۳۶۱ مافه کاني دايك و باوك
۳۶۵ فيتنه ي نافرته
۳۶۸ مه ترسي کيشه ي جنسي
۳۷۱ مه ترسي تيکه لاري و به ته نها دانيشتن له گهل نافرته

- ۳۷۵ نهی ژنی میژددار وریسا به!
- ۳۷۶ پاراستنی نافرهت و پاریزگاری کردنی
- ۳۷۸ پروانینی حهرام تیریکه له تیره کانی شهیتان
- ۳۸۰ زاشکاوئی یه کی ناشکرا
- ۳۸۱ ده بی ژن له داوای میژده که ی بۆ جوتیون په له بکات
- ۳۸۵ مه ترسی خزمی میژدو هاوړیسانی خیزان
- ۳۸۸ ناگادار کردهوه له ده رخستنی جوانی و رازاوه بی نافرهت
- ۳۹۶ نابیی نافرهت خۆی به پیاو بچوینیی و به پیچه وانده
- ۳۹۹ لاپتیسی غه ریزه ی خۆ ده رخستن
- ۴۰۳ نابیی خۆ به بی پروایان بچویندیی
- ۴۰۸ مهرجه کانی حیجابی نافرهتی مسولمان
- ۴۱۱ داوین پاک له ژنیر سیبه ری خویه
- ۴۱۶ نزیکیی زینا مه کهون
- ۴۲۳ باسی ژیبانی جنسی له به ههشت
- ۴۲۶ کهنج و لاوان! بۆ لای خوا بگه رینه وه
- ۴۲۸ بکوژنیک ههیه ناوی چنژ و له زهته
- ۴۳۰ کپی غیره به ختیار ی ژن و میژد ده سوتینیی
- ۴۳۵ نافرهتان غیره بیان چهند زۆره!
- ۴۳۹ له سه رخویی و په له نه کردن
- ۴۵۱ یاخی لوونی ژن له میژد
- ۴۵۶ لاساری و بی گوئی میژد!!
- ۴۶۸ داوه ری کردن
- ۴۶۰ کاتیی ژن و میژد بۆ حوکمی خوا بانگ ده کرین چ ده لئین؟
- ۴۶۳ بۆ هه پرسیاریکی جنسی وه لامیکی خۆی ههیه
- ۵۰۷ له کو تایی دا
- ۵۰۹ وه رگبیر له چهند دیرنکدا:
- ۵۱۳ پیژست